

Қазақстан

Балалар мен әйелдер ахуалының мониторингі

Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу 2010/11

Қазақстан Республикасындағы
БҰҰ Балалар қоры

БҰҰ-ның халықтың қоныстануы
саласындағы қоры

Қазақстан Республикасы
Статистика агенттігі

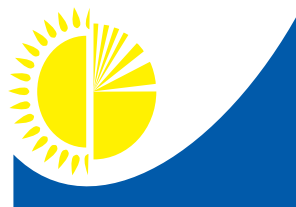

Қазақстан Республикасындағы көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу

2010-2011 жж.

БАЛАЛАР МЕН ӘЙЕЛДЕР АХУАЛЫНЫҢ МОНИТОРИНГІ

АСТАНА, 2012

Қазақстан Республикасындағы Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (МИКЗ) 2010-2011жж.

Балалар мен әйелдер ахуалының мониторингі.

Редакциясын басқарған: Ә.А. Смайылов Астана, 2012ж. 405 бет.

Есепті құрастырушылар:

Өмірханова М.М.

Тәңібергенов С.Т.

Редакция алқасы:

Ашуев А.Ж.

Қоқанова Г.Ж.

Сисемәлиев Р.А.

Әлқуатова Н.Е.

Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (МИКЗ) (4 раунд) Қазақстанда 2010-2011жж. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі және ҚР Статистика Агенттігінің «Ақпараттық-есептеу орталығы» республикалық мемлекеттік кәсіпорнымен ынтымақтастықта іс жүзіне асырылды. Зерттеу Біріккен Ұлттар Ұйымы Балалар қорының (ЮНИСЕФ) техникалық және қаржылық қолдауымен, сондай-ақ БҰҰ Халық қорының (ЮНФПА) қаржылық қолдауымен жүзеге асырылды.

МИКЗ - ЮНИСЕФ құрастырған үй шаруашылықтарын зерттеудің халықаралық бағдарламасы болып табылады.

Қазақстанда МИКЗ бүкіл дүние жүзі бойынша жүргізілген МИКЗ-зерттеулердің төртінші раунды шеңберінде (МИКЗ 4) жүзеге асырылды. МИКЗ балалар, әйелдер мен ерлердің ахуалы туралы көкейкесті ақпарат алуды әрі негізгі көрсеткіштерді өлшеуді қамтамасыз етеді, бұл әр түрлі елдерге өздерінің Мыңжылдық даму мақсаттарына жету (МДМ) және басқа да халықаралық деңгейде келісілген міндеттерін орындау жолындағы ілгерілеушілігін мониторингілеуге мүмкіндік береді. МИКЗ-дің жаһандық жобасы туралы қосымша ақпаратпен www.childinfo.org сайтында танысуға болады.

Ұсынылатын сілтемелер:

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі, БҰҰ Балалар қоры (ЮНИСЕФ). 2012 ж.

Қазақстанда 2010-2011жж. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі және ҚР Статистика Агенттігінің «Ақпараттық-есептеу орталығы» республикалық мемлекеттік кәсіпорнымен ынтымақтастықта іс жүзіне асырған көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу нәтижелері бойынша қорытынды есеп.

Есепте баяндалған цифрлар мен материалдарды қайта басу, дәйексөз келтіру және өзге де пайдалану кезінде осы есепке сілтеме жасау міндетті.

Бұл басылым тегін таратылады.

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі

010000, Астана қаласы, Есіл ө.Сол жағалауы

Орынбор көшесі, 8 үй

Министрліктер үйі, 4-кіреберіс

Тел. 8(7172) 749016, факс: 749494,

www-сайт: www.stat.kz, www.stat.gov.kz

Қазақстан Республикасындағы БҰҰ Балалар қоры (ЮНИСЕФ)

010000, Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 10-а, 1-блок

Тел: (+7 7172) 321797, 322969

Факс: (+7 7172) 321803

www-сайт: www.unicef.kz, www.unicef.org

**Қазақстан Республикасындағы
көптеген көрсеткіштер бойынша
кластерлік зерттеу
(МИКЗ) 2010-2011жж.**

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі

010000, Астана қаласы, Есіл ө.Сол жағалауы
Орынбор көшесі, 8 үй
Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
Тел. 8(7172) 749016, факс: 749494,
www-сайт: www.stat.kz www.stat.gov.kz

Қазақстан Республикасындағы БҰҰ Балалар қоры (ЮНИСЕФ)

010000, Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 10-а, 1-блок
Тел: (+7 7172) 321797, 322969, Факс: (+7 7172) 321803
www-сайт: www.unicef.kz, www.unicef.org

Нәтижелердің жиынтық кестесі

Қазақстандағы 2010-2011 жж. көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (МИКЗ) және Мыңжылдықтың даму мақсаттары (МДМ) бойынша көрсеткіштер

Тақырып	МИКЗ-4 көрсеткішінің нөмірі	МДМ көрсеткішінің нөмірі	Көрсеткіш	Мәні	
БАЛАЛАР ӨЛІМ-ЖІТІМІ					
Балалар өлім-жітімі	1.1	4.1	5 жасқа дейінгі балалар өлім-жітімі коэффициенті	31*	мыңға шаққанда
	1.2	4.2	Нәрестелер өлім-жітімі коэффициенті	28*	мыңға шаққанда
ТАМАҚТАНУ					
Тамақтану жағдайы	2.1a 2.1b	1.8	Төмендеген салмақтың таралуы	3,7	пайыз
			Нормадан бірқалыпты және аса көп ауытқу дәрежесі (- 2 SD)	1,2	пайыз
	2.2a 2.2b		Бой өсуіндегі кешігудің таралуы	13,1	пайыз
			Нормадан бірқалыпты және аса көп ауытқу дәрежесі (- 2 SD)	5,4	пайыз
2.3a 2.3b		Нормадан аса көп ауытқу дәрежесі (- 3 SD)	4,1	пайыз	
		Жүдеуліктің таралуы	1,7	пайыз	
Нәрестелерді емшек сүтімен қоректендіру	2.4		Нормадан бірқалыпты және аса көп ауытқу дәрежесі (- 2 SD)	96,4	пайыз
	2.5		Нормадан аса көп ауытқу дәрежесі (- 3 SD)	67,8	пайыз
	2.6		Бұрын соңды емшек сүтімен қоректендірілген балалар	31,8	пайыз
	2.7		Емшек сүтімен қоректендіруді ерте бастауы	50,8	пайыз
	2.8		6 айға дейін тек қана емшек сүтімен қоректендіру	26,1	пайыз
	2.9		1 жаста емшек сүтімен қоректендіруді жалғастыру	60,6	пайыз
	2.10		2 жаста емшек сүтімен қоректендіруді жалғастыру	14,8	пайыз
	2.11		6 айға дейін негізінен емшек сүтімен қоректендіру	46,7	пайыз
	2.12		Емшек сүтімен қоректендіру ұзақтығы	49,4	пайыз
	2.13		Жасанды қоректендіру	55,3	пайыз
	2.14		Қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақ енгізу	31,0	пайыз
	2.15		Ең аз тамақтандыру жиілігі	89,4	пайыз
Тұзды йодтандыру	2.16		Жасқа тәуелді емшек сүтімен қоректендіру	85,4	пайыз
Туғандағы салмағының төмен болуы	2.18		Йодтандырылған тұзды тұтыну	4,5	пайыз
	2.19		Туған кездегі салмағы төмен нәрестелер	97,6	пайыз
			Туған кезде салмағы өлшенген нәрестелер		

Тақырып	МИКЗ-4 көрсеткішінің нөмірі	МДМ көрсеткішінің нөмірі	Көрсеткіш	Мәні	
БАЛАЛАР ДЕНСАУЛЫҒЫ					
Егулер	3.1		Туберкулезге қарсы егумен қамту (БЦЖ)	99,2	пайыз
	3.2		Полиомиелитке қарсы егумен қамту (ОПВ)	81,3	пайыз
	3.3		Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егумен қамту (АҚДС)	93,0	пайыз
	3.4	4.3	Қызылшаға (қызылша, паротит, қызамық) қарсы егумен қамту	89,0	пайыз
	3.5		В гепатитіне қарсы егумен қамту	67,0	пайыз
Аурудан емдеу және күтім	3.8		Пероралды регидратациялық емді (ПРЕ) пайдалану	54,0	пайыз
	3.9		Пневмонияға күдіктенуге байланысты медициналық жәрдем сұрау	81,2	пайыз
	3.10		Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	86,6	пайыз
Отынның қатты түрлерін пайдалану	3.11		Отынның қатты түрлері	10,8	пайыз
СУМЕН ЖАБДЫҚТАУ ЖӘНЕ САНИТАРИЯ					
Сумен жабдықтау және санитария	4.1	7.8	Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	93,9	пайыз
	4.2		Суды тазарту	70,7	пайыз
	4.3	7.9	Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	97,3	пайыз
	4.4		Балалар нәжістерін қауіпсіз жерге аулақтату	66,7	пайыз
ҰРПАҚТЫ БОЛУ ДЕНСАУЛЫҒЫ					
Контрацепция мен қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.1	5.4	Жасөспірімдер арасындағы бала туудың коэффициенті	23,4	мыңға шаққанда
	5.2		Ерте бала туу	2,3	пайыз
	5.3	5.3	Контрацепцияның таралу деңгейі:		
			15-49 жастағы әйелдер арасында	51,0	пайыз
		15-49 жастағы ерлер арасында	48,0	пайыз	
5.4	5.6	Контрацепциядағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	11,6	пайыз	
Аналар мен жаңа туған нәрестелердің денсаулығы	5.5a	5.5	Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту	99,2	пайыз
	5.5b	5,5	Дәрігерге кемінде бір рет бару	87,0	пайыз
	5.6		Дәрігерге кемінде төрт рет бару	98,9	пайыз
	5.6		Босанғанға дейінгі бақылау мазмұны	98,9	пайыз
	5.7	5.2	Білікті мамандар құрамының қатысуымен болған босанулар	99,9	пайыз
	5.8		Медициналық мекемеде босану	99,6	пайыз
	5.9		Кесарь тілігі арқылы болған босанулар	15,9	пайыз
БАЛА ДАМУЫ					
Бала дамуы	6.1		Оқып-үйренуіне қолдау көрсету, көмектесу	91,5	пайыз
	6.2		Әкесі тарапынан оқып-үйренуіне қолдау көрсету	49,1	пайыз

Тақырып	МИКЗ-4 көрсеткішінің нөмірі	МДМ көрсеткішінің нөмірі	Көрсеткіш	Мәні		
Бала дамуы	6.3		Оқу құралдары: балаларға арналған кітаптар	47,8	пайыз	
	6.4		Оқу құралдары: ойнауға арналған заттар	44,8	пайыз	
	6.5		Балаға лайықты қарамау	4,4	пайыз	
	6.6		Ерте жастағы бала дамуы индексі	86,1	пайыз	
	6.7		Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	37,0	пайыз	
БІЛІМ БЕРУ						
Сауаттылық пен білім беру	7.1	2.3	Жастар арасындағы сауаттылық коэффициенті			
			15-24 жас тобындағы әйелдер	99,9	пайыз	
				15-24 жас тобындағы ерлер	99,9	пайыз
	7.2		Мектепке дайындығы	81,6	пайыз	
	7.3		Бастауыш білім беруге балаларды қамтудың таза коэффициенті	93,8	пайыз	
	7.4	2.1	Бастауыш мектепке қатысушылықтың таза коэффициенті (түзелтілген)	99,3	пайыз	
	7.5		Орта мектепке қатысушылықтың таза коэффициенті (түзелтілген)	96,1	пайыз	
	7.6	2.2	Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып жеткен балалар	100,0	пайыз	
	7.7		Бастауыш мектепті бітіру коэффициенті	107,4	пайыз	
	7.8		Орта білім сатысына өту коэффициенті	100,0	пайыз	
7.9		Жыныстар теңдігінің индексі (бастауыш білім беруде)	1,00	арақатынас		
7.10		Жыныстар теңдігінің индексі (орта білім беруде)	1,00	арақатынас		
БАЛАЛАРДЫ ҚОРҒАУ						
Тууды тіркеу	8.1		Тууды тіркеу	99,7	пайыз	
Балаларды тәртіпке салу	8.5		Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	49,4	пайыз	
Ерте жастағы неке	8.6		15 жасқа дейін некеге тұру			
			15-49 жас тобындағы әйелдер	0,2	пайыз	
			15-49 жас тобындағы ерлер	0,3	пайыз	
	8.7		18 жасқа дейін некеге тұру			
			20-49 жас тобындағы әйелдер	8,6	пайыз	
			20-49 жас тобындағы ерлер	1,0	пайыз	
8.8		Қазіргі уақытта некеде/ ер адаммен бейресми некеде тұратын 15-19 жас топтарындағы әйелдер	4,5	пайыз		
		Қазіргі уақытта әйелмен некедегі/бейресми некедегі 15-19 жастағы жас ерлер	0,9	пайыз		
8.10a		Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы				
8.10b		15-19 жастағы әйелдер	8,4	пайыз		
		20-24 жастағы әйелдер	7,2	пайыз		

Тақырып	МИКЗ-4 көрсеткішінің нөмірі	МДМ көрсеткішінің нөмірі	Көрсеткіш	Мәні		
Отбасындағы зорлық-зомбылық	8.14		Отбасындағы зорлық-зомбылыққа көзқарас:			
			15-49 жас тобындағы әйелдер	12,2	пайыз	
			15-49 жас тобындағы ерлер	16,7	пайыз	
АҚТҚ/ЖҚТБ, ЖЫНЫСТЫҚ ЖҮРІС – ТҰРЫС						
АҚТҚ/ЖҚТБ туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатынасы	9.1		АҚТҚ-ның алдын алу туралы жан-жақты біліктілік			
			15-49 жас тобындағы әйелдер	38,0	пайыз	
				15-49 жас тобындағы ерлер	37,9	пайыз
	9.2	6.3	Жас адамдардың АҚТҚ-ның алдын алу туралы жан-жақты біліктілігі	15-24 жас тобындағы әйелдер	36,2	пайыз
				15-24 жас тобындағы ерлер	34,1	пайыз
	9.3		АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы біліктілік	15-49 жас тобындағы әйелдер	52,5	пайыз
				15-49 жас тобындағы ерлер	38,4	пайыз
	9.4		АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға төзімді көзқарасы	15-49 жас тобындағы әйелдер	2,5	пайыз
				15-49 жас тобындағы ерлер	2,7	пайыз
	9.5		АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығын білетін респонденттер	15-49 жас тобындағы әйелдер	81,1	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер				76,4	пайыз	
9.6		АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған респонденттер	15-49 жас тобындағы әйелдер	22,5	пайыз	
			15-49 жас тобындағы ерлер	15,4	пайыз	
9.7		АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық тұрғыдан белсенді жас респонденттер	15-24 жас тобындағы әйелдер	34,3	пайыз	
			15-24 жас тобындағы ерлер	16,2	пайыз	
9.8		АҚТҚ-жұқпасы туралы босануға дейінгі бақылау кезінде консультативтік кеңеспен қамту	58,1	пайыз		
9.9		Босануға дейінгі бақылау кезінде АҚТҚ- тестілеуімен қамту	71,5	пайыз		
Жыныстық жүріс –тұрыс	9.10		Еш уақытта жыныстық қатынаста болмаған жас респонденттер	90,4	пайыз	
			15-24 жас тобындағы әйелдер	55,4	пайыз	
			15-24 жас тобындағы ерлер			
Жыныстық жүріс –тұрыс	9.11		Жасы 15–ке толмаған жас респонденттер арасындағы жыныстық қатынастар	0,4	пайыз	
			15-24 жас тобындағы әйелдер	1,4	пайыз	
			15-24 жас тобындағы ерлер			

Тақырып	МИКЗ-4 көрсеткішінің нөмірі	МДМ көрсеткішінің нөмірі	Көрсеткіш	Мәні	
Жыныстық жүріс –тұрыс	9.12		Жыныстық серіктестер арасындағы жас айырмашылығы		
			15-24 жас тобындағы әйелдер	7,9	пайыз
	15-24 жас тобындағы ерлер	2,5	пайыз		
	9.13		Көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар		
			15-49 жас тобындағы әйелдер	1,2	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер	16,6	пайыз			
9.14		Көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар барысында презервативті қолдану			
		15-49 жас тобындағы әйелдер	73,5	пайыз	
15-49 жас тобындағы ерлер	76,2	пайыз			
9.15		Тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынаста			
		15-24 жас тобындағы әйелдер	7,4	пайыз	
15-24 жас тобындағы ерлер	38,6	пайыз			
9.16	6.2	Тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынаста презервативті қолдану			
		15-49 жас тобындағы әйелдер	69,9	пайыз	
15-49 жас тобындағы ерлер	78,3	пайыз			
ТЕМЕКІ ӨНІМДЕРІН ТARTУ МЕН АЛКОГОЛЬДІ ІШІМДІКТІ ІШУ					
Темекі өнімдерін тарту	ТА.1		Темекі өнімдерін тарту		
			15-49 жас тобындағы әйелдер	7,5	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер	53,9	пайыз			
	ТА.2		Жасы 15-ке толмай темекі тарту		
			15-49 жас тобындағы әйелдер	1,3	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер	8,7	пайыз			
Алкогольді ішімдікті ішу	ТА.3		Алкогольді ішімдікті ішу		
			15-49 жас тобындағы әйелдер	26,6	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер	45,6	пайыз			
	ТА.4		Жасы 15 –ке толмай алкогольді ішімдік ішу		
			15-49 жас тобындағы әйелдер	0,9	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер	3,4	пайыз			
БАҚ-қа ҚОЛ ЖЕТІМДІЛІК ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ					
БАҚ-қа қол жетімділік (газеттер, теледидар, радио)	МТ.1		Бұқаралық ақпарат құралдарымен байланысу		
			15-49 жас тобындағы әйелдер	22,9	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер	30,3	пайыз			
	МТ.2		Компьютерді қолдану		
			15-24 жас тобындағы әйелдер	83,6	пайыз
15-24 жас тобындағы ерлер	82,4	пайыз			
Ақпараттық / коммуникациялық технологияларды пайдалану	МТ.3		Интернетті қолдану		
			15-49 жас тобындағы әйелдер	67,5	пайыз
15-49 жас тобындағы ерлер	69,7	пайыз			

* 2006 жылға қатысты (МИКЗ зерттеулерінде нәрестелер өлім-жітімі коэффициенті мен 5 жасқа дейінгі балалар өлім-жітімі коэффициенті Брасс әдісі деген атпен белгілі жанама бағалау әдісімен есептеліп табылады)

Мазмұны

2010-2011 жж. Қазақстандағы Мынжылдықтың Даму Мақсаттарының (МДМ) және (МИКЗ-дің) көптеген көрсеткіштерінің кластерлік зерттеудің көрсеткіштері	4
Мазмұны	9
Кестелер тізімі	11
Диagramмалар тізімі	16
Қысқарған сөздердің тізімі	17
Алғыс білдіру	18
Қысқаша шолу	22
I. Кіріспе	30
Жалпы мәліметтер	31
Зерттеудің мақсаттары	33
II. Іріктеме құру және зерттеу жүргізу әдістемесі	34
Іріктеме дизайны	35
Сұрақнамалар	35
Қызметкерлер құрамын даярлау және жергілікті жерлерде жұмыс жүргізу	37
Деректерді өңдеу	37
III. Іріктеме ауқымы және үй шаруашылықтары мен респонденттердің сипаттамасы	38
Іріктеме ауқымы	39
Үй шаруашылықтарының сипаттамалары	41
15-49 жас топтарындағы әйелдер мен 15-59 жас аралығындағы ерлердің және 5 жасқа дейінгі балалардың сипаттамалары	45
Балалардың тұрмыс-тіршілік түрлері және жетімдік	51
IV. Балалар өлім-жітімі	54
V. Тамақтану	58
Тамақтану жағдайы	59
Емшек сүтімен қоректендіру және ерте жастағы нәрестелер мен балаларды тамақтандыру	63
Тұзды йодтандыру	74
Туғандағы салмағының төмен болуы	76
VI. Балалар денсаулығы	80
Егулер	81
Пероралды регидратациялық емдеу	87
Пневмония кезінде медициналық көмекке жүгіну және антибиотиктермен емдеу	90
Отынның қатты түрлерін пайдалану	94
VII. Сумен жабдықтау және санитария	97
Ауыз судың жақсартылған көздерін пайдалану	98
Жақсартылған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	105
VIII. Ұрпақты болу денсаулығы	113
Бала туушылық, ...	114
Контрацепция әдістері	117
Қанағаттандырылмаған контрацепцияның қажеттілігі	122
Босанғанға дейінгі бақылау	125
Босану кезіндегі көмек	130
Босану орны	132
Жасанды түсіктер	134

IX. Бала дамуы	139
Ерте жастағы балаларды оқыту мен білім беру	140
Ерте жастағы баланың даму индексі (ЕЖБДИ)	147
X. Сауаттылық және білім беру	150
Жастар арасындағы сауаттылық	151
Мектепке дайындық	151
Бастауыш және орта мектепке қатысушылық	153
XI. Балаларды қорғау	162
Туғандығын тіркеуге алу	163
Балаларды тәртіпке салу	164
Ерте жастағы неке	167
Отбасындағы зорлық-зомбылыққа көзқарас	175
XII. АҚТҚ/ЖҚТБ, жыныстық жүріс-тұрыс	179
АҚТҚ-жұқпасының жұқтыру жолдары туралы біліктілік және АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы	180
АҚТҚ/ЖҚТБ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қатынасы	194
АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатыны туралы білу, АҚТҚ-ға қатысты кеңес беру және босануға дейінгі бақылау кезіндегі тестілеу	198
АҚТҚ жұғуымен байланысты жыныстық жүріс-тұрыс	207
Ерлер сүндеті	218
XIII. Темекі өнімдерін тарту мен алкогольді ішімдікті ішу	220
Темекі өнімдерін тарту	221
Алкогольды ішімдіктерді ішу	227
XIV. Бұқаралық ақпарат құралдарымен байланысу әрі ақпараттық/коммуникациялық технологияларды пайдалану	232
БАҚ-қа қол жетімділік	233
Ақпараттық/коммуникациялық технологияларды пайдалану	236
XV. Отбасындағы зорлық-зомбылық	241
А қосымшасы. Іріктеме дизайны	258
В қосымшасы. Зерттеуге қатысқан қызметкерлер тізімі	267
С қосымшасы. Іріктемеден туындайтын қателерді бағалау	270
Д қосымшасы. Деректер сапасын тексеру кестелері	320
Е қосымшасы. МИКЗ-4 көрсеткіштері: алымдар мен бөлімдер	333
Ғ қосымшасы. Сұрақнамалар	344
Г қосымшасы. Балаларды тамақтандырудың ахуалын бағалау	404

Кестелер тізімі

НН.1-кесте.	Үй шаруашылықтарын, әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балаларды және ерлерді сауалдау нәтижелері
НН.2-кесте.	Үй шаруашылықтар мүшелердің жасы және жынысы бойынша бөлу
НН.3-кесте.	Үй шаруашылықтарының құрамы
НН.4-кесте.	Әйелдердің негізгі сипаттамалары
НН.4М-кесте.	Ерлердің негізгі сипаттамалары
НН.5-кесте.	5 жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамалары
НН.6-кесте.	Балалардың тұрмыс – тіршілігін жайластыру түрлері және жетімдік
СМ.1-кесте.	Бұрын – соңды туған балалар, тірі балалар және қайтыс болған балалардың үлесі
СМ.2-кесте.	Балалардың өлім–жітімі
НУ.1-кесте.	Балалардың тамақтану жағдайы
НУ.2-кесте.	Емшек сүтімен қоректендіруді бастау
НУ.3-кесте.	Емшек сүтімен қоректендіру
НУ.4-кесте.	Емшек сүтімен қоректендіру ұзақтығы
НУ.5-кесте.	Жасына байланысты емшек сүтімен қоректендіру
НУ.6-кесте.	Қатты, жартылай қатты және жұмсақ азық асты ендіру
НУ.7-кесте.	Ең төмен тамақтандыру жиілігі
НУ.8-кесте.	Еміздікті бөтелкеден жасанды қоректендіру
НУ.9-кесте.	Йодтандырылған тұзды тұтыну
НУ.11-кесте.	Туғандағы салмағы төмен болған нәрестелер
СН.1-кесте.	Өмірінің алғашқы жылындағы егілулер
СН.2-кесте.	Негізгі сипаттамалары бойынша бөліністегі егілулер
СН.4-кесте.	Пероралды регидратациялық ерітінділер мен кеңес бойынша үйде дайындалатын сұйықтықтарды пайдалану
СН.5-кесте.	Диарея кезінде тамақтану
СН.6-кесте.	Тамақ ішуді жалғастырумен және басқа еммен қоса жүргізілген пероралды регидратациялық терапия
СН.7-кесте.	Пневмонияға күдіктенуге байланысты медициналық көмекке жүгіну және антибиотиктермен емдеу
СН.8-кесте.	Пневмонияның қауіпті екі белгісі туралы хабардарлық
СН.9-кесте.	Отынның қатты түрлерін пайдалану
СН.10-кесте.	Тамақ пісіру орны бойынша қатты отынды пайдалану
WS.1-кесте.	Ауыз судың жақсартылған көздерін пайдалану
WS.2-кесте.	Үй шаруашылықтарында суды тазарту
WS.3-кесте.	Ауыз судың көзіне жеткенге дейін жолға жұмсалатын уақыт
WS.4-кесте.	Суды жеткізетін (таситын/жинайтын) адам
WS.5-кесте.	Санитарлық-гигиеналық құрылғылардың түрлері

WS.6-кесте.	Жақсартылған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды жеке және бірге пайдалану
WS.7-кесте.	Бала нәжістерін жою
WS.8-кесте.	Ауыз судың жақсартылған көздері және жақсартылған санитарияға қол жетімділік сатылары
RH.1-кесте.	Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті және жиынтық туу коэффициенті
RH.2-кесте.	Ерте бала туу
RH.3-кесте.	Ерте бала туу тенденциялары
RH.4-кесте.	Әйелдер арасындағы әр түрлі контрацепция әдістерін қолдану
RH.4M-кесте.	Ерлер арасындағы әр түрлі контрацепция әдістерін қолдану
RH.5-кесте.	Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік
RH.6-кесте.	Босануға дейінгі бақылаумен қамту
RH.7-кесте.	Босанғанға дейінгі бақылау аясына дәрігерге бару саны
RH.8-кесте.	Босанғанға дейінгі бақылау мазмұны
RH.9-кесте.	Босану кезіндегі көмек
RH.10-кесте.	Босану орны
RH.10A-кесте.	Аяқталмаған жүктіліктерді бастан кешу тәжірибесі
RH.10B-кесте.	Жасанды түсіктер коэффициенттері
RH.10C-кесте.	Басты сипаттары бойынша жасанды түсіктер коэффициенттері
RH.10D-кесте.	Жасанды түсік жасау орны
RH.10E-кесте.	Жасанды түсік жасау туралы түпкілікті шешім қабылдаған тұлға
RH.10F-кесте.	Жасанды түсік жасаушы тұлға
CD.1-кесте.	Ерте жастағы балаларды оқыту
CD.2-кесте.	Оқытуға және мектепке дайындыққа балаларға қолдау көрсету
CD.3-кесте.	Оқыту құралдары
CD.4-кесте.	Балаға лайықты қарамау
CD.5-кесте.	Ерте жастағы баланың даму индексі
ED.1-кесте.	Жастар арасындағы сауаттылық
ED.2-кесте.	Мектепке дейінгі жастағы балалардың мектепке дайындығы
ED.3-кесте.	Бастауыш мектепке бару (түсу)
ED.4-кесте.	Бастауыш мектепке қатысушылық
ED.5-кесте.	Орта мектепке қатысушылық
ED.6-кесте.	Бастауыш мектептің соңғы сыныбына жеткен балалар
ED.7-кесте.	Бастауыш мектепті бітіру және орта білім беру сатысына өту
ED.8-кесте.	Білім берудегі жыныстардың тең құқықтылығы
CP.1-кесте.	Балалардың туғандығын тіркеу
CP.4-кесте.	Балаларды тәртіпке салу
CP.5-кесте.	Әйелдер арасындағы ерте жастағы неке
CP.5M-кесте.	Ерлер арасындағы ерте жастағы неке
CP.6-кесте.	Әйелдер арасындағы ерте жастағы неке тенденциялары
CP.6M-кесте.	Ерлер арасындағы ерте жастағы неке тенденциялары

CP.7-кесте.	Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы
CP.11-кесте.	Әйелдер арасындағы отбасындағы зорлық-зомбылыққа көзқарас
CP.11M-кесте.	Ерлер арасындағы отбасындағы зорлық-зомбылыққа көзқарас
HA.1–кесте.	АҚТҚ-жұқпасының берілуінің алдын алу туралы білутуралы, АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ жұқпасының берілуінің алдын алу туралы жан-жақты білу
HA.2–кесте.	Жас әйелдер арасындағы АҚТҚжұқпасының берілуінің алдын алу туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ жұқпасының жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білу туралы
HA.1M–кесте.	Ерлер арасындағы АҚТҚ–жұқпасының берілуінің алдын–алу туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ–жұқпасының берілуінің алдын алу туралы жан-жақты білу
HA.2M–кесте.	Жас ерлер арасындағы АҚТҚ–жұқпасының берілуінің алдын–алу туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ–жұқпасының берілуінің алдын алу туралы жан-жақты білу
HA.3–кесте.	Әйелдер арасындағы АҚТҚ жұқпасының анадан балаға жұғуы туралы біліктілік
HA.3M–кесте.	Ерлер арасындағы АҚТҚ жұқпасының анадан балаға жұғуы туралы біліктілік
HA.4–кесте.	Әйелдер арасындағы АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға төзімді қарым-қатынасы
HA.4M–кесте.	Ерлер арасындағы АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға төзімді қарым-қатынасы
HA.5–кесте.	Әйелдер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білім
HA.5M–кесте.	Ерлер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білім
HA.6–кесте.	Жыныстық тұрғыдан белсенді жас әйелдер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білім
HA.6M–кесте.	Жыныстық тұрғыдан белсенді жас ерлер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білім
HA.7–кесте.	Босанғанға дейінгі кезеңде АҚТҚ-ға тестілеу және консультациялық қызмет көрсетумен қамту
HA.8–кесте.	Әйелдер арасындағы АҚТҚ–жұқпасының жұқтыру қатерін арттыратын жыныстық жүріс–тұрыс
HA.8M–кесте.	Ерлер арасындағы АҚТҚ–жұқпасының жұқтыру қатерін арттыратын жыныстық жүріс–тұрыс
HA.9–кесте.	Жас әйелдер арасындағы көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар жасау
HA.9M–кесте.	Жас ерлер арасындағы көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар
HA.10–кесте.	Жас әйелдер арасындағы тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынастар
HA.10M–кесте.	Жас ерлер арасындағы тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынастар
HA.14M–кесте.	Ерлер сүндеті
TA.1-кесте.	Бұрын – соңды және қазіргі күні темекі өнімдерін тарту
TA.1M-кесте.	Бұрын – соңды және қазіргі күні темекі өнімдерін тарту
TA.2-кесте.	Әйелдер арасындағы темекі өнімдерін алғаш рет тартқандағы жасы және тарту жиілігі
TA.2M-кесте.	Ерлер арасындағы темекі өнімдерін алғаш рет тартқандағы жасы және тарту жиілігі

ТА.3-кесте.	Әйелдер арасында алкогольді ішімдіктерді ішу
ТА.3М-кесте.	Ерлер арасында алкогольді ішімдіктерді ішу
МТ.1-кесте.	Әйелдер арасында БАҚ – пен байланыс
МТ.1М-кесте.	Ерлер арасында БАҚ – пен байланыс
МТ.2-кесте.	Әйелдер арасында компьютер мен Интернетті пайдалану
МТ.2М-кесте.	Ерлер арасында компьютер мен Интернетті пайдалану
DV.1-кесте.	Тәни зорлық-зомбылықты басынан кешу тәжірибесі
DV.2-кесте.	Тәни зорлық-зомбылықты жасаушы тұлға
DV.3-кесте.	Зорлау арқылы бірінші жыныстық қатынас жасау
DV.4-кесте.	Жыныстық зорлау тәжірибесі
DV.5-кесте.	Әр түрлі зорлық-зомбылық формаларының тәжірибесі
DV.6-кесте.	Жүктілік кезіндегі зорлық-зомбылық
DV.7-кесте.	Күйеулері/серіктестері тарапынан жұбайлық бақылаудың дәрежесі
DV.8-кесте.	Жұбайлық зорлық-зомбылық формалары
DV.9-кесте.	Негізгі сипаттамалары бойынша күйеуі/серіктесі тарапынан жұбайлық зорлық-зомбылық
DV.10-кесте.	Жұбайлар арасындағы жас айырмашылықтарына тәуелді жұбайлық зорлық-зомбылық, күйеуі/серіктесі тарапынан жұбайлық бақылау, ақталған тәни зорлық-зомбылық оқиғалары саны мен басқа индикаторлар
DV.11-кесте.	Әйелдердің күйеуінің/серіктесінің зорлық-зомбылығынан алған жарақаттары
DV.12-кесте.	Зорлық-зомбылықты тоқтату үшін көмек сұрау
SD.1–кесте.	Қала/ауыл бөлінісіндегі сұрыпталған үй шаруашылықтарындағы әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалардың аяқталған пікіртерімінің күтілетін арақатынасы
SD.2–кесте.	Сауалдау толық жүргізілетін сұрыпталып алынған үй шаруашылықтарының күтілетін саны, әкімшілік өңірлер бойынша
SD.3–кесте.	Іріктемедегі элементтердің пропорционалдық және пропорционалдық емес бөлінісі
SD.4–кесте.	Сұрыпталған индикаторларға арналған бағалаулар, стандартық қателер (СҚ), дизайн – өсер (Deff), 2006 жылдың МИКЗ–і
SD.5–кесте.	Іріктеменің түпкілікті ұсынылатын өлшемі
SE.1-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателерді есептеу үшін сұрыпталған көрсеткіштер
SE.2-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: жалпы іріктеме
SE.3-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: қалалық жер
SE.4-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: ауылдық жер
SE.5-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Ақмола облысы
SE.6-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Ақтөбе облысы
SE.7-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Алматы облысы
SE.8-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Алматы қаласы
SE.9-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Астана қаласы
SE.10-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Атырау облысы
SE.11-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Шығыс Қазақстан облысы

SE.12-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Жамбыл облысы
SE.13-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Батыс Қазақстан облысы
SE.14-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Қарағанды облысы
SE.15-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Қостанай облысы
SE.16-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Қызылорда облысы
SE.17-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Маңғыстау облысы
SE.18-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Павлодар облысы
SE.19-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Солтүстік Қазақстан облысы
SE.20-кесте.	Іріктемеден туындайтын қателер: Оңтүстік Қазақстан облысы
DQ.1-кесте.	Үй шаруашылығы мүшелерінің жасы бойынша бөлінісі
DQ.2-кесте.	Шарттарға сай әйелдер мен сауалданған әйелдерді жасына қарай бөлу
DQ.2M-кесте.	Шарттарға сай ерлер мен сауалданған ерлерді жасына қарай бөлу
DQ.2M-A-кесте.	Ерлерге сұрақ қою үшін іріктелген үй шаруашылықтарының пайыздық арасалмағы және өңірлер және тұрғылықты жері бойынша сауалданған ерлер пайызы
DQ.3-кесте.	Үй шаруашылықтарындағы 5 жасқа дейінгі балалардың жасына қарай бөлінісі және 5 жасқа дейінгі балаларға арналған сұрақнамалар
DQ.4-кесте.	Сұрақнамаларға жауап берген әйелдерді үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша бөлу
DQ.4M-кесте.	Сұрақнамаларға жауап берген ерлерді үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша бөлу
DQ.5-кесте.	5 жасқа дейінгі балалар туралы толтырылған сұрақнамалардың пайызын үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша бөлу
DQ.6-кесте.	Ақпаратты берудің толықтығы
DQ.7A-кесте.	Антропометриялық көрсеткіштер бойынша ақпараттың толықтығы
DQ.7B-кесте.	Антропометриялық көрсеткіштер бойынша ақпараттың толықтығы
DQ.8-кесте.	Антропометриялық көрсеткіштердегі жуық мәндер
DQ.11-кесте.	5 жасқа дейінгі балалардың тууы туралы куәліктеріне шолу
DQ.12-кесте.	Егу паспорттарымен танысу
DQ.13-кесте.	Үй шаруашылығында анасының болуы және 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама бойынша сауалданған адамдар
DQ.14-кесте.	2-14 жасар балаларды тәртіпке салу модулі бойынша сауал қою үшін іріктеу
DQ.15-кесте.	Бір жылдық жас топтары бойынша балалардың мектепке баруы
DQ.16-кесте.	Барлық туғандар мен қазіргі тірі балалар арасындағы туған кездегі жыныстары бойынша арасалмағы

Диаграммалар тізімі

Диаграмма НН.1.	Үй шаруашылықтары халқының саны, жасы және жынысы бойынша
Диаграмма СМ.1.	Негізгі сипаттамалар бойынша 5 жасқа дейінгі балалардың өлім денгейі
Диаграмма СМ.2.	Қазақстандағы 5 жасқа дейінгі балалар өлімінің үрдістері
Диаграмма NU.1.	Салмағы аз, бойлары жөнді өспеген және аз тамақтанатын 5 жасқа дейінгі балалардың пайызы
Диаграмма NU.2.	Босанғаннан кейін бір сағаттан және бір тәуліктен кеш емес уақытта емшек сүтімен қоректендірілген балалардың пайыздық үлесі
Диаграмма NU.3.	Жасыны қарай балаларды тамақтандыру үлгілері
Диаграмма NU.4.	Тиісті түрде йодтандырылған тұзды пайдаланатын үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі
Диаграмма NU.5.	2500 граммнан төмен салмақпен туған нәрестелердің пайыздық үлесі
Диаграмма СН.1.	12 ай жасына қарай ұсынылатын вакцинацияны алған жасы 15-26 ай жастағы балалардың пайызы
Диаграмма WS.1.	Ауыз су көздері бойынша үй шаруашылықтарының пайыздық бөлінісі.
Диаграмма WS.2.	Жақсартылған сантехникалық құрылғыларды пайдалану.
Диаграмма CD.1.	Көрсетілген салаларда жақсы дамып келе жатқан 36-59 ай жастағы балалардың пайыздық үлесі
Диаграмма ED.1.	Бастауыш және орта мектептерінің (түзетілген) қатысушылығының таза коэффициенттері (ҚТК)
Диаграмма ED.2.	Мектепке баратын 5-24 жастағы үй шаруашылықтары мүшелелерінің пайыздық үлесі
Диаграмма СР.1.	Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістеріне ұшыратылған 2-14 жастағы балалардың жынысы бойынша пайыздық үлесі
Диаграмма СР.2.	Ауқаттылық индексі бойынша, 18 жасқа дейін некеге тұрған 20-49 жастағы әйелдердің пайызы
Диаграмма НА.1.	АҚТҚ/ЖҚТБ-ның жұқтыру жолдары туралы жан-жақты білімі бар әйелдердің пайызы
Диаграмма НА.2.	АҚТҚ-ны жұқтыру қауыпін арттыратын жыныстық жүріс-тұрыс.
Диаграмма ТА.1.	Сонғы ай ішінде 1 немесе одан көп күн бойы алкогольді ішімдікті ішу, тұрғылықты жері бойынша
Диаграмма МТ.1.	Қолдану жиілігі бойынша компьютер мен Интернетті қолданатын 15-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі
Диаграмма МТ.1М.	Қолдану жиілігі бойынша компьютер мен Интернетті қолданатын 15-24 жастағы жас ерлердің пайыздық үлесі
Диаграмма DQ.1.	Үй шаруашылықтары халқының бір жылдық жас топтары бойынша бөлінісі

Қысқарған сөздердің тізімі

CSPPro	Халық санағы мен зерттеулер деректерін өңдеу жүйесі
IQ	Ақыл-ой коэффициенті
Ppm	миллионға бөлшектеу
CD	Стандартты ауытқу
SPSS	Әлеуметтік ғылымға арналған статистикалық пакет
АКО	Аурулармен күрес және ауруларды сауықтыру бойынша орталық
АҚТҚ	Адамның қорғаныш тапшылығының қоздырғышы
АҚТҚ/ ЖҚТБ	Адамның қорғаныш тапшылығының қоздырғышы/ Жұқтырылған қорғаныш тапшылығы белгісі
АХАТ	Азаматтық хал актілерді тіркеу
БАҚ	Бұқаралық ақпарат құралдары
БӨСӨ	«Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем»
БҰҒБААС	Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас ассамблеясының АҚТҚ/ЖҚТБ бойынша арнайы сессиясы
БҰҰДБ	Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму бағдарламасы
БЦЖ	Кальметта–Гереннің бацилласы (туберкулезге қарсы вакцина)
ДДҰ	Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы
ДМ	Денсаулық сақтау министрлігі
ДСҰО	Денсаулық сақтау статистикасының ұлттық орталығы
ЕБДИ	Ерте жастағы бала дамуының индексі
ЖІС	Жатыр ішіне салынатын спираль
ЖЖБИ	Жыныстық жолмен берілетін инфекция
ЖЖК	Жасанды түсіктің жалпы коэффициенті
ЖЖКО	Жасанды түсіктің жиынтық коэффициенті
ЖҚТБ	Жұқтырылған қорғаныш тапшылығы белгісі
ЖТИ	Жыныстардың тең құқықтылық индексі
ІАБ	АҚТҚ/ ЖҚТБ бойынша іріктеудің алғашқы бірліктері
ІКБ	Иммунитеттеудің кеңейтілген бағдарламасы
ЙТА	Йод тапшылығынан болған аурулар
ҚДС	Көкжөтел-дифтерия-сіреспе
ҚТК	Қатысушылықтың таза коэффициенті
ҚПҚ	Қызылша, паротит, қызамық
ЛЕӨ	Лактациялық етеккірсіздік әдісі
МДЗ	Медико-демографиялық зерттеу
МДМ	Мыңжылдықтың даму мақсаттары
МИКЗ	Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу
ОПВ	Полиоивакцина
ПРЕ	Пероралды-регидратациялық ерітінді
ТЕСҚ	Тек емшек сүтімен қоректендіру
ТЖК	Туудың жиынтық коэффициенті
ТМД	Тәуелсіз мемлекеттер достастығы
ФАП	Фельдшерлік-амбулаторлы пункт
ЮНИСЕФ	Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қоры
ЮНФПА	Біріккен Ұлттар Ұйымының Халық қоры
ЮНЭЙДС	Біріккен Ұлттар Ұйымының АҚТҚ/ЖҚТБ бойынша біріккен бағдарламасы

Алғыс білдіру

ҚР Статистика агенттігінің төрағасы Ә. А. Смайыловтың кіріспе сөзі мен алғыс білдіруі.

Қазақстан Республикасының өз тәуелсіздігін алғанынан және реформалау жолына түсіп, елеуметтік бағдарланған нарықтық экономикасы бар ашық демократиялық қоғам құра бастағанынан бері 20-жыл өтті. Бұл жылдары қоғам өмірінің барлық салаларында айтарлықтай өзгерістер болды. Елдегі балалар, әйелдер мен ерлердің жағдайы туралы ақпараттың қажеттілігі тұтастай алғанда қоғам үшін көкейкесті болып табылады. Осы тұрғыдан алғанда Қазақстандағы балалар, әйелдер мен ерлердің жағдайын бағалау үшін ақпарат мақсатында 2010-2011 жылдары Қазақстанда жүргізілген көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеудің 4 рунды (МИКЗ-4) Мыңжылдықтың даму мақсаттарына және «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» (БӨСӘ) құжатына және басқа да халықаралық деңгейде келісілген құжаттарға сәйкес міндеттерге жетудің ілгерілеуіне мониторинг жүргізу үшін қажет нәтижелері ерекше қызығушылық тудырады.

Қазақстанда жүргізілген осы зерттеудің бірегейлігі республика өңірлерінің елеуметтік және экономикалық дамуының елеулі айырмашылықтарына қарай, оның өңірлік деңгейлерде де жүргізілуінде болып отыр. Зерттеу нәтижесінде алынған деректер Үкіметке және азаматтық қоғам институттарына нақты ахуалдардың талаптарына және әйелдер мен балалардың мұқтаждарына жауап беретін елеуметтік бағдарламаларды ұлттық деңгейде ғана емес, сонымен қатар әрбір өңір деңгейінде одан арғы жоспарлауда және дамытуда пайдалы болады деп сенемін. МИКЗ-4-тің табысты аяқталуы және осы қорытынды есептің жариялануы әр түрлі деңгейлердегі көптеген мамандардың еңбегі болып табылады.

Біздің елімізде БҰҰ және оның ұйымдарының мәртебелі және маңызды рөл ойнап отырғанын атап өту керек. Негізінен, Қазақстанда өзінің қызметін атқарып отырған халықаралық ұйымдарды – МИКЗ-4-ті даярлау және іс жүзіне асыруда техникалық және қаржылық қолдау көрсеткені үшін Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қорын (ЮНИСЕФ) және БҰҰ Халық қорын (ЮҚКФА) – атап көрсетіп, алғыс білдіргім келеді.

Сол сияқты ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы офисінің қызметкерлері – **Джун Кукита** мырзаға – ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы өкілдігінің басшы-

сына және ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы өкілдігінің бұрынғы басшысы **Ханаа Сингер** ханымға, ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы өкілдігі басшысының орынбасары **Радослав Жяхек** мырзаға, ЮНИСЕФ-тің бағдарламаларының мониторинг пен бағалау бойынша үйлестірушісі **Райымбек Сисемәлиев** мырзаға ҚР Статистика агенттігінің қызметкерлерін оқыту және дайындау кезінде көрсеткен үлкен техникалық, әдістемелік және қаржылық көмегі мен осы зерттеуге дайындық және оны жүргізу процесіндегі тұрақты қолдауы үшін рахмет айтқым келеді.

Оқыту семинар-тренингтерінің серияларын жүргізген, сұрақнамаларды және деректер енгізу мен көрсеткіштерді есептеу бағдарламаларын әзірлеген, жалпы менеджментті қамтамасыз еткен, сондай-ақ осы кең ауқымды зерттеуге дайындықтың, жүргізудің және нәтижелерін өңдеудің барлық кезеңдерінде консультациялық қызмет көрсеткен ЮНИСЕФ-тің дүние жүзі бойынша ондаған қызметкерлеріне, атап айтқанда: МИКЗ-дің дүниежүзілік үйлестірушісі **Аттила Ханчиоглу** мырзаға (АҚШ, Нью-Йорк), ЮНИСЕФ-тің Өңірлік офисінен **Сираж Махмудлу** мырзаға (Швейцария, Женева) – Агенттік қызметкерлеріне Қазақстандағы осы зерттеуге

дайындық және жүргізу мәселелерінде мейлінше жәрдемдескені үшін үлкен алғыс айтамын. Іріктеме жөніндегі халықаралық консультант **Олег Бенеш** мырза тарапынан Қазақстандағы МИКЗ-ге арналған іріктеме бойынша көрсетілген сараптамалық көмекті ерекше атап айтқым келеді.

БҰҰ Халық қорының (ЮНФПА) Қазақстандағы офисіне алғыс білдіремін – келесі тұлғаларға: БҰҰ Халық қорының Қазақстан бойынша директоры, Орталық Азиядағы ЮНФПА-ның субөңірлік офисінің директоры **Николай Ботевке**, Қазақстандағы ЮНФПА бағдарламаларының үйлестірушісі **Александр Косухинге**, БҰҰ Халық қорының Қазақстандағы тұрғын халық пен даму жөніндегі бағдарламаларының үйлестірушісі **Молдақұлова Ғазиза** ханымға — ҚР Статистика агенттігінің қызметкерлерін оқыту және дайындау кезінде

көрсеткен қосалқы қаржылық көмектері үшін және МИКЗ-дің далалық жұмыстарын жүргізудегі бірқатар шаралары үшін рахмет айтамын.

Барлық облыстық/қалалық статистика департаменттерінің басшыларына, супервайзерлер, редакторлар мен сұхбат жүргізушілерге, сонымен бірге, Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі «Ақпараттық-есептеу орталығы» РМК басшылығына бұл жобаны табысты аяқтауға айтарлықтай еңбек сіңіргені үшін алғыс білдіремін.

Осынау игі мүмкіндікті пайдалана отырып, МИКЗ–4 зерттеуінің нәтижелеріне мүдделілік білдірген және бұл Қорытынды есеп бойынша өздерінің ескертулері мен ұсыныстарын айтқан республиканың жекелеген министрліктері мен ведомстволарына, үкіметтік емес сектор мен халықаралық мекемелерге ерекше құрметімді білдіремін.

*Қазақстан Республикасы
Статистика агенттігінің төрағасы*

Әлихан Смайылов

БҰҰ Балалар қоры ЮНИСЕФ–тің Қазақстандағы кеңсесі басшысы Джун Кукита мырзаның кіріспе сөзі және алғыс білдіруі

Маған, 2010-2011жж. Қазақстанда жүргізілген Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (МИКЗ) нәтижелері бойынша **Қорытынды есепті** Сіздердің назарларыңызға ұсыну үлкен қуаныш әкеледі.

Дүниежүзілік мақсаттар мен ұлттық басымдықтарға қол жеткізуде Қазақстан Үкіметіне көмек көрсету үшін БҰҰ жүйесі мемлекеттер деңгейінде БҰҰ–ның жекелеген агенттіктерінің күштерін БҰҰ–ның 2010-2015жж. арналған Дамыту мақсатында көмек көрсету жөніндегі негіздемелік бағдарламасы (ЮНДАФ) тәрізді құралы арқылы біріктіреді.

Қазақстанның ҚР Статистика агенттігі бұл Көптеген көрсеткіштер бойынша зерттеуді (МИКЗ) екінші рет жүргізіп отырғанын және қызметкерлер құрамын оқыту, деректерді енгізу мен өңдеу тәрізді шаралардың бір бөлігін ішінара қаржыландыруды қамтамасыз еткенін атап өткім келеді.

МИКЗ–дің табысты аяқталуы ҚР Статистика агенттігі мен оның аумақтық департаменттерінің, сондай-ақ «ҚР Статистика агенттігі Ақпараттық-есептеу орталығы» РМК құрылымдық бөлімшесінің көптеген мамандарының еңбегі болып табылады. Соған байланысты МИКЗ¹–дің табысты іс жүзіне асырылуы үшін барлық жағдайлар жасап, жобаны іс жүзіне асыруда үздіксіз түрде қолдау көрсеткені үшін ҚР Статистика агенттігінің төрағасы **Смайылов Әлихан** мырзаға; дайындық жұмыстары мен деректер жинау кезеңдерінде зерттеуді ұйымдастырғаны үшін Жоба директоры, ҚР Статистика агенттігінің жауапты хатшысы **Айдапкелов Нұрболат** мырзаға және ҚР Статистика агенттігі төрағасының орынбасары (2011 жылдың тамызынан бастап күні бүгінге дейін) ретінде Қорытынды Есепті даярлауды ұйымдастырғаны әрі «АЕО» РМК директоры (2011 жылдың шілдесіне дейін) ретінде деректерді жинауды және өңдеуді уақытылы іс жүзіне асырғаны үшін **Ашуев Айдын** мырзаға шын жүректен рахмет айтқым келеді.

Жобаны іс жүзіне асыру үшін еңбек сіңірген ҚР Статистика агенттігінің келесі мамандарына алғыс айтқым келеді: Әлеуметтік және демографиялық статистика департаментінің (әрі қарай – ӘДСД) директоры **Қоқанова Гүлнәр** ханымға – жобаға

қатыстырылған барлық құрылымдар қызметін жалпы үйлестіргені, МИКЗ–4–ті даярлау және іс жүзіне асыру жөніндегі ұйымдастыру жұмыстарын жоспарлағаны және өңірлік тренингтер барысында далалық командалар қызметкерлерін оқытуды іс жүзіне асырғаны үшін; ӘДСД директорының орынбасары **Мұсабек Ерболат** мырзаға – деректер жинау жөніндегі далалық командалардың кадрларын қалыптастырғаны және МИКЗ–4 іріктемесінің дизайнын жасауды іс жүзіне асырғаны үшін; Әлеуметтік статистика басқармасының бұрынғы бастығы **Әмірханова Майра** ханымға (2011 жылдың наурызына дейін) – далалық командалар қызметкерлерін оқытуды жүргізгені үшін және МИКЗ–4–тің құралдарын құрастыру мен бейімдеуде қолдау көрсеткені, далалық жұмыстарға мониторингті іс жүзіне асырғаны және осы есепті (тамыз-желтоқсан 2011ж.) даярлағаны үшін; ӘДСД Әлеуметтік статистика басқармасының бастығы

¹ Жобаға қатысушы адамдардың барлығының лауазымдары МИКЗ ұйымдастыру және жүргізу кезеңі бойынша келтірілген (2010 - 2011жж.).

Әлқуатоваға Нұржамал ханымға (2011 жылдың наурызынан бастап)—деректерді енгізу мен өңдеуге мониторинг жүргізуді жасауда және МИКЗ-4 құралдарын Қазақстан жағдайларына бейімдеуде қолдау көрсеткені үшін; сонымен қатар, «АЕО» РМК директоры **Қазғанбаев Эльдар** мырзаға (2011 жылдың тамызынан бастап) және «АЕО» РМК директорының орынбасары **Жұманбаева Зинагүл** ханымға – МИКЗ деректерін жинау мен өңдеуді іс жүзіне асырудағы ұйымдастыру жұмыстары және Жобаның атқарушы серіктесі тарапынан қаржылық есептілікті жүргізгені үшін, сонымен бірге «АЕО» РМК қызметкерлеріне: Статистиканы ақпараттық қамтамасыз ету мен ақпараттық жүйелерді пайдалану департаменті бастығының орынбасары **Көпеева Гүлжан** ханымға – МИКЗ—дің бастапқы деректерін енгізудің сапасын ұйымдастырғаны үшін; Ақпараттық қамтамасыз ету бөлімі бастығының орынбасары **Қапшыева Айгүл** ханымға—МИКЗ-4-ің бағдарламалық жасақтамасын бейімдегені және нәтижелік деректерді қалыптастырғаны үшін; Ақпараттық қамтамасыз ету бөлімі бастығының орынбасары **Дауылбаева Сәуле** ханымға—зерттеу іріктемесін құрастыруды іс жүзіне асырғаны, МИКЗ-4-ің бастапқы деректерін енгізуде редакторлық еткені үшін және деректерді өңдеуге қатысқан барлық басқа қызметкерлерге алғыс айтқым келеді.

Мемлекеттік қызметкерлер қатарынан далалық жұмыстарды жүргізу үшін білікті және жауапты кадрларды бөлгені және сол арқылы

зерттеуді ұйымдастыруға үлкен үлес қосқандары үшін Қазақстанның барлық өңірлік статистика департаменттерінің директорларына, сондай-ақ деректер жинау жөніндегі далалық жұмыстарға қатысқан өңірлік статистика департаменттерінің қызметкерлеріне ерекше алғысымды білдіремін.

Далалық жұмыстарды тиісті деңгейде жүргізуді ұйымдастырғандары үшін далалық командалар супервайзерлеріне; МИКЗ талаптарына сәйкес деректер жинау жөніндегі далалық жұмыстарды сапалы және уақтылы жүргізгендері үшін сұхбат жүргізушілерге (интервьюерлерге); сұрақнамаларды сапалы редакциялағандары, жергілікті жерлерде далалық жұмыстарға мониторинг жүргізуді іс жүзіне асырғаны және сұрақнамаларды орталық офиске уақтылы жеткізгендері үшін редакторларға; командаларды жүріп-тұру кестесіне сәйкес елді мекендерге жеткізу жөніндегі қызметі үшін жүргізушілерге айрықша алғыс айта кеткім келеді.

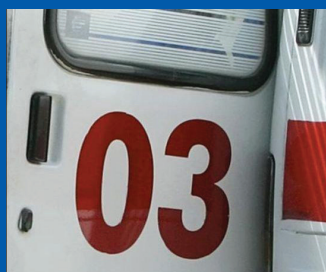
Бұл ұсынылған Қорытынды есептің, 2006 жылғы Қорытынды баяндамадан бір айырмашылығы, мұнда Қазақстандағы балалар, әйелдер мен ерлердің жағдайы туралы көкейкесті тақырыптар бойынша бірнеше жаңа бөлім және көптеген қызықты ақпарат бар және ол мемлекеттік органдарға, үкіметтік емес ұйымдарға, халықаралық институттарға, мұғалімдер мен студенттерге, сондай-ақ жоғарыда аталған мәселелерді зерттеумен айналысатын көпшілікке өте пайдалы болады деп ойлаймын.

**ЮНИСЕФ—тің
Қазақстандағы Өкілі**

Джун Кукита

Қысқаша шолу

Қазақстанда жүргізілген көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу жалпы мемлекеттік таныстырмалық іріктемелік зерттеу болып табылады.

Іріктеменің жалпы мөлшері 16 380 үй шаруашылықтарын құрады. Бұл іріктеме өзіндік-салмақталған болып табылмайды. МИКЗ нәтижелерін ұлттық және өңірлік деңгейлерде беру үшін іріктеменің салмақтары пайдаланылады. Іріктеме жоспарының егжей-тегжей сипаттамасын А қосымшасынан табуға болады.

Іріктеменің қамтуы

Іріктеме үшін сұрыпталған 16 380 үй шаруашылықтарының 16 018-і қоныстанған болып табылады. Олардың ішінен 15 800 үй шаруашылықтарында сауалнама жүргізу сәтті өтті, осының нәтижесінде үй шаруашылықтары жауаптарының коэффициенті 98,6 пайызды құрады. Сұрақтар қойылған үй шаруашылықтарында (15–49 жастағылар жас тобына жататын) 14 228 әйел тіркелді. Олардың ішінен 14 014 әйелге сәтті түрде сауалдар қойылды, бұл 98,5 пайызға тең жауаптар коэффициентін береді. Ерлер бойынша (15-59 жас) осы тәріздес деректер тиісінше 4 043 адам, 3 846 адам және 95,1 пайызды құрады. Бұдан басқа, үй шаруашылықтарының сұрақнамалары бойынша 5 жасқа дейінгі 5 227 бала тіркелді. Олар бойынша 5 181 сұрақнама толтырылды, бұл 99,1 пайызға тең жауаптар коэффициентіне сай болады. 15–49 жас тобындағы әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балаларға сауал қоюға қатысты есептелген жауаптардың жалпы коэффициенттері тиісінше 97,2 және 97,8 пайызды құрады. 15-59 жастағы ерлерге сауал қоюға қатысты есептелген жауаптардың осындай коэффициенті 93,8 пайызға тең болды.

Нәрестелер және балалар өлім-жітімі

МИКЗ зерттеулерінде нәрестелер өлімі коэффициенті мен 5 жасқа дейінгі балалар өлімі коэффициенті Брасс² әдісі деген атпен белгілі жанама бағалау әдісімен есептеліп табылады. Нәрестелер өлімі коэффициенті 1000 тірі туған балаға шаққанда 28 деңгейінде деп бағаланса, ал 5 жасқа дейінгі балалар өлімінің ықтималдығы–1000 балаға шаққанда 31–ді құрайды (көрсеткіштер 2006 жылға қатысты келтірілген).

5 жасқа дейінгі балалардың тамақтану жағдайы

Қазақстанда 5 жасқа дейінгі балалардың 3,7 пайызының салмағы (салмағының жасына қатынасы) орташа төмендеген болса, ал 1,2 пайызының салмағы қауіпті түрде жеткіліксіз болып отыр. Сонымен бірге, елде балалардың 13,1 пайызы аласа бойлы екені анықталса, ал балалардың 5,4 пайызының бойы өте аласа деп бағаланды. Жүдеулік (салмағының бойына қатынасы) балалардың 4,1 пайызында анықталды, ал 1,7 пайыз жағдайда –жүдеулік қауіпті жағдайда деп бағаланды.

Емшек сүтімен қоректендіру және нәрестелер мен ерте жастағы балаларды тамақтандыру

Зерттеу барысында зерттеу жүргізілгенге дейінгі соңғы екі жыл ішінде баласы бар аналарына сауал қойылды. Емшек сүтімен қоректендіруді ерте бастаудың тым маңызды екеніне қарамастан, балалардың тек

² *United Nations, 1983. Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation (X нұсқаулығы: демографиялық көрсеткіштерді есептеудің жанама әдістері) (United Nations publication, Sales No. E.83.XIII.2). United Nations, 1990a. QFIVE, United Nations Program for Child Mortality Estimation (QFIVE: Балалар өлім – жітімін бағалау жөніндегі БҰҰ бағдарламасы). New York, UN Pop Division. United Nations, 1990b. Step-by-step Guide to the Estimation of Child Mortality (Балалар өлім – жітімін бағалау жөніндегі сатылық нұсқаулық). New York, UN*

67,8 пайызы туғаннан кейін бір сағаттан кешіктірмей емшек сүтімен қоректендіріле бастаған. Аналардың 87,9 пайызы емшек сүтімен қоректендіруді босанғаннан кейінгі 1 тәуліктен кешіктірмей бастаған. 6 айдан кіші балалар арасында тек емшек сүтімен қоректендірілетіндердің жалпы мөлшері 31,8 пайыз болып табылады (бұл кеңесте берілген деңгейден айтарлықтай төмен), себебі балалардың 60,6 пайызы негізінен емшек сүтімен қоректендіріліп отырған. Жасы 12-15 айға жеткен балалардың 50,8 пайызын және 20-23 айлық балалардың 26,1 пайызын емшек сүтімен қоректендіру жалғастырылып отыр. Тұтастай алғанда жасы 6-8 ай аралығындағы нәрестелердің 49,4 пайызы қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ аспен тамақтандырылған.

Тұзды йодтандыру

Үй шаруашылықтарының іс жүзінде барлығында дерлік (98,7 пайыз) тамақ дайындауға пайдаланылатын тұздың құрамында йодтың бар-жоғы тұздың құрамында калий йодатының бар екенін анықтайтын жиынтық құралдар көмегімен тексерілді. Тұзы жоқ үй шаруашылықтарының үлесі тым аз болып, ол барлығы 0,8 пайызды құрады. Үй шаруашылықтарының басым көпшілігінде (85,4 пайызында) тұздың құрамындағы йод 15 ppm (миллионға бөліктер) немесе одан асатыны анықталды.

Туғандағы салмағының төмен болуы

Қазақстанда іс жүзінде туған кезінде нәрестелердің барлығы дерлік (97,6 пайызы) өлшенген, және олардың ішінде 4,5 пайызының туған кездегі салмағы 2500 грамнан аз тартты деп бағаланып отыр.

Егулер

Ақпараттың барлық көздерінің деректері (респондент сөздері/егу паспорттары) бойынша, жасы 15-26 айлық балалардың барлығы дерлік (99,2 пайыз) жасы 12 айға толғанға дейін БЦЖ екпесімен егілген және балалардың 98,4 пайызына АҚДС-тің бірінші дозасы берілген. Осы аталған ақпарат көздерінің деректеріне қарағанда, АҚДС-тің келесі дозалары егілген балалардың пайыздық үлесі–екінші доза алу кезінде 96,8 пайызға және үшінші доза алу кезінде 93 пайызға дейін төмендеген. Сол сияқты, жасы 12 айға дейінгі балалардың 98,1 пайызы полиомиелитке қарсы егілген, алайда ол екпенің үшінші дозасын алған балалар үлесі төмен – ол 81,3 пайызға тең. Жасы 12 айға дейінгілердің қызылша мен ҚПҚ-ға (қызылша, паротит, қызамық) қарсы вакцинациямен қамтылуы басқа егілулерге қарағанда сәл төмен және 89 пайызды құрайды. Сонымен қатар зерттеу нәтижелері бойынша, бірінші туған күніне дейін егілудің кеңесте берілген толық курсынан өткен балалардың пайыздық үлесі 70,6 пайызды құрады.

Отынның қатты түрлерін пайдалану

Қазақстанда барлық үй шаруашылықтарының 10,8 пайызы тамақ дайындау үшін отынның қатты түрлерін пайдаланады. Отынның қатты түрлерін пайдалану деңгейі қалалық аудандарда айтарлықтай төмен (3,1 пайыз), ал ауылдық жерлерде ол жоғары – мұнда оны үй шаруашылықтарының 19,8 пайызы пайдаланады. Үй шаруашылықтарының 87,8 пайызы тамақ дайындау үшін ас үй тәрізді жеке ғимараттарды пайдаланады, осы орайда қалалық жерлерде мұндай үй шаруашылықтарының үлес салмағы 94,5 пайызды, ал ауылдық жерлерде – 86,6 пайызды құрайды.

Ауыз судың жақсартылған көздерін пайдалану

Қазақстанда тұратын халықтың 93,9 пайызы ауыз судың жақсартылған/жетілдірілген көздерін пайдаланады, ал үй шаруашылықтарының 88,4 пайызында олар пайдаланатын ауыз судың жақсартылған көздерінің орналасу орны – осы шаруашылықтар тұратын баспанасының аумағында. Осындай судың

көздеріне дейін және кері қарай жолға үй шаруашылықтарының 3,9 пайызы 30 минуттан азырақ, ал үй шаруашылықтарының 1,6 пайызы 30 немесе одан көбірек минут уақыт жұмсайды. Елдегі халықтың 70,7 пайызы жақсартылмаған ауыз су көздерінен алынатын ауыз суды әр түрлі әдістермен тазартады.

Суды тазартудың негізгі әдісі ретінде қайнатуды халықтың 55 пайыздан астамы қолданады, ал 11,4 пайызы суды тұндыруға қояды, және де 12,4 пайызы сүзгіштерді пайдаланады әрі тұрғын халықтың бір пайыздайы суды мата арқылы сүзетінін айтқан. Ауыз суды тазартудың қалған әдістері халық арасында кең таралмаған.

Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану

Тұтастай алғанда Қазақстанның тұрғын халқының 99,4 пайызы жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтарында тұрады. Елдің (Маңғыстау өңірін қоспағанда – 88 пайыз) барлық өңірлерінде жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану 100 пайыз дерлік деңгейде.

Соңғы нәжісі қауіпсіз жерге жойылған балалардың үлесі 66,7 пайызды құрады, қалалық жерлерде және ауылдық жерлерде бұл көрсеткіштің мәні осы аталған деңгейде болып отыр.

Контрацепция

Қазіргі уақытта некедеге тұрмаған немесе бейресми одақ құрмаған әйелдердің 51 пайызы контрацепцияны пайдаланатындығы туралы айтты. Контрацепцияның ең кең таралған әдісі жатыр ішіне салынатын спиральдарды (ЖІС) қолдану, оны Қазақстандағы күйеуге шыққан әрбір үшінші әйел пайдаланады (33,5 пайыз). Танымалдығы жағынан екінші орында ерлердің презервативтерін қолдану (7,2 пайыз) және әйелдердің 7,1 пайызы пайдаланған бала бітуге қарсы таблеткалар тұр. Сұрақ қойылған ерлердің тек 40,6 пайызы өзінің немесе серіктесінің контрацепцияның әйтеуір бір әдісін қолданатыны туралы айтқан.

Контрацепцияны қолданумен байланысты қанағаттандырылмаған қажеттіліктер

Зерттеулер нәтижелері сауал қойылған әйелдердің 11,6 пайызында контрацепцияны қолдануда қанағаттандырылмаған қажеттіліктің бар екенін көрсетті. Бала туу мерзімін жоспарлау үшін контрацепцияны қолдануда қанағаттандырылмаған қажеттілік әйелдердің 6,9 пайызында, ал балалардың тууын шектеу үшін осындай қанағаттандырылмаған қажеттілік әйелдердің 4,7 пайызында болып отыр.

Босанғанға дейінгі бақылау

Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту Қазақстанда өте жоғары деңгейде: жүктілік кезінде әйелдердің іс жүзінде барлығы дерлік (99,2 пайыз) білікті медициналық маман (дәрігер, медбике, акушер немесе фельдшер) алдынан босануға дейінгі бақылаудан кем дегенде бір рет өтеді.

Аналардың 87 пайызы жүктілік кезінде медициналық қызметкерге төрт реттен астам барған.

Босануға көмектесу

МИКЗ зерттеуі жүргізілгенге дейінгі соңғы екі жыл ішінде Қазақстанда іс жүзінде барлық босануларды (100 пайыз) медициналық мекемелерде білікті мамандар қабылдады: босанудың 81,7 пайызын дәрігерлер, ал 17,8 пайызын медициналық бикелер/акушер әйелдер және 0,4 пайызын фельдшерлер мен акушер әйелдердің көмекшілері қабылдаған.

Жасанды түсіктер

Әрбір әйелге келетін аяқталмаған жүктіліктің орташа саны 0,4 құрайды. Тұрғылықты жері, ауқаттылық квинтильдері немесе білім деңгейі бойынша әйелдер арасында жасанды түсік жасату тәжірибесі жөнінен ерекше айырмашылықтар байқалмайды.

Жасанды түсіктердің жасына қатысты коэффициенттері 19 жастан соң өседі және 20-24, 25-29 пен 30-34 жас тобындағы әйелдерде шамамен бірдей дерлік деңгейде сақталады. Ауылдық жерлерде 1000 әйелге шаққанда жасанды түсік санының сәл артықтығы байқалады. Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті бір әйелге шаққанда 0,26 құрайды, ал жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті 1000 әйелге шаққанда 6,9 құрайды.

Елде 36,7 пайыз жағдайда жасанды түсік жасату жөніндегі шешімді қабылдаушы адам әйелдің өзі болып табылады, сонымен қатар, әрбір үшінші әйел (31,2 пайыз) дәрігер/медицина қызметкерінің шешімінің ықпалында болса, әрбір төртінші респондент әйел (26,3 пайыз) мұндай шешімді күйеуімен немесе серіктесімен бірге қабылдайды.

Жас ерлер мен әйелдер арасындағы сауаттылық

Қазақстанда 15-24 жас тобындағы барлық әйелдер мен ерлер сауатты болып табылады. Қазақстан бойынша тұтастай алғанда сауаттылық деңгейі 99,9 пайызды құрады.

Мектепке дайындық

Қазақстанда тұтастай алғанда зерттеу жүргізілген уақытта бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқып жүрген балалардың 81,6 пайызы оның алдындағы жылы мектепке дейінгі мекемелерге барған.

Берілген көрсеткіш бойынша ер балалар мен қыз балалар арасында үлкен айырмашылықтар байқалмайды, дегенмен, өңірлер және үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық ахуалдары бойынша айырмашылықтар бар. Қазақстанда 2006 жылмен салыстырғанда (МИКЗ, Қазақстан 2006)³ тұтастай алғанда ел бойынша балалардың мектепке дейінгі мекемелерге баруы 5 есе артқанын атап өту керек.

Бастауыш және орта мектепке бару мен қатысушылық

7 жасқа толған балалардың жалпы санынан 93,8 пайызы бастауыш мектептің бірінші сыныбына оқуға барды.

Зерттеу жүргізілген кезде бастауыш мектепте оқитын⁴ 7-10 жастағы балалардың 99,3 пайызы мектепте оқып жатса, ал мектеп табалдырығын аттауға жасы толған деп есептелетін балалардың тек 0,7 пайызының мектепке бармайтыны белгілі болған.

Жасы 11-17 аралығындағы орта мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі 96,1 пайызды құрайды.

Бастауыш және орта білім беру жүйесінде оқитын ер балалар мен қыз балалардың арасалмағы *жыныстардың тең құқықтылығы индексі* (ЖТИ) ретінде көбірек мәлім. Қазақстандағы бастауыш және орта білім беру жүйесінде жыныстардың тең құқықтылығы индексі 1,00-ге тең болып табылады.

Балалардың туғандығын тіркеу

Зерттеу нәтижелері Қазақстанда 5 жасқа дейінгі балалардың 99,7 пайызының туғандығы тіркеуге алынғанын көрсетті.

³ *Мульти-индикаторлық кластерлік зерттеу, Қазақстан, 2006 ж.*

⁴ *Кестеде көрсетілген коэффициенттер түзетілген болып табылады, себебі бөлімге (бөлгіш) бастауыш мектепке баратындардың саны ғана емес, орта мектепке баратындардың саны да енгізіледі.*

Балаларды тәртіпке салу

Қазақстанда жасы 2-14 аралығындағы балалардың 49,4 пайызы зерттеудің алдындағы 1 айдың ішінде өздерінің аналары немесе оларға күтім жасаушы тұлғалардың тарапынан немесе үй шаруашылығының басқа мүшелері тарапынан психологиялық немесе тән жазасының кем дегенде бір түріне ұшыратылған. Тұтастай алғанда ел бойынша балалардың 2,1 пайызы тән жазасының қатал түріне ұшыраған. Тағы бір байқалған нәрсе - ата-аналар/тәрбиелеушілердің тек аздаған үлесі ғана балаларды дұрыс тәрбиелеу үшін оларға тән жазасын қолданып тұру керек деп санайды (6,5 пайыз). Алайда нақты өмірде жасы 2 мен 14-тің аралығындағы балалардың 29 пайыздан астамы кез келген тән жазасына ұшыратылып отырған.

Ерте жастағы неке

Қазақстанда зерттеу жүргізілген кезде 15-19 жастағы әйелдердің 4,5 пайызы некелі немесе бейресми одақта болды.

Толық 15 жасқа толмай тұрмысқа шыққан немесе ер адаммен бейресми одақтағы 15-49 жастағы әйелдердің үлесі 0,2 пайызды құрады. 15-59 жастағы ерлер бойынша бұл көрсеткіш 0,3 пайызды құрады.

Толық 18 жасқа толмай тұрмысқа шыққан немесе ер адаммен бейресми одақтағы 20-49 жастағы әйелдердің үлесі 8,6 пайызды, ал ерлер бойынша – 1,1 пайызды құрады.

Зерттеу жүргізілген кезде 20-24 жастағы әйелдердің 7 пайыздан көбірегі, 15-19 жастағы әйелдердің 8 пайыздан көбірегі өздерінен жасы 10 немесе одан көбірек жасқа үлкен ерлермен некеде тұрған. Күйеулері өздерінен жасырақ екенін айтқан әйелдер үлесі 9,8 пайызды құрады.

Үйдегі зорлық–зомбылыққа қатынасы

Қазақстанда әйелдердің 12,2 пайызы күйеуі/серігі өзінің әйелін/серіктесін кемінде бірнеше себептердің біреуі бойынша ұрып жіберуге немесе соғуына құқығы бар деп санайды.

Күйеуінің тарапынан зорлық-зомбылықтың қолданылуын құптайтын әйелдер көбінесе ондай зорлық-зомбылықты мынадай жағдайларда мақұлдайды: егер әйел балаларға немқұрайлы қараса (9,7 пайыз) немесе өзінің тәуелсіздігін жария түрде көрсетсе, мысалы, әйелі күйеуіне айтпай үйден шығып кетсе (3,1 пайыз) немесе әйел күйеуімен салғыласса (3,7 пайыз). Әйелдердің 1,2 пайызы егер әйел жыныстық қатынастан бас тартса, ал 0,8 пайызы - тамақ оның кінәсінен күйіп кетсе, онда күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұрып жіберуге немесе соғуға құқығы бар деп санайды.

Ерлер әйелді ұруға қатысты себептердің қандай да біреуімен әйелдерге қарағанда жиірек келісіп, мақұлдауға бейім келеді (әйелдер арасындағы 12,2 пайызбен салыстырғанда, ерлер арасында -16,7 пайыз).

АҚТҚ-жұқпасының берілу жолдары туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ туралы қате пікірлер

Қазақстанда сауалданған әйелдердің барлығы дерлік (95,9 пайыз) АҚТҚ/ЖҚТБ туралы естіген. Солай бола тұра, әйелдердің АҚТҚ жұқтыруын болдырмаудың негізгі екі тәсілі туралы білетіндерінің үлесі тек 70,5 пайызды құрайды (жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу және әрбір жыныстық қатынаста міндетті түрде презерватив пайдалану). Әйелдердің 79 пайыздайы АҚТҚ жұқтыруын болдырмаудың негізгі тәсілі жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу екенін және шамамен осыншама әйелдер (78,9 пайыз) әрбір жыныстық қатынаста міндетті түрде презерватив пайдаланудың осындай тәсіл болып табылатынын біледі.

Жасы 15-24 жас аралығындағы әйелдердің 95,6 пайызы АҚТҚ туралы естіген, алайда сауалданғандардың тек 67,2 пайызы АҚТҚ жұқтыруын болдырмаудың кемінде екі тәсілі туралы білетінін айтқан. Осы орайда, үлкенірек жастағы респонденттермен салыстырғанда (72,5 пайыз) 15-19 жастағы әйелдер АҚТҚ жұқтыруын болдырмаудың тәсілдері туралы ең аз хабардар болып табылады (61,5 пайыз).

Ерлердің арасындағы осындай сауалнама жүргізу нәтижелері 15-59 жастағы ерлердің (94,6 пайызы) барлығы дерлік бұрын-соңды әйтеуір бір рет АҚТҚ туралы естігенін көрсетті, және де АҚТҚ-ның алдын

алудың екі тәсілін білетін ерлердің үлесі 73,6 пайызды құрайды. Сауалнама деректері ерлердің әйелдермен салыстырғанда АҚТҚ-ның алдын алудың тәсілдері туралы жақсырақ білетінін көрсетіп отыр. Қазақстанда әйелдердің 81,1 пайызы мен ерлердің 75,5 пайызы тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын біледі.

АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдармен төзімді қарым–қатынас жасау

Қазақстанда АҚТҚ/ЖҚТБ туралы естіген әйелдердің 90,7 пайызы төзімділік тұрғының кемінде біреуімен келіседі. Ерлер әйелдермен салыстырғанда АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатысты азырақ төзімділік танытып отыр.

Ең кең таралған төзімділік тұрғысы - өз үйінде ЖҚТБ-мен ауырған отбасы мүшесіне қамқорлық жасау үшін даяр болуға келіп саяды – сауал қойылған әйелдердің 86,4 пайызы мен ерлердің 83,5 пайызы мұнымен келіседі.

Тұтастай Қазақстан бойынша сауалданған әйелдердің 33,8 пайызы және ерлердің тек 28,5 пайызы ЖҚТБ-жұқпасымен ауыратын әйел жынысты мұғалімге мектепте жұмыс істеуін жалғастыруға рұқсат етуге болады деп есептейді, және әйелдер мен ерлердің тек 18 пайызы АҚТҚ жұқпасы бар сатушыдан немесе дүкен иесінен жаңа жиналған көкөніс сатып алуға келісетіні белгілі болды, ал әйелдердің 15,3 пайызы мен ерлердің 14,5 пайызы отбасы мүшесінің ЖҚТБ-жұқпасымен ауыруы фактісін құпия ұстағанды қаламайды. Қазақстанда ерлер мен әйелдердің тек 2,5 пайыздан сәл көбірегі АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатысты төзімділік танытудың барлық 4 тұрғысымен келіседі.

Темекі өнімдерін тарту

Қазақстанда ерлер арасында темекі өнімдерін тартудың кең таралғандығы әйелдермен салыстырғанда көбірек кездеседі. 15-59 жастағы ерлердің 74,3 пайызы және 15-49 жастағы әйелдердің 20,8 пайызы бұрын–соңды темекі өнімдерінің қандай да бір түрін пайдаланғанын хабарлады. Соңғы айда 15-49 жас тобындағы әйелдердің 7,5 пайызы және ерлердің 53,9 пайызы бір немесе бірнеше күн ішінде шылым (сигарет) тартқан немесе тартылатын және тартылмайтын темекі өнімдерін пайдаланған.

Темекі өнімдерін тартатын ерлер мен әйелдер арасындағы темекі өнімдерінің ең танымал түрі шылым (сигареттер) болып табылады (әйелдердің 6,5 пайызы және ерлердің 50,7 пайызы соңғы ай ішінде тек шылым тартқан).

Зерттеу кезінде шылым тартушы әйелдердің 9,1 пайызы және ерлердің 34,2 пайызы соңғы 24 сағат ішінде 20 данадан аса шылым (сигарет) тартқан.

Зерттеу барысында 15-49 жас тобына жататын әйелдердің 1,3 пайызы бірінші рет шылымды (сигаретті) 15 жасқа дейін тартқаны айқындалды. 15-49 жас тобына жататын ерлердің арасындағы осындай көрсеткіш 8,7 пайызды құрайды.

Алкогольді ішімдікті ішу

15-49 жас арасындағы әйелдердің 26,6 пайызы соңғы айда бір немесе одан да көбірек күн ішінде алкогольді ішімдіктен кемінде бір порциясын (өлшемін) болса да ішкен.

Алкогольді ішімдікті ішуші ерлердің (15-49 жас) үлесі әйелдер арасындағы осындай үлестен көбірек және 15-49 жас арасындағы ерлердің 45,6 пайызы соңғы айда бір немесе одан да көбірек күн ішінде алкогольді ішімдіктен кемінде бір порциясын (өлшемін) болса да ішкен.

Жасы 15-49 аралығындағы ерлердің 3,4 пайызы 15 жасқа толғанға дейін алкогольді ішімдікті бірінші рет ішкен, ал 15-49 жас аралығындағы әйелдердің 0,9 пайызы 15 жасқа толғанға дейін алкогольді ішімдікке бірінші рет ауыз тигізген.

БАҚ–пен байланысу

Қазақстанда әйелдердің де, ерлердің де 60 пайыздан сәл астамы аптасына кемінде бір рет газет оқиды; әйелдердің 29,1 пайызы, ерлердің де 40 пайызы радио тыңдайды; іс жүзіне сауал қойылған ерлер мен әйелдердің барлығы (98 пайыздан) теледидар көреді. Тұтастай алғанда әйелдердің 0,8 пайызы бұл үш БАҚ–тың өздеріне тұрақты бір әсерін сезінбейді, және де 22,9 пайызы БАҚ–тың үш түрінен де аптасына, кемінде, бір рет хабар алып отырады. Ерлер арасында БАҚ–тың үш түрінен де аптасына, кемінде, бір рет хабар алып отыратындар үлесі сәл көбірек болып табылады және 30,3 пайызды құрайды.

Әйелдердің арасында газет оқытындардың жоғарырақ пайызы 35-39 жас және 45-49 жас тобындағылар үлесіне (тиісінше 67 пайыздан), ал радио тыңдайтындар – 15-19 жас және 20-24 жас тобындағылар үлесіне тиесілі болып отыр. Ерлер арасында газет оқытындардың жоғарырақ үлесі 45-49 жас тобындағыларға (73,7 пайыз), ал радио тыңдайтындар – 20-24 және 25-29 жас тобындағылар үлесіне тиесілі болып отыр.

Ақпараттық/коммуникациялық технологияларды пайдалану

Зерттеу деректері бойынша, 15-24 жас аралығындағы әйелдердің 95,1 пайызы бұрын–соңды әйтеуір бір рет компьютер пайдаланған, 83,6 пайызы компьютерді соңғы жыл ішінде пайдаланған, өткен айда аптасына кемінде бір рет оны 71 пайызы пайдаланған.

Тұтастай алғанда 15-24 жас аралығындағы әйелдердің 76,6 пайызы бұрын–соңды әйтеуір бір рет Интернетті пайдаланған, ал 67,5 пайызы соңғы жыл ішінде Интернетті пайдаланған. Интернетті соңғы айда аптасына кемінде бір рет пайдаланған жас әйелдер үлесі 54 пайызды құрайды.

Соңғы жыл ішінде компьютер және Интернетті пайдаланған жас ерлер мен әйелдер үлесі іс жүзінде бірдей дерлік. Соңғы жыл ішінде 15-24 жас аралығындағы ерлердің 82,4 пайызы компьютер пайдаланған, ал 55,7 пайызы кемінде бір рет Интернетті пайдаланған.

Тұрмыстағы зорлық-зомбылық

Қазақстанда бұрын–соңды тәни зорлық-зомбылықты басынан кешкен 15-49 жас тобындағы әйелдердің арасынан 12,8 пайызы 15 жасынан бастап кемінде 1 рет тәни зорлық-зомбылыққа, ал 3,2 пайызы жыныстық зорлық-зомбылыққа ұшыраған.

Әйелдер негізінен тәни зорлық-зомбылыққа күйеуі/серіктесі (60,2 пайыз) немесе бұрынғы күйеуі/серіктесі (39,6 пайыз) тарапынан ұшыраған. Күйеуі бар немесе бұрын күйеуде болған әйелдер өздерінің тәни зорлық-зомбылыққа негізінен күйеуі/серіктесі тарапынан ұшырағанын (100 пайыз) немесе бұрынғы күйеуі/серіктесі (9,3 пайыз) тарапынан ұшырағанын айтады.

Ешқашан некеде болмаған әйелдер өздерінің тәни зорлық-зомбылыққа негізінен туыстары–анасы/өгей анасы (30,1 пайыз), әпкесі/ағасы/інісі (18,4 пайыз) немесе әкесі/өгей әкесі (13,1 пайыз), немесе досы/бұрынғы досы (18,8 пайыз) тарапынан ұшырағанын атап өткен.

Күйеуі/серіктесінің ерекше мінез-құлқы, мәселен, қызғаншақтық (42,6 пайыз), тұрақты бақылау (44,3 пайыз), әйелін опасыздықта айыптау (10,9 пайыз) түрінде байқалған. Сонымен қатар әйелінің өз отбасымен және дос әйелдерімен араласуына шектеу қою да тіркелген (тиісінше 4,1 бен 9 пайыз). Зорлық–зомбылықтың моральдық-психологиялық түрлерінен басқа әйелдерге экономикалық зорлық–зомбылық жасау да байқалған, бұл қаражат иемденуде өз әйеліне сенбеу түрінде көрініс тапқан (7 пайыз).

Көмек сұраған әйелдердің ішінен жәбірленуші әйелдердің 35,5 пайызы өз отбасына және 11,9 пайыздайы күйеуінің отбасынан қолдау іздеген; жәбірленген әйелдердің тек 10 пайызы полициядан көмек сұраған, ал 5 пайызы – басқа туыстарынан көмек сұраған. Адвокаттардан/заңгерлерден, әлеуметтік қызмет көрсететін ұйымдардан көмек сұрау пайызы өте аз болып табылады (тиісінше 0,3-0,8 пайыз).

I. Кіріспе

Жалпы мәліметтер

Бұл зерттеу 2010-2011 жылдары Қазақстанда негізінен Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қорының (ЮНИСЕФ) техникалық және қаржылық қолдау көрсетуі, сонымен бірге Біріккен Ұлттар Ұйымының Халық қорының (ЮНФПА) қосалқы қаржылық қолдау көрсетуі арқасында Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі жүргізген көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (МИКЗ) нәтижелеріне негізделген.

Аталған зерттеу Қазақстандағы балалардың, әйелдердің және ерлердің ахуалы туралы бағалы ақпаратты алуға мүмкіндік туғызды. Қазақстанда оны жүргізудің қажеттілігі негізінен халықаралық келісімдерде – Біріккен Ұлттар Ұйымының барлық мүшелері - 191 мемлекет 2000 жылғы қыркүйекте қабылдаған Мыңжылдық декларациясында және

Біріккен Ұлттар Ұйымының мүшелері – 189 мемлекет 2002 жылғы мамыр айында Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас ассамблеясының Балалар жағдайы жөніндегі арнаулы сессиясында қабылдаған «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» Іс-қимылдар жоспарында тұжырымдалған мақсаттар мен міндеттерді іске асыру барысының мониторингі қажеттіліктеріне сәйкес туындаған. Бұл міндеттемелердің екеуі де халықаралық қоғамдастықтың 1990 жылы Жоғары деңгейдегі дүниежүзілік кездесуде балалар мүддесі үшін қабылдаған уәделеріне негізделген.

Осы халықаралық келісімдерге қол қоя отырып, мемлекет басшылары өз елдерінде балалар жағдайын жақсарту және осы мақсатқа жету мониторингін жүзеге асыру міндеттемелерін қабылдады. ЮНИСЕФ-ке осы міндетті орындау бойынша көмекші рөл жүктелді (төмендегі кестеге қараңыз).

Іс-қимыл жасау міндеттемесі: ұлттық және халықаралық есептілік бойынша міндеттемелер

Мыңжылдық декларациясына және «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» декларациясы мен Іс-қимылдар жоспарына қол қойған мемлекеттер басшылары өздеріне оларда айтылған мақсаттар мен міндеттерді жүзеге асыру барысын қадағалау міндеттемесін қабылдады.

«Біз ұлттық, ал тиісті жағдайларда өңірлік деңгейлерде де осы Іс-қимылдар жоспарында ұлттық, өңірлік және жаһандық деңгейлерде белгіленген мақсаттар мен міндеттерді жүзеге асыру барысын үнемі қадағалайтын боламыз және оларды іске асыру жұмысындағы ілгерілеуді бағалаймыз. Сол үшін біз деректер жинау, оларды талдау және топтастыру жөніндегі, соның ішінде жынысы, жасы және айырмашылық туындататын басқа да тиісті факторлар бойынша өзіміздің ұлттық статистикалық әлеуетімізді нығайтамыз, балаларға арналған зерттеулердің ауқымды көлемін жүргізуді қолдайтын боламыз. Біз халықаралық ынтымақтастықты статистикалық әлеуетті өсіру жөніндегі күш-жігерді қолдау үшін жандандырамыз және бақылау, бағалау мен жоспарлау үшін қоғамдық әлеует құрамыз».

(«Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем», 60-тармақ).

«Біз кедергілерді жоюды және қызметті жеделдетуді одан әрі тиімді жүргізу үшін ұлттық және өңірлік деңгейлердегі ілгерілеуге мезгіл-мезгіл шолулар жүргізетін боламыз».

(«Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем», 61-тармақ)

Іс-қимылдар жоспары (61-тармақ) сол сияқты ЮНИСЕФ-ті де қол жеткен нәтижелер туралы мерзімдік баяндамалар дайындауға нақтылы қатысуға шақырады.

«... балалардың мүддесін қорғайтын әлемдегі жетекші мекеме ретінде Біріккен Ұлттар Ұйымы Балалар қорының назарына үкіметтермен, тиісті қорлармен, бағдарламалармен және Біріккен Ұлттар Ұйымы жүйесінің мамандандырылған мекемелерімен, сондай-ақ барлық басқа да жұмыс істейтін тиісті адамдармен, егер бұл мақсатқа сай болған жағдайда, тығыз ынтымақтастықта осы Декларация мен Іс-қимылдар жоспарының жүзеге асырылу барысы туралы ақпаратты дайындауды және таратуды жалғастыру өтініледі».

Мыңжылдық декларациясы да (31-тармақ) осы тәрізді қол жеткен нәтижелер туралы мерзімдік есептіліктерді жариялауға шақырады:

«... Біз Бас ассамблеядан осы Декларация ережелерінің жүзеге асу барысын үнемі қарауды өтінеміз және Бас хатшыдан Бас ассамблеяда қарау үшін және одан арғы шараларды қабылдау үшін негіз ретінде мерзімдік баяндамаларды жариялауды өтінеміз».

Қазақстан Республикасының Президенті Мыңжылдық декларациясына қол қойғаннан кейін ҚР Үкіметі 2015 жылға Мыңжылдықтың даму мақсаттарына (МДМ) жету саласындағы ілгерілеуді қадағалау жөнінде өзіне міндеттеме алды. Қадағалау көрсеткіштерін бағалау процестің іс-қимыл жасау үшін ақпарат беру тұрғысынан да, сондай-ақ болып жатқан өзгерістерді бағалау үшін де маңызды бөлігі болып табылады.

Қазақстанның ұзақ мерзімді стратегиялық дамуы Мыңжылдықтың даму мақсаттарымен тығыз байланысты. МДМ-ның барлық мақсаттары мен міндеттері республика дамуының мемлекеттік және салалық бағдарламалары мен стратегияларында бейнеленген. Қазақстан дамуының стратегиялық басымдықтары сол сияқты «Қазақстан-2030» ұзақ мерзімді ұлттық стратегияда және «Қазақстан-2015» орта мерзімді даму жоспарында көрсетілген және кедейлер мен байлар арасындағы алшақтықты қысқарту, адам қауіпсіздігін әлеуметтік әлжуаздықты төмендету арқылы нығайту, көрсетілетін әлеуметтік қызметтердің сапасын жақсартуға, қоршаған ортаны сауықтыру, азаматтық қоғамды мемлекеттік органдардың институционалдық әлеуетін дамытуға және нығайтуға тарту мәселелеріне баса назар аударылған.

Қазақстан соңғы 20 жылда МДМ-ға жету жолында айтарлықтай белгілі бір ілгерілеуге қол жеткізді. Республикада ұлттық мақсаттар мен

басымдықтарға жету үшін бірқатар стратегиялар мен мемлекеттік бағдарламалар әзірленді, олар:

- Қазақстан Республикасындағы кедейлік пен және жұмыссыздықпен күрес жөніндегі 2000-2002 жылдарға арналған бағдарлама;
- Қазақстан Республикасындағы кедейлікті азайту жөніндегі 2003-2005 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама;
- Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау ісін реформалау мен дамытудың 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы;
- Қазақстан Республикасында білім берудің 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы;
- Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы;
- Қазақстан Республикасының 2006-2016 жылдарға арналған гендерлік теңдік стратегиясы;
- Қазақстан Республикасының ауылдық аумақтарын дамытудың 2004-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы;
- «Ауыз су» 2002-2010 жылдарға арналған салалық бағдарламасы;
- Қазақстан Республикасында ЖҚТБ індетіне қарсы іс-қимыл жөнінде 2001-2005 жылдарға арналған бағдарлама;
- 2006-2011 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» бағдарламасы;
- Балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз ету жөніндегі 2010-2014 жылдарға арналған «Балапан» бағдарламасы;
- Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2011-2015 жылдарға арналған «Саламатты Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы;
- Халықты сумен қамтамасыз етудің 2011–2020 жылдарға арналған «Ақ бұлақ» бағдарламасы;
- 2020 жылға дейінгі тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығын жаңарту салалық бағдарламасы;
- Қазақстан Республикасында ақпараттық теңсіздікті төмендетудің 2007 - 2009 жылдарға арналған бағдарламасы;
- Бала құқықтары жөніндегі Конвенция;
- Әйелдерге қатысты дискриминацияның барлық түрін жою жөніндегі конвенция;
- БҰҰ-ның даму мақсаттарында көмек көрсету жөніндегі негіздемелік бағдарламасы.

Осы Қорытынды Есепте көрсеткіштер мен тақырыптар бойынша бөліп көрсетілген зерттеу нәтижелері берілген.

Зерттеудің мақсаттары

Қазақстанда 2010-2011 жылдары жүргізілген кластерлік зерттеулердің (МИКЗ) басты мақсаттары мыналар:

- Қазақстандағы балалар, әйелдер мен ерлер жағдайын бағалауға арналған ең соңғы ақпаратты ұсыну;
- болашақта бұдан ары шаралар қолдану үшін негіз ретінде Мыңжылдық декларациясында белгіленген мақсаттарға жету және басқа да халықаралық деңгейде келісілген мақсаттарға жету барысындағы прогрестің мониторингі үшін қажетті деректерді ұсыну;
- Қазақстандағы деректер жинау мен мониторинг жүйесінің сапасын жетілдіруге қолдау көрсету және осындай жүйелер жұмысын әзірлеу, енгізу және талдау кезінде пайдаланылатын техникалық сауаттылық деңгейін көтеру;
- Тіршілік әрекетінің барлық аясында олардың жағдайын жақсарту жөніндегі саясат пен мемлекеттік бағдарламаларды қалыптастыруға негіз болуы тиіс балалар, әйелдер мен ерлер ахуалы туралы – соның ішінде әлеуметтік

қорғалмаған топтарды табуға және орын алып отырған айырмашылықтарды анықтауға мүмкіндік беретін деректер алу.

II. Іріктемені құру және зерттеу жүргізу әдістемесі

Іріктеме дизайны

МИКЗ 2010-2011жж. көп көрсеткішті кластерлік зерттеуге арналған іріктеменің жасалуы көптеген көрсеткіштер бойынша балалар мен әйелдердің қалалық және ауылдық жерлердегі хал – ахуалын ұлттық деңгейде, және де келесі 16 өңірлері: Ақмола, Ақтөбе, Алматы, Атырау, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Батыс Қазақстан, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан облыстары, Астана және Алматы қалалары – кесіндісінде сипаттайтын бағалауларды алу мақсатында іс жүзіне асырылды.

Іріктеме 3 сатыда жүргізілді. Қалалық және ауылдық жерлерге арналған іріктеменің стратификациясы мынадай жолмен жүргізілді: 14 облыстың әр бірі 2 топқа бөлінді: 28 стратаны қалыптастырған қалалық және ауылдық топтар, және қосымша екі қалалық страталар – бұлар Астана және Алматы қалалары, сөйтіп 30 страта алынды (16 қалалық және 14 ауылдық). Іріктеменің бастапқы бірліктері (ІББ) немесе кластерлер 2009 жылғы Халық санағын жүргізу шеңберіндегі бір ІББ–немесе бір (немесе одан көбірек) санақ секторы бар санақ секторлары негізінде анықталды.

Бірінші сатыда бүкіл ел аумағын қамтитын тең ықтималдық дәрежесімен 780 ІББ сұрыпталып алынды. Санақ секторларының кейбіреуінің ауқымды болғаны сонша, үй шаруашылықтарының жаңа тізімін құрастыру экономикалық тұрғыдан алғанда мүмкін емес болды; мұндай жайттарда кластер ретінде ықшамырақ сегменттерді пайдалану тиімдірек болып шықты. 2010-2011жж. қазақстандық МИКЗ санақ секторларының көлемі

стандарттық сегменттердің санақ учаскесіндегі үй шаруашылықтарының санын 100–ге бөлу және ең таяу бүтін санға дейін дөңгелектеу арқылы табылған санымен өлшенді.

Іріктеменің екінші сатысында іріктеменің сұрыпталып алынған санақ участкелерінде сегментация жүргізілді: санақшылар жер–жерлерде құрастырған қол жетімді карталар немесе схемалық жоспарларды қолдану арқылы сұрыпталып алынған ІББ–лерді әрбірі 100 үй шаруашылықтарынан тұратын сегменттерге бөлінді. Сегментация бір ІББ–ге 2 немесе одан көбірек санақ секторлары келетін жерлерде ғана жүргізілді. Бұл жағдайда санақ участкелері саны стандартты сегменттерге тең бөліктерге бөлінді және мұндағы әр сегментте үй шаруашылықтарының шамалап алғанда саны тең болды. Бұдан кейін әр сұрыпталып алынған санақ участкесінде кездейсоқ түрде бір сегмент сұрыпталып алынды. Санақ участкесінің сұрыпталып алынған әрбір сегментінде үй шаруашылықтарының тізімі жасалды, одан кейін жаңартылған үй шаруашылықтарының тізімі іріктеменің үшінші сатысында қолданылды. Әр сұрыпталған ІББ немесе сегмент үшін тең дәрежелі ықтималдық бойынша жүйелі түрде 21 үй шаруашылықтарынан таңдалды. Сөйтіп, іріктеменің жалпы көлемі 16 380 үй шаруашылықтарын құрады. Берілген іріктеме өзіндік-салмақталған іріктеме болып табылмайды. Ұлттық және өңірлік деңгейлерде МИКЗ нәтижелерін тағайындау үшін іріктеме-лердің салмақтары қолданылды. Іріктеме жоспарының егжей – тегжейлі сипаттамасын А қосымшасынан табуға болады.

Сұрақнамалар

Аталған зерттеуде сұрақнамалардың 4 түрі қолданылды: 1) үй шаруашылығының оның барлық *де-юре* мүшелері (әдетте үй шаруашылығында тұратын), үй шаруашылығының өзі және ол тұратын баспана туралы ақпарат жинауға арналған сұрақнама, 2) үй шаруашылығында тұратын барлық жасы 15-49 аралығындағы әйелдерге сауалдар қойылатын әйелдерге арналған сұрақнама; 3) анасы немесе балаға негізгі күтім жасаушы тұлғаға үй шаруашылығында тұратын жасы 5-ке толмаған балалар жайлы сауалдар қойылатын жасы 5-ке толмаған балалар жайлы сұрақнама; 4) ерлерге арналған сұрақнама, бұл Қазақстандағы МИКЗ–4-те алғаш рет енгізілді, оның негізінде кластердегі әрбір үшінші үй шаруашылығына жататын 15-59 жас тобындағы бір ер адамға сауалдар қойылды.

Сұрақнамалар келесі модульдерді өз шеңберіне енгізді:

Үй шаруашылығының сұрақнамасы:

- Үй шаруашылығының тізімдемесі;
- Білім деңгейі;
- Сумен жабдықтау және санитария;
- Үй шаруашылығының сипаттамасы;
- Балаларды тәртіпке салу;
- Тұзды йодтандыру.

Әйелдерге арналған жекеше сұрақнама (үй шаруашылығында тұратын барлық 15-49 жастағы әйелдерге сауалдар қою үшін қолданылды):

- Әйел туралы мағлұмат;
- БАҚ-қа қол жеткізу және ақпараттық/коммуникациялық технологияларды пайдалану;

- Балалардың өлім–жітімі;
- Соңғы баланы тууды қалауы;
- Ана мен бала денсаулығы;
- Аурулардың симптомдары;
- Контрацепция;
- Контрацепцияны қолдануда қанағаттандырылмаған қажеттіліктер;
- Үй–ішіндегі зорлық-зомбылыққа көзқарас;
- Некелік жағдайы/одақ;
- Жыныстық жүріс–тұрыс;
- АҚТҚ/ЖҚТБ;
- Темекі өнімдерін тарту мен алкогольді ішімдік ішу;
- Тұрмыстағы зорлық–зомбылық.

Ерлерге арналған жекеше сұрақнама әр үшінші үй шаруашылығында тұратын барлық 15-59 жас аралығындағы ерлерге сауалдар қою үшін қолданылды:

- Ер адам туралы мағлұмат;
- БАҚ-қа қол жеткізу және ақпараттық / коммуникациялық технологияларды пайдалану;
- Контрацепция;
- Үй–ішіндегі зорлық-зомбылыққа көзқарас;
- Некелік жағдайы/одақ;
- Жыныстық жүріс–тұрыс;
- АҚТҚ/ЖҚТБ;
- Сүндетке отырғызылуы;
- Темекі өнімдерін тарту мен алкогольді ішімдік ішу.

5 жасқа толмаған балалар жайлы сұрақнама анасы немесе үй шаруашылығында тұратын 5 жасқа толмаған балаларға негізінен күтім жасаушы тұлғаға сауалдар қою үшін қолданылды⁵. Әдетте, бұл берілген сұрақнама бойынша 5 жасқа дейінгі балалардың анасына сауалдар қойылды; анасы үй шаруашылығының тізімдемесіне енбей қалған жағдайларда, балаға негізінен күтім жасайтын тұлға анықталып, оған сауалдар қойылды. Сұрақнамаға келесі модульдер енді:

- Жасы;
- Туғандығын тіркеуге алу;
- Баланың ерте жетілуі;
- Емшекпен қоректендіру;
- Ауру балаға күтім жасау;
- Иммунизация;
- Антропометрия.

Көрсетілген сұрақнамалар МИКЗ-4⁶ типтік сұрақнамаларына негізделген. МИКЗ типтік сұрақнамаларының ағылшын тіліндегі версиялары орыс және қазақ тілдеріне аударылды.

2010-2011 жылдардағы МИКЗ сауалнамалары 2006 жылғы МИКЗ-пен салыстырғанда «БАҚ-қа қол жеткізу және ақпараттық/коммуникациялық технологияларды пайдалану», «Жыныстық жүріс – тұрысы», «Темекі тарту мен алкогольді ішімдік ішу» сияқты МИКЗ-тің жаңа модульдері қосылды. ЮНФПА-ның ұсынысы бойынша «Жасанды түсіктер» модулі қосылды және «Тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасы туралы» Қазақстан Республикасы Заңының қабылдануына байланысты статистика агенттігі «Тұрмыстық зорлық-зомбылық» модулін қосуды ұсынды.

Сауалнамалар Астана қаласында 2010 жылдың шілде–тамызында алдын ала сынақталды. Алдын ала жүргізілген сынақтар нәтижелері бойынша сауалдар мазмұнына өзгерістер енгізілді, ал олардың қазақ тіліндегі аудармасы түзетілді. Қазақстанның МИКЗ сұрақнамаларының үлгілері F қосымшасында берілген.

Атап өтілген сұрақнамалар бойынша сауалнама жүргізуден тыс, жергілікті жерлерде жұмыс істеген топтар тамақ даярлау үшін үй шаруашылықтарында қолданылатын тұздың құрамындағы йод мөлшерін тексерді әрі жасы 5-ке толмаған балалардың салмағы мен бойын өлшеді. Бұл өлшеулердің егжей–тегжейі мен нәтижелері осы есептің тиісті бөлімдерінде берілген.

⁵ Бұл есепте «жасы 5-ке толмаған балалар», «жасы 0-4 жас аралығындағы балалар» және «жасы 0-59 айдағы балалар» сөздері бір-бірімен ауыстыруға болатын түрде қолданылды.

⁶ МИКЗ - 4 типтік сұрақнамаларын келесі сайттан табуға болады www.unicef.org

Қызметкерлер құрамын даярлау және жергілікті жерлерде жұмыс жүргізу

Қазақстандағы МИКЗ-4 жобасын жүзеге асыруға тартылған ҚР Статистика агенттігінің қызметкерлерін дайындау Нью-Йорктағы ЮНИСЕФ (БҰҰ) Штаб-пәтерінің және ОШЕ – СНГ елдері бойынша ЮНИСЕФ-тің өңірлік офистері 2009-2011 жылдары (2009 – Амман (Иордания); 2010, 2011 жж. – Ыстамбул (Түркия); 2010ж. – Белград (Сербия) олардың өңірлік семинар-тренингтерге қатысу арқылы жүргізілген.

Семинар-тренингтердің бағдарламаларында іріктеме дизайнын, зерттеу логистикасын және қаржыландыруды жоспарлау; МИКЗ-4 сауалнамаларының жекелеген модульдерінің тақырыптары, МИКЗ индикаторлары, деректерді өңдеу және кестелеу, сондай-ақ МИКЗ нәтижелерін тарату мәселелерін талқылау қарастырылған.

Облыстық (қалалық) Статистика департаменттерінің қызметкерлер құрамын жергілікті жерлерде

жұмыс істеуге даярлау 2010 жылдың қыркүйегінде 12 күн ішінде жүргізілді. Даярлау бағдарламасы өз шеңберіне сауалнама жүргізу мен сұрақнама мазмұны әдістері бойынша лекцияларды, жаттығу сабақтарын енгізді, бұлардың барысында тыңдаушылар сұрақтар қойып жаттығу үшін бір-біріне сауалдар қойды. Даярлау курсының соңында тыңдаушылар Ақмола облысындағы Шортанды қаласында және Оңтүстік Қазақстан облысындағы Шымкент қаласында 2 күндік сауалнама жүргізу тәжірибесінен өтті.

Деректер жинауды 16 команда (топ) іс жүзіне асырды, олардың әрқайсысы бір жетекші, бір редактор, 6 сұхбат жүргізуші-интервьюер (оның 5-уі әйел әрі 1-уі - балалардың салмағы мен бойын өлшеу ісін атқарған ер адам болды) және бір жүргізушіден құралды. Жергілікті жерлердегі жұмыс 2010 жылдың қарашасында басталып, 2011 жылдың қаңтарында аяқталды.

Деректерді өңдеу

Деректер енгізу деректерді енгізетін 14 оператор мен деректерді енгізу бойынша жетекші болып табылатын 4 маманның (олардың екеуі – редактор) күшімен 18 компьютерде CSPro бағдарламасымен іс жүзіне асырылды. Сапасын тексеруді қамтамасыз ету үшін барлық сұрақнамалар екі реттен енгізілді және кейіннен олардың ішкі сәйкестілігі тексерілді. Деректерді өңдеу процесінің барлық сатысында МИКЗ-дің шеңберінде құрастырылған және қазақстандық сұрақнамаларға бейімделген процедуралар мен стандартты бағдарламалар пайдаланылды. Деректерді өңдеу процесі 2010 жылдың қараша айында деректерді жинастырумен бір мезетте басталды. Деректер енгізу 2011 жылдың қаңтарының соңында аяқталды, бастапқы деректер қорын өңдеу мен редакциялау 2011 жылдың шілдесінде аяқталды, 2011 жылдың шілде-тамызында МИКЗ-дің негізгі шығу кестелері қалыптастырылды. 2011 жылдың

тамызында МИКЗ-дің алдын-ала сараптамасының нәтижелері мүдделі мемлекеттік органдар (министрліктер мен ведомстволар) және халықаралық ұйымдар өкілдерінің назарына ұсынылды. Жекелеген жаңа модульдар (мәселен, «Тұрмыстағы зорлық-зомбылық», «Жасанды түсіктер» тәрізді) және ерлерге арналған сұрақнамалар бойынша шығу кестелері 2011 жылдың соңына дейін ЮНИСЕФ-тің халықаралық кеңесшілермен бірлесе талқыланып, түзетіліп отырды.

Деректерді талдау «Әлеуметтік ғылымдарға арналған статистикалық пакет» (SPSS) бағдарламасының 18-ші баламасының және ЮНИСЕФ даярлаған, ҚР Статистика агенттігінің «АЕО РМК-нің» компьютерлік бағдарламаларының маманы Қазақстан сұрақнамаларына бейімдеген синтаксис пен кестелер жасау жоспарларының көмегімен жүргізілді.

III. Іріктеме аумағы және үй шаруашылықтары мен респонденттердің сипаттамасы

Іріктеме ауқымы

Іріктеме үшін сұрыпталып алынған 16 380 үй шаруашылықтарында 16 018 адамдар тұрып жатты. Олардың ішінен 15 800 үй шаруашылықтарында табысты түрде сауалнама жүргізілді, осының нәтижесінде үй шаруашылықтары жауаптарының коэффициенті 98,6 пайызды құрады. Сауалнама жүргізілген үй шаруашылықтарында 14 228 (15–49 жас аралығындағы) әйел тұратыны анықталды. Олардың ішінен 14 014 әйелге нәтижелі түрде сұрақтар қойылды, осының нәтижесінде жауаптар коэффициенті 98,5 пайызды құрады. Іріктемеге енген үй шаруашылықтарында 15-59 жас тобындағы 4 043 ер адам табылып, олардың 3 846-сына нәтижелі

түрде сұрақтар қойылды, осының арқасында жауап коэффициенті 95,1 пайызды құрады.

Сонымен қатар үй шаруашылығының сауалнамасында 5 жасқа толмаған 5 227 бала бар екені анықталды. Олар бойынша 5 181 сауалнама толтырылды, ал бұл 99,1 пайызға тең жауаптар коэффициентіне сәйкес болады.

15-49 жас аралығындағы әйелдерге және 5 жасқа толмаған балаларға сұрақтар қоюға арналған жауаптардың жалпы коэффициенті тиісінше 97,2 пен 97,8 пайызды құрады. 15-59 жас тобындағы ер адамдарды сауалдауға арналған есептелген жауаптар коэффициенті 93,8 пайыз мөлшеріне тең болды.

НН.1 - кесте. Үй шаруашылықтарының, әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балаларды және ерлерді сауалдау нәтижелері

Үй шаруашылықтарының, әйелдердің, 5 жасқа дейінгі балалардың және ерлердің саны, сонымен бірге үй шаруашылықтарының, әйелдердің, 5 жасқа дейінгі балалардың және ерлердің жауаптарының коэффициенттері, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	Тұрғылықты жері		Барлығы
	Қалалық	Ауылдық	
Үй шаруашылықтары саны			
Сұрыпталып алынғаны	10038	6342	16380
Адам тұратыны	9822	6196	16018
Сауалданғандары	9629	6171	15800
Үй шаруашылықтары жауаптарының коэффициенті	98,0	99,6	98,6
Әйелдер саны			
Шарттарға сәйкес келетіндері	8341	5887	14228
Сауалданғандары	8234	5780	14014
Әйелдер жауаптарының коэффициенті	98,7	98,2	98,5
Әйелдер жауаптарының жалпы коэффициенті	96,8	97,8	97,2
Ерлер саны			
Шарттарға сәйкес келетіндері	2332	1711	4043
Сауалданғандары	2207	1639	3846
Ерлер жауаптарының коэффициенті	94,6	95,8	95,1
Ерлер жауаптарының жалпы коэффициенті	92,8	95,4	93,8
5 жасқа дейінгі балалар саны			
Шарттарға сәйкес келетіндері	2678	2549	5227
Сұрақ қойылған аналар/балаларға күтім жасайтын тұлғалар	2653	2528	5181
Жауаптардың коэффициенті	99,1	99,2	99,1
Жауаптардың жалпы коэффициенті	97,1	98,8	97,8

жалғасы

	СОНЫҢ ІШІНДЕ ӨҢІРЛЕР							
	Ақмола	Ақтөбе	Алматы	Алматы қаласы	Астана қаласы	Атырау	Шығыс-Қазақстан	Жамбыл
Үй шаруашылықтары саны								
Сұрыпталып алынғаны	1176	882	1008	1008	924	798	1218	882
Адам тұратыны	1134	849	975	1000	923	785	1177	866
Сауалданғандары	1118	813	956	990	920	774	1142	857
Үй шаруашылықтары жауаптарының коэффициенті	98,6	95,8	98,1	99,0	99,7	98,6	97,0	99,0
Әйелдер саны								
Шарттарға сәйкес келетіндері	771	794	996	801	937	887	836	815
Сауалданғандары	744	788	985	800	931	859	819	804
Әйелдер жауаптарының коэффициенті	96,5	99,2	98,9	99,9	99,4	96,8	98,0	98,7
Әйелдер жауаптарының жалпы коэффициенті	95,1	95,0	97,0	98,9	99,0	95,5	95,1	97,6
Ерлер саны								
Шарттарға сәйкес келетіндері	267	226	268	217	233	225	276	229
Сауалданғандары	250	210	254	211	231	198	258	223
Ерлер жауаптарының коэффициенті	93,6	92,9	94,8	97,2	99,1	88,0	93,5	97,4
Ерлер жауаптарының жалпы коэффициенті	92,3	89,0	92,9	96,3	98,8	86,8	90,7	96,4
5 жасқа дейінгі балалар саны								
Шарттарға сәйкес келетіндері	239	297	357	138	294	383	258	387
Сауалданған аналар/ балаларға күтім жасайтын тұлғалар	229	295	356	137	294	382	255	386
Жауаптар коэффициенті	95,8	99,3	99,7	99,3	100,0	99,7	98,8	99,7
Жауаптардың жалпы коэффициенті	94,5	95,1	97,8	98,3	99,7	98,3	95,9	98,7

жалғасы

	СОНЫҢ ІШІНДЕ ӨҢІРЛЕР							
	Батыс-Қазақстан	Қарағанды	Қостанай	Қызылорда	Маңғыстау	Павлодар	Солтүстік Қазақстан	Оңтүстік Қазақстан
Үй шаруашылықтары саны								
Сұрыпталып алынғаны	966	1218	1260	798	798	1176	1260	1008
Адам тұратыны	953	1210	1249	777	743	1144	1242	991
Сауалданғандары	949	1207	1237	776	714	1129	1240	978
Үй шаруашылықтары жауаптарының коэффициенті	99,6	99,8	99,0	99,9	96,1	98,7	99,8	98,7
Әйелдер саны								
Шарттарға сәйкес келетіндер	843	955	879	874	887	917	906	1130
Сауалданғандары	840	944	871	869	863	881	893	1123
Әйелдер жауаптарының коэффициенті	99,6	98,8	99,1	99,4	97,3	96,1	98,6	99,4
Әйелдер жауаптарының жалпы коэффициенті	99,2	98,6	98,1	99,3	93,5	94,8	98,4	98,1
Ерлер саны								
Шарттарға сәйкес келетіндері	245	260	270	235	217	287	296	292
Сұралғандары	238	246	261	231	197	275	283	280
Ерлер жауаптарының коэффициенті	97,1	94,6	96,7	98,3	90,8	95,8	95,6	95,9
Ерлер жауаптарының жалпы коэффициенті	96,7	94,4	95,7	98,2	87,2	94,6	95,5	94,6

	СОНЫҢ ІШІНДЕ ӨҢІРЛЕР							
	Батыс-Қазақстан	Қарағанды	Қостанай	Қызылорда	Маңғыстау	Павлодар	Солтүстік Қазақстан	Оңтүстік Қазақстан
5 жасқа дейінгі балалар саны								
Шарттарға сәйкес келетіндері	291	314	250	455	468	268	218	610
Сауалданған аналар/балаларға күтім жасайтын тұлғалар	291	312	249	453	457	259	218	608
Жауаптар коэффициенті	100,0	99,4	99,6	99,6	97,6	96,6	100,0	99,7
Жауаптардың жалпы коэффициенті	99,6	99,1	98,6	99,4	93,8	95,4	99,8	98,4

Осы орайда айта кету керек, ауылдық жерлердегі үй шаруашылықтарының жауаптар коэффициенті қалалық жерлердегі үй шаруашылықтарымен салыстырғанда сәл жоғарырақ және олар тиісінше 99,6 пайыз бен 98 пайызды құрайды.

Жалпы алғанда жауаптардың жалпы коэффициенті жоғары болды және Ақтөбе мен Маңғыстау облыстарындағы 95,8-96,1 пайыздан Шығыс-Қазақстан облысындағы 97 пайыз деңгейіне дейін; Алматы, Ақмола, Атырау, Оңтүстік Қазақстан мен Павлодар облыстарындағы 98,1–ден 98,7

пайыз деңгейіне дейін, Қостанай, Жамбыл, Батыс-Қазақстан, Қарағанды, Солтүстік Қазақстан, Қызылорда облыстары мен Астана және Алматы қалаларында 99 пайыздан 99,9 пайыз деңгейіне дейін айырмашылық байқатты.

НН.1–кестесінен көрініп тұрғандай, ерлер арасындағы жауап коэффициенттері (95,1 пайыз) әйелдер (98,5 пайыз) мен аналары/балаларға күтім жасаушы тұлғалар арасындағы (99,1 пайыз) жауап коэффициенттерімен салыстырғанда біраз төменірек екені байқалады.

Үй шаруашылықтарының сипаттамалары

Зерттелген тұрғындардың жасы және жынысы бойынша бөлінісі НН.2–кестесінде келтірілген. Бұл бөлініс сонымен бірге НН.1 диаграммадағы халықтың жыныс–жас пирамидасын құру үшін де пайдаланды.

Зерттеу барысында нәтижелі түрде пікірлері сұрастырылған 15 800 үй шаруашылықтарында

54 549 адам тұрып жатты. Зерттеу барысында жасалған бағалау бойынша үй шаруашылықтарының орташа мөлшері 3,5 адамды құрайтыны анықталды, бұл 2009 жылғы халық санағы деректеріне сәйкес болып табылады.

НН.2 - кесте. Үй шаруашылықтары мүшелерін жасы және жынысы бойынша бөлу

Үй шаруашылықтары тұрғындарының бес жылдық жас топтарына, асыраудағы жандар жас топтарына, балалар (жасы 0–17 аралығында) мен ересектер (18 жастағы және одан жоғары) және жынысы бойынша бөліністегі халықтың пайыздық және жиіліктік бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жасы	Ерлер		Әйелдер		Барлығы	
	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз
0–4	2654	10,2	2544	8,9	5198	9,5
5–9	2117	8,1	2217	7,8	4334	7,9
10–14	2056	7,9	2065	7,2	4120	7,6
15–19	2249	8,6	2039	7,2	4289	7,9
20–24	2361	9,1	2206	7,7	4567	8,4
25–29	2085	8,0	2036	7,1	4122	7,6
30–34	1960	7,5	2030	7,1	3990	7,3
35–39	1829	7,0	1916	6,7	3745	6,9
40–44	1788	6,9	1936	6,8	3724	6,8
45–49	1863	7,2	1993	7,0	3856	7,1
50–54	1599	6,1	2040	7,2	3639	6,7

	Ерлер		Әйелдер		Барлығы	
	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз
55–59	1120	4,3	1520	5,3	2640	4,8
60–64	919	3,5	1204	4,2	2123	3,9
65–69	445	1,7	679	2,4	1125	2,1
70–74	600	2,3	1020	3,6	1620	3,0
75–79	214	0,8	502	1,8	716	1,3
80–84	139	0,5	381	1,3	519	1,0
85+	50	0,2	167	0,6	217	0,4
Қалдырып кеткен/Білмейді	0	0,0	3	0,0	3	0,0
Халықтың жекелеген жас топтары						
15 жастан кіші	6827	26,2	6825	23,9	13653	25,0
15–64 жас	17774	68,2	18921	66,4	36695	67,3
65 жас және одан үлкен жастағылар	1449	5,6	2749	9,6	4198	7,7
Қалдырып кеткен/Білмейді	0	0,0	3	0,0	3	0,0
Балалар мен ересек халық						
0–17 жас тобындағы балалар	8243	31,6	8080	28,4	16323	29,9
18 жас және одан үлкен ересектер	17807	68,4	20416	71,6	38223	70,1
Қалдырып кеткен/Білмейді	0	0,0	3	0,0	3	0,0
Барлығы	26050	100,0	28499	100,0	54549	100,0

0-14 жас аралығындағы тұрғындар саны 13 652 адамды немесе 25 пайызды құрайды, олардың 6 827 (ерлердің жалпы санының 26,2 пайызы) ер балалар және 6 825 (барлық әйелдердің 23,9 пайызы) қыз балалар құрады. Жасы 15-64 жас аралығындағы тұрғындар саны 36 399 адамды немесе тұрғын халық санының 67,3 пайызын құрады, олардың ішінде ерлер 17 774 адам немесе 68,2 пайызды, әйелдер 18 925 адам немесе 66,4 пайызды құрады.

Жасы 65-тен асқан тұрғындар саны 4 198 адамды немесе 7,7 пайызды құрайды, соның ішінде 1 449 ерлер (5,6 пайыз) және 2 749 әйелдер (9,6 пайыз).

Жасы 0-17 жас аралығындағы балалар саны 16 323 адамды немесе зерттеуге қатысқан үй шаруашылықтары мүшелерінің жалпы санының 29,9 пайызын құрайды, соның ішінде 8 243 адам немесе 31,6 пайызы ерлер болса, 8 080 адам немесе 28,4 пайызы әйелдер болды.

2009 жылдың Халық санағы нәтижелерімен салыстырғанда МИКЗ–де жасы 0-14 аралығындағы жас тобындағы балалардың саны 3 пайызға, ал жасы 0-17 аралығындағы жас тобындағы балалардың саны 0,3 пайызға және жасы 65–тен асқан адамдар жас тобындағылар саны – 0,7 пайызға жоғары, алайда жасы 15-64 аралығындағы жас тобындағылар саны 2 пайыздық мөлшерге кем.

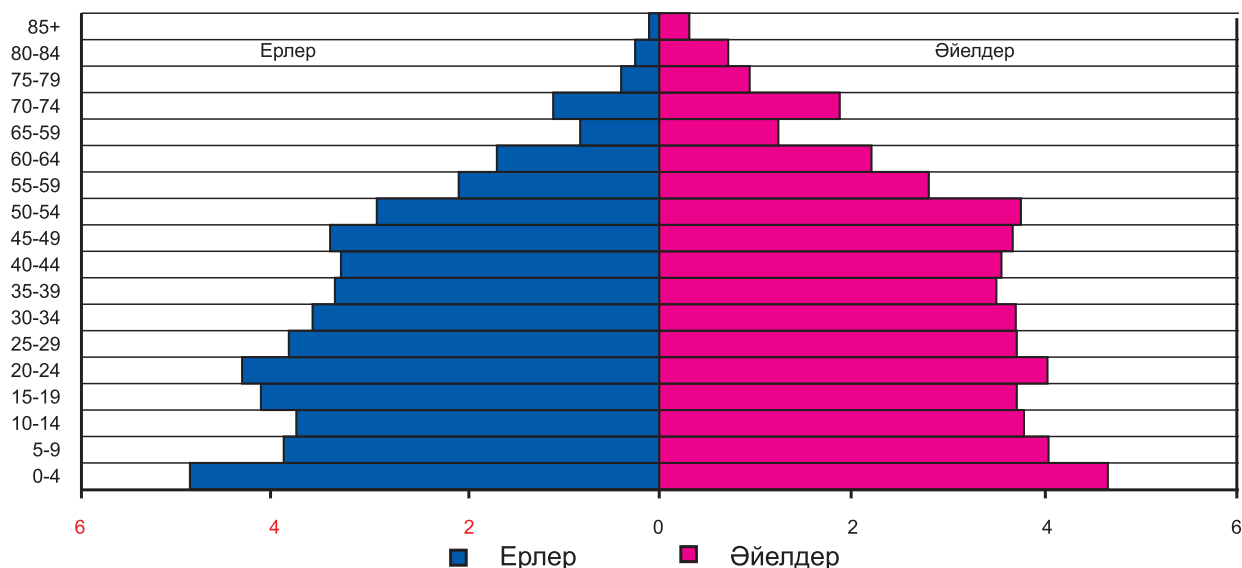
НН.1-диаграммада зерттелген үй шаруашылықтарындағы ерлер мен әйелдердің пайыз-

дық бөлінісі көрсетілген. Тұтастай алғанда үй шаруашылықтарында жасы 0 мен 85 жас аралығындағы және одан да үлкен жастағы 54 549 адам зерттелді, олардың 26 050-і - ерлер және 28 499-ы - әйелдер болды, арақатынасы тиісінше 47,7 пайыз бен 52,3 пайызды құрайды. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ағымдағы статистикалық деректері бойынша 2011 жылдың 1 қаңтарына қарай ерлер мен әйелдердің үлесі 48,2 пайыз - ерлер мен 51,8 пайызы - әйелдерді құрады, және көрініп тұрғандай, іріктеме кезінде үлкен ауытқулар болмаған.

Жыныс–жас пирамидасында зерттелген халықтың жас топтары бес жылдық топ бойынша бөліністе көрсетілген: 0-4 жас, 5-9 жас, ...85 жас және одан жоғары. Бұл жас топтары бойынша ерлер мен әйелдердің үлесі келесі ретпен үлестірілді: тиісінше 0-4 жас ер балалар - 4,8 пайыз, қыз балалар – 4,7 пайыз; 5-9 жас – тиісінше 3,9 пайыз және 4,1 пайыз; 10-14 жас - 3,8 пайыздан ; 15-19 жас ерлер - 4,1 пайыз және әйелдер - 3,7 пайыз; 20-24 жас – тиісінше 4,3 пайыз және 4,0 пайыз; 25-29 жас - 3,8 пайыз және 3,7 пайыз; 30-34 жас - 3,6 пайыз және 3,7 пайыз; 35-39 жас – тиісінше 3,4 пайыз және 3,5 пайыз; 40-44 жас - 3,3 пайыз және 3,6 пайыз, 85 жас және жасы одан да жоғары жас тобында - 0,1 пайыз – ерлер мен 0,3 пайыз – әйелдер.

Атап көрсетілуі тиіс бір нәрсе, 55-59 жас тобынан бастап ерлер мен әйелдер үлесінің

НН.1 диаграммасы: Үй шаруашылықтары халқының саны, жасы және жынысы бойынша, Қазақстан, 2010/11

арасындағы айырмашылық арта береді және 70 жас және жасы одан жоғары жас тобында 1,9 пайыз құрайды. Келтірілген деректерден халықтың жыныс–жас пирамидасында ағымдағы статистикалық деректер бойынша 2011 жылдың 1 қаңтарына қарай дәл осындай тенденция байқалады. Берілген жас топтары бойынша іріктеменің ерлер мен әйелдер үлестерінің арақатынасы ағымдағы статистиканың деректерімен салыстырғанда ұқсас болды.

НН.3–НН.5 кестелерінде үй шаруашылықтары, жасы 15-49 аралығындағы сауалданған әйелдер, 15-59 жас аралығындағы сауалданған ерлер және 5 жасқа дейінгі балалар жөніндегі негізгі ақпарат бар, ол салмақталмаған және салмақталған деректер түрінде көрсетілген. Үй шаруашылықтарын, әйелдер, ерлер мен 5 жасқа дейінгі балаларды зерттеу барысындағы сауал қойылғандардың негізгі сипаттамалары жөніндегі мәлімет осы есептегі

нәтижелерді әрі қарай талдау үшін өте маңызды болып саналады және жүргізілген зерттеу қаншалықты репрезентативті екені жөніндегі қорытынды жасау үшін негіз бола алады. Бұл есепте келтірілген барлық басқа кестелер тек салмақталған сандардан тұрады. Салмақтау туралы егжей–тегжейлі ақпаратты қосымша А–дан қараңыз.

НН.3–кестесінде үй шаруашылықтары туралы негізгі деректер келтірілген. Мұнда үй шаруашылығы басшысының жынысы, өңір мен тұрғылықты жері, үй шаруашылығы мүшелерінің саны, үй шаруашылығы басшысының білім деңгейі, этникалық тиістілігі/сөйлеу тілі⁷ тәрізді үй шаруашылықтарының сипаттамалары келтірілген. Бұл негізгі (фондық) сипаттамалар осы Есепте келтірілген келесі кестелерде де пайдаланылады, кестелерде сонымен бірге талдаудың негізгі санаттары (категориялары) бойынша бақылаулар саны келтірілген.

НН.3 - кесте. Үй шаруашылықтарының құрамы

Жекелеген сипаттамалары бойынша үй шаруашылықтарының пайыздық және жиіліктік бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Салмақталған пайыз	Үй шаруашылықтарының саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Үй шаруашылығы басшысының жынысы			
Ер	63,9	10090	10136
Әйел	36,1	5710	5664
Өңір			
Ақмола	5,6	884	1118

⁷ Бұл үй шаруашылығы басшысының ана тілі туралы сұрақ қою арқылы анықталды. Сұрақ келесідей жолмен қойылды: НС1в. Үй шаруашылығы басшысының ана тілі қай тіл?

	Салмақталған пайыз	Үй шаруашылықтарының саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Ақтөбе	4,5	713	813
Алматы	9,3	1470	956
Алматы қаласы	9,3	1473	990
Астана қаласы	3,4	544	920
Атырау	2,3	359	774
Шығыс-Қазақстан	10,6	1673	1142
Жамбыл	5,6	890	857
Батыс-Қазақстан	4,1	647	949
Қарағанды	10,3	1629	1207
Қостанай	7,1	1129	1237
Қызылорда	3,2	498	776
Маңғыстау	2,4	372	714
Павлодар	5,9	931	1129
Солтүстік Қазақстан	5,0	795	1240
Оңтүстік Қазақстан	11,4	1794	978
Тұрғылықты жері			
Қалалық	60,7	9598	9629
Ауылдық	39,3	6202	6171
Үй шаруашылығы мүшелері саны (адам)			
1	15,7	2488	2462
2	20,8	3284	3292
3	19,7	3113	3147
4	17,9	2831	2910
5	11,9	1875	1859
6	6,9	1084	1070
7	3,8	597	558
8	1,6	256	243
9	0,9	147	133
10+	0,8	125	126
Үй шаруашылығы басшысының білім деңгейі			
Жоқ	0,5	74	60
Аяқталмаған орта	12,0	1904	1896
Орта	30,3	4793	4720
Орта арнаулы	32,4	5120	5242
Жоғары	24,7	3910	3882
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі			
Қазақтар	53,8	8501	8740
Орыстар	32,6	5158	5051
Басқалар	13,5	2141	2009
Барлығы	100	15800	15800
Бұларда кем дегенде мынадай жандар тұратын үй шаруашылықтары			
Жасы 0-4 жастағы бір бала	24,9	15800	15800
Жасы 0-17 жастағы бір бала	52,9	15800	15800
Жасы 15-49 жастағы бір әйел	67,6	15800	15800
Жасы 15-59 жастағы бір ер адам	73,9	15800	15800
Үй шаруашылығының орташа көлемі	3,5	15800	15800

Үй шаруашылықтарының салмақталған және салмақталмаған сандары тең, себебі іріктемелер салмағы бірыңғайластырылды (стандартталды) (Қосымша А–ны қараңыз). Сонымен бірге кестесіне оларда жасы 18–ге толмаған кем дегенде дегенде бір бала, 5 жасқа дейінгі кемінде бір бала, және де шарттарға сәйкес келетін 15–49 жастағы кемінде бір әйел және шарттарға сәйкес келетін 15–59 жастағы кемінде бір ер адам бары анықталған үй шаруашылықтарының үлестері көрсетілген.

Жасы 18–ге толмаған кемінде бір бала тұратын үй шаруашылықтарының үлесі 52,9

пайызды құрады, үй шаруашылықтарының 24,9 пайызында 5 жасқа дейінгі балалар тұратыны анықталды, кемінде бір әйел (15-49 жастағы) және кемінде бір ер адам (15-59 жастағы) тұратын үй шаруашылықтарының үлесі тиісінше 67,6 пайыз бен 73,9 пайызды құрады.

Үй шаруашылықтарының 15,7 пайызы бір мүшеден (2009 жылдың Халық санағы бойынша – 14,6%), 20,8 пайызы – 2-3 мүшеден (38,3%), 19,7 пайызы – 4-5 мүшеден (31%), 17,9 пайызы – 6-7 мүшеден (11,6%), 11,9 пайызы – 8-9 мүшеден (3%) және 6,9 пайызы – 10 және одан да көп үй шаруашылығы мүшесінен тұрады (1,5%).

15–49 жас топтарындағы әйелдер мен 15-59 жас аралығындағы ерлердің және 5 жасқа дейінгі балалардың сипаттамалары

НН.4, НН.4М және НН.5 кестелерінде үй шаруашылықтары, жасы 15-49 аралығындағы сұхбаткер әйелдер, жасы 15-59 аралығындағы сұхбаткер ерлер және 5 жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамасы жөніндегі ақпарат келтірілген. Барлық кестелерде салмақталмаған және салмақталған бақылаулар сандары бірдей бо-

лып табылады, себебі іріктемелер салмақтары бірыңғайластырылды (стандартталды). Бұл кестелерде әйелдер, ерлер мен балалардың пайдалы негізгі сипаттамалары туралы ақпараттан басқа сипаттамалар санаттары бойынша бақылаулар саны берілген. Бұл бақылаулар осы есепте келтірілген барлық басқа кестелерде де пайдаланылады.

НН.4 - кесте. Әйелдердің негізгі сипаттамалары

Жасы 15–49 аралығындағы әйелдердің негізгі сипаттамалары бойынша пайыздық және жиіліктік бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	Салмақталған пайыз	Әйелдер саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Өңір			
Ақмола	4,3	603	744
Ақтөбе	4,9	694	788
Алматы	10,8	1518	985
Алматы қаласы	8,5	1190	800
Астана қаласы	3,8	539	931
Атырау	2,9	409	859
Шығыс-Қазақстан	8,6	1210	819
Жамбыл	6,0	836	804
Батыс-Қазақстан	4,0	566	840
Қарағанды	9,1	1274	944
Қостанай	5,6	791	871
Қызылорда	3,9	553	869
Маңғыстау	3,3	461	863
Павлодар	5,3	746	881
Солтүстік Қазақстан	4,1	577	893
Оңтүстік Қазақстан	14,6	2048	1123

	Салмақталған пайыз	Әйелдер саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Тұрғылықты жері			
Қалалық	57,5	8055	8234
Ауылдық	42,5	5959	5780
Жасы			
15-19	14,4	2022	2012
20-24	15,5	2178	2170
25-29	14,4	2016	2024
30-34	14,3	2005	1996
35-39	13,6	1901	1892
40-44	13,7	1919	1941
45-49	14,1	1972	1979
Некелік жағдай/одақ			
Некеде/одақта	60,2	8434	8426
Жесір	3,0	418	421
Ажырасқан	6,3	888	885
Бөлек тұрады	2,2	311	318
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	28,3	3963	3964
Аналық мәртебесі			
Бұрын–соңды бала туған	67,6	9469	9490
Бұрын–соңды бала тумаған	32,4	4545	4524
Соңғы 2 жылдағы босанулар			
Босанған	14,2	1993	2027
Босанбаған	85,8	12021	11987
Білімі			
Жоқ	0,2	25	26
Аяқталмаған орта	3,9	553	534
Орта	31,5	4407	4227
Орта арнаулы	32,4	4539	4705
Жоғары	32,0	4489	4522
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер			
Ең кедей	18,0	2528	2243
Екінші	18,5	2599	2527
Орташа	19,6	2743	2812
Төртінші	20,3	2839	2946
Ең бай	23,6	3305	3486
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі			
Қазақтар	64,2	9003	9275
Орыстар	22,6	3168	3126
Басқалар	13,2	1843	1613
Барлығы	100,0	14014	14014

НН.4–кестесінде жасы 15-49–дағы сұхбаткер әйелдердің негізгі сипаттамалары келтірілген. Онда әйелдердің өңір, тұрғылықты жері, жас тобы, некелік ахуалы, аналық мәртебесі, білім деңгейі⁸, ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер⁹ және үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі бойынша бөлінісі келтірілген.

Жасы 15-49–дағы әйелдердің 57,5 пайызы қалалық, ал 42,5 пайызы ауылдық жерлерде тұрады. Зерттеу кезінде әйелдердің 60,2 пайызы некеде немесе бейресми одақта болды; 11,5 пайызы – ажырасқан немесе жесір, және 28,3 пайызы – еш уақытта некеде/одақта болмағаны анықталды.

Аналық мәртебесі бойынша әйелдердің 67,6 пайызының бұрын–соңды бала туғаны анықталды.

Білім деңгейі бойынша бөлініс келесідей: әйелдердің 3,9 пайызында бастауыш/аяқталмаған орта білім, 31,5 пайызында–орта білім, 32,4 пайызында–орта арнаулы білім, және 32 пайызында – жоғары білім болған.

Ауқаттылық деңгейі бойынша үй шаруашылықтардың ең кедейлер (ең төменгі) мен екінші топтары шамамен алғанда тең – 18,0–18,5 пайыздық көрсеткішпен көрсетілсе, орташалар – 19,6 пайыз, төртінші квинтиль – 20,3 пайыз және ауқаттылық деңгейі бойынша ең бай квинтиль – 23,6 пайызды деңгейіндегі көрсеткіштерді құрады.

64,2 пайыз жағдайларда үй шаруашылықтарының басшылары қазақтар, 22,6 пайызында – орыстар және 13,2 пайызында – басқа ұлт өкілдері болып келген.

⁸ Егер басқа ақпарат көрсетілмесе, «білімі» бұл деңгей негізгі айнымалы ретінде пайдаланылатын сұхбаткердің осы есепті құрастыру кезіндегі білім деңгейіне қатысты алынады.

⁹ Тұтынушы тауарларға иелік ету, баспанасының сипаттамалары, сумен жабдықтау және санитария мен басқа да үй шаруашылығының ауқаттылығына қатысты сипаттамалар негізінде үй шаруашылығының мүлкінің әр түріне салмақ тағайындау үшін (фактор мәні) басты құраушыларға талдау жасалды. Бұл салмақтар негізінде әрі үй шаруашылығының иелігіндегі мүлік нысандарын есепке ала отырып, әр үй шаруашылығына тиісінше ауқаттылық балдары тағайындалды. Одан кейін зерттелуші үй шаруашылықтарының тұрғындары тұратын үй шаруашылығының ауқаттылық балдары бойынша әр түрлі топқа топтастырылды және – ең төменгіден (ең кедейлер) басталып, ең жоғарымен аяқталатын (ең бай) 5 тең бөлікке бөлінді (квинтильдер). Бұл есептерде мүлктің келесідей түрлері есепке алынды: электр тоғы, радио, түрлі-түсті теледидар, ұялы телефон, стационарлық (ұялы емес) телефон, тоңазытқыш, дербес компьютер/ноутбук, DVD – ойнатқыш, ыдыс жуатын машина, микротолқынды пеш, кір жуатын машина, шаңсорғыш және үй шаруашылығы мүшелерінде мынадай нәрселердің болуы: велосипед, мотоцикл/мотороллер, аутокөлік, жүк автомобилі, трактор, моторлы қайық. Ауқаттылық индексі болжамдап алғанда үй шаруашылығының мүлкімен анықталатын ұзақ мерзімді ауқаттылықтың деңгейін бейнелейді және үй шаруашылықтарын ауқаттылықтың деңгейі бойынша әр түрлі топқа топтастыру – ең төменгіден, ең жоғарыға дейін – үшін қолданылады. Ауқаттылық индексі негізінде абсолюттік кедейлік деңгейі бойынша да, қазіргі күнгі кірістері не шығыстары деңгейі бойынша да тұжырымға келуге болмайды. Жоғарыда аталған ауқаттылық балдары – осы балдар оларға негізделген – тек анықталған деректер жиынтығына ғана қатысты. Ауқаттылық индексіні құру туралы егжей – тегжейлі ақпаратты келесідей көздерден табуға болады: Filmer, D. and Pritchett, L., 2001. “Estimating wealth effects without expenditure data – or tears: An application to educational enrolments in states of India” (Байлықтың әсерін шығыстар деректерін есепке алмай бағалау - немесе көз жасы туралы: Үндістан штаттарындағы біліммен қамту мәселесіне назар аудару). *Demography* 38(1): 115-132. Gwatkin, D.R., Rutstein, S., Johnson, K., Pande, R. and Wagstaff, A., 2000. *Socio-Economic Differences in Health, Nutrition, and Population* (Денсаулық сақтау, тамақтану мен халықты қоныстандыру саласындағы әлеуметтік – экономикалық айырмашылықтар). *HNP/Poverty Thematic Group, Washington, DC: World Bank.* Rutstein, S.O. and Johnson, K., 2004. *The DHS Wealth Index* (Демография мен денсаулық сақтау салаларындағы зерттеулердегі ауқаттылық индексі). *DHS Comparative Reports No. 6. Calverton, Maryland: ORC Macro.*

НН.4М – кесте. Ерлердің негізгі сипаттамалары

15–59 жас аралығындағы ерлердің негізгі сипаттамалары бойынша пайыздық және жиіліктік бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Салмақталған пайыз	Ерлер саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Өңір			
Ақмола	4,6	178	250
Ақтөбе	4,7	182	210
Алматы	11,0	423	254
Алматы қаласы	7,8	302	211
Астана қаласы	3,2	125	231
Атырау	2,9	112	198
Шығыс-Қазақстан	8,8	340	258
Жамбыл	6,2	240	223
Батыс-Қазақстан	4,1	158	238
Қарағанды	8,7	333	246
Қостанай	5,7	219	261
Қызылорда	4,1	157	231
Маңғыстау	3,1	121	197
Павлодар	5,3	206	275
Солтүстік Қазақстан	4,3	164	283
Оңтүстік Қазақстан	15,3	587	280
Тұрғылықты жері			
Қалалық	53,6	2061	2207
Ауылдық	46,4	1785	1639
Жасы			
15-19	10,2	394	398
20-24	11,3	433	425
25-29	11,3	434	439
30-34	14,3	548	557
35-39	14,0	539	519
40-44	11,8	453	444
45-49	11,2	432	431
50-54	9,4	361	363
55-59	6,5	251	270
Некелік жағдай/одақ			
Некеде/ одақта	67,5	2595	2616
Тұл	0,7	26	24
Ажырасқан	3,7	141	134
Бөлек тұрады	1,2	46	47
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	27,0	1039	1025
Білімі			
Жоқ	0,1	3	4
Бастауыш/аяқталмаған орта	4,8	184	194
Орта	37,6	1444	1362
Орта арнаулы	32,8	1261	1316
Жоғары	24,8	953	970
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер			
Ең кедей	19,2	737	631
Екінші	19,4	748	702

	Салмақталған пайыз	Ерлер саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Орташа	20,1	773	785
Төртінші	20,5	789	737
Ең бай	20,8	799	891
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі			
Қазақтар	61,7	2374	2386
Орыстар	24,8	952	1007
Басқалар	13,5	520	453
Барлығы	100,0	3846	3846

НН.4М–кестесінде респондент-ерлердің бір-неше негізгі сипаттамалары келтірілген. НН.4М–кестесі бойынша негізгі қорытындылар: жасы 15-59–дағы ерлердің 53,6 пайызы қалалық жерлерде, ал 46,4 пайызы ауылдық жерлерде тұрады.

Зерттеу кезінде ерлердің 67,5 пайызы некеде немесе бейресми одақта болды; 5,6 пайызы–ажырасып/айырылысып кеткен немесе тұл қалған болса, ерлердің 27,0 пайызы еш уақытта некеде/одақта болмағаны анықталды.

Білім деңгейі бойынша ерлердің 4,8 пайызында бастауыш/аяқталмаған орта білім, 37,6 пайызында – орта білім, 32,8 пайызында – орта арнаулы білім және 24,8 пайызында - жоғары білім болған.

Ауқаттылық деңгейі бойынша ең кедей және екінші квинтильдер шамамен алғанда тең көрсеткіш арқылы көрсетілген – 19,2–19,4 пайыз, орташалар – 20,1 пайыз, төртінші – 20,5 пайыз және ең бай квинтиль –20,8 пайыз деңгейіндегі көрсеткіштермен көрсетілген.

Ерлердің 61,7 пайызы – қазақтар, 24,8 пайызы —орыстар және ерлердің 13,5 пайызы – басқа ұлттар өкілдері басшылық ететін үй шаруашылықтарында тұрып жатқан.

НН.5–кестесінде 5 жасқа дейінгі балалардың бірнеше негізгі сипаттамалары – соның ішінде

жынысы, өңір мен тұрғылықты жері, жасы, анасы немесе оған күтім жасайтын тұлғаның білім деңгейі, үй шаруашылығының ауқаттылық деңгейі мен басшысының этникалық тиістілігі тәрізді белгілері бойынша балалардың пайыздық бөлінісі келтірілген.

НН.5 - кесте. 5 жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамалары

Негізгі сипаттамалары бойынша 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық және жиіліктік бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Салмақталған пайыз	5 жасқа дейінгі балалардың саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Жынысы			
Ер балалар	51,0	2644	2615
Қыз балалар	49,0	2537	2566
Өңір			
Ақмола	3,7	189	229
Ақтөбе	5,0	260	295
Алматы	10,6	551	356
Алматы қаласы	3,9	202	137
Астана қаласы	3,2	166	294
Атырау	3,5	182	382
Шығыс-Қазақстан	7,2	372	255
Жамбыл	7,7	400	386
Батыс-Қазақстан	3,8	195	291
Қарағанды	8,1	420	312
Қостанай	4,3	222	249
Қызылорда	5,6	292	453
Маңғыстау	4,7	244	457
Павлодар	4,2	217	259
Солтүстік Қазақстан	2,7	139	218
Оңтүстік Қазақстан	21,8	1129	608
Тұрғылықты жері			
Қалалық	48,4	2508	2653
Ауылдық	51,6	2673	2528
Жасы			
0-5 ай	10,3	532	543
6-11 ай	10,3	532	538
12-23 ай	20,0	1037	1044
24-35 ай	21,2	1097	1095
36-47 ай	19,4	1005	998
48-59 ай	18,9	978	963
Анасының білімі*			
Жоқ	0,2	9	8
Бастауыш/аяқталмаған орта	1,9	96	83
Орта	37,0	1916	1803
Орта арнаулы	27,6	1432	1502
Жоғары	33,4	1729	1785
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер			
Ең кедей	24,1	1249	1053

	Салмақталған пайыз	5 жасқа дейінгі балалардың саны	
		Салмақталған	Салмақталмаған
Кедей	21,9	1134	1082
Орташа	19,6	1015	1072
Бай	16,7	865	934
Ең бай	17,7	919	1040
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі			
Қазақтар	71,9	3724	3862
Орыстар	15,2	785	778
Басқалар	13,0	672	541
Барлығы	100,0	5181	5181

* Анасының білімі 5 жасқа дейінгі жастағы балалардың немесе оларға күтім жасаушы тұлғалар анасының білімі деңгейіне қатысты

НН.5–кестеден туындайтын негізгі қорытындылар келесідей: үй шаруашылықтарының салмақталған және салмақталмаған сандары тең, себебі іріктемелер салмағы бірыңғайластырылды (стандартталды) (А қосымшаны қараңыз). Салмақталған іріктеме бойынша 5 жасқа дейінгі балалардың фондық сипаттамасы мынадай: барлығы 5 жасқа дейінгі 5 181 балалар зерттелді, олардың 51 пайызы – ер балалар, ал 49 пайызы–қыз балалар болып табылады. Балалардың 48,4 пайызы – қалалық, ал 51,6 пайызы – ауылдық жерлердің тұрғындары.

Балалардың жасына қарай құрамы келесідей болып қалыптасты: 6 айға дейінгілер – 10,3 пайыз, 6-11 айдағы – 10,3 пайыз, 12-23 айдағы – 20 пайыз,

24-35 айдағы – 21,2 пайыз, 36-47 айдағы - 19,4 пайыз және 48-59 айдағы – 18,9 пайыз.

5 жасқа дейінгі балалары бар аналардың білім деңгейі: аналардың 1,9 пайызы бастауыш/аяқталмаған орта білімді, 37 пайызы – орта білімді, 27,6 пайызы – орта арнаулы және 33,4 пайызы – жоғары білімді екені анықталған.

Балалар тұратын үй шаруашылықтарының ауқаттылық деңгейі бойынша келесідей бөлінді: ең кедей квинтиль - 24,1 пайыз, екінші – 21,9 пайыз, орташалар – 19,6 пайыз, төртінші – 16,7 пайыз және ең бай – 17,7 пайыз.

Этникалық тиістілігі бойынша балалардың 71,9 пайызы қазақтар, 15,2 пайызы – орыстар және 13 пайызы – басқа ұлт өкілдері басшылық ететін үй шаруашылықтарында тұрады.

Балалардың тұрмыс-тіршілік түрлері және жетімдік

НН.6–кестесінде 18 жасқа дейінгі балалардың арасындағы тұрмыс-тіршілігін жайластыру түрлері және жетімдіктің таралуы туралы ақпарат берілген.

Оларға қатысты МИКЗ сауалнамасы жүргізілген жасы 0-17 жас аралығындағы 16 323 баланың 81,9 пайызы әке–шешесімен бірге тұрады, 13,3 пайызы тек анасымен бірге тұрады және 1 пайызы тек әкесімен бірге тұрады. Балалардың 3,3 пайызы өздерінің биологиялық әке–шешесінің бір де біреуімен бірге тұрмайды. Балалардың 2,7 пайызы өздерінің тірі биологиялық әке–шешесінің бір де біреуімен бірге тұрмайды. Балалардың 9,4 пайызы өздерінің туған (биологиялық) әкесінен бөлек, анасымен бірге тұрады.

Республика бойынша ата–анасының біреуінен немесе екеуінен де айырылған балалар өте аз. Балалардың 4,1 пайызының тек әкесі өлген, ал балалардың 0,5 пайызы анасынан айрылған.

Сонымен қатар, НН.6–кестесінде әке–шешесімен бірге тұратын балалардың пайыздық үлесі ең кедей квинтильде (84,8 пайыз) өте жоғары, ал ең бай квинтильде (78 пайыз) сәл төмендеу екені көрсетілген.

Жетімдіктің таралу деңгейі бойынша қалалық және ауылдық жерлердің, сондай-ақ және өңірлер арасындайтарлықтай айырмашылық көп емес.

НН.6 – кесте. Балалардың тұрмыс-тіршілігін жайластыру турлері және жетімдік

Тұрмыс-тіршілік жағдайына сай 0 мен 17 жас аралығындағы балалардың пайыздық және жиілік бөлінісі, биологиялық әке-шешесінің біреуімен бірге тұрмайтын 0 мен 17 жас аралығындағы балалардың пайыздық үлесі әрі әке-шешесінің біреуі немесе екеуі де жоқ балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ата-анасы-мен бірге тұратындар		Ата-анасының екеуінен де бөлек тұратындар				Анасымен ғана тұратындар		Әкесімен ғана тұратындар		Анықтау мүмкін емес	Барлығы	Биологиялық әке-шешесі-мен бірге тұрмай-тындар*	Ата – анасының біреуі немесе екеуі де өлген**	0 мен 17 жас аралығындағы балалардың саны
	Ата-анасы-мен бірге тұратындар	тек әкесі тірі	тек анасы тірі	ата-анасы тірі	ата-анасы өлген	әкесі тірі	әкесі өлген	анасы тірі	анасы өлген						
										Әкесімен ғана тұратындар					
Жынысы															
Ер балалар	81,1	0,1	0,2	2,8	0,4	9,6	4,1	0,7	0,5	0,6	100,0	3,5	5,3	8243	
Қыз балалар	82,7	0,2	0,1	2,5	0,4	9,2	3,7	0,4	0,4	0,3	100,0	3,2	4,7	8080	
Өңір															
Ақмола	73,4	0,9	0,8	4,2	0,9	11,8	5,6	1,0	0,4	1,0	100,0	6,8	8,6	631	
Ақтөбе	82,6	0,1	0,0	2,1	0,6	8,0	5,9	0,2	0,3	0,2	100,0	2,9	6,9	773	
Алматы	85,7	0,1	0,2	3,2	0,2	7,6	2,1	0,2	0,7	0,2	100,0	3,6	3,2	1804	
Алматы қаласы	78,3	0,0	0,0	1,7	0,5	13,1	3,4	1,2	0,4	1,2	100,0	2,3	4,4	806	
Астана қаласы	82,8	0,0	0,0	2,3	0,0	12,2	1,9	0,3	0,2	0,3	100,0	2,3	2,2	464	
Атырау	84,9	0,0	0,4	1,3	0,4	5,4	4,9	0,9	0,1	1,9	100,0	2,0	5,7	511	
Шығыс Қазақстан	76,7	0,0	0,2	3,9	0,2	15,2	3,2	0,5	0,0	0,1	100,0	4,4	3,6	1199	
Жамбыл	80,6	0,1	0,5	5,5	0,6	7,8	3,3	0,5	0,3	0,7	100,0	6,7	5,0	1216	
Батыс Қазақстан	79,0	0,0	0,3	3,9	0,2	10,1	5,3	0,4	0,1	0,6	100,0	4,4	5,9	604	
Қарағанды	72,0	0,3	0,1	3,9	0,0	16,7	4,8	1,2	0,8	0,2	100,0	4,3	6,0	1362	
Қостанай	76,0	0,6	0,2	1,7	0,1	15,9	3,1	0,5	0,8	0,9	100,0	2,7	5,0	740	
Қызылорда	87,0	0,0	0,0	2,3	0,7	5,5	3,2	0,3	0,8	0,3	100,0	3,0	4,6	869	
Маңғыстау	89,4	0,0	0,0	0,6	1,0	1,9	6,3	0,1	0,2	0,6	100,0	1,5	7,5	655	
Павлодар	73,7	0,2	0,1	2,2	0,4	16,7	3,3	0,8	1,0	1,6	100,0	3,0	5,0	649	

	Ата-анасының екеуінен де бөлек тұратындар		Анасымен ғана тұратындар		Әкесімен ғана тұратындар		Анықтау мүмкін емес		Барлығы	Биологиялық еке-шешесі-мен бірге тұрмай-тындар*	Ата – анасының біреуі немесе екеуі де өлген**	0 мен 17 жас аралығындағы балалардың саны
	тек әкесі тірі	ата-анасы тірі	ата-анасы өлген	әкесі тірі	әкесі өлген	анасы тірі	анасы өлген					
Солтүстік Қазақстан	78,6	0,1	0,2	2,1	0,5	11,3	4,5	0,6	100,0	2,9	5,9	544
Оңтүстік Қазақстан	88,9	0,0	0,2	1,4	0,3	4,4	4,0	0,0	100,0	1,9	4,8	3497
Тұратын жері												
Қалалық	78,8	0,1	0,2	2,1	0,4	12,5	4,3	0,6	100,0	2,8	5,3	7750
Ауылдық	84,7	0,1	0,2	3,1	0,4	6,6	3,5	0,4	100,0	3,8	4,8	8573
Жасы (жыл)												
0-4	88,1	0,1	0,0	1,7	0,0	8,0	1,5	0,2	100,0	1,9	1,7	5198
5-9	82,7	0,2	0,1	2,5	0,2	9,9	3,1	0,7	100,0	3,0	3,8	4334
10-14	78,6	0,2	0,4	2,6	0,4	10,2	5,6	0,7	100,0	3,5	7,4	4120
15-17	73,7	0,1	0,3	4,7	1,3	9,9	7,2	0,8	100,0	6,5	10,1	2670
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер												
Ең кедей	84,8	0,1	0,1	3,0	0,2	6,2	4,7	0,2	100,0	3,4	5,6	4049
Екінші	82,9	0,2	0,2	3,2	0,5	7,5	3,7	0,6	100,0	4,1	5,4	3568
Орташа	83,0	0,1	0,2	2,7	0,6	8,9	3,1	0,7	100,0	3,7	4,2	3142
Төртінші	79,2	0,1	0,3	2,4	0,2	12,3	3,9	0,6	100,0	3,1	4,9	2742
Ең бай	78,0	0,2	0,1	1,6	0,4	14,1	3,8	0,7	100,0	2,2	4,8	2822
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі												
Қазақтар	85,1	0,1	0,2	2,8	0,4	6,3	3,9	0,4	100,0	3,4	5,1	11658
Орыстар	68,8	0,3	0,2	2,8	0,4	21,1	4,0	1,2	100,0	3,6	5,1	2572
Басқалар	80,2	0,2	0,2	1,9	0,3	12,4	3,5	0,7	100,0	2,6	4,5	2093
Барлығы	81,9	0,1	0,2	2,7	0,4	9,4	3,9	0,6	100,0	3,3	5,0	16323

¹ МИКЗ 9.17 көрсеткіші.

² МИКЗ 9.18 көрсеткіші.

IV. Балалар өлім-жітімі

Мыңжылдықтың даму мақсаттарының (МДМ) бастыларының бірі – нәрестелер өлімі мен 5 жасқа дейінгі балалардың өлімін азайту. Соның ішінде МДМ–да 1990-2015 жж. аралығында 5 жасқа дейінгі балалардың өлімін үштен екіге азайтуға шақыратын үндеу бар. Бұл мақсатқа жетудегі ілгерілеушілікке бақылау жүргізу маңызды болса да қиын міндет болып табылады. Балалар өлімін өлшеудің ешбір қиындығы жоқ тәрізді болып көрінгенімен, «Бұл шаруашылықтың мүшелерінен біреу былтырғы жылы өліп пе еді?» деген тәрізді тура сұрақ қоюға тырысу теріс нәтижелерге әкелері хақ. Балалардың туғандығын тіркеу деректері негізінде балалар өлімін тікелей өлшеу үлкен уақыт және қаражат шығындарымен байланысты, әрі қызметкерлер құрамы мен басшылықты даярлаудың мәселелеріне байсалдырақ көңіл аударуды талап етеді. Балалар өлімін өлшеудің жанама әдістері, керісінше, басқа көздерден алынған бағалаулармен салыстыруға болатын сенімді бағалаулар алуға мүмкін береді. Жанама әдістер есте ұстаудың бейкемелдігімен, дұрыс емес немесе қате ұғылған анықтамалармен және сұбхат алудың нашар техникасымен байланысты кететін қателердің ықпалын мейлінше азайтады.

Нәрестелер өлім-жітімі коэффициенті – бұл бір жасқа толатын туған күніне дейін шетінеп кету ықтималдығы. *5 жасқа дейінгі балалар өлім-жітімі коэффициенті* – бұл туған күннен бастап бес жасқа толатын туған күніне дейін шетінеп кету ықтималдығы. МИКЗ зерттеулерінде нәрестелер өлім-жітімі мен 5 жасқа дейінгі балалардың өлім-жітімі коэффициенттері Брасс¹⁰ әдісі ретінде белгілі жанама бағалау әдісі бойынша есептеліп табылады. Есептеу үшін келесі деректер пайдаланылады: 15-49 жас аралығындағы әйелдердің бесжылдық жас топтары бойынша бұрын-соңды туылған балаларының орташа саны және әйелдердің аталған жас топтарына қарай қайтыс болған балаларының үлесі (СМ.1–кесте). Бұл әдісті қолданғанда өлім қатеріне ұшырау кезеңінің шамамен алғандағы ұзақтығын есепке алу және жасына қарай типтік өлім-жітім бөлінісі бар деген болжам жасау арқылы әр жас тобындағы әйелдердің туған балаларының өлім-жітім үлесі өлім ықтималдығына айналдырылады. Қазақстандағы өлім-жітім туралы бұдан бұрынырақ алынған деректер негізінде «Шығыс» үлгісі бойынша алынған типтік өлім-жітім кестесі ең лайықты үлгі ретінде қабылданды.

СМ.1 - кесте. Бұрын - соңды туған балалар, тірі балалар және қайтыс болған балалар үлесі

Әйелдердің жастары бойынша көрсетілген бұрын -соңды туылған, тірі қалған балалардың орта және жалпы саны және қайтыс болған балалардың үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Бұрын-соңды туылған балалар		Тірі қалған балалар		Қайтыс болған балалар үлесі	Әйелдер саны
	орташа саны	барлығы	орташа саны	барлығы		
Жасы (жас)						
15-19	0,028	57	0,027	55	0,037	2022
20-24	0,518	1128	0,509	1109	0,017	2178
25-29	1,327	2674	1,299	2619	0,021	2016
30-34	2,038	4087	1,956	3922	0,040	2005
35-39	2,352	4472	2,248	4274	0,044	1901
40-44	2,543	4880	2,408	4622	0,053	1919
45-49	2,601	5129	2,452	4835	0,057	1972
Барлығы	1,600	22427	1,530	21436	0,044	14014

СМ.2–кестесінде балалардың өлімін бағалау бойынша деректер келтірілген. Нәрестелер өлім-жітімінің коэффициенті 1000 тірі туғандарға 28 деңгейінде деп бағаланды, сонымен қатар 5 жасқа дейінгі балалар өлімінің ықтималдығы (БӨК5) 1000

тірі туғандарға 31 құрайды. Бұл бағалаулар 25-29 бен 30-34 жас топтарына жататын әйелдерге сұрақ қою нәтижелері арқылы алынған өлім-жітім бағалауларының орташалау арқылы алынды және 2006 жылға қатысты болып табылады.

¹⁰ United Nations, 1983. *Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation* (Нұсқаулық X: демографиялық көрсеткіштерді есептеудің жанама әдістері) (United Nations publication, Sales No. E.83.XIII.2). United Nations, 1990a. *QFIVE, United Nations Program for Child Mortality Estimation (QFIVE: Балалардың өлімін бағалау жөніндегі БҰҰ бағдарламасы)*. New York, UN Pop Division. United Nations, 1990b. *Step-by-step Guide to the Estimation of Child Mortality (Балалардың өлімін бағалау жөніндегі адымдық нұсқаулық)*. New York, UN.

Ер балалар мен қыз балалар арасындағы өлім–жітім ықтималдығының арасында кейбір айырмашылықтар бар.

Ер балалардың нәрестелік өлім–жітімі қыз балалардың нәрестелік өлім–жітімінен (1000 тірі туғандарға - 22) асып түседі және 1000 туғандарға 34 құрайды, ал 5 жасқа дейінгі балалар өлім–жітімі – тиісінше 1000 тірі туғанға 25 және 38 құрайды.

Сонымен бірге, өлім–жітім көрсеткіштері анасының білім деңгейіне, үй шаруашылығының ауқаттылығы мен этникалық тиістілігіне тәуелді түрде әжептәуір айырмашылықтар байқатты.

Тұрғылықты жеріне тәуелді түрде өлім–жітімнің әжептәуір айырмашылықтары бар екені айқындалды: ауылдық жерлерде нәрестелер өлім–жітімі коэффициенті мен 5 жасқа дейінгі балалар өлім–жітімі коэффициенті қалалық жерлер-

мен салыстырғанда тиісінше 3 және 4 промиллге жоғарырақ болып табылады.

Егер қалалық мекендерде нәрестелер өлім–жітім коэффициенті 1000 тірі туғандарға 26 құраса, ауылдық жерлерде ол 1000 тірі туғандарға 29-ға тең болды, 5 жасқа дейінгі балалар өлім–жітімі коэффициенті бойынша да ахуал осылай – сәйкесінше 1000 тірі туғандарға алғандағы 29 және 33. Ауқаттылық деңгейі бойынша нәрестелер мен балалардың өлім–жітімі ең кедей және екінші квинтильдерде жоғары болды – 1000 тірі туғандарға тиісінше 27 мен 34, осы тәрізді балалардың өлім–жітімі (БӨК5) де бұл көрсетілген квинтильдерде жоғары болды – 1000 тірі туғандарға тиісінше 31 және 40 (төртінші және ең бай квинтильдерде бұл көрсеткіштер тиісінше 1000 тірі туғандарға 18 мен 24 және 1000 тірі туғандарға 20 мен 27 құрайды).

СМ.2 - кесте. Балалардың өлім–жітімі

Нәрестелер өлім–жітімі мен 5 жасқа дейінгі балалардың өлім–жітімі коэффициенттері, Шығыс үлгісі, Қазақстан 2010-2011жж.*

	Нәрестелер өлім–жітімі коэффициенті ¹	Бес жасқа дейінгі балалар өлім–жітімі коэффициенті ²
Жынысы		
Ер балалар	34	38
Қыз балалар	22	25
Тұрғылықты жері		
Қалалық	26	29
Ауылдық	29	33
Анасының білімі		
Бастауыш/аяқталмаған орта	(*)	(*)
Орта	30	34
Орта арнаулы	30	34
Жоғары	16	17
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	34	40
Екінші	27	31
Орташа	29	33
Төртінші	18	20
Ең бай	24	27
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі		
Қазақ тар	26	29
Орыстар	25	28
Басқалар	40	46
Барлығы	28	31

¹ МИКЗ 1.2 көрсеткіші; МДМ 4.2 көрсеткіші.

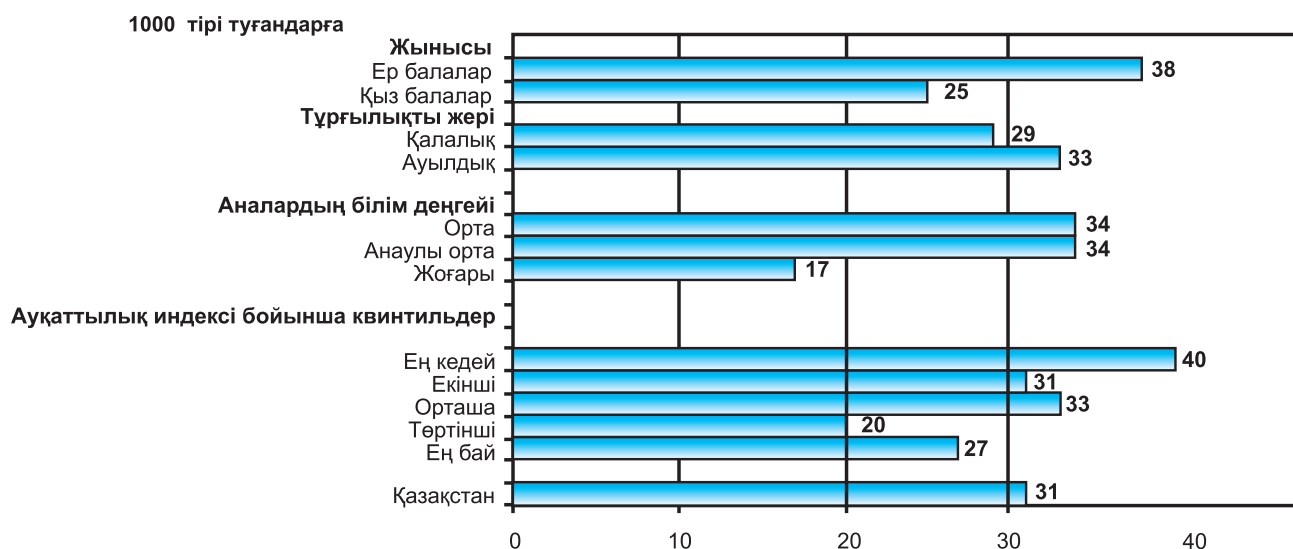
² МИКЗ 1.1 көрсеткіші; МДМ 4.1 көрсеткіші.

(*) – Бастауыш/аяқталмаған білімі бар әйелдерге арналған көрсеткіштер байқаудың аз санына байланысты көрсетілмейді.

* – 2006 жылғы кезеңге қатысты, Шығыс моделі өлімнің жас құрылымына сәйкес таңдалды.

Негізгі сипаттамалары бойынша 5 жасқа дейінгі балалардың өлім–жітімі коэффициенттеріндегі айырмашылықтар СМ.1. диаграммасында бейнеленген.

СМ.1-диаграммасы: Негізгі сипаттамалары бойынша 5 жасқа дейінгі балалардың өлім деңгейі, Қазақстан, 2010/11

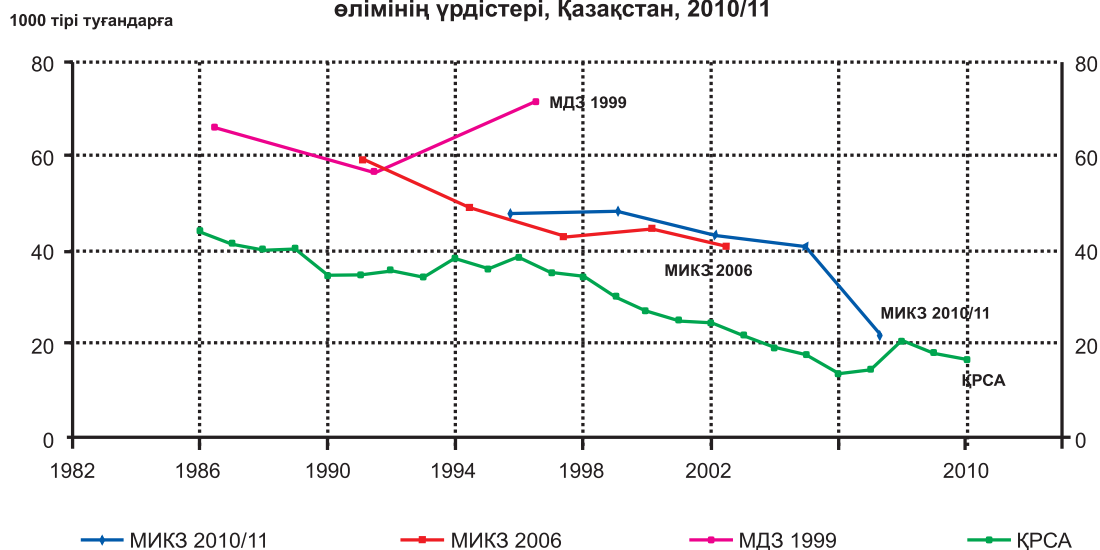

* 2006 жылғы кезеңге қатысты, Шығыс моделі өлімнің жас құрылымына сәйкес таңдалды.

СМ.2-диаграммасында әр түрлі жас топтарына жататын әйелдердің жауаптарына негізделген және әр түрлі уақыт сәттеріне қатысты 5 жасқа дейінгі балалардың өлім-жітімі коэффициенттері келтірілген, сөйтіп, бұлар МДЗ-1995, МИКЗ-2006, МИКЗ-2010/2011жж. зерттеулері, сонымен бірге елдің ресми статистикалық мәліметтері негізінде БӨК5-тің шамамен алғандағы үрдістерін (тенденцияларын) бейнелейді. МИКЗ нәтижелері бойынша жасалған бағалаулар соңғы 15 жыл ішінде балалар өлім-жітімінің төмендегенін көрсетеді.

2008 жылдың ортасына дейінгі әр түрлі көздерден алынғандеректер арасындағы айырмашылықтар негізінен тірі/өлі тууды бағалау критерийлеріне (шарттарына) және балалардың өлім-жітімін бағалау әдістеріне қатысты әр түрлі көзқарас ұстанудың себебінен болуы мүмкін. Осынау көрініс тапқан төмендеулер мен айырмашылықтардың, әрі оларды анықтайтын факторлардың бұдан кейінгі бағалаулары жеке және егжей-тегжейлі талдауларда іс жүзіне асырылуы тиіс.

СМ.2-диаграммасы. Қазақстандағы 5 жасқа дейінгі балалар өлімінің үрдістері, Қазақстан, 2010/11

V. Тамақтану

Тамақтану жағдайы

Балалардың тамақтану мәртебесі (статусы) олардың жалпы денсаулығының тікелей көрінісі болып табылады. Егер бала тағамдық азықтармен жеткілікті дәрежеде қамтамасыз етілсе, әртүрлі қайталанатын аурулардан азап шекпесе, әрі жақсы күтімде болса, ол толыққанды есейеді, салмағы мен бойы да өседі, жақсы жетілген деп есептеледі.

Әлемдегі барлық балалар өлімінің жартысынан астамы тамақтың жетіспеушілігіне байланысты. Әбден жүдеген балалар арасында тіпті көп тараған балалар ауруларынан да қайтыс болу ықтималдығы жоғары, ал тірі қалғандарда аурудың қайталануы және бойы өсуінің кешеуілдеуі жиі байқалады. Тамақтың жетіспеушілігіне байланысты себептер бойынша қайтыс болған балалардың төрттен үші олардың әлжуаздығының сыртқы белгілері білінбей-ақ жеңіл немесе орташа ғана жүдеген ахуалда болған. Мыңжылдықтың даму мақсаттары бағыттарының бірі - 1990 жылдан 2015 жыл кезеңінде аштықтан азап шегіп отырған халықтың санын екі есеге азайту болып отыр. Тамақ жетіспеушілігінің таралуын қысқарту балалар өлімін қысқарту жөніндегі мақсатқа жетуге көмектеседі.

Тамақтан таршылық көрмеген халыққа арналған 5 жасқа дейінгі балалардың бойы мен салмағының стандарттық көрсеткіштері бар. Балалар арасындағы жүдеулікті балаларды эталонды халықпен салыстыра отырып өлшеуге болады. Осы есептегі эталонды халық ретінде ДДҰ¹¹ бекіткен бойдың жаңа стандарттарымен сипатталатын халық қолданылады. Тамақтану жағдайының үш көрсеткішінің әрқайсысы эталондық халық үшін медиандық мәнінен стандарттық ауытқулар бірліктерінде (z-score) көрсетілуі мүмкін.

Салмақтың жасқа қатынасы – тамақтанудың өткір де, сол сияқты ұзаққа созылған жетіспеушілігінің өлшемі. Эталонды халыққа арналған осы көрсеткіштің медианды мәнінен аз салмақтың жасқа қатынасы екіден көп стандартты ауытқуы бар балалар *салмағы орташа немесе қауіпті төмендегендер деп* саналады, ал салмақтың жасқа қатынасы медианадан 3 стандарттық ауытқудан аса кем болса, олар *салмағы қауіпті төмендегендерге* жатады.

Бойдың жасқа қатынасы – бойдың сызықтық өлшемі. Бойының жасқа қатынасы эталондық популяция медианасынан 2 стандарттық ауытқудан аса кем болған балалар бойы жасына сәйкес емес *аласа* деп саналады да, *бойының өсуі орташа немесе қауіпті кешігуі барларға жатады*. Бойының жасқа қатынасы медианадан 3 стандарттық ауытқудан аса кем болған балалар *бойының өсуінде қауіпті кешігуі барларға жатады*. Бойдың өсуіндегі кешігуі ұзақ уақыттар бойы барабар тамақтанудың мүмкін болмауы салдарынан тамақтың дағдылы жетіспеушілігі және қайталанған немесе созылмалы аурулардың нәтижесі болып табылады.

Соңғысы, *салмақтың бойына қатынасы* эталондық халық медианасынан екі стандарттық ауытқудан аса кем болған балалар *жүдеуліктің орташа немесе қауіпті дәрежесіндегілер деп* саналады, ал салмақтың бойына қатынасы медианадан 3 стандарттық ауытқудан аса кем болса, олар *жүдеуліктің қауіпті дәрежесіндегілерге* жатады. Жүдеу әдетте, қоректік заттар тапшылығы туындауының нәтижесі болып табылады. Бұл көрсеткіш халықтың кейбір санаттарында маусымдық ауытқулар негізіндегі тағамдық азықтардың жетіспеуін немесе осы жас топтарындағы балалар арасында әртүрлі аурулардың өте жиі таралуына байланысты екендігін көрсетуі мүмкін.

МИКЗ барысында 5 жасқа дейінгі балалардың салмағы мен бойы ЮНИСЕФ ұсынған антропометриялық жабдықтардың көмегімен өлшенді (www.childinfo.org). Осы бөлімде келтірілген деректер, осы өлшемдер нәтижесіне негізделген.

NU.1-кестесінде жер-жерлердегі зерттеулер кезінде орындалған антропометриялық өлшемдер негізінде осы санаттардың әрқайсысына жатқызылған балалардың пайыздық арасалмағы келтірілген. Сонымен қатар, кестеге артық салмағы бар балалардың пайыздық арасалмағы енгізілді: онда салмағының бойына қатынасы эталондық популяция медианасынан 2 стандарттық ауытқудан асқан балалар алынды, сондай-ақ кестеге барлық үш антропометриялық көрсеткіш бойынша z-score көрсеткіштерінің орташа шамалары енгізілді.

¹¹ http://www.who.int/childgrowth/standards/second_set/technical_report_2.pdf

NU.1 - кесте. Балалардың тамақтану жағдайы

Үш антропометриялық көрсеткіштерге (жасына орай салмағы, жасына орай бойы және салмағы мен бойының арақатынасы) сай 5 жасқа толмаған балалардың тамақтандыру ахуалы бойынша пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Салмағының жасына қатынасы			5 жасқа дейінгі балалардың саны	Бойының жасына қатынасы:			5 жасқа дейінгі балалардың саны	Салмағының бойына қатынасы:					5 жасқа дейінгі балалардың саны
	салмағы аздық		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)		бойлары жөнді еспегендер		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)		жүдеулік		артық салмақ		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)	
	төмендеу пайызы				төмендеу пайызы				төмендеу пайызы		арту пайызы			
	- 2 SD ¹	- 3 SD ²	- 2 SD ³		- 3 SD ⁴	- 2 SD ⁵	- 3 SD ⁶		+ 2 SD					
Жынысы														
Ер балалар	3,7	1,1	0,2	2555	13,2	5,5	-0,4	2541	4,4	1,9	14,8	0,6	2518	
Қыз балалар	3,6	1,3	0,2	2460	13,0	5,3	-0,4	2446	3,7	1,4	11,8	0,5	2436	
Өңір														
Ақмола	1,8	0,9	0,4	183	8,1	2,8	-0,2	182	2,6	0,9	13,6	0,7	181	
Ақтөбе	11,9	6,0	-0,1	248	36,2	19,7	-1,2	246	8,6	3,9	33,5	0,9	245	
Алматы	4,8	0,9	0,1	529	10,8	4,2	-0,3	525	3,7	2,0	7,6	0,3	529	
Алматы қаласы	7,1	3,5	0,7	178	17,1	7,1	0,7	173	7,8	3,0	15,6	0,5	165	
Астана қаласы	2,5	1,0	0,6	165	19,7	10,1	-0,2	163	4,5	2,8	22,1	0,8	159	
Атырау	3,5	0,5	0,1	159	18,4	11,1	-0,8	159	3,2	1,9	16,2	0,7	158	
Шығыс Қазақстан	6,5	2,3	0,0	350	16,6	7,2	-0,6	350	8,1	2,7	20,2	0,6	340	
Жамбыл	3,5	0,3	0,4	398	16,2	3,7	-0,6	394	2,8	1,4	21,3	1,0	394	
Батыс Қазақстан	2,3	0,4	0,2	193	9,8	1,1	-0,3	190	1,8	1,1	6,6	0,5	191	
Қарағанды	2,3	1,1	0,2	397	4,8	1,5	-0,1	396	0,4	0,4	6,1	0,4	394	
Қостанай	1,5	0,7	0,2	221	12,7	5,0	-0,4	220	0,4	0,0	6,6	0,6	221	
Қызылорда	2,1	0,2	0,2	291	7,1	1,8	-0,4	290	1,3	0,2	6,8	0,6	290	
Маңғыстау	3,6	1,2	0,3	229	10,2	4,2	-0,3	228	4,5	1,7	15,7	0,7	226	
Павлодар	1,8	0,4	0,4	208	8,9	2,5	-0,1	204	2,7	1,5	13,6	0,6	202	
Солтүстік Қазақстан	2,7	0,0	0,1	136	10,6	2,3	-0,6	136	1,7	0,4	11,6	0,6	136	
Оңтүстік Қазақстан	2,5	0,8	0,1	1129	12,1	5,8	-0,4	1127	5,8	2,0	11,1	0,4	1122	
Тұрғылықты жері														
Қалалық	4,0	1,5	0,2	2407	12,8	5,7	-0,2	2388	4,9	2,1	13,7	0,5	2363	
Ауылдық	3,3	0,9	0,1	2608	13,4	5,1	-0,5	2598	3,3	1,3	13,0	0,6	2591	
Жасы														
0-5 ай	10,0	4,0	0,0	498	10,7	3,7	0,2	496	13,4	7,4	9,8	-0,1	485	
6-11 ай	3,0	1,0	0,5	525	13,8	6,6	0,1	519	4,4	1,0	19,0	0,7	521	
12-23 ай	3,2	1,2	0,4	1014	18,6	8,1	-0,5	1006	2,1	0,6	17,4	0,8	1009	
24-35 ай	3,5	1,4	0,2	1063	14,4	6,5	-0,6	1057	2,5	1,2	12,9	0,6	1050	
36-47 ай	2,3	0,4	0,1	968	11,6	5,3	-0,5	963	2,4	0,7	11,6	0,7	956	
48-59 ай	2,6	0,4	0,0	947	8,1	1,7	-0,4	945	4,5	1,8	9,7	0,4	935	
Анасының білімі														
Бастауыш/ аяқталмаған орта	2,7	1,0	0,1	96	12,9	3,9	-0,4	93	7,2	4,7	6,3	0,3	94	
Орта	4,6	1,3	0,1	1879	15,5	5,5	-0,6	1869	4,1	1,5	12,3	0,6	1869	
Орта арнаулы	2,7	1,1	0,3	1380	11,7	5,8	-0,3	1374	3,9	1,8	14,6	0,6	1355	
Жоғары	3,4	1,2	0,3	1652	11,5	5,0	-0,2	1642	4,0	1,6	13,8	0,5	1628	
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер														
Ең кедей	4,1	1,2	0,1	1239	14,4	5,1	-0,6	1235	4,9	2,3	12,8	0,6	1235	
Екінші	3,9	0,8	0,1	1113	14,5	6,2	-0,6	1110	2,8	0,7	12,6	0,6	1105	

	Салмағының жасына қатынасы			5 жасқа дейінгі балалардың саны	Бойының жасына қатынасы:			5 жасқа дейінгі балалардың саны	Салмағының бойына қатынасы:				
	салмағы аздық		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)		бойлары жөнді еспегендер		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)		жүдеулік	артық салмақ	орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)	5 жасқа дейінгі балалардың саны	
	төмендеу пайызы				төмендеу пайызы								төмендеу пайызы
	- 2 SD ¹	- 3 SD ²	- 2 SD ³		- 3 SD ⁴	- 2 SD ⁵	- 3 SD ⁶		+ 2 SD				
Орташа	2,8	1,1	0,2	982	9,9	3,9	-0,2	975	3,9	1,7	11,0	0,5	965
Төртінші	4,0	1,6	0,2	817	13,9	5,8	-0,3	809	4,5	1,6	14,7	0,6	797
Ең бай	3,5	1,4	0,4	866	12,1	6,1	-0,1	857	4,3	2,0	16,3	0,6	852
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі													
Қазақтар	3,9	1,3	0,2	3605	13,6	5,7	-0,4	3583	4,2	1,8	13,9	0,6	3557
Орыстар	2,9	0,6	0,2	746	11,9	5,4	-0,2	743	3,1	0,7	12,9	0,5	737
Басқалар	3,2	1,2	0,1	664	11,5	3,9	-0,3	661	4,6	2,1	10,6	0,4	661
Барлығы	3,7	1,2	0,2	5015	13,1	5,4	-0,4	4987	4,1	1,7	13,3	0,6	4955

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

- ¹ МИКЗ 2.1а көрсеткіші; МДМ 1.8 көрсеткіші.
² МИКЗ 2.1b көрсеткіші.
³ МИКЗ 2.2а көрсеткіші; ⁴ МИКЗ 2.2b көрсеткіші.
⁵ МИКЗ 2.3а көрсеткіші, ⁶МИКЗ 2.3b көрсеткіші.

Туған айы–күні туралы (ай мен жыл) толық деректері жоқ балалар және өлшемдердің нәтижелері қабылдауға болатын диапазонның шектеулерінен асып кететін балалар NU.1 – кестесінен шығарып тасталады. Егер балалардың салмағы немесе бойы өлшенбеген болса, олар бір немесе бірнеше антропометриялық көрсеткіштерден шығарып тасталады. Мысалы, егер бала салмағы өлшеніп, бойы өлшенбесе, бұл бала салмағы жетіспеу көрсеткішінің есептеулеріне қосылады, алайда бойы өсуінің жеткіліксіздігі немесе жүдеулік көрсеткішінің есептеулеріне енгізілмейді. Жасы мен енгізілмеу себептері бойынша балалардың пайыздық үлестері DQ.6 мен DQ.7 деректер сапаларын тексеру кестелерінде көрсетілген.

Тұтастай алғанда балалардың 96,8 пайызының салмағыменбойыөлшенді (DQ.6–кесте). Балалардың 3,2 пайызының салмағы өлшенбеді, 3,3 пайызының бойы өлшенбеді. DQ.7 – кестесінде өлшемдердің қабылдауға келмейтін нәтижелерінің және салмағы мен/немесе бойы туралы деректердің болмауынан балалардың 3,6 пайызының салмағының жасына қатынасы жөніндегі көрсеткішті есептеуден шығарып тасталғаны көрсетілген; бойының жасына және салмағының бойына қатынасы туралы көрсеткіштер үшін шығарып тасталған балалардың үлесі тиісінше 4,1 мен 4,7 пайызды құрайды. Көбінесе жасы 6 айға толмаған нәрестелерді антропометриялық өлшеу нәтижелері шығарып тасталды: олардың 6,4 пайызы – салмағының жасына қатынасы; 7,2 пайы-

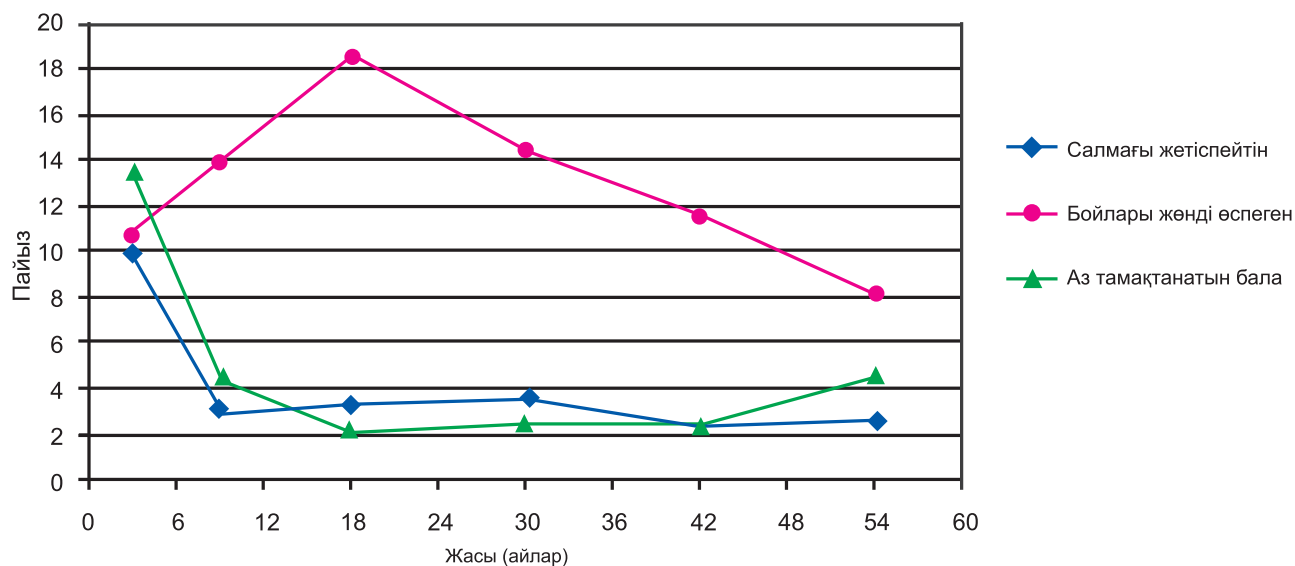
зы – бойының жасына қатынасы және 9,2 пайызы – салмағының бойына қатынасы өлшемдеріне байланысты.

Қазақстанда 5 жасқа толмаған балалардың 3,7 пайызы аздап төмен салмақты боп келеді (салмағының жасына қатынасы), және балалардың 1,2 пайызы тым жеткіліксіз салмақпен туады (NU.1 – кесте). Сонымен бірге, балалардың 13,1 пайызында бойының ұзындығының аздаған жеткіліксіздігі байқалады, ал балалардың 5,4 пайызында бойы тым аласа деп бағаланды. Жүдеулік (салмағының бойына қатынасы) балалардың 4,1 пайызында байқалады, ал жағдайлардың 1,7 пайызында жүдеулік өте қауіпті деп бағаланды.

NU.1–кестесі мен NU.1-диаграммасы ДДҰ тағайындаған бойдың жаңа стандарттарына сай құрылған. Тамақтандыру статусын МИКЗ–3 деректерімен салыстыру мүмкіндігіне ие болу үшін біз АҚШ–тың Ұлттық Денсаулық статистикасы орталығы (ҰДСО)/АҚШ–тың аурулармен күрес және аурулардың алдын алу жөніндегі орталығының (АКО)/Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) ескі стандарттарын қолдану арқылы есептеу жүргіздік. Ескі стандарттарды қолдану арқылы жүргізілген есептеу NU.1А–кестесі мен G қосымшасында келтірілген.

Қалалық жерлерде тұратын салмағы төмен балалардың арасынан 4 пайызы салмағы орташа төмендеген балалар, ал 1,5 пайызы - салмағы қауіпті түрде төмендеген балалар. Жасына қатысты алғанда салмағы төмен болған (11,9 пайыз) және

NU.1-диаграммасы: Салмағы жетіспейтін, бойлары жөнді өспеген және ақ тамақтанатын 5 жасқа дейінгі балалардың пайызы, Қазақстан, 2010/11

бойы аласа балалардың ең үлкен үлес салмағы (36,2 пайыз) Ақтөбе облысында байқалады. Бұл облыста басқа өңірлермен салыстырғанда төмен салмақты болудың немесе бойының баяу өсуінің ең жоғары қатері байқалады. Бойына қатысты салмағының аздаған артта қалуы (жүдеулік) байқалған балалардың ең жоғары пайызы Ақтөбе (8,6 пайыз) мен Шығыс Қазақстан (8,1 пайыз) облысының балаларында байқалады. Туғандағы салмағы төмен және жүдеу балалардың пайыздық арасалмағының көпшілігі қалалықтар үлесіне тиеді, ал ауылдық жерлерде бойы аласа балалар көбірек кездеседі.

Орта арнаулы және бастауыш/аяқталмаған орта білімі бар әйелдер туған балалардың жиынтық санымен салыстырғанда аналарының білім деңгейі жоғары балаларда салмақ жетіспеушілігі (3,4 пайыз), бойы өспей қалуы (11,5 пайыз) және жүдеулік (4 пайыз) ең аз мөлшерде кездеседі. Ер балалар қыз балалармен салыстырғанда салмақ жетіспеушілігі, бойы өспей қалу және жүдеулік қатеріне сәл көбірек ұшырау ықтималдығын байқатады. Жасы бойынша бөліністе салмағының жасына қатысты төмендеуі мен салмағының бойына қатысты төмендеуі 0 мен 5 ай арасындағы балалар тобында жиірек байқалады, бұл топта ең көп пайыздық арасалмақ тіркелген. Ал бойы аласа (төмен) балалар санының ең көбі 12-23 айдағы жас тобындағыларда кездеседі (NU.1 - диаграммасы).

Салмағы төмен болуымен қатар, балалардың 13,3 пайызында артық салмақ байқалды, мұнда қыз балалармен салыстырғанда (11,8 пайыз) ұлдардың үлесі (14,8 пайыз) сәл көбірек боп келеді. Салмағы артық балалар Ақтөбе облысында (33,5 пайыз),

Астана қаласында (22,1 пайыз) және Жамбыл облысында (21,3 пайыз) тұрады. Мұндай балалар 6-11 айлықтар жас тобында жиірек кездеседі (19 пайыз).

Емшек сүтімен қоректендіру және нәрестелер мен ерте жастағы балаларды тамақтандыру

Өмірінің алғашқы жылы емшек сүтімен қоректендіру балаларды жұқпалардан қорғайды, құнарлы заттардың нағыз көзі болып табылады, сонымен қатар ол тиімді және қауіпсіз. Алайда, көптеген аналар балаларды емшек сүтімен қоректендіруді өте ерте тоқтатады, көп жағдайларда балаларға арналған қоспаларға ауысуға асығады, ал олар бала бойының баяу өсуіне және микроэлементтердің жетіспеуіне соқтыруы мүмкін. Оның үстіне таза судың тұрақты түрде болмауы жағдайында бұл ауысулар қауіпсіз де емес.

ДДҰ/ЮНИСЕФ балаларды тамақтандыруға қатысты беретін кеңестері келесілерге негізделеді:

- алғашқы 6 ай бойы тек қана емшек сүтімен қоректендіру;
- 2 және одан да ұзақ жыл бойы емшек сүтімен қоректендіруді жалғастыру;
- уақытында басталған, құрамы бойынша құнарлы әрі қауіпсіз және көлемі жағынан жеткілікті қосымша тамақтандыруды 6 айдан бастап қолдану;
- қосымша тамақтандыру жиілігі: 6-8 айлық нәрестелер үшін күніне 2 рет, 9-11 айлық балалар үшін - күніне 3 рет болуы керек.

Емшек сүтімен қоректендіруді босанғаннан кейін 1 сағаттан кешіктірмей бастау ұсынылады.

Ерте жастағы балаларды қоректендіруге қатысты берілген кеңес көрсеткіштері келесідей:

- Емшек сүтімен қоректендірудің ерте басталуы (босанғаннан кейін 1 сағаттан кешіктірмей).
- Тек қана емшек сүтімен қоректендіру коэффициенті (<6 ай).
- Негізінен емшек сүтімен қоректендіру (<6 ай).
- Емшек сүтімен қоректендіру ұзақтығының коэффициенті (өмірінің 1-ші және 2-ші жылдары).
- Емшек сүтімен қоректендірудің ұзақтығы.
- Жас топтары бойынша емшек сүтімен қоректендірудің құрылымы (0-23 ай).
- Қатты, жартылай қатты және жұмсақ асты қосу (6-8 ай).
- Қосымша қоректендірудің минималды жиілігі (6– 23 ай).
- Емшек сүтін ембейтін балаларды сүтпен қоректендіру жиілігі (6-23 ай).
- Жасанды қоректендіру (0-23 ай).

NU.2 - кесте. Емшек сүтімен қоректендіруді бастау

Зерттеу жүргізу алдындағы 2 жыл ішінде туған, бұрын соңды емшек сүтімен қоректендірілген, өмірінің бірінші сағатында емшек сүті берілген және прелакталдық жолмен қоректендірілген балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Бұрын- соңды емшек сүті берілген балалар үлесі ¹	Емшек сүті берілген балалар үлесі:		Прелакталдық жолмен тамақтандырылған балалар үлесі	Зерттеу жүргізу алдындағы соңғы екі жыл ішінде соңғы боп туған балалар саны
		туғаннан кейін бір сағаттан кешіктірмей ²	туғаннан кейін бір тәуліктен кешіктірмей		
Өңір					
Ақмола	96,3	44,6	82,0	13,3	68
Ақтөбе	91,1	59,5	83,0	18,5	115
Алматы	92,0	69,0	85,3	2,3	194
Алматы қаласы	(100,0)	(46,5)	(97,7)	(4,7)	68
Астана қаласы	97,8	47,9	96,8	1,3	72
Атырау	98,1	63,7	87,0	21,2	77
Шығыс Қазақстан	93,7	71,9	87,1	9,0	143
Жамбыл	97,8	83,4	94,4	8,8	166
Батыс Қазақстан	96,9	72,1	90,8	16,2	75
Қарағанды	97,3	74,2	88,1	23,0	148
Қостанай	97,1	61,7	83,6	20,0	86
Қызылорда	95,5	82,7	88,7	4,8	119
Маңғыстау	98,7	54,7	80,6	27,1	99
Павлодар	96,8	54,2	87,3	15,3	82

	Бұрын- соңды емшек сүті берілген балалао үлесі ¹	Емшек сүті берілген балалар үлесі:		Прелакталдық жолмен тамақтандырылған балалар үлесі	Зерттеу жүргізу алдындағы соңғы екі жыл ішінде соңғы боп туған балалар саны
		туғаннан кейін бір сағаттан кешіктермей ²	туғаннан кейін бір тәуліктен кешіктермей		
Солтүстік Қазақстан	96,1	67,3	86,4	25,2	46
Оңтүстік Қазақстан	98,0	73,1	88,3	5,1	436
Тұрғылықты жері					
Қалалық	96,4	66,2	88,6	11,7	983
Ауылдық	96,3	69,4	87,3	10,9	1011
Соңғы туу уақытынан бергі айлар					
0-11 ай	95,9	66,7	86,4	12,6	1023
12-23 ай	96,9	69,0	89,5	9,9	970
Босану кезіндегі көмек					
Білікті маман	96,4	67,8	87,9	11,3	1990
Дәстүрлі маман акушер-гинеколог	(*)	(*)	(*)	(*)	3
Баланы босанған орны					
Мемлекеттік емдеу мекемесі	96,3	67,8	87,8	11,1	1978
Жекеменшік емдеу мекемесі	(*)	(*)	(*)	(*)	7
Үйінде	(*)	(*)	(*)	(*)	8
Анасының білімі					
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(88,0)	(61,3)	(74,7)	(12,5)	32
Орта	95,7	68,8	87,5	10,1	698
Орта арнаулы	97,5	64,2	87,6	11,2	565
Жоғары	96,5	69,9	89,2	12,6	695
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	97,5	73,0	87,6	8,5	463
Екінші	95,7	69,3	87,8	11,0	443
Орташа	95,5	68,7	88,7	9,2	406
Төртінші	95,3	67,1	87,9	13,3	330
Ең бай	97,9	58,8	87,7	15,8	352
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	97,6	70,0	89,4	11,8	1413
Орыстар	94,4	59,9	83,0	14,6	322
Басқалар	92,0	65,9	86,1	4,4	259
Барлығы	96,4	67,8	87,9	11,3	1993

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 2.4 көрсеткіші.

² МИКЗ 2.5 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

NU.2-кестесінде соңғы екі жыл ішінде туған және аналары оларды емшек сүтімен қоректендіруді босанғаннан кейін бір сағат ішінде бастаған, бұрын соңды емшек сүтімен қоректендірілген, және прелактациялық қоспалармен қоректендірілген балалардың пайыздық арасалмағы келтірілген.

Зерттеу барысында зерттеу күніне дейінгі соңғы екі жылда баласы тірі туған барлығы 1 993

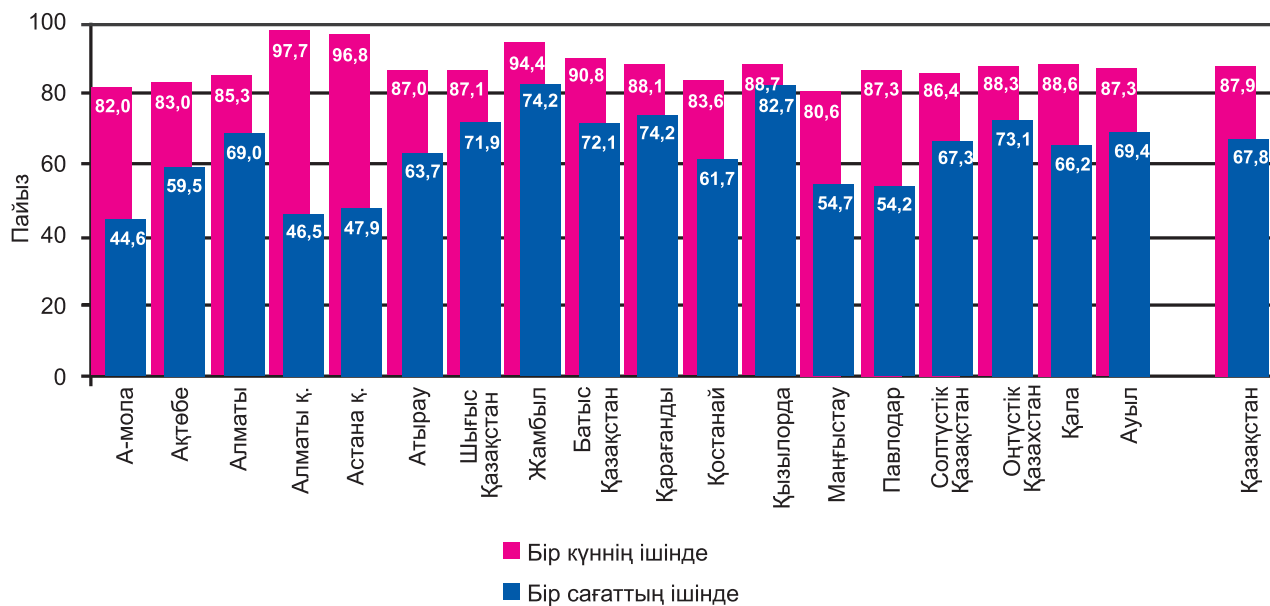
әйел сұралды. Лактацияны меңгеру және ана мен бала арасындағы денелік әрі эмоционалдық байланыс орнату тұрғысынан алғанда емшек сүтімен қоректендіруді ерте бастаудың ерекше маңызды екеніне қарамастан, балалардың тек 67,8 пайызына емшек сүті босанғаннан кейін **бір сағаттан** кешіктірмей беріле бастаған. Бұл орайда қалалық және ауылдық әйелдердің арасындағы айырмашылық

ауылдықтардың пайдасына – 3,2 пайыздық мөлшер құрады (тиісінше 66,2 және 69,4 пайыз).

Ең кедей үй шаруашылықтарының өкілдері болып табылатын әйелдер (73 пайыз) ең бай үй шаруашылықтарының өкілдерімен (58,8 пайыз) салыстырғанда жиірек негізде емшек сүтімен қоректендіруді уақытылы бастайды. Емшек сүтімен қоректендіруді босанғаннан кейінгі **бір сағаттан** кешіктірмей бастаған әйелдердің үлесі Жамбыл (83,4 пайыз), Қызылорда (82,7 пайыз) облыстарында ең жоғары деңгейде, ал ондай әйелдердің ең азы - Ақмола облысы (44,6 пайыз) мен Алматы қаласында (46,5 пайыз) байқалады.

Әйелдердің 87,9 пайызы емшек сүтімен қоректендіруді босанғаннан кейінгі **бір тәуліктен** кешіктірмей бастаған, қалалық және ауылдық әйелдердің арасындағы айырмашылық айтарлықтай емес әрі тиісінше қалалықтар пайдасына – 1,4 пайыздық өлшемді құрады (тиісінше 88,6 және 87,3 пайыз). Тек екі өңірде – Алматы мен Астана қалаларында – әйелдердің 95 пайыздан астамы емшек сүтімен қоректендіруді босанғаннан кейін **бір тәуліктен** кешіктірмей бастаған (тиісінше 97,7 және 96,8 пайыз), бұл көрсеткіштің ең төменгі деңгейдегі шамасы Маңғыстау (80,6 пайыз) және Ақмола (82 пайыз) облыстарында байқалды (NU.2 - диаграммасы).

NU.2 диаграммасы: Босанғаннан кейін бір сағаттан және бір тәуліктен кеш емес уақытта емшек сүтімен қоректендірген аналардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-11 жж.

NU.3-кестесінде емшек сүтімен тамақтандыру мәртебесі (статусы) сауалдау алдындағы 24 сағат ішінде балалардың жеген тамағы мен сұйық тамағы туралы аналарының/тәрбиешілерінің хабарламасына негізделген. «Тек емшек сүтімен қоректендіру» термині тек ана сүтін (сондай-ақ витаминдер, минералдық қоспалар немесе дәрілер) алған нәрестелерге ғана қатысты. Кестеде өмірінің алғашқы 6 айында тек емшек сүтімен қоректендірілген нәрестелер үлесі, сондай-ақ емшек сүтімен тамақтандырылуы жалғастырылған жасы 12-15 айлық және 20-23 айлық балалардың үлесі берілген.

6 айдан кіші балалар арасында тек емшек сүтімен қоректендірілген балалардың үлесі 31,8 пайыз болып шықты (бұл кеңесте берілген деңгейден айтарлықтай төмен), себебі балалардың 60,6 пайызы

негізінен емшек сүтімен тамақтандырылып келген. Жасы 12-15 айлық балалардың 50,8 пайызы және жасы 20-23 айлық балалардың 26,1 пайызы емшек сүтімен тамақтануды одан әрі жалғастыруда (NU.3-диаграммасы). Ауылдық жерлермен салыстырғанда қалалық жерлерде тек емшек сүтімен тамақтандыру жиірек кездеседі (тиісінше 34,4 және 29,2 пайыз). Одан кейінгі жастарда қалалық балалар ауылдық балалармен салыстырғанда жиірек негізде емшек сүтімен қоректендіруін жалғастырады. Анасының білім деңгейі емшек сүтімен тамақтандырылу жиілігіне айқын бірден-бір ықпал етеді: анасының білім деңгейі жоғары балалар (34,8 пайыз) анасының білімі төменірек деңгейлі балалармен салыстырғанда (30,1 пайыз) жиірек негізде емшек сүтімен қоректендіріледі.

NU.3 - кесте. Емшек сүтімен қоректендіру

Емшек сүтімен қоректендіру мәртебесіне сәйкес келетін тірі балалардың пайыздық үлесі, жекелеген жас топтары үшін, Қазақстан, 2010-2011жж.

	0-5 ай жас топтарындағы балалар		Балалардың саны	12-15 ай жас топтарындағы балалар		20-23 ай жас топтарындағы балалар	
	тек емшек сүтімен тамақтандырылатын балалардың үлесі ¹	негізінен емшек сүтімен тамақтандырылатын балалардың үлесі ²		емшек сүтімен тамақтандырылатын балалардың үлесі (1жаста ана сүтімен қоректендіруді жалғастыру) ³	балалардың саны	емшек сүтімен тамақтандырылатын балалардың үлесі (2 жаста ана сүтімен қоректендіруді жалғастыру) ⁴	Балалардың саны
Жынысы							
Ер балалар	32,4	61,1	264	55,1	158	24,4	169
Қыз балалар	31,2	60,1	268	46,9	174	27,8	177
Тұрғылықты жері							
Қалалық	34,4	62,2	268	51,1	160	17,9	178
Ауылдық	29,2	59,0	265	50,5	171	34,9	168
Анасының білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(*)	(*)	11	(*)	3	(*)	6
Орта	31,0	56,9	179	49,3	115	32,3	123
Орта арнаулы	30,1	62,0	160	54,9	88	26,4	99
Жоғары	34,8	63,4	183	49,8	123	21,0	117
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	33,8	60,5	120	51,7	80	33,1	63
Екінші	32,0	61,7	121	50,1	86	28,3	96
Орташа	30,4	53,3	108	58,2	67	23,1	68
Төртінші	30,2	64,7	104	52,2	55	17,4	45
Ең бай	32,7	63,6	81	37,5	44	25,5	74
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	31,2	61,9	381	54,7	245	30,8	247
Орыстар	29,0	49,4	74	40,1	53	12,4	50
Басқалар	37,4	64,9	77	(39,4)	33	(16,9)	49
Барлығы	31,8	60,6	532	50,8	331	26,1	346

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды. *

¹ МИКЗ 2.6 көрсеткіші.

² МИКЗ.9 көрсеткіші.

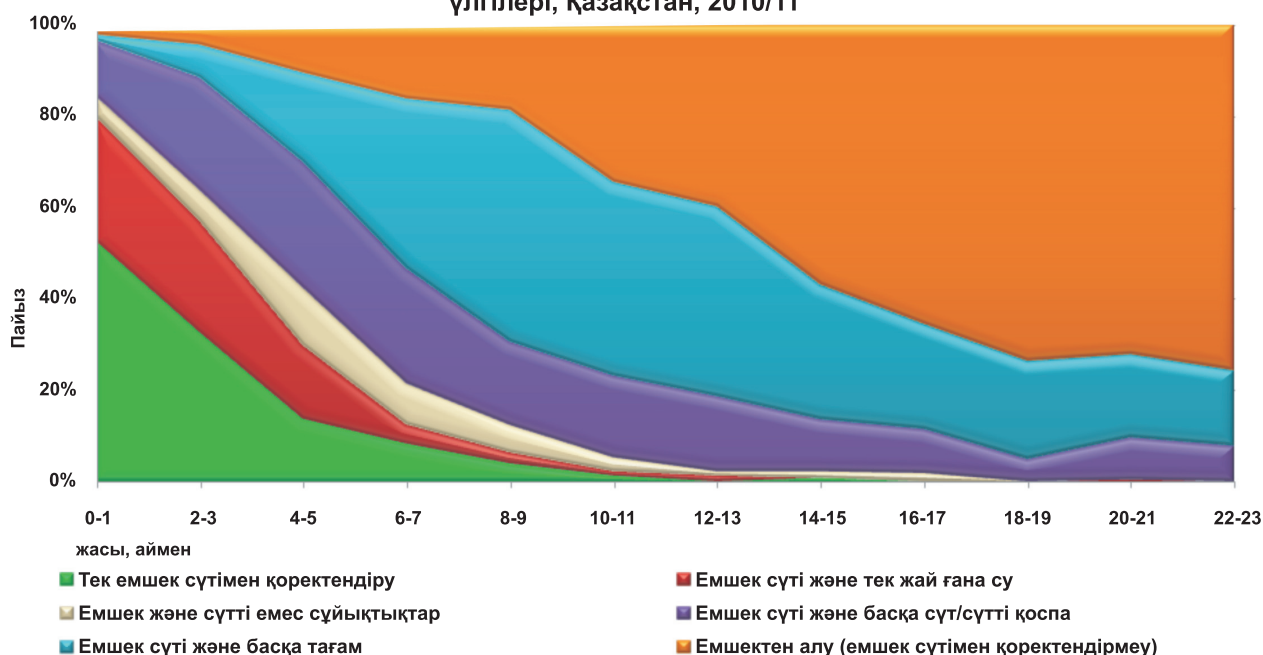
³ МИКЗ 2.7 көрсеткіші.

⁴ МИКЗ 2.8 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

NU.3 диаграммасы: Жасына қарай балаларды тамақтандыру үлгілері, Қазақстан, 2010/11

NU.4—кестесінде сұрыпталып алынған басты сипаттамалар бойынша емшек сүтімен қоректендірудің орташа ұзақтығы көрсетілген. 3 жасқа дейін сәбилерді емшек сүтімен қоректендірудің орташа ұзақтығы келесіні құрайды: 14,8 ай - емшек сүтімен тамақтандырудың кез келген жағдайында, 2,1 ай - тек емшек сүтімен тамақтандыру жағдайында, 4,2 ай - негізінен емшек сүтімен тамақтандыру жағдайында. Қыз балалармен салыстырғанда ер балалар ұзағырақ негізде емшек сүтімен қоректендірудің кез-келген жағдайында қоректендірілген. Қалалық балалармен салыстырғанда ауылдық балалар ұзағырақ негізде тек емшек сүтімен (1,1 мен 0,9 ай) немесе емшек сүтімен қоректендірудің кез-келген жағдайында тамақтандырылады (13,8 мен 13,2 ай). Алматы қаласында балалар ұзағырақ негізде тек

емшек сүтімен тамақтандырылады (3 ай), мұндай балалардың ең аз үлесі Алматы, Батыс Қазақстан, Қостанай, Қарағанды мен Маңғыстау (0,5-0,6 айдан) облыстарында кездеседі. Емшек сүтімен қоректендірудің кез-келген жағдайында ұзағырақ негізде емшек сүтімен тамақтандырылатын балалардың ең көп үлесі Оңтүстік Қазақстан, Ақтөбе, Атырау және Батыс Қазақстан (15-17 пайыз) облыстарында, ал Шығыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан облыстары мен Алматы қаласы сәбилері басқа балалармен салыстырғанда ұзағырақ негізде аралас емшек сүтімен тамақтандырылады (4,1-5,4 ай). Ауқаттылық деңгейін есепке алғанда, ең кедей квинтиль үй шаруашылықтарының балалары тек емшек сүтімен ұзағырақ негізде тамақтандырылса, ал екінші мен төртінші квинтильдегілер - ұзағырақ негізде аралас емшек сүтімен тамақтандырылады.

NU.4 - кесте. Емшек сүтімен қоректендіру ұзақтығы

Жасы 0-35 ай аралығындағы балаларды емшек сүтімен қоректендірудің кез-келген түрімен, тек емшек сүтімен тамақтандырудың және негізінен емшек сүтімен тамақтандырудың орташа ұзақтығы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Орташа ұзақтық (аймен)			0-35 айдағы сәбилер саны
	емшек сүтімен тамақтандырудың кез-келген түрі ¹	тек емшек сүтімен тамақтандыру	негізінен емшек сүтімен тамақтандыру	
Жынысы				
Ер балалар	13,9	1,2	3,6	1598
Қыз балалар	13,0	0,7	3,4	1600
Өңір				

	Орташа ұзақтық (аймен)			0-35 айдағы сәбилер саны
	емшек сүтімен тамақтандырудың кез-келген түрі ¹	тек емшек сүтімен тамақтандыру	негізінен емшек сүтімен тамақтандыру	
Ақмола	13,9	1,0	2,3	117
Ақтөбе	15,2	0,7	2,5	166
Алматы	12,1	0,6	4,1	321
Алматы қаласы	11,5	3,0	5,1	124
Астана қаласы	13,7	1,3	3,3	101
Атырау	16,6	0,7	2,5	120
Шығыс Қазақстан	9,6	0,6	5,4	224
Жамбыл	13,0	1,6	3,8	250
Батыс Қазақстан	17,1	0,6	3,2	129
Қарағанды	11,8	0,5	3,7	245
Қостанай	12,9	0,6	3,4	140
Қызылорда	14,0	1,5	2,7	178
Маңғыстау	14,3	0,5	2,7	157
Павлодар	13,8	1,7	3,2	135
Солтүстік Қазақстан	9,3	2,5	4,5	78
Оңтүстік Қазақстан	14,9	2,0	3,6	712
Тұрғылықты жері				
Қалалық	13,2	0,9	3,6	1562
Ауылдық	13,8	1,1	3,4	1635
Анасының білімі				
Бастауыш/аяқталмаған орта	7,5	0,6	2,7	61
Орта	13,3	1,2	3,2	1129
Орта арнаулы	14,7	0,7	3,5	900
Жоғары	13,4	1,2	3,8	1101
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер				
Ең кедей	14,8	1,7	3,5	762
Екінші	13,1	1,1	3,8	716
Орташа	13,8	0,6	2,9	614
Төртінші	13,6	0,9	3,8	535
Ең бай	12,5	0,7	3,4	571
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі				
Қазақтар	14,1	0,9	3,5	2311
Орыстар	11,0	0,8	2,5	489
Басқалар	11,5	1,6	4,6	398
Барлық балалар үшін орташа (0-35 ай)	14,8	2,1	4,2	3198

¹МИКЗ 2.10 көрсеткіші.

Лайықты аспен тамақтандырылатынын жасы 24 айға дейінгі балалардың арасалмағы NU.5–кестесінде берілген. Лайықты аспен тамақтандырылу шарттарында сәбидің жасына тәуелді айырмашылықтар кездеседі. 0-5 ай жас тобындағы балалар үшін тек емшек сүтімен көректендіруі лайықты ас беру деп саналса, 6-23 ай тобындағы балалар үшін лайықты ас беру ретінде емшек сүтін берумен қатар, қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен тамақтандыру саналады.

Тамақтанудың құрылымы туралы деректер нәтижесінде 0-5 айлық балалардың тек 31,8 пайызы ғана лайықты аспен тамақтандырылатынын көрсетеді. Бұлардың арасында ер балалар 32,4 пайыз және қыз балалар 31,2 пайыз, ал ауылдық балалардың 29,2 пайызы және қалалық балалардың 34,4 пайызы жиірек негізде лайықты аспен тамақтандырылады. Зерттеу нәтижелері лайықты аспен тамақтандырудың анасының білім деңгейі немесе үй шаруашылықтарының

ауқаттылық деңгейіне тәуелсіз болып табылатынын көрсетті.

Жасы 6-23 айлық балалар арасында балама тамақтандыру таралымының деңгейі аздап төмен және 30,8 пайызды құрайды: қалалық балалар – 29,9 пайыз, ауылдық – 31,7 пайыз. ер балалар мен қыз балалардың арақатынасы шамамен бірдей және тиісінше 29,4 және 32,2 пайыз. Жасы 6-23 айлық балалар арасында қосымша тамақтандырылатындардың үлесі екінші, орташа, төртінші және ең бай квинтильдер үшін бірдей дерлік әрі 30–32 пайызды құрайды. Ең бай квинтильде бұл көрсеткіш сәл төмен және 28,7 пайызды құрайды. Аналарының білім деңгейіне байланысты белгілі айырмашылықтар бар: орта, арнаулы

білімі бар аналардың балалары көбірек жағдайларда лайықты аспен тамақтандырылады (32,7 пайыз). Өңірлер бойынша, лайықты тамақтандырылатын балалардың көбісі Ақмола, Алматы, Қостанай, Павлодар облыстарында және Астана қаласында тұрады (40-46,2 пайыз), ал ондай балалардың ең аз үлесі Атырау мен Оңтүстік Қазақстан (21,9 пайыз) облыстарында тұрады.

Жасы 0-23 айлық болып табылатын және тиісті түрде емшек сүтімен тамақтандырылатын балалар үлесі 31 пайызды құрайды. Жынысы, тұрғылықты жері, білім деңгейі мен ауқаттылық деңгейі, этникалық тиістілігі бойынша айтарлықтай айырмашылықтар байқалмаған.

NU.5 - кесте. Жасына байланысты емшек сүтімен қоректендіру

Зерттеу жүргізу алдындағы күндері емшек сүтімен лайықты түрде қоректендірілген 0-23 ай жас топтарындағы балалардың үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	0-5 ай жас тобындағы балалар		6-23 ай жас тобындағы балалар		0-23 ай жас тобындағы балалар	
	тек емшек сүтімен тамақтандырылатын балалар үлесі ¹	балалардың саны	емшек сүтімен тиісінше тамақтандырылатын және қатты, жартылай қатты әрі жұмсақ аспен тамақтандырылған балалар үлесі	балалардың саны	емшек сүтімен тиісінше тамақтандырылатын балалар үлесі ²	балалардың саны
Жынысы						
Ер балалар	32,4	264	29,4	782	30,1	1047
Қыз балалар	31,2	268	32,2	786	32,0	1055
Өңір						
Ақмола	(23,4)	21	41,2	52	36,1	73
Ақтөбе	(14,1)	23	36,8	95	32,3	118
Алматы	(39,4)	61	40,2	143	40,0	204
Алматы қаласы	(*)	13	(10,4)	58	(19,0)	71
Астана қаласы	(25,2)	20	45,3	55	39,9	75
Атырау	(23,7)	21	21,9	55	22,4	76
Шығыс Қазақстан	(32,7)	45	30,5	103	31,2	147
Жамбыл	(34,7)	46	30,4	130	31,5	175
Батыс Қазақстан	(22,8)	23	37,1	56	33,0	79
Қарағанды	(20,2)	33	28,0	128	26,4	162
Қостанай	(30,8)	24	44,9	64	41,1	88
Қызылорда	(23,9)	25	27,4	101	26,7	126
Маңғыстау	13,9	31	31,3	76	26,3	107
Павлодар	(*)	19	46,2	62	42,5	81
Солтүстік Қазақстан	(*)	12	33,1	37	37,7	49
Оңтүстік Қазақстан	41,0	116	21,9	354	26,6	470
Тұрғылықты жері						
Қалалық	34,4	268	29,9	754	31,1	1022
Ауылдық	29,2	265	31,7	815	31,0	1079

	0-5 ай жас тобындағы балалар		6-23 ай жас тобындағы балалар		0-23 ай жас тобындағы балалар	
	тек емшек сүтімен тамақтандырылатын балалар үлесі ¹	балалардың саны	емшек сүтімен тиісінше тамақтандырылатын және қатты, жартылай қатты әрі жұмсақ аспен тамақтандырылған балалар үлесі	балалардың саны	емшек сүтімен тиісінше тамақтандырылатын балалар үлесі ²	балалардың саны
Анасының білімі						
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(*)	11	(*)	25	(10,3)	36
Орта	31,0	179	30,4	566	30,5	745
Орта арнаулы	30,1	160	32,7	430	32,0	590
Жоғары	34,8	183	30,9	543	31,9	726
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	33,8	120	28,7	370	29,9	490
Екінші	32,0	121	32,0	373	32,0	494
Орташа	30,4	108	30,3	316	30,3	424
Төртінші	30,2	104	32,1	231	31,5	335
Ең бай	32,7	81	31,5	278	31,7	359
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	31,2	381	32,3	1131	32,0	1512
Орыстар	29,0	74	29,3	248	29,3	322
Басқалар	37,4	77	23,7	190	27,7	267
Барлығы	31,8	532	30,8	1569	31,0	2101

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ 2.6 көрсеткіші

² МИКЗ 2.14 көрсеткіші

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

(*) – көрсеткіштер 25- тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

Бойының өсуі, жетілуі және жеткіліксіз қоректенудің алдын алу тұрғысынан қарастырғанда, 6 айдан бастап екі жасқа дейінгі балалардың лайықты қосымша тамақтануы ерекше маңызды. Емшек сүтімен ғана қоректендіру жеткіліксіз болатын кезде, 6 айдан кейін емшек сүтімен қоректендірілу – адам ағзасының құнарлы заттарды қажетсінуін қанағаттандыруға көмектесетін – жеткілікті мөлшерде құнарлы, қауіпсіз және лайықты қосымша тамақтанумен қатар жүргізілуі керек. Яғни, емшек сүтімен қоректендірілетін балалар қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ аспен тәулігіне 6-8 айлық жаста *екі немесе одан көбірек рет* және 9-23 айлық жаста тәулігіне *үш немесе одан көбірек рет* тамақтандырылуы тиіс. Емшек сүтін ембейтін 6-23 айлық немесе одан үлкенірек жастағы балалар тәулігіне қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ аспен немесе сүтті аспен *төрт немесе одан көбірек рет* тамақтандырылуы тиіс.

Тұтастай алғанда, 6-8 айлық балалардың 49,4 пайызы қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ аспен тамақтандырылған (NU.6–кесте). Қазіргі күні емшек сүтімен қоректендірілетін балалардың арасындағы мұндай балалар үлесі 48 пайызды құрайды. (далее часть предложения удалена) Екі

топта да қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ аспен тамақтандырылатын қыз балалар үлесі ер балалар үлесінен көбірек. Қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ аспен тамақтандырылатын балалардың пайыздық арасалмағы ауылдық жерлермен салыстырғанда қалалық жерлерде жоғары екені байқалады (тиісінше 53,1 және 43,7 пайыз).

NU.6 - кесте. Қатты, жартылай қатты және жұмсақ азық асты ендіру

Өткен күндері қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен тамақтандырылған 6-8 ай жас топтарындағы балалардың үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Қазір емшек сүтін еметін		Қазір емшек сүтін ембейтін		Барлығы	
	қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен тамақтандырылатын балалар үлесі	жасы 6-8 ай жас тобындағы балалар саны	қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен тамақтандырылатын балалар үлесі	жасы 6-8 ай жас тобындағы балалар саны	қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен тамақтандырылатын балалар үлесі ¹	жасы 6-8 ай жас тобындағы балалар саны
Жынысы						
Ер балалар	41,5	125	(*)	17	41,3	142
Қыз балалар	54,8	119	(*)	24	57,4	143
Тұрғылықты жері						
Қалалық	53,1	112	(*)	20	53,7	131
Ауылдық	43,7	133	(*)	22	45,7	155
Барлығы	48,0	244	(57,5)	42	49,4	286

¹МИКЗ 2.12 көрсеткіші

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

NU.7–кестесінде, емшек сүтімен қоректендірілу мәртебесіне сай өткен күні тәулігіне ең аз немесе ең көп мөлшерде жартылай қатты және жұмсақ аспен тамақтандырылған 6-23 ай жас тобындағы балалардың саны көрсетілген. (NU.7 – кестесіне ескертпеден әр түрлі жас топтарына арналған ең аз рет санының анықтамасын қараңыз). Тұтастай

алғанда 6-23 ай жас тобындағы балалардың жартысынан сәл көбі (55,3 пайыз) тәулігіне ең аз мөлшерде қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен тамақтандырылған. Мұндай тағаммен ең аз мөлшерде тамақтандырылған қыз балалардың үлесі (57,5 пайыз), ер балалармен (53,1 пайыз) салыстырғанда сәл жоғары екені байқалады.

NU.7 - кесте. Ең төмен тамақтандыру жиілігі

Қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен (және сүт тағамдарымен, егер сәби емшек сүтін ембейтін болса) өткен күндері берілген кеңес бойынша ең аз мөлшерде немесе одан көбірек қоректендірілген және емшек сүтімен қоректендірілу мәртебесіне сай болатын 6-23 ай аралығындағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010 -2011 жж.

	Қазір емшек сүтін еметін балалар үлесі		Қазір емшек сүтін ембейтін балалар үлесі			Барлығы	
	қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен кеңес бойынша ең аз мөлшерде тамақтандырылатындар үлесі*	6-23 ай жас тобындағы балалар саны	сүтті тамақпен кем дегенде 2 рет тамақтандырылатын балалар үлесі ¹	қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен немесе сүтті тамақпен 4 немесе одан көбірек қабылдайтын балалардың үлесі	6-23 ай жас тобындағы балалар саны	кеңес бойынша ең аз мөлшерде тамақтандырылатын балалардың үлесі ²	6-23 ай жас тобындағы балалар саны
Жынысы							
Ер балалар	22,7	391	90,8	83,4	392	53,1	782
Қыз балалар	26,4	390	88,0	88,0	397	57,5	786
Жасы							
6-8 ай	29,3	244	97,3	89,3	42	38,0	286
9-11 ай	11,5	167	91,5	92,2	79	37,5	246
12-17 ай	24,8	235	89,0	85,7	289	58,4	523
18-23 ай	31,6	135	88,4	84,0	379	70,2	514

	Қазір емшек сүтін еметін балалар үлесі		Қазір емшек сүтін ембейтін балалар үлесі			Барлығы	
	қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен кеңес бойынша ең аз мөлшерде тамақтандырылатындар үлесі*	6-23 ай жас тобындағы балалар саны	сүтті тамақпен кем дегенде 2 рет тамақтандырылатын балалар үлесі ¹	қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен немесе сүтті тамақпен 4 немесе одан көбірек қабылдайтын балалардың үлесі	6-23 ай жас тобындағы балалар саны	кеңес бойынша ең аз мөлшерде тамақтандырылатын балалардың үлесі ²	6-23 ай жас тобындағы балалар саны
Өңір							
Ақмола	(34,9)	26	(77,2)	(80,6)	26	57,5	52
Ақтөбе	26,6	50	93,8	86,1	44	54,5	95
Алматы	(40,8)	70	(81,1)	(90,9)	72	66,2	143
Алматы қаласы .	(*)	20	(*)	(*)	38	(62,6)	58
Астана қаласы	69,0	30	(96,6)	(94,0)	25	80,5	55
Атырау	13,1	29	89,2	71,9	26	41,2	55
Шығыс Қазақстан	(32,0)	45	(87,9)	(95,1)	58	67,7	103
Жамбыл	17,0	65	91,0	90,3	65	53,6	130
Батыс Қазақстан	(32,3)	27	(93,8)	(88,4)	29	61,0	56
Қарағанды	(28,9)	49	89,2	94,4	79	69,3	128
Қостанай	(46,1)	33	(66,7)	(88,7)	31	66,6	64
Қызылорда	13,5	53	94,8	89,4	48	49,3	101
Маңғыстау	15,4	45	98,2	88,1	31	45,3	76
Павлодар	(53,0)	32	(91,5)	(86,8)	30	69,3	62
Солтүстік Қазақстан	(*)	13	(86,9)	(92,2)	24	85,2	37
Оңтүстік Қазақстан	5,4	192	91,4	70,4	162	35,1	354
Тұрғылықты жері							
Қалалық	29,6	348	92,4	90,5	406	62,4	754
Ауылдық	20,5	432	86,1	80,6	382	48,7	815
Анасының білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(*)	6	(*)	(*)	19	(*)	25
Орта	24,5	280	87,4	81,8	286	53,4	566
Орта арнаулы	25,0	227	86,8	84,8	203	53,2	430
Жоғары	24,9	266	93,1	90,6	277	58,4	543
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	17,5	204	86,6	78,2	166	44,8	370
Екінші	20,0	176	88,0	83,3	197	53,4	373
Орташа	24,2	154	88,0	83,4	163	54,6	316
Төртінші	31,5	112	90,2	92,9	119	63,1	231
Ең бай	35,6	135	95,4	94,4	144	66,0	278
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	22,7	610	90,8	84,6	521	51,2	1131
Орыстар	38,2	95	88,7	93,4	153	72,2	248
Басқалар	22,1	75	83,6	80,8	115	57,5	190
Барлығы	24,5	780	89,4	85,7	788	55,3	1569

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды. *

¹ МИКЗ 2.15 көрсеткіші.

² МИКЗ 2.13 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

* Қазіргі уақытта емшек сүтімен қоректенетін 6-8 ай жастағы нәрестелер арасындағы минималды ұсынылған бір реттік тамақтандыруды алатын нәрестелер, соңғы тәулікте емшек сүтімен қатар қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты 2 немесе көбірек алатын нәрестелер ретінде анықталады. Қазіргі уақытта емшек сүтімен қоректенетін 9-23 ай жастағы нәрестелер арасындағы минималды ұсынылған бір реттік тамақтандыруды алатын нәрестелер, соңғы тәулікте емшек сүтімен қатар қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты кемінде 3 рет алатын нәрестелер ретінде анықталады. Қазіргі уақытта емшек сүтімен қоректенетін 6-23 ай жастағы нәрестелер арасындағы минималды ұсынылған бір реттік тамақтандыруды алатын нәрестелер, соңғы тәулікте емшек сүтімен қатар қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты кемінде 4 рет алатын нәрестелер ретінде анықталады.

Қазір емшек сүтімен қоректендірілетін 6-23 ай жас тобындағы балалардың арасында төрттен бір бөлігі (24,5 пайыз) тәулігіне ең аз мөлшерде қатты, жартылай қатты және жұмсақ тағамдармен қоректендірілген, сонымен бірге, мұндай балалардың арасында қыз балалардың үлесі (26,4 пайыз) ер балалармен (22,7 пайыз) салыстырғанда жоғарылау екені байқалады. Тәулігіне ең аз мөлшерде қатты, жартылай қатты және жұмсақ тағамдармен қоректендірілген балалардың көбірек бөлігі Астана қаласында (69 пайыз), ең азы Оңтүстік Қазақстан (5,4 пайыз) облысында тұрады. Лайықты мөлшерде тағамданатын қалалық жерлерде тұратын балалардың арасалмағы ауылдық жерлердегі сәбилерімен салыстырғанда 9,1 пайыздық мөлшерге артық. Зерттеу барысында айқын бір байланыс байқалды: үй шаруашылықтарының ауқаттылық деңгейі жоғарылаған сайын емшек сүтімен және қатты, жартылай қатты және жұмсақ немесе сүтті тағамдармен қоректендірілетін балалардың үлесі артады.

Емшек сүтімен қоректендірілмейтін балалардың көбірек бөлігіне (85,7 пайыз) қатты, жартылай қатты және жұмсақ немесе сүтті тағамдар тәулігіне 4 және одан да көбірек мөлшерде берілген. Бұлардың ара-

сында қыз балалар үлесі 88 пайызды құрайды, бұл ер балалардың үлесімен салыстырғанда 4,6 пайыздық мөлшерге артық, қалалық жерлерде тұратын нәрестелердің үлес салмағы, ауылдық жерлермен салыстырғанда 9,9 пайыздық мөлшерге артық. Үй шаруашылығы ауқаттылығы деңгейіне байланысты кейбір айырмашылықтар бар: қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ немесе сүт тағамдарын тәулігіне 4 және одан көп рет алатын балалардың үлесі ауқаттылығы жоғары деңгейлі үй шаруашылықтарында жоғары

Жасанды жолмен тамақтандыру тәжірибесін жалғастыру тағам даярлау процесі барысында қауіпсіз емес су мен гигиеналық нормаларды сақтамау себебінен алаңдау тудырып отыр. NU.8 – кестесі жасанды жолмен тамақтандырудың Қазақстанда жиі түрде кездесетін өмір тәжірибесі болып табылатынын байқатады. Жасы 0-23 айдағы балалардың 46,7 пайызы еміздікті бөтелкеден тамақтандырылады, ал осы әдіспен тамақтандырылатын жасы 6 айға дейінгі балалардың үлесі 40,7 пайызды құрайды. Маңғыстау (70 пайыз), Қостанай (57,4 пайыз) мен Оңтүстік Қазақстан (57,2 пайыз) облыстарында еміздікті бөтелкеден тамақтандырылатын балалардың ең көп үлесі тұрады, мұндай балалардың ең азы – Жамбыл (29 пайыз) облысында.

NU.8 - кесте. Еміздікті бөтелкеден жасанды қоректендіру

Өткен күні еміздікті бөтелкеден қоректендірілген 0-23 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	Еміздікті бөтелкеден қоректендірілген 0-23 ай жас тобындағы балалар үлесі ¹	0-23 ай жас тобындағы балалар саны
Жынысы		
Ер балалар	47,7	1047
Қыз балалар	45,8	1055
Жасы		
0-5 ай	40,7	532
6-11 ай	53,6	532
12-23 ай	46,4	1037
Өңір		
Ақмола	48,9	73
Ақтөбе	41,7	118
Алматы	33,2	204
Алматы қаласы	(40,4)	71
Астана қаласы	43,4	75
Атырау	57,7	76
Шығыс Қазақстан	40,4	147
Жамбыл	29,0	175
Батыс Қазақстан	46,5	79
Қарағанды	41,8	162
Қостанай	57,4	88

	Емізкті бөтелкеден қоректендірілген 0-23 ай жас тобындағы балалар үлесі ¹	0-23 ай жас тобындағы балалар саны
Қызылорда	44,9	126
Маңғыстау	70,0	107
Павлодар	42,5	81
Солтүстік Қазақстан	50,3	49
Оңтүстік Қазақстан	57,2	470
Тұрғылықты жері		
Қалалық	48,4	1022
Ауылдық	45,2	1079
Анасының білімі		
Бастауыш/аяқталмаған орта	(65,3)	36
Орта	44,0	745
Орта арнаулы	49,8	590
Жоғары	46,5	726
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	44,2	490
Екінші	47,9	494
Орташа	45,9	424
Төртінші	46,2	335
Ең бай	50,2	359
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі		
Қазақтар	45,8	1512
Орыстар	51,5	322
Басқалар	46,6	267
Барлығы	46,7	2101

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ 2.11 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Тұзды йодтандыру

Бүкіл дүние жүзінде йод тапшылығы жағдайларынан (ЙТЖ) туындайтын аурулар кішкентай балалардағы ақыл-ой дамуының кешігуі мен психомоторлық дамуы бұзылуының басты себебі болып отыр. Йод тапшылығының аса төмендеуі меңіреулікке ұшыратады. Ол сол сияқты жүкті әйелдердің баланы өлі тууы немесе түсік тастау қаупін де күшейтеді. Йод тапшылығына байланысты туындайтын аурулардың бірі зоб. Йод тапшылығының ең жиі кездесетін салдары – ол психиканың және ақыл-ой дамуының бұзылуы, бұл өз кезегінде, мектептегі үлгерімнің нашарлауына, ақыл-ой қабілетінің және еңбек өнімділігінің

төмендеуіне әкеліп соғады. Аталған көрсеткіш йодтандырылған тұзды (миллионға ≥ 15 бөлік) қажетті деңгейде тұтынатын үй шаруашылықтарының пайыздық үлесін бейнелейді.

Қазақстан Үкіметі дүниежүзілік саяси ұсыныстар мен кеңестерге сәйкес республикадағы йод тапшылығы жағдайларын тұзды үйде тұтыну үшін де, сол сияқты тамақ өнеркәсібі кәсіпорындары үшін де, сондай-ақ малға берілетін жем ретінде де өндіру кезінде, калий йодаты көмегімен талап етілетін 40 ± 15 ppm йод деңгейінде әмбебап йодтандыру арқылы жою жөнінде өзіне міндеттеме алды. Бұл міндеткерліктер заңнама деңгейінде бекітілген.

NU.9 - кесте. Йодтандырылған тұзды тұтыну

Йодтандырылған тұзды тұтынуы бойынша отбасыларының пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Тұз тексерілген үй шаруашылықтарының үлесі	Үй шаруашылықтарының саны	Үй шаруашылықтарының үлесі				Барлығы	Оларда тұздың бар екені тексерілген немесе оларда тұз болмаған үй шаруашылықтарының саны
			Тұзы болмағандары	Тұзды сараптау нәтижесі барлары				
				Йодтандырылмаған тұз 0 ppm	>0 және <15 PPM	15+ PPM ¹		
Өңір								
Ақмола	97,6	884	2,4	0,8	1,6	95,2	100	884
Ақтөбе	99,4	713	0,4	0,6	20,4	78,6	100	712
Алматы	99,8	1470	0,1	2,7	6,8	90,4	100	1469
Алматы қаласы	94,6	1473	3,1	0,0	32,0	64,9	100	1437
Астана қаласы	99,6	544	0,3	0,2	1,5	98,0	100	544
Атырау	99,8	359	0,0	6,7	14,2	79,1	100	359
Шығыс Қазақстан	99,6	1673	0,3	0,7	2,2	96,7	100	1671
Жамбыл	95,9	890	3,6	9,2	9,6	77,7	100	886
Батыс Қазақстан	99,6	647	0,3	1,7	1,8	96,1	100	646
Қарағанды	99,7	1629	0,2	1,3	1,6	96,8	100	1627
Қостанай	99,8	1129	0,1	0,2	5,8	94,0	100	1128
Қызылорда	99,7	498	0,3	6,6	8,3	84,9	100	498
Маңғыстау	99,0	372	0,4	2,7	19,7	77,1	100	370
Павлодар	96,1	931	1,1	7,3	7,8	83,9	100	904
Солтүстік Қазақстан	99,6	795	0,3	1,4	0,9	97,4	100	794
Оңтүстік Қазақстан	100,0	1794	0,0	20,3	15,6	64,0	100	1794
Тұрғылықты жері								
Қалалық	98,1	9598	1,2	2,4	10,1	86,4	100	9530
Ауылдық	99,5	6202	0,3	7,5	8,3	83,9	100	6192
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедей	99,5	2624	0,5	10,3	11,2	78,0	100	2623
Екінші	99,5	2628	0,3	7,1	7,8	84,8	100	2623
Орташа	98,5	3036	1,2	3,5	7,7	87,6	100	3026
Төртінші	98,1	3845	1,1	2,0	8,8	88,1	100	3814
Ең бай	98,3	3667	0,9	1,3	11,3	86,5	100	3635
Барлығы	98,7	15800	0,8	4,4	9,4	85,4	100	15722

¹ МИКЗ 2.16 көрсеткіші.

Барлық үй шаруашылықтарында (98,7 пайыз) тамақ дайындауға пайдаланылатын тұздың құрамында йодтың бар-жоғы және оның құрамында калий йодатының болуы тұзды тестілеу жиынтықтарын пайдалану арқылы тексерілді (NU.9-кесте).

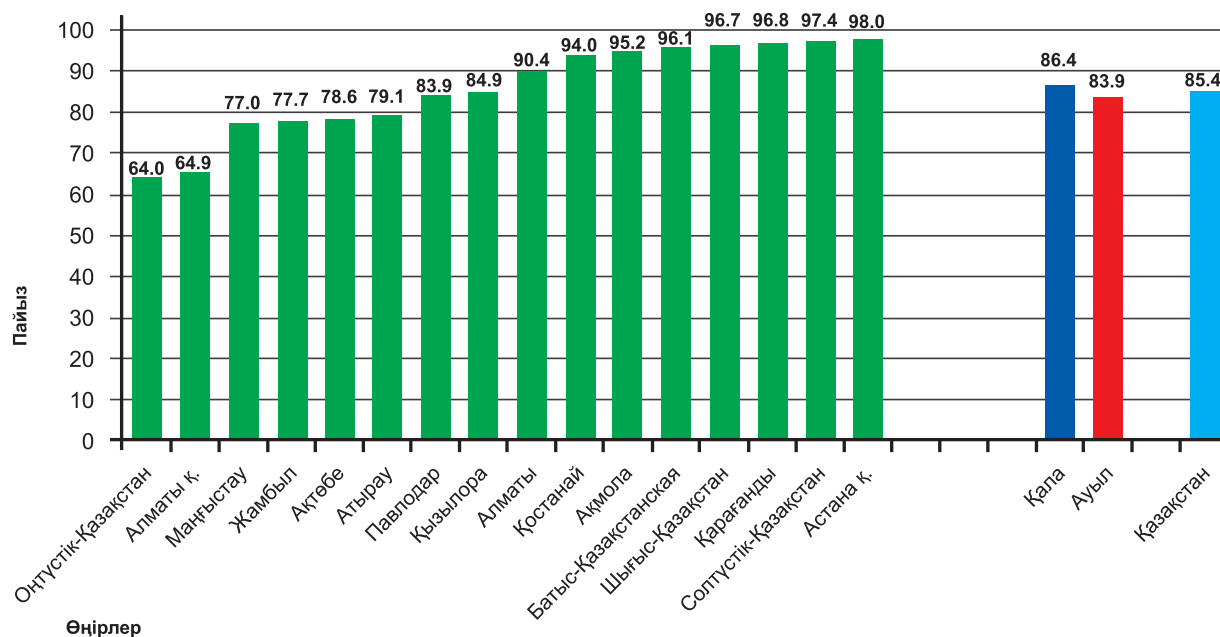
NU.9-кестесі тұзы болмаған үй шаруашылықтарының өте аз екенін және олар небәрі 0,8 пайыз құрағанын көрсетеді. Үй шаруашылықтарының басым көпшілігінде (85,4 пайыз) тұздың құрамындағы йод 15 ppm (миллионға бөліктер) немесе одан көбірек екені анықталды. Үй шаруашылықтарының йодтандырылған тұзды тұтынуының ең төмен деңгейі Оңтүстік Қазақстан

облысында (64 пайыз) және Алматы қаласында (64,9 пайыз), ал ең жоғары деңгейі – Астана қаласы (98 пайыз) мен Солтүстік Қазақстан (97,4 пайыз) облыстарында тіркелген. Ауылдық жерлердегі 83,9 пайызбен салыстырғанда қалалық жерлердегі үй шаруашылықтарының 86,4 пайы-

зы йодтандырылған тұзды лайықты түрде пайдаланатыны белгілі болды (NU.4 - диаграммасы). Йодтандырылған тұзды пайдалануда ең кедей және ең бай үй шаруашылықтарының арасындағы айырмашылық 8,5 пайызды құрайды (тиісінше 86,5 және 78,0 пайыз).

NU.4 диаграммасы: Тиісті түрде йодтандырылған тұзды пайдаланатын үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-11 жж.

Туғандағы салмағының төмен болуы

Туғандағы салмақ – ананың денсаулығы мен тамақтану жағдайының айқын көрсеткіші ғана емес, сонымен қатар жаңа туған нәрестенің тірі қалуы, өсуі, ұзақ мерзімді денсаулығы мен психикалық-әлеуметтік дамуының мүмкіндіктерінің көрсеткіші. Туғандағы салмағының төмен болуы (2500 грамнан аз) балалар үшін өзінде бірсыпыра қатерді жасыруда. Анасының құрсағында болған кезде қажетті көлемде қорек алмаған нәрестелер өмірінің алғашқы айы мен жылы ішінде қайтыс болу қатеріне көбірек ұшырайды. Ал тірі қалған жағдайда иммундық функцияның бұзылуынан зардап шегеді де, әртүрлі ауруларға ұшырағыш келеді; олардың жүдеуліктен зардап шегу ықтималдығы жоғары, өмір бойына әлсіреген бұлшық еті болуы, ал есейген кезде диабет және жүрек-қан тамырлары ауруларына ұшырау қаупі жоғары болады. Сондай-ақ, салмағы төмендеген балалардың ақыл-ой көрсеткіші (IQ) және танымдық қабілеті төмен болады, бұл олардың мектептегі үлгерімі мен есейген кездегі жұмыспен

қамтылу мүмкіндігіне кері әсерін тигізеді.

Дамушы елдерде баланың туғандағы салмағының төмен болуы негізінен ана денсаулығының және тамақтануының нашарлығы салдарынан болады. Ең көп әсер ететін үш фактор: *ананың бойына бала бітуі алдындағы нашар тамақтану жағдайы, оның бойының аласалығы (көп жағдайда тамақтанудың жетімсіздігі және бала кезінде әртүрлі жұқпалармен ауыруы салдарынан), сондай-ақ жүктілік кезіндегі нашар тамақтануы.* Жүктілік кезінде салмақтың жеткіліксіз өсуі көп жағдайда эмбриондық даму баяулауының себебі болып табылады. Сонымен қатар, дамушы елдердің біразында кең тараған диарея және малярия сияқты аурулар, егер ана жүктілік кезінде осындай жұқпалармен ауырған болса, іштегі нәрестенің дамуына біраз теріс әсерін тигізуі мүмкін.

Өнеркәсібі дамыған елдерде нәрестелердің туған кездегі салмағының төмен болуының негізгі себебі *жүктілік кезіндегі темекі тарту болып та-*

былады. Дамыған елдерде де, сол сияқты дамушы елдерде де өз организмінің өсуі әлі аяқталмаған кезде бала туатын жасөспірімдердің салмағы төмен нәрестелер туу қаупі бар.

Туған кездегі салмағы төмен болған балалардың тууының жиілігін өлшеудегі басты қиыншылықтың бірі – ол дамушы елдердегі нәрестелердің жартысынан астамының туған кезінде салмағының өлшенбейтіндігі. Өткендегі туған кездегі салмағының төмен болғаны туралы деректердің көпшілігі медициналық мекемелер деректеріне негізделді. Алайда дамушы елдердің көпшілігі үшін бұл бағалаулар жылжытылған болып саналады, себебі нәрестелердің көбі медициналық мекемелерден тыс жерлерде туады, ал медициналық мекемелерде туатындары жиынтық бала босанулардың тек бір бөлігі болып қана табылады.

Көптеген нәрестелерді туған кезінде өлшемейтіндіктен, ал өлшенген нәрестелердің барлық жаңа туғандардың ішінен жылжытылған іріктеме болып шығуы мүмкін болғандықтан, туған кезінде тіркелген салмақты барлық балалар арасындағы туғандағы салмағының төмен болуының таралуын бағалау үшін пайдалану әдетте мүмкін емес. Осыған байланысты, салмағы 2500 грамнан аз болып туған нәрестелердің пайыздық үлесі сұрақнаманың екі тармағынан алынып есептелген: баланың туған сәттегі өлшемдерін анасының бағалауы (мысалы, өте кішкентай, орташадан аз, орташа, орташадан көп, өте ірі) және баланың салмағы туралы анасының айтқаны немесе баланы туған кезде өлшеген болса¹², медициналық картасындағы жазба деректер бойынша алынып есептелген.

NU.11 - кесте. Туғандағы салмағы төмен болған нәрестелер

Зерттеу жүргізу алдындағы 2 жыл ішінде соңғы болып туып, олардың ахуалы бойынша салмағы жеткіліксіз деп табылған әрі туған сәтінде 2500 грамнан аз тартқан балалардың үлесі және туылған кезінде салмағы өлшенген тірі балалардың үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Тірі туған нәрестелердің үлесі:		Соңғы 2 жыл ішінде туған балалардың саны
	Салмағы 2500 г аз болғаны ¹	Туғаннан соң өлшенгені ²	
Өңір			
Ақмола	5,9	97,6	84
Ақтөбе	3,7	96,9	130
Алматы	3,0	97,6	125
Алматы қаласы	(3,2)	(87,0)	46

¹² Әдістеменің егжей – тегжейлі сипаттамасын мынадан қараңыз: Boerma, J. T., Weinstein, K. I., Rutstein, S.O., and Sommerfelt, A. E., 1996. Data on Birth Weight in Developing Countries: Can Surveys Help? Bulletin of the World Health Organization (Дамушы елдердегі туғандағы салмағы туралы деректер: зерттеулер көмектесе ала ма? – Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы бюллетені), 74(2), 209-16.

	Тірі туған нәрестелердің үлесі:		Соңғы 2 жыл ішінде туған балалардың саны
	Салмағы 2500 г аз болғаны ¹	Туғаннан соң өлшенгені ²	
Астана қаласы	3,0	100,0	125
Атырау	4,5	97,5	162
Шығыс Қазақстан	2,4	98,0	99
Жамбыл	7,6	97,5	158
Батыс Қазақстан	4,9	98,2	112
Қарағанды	6,6	95,5	112
Қостанай	5,5	100,0	95
Қызылорда	3,4	98,4	187
Маңғыстау	3,6	96,8	186
Павлодар	3,4	97,9	97
Солтүстік Қазақстан	9,3	100,0	73
Оңтүстік Қазақстан	4,4	97,9	236
Тұрғылықты жері			
Қалалық	4,1	97,8	1069
Ауылдық	5,1	97,5	958
Анасының білімі			
Бастауыш/аяқталмаған орта	(10,4)	(85,7)	28
Орта	4,9	97,5	650
Орта арнаулы	4,4	98,3	606
Жоғары	4,1	97,8	740
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер			
Ең кедей	4,9	96,6	385
Екінші	5,3	98,6	424
Орташа	4,3	97,9	430
Төртінші	4,6	98,1	374
Ең бай	3,5	96,9	414
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі			
Қазақтар	4,3	97,9	1494
Орыстар	5,0	97,8	323
Басқалар	5,8	95,7	210
Барлығы	4,5	97,6	2027

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 2.18 көрсеткіші.

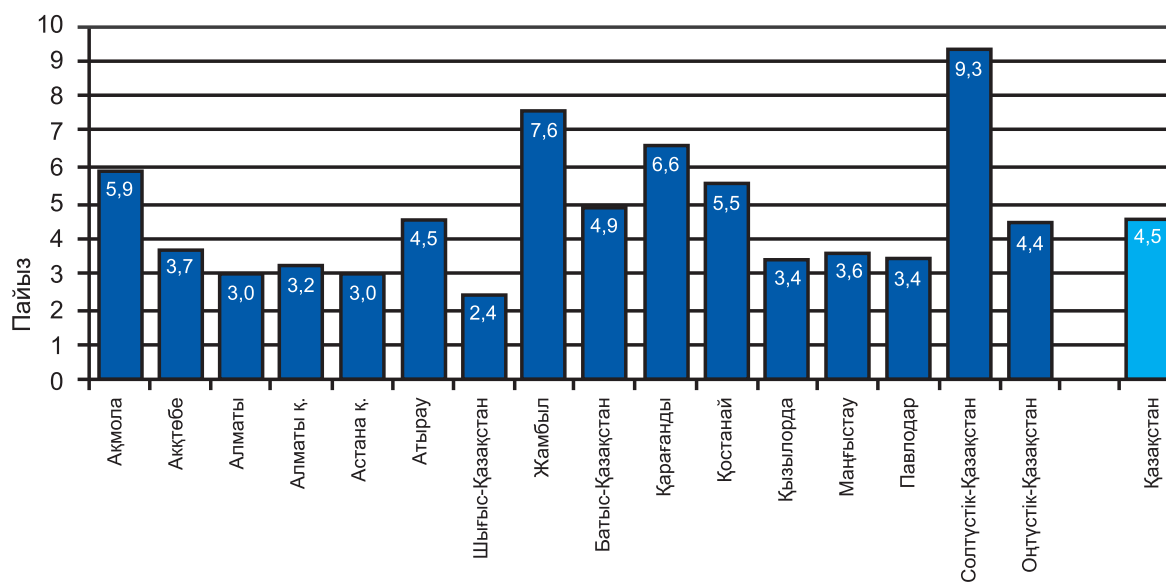
² МИКЗ 2.19 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Қазақстанда іс жүзінде барлық нәрестелер туған кезінде өлшенген (97,6 пайыз), сонымен қатар, зерттеу нәтижелері бойынша жасалған бағалау бойынша 4,5 пайыз нәрестенің туған кездегі салмағы 2500 грамнан аз болған (NU.11-кесте). Өңірлер бойынша едәуір ауытқулар белгіленді: туған кездегі салмағы төмен балалардың аса үлкен үлес салмағы Солтүстік Қазақстан облысында (9,3 пайыз), ал ең төмен үлес салмағы Шығыс-Қазақстан облысында (2,4 пайыз) байқалады (NU.5 - диаграммасы). Елдің 7 өңірінде салмағы төмен балалардың үлесі 3-3,7 пайызды құрады. Қалалық және ауылдық жерлер арасында туғандағы салмағы төмен балалардың пайыздық үлесі бірдей дерлік.

NU.5 диаграммасы: Нәрестенің туған кездегі салмағы 2500 грамнан аз болған пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-11 жж.

VI. Балалар денсаулығы

Егулер

Мыңжылдықтың даму мақсаты (МДМ) 4 - 1990-2015 жылдар кезеңінде балалар өлімін үштен екіге қысқарту болып табылады. Бұл мақсатқа жетуде негізгі рөлді иммунитеттеу атқарады. Иммунитеттеудің кеңейтілген бағдарламасын (ИКБ) жүзеге асыру басталған 1974 жылдан бергі төртінші онжылдықта егулер миллиондаған балалардың өмірін сақтап қалды. Алайда, әлемде 27 миллион бала әлі күнге дейін дағдылы иммунитеттеумен қамтылмаған, соның салдарынан вакцинация көмегімен болдырмауға болатын аурулар жыл сайын екі миллионнан астам балалар өлімінің себебі болып отыр.

«Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында тұжырымдалған мақсаттардың бірі жалпыұлттық ауқымда бір жасқа дейінгі балалардың 90 пайызын және әрбір жеке аудандағы немесе соған барабар аумақтық-әкімшілік бірліктегі балалардың кем дегенде 80 пайызын толық иммунитеттеуді қамтамасыз етуден тұрады.

Егудің Ұлттық күнтізбесі, Қазақстан, 2010 ж.

Жас	Туберкулез (БЦЖ)	“В” вирустық гепатиті	Полиомиелит (ОПВ/ИПВ)	Көкжөтел, дифтерия, сіреспе (АҚДС)	НіВ В типті гермофильдік инфекция	Дифтерия, сіреспе (АДС)	Дифтерия (АД-м)	Дифтерия, сіреспе (АДС-м)	ККП: Қызылша, қызамық, паротит
1-4 күн	x	x							
2 ай		x	x	x	x				
3 ай			x	x	x				
4 ай		x	x	x	x				
12-15 ай			x						x
18 ай				x	x				
6 жас (1 сынып)	x					x			x
12 жас							x		
15 жас									
16 жас								x	
Әр 10 жыл сайын								x	

ЮНИСЕФ пен ДДҰ-ның жетекші қағидаттарына және Қазақстанның егудің ұлттық күнтізбесіне сәйкес әрбір балаға **өмірінің алғашқы 12 айында** келесілер жасалуы тиіс: туберкулезден қорғау үшін *БЦЖ екпесін, дифтерия, көкжөтел және сіреспеден қорғау үшін АҚДС вакцинасының* үш дозасын, *“В” вирустық гепатитіне қарсы* вакцинаның үш дозасын, *полиомиелитке (ОПВ) қарсы* вакцинаның үш дозасын егу. *Қызылшаға, паротитке және қызамыққа қарсы* егілу **12-15 ай жас** топтарында жүргізіледі. Аналардан 5 жасқа дейінгі балалардың Егулер паспортын көрсетуі сұралды. Сұхбат

жүргізушілер егу паспортындағы вакцинация туралы ақпаратты МИКЗ сұрақнамасына көшіріп алды. Баланың егулер паспорты болмаған жағдайларда, ақпарат анасының сөзі негізінде толтырылды. Анасының сөзі негізінде алынған ақпаратты растау үшін және егулер паспорттарының медициналық мекемелерде сақталған жағдайларда топ редакторы 5 жасқа дейінгі әрбір баланы иммунитеттеу жөніндегі жеке модульді толтыру үшін тиісті медициналық мекемелерге барды. Иммунитеттеу жөніндегі деректер анасының сөзі немесе иммунитеттеу жөніндегі жеке модульдің негізінде енгізілді.

СН.1 - кесте. Бала өмірінің алғашқы жылындағы егулер

Зерттеу жүргізілгенге дейінгі әйтеуір бір уақытта және бірінші туылған күніне дейін балалар ауруларына қарсы вакцинация алған жасы 15-26 ай жас топтарындағы балалардың пайыздық үлесі (қызылша мен ҚПҚ үшін 15 айға дейін), Қазақстан, 2010-2011жж.

	Зерттеу жүргізілгенге дейінгі кез келген уақытта егілгендер			Жасы 12 айға толғанға дейін егілген балалар
	егулер паспортына сәйкес	анасының мәліметінен	осы және басқа мәлімет көздерінен	
БЦЖ¹	96,0	3,4	99,5	99,2
Полиомиелит (ОПВ/Полио)				
1	95,5	3,6	99,1	98,9
2	94,5	3,1	97,6	96,1
3 ²	86,3	2,1	88,4	81,3
АҚДС				
1	95,3	3,5	98,8	98,4
2	95,1	3,3	98,5	96,8
3 ³	94,2	2,6	96,8	93,0
Қызылша немесе ҚПҚ (қызылша, паротит, қызамық)⁴	90,5	3,4	93,9	89,0
Гепатит В				
1	76,1	20,4	96,6	95,9
2	75,0	18,5	93,5	91,9
3 ⁵	63,1	7,1	70,2	67,0
Барлық егулер	36,3	25,3	61,6	46,7
Егулер жүргізілмеген	0,0	0,2	0,2	0,2
Гепатитті есепке алмағандағы барлық егулер	54,7	28,9	83,6	70,6
Гепатитті есепке алмағанда, егулер жүргізілмеген	0,0	0,2	0,2	0,2
Жасы 15-26 айдағы балалар саны	1076	1076	1076	1076

Қызылша мен ҚПҚ үшін вакцинациялау 15 айға дейін есептеледі.

¹ МИКЗ 3.1 көрсеткіші.

² МИКЗ 3.2 көрсеткіші.

³ МИКЗ 3.3 көрсеткіші.

⁴ МИКЗ 3.4 көрсеткіші; МДМ 4.3 көрсеткіші.

⁵ МИКЗ 3.5 көрсеткіші.

Бұл кестенің бөліміне 15-26 ай жас топтарындағы осы жасқа дейін толық вакцинациядан өткен балалар ғана есепке алынған балалар саны енгізілді. Кестенің жоғарғы жолындағы алымға зерттеуге дейін егулер паспортына сәйкес немесе анасының айтқаны бойынша егілген барлық балалардың саны кіреді. Төменгі жолда (кеңесте берілгендей) бірінші туған күніне дейін егілген балаларға қатысты мәлімет берілген. Егулер паспорты жоқ балалар үшін де бірінші туған күніне дейін егілген балалардың үлесі егу паспорттары бар балалардікі сияқты есептеледі.

15-26 ай жас топтарындағы балалардың барлығы дерлік (99,2 пайызы), кез-келген мәлімет көзіне сәйкес, БЦЖ екпесін жасы 12 айға толғанға дейін алған және балалардың 98,4 пайызы АҚДС-тің бірінші дозасымен егілген. Кез келген мәлімет көзіне сәйкес, АҚДС-тің келесі дозаларын алған балалардың пайыздық үлесі – екінші доза үшін 96,8 пайызға және үшінші доза үшін 93 пайызға

дейін төмендейді (СН.1 диаграммасы). Сол сияқты, балалардың 98,9 пайызы өмірінің алғашқы 12 айы ішінде полиомиелитке қарсы (ОПВ/ИПВ) егілген, алайда бұл вакцинаның үшінші дозасын алған балалар үлесі азырақ – 81,3 пайыз. 2 және 4 ай жас тобындағы балалар вакцинациясы полиовакцинаны (ОПВ) пероральды егу, В түріндегі гепатитке, В типті гемофильді жұқпасына қарсы және АҚДС вакциналарынан тұратын бір инъекцияны бір мезгілде егу арқылы іске асырылады. Қазақстан өзін полиомиелиттен еркін ел ретінде ұстанады, ал ОПВ егулерінің екінші және үшінші дозаларымен төмен қамтылуын кейбір аналардың егулерден **саналы** түрде бас тартуымен, сондай-ақ жасалған егулер туралы белгілердің егулер паспортында болмауымен түсіндіруге болады. Өмірінің алғашқы 15 айы ішінде қызылша, паротит, қызамыққа (ҚПҚ) қарсы вакцинациямен қамтылуы басқа егілулерге қарағанда сәл төмен және 89 пайызды құрайды.

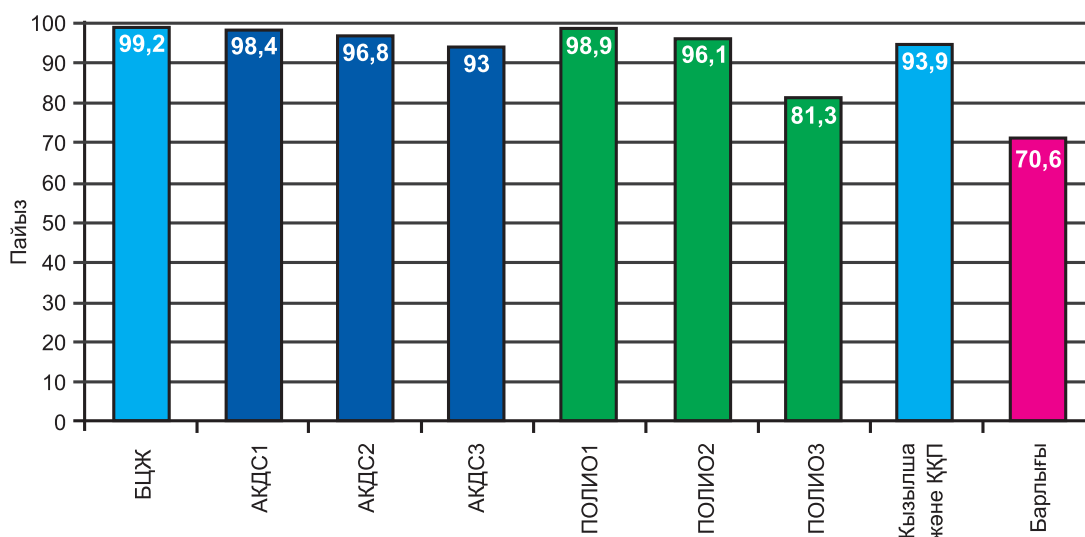
Қазақстанда сонымен қатар иммунитеттеу кестесінің бір бөлігі ретінде В гепатитіне қарсы егу ұсынылған. Балаларды В вирустық гепатитіне қарсы бірінші егу туғаннан кейінгі 1-4 күн ішінде, екіншісі – 2 айлығында және үшіншісі – 4 айлығында жүргізіледі. Зерттелген балалардың 95,9 пайызы В вирустық гепатитіне қарсы бірінші егуді жасы 12 айға толғанға дейін алды. Вакцинацияның келесі дозалары үшін пайыздық үлес төмендей береді де екінші доза үшін 91,9 пайызды және үшінші доза үшін 67 пайызды құрады (СН.1 – кесте).

2008ж. бастап егудің қауіпсіз іс-тәжірибесін енгізу үшін Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі балаларды егудің құрамдастырылған түрін пайдалануды енгізді. 2 және 4 айлық балаларды егу АҚДС, Гепатит В-ға қарсы, В типтес (Ніb) гемофильдік індетке қарсы бағытталған вакциналардан тұратын бір екпесімен бір уақытта пероралды полиовакцинаны енгізу арқылы жүргізіледі. Әлгіректе айтылғанға сай, АҚДС пен Гепатит В-ге

қарсы бағытталған егудің үшінші дозасымен қамту пайызы шамамен бірдей болуы керек болса да, АҚДС-3 сырқатына қарсы балаларды иммунитеттеумен қамту пайызы (93 пайызы) Гепатит В-3 (67 пайыз) сырқатына қарсы иммунитеттеумен қамту пайызымен салыстырғанда айтарлықтай жоғары болып отыр. АҚДС-3 екпесі мен Гепатит В-3 сырқатына қарсы бағытталған екпемен қамту деңгейі жөніндегі алынған деректердегі айырмашылық келесімен байланысты болуы мүмкін: егу паспорттарында көбінесе АҚДС-пен иммунитеттеуі көрсетіледі де, Гепатит В сырқатына қарсы бағытталған екпе әлдеқайда сирек белгіленеді.

Осының салдарынан, Гепатит В сырқатына қарсы бағытталған екпені есепке алмағанда, бірінші туған күніне дейін (12 ай) кеңес берілген вакциналаудың толық курсынан өткен балалардың пайыздық үлесі 70,6 пайызды құрады, ал Гепатит В сырқатына қарсы бағытталған екпені есепке алғанда – 46,7 пайызды құрады.

СН.1 диаграммасы: 12 ай жасына қарай ұсынылатын вакцинацияны алған 15-26 ай жастағы балалардың пайызы, Қазақстан, 2010-11 жж.

СН.2-кестесінде негізгі сипаттамалары бойынша 15-26 ай жас тобындағы балалардың егілумен қамтылу деңгейі берілген. Бұл деректер зерттеу жүргізілген күнге дейінгі кез-келген уақыттарда егілген балалардың санынан құралады және олар егулер паспорттынан да, сондай-ақ анасының немесе тәрбиешінің/қамқоршының айтқандарынан алынған ақпараттарға да негізделген.

Зерттеу жүргізуді бастау уақытына қарай Қазақстанда 15-26 ай жас тобындағы балалардың (егулер паспорттынан алынған мәлімет бойынша) 61,6 пайызы барлық қажетті егілулерді алды.

Иммунитеттеу деңгейі бойынша ауылдық жерлерде егілген (65,9 пайыз) балалардың үлесі қалалықтарға қарағанда біршама жоғары (56,8 пайыз). Иммунитеттеумен қамтудың ең жоғары көрсеткіші Қарағанды (92,9 пайыз), Қостанай (90,1 пайыз), Жамбыл (88,5 пайыз) және Павлодар (80,2 пайыз) облыстарында, ал ең төмені - Астана қаласында (21,6 пайыз) және Батыс Қазақстан облысында (26,9 пайыз) байқалды.

Сұхбат жүргізушілер балалардың 65,9 пайызының егу паспорттарын көрген және олардан үй шаруашылығына немесе медициналық мекеме-

лерге бару кезінде жеке «Иммунизация бойынша модуліне» егулер туралы деректерді жазып алған.

БЦЖ екпесімен қамтуда баланың жынысы, тұратын жері, анасының білім деңгейі, үй шаруашылығының ауқаттылығы бойынша айырмашылықтар байқалмады.

Жасы 26 айға толғанға дейінгі балалардың АҚДС екпелерінің бірінші дозасы бойынша 98,8 пайызы, екінші дозасы бойынша – 98,5 және үшінші дозасы бойынша 96,8 пайызы қамтылды, бұл орайда ер балалар мен қыз балаларды, ауылдық жерлерде тұратын балалар мен қалалық жерлерде тұратын балаларды қамту іс жүзінде бірдей болған. Зерттеу барысында өңірлер арасында, анасының білім деңгейі немесе үй шаруашылығының ауқаттылығы бойынша айтарлықтай айырмашылықтар байқалмады.

Полиомиелитке қарсы (ОПВ) егуде сәл бөлек ахуал қалыптасып отыр, полиомиелитке қарсы (ОПВ) егулердің бірінші дозасында балалардың 99,1

пайызы қамтылды, ал үшінші дозада бұл көрсеткіш 88,4 пайыз деңгейіне дейін төмендейді. ОПВ екпесімен ер балалар мен қыз балаларды қамту арасындағы айырмашылық байқалмаған. Қалалық және ауылдық жерлерде де ОПВ-ның үшінші дозасында полиомиелитке қарсы егілген балалар саны айтарлықтай төмендейді және тиісінше 87,1 мен 89,6 пайызды құрайды, бірінші дозада 99 және 99,2 пайыз.

Қызылша, паротит пен қызылшаға қарсы вакциналаумен (ҚПҚ) 15-26 ай жас тобындағы балалардың 93,9 пайызы қамтылды. Қызылшаға қарсы егудің 100 пайыздық қамтылуы тек Қостанай облысында байқалды, ал қалған өңірлерде бұл көрсеткіш 90 пайыздан асады.

Жасы 26 айға толғанға дейін балалардың 70,2 пайызы В гепатитіне қарсы егудің үш дозасын алды, мұндағы ауылдық балалардың үлесі қалалықтарға қарағанда 5,4 пайыздық мөлшеріне жоғары (тиісінше 72,8 және 67,4 пайыз).

СН.2 - кесте. Негізгі сипаттамалары бойынша бөліністегі егулер

Қазіргі уақытта балалар ауруларына қарсы вакцинация алған 15-26 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Егілген балалардың пайыздық үлесі:															Егу паспорт-тарының көрсеткіштері	Жасы 15-26 ай аралығындағы балалардың саны
	Полиомиелит (ОПВИ/ПВ)			АКДС			Қызылша, паротит, қызамық (КПК)	Гепатит В – ге қарсы дозалар:			Егу жүргізілмеген	Барлық ауруларға қарсы бағытталған егулер					
	дозалар:			дозалар:				1	2	3							
	1	2	3	1	2	3	1	2	3								
Жынысы																	
Ер балалар	99,4	99,5	97,7	88,8	98,7	97,8	96,9	94,8	96,0	93,1	69,3	0,1	62,2	64,0	557		
Қыз балалар	99,6	98,6	97,5	88,0	98,9	99,2	96,6	92,9	97,2	93,9	71,2	0,3	60,9	68,0	519		
Өңір																	
Ақмола	(100,0)	(96,0)	(91,9)	(72,0)	(98,0)	(95,9)	(96,1)	(97,9)	(94,2)	(84,4)	(50,1)	(0,0)	(38,1)	(97,4)	40		
Ақтөбе	100,0	97,4	97,4	73,7	100,0	100,0	100,0	91,5	98,3	91,5	68,1	0,0	42,5	51,4	56		
Алматы	100,0	100,0	98,4	82,2	100,0	98,4	95,3	94,8	98,4	90,9	82,3	0,0	76,2	80,9	100		
Алматы қаласы	(100,0)	(100,0)	(89,6)	(69,8)	(100,0)	(96,7)	(73,3)	(90,4)	(92,5)	(75,0)	(16,9)	(0,0)	(13,2)	(68,9)	46		
Астана қаласы	100,0	100,0	97,3	79,8	98,6	100,0	97,9	97,9	100,0	84,2	30,3	0,0	21,6	85,1	37		
Атырау	100,0	100,0	100,0	81,6	100,0	100,0	96,7	93,0	92,6	97,9	57,0	0,0	40,5	24,6	38		
Шығыс Қазақстан	100,0	98,1	98,1	96,3	98,1	98,1	98,1	90,7	98,1	98,1	77,6	0,0	71,4	69,9	75		
Жамбыл	100,0	100,0	100,0	97,6	100,0	100,0	100,0	93,2	100,0	100,0	96,6	0,0	88,5	34,2	76		
Батыс Қазақстан	100,0	100,0	98,3	95,4	100,0	98,3	96,6	94,8	85,6	96,4	43,1	0,0	26,9	96,3	40		
Қарағанды	97,0	97,3	97,0	94,3	95,7	97,0	97,0	97,0	97,0	97,0	97,0	1,4	92,9	31,9	101		
Қостанай	100,0	100,0	100,0	97,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	90,1	0,0	90,1	28,0	45		
Қызылорда	99,2	99,2	99,2	97,4	99,2	99,2	98,1	97,3	90,8	99,2	79,4	0,8	68,0	99,2	62		
Маңғыстау	96,4	98,8	97,1	87,6	98,8	98,8	98,8	97,9	100,0	98,8	82,7	0,0	75,9	56,4	58		
Павлодар	100,0	97,2	93,7	84,9	95,2	95,2	93,4	93,3	94,8	93,4	83,8	0,0	80,2	96,5	48		
Солтүстік Қазақстан	(100,0)	(100,0)	(95,4)	(88,0)	(100,0)	(97,6)	(95,3)	(92,9)	(95,1)	(95,1)	(72,6)	(0,0)	(66,2)	(42,8)	25		
Оңтүстік Қазақстан	100,0	100,0	99,0	91,4	99,0	99,0	99,0	90,4	97,3	91,2	57,3	0,0	48,7	76,5	227		
Тұрғылықты жері																	
Қала	99,6	99,0	96,9	87,1	98,7	98,6	95,0	93,6	96,9	94,3	67,4	0,4	56,8	64,0	512		
Ауыл	99,3	99,2	98,2	89,6	98,9	98,4	98,4	94,2	96,3	92,8	72,8	0,0	65,9	67,7	564		

Егілген балалардың пайыздық үлесі:														Жасы 15-26 ай аралығындағы балалардың саны		
Полиомиелит (ОПВИПВ) дозалар:			АКДС дозалар:			Қызылша, паротит, КПК			Гепатит В – ге қарсы дозалар:			ЕҮ жүргізілмеген	Барлық ауруларға қарсы барылған еулер		ЕҮ паспорт- тарын интeр- вьюер көрген балалардың үлесі	
БЦЖ	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2					3
Анасының білімі																
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17
Орта	99,1	98,9	96,7	88,3	98,3	97,8	96,6	94,3	96,9	95,3	74,0	0,0	66,4	68,7	398	
Орта арнаулы	100,0	98,8	98,6	88,3	98,8	98,4	96,3	93,8	97,2	92,8	71,1	0,0	62,0	67,0	297	
Жоғары	99,5	99,5	97,7	88,6	99,2	99,2	97,2	93,8	95,7	91,8	64,4	0,5	55,9	62,3	361	
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер																
Ең кедей	99,4	99,2	97,6	88,6	98,5	97,9	97,1	93,3	96,8	94,6	71,8	0,0	62,6	74,3	249	
Екінші	100,0	99,4	98,9	90,4	100,0	98,9	98,9	93,7	98,7	97,4	71,7	0,0	63,8	62,5	272	
Үшінші	98,8	99,3	97,4	90,4	98,8	98,8	97,0	90,2	95,4	90,5	75,8	0,0	64,8	68,9	198	
Төртінші	100,0	98,4	96,3	83,6	97,0	97,7	94,4	95,9	96,9	90,4	66,5	0,0	59,2	61,4	168	
Ең бай	99,0	99,0	97,0	87,5	99,0	99,0	95,2	97,1	94,2	92,4	63,6	1,0	55,5	60,8	189	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі																
Қазақтар	99,7	99,3	98,8	90,5	99,3	98,9	97,9	94,7	97,0	94,6	71,3	0,0	62,3	67,2	759	
Орыстар	99,2	97,8	93,8	81,3	98,2	97,8	93,4	93,5	95,8	89,6	66,5	0,8	57,9	61,0	171	
Басқалар	98,6	99,7	95,8	86,0	96,9	96,9	94,8	90,0	95,1	92,5	69,2	0,3	62,0	64,9	146	
Барлығы	99,5	99,1	97,6	88,4	98,8	98,5	96,8	93,9	96,6	93,5	70,2	0,2	61,6	65,9	1076	

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

() – көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Пероралды регидратациялық емдеу

Диарея – әлемде 5 жасқа дейінгі балалар өлімінің негізгі себептері арасында екінші орында тұр. Балалар арасындағы диареядан болған өлім оқиғаларының көпшілігі сұйық дәретпен бойдағы су мен электролиттерді көп мөлшерде жоғалтудан организмнің сусыздануы салдарынан болады. Пероралдық регидратациялық тұздың (ПРТ) немесе ұсынылып отырған үйде дайындалатын регидратациялық ерітіндінің (ҮДРЕ) көмегімен диареяны емдеу – өлімге жеткізетін осындай жағдайлардың көбіне тосқауыл болады. Организмнің сусыздануын болдырмау және жеткіліксіз тамақтануды баланың сұйықтықты тұтынуын көбейту және тамақтандыруды жалғастыру арқылы болдырмау да диареяны емдеудің маңызды стратегиясы болып табылады.

Бұл саладағы алға қойылған мақсаттар келесідей: 1) 2010 жылы 2000 жылмен салыстырғанда 5 жасқа дейінгі балалардың диареядан болатын өлім-жітімін екі есе қысқарту («Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем»); және 2) 2015 жылы 1990 жылмен салыстырғанда 5 жасқа дейінгі балалар арасындағы өлім-жітім коэффициентін үштен екіге қысқарту (Мыңжылдықтың даму мақсаттары). Сонымен қатар, «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжаты диареяның пайда болу жиілігін 25 пайызға қысқартуға үндейді.

Осы салаға қатысы бар көрсеткіштер келесілер:

- Диареяның кең таралғандығы;
- Пероралды регидратациялық емдеу (ПРЕ);
- Диареяны үй жағдайында емдеу;
- Тамақтандыруды жалғастыру арқылы жүргізілетін терапия (ПРТ).

МИКЗ сұрақнамасында аналарға (немесе тәрбиешілерге/қамқоршыларға) зерттеу алдындағы екі апта ішінде олардың балаларында диарея болды ма, осы туралы хабарлау ұсынылды. Егер диарея болған болса, аналарға бала дерттің қозуы кезінде немесе ішіп, немесе жегендігі туралы және бұл бала үшін *әдеттегі тамағы мен сұйықтығынан* көп пе немесе аз болды ма деген бірқатар сұрақтар қойылды.

Қазақстанда зерттеу қыста жүргізілгендіктен – бұл кезеңде диареямен ауру көп кездеспейді – тұтастай алғанда зерттеу алдындағы екі апта ішінде 5 жасқа дейінгі балалардың 1,7 пайызы ғана немесе 90 бала диареямен ауырған (СН.4-кесте). Байқау көлемінің аз болуына байланысты деректер балалардың тұратын жері және жынысы тәрізді сипаттамалар бойынша ұсынылады. Диареяның таралуында ер балалар мен қыз балалар арасында, сондай-ақ ауылдық және қалалық жерлер арасында айырмашылықтар байқалмады.

СН.4 - кесте. Пероралды регидратациялық ерітінділер мен кеңес бойынша үйде дайындалатын сұйықтықтарды пайдалану.

Соңғы екі аптада диареямен ауырып, пероралды регидратациялық ерітінділер (ПРЕ) мен кеңес бойынша үйде дайындалатын сұйықтықтарды қабылдаған 0-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Соңғы 2 аптада диареямен ауырған балалар	0-59 ай жас тобындағы балалар саны	Диареямен ауыратын және келесіні қабылдаған балалар:			Соңғы 2 аптада диареямен ауырған жасы 0-59 айдағы балалар саны
			пероралды регидратациялық ерітінділер (ПРЕ пакетінен алынған сұйықтық немесе ПРЕ орауышындағы сұйықтық)	кеңес бойынша кез-келген үйде дайындалатын сұйықтықтар	пероралды регидратациялық ерітінді немесе қандай да болмасын бір үйде дайындалатын сұйықтық	
Жынысы						
Ер балалар	2,0	2644	(67,9)	(20,9)	(69,7)	53
Қыз балалар	1,5	2537	(53,1)	(23,7)	(57,5)	37
Тұратын жері						
Қалалық	1,8	2508	(70,3)	(25,8)	(73,9)	46
Ауылдық	1,6	2673	(53,0)	(18,2)	(55,1)	44
Анасының білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	1,6	96	(*)	(*)	(*)	1

	Соңғы 2 аптада диареямен ауырған балалар	0-59 ай жас тобындағы балалар саны	Диареямен ауыратын және келесіні қабылдаған балалар:			Соңғы 2 аптада диареямен ауырған жасы 0-59 айдағы балалар саны
			пероралды регидрациялық ерітінділер (ПРЕ пакетінен алынған сұйықтық немесе ПРЕ орауышындағы сұйықтық)	кеңес бойынша кез-келген үйде дайындалатын сұйықтықтар	пероралды регидрациялық ерітінді немесе қандай да болмасын бір үйде дайындалатын сұйықтық	
Орта	1,4	1916	(56,8)	(32,0)	(63,6)	28
Орта арнаулы	1,7	1432	(61,2)	(14,7)	(61,2)	25
Жоғары	2,1	1729	(67,1)	(18,9)	(69,1)	36
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	1,5	3724	71,8	24,2	71,8	54
Орыстар	2,7	785	(*)	(*)	(*)	21
Басқалар	2,0	672	(*)	(*)	(*)	14
Барлығы	1,7	5181	61,8	22,1	64,7	90

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

( ) – көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

СН.4-кестесінде диареяның қозуы кезінде кеңес бойынша ұсынылған сұйықтықтардың әр түрлі типтерін алған балалардың пайыздық үлесі көрсетілген.

Кейбір аналар сұйықтықтардың бірнеше түрлерінің атын атағандықтан, балалардың үлестері жиынтығында 100 пайыз деңгейіне тең болмауы мүмкін. Балалардың 61,8 пайызы ПРЕ-ні ПРЕ пакеті-

нен немесе орауыштағы сұйықтықты қабылдаса, балалардың 22,1 пайызы кеңес бойынша ұсынылған үйде дайындалған сұйықтықты қабылдаған.

Диареямен ауырған 5 жасқа дейінгі балалардың үштен бірінен азы (29,9 пайыз) сұйықтықты әдеттегіден көп ішкен, ал 30,2 пайызы бұрынғыдай көлемде ішкен (СН.5 - кесте).

СН.5 - кесте. Диарея кезінде тамақтану

Диарея кезінде тамақ пен сұйықтық ішуінің көлемі бойынша соңғы екі аптада диареямен ауырған 0-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Соңғы 2 апта ішінде диареямен ауырған балалар	0-59 ай жас тобындағы балалардың саны	Диарея кезінде сұйықтық ішу, пайыз:							Барлығы	Диарея кезінде тамақтандыру, пайыз:							Барлығы	Диареямен ауырған 0-59 ай жас тобындағы балалардың саны
			сұйықтық бұрынғыдан әлдеқайда азырақ көлемде берілген балалар	сұйықтық бұрынғыдан сәл азырақ көлемде берілген балалар	сұйықтық шамамен бұрынғы көлемде берілген балалар	сұйықтық көбірек көлемде берілген балалар	сұйықтық мүлде берілмеген балалар	тамақты әлдеқайда азырақ көлемде қабылдаған балалар	тамақты біршама азырақ көлемде қабылдаған балалар		тамақ бұрынғы көлемде қабылдаған балалар	тамақты көбірек көлемде қабылдаған балалар	тамақ беруі тоқта-тылған балалар	алдында тамақ берілмеген балалар	қалдырып кеткен /білмейді				
Жынысы																			
Ер балалар	2,0	2644	(5,5)	(34,3)	(28,7)	(27,5)	(3,9)	100	(7,7)	(38,0)	(43,3)	(3,6)	(0,0)	(6,2)	(1,3)	100	53		
Қыз балалар	1,5	2537	(10,1)	(22,1)	(32,2)	(33,3)	(2,3)	100	(24,7)	(29,7)	(37,3)	(4,0)	(2,2)	(2,2)	(0,0)	100	37		
Тұрғылықты жері																			
Қала	1,8	2508	(1,0)	(23,0)	(32,9)	(40,4)	(2,7)	100	(11,2)	(27,3)	(49,4)	(7,3)	(0,0)	(3,2)	(1,5)	100	46		
Ауылдық	1,6	2673	(14,1)	(35,8)	(27,4)	(18,9)	(3,8)	100	(18,4)	(42,0)	(31,9)	(0,0)	(1,8)	(5,9)	(0,0)	100	44		
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі																			
Қазақтар	1,5	3724	12,2	26,7	26,2	30,2	4,7	100	18,7	31,9	35,4	6,1	1,5	5,2	1,2	100	54		
Орыстар	2,7	785	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100	21		
Басқалар	2,0	672	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100	14		
Барлығы	1,7	5181	7,4	29,3	30,2	29,9	3,3	100	14,7	34,5	40,8	3,7	0,9	4,5	0,8	100	90		

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

СН.6—кестесінде соңғы 2 апта ішінде диареямен ауырған және пероралды регидратациялық терапияны (ПРЕ) алған әрі ауруы кезінде тамақ ішуін жалғастырған 0-59 ай жас топтарындағы балалардың үлесі және диареямен ауырған әрі терапияның басқа түрлерін алған балалардың үлесі берілген. Тұтастай алғанда, диареямен ауырған балалардың 70 пайызы ПРТ немесе көбірек көлемдегі сұйықтық алған, 71,1 пайызы ПРЕ қабылдаған (ПРТ, кеңес бойынша үйде дайындалатын сұйықтықтар немесе сұйықтықтардың көбірек көлемі). СН.5—кестедегі деректерді СН.4—кестедегі пероралды қолданылатын регидратациялық терапия туралы деректермен біріктіргенде, кеңесте берілгендей, балалардың 54

пайызы ПРЕ—ні қабылдап, сонымен бірге, тамақ ішуін жалғастырғанын байқауға болады.

Диареяны үйде емдеуде елеулі айырмашылықтар байқалады, себебі ер балалар қыз балаларға қарағанда жиірек, сонымен бірге, қала балалары ауыл балаларымен салыстырғанда жиірек түрде ПРТ/ПРЕ қабылдаған және олар тамақ ішуді одан әрі жалғастырған.

Кейбір жайттарда диареямен сырқаттанған балаларға, ПРЕ—ден бөтен, басқа дәрі—дәрмектер берілген. Балалардың 17,2 пайызы дәрі немесе сироп түріндегі антибиотиктер алған, 1,7 пайызы егу әдісі арқылы антибиотиктер алған, балалардың 5,2 пайызы дәрі немесе сироп түріндегі спазмолитиктерді қабылдаған.

СН.6 - кесте. Тамақ ішуді жалғастырумен және басқа еммен қоса жүргізілген пероралды регидратациялық терапия

Соңғы 2 апта ішінде диареямен ауырған, пероралды регидратациялық терапия (ПРТ) алған және сонымен қатар тамақ ішуді жалғастырған 0-59 ай жас топтарындағы балалардың үлесі, диареямен ауырған және терапияның басқа түрлерін қабылдаған балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Диареямен ауыратын және келесіні қабылдаған балалар:			Емнің басқа түрлері:										Ешқандай ем жүргізілмеді немесе ешбір дәрі берілмеді	Соңғы екі аптада диареямен ауырған жасы 0-59 айлық балалардың саны		
	ПРЕ немесе сұйықтықтардың ұлғайтылған көлемі	ПРЕ (ПРЕ немесе кеңес бойынша үйде дайындалатын сұйықтықтарды немесе сұйықтықтардың ұлғайтылған көлемі)	Тамақ ішуді жалғастырумен қоса жүргізілген ПРТ ¹	дәрілер немесе сироптар					инъекциялар (егулер)			Куретамыр ішіне дәрі құю	Үйдегі ем/Дәрілік шөп терапиясы			Басқалар	
				антибиотиктер	антиперистальтиктер	мырыш	басқалар	белгісіз дәрілер	антибиотиктер	антибиотиктер емес	белгісіз дәрілер						
Жынысы																	
Ер балалар	(71,5)	(71,5)	(59,7)	(20,9)	(5,7)	(0,0)	(3,2)	(10,8)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(8,8)	(25,0)	(8,9)	53	
Қыз балалар	(68,0)	(70,5)	(45,8)	(12,1)	(4,5)	(0,0)	(4,5)	(6,5)	(4,1)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(2,1)	(13,9)	(20,3)	37	
Тұратын жері																	
Қалалық	(85,3)	(85,3)	(69,4)	(17,1)	(10,2)	(0,0)	(7,4)	(4,5)	(2,1)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(3,5)	(13,2)	(8,5)	46	
Ауылдық	(54,2)	(56,3)	(37,9)	(17,4)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(13,8)	(1,2)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(8,6)	(27,9)	(18,8)	44	
Анасының білімі																	
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1
Орта	(60,2)	(63,6)	(51,3)	(12,5)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(10,3)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(2,9)	(20,9)	(16,2)	28	
Орта арнаулы	(73,9)	(73,9)	(59,8)	(21,7)	(6,9)	(0,0)	(6,9)	(2,4)	(2,2)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(9,4)	(19,0)	(7,3)	25	
Жоғары	(73,8)	(73,8)	(51,7)	(18,5)	(8,3)	(0,0)	(4,7)	(13,0)	(2,7)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(6,3)	(19,2)	(16,5)	36	
Барлығы	70,0	71,1	54,0	17,2	5,2	0,0	3,8	9,0	1,7	0,0	0,0	0,0	6,0	20,4	13,6	90	

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 3.8 көрсеткіші.

( ) – көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Пневмония кезінде медициналық көмекке жүгіну және антибиотиктермен емдеу

Пневмония – балалар өлімінің негізгі себебі және онымен күрестің басты әдісі пневмонияға күдікті 5 жасқа дейінгі балаларды емдеу үшін антибиотиктерді қолдану болып табылады. «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында тұжырымдалған мақсаттардың бірі – тыныс жолдарының өткір ауруларынан болатын өлім-жітімді үштен бірге қысқарту.

Пневмонияға күдіктілік оқиғаларының таралуы баланың анасына немесе оған күтім жасаушы тұлғаға 5 жасқа дейінгі баланың жетелмен ауруы көкірек қуысы органдарының ауыруы мен мұрынның бітуіне байланысты БОЛМАҒАН дем алысы жиілеген немесе қиындаған белгілерімен бірге (қатар) болды ма деген сұрақ қою арқылы бағаланады

ОСЫ САЛАҒА ҚАТЫСТЫ КӨРСЕТКІШТЕР:

- Пневмонияға күдік тудырудың таралуы.
- Пневмония деп күдіктенуге байланысты медициналық көмек алу үшін қаралу.
- Пневмонияға күдікті ауруларды антибиотиктермен емдеу.
- Пневмонияның қауіпті белгілері туралы хабардарлық.

СН.7-кестесінде пневмонияға күдіктену оқиғасының таралғандығының деңгейі көрсетілген және егер ауру балалардың анасы медициналық

көмек алу үшін үйден тыс жерге барса, онда медициналық көмек көрсетілген орын белгіленген.

Зерттеу алдындағы екі апта ішінде респондент-аналардың хабарлауы бойынша 0-59 ай жас тобындағы балалардың 2,8 пайызында немесе 145 балада ғана пневмонияның белгілері байқалған. Аналардың 81,2 пайызы әр түрлі медициналық мекемелерден көмек және кеңес сұраған, олардың 80,2 пайызы мемлекеттік емханалық мекемелерден және 10,1 пайыздайы жекеменшік емханалық мекемелерден, сондай-ақ 3,7 пайызы көмек және кеңес берудің басқа көздерінен көмек сұраған. Көбінесе аналар мемлекеттік ауруханалар мен денсаулық сақтау пункттеріне жүгінген (тиісінше 36,5 және 33,8 пайыз), алайда жекеменшік мекемелер ішінен халық арасында неғұрлым танымалы жекеменшік госпитальдар/клиникалар мен жекеменшік дәріханалар болған (мекемелердің жалпы санының ішінен тиісінше 2,7 және 5,3 пайызы). Қалалық жерлерде пневмонияға күдіктену себебі бойынша адамдар мемлекеттік ауруханаларға ең көп қаралған (49,5 пайыз), ал ауылдық жерлерде халық көбінесе ауылдық мемлекеттік денсаулық сақтау пункттеріне (ФАП-тар - фельдшер-акушерлік пункттер) қаралған - 37,7 пайыз.

СН.7-кестесінде пневмонияға күдікті 5 жасқа дейінгі балаларды емдеу үшін антибиотиктерді қолдану жөніндегі деректер жынысы, жасы, өңірі, тұратын жері және әлеуметтік-экономикалық факторлар бойынша ұсынылған. Қазақстанда зерттеу басталғанға дейінгі екі апта ішінде пневмонияға күдікті 5 жасқа дейінгі балалардың 86,6 пайызы антибиотиктер алған.

СН.7 - кесте. Пневмонияға күдіктенуге байланысты медициналық көмекке жүгіну және антибиотиктермен емдеу

Соңғы 2 апта ішінде пневмония болуы мүмкін деген күдікпен дәрігерге көрсетілген 0-59 ай жас тобындағы сыртқат балалардың және оларды емдегенде антибиотиктер пайдаланылған балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Соңғы 2 апта ішінде пневмония болуы мүмкін деген күдігі болған балалар саны	Пневмонияға күдігі болған және оларды келесілерге қаратқан балалар:											Пневмония болуы мүмкін деген күдігі болған және оларды емдегенде антибиотиктер пайдаланылған балалардың пайыздық үлесі ²	Соңғы 2 апта ішінде пневмония болуы мүмкін деген күдігі болған және оларды емдегенде антибиотиктер пайдаланылған балалардың пайыздық үлесі ²							
	Мемлекеттік сектордың емдеу мекемелеріне					Жекеменшік сектордың емдеу мекемелеріне					Басқа емдеу мекемелеріне									
	мемлекеттік ауруханалар	мемлекеттік емдеу орталықтары	мемлекеттік денсаулық сақтау пункттері	ауылдық медициналық қызметкері	жылжымалы / қосымша ауруханалар	басқа мемлекеттік емдеу орталықтары	жекеменшік госпиталь/клиника	жекеменшік дәрігер	жекеменшік дәріхана	жылжымалы клиника	басқа жекеменшік медициналық көмек			туыс/ дос	дүкен	дәстүрлі тәжірибелі емшісі	басқа			
Жынысы																				
Ер балалар	2,9	2644	32,0	2,3	35,4	8,9	0,0	0,0	4,3	1,7	7,3	0,0	1,9	1,4	0,0	0,8	1,9	82,5	83,3	78
Қыз балалар	2,6	2537	41,8	0,9	32,0	5,9	0,0	1,5	0,9	0,5	3,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	79,6	90,4	67
Тұратын жері																				
Қалалық	2,7	2508	49,5	2,7	29,3	0,0	0,0	1,5	1,6	2,4	5,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	2,2	86,8	82,5	67
Ауылдық	2,9	2673	25,3	0,8	37,7	14,0	0,0	0,0	3,7	0,0	5,4	0,0	0,0	4,0	0,0	0,8	0,0	76,2	90,2	77
Жасы																				
0-11 ай	3,2	1064	(34,0)	(4,7)	(31,0)	(15,2)	(0,0)	(0,0)	(8,4)	(0,0)	(10,3)	(0,0)	(4,3)	(9,2)	(0,0)	(1,9)	(0,0)	(91,8)	(93,3)	
12-23 ай	2,9	1037	(42,6)	(0,0)	(39,2)	(5,6)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(1,9)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(87,2)	(93,7)	
24-35 ай	2,6	1097	(33,3)	(0,0)	(39,2)	(9,5)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(2,5)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(82,2)	(69,9)	
36-47 ай	3,1	1005	(31,7)	(2,6)	(26,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(1,9)	(1,1)	(10,1)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(4,8)	(58,1)	(91,6)	
48-59 ай	2,1	978	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	
Анасының білімі																				
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(2,6)	(1916)	(27,1)	(4,8)	(45,9)	(6,7)	(0,0)	(0,0)	(0,6)	(1,4)	(10,9)	(0,0)	(2,9)	(4,0)	(0,0)	(1,3)	(0,0)	(82,3)	(80,5)	51
Орта	(2,8)	(1432)	(37,8)	(0,0)	(33,7)	(4,1)	(0,0)	(2,5)	(0,5)	(1,7)	(5,2)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(78,4)	(88,3)	41
Орта арнаулы	3,0	1729	45,7	0,0	23,0	11,0	0,0	0,0	6,6	0,4	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	2,9	84,3	91,0	52
Жоғары																				
Барлығы	2,8	5181	36,5	1,7	33,8	7,5	0,0	0,7	2,7	1,1	5,3	0,0	1,0	2,2	0,0	0,5	1,0	81,2	86,6	145

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИҚЗ 3.9 көрсеткіші.

²МИҚЗ 3.10 көрсеткіші.

( ) – көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

СН.8–кесте пневмонияның қауіпті белгілері туралы халықтың хабардарлығын бейнелейді. Анығында, осы аурудың қауіпті белгілері туралы аналардың хабардарлығы медициналық көмекке жүгінудің шешуші факторы болып табылады.

Тұтастай алғанда әйелдердің 22,2 пайызы пневмонияның қауіпті екі белгісі – дем алудың жиілеуі мен қиындауы – туралы хабардар. Дірілдей тынышсыздану – бұл белгі білінген кезде ата-аналар тез арада медициналық көмекке жүгінеді (89,3 пайыз). Аналардың 42,9 пайызы үшін аса қорқынышты белгі - дем алудың қиындауы, ал аналардың 32,7 пайызы үшін – баланың дем алысының жиілеуі болып табылады, бұлар дереу медициналық мекемеге қаралудың бірден бір себебі. Аналардың 45 пайыздан астамы бала әлсіздене бастаған жағдайда медициналық көмекке жүгінер едік деп жауап берді. Бала дәретінде қанның пайда болу белгісі - аналардың 26,7 пайызы үшін, ал баланың ішуге немесе емшек емуге халінің болмауы - аналардың 21,6 пайызы үшін медициналық мекемеге қаралу қажеттілігін білдіреді. Аналардың тек 13,6 пайызы ғана - егер бала сұйықтықты аз ішсе, онда дәрігерге қарату қажет деп есептейді.

Пневмонияның қауіпті екі белгісі туралы ең жақсы хабардар Алматы қаласындағы (73,3 пайыз), Маңғыстау (48,4 пайыз) және Шығыс Қазақстан (43,9 пайыз) облысындағы аналар, ал хабары аздары – Алматы (7,3 пайыз), Оңтүстік Қазақстан (8,7 пайыз)

және Батыс-Қазақстан (9,6 пайыз) облыстарының тұрғындары болып отыр. Қалалық жерлердегі аудандарда тұратын аналардың 27 пайызы және ауылдық жерлердегі аналардың 17,2 пайызы пневмонияның негізгі белгілерін біледі. Пневмонияның екі белгісі туралы хабардарлық деңгейі әйелдердің білім деңгейі артқан сайын (18,1 пайыздан 26 пайыз мөлшеріне дейін) және үй шаруашылығының экономикалық жағдайының жақсаруына да байланысты өсіп отырады (өте кедей квинтиль үй шаруашылықтарындағы 15,8 пайыздан – өте бай үй шаруашылықтарындағы 32,3 пайызға дейін).

СН.8 - кесте. Пневмонияның қауіпті екі белгісі туралы хабардарлық

Бұл симптомдар (белгілер) білінсе, балаларды дереу емдеу мекемесіне жеткізудің қажет екенін білуі деңгейі бойынша 0-59 ай жас тобындағы балаларға күтім жасаушы аналар мен тұлғалардың пайыздық үлесі және баланың дем алысы жиілесе және қиындап кетсе, онда бұл оған дереу медициналық көмек көрсетудің қажеттілігін симптомны екенін білетін аналардың/балаларға күтім жасаушы тұлғалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Мына симптомдар/белгілер болса, бала дереу емдеу мекемесіне жеткізілуі қажет деп санайтын 0-59 ай жас тобындағы балаларға күтім жасаушы аналар мен тұлғалардың пайыздық үлесі								Пневмонияның қауіпті екі симптом/белгісі туралы хабардар балаларға күтім жасаушы аналар мен тұлғалардың пайыздық үлесі	0-59 ай жас тобындағы балаларға күтім жасаушы аналар мен тұлғалар саны
	іше алмайды немесе емшек еме алмайды	әлсізденеді	ыстығы көтерілгенде	дем алуы жиіленгенде	дем алуы қиындағанда	дәреті қан аралас болғанда	сұйықтықты аз ішеді	басқа симптомдары болғанда		
Өңір										
Ақмола	8,5	37,9	87,1	41,7	55,4	45,3	10,5	14,4	32,7	159
Ақтөбе	32,3	42,9	86,7	32,2	32,1	16,4	12,6	8,9	14,9	206
Алматы	26,4	28,6	95,4	10,8	38,0	18,6	6,7	12,5	7,3	439
Алматы қаласы	56,2	80,3	95,7	78,1	84,6	81,5	52,6	6,9	73,3	181
Астана қаласы	21,9	49,7	89,9	30,2	35,3	29,3	24,6	7,0	20,1	136
Атырау	28,2	46,9	97,0	49,6	43,9	13,3	20,4	1,1	32,8	131
Шығыс-Қазақстан	40,9	52,8	81,0	50,5	59,1	52,1	16,6	18,8	43,9	312

	Мына симптомдар/белгілер болса, бала дереу емдеу мекемесіне жеткізілуі қажет деп санайтын 0-59 ай жас тобындағы балаларға күтім жасаушы аналар мен тұлғалардың пайыздық үлесі								Гневмонияның қауіпті екі симптомы/белгісі туралы хабардар балаларға күтім жасаушы аналар мен тұлғалардың пайыздық үлесі	0-59 ай жас тобындағы балаларға күтім жасаушы аналар мен тұлғалар саны
	іше алмайды немесе емшек еме алмайды	өлсізденеді	ыстығы көтерілгенде	дем алуы жиіленгенде	дем алуы қиындағанда	дереті қан аралас болғанда	сұйықтықты аз ішеді	басқа симптомдары болғанда		
Жамбыл	13,4	28,6	92,5	33,7	29,8	16,0	12,7	26,7	15,3	282
Батыс-Қазақстан	16,4	55,7	92,4	31,3	42,1	17,2	6,8	7,5	9,6	153
Қарағанды	12,9	36,9	92,4	28,2	56,6	22,0	8,1	32,0	15,5	342
Қостанай	21,2	46,7	97,6	40,0	57,0	30,1	19,9	28,2	35,2	185
Қызылорда	25,5	31,6	89,4	26,3	37,8	20,2	9,7	0,6	15,1	206
Маңғыстау	46,9	65,3	83,9	64,8	63,7	39,8	32,0	1,2	48,4	169
Павлодар	11,1	45,9	78,5	25,3	51,1	31,9	15,4	58,1	23,1	190
Солтүстік Қазақстан	10,6	23,7	94,9	25,9	38,6	24,6	7,4	57,5	20,0	122
Оңтүстік Қазақстан	7,1	54,7	85,2	20,7	21,2	13,7	4,7	7,9	8,7	750
Тұратын жері										
Қалалық	24,8	49,1	89,2	37,6	50,6	34,2	16,9	18,5	27,0	2020
Ауылдық	18,4	41,3	89,4	27,7	35,0	18,9	10,1	15,2	17,2	1944
Анасының білімі										
Бастауыш/аяқталмаған орта	21,6	40,3	90,0	25,0	34,7	22,8	14,8	13,6	18,1	65
Орта	19,9	43,9	89,1	30,5	40,1	23,4	12,4	15,5	19,3	1380
Орта арнаулы	21,8	45,5	89,5	31,6	43,0	27,8	13,9	17,9	21,3	1134
Жоғары	23,3	46,8	89,5	36,3	46,1	29,4	14,4	17,5	26,0	1381
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер										
Ең кедей	15,6	42,8	87,4	28,1	32,1	19,0	8,8	14,5	15,8	880
Екінші	19,6	38,3	90,6	24,9	33,4	18,2	9,3	14,8	15,7	816
Орташа	23,1	46,1	89,0	33,0	41,4	26,2	13,8	16,9	20,4	782
Төртінші	27,9	48,3	91,2	37,3	53,5	34,2	17,9	16,8	28,1	693
Ең бай	23,5	51,6	88,8	41,7	57,0	38,2	19,3	21,7	32,3	793
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі										
Қазақтар	22,5	45,0	89,2	33,1	41,4	25,2	14,4	13,9	21,5	2764
Орыстар	22,0	48,5	89,9	37,4	54,5	38,1	14,6	24,6	29,5	693
Басқалар	16,3	42,2	89,2	24,3	35,4	19,5	7,8	22,7	15,8	507
Барлығы	21,6	45,3	89,3	32,7	42,9	26,7	13,6	16,9	22,2	3964

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

Отынның қатты түрлерін пайдалану

Дүние жүзінде 3 миллиардтан астам адам энергияға деген өзінің негізгі қажеттіліктерін, тамақ дайындау мен үй жылытуды қоса, қамтамасыз ету үшін отынның қатты түрлерін (биомасса және көмір) пайдаланады. Отынның қатты түрлері көмегімен тамақ дайындау және үйді жылыту үй-жайлардың қатты түтіндеуіне әкеліп соғады, оның үстіне түтін денсаулыққа зиянды ластаушы заттардың күрделі қосындылары болып табылады. Отынның қатты түрлерін қолдануға байланысты туындайтын негізгі проблема толық жанбайтын заттардың бар болуында жатыр, бұлардың қатарына СО

(көміртек монооксиді – иісті газ), полиароматты көмірсутектер, SO₂ (күкірт тотығы) және басқа улы қосындылар енеді. Отынның қатты түрлерін пайдалану өткір тыныс жолдарының ауруларын, өкпе қабынуын, өкпенің созылмалы обструктивтік ауруларын, рак, сондай-ақ, мүмкін туберкулезді де, баланың туғандағы салмағының төмен болуын, катаракта, демікпе ауруларының даму қаупін де жоғарылатады. Бұл саладағы негізгі көрсеткіш отынның қатты түрлерін тамақ дайындау үшін негізгі тұрмыстық энергия көзі ретінде пайдаланатын халықтың үлесі болып табылады.

СН.9 - кесте. Отынның қатты түрлерін пайдалану

Тамақ дайындау үшін пайдаланылатын отын түрлері бойынша үй шаруашылықтарының пайыздық бөлінісі және тамақ дайындау үшін қатты отын пайдаланылатын үйлерде тұратын үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Отынның келесі түрлерін пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық үлесі:												Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
	электр тоғы	сұйытылған табиғи газ	табиғи газ	керосин	қатты отын түрлері				басқа отын түрлері	үй шаруашылығында тамақ дайындамайды	барлығы	тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану ¹	
					көмір / қоңыр көмір	ағаш көмірі	ағаш отын	жануарлар қиы/ тезек					
Өңір													
Ақмола	2,7	92,9	0,2	0,0	2,5	0,2	0,9	0,0	0,0	0,7	100,0	3,5	2470
Ақтөбе	0,6	13,2	73,4	0,0	5,5	3,0	0,6	3,7	0,0	0,0	100,0	12,8	2595
Алматы	1,0	89,2	9,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	100,0	0,3	5879
Алматы қаласы	1,6	23,5	71,2	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3,7	4129
Астана қаласы	30,1	69,1	0,6	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,2	1710
Атырау	3,0	4,5	84,6	0,0	3,2	0,1	0,3	4,2	0,0	0,0	100,0	7,9	1542
Шығыс-Қазақстан	43,4	38,5	0,6	0,0	9,7	0,3	3,5	4,0	0,0	0,0	100,0	17,5	4782
Жамбыл	0,3	29,2	46,0	0,0	18,5	2,1	3,3	0,4	0,0	0,0	100,0	24,5	3521
Батыс-Қазақстан	0,2	11,0	63,9	0,0	0,2	0,6	8,6	15,6	0,0	0,0	100,0	25,0	2208
Қарағанды	36,6	40,5	0,0	0,0	20,9	0,3	1,1	0,7	0,0	0,0	100,0	23,0	4838
Қостанай	7,2	33,1	53,8	0,0	4,6	0,0	1,2	0,1	0,0	0,0	100,0	5,9	3058
Қызылорда	0,1	59,7	16,7	0,0	0,7	13,5	9,2	0,0	0,0	0,0	100,0	23,5	2292
Маңғыстау	0,6	8,5	90,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	1722
Павлодар	67,5	30,2	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2,2	2770
Солтүстік Қазақстан	9,4	87,1	0,5	0,1	1,0	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	100,0	2,9	2304
Оңтүстік Қазақстан	2,1	37,2	49,4	0,0	0,4	2,7	4,9	3,3	0,0	0,0	100,0	11,3	8729
Тұратын жері													
Қалалық	19,8	35,2	41,8	0,0	2,8	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	3,1	29257
Ауылдық	5,3	53,3	21,6	0,0	7,9	2,7	5,0	4,2	0,0	0,0	100,0	19,8	25292
Үй шаруашылығы басшысының білімі													
Бастауыш/аяқталмаған орта	9,4	47,6	24,5	0,0	7,1	1,7	5,1	4,6	0,0	0,0	100,0	18,5	6151
Орта	10,5	46,5	27,3	0,0	7,2	2,1	3,5	2,8	0,0	0,0	100,0	15,6	18496

	Отынның келесі түрлерін пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық үлесі:												Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
	электр тоғы	сұйытылған табиғи газ	табиғи газ	керосин	қатты отын түрлері				басқа отын түрлері	үй шаруашылығында тамақ дайындамауды	барлығы	тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану ¹	
					көмір / қоңыр көмір	ағаш көмірі	ағаш отын	жануарлар қиы/ тезек					
Орта арнаулы	15,1	43,3	34,4	0,0	3,8	1,0	1,3	0,9	0,0	0,1	100,0	7,0	17226
Жоғары	16,2	37,6	41,4	0,0	2,7	0,5	0,9	0,6	0,0	0,0	100,0	4,8	12355
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер													
Ең кедей	1,7	51,1	13,2	0,0	11,5	4,7	9,1	8,6	0,0	0,0	100,0	34,0	10909
Екінші	4,1	56,5	26,1	0,0	8,0	1,8	2,3	1,0	0,0	0,0	100,0	13,2	10911
Орташа	8,5	50,5	34,7	0,0	5,4	0,3	0,4	0,0	0,1	0,1	100,0	6,1	10909
Төртінші	16,8	41,3	41,1	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,9	10905
Ең бай	34,2	18,6	47,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	10916
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі													
Қазақтар	9,5	42,5	32,9	0,0	6,8	2,0	3,4	2,8	0,0	0,0	100,0	15,1	34089
Орыстар	24,3	42,8	30,0	0,0	2,2	0,1	0,5	0,0	0,0	0,1	100,0	2,9	13089
Басқалар	9,7	50,2	34,7	0,0	2,8	0,6	0,9	1,1	0,0	0,0	100,0	5,4	7371
Барлығы	13,1	43,6	32,4	0,0	5,2	1,4	2,4	1,9	0,0	0,0	100,0	10,8	54549

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 3.11 көрсеткіші.

Қазақстанда барлық үй шаруашылықтарының 10,8 пайызы отынның қатты түрлерін тамақ дайындау үшін пайдаланады. Отынның қатты түрлерін пайдалану қалалық жерлерде әжептәуір төмен (3,1 пайыз), ал ауылдық жерлерде жоғары болып отыр – бұл жерлерде оны үй шаруашылықтарының 19,8 пайызы пайдаланады. Үй шаруашылықтарының ауқаттылығы мен үй шаруашылықтары басшыларының білім деңгейіне қатысты айырмашылықтар да елеулі. Ең кедей квинтиль үй шаруашылықтарының 34 пайызы әрі төртінші квинтиль үй шаруашылығының 0,9 пайызы тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдаланады.

Алынған деректер Алматы облысы және Астана сияқты ірі қалаларда іс жүзінде отынның қатты түрлерін пайдаланылмайтынын (тиісінше 0,2 және 0,3 пайыз), сондай-ақ Маңғыстау облысында бұлар мүлде пайдаланылмайтынын көрсетті. Отынның қатты түрлерін тамақ дайындау үшін пайдаланудың ең үлкен пайызы Батыс Қазақстан (25 пайыз), Жамбыл (24,5 пайыз), Қызылорда (23,5 пайыз) және Қарағанды (23 пайыз) облыстарында белгіленді. Бұл кестеден отынның қатты түрлерін пайдаланатын үй шаруашылықтарының жалпы пайыздық үлесі негізінен тамақ дайындау үшін көмір мен ағашты пайдаланумен байланысты екені байқалады.

Отынның қатты түрлерін пайдаланудың тек қана өзі үй-жайлардағы ауаның ластану көрсеткіші бола алмас, себебі сол отынды түрліше пештер немесе пеште отынды жаққан кездегі ластаушы

заттардың шоғырлануы әр түрлі болып келеді. Түтіндігі бар жабық пештерді қолдану үй-жайдың ластануын болдырмайды десе де болады, ал бірақ түтіндігі немесе түтін тартқышы жоқ ашық пешті немесе отты пайдалану отынның қатты түрлерін пайдаланудың зиянды салдарынан қорғаныштың жоқтығын білдіреді. СН.10-кестесінде тамақ дайындау орны бойынша қатты отынды түрлерін пайдалану деректері көрсетілген.

Үй шаруашылықтарының 87,8 пайызы тамақ дайындау үшін ас үй тәрізді жеке ғимаратты пайдаланады, бұл орайда қалалық жерлердегі үй шаруашылықтарының үлес салмағы 94,5 пайызды, ал ауылдық жерлерде – 86,6 пайызды құрайды. Үй шаруашылықтарының 9,1 пайызы тамақ дайындау үшін үйдегі бөлек бір ғимаратты пайдаланады, қалалық жерлерде (4,6 пайыз) бұндай пештер ауылдармен (10 пайыз) салыстырғанда азырақ. Тамақ дайындау үшін пайдаланылатын үйдегі (ас үйден басқа) бөлек ғимараттар ең кедей квинтиль үй шаруашылықтарында неғұрлым кең таралған (11,2 пайыз), ал бұлар төртінші квинтиль үй шаруашылықтарының тек 1,7 пайызында кездеседі. Үй шаруашылығы басшысының білім деңгейі бойынша үлкен айырмашылықтар байқалмады. Бөлек ғимараттар (ас үйден басқа) негізінен Ақтөбе мен Атырау облыстарында кең таралған (32,4 пайыздан). Тамақ дайындау үшін пайдаланылатын жеке салынған ғимараттар негізінен Оңтүстік Қазақстан облысында кең таралған.

СН.10 - кесте. Тамақ пісіру орны бойынша қатты отынды пайдалану

Тамақ дайындау орындары бойынша қатты отын түрлерін пайдаланылатын үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Тамақ дайындау орны:				Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдаланылатын үйлердегі отбасы мүшелерінің саны
	ас үй ретінде пайдаланылатын жеке бөлмеде	үйдегі басқа орында	жеке ғимаратта	барлығы	
Өңір					
Ақмола	87,1	12,9	0,0	100,0	87
Ақтөбе	67,6	32,4	0,0	100,0	333
Алматы	(*)	(*)	(*)	100,0	16
Алматы қаласы	91,7	8,3	0,0	100,0	152
Астана қаласы	(*)	(*)	(*)	100,0	3
Атырау	67,6	32,4	0,0	100,0	122
Шығыс-Қазақстан	77,1	22,0	1,0	100,0	838
Жамбыл	95,2	3,1	1,8	100,0	862
Батыс-Қазақстан	100,0	0,0	0,0	100,0	552
Қарағанды	98,1	1,2	0,7	100,0	1111
Қостанай	87,7	10,4	1,9	100,0	179
Қызылорда	91,6	6,8	1,7	100,0	538
Маңғыстау	100,0	0,0	0,0	100,0	61
Павлодар	92,3	7,7	0,0	100,0	67
Солтүстік Қазақстан	77,6	8,6	13,8	100,0	985
Тұратын жері					
Қалалық	94,5	4,6	0,9	100,0	909
Ауылдық	86,6	10,0	3,4	100,0	4998
Үй шаруашылығы басшысының білімі					
Бастауыш/ аяқталмаған орта	86,8	6,4	6,8	100,0	1135
Орта	87,4	10,4	2,2	100,0	2889
Орта арнаулы	89,3	8,7	2,0	100,0	1214
Жоғары	89,5	8,0	2,4	100,0	594
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	85,1	11,2	3,7	100,0	3705
Екінші	91,0	6,5	2,5	100,0	1438
Орташа	94,2	4,6	1,2	100,0	667
Төртінші	98,3	1,7	0,0	100,0	97
Ең бай	ққ	ққ	ққ	ққ	0
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	87,3	9,6	3,1	100,0	5133
Орыстар	93,7	6,3	0,0	100,0	373
Басқалар	89,3	5,6	5,1	100,0	400
Барлығы	87,8	9,1	3,1	100,0	5906

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

ққ – қолдануға келмейді.

VII. Сумен жабдықтау және санитария

Қауіпсіз ауыз су – денсаулықтың мықтылығын сақтауға қажетті негізгі шарт болып табылады.

Сапасы нашар суды пайдалану басыр, оба, сүзек және шистосомоз тәрізді аурулармен сырқаттанудың себебіне айналуы мүмкін. Сонымен бірге, ауыз суының құрамында адам денсаулығына зиянды әсері бархимиялық, механикалық және радио-активтік қоспалар болуы мүмкін. Ауру-сырқау байланысымен қатар қайнар көздері үйден алыс орналасқан (әсіресе ауылдық жерде) көбінесе суды жинау қызметін атқаратын әйелдер мен балалардың ауыз суға қол жетімділігінің аса маңызды екенін ескеру қажет.

Бұл саладағы МДМ-нің мақсаты (7, С) – 1990-2015 жж. аралығында қауіпсіз ауыз суына және санитария саласындағы негізгі қызметтерге тұрақты негізде қол жеткізе алмай отырған тұрғын халық үлесін екі есе азайту. «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғылары мен қол жетімді бағадағы қауіпсіз ауыз суына қолы жетпейтін үй шаруашылықтарының санын кем дегенде үштен бірге дейін кеміту туралы үндеу салынған.

Төменде МИКЗ–дің сәйкес көрсеткіштерінің тізімі келтірілген.

Сумен жабдықтау

- Ауыз суының жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану.
- Суды тазартудың тиісті әдістерін пайдалану.
- Ауыз су көзіне дейінгі жолға кететін уақыт.
- Ауыз суын жинауды жүзеге асыратын тұлға.

Санитария

- Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлы-гигиеналық құрылғыларды пайдалану.
- Балалар нәжістерін қолайлы санитарлық жолмен жою.

Сумен жабдықтау және санитария жөніндегі егжей–тегжейлі ақпаратқа, сонымен бірге анықтамалық сипаттағы кейбір құжаттарға ЮНИСЕФ–тің сайты арқылы қол жеткізе аласыз: <http://www.childinfo.org/wes.html>.

Ауыз судың жақсартылған көздерін пайдалану

WS.1–кестесінде және WS.1 диаграммасында ауыз судың негізгі көздері бойынша бөлінген үй шаруашылықтарындағы тұрғын халықтың пайыздық бөлінісі көрсетілген. Ауыз судың жақсартылған көздерін пайдаланып отырған тұрғын халық сумен жабдықтаудың келесі типтерінің біреуін: тұрғын үй, аула немесе жер теліміне тартылған су құбырын, қоғамдық суды бөлу/су тарту колонкасын, артезиандық (түтік) құдықты/ұңғыманы, қорғалған құдықты, қорғалған бұлақ пен жауын суын пайдаланып отырған үй шаруашылықтарында өмір сүретін тұлғалар болып саналады. Егер үй шаруашылығы бөтелкеге құйылған суды қол жуу мен тамақ әзірлеуге пайдаланған жағдайда ғана аталмыш су жақсартылған ауыз су көзі болып табылады.

Қазақстан бойынша тұтастай алғанда халықтың 93,9 пайызы ауыз судың жақсартылған көздерін пайдаланады. Бұл көрсеткіш қалалық жерлер үшін 99,1 пайызды, ауылдық жерлер үшін 87,9 пайызды құрады. Батыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан және Оңтүстік Қазақстан облыстарында жағдай басқа өңірлерге қарағанда әлдеқайда нашар; бұл өңірлердегі халықтың тиісінше 89,1, 87,6 және 87,4 пайызы ғана ауыз судың жақсартылған көздерін пайдаланады.

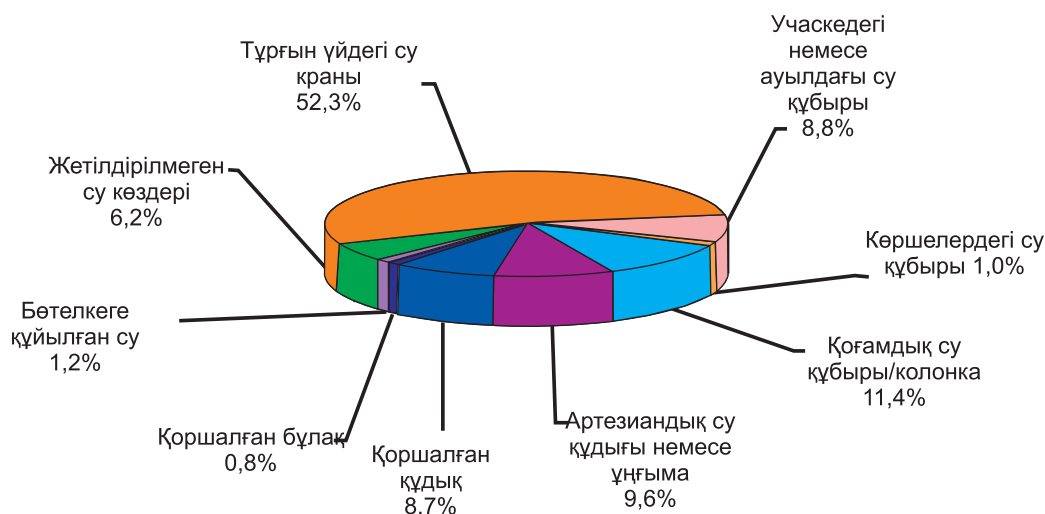
Халық пайдаланатын ауыз су көздерінің ішінде ең үлкен үлес салмақты орталықтандырылған су жүргізетін құбыры (52,3 пайыз) және жер теліміне жүргізіліген су құбырына (8,8 пайыз), сонымен қатар су алатын колонка (11,4 пайыз), артезиандық құдық/ұңғымасына (9,6 пайыз) және қоршауы бар құдыққа (8,7 пайыз) тиесілі болып отыр. Ауыз судың жақсартылған көздерін пайдалануда өңірлер бойынша айырмашылықтар бар (WS.1–кестесі). Зерттеудің деректері бойынша Оңтүстік Қазақстан облысында халықтың 30,1 пайызы тұрғын үйге тартылған ауыз суын, ал 34 пайызы үй ауласына немесе жер телімі-

не тартылған ауыз суын пайдаланады, ал Жамбыл облысында халықтың бұл көздерді пайдалануы тиісінше 37,4 және 10,2 пайызды құрады.

Су алатын колонкалар барлық жерде кең таралған (Алматы қаласы мен Маңғыстау облыстарына есептемегенде), бұл көзді пайдаланудың жоғары пайызы Ақмола мен Солтүстік Қазақстан облыстарында байқалады (тиісінше 35,3 және 31,9 пайыз), ал бөтелкеге құйылған суды көбінесе Солтүстік Қазақстан, Қостанай мен Қарағанды облыстарының халқы пайдаланады (3,8-5,4 пайыз).

Маңғыстау облысында ауыз судың 2 негізгі көзі ғана таралған: үйдегі жүргізілген су құбыры (49,3 пайыз) және қоршалған құдық немесе ұңғыма (44,2 пайыз). Барлық өңірлердің (Астана мен Алматы қалаларын есептемегенде) халқы қоршалған құдықтың суын пайдаланады, құдық суын пайдаланушылардың үлесі Атырау мен Батыс Қазақстан облыстарында да жоғары. Жалпы Қазақстан бойынша тұрғын халықтың 6,2 пайызы ауыз судың жақсартылмаған көздерін пайдаланады.

WS.1 диаграммасы: Ауыз су көздері бойынша үй шаруашылықтарының пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010/11

WS.2–кестесінде үй шаруашылығындағы ауыз суды тазарту деректері келтірілген. Үй шаруашылықтарынан олар суды ішу үшін қауіпсіз ету мақсатында пайдаланып отырған тазарту әдістері жайлы сауалнамаға жауаптар алынды, және де мұнда қайнату, хлорлы әк немесе хлор қосу, су фильтрін пайдалану, күн көзінде зарарсыздандыру суды тиісінше тазарту әдістері деп саналды. Кестеде барлық үй шаруашылықтарындағы тазарту әдістері, сонымен бірге, судың жақсартылмаған

көздерін пайдаланатын, дегенмен тиісті су тазарту әдістерін қолданатын үй шаруашылықтарында тұратын тұрғын халықтың пайыздық үлесі көрсетілген.

Халықтың 70,7 пайызы жақсартылмаған ауыз судың көздерінен алынған ауыз суды қандай да бір әдіспен тазартады.

Халықтың 55,7 пайызына жуығы суды тазартудың негізгі әдісі ретінде қайнатуды қолданады,

11,4 пайызы тұндырады, 12,4 пайызы—сүзгіш қолданады және тұрғын халықтың бір пайызына жуығы суды мата арқылы сүзіп алатынын көрсеткен. Суды тазартудың қалған әдістері халық арасында көп қолданылмайды.

Халықтың 30 пайыздан астамы ауыз суды тазартудың ешбір әдісін қолданбайды.

Ауыз суды тазартудың кез-келген қолайлы әдістерін қолданатын үй шаруашылықтарының өте жоғары үлесі Оңтүстік Қазақстан облысында (94,7 пайыз). Ауыз суды тазарту әдістерін қолданудың төмен көрсеткіші Маңғыстау (10,2 пайыз), Алматы (13,3 пайыз) мен Жамбыл (31 пайыз) облыстарының үй шаруашылықтарында байқалады.

WS.2–кесте. Үй шаруашылықтарында суды тазарту

Үй шаруашылығындағы ауыз суды тазарту әдісі бойынша үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың пайыздық үлесі және тиісті талапқа сай су тазарту әдістерін қолданатын ауыз судың жақсартылмаған көздері бар үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Үй шаруашылығында қолданылатын су тазарту әдісі									Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны	Ауыз судың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтарындағы су тазартудың жарамды әдісін пайдаланушы үй шаруашылықтарының халық үлесі ¹	Ауыз судың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
	пайдаланылмайды	қайнату	ағартқыштарды/хлорды қосу	мата арқылы филтрациялау	су фильтрін қолдану	күнмен дезинфекциялау	тұндыру	басқа	қалдырып кетілді/білмейді			
Өңір												
Ақмола	38,6	49,8	0,0	0,2	12,5	0,0	21,7	0,0	0,0	2470	(62,7)	76
Ақтөбе	44,5	45,8	1,2	0,4	5,0	0,0	4,0	3,3	0,3	2595	(*)	12
Алматы	73,1	20,2	0,0	0,6	1,2	0,2	12,1	0,2	0,0	5879	(13,3)	201
Алматы қ.	19,7	75,6	0,0	0,5	14,8	0,3	14,0	0,0	0,0	4129	(*)	3
Астана қ.	19,1	53,5	0,1	0,1	42,9	0,0	4,7	2,1	0,0	1710	(*)	1
Атырау	20,2	67,5	0,0	0,8	12,7	0,1	7,0	3,8	0,0	1542	(*)	40
Шығыс Қазақстан	46,4	45,2	0,0	0,4	8,4	0,0	9,2	0,4	0,1	4782	70,4	401
Жамбыл	73,5	25,3	0,0	0,3	0,8	0,0	0,7	0,0	0,0	3521	(31,0)	143
Батыс Қазақстан	29,1	50,0	0,9	1,0	20,6	0,0	14,9	2,0	0,0	2208	70,2	241
Қарағанды	16,5	64,2	0,1	0,7	20,5	0,1	22,0	0,3	0,0	4838	(53,6)	132
Қостанай	22,5	53,7	0,4	0,9	26,5	0,2	18,2	0,3	0,1	3058	77,4	255
Қызылорда	16,4	73,2	0,1	0,3	6,8	0,0	31,8	1,5	0,0	2292	72,4	207
Маңғыстау	41,6	43,2	0,1	9,6	17,7	0,0	4,2	0,0	0,0	1722	(10,2)	91
Павлодар	15,9	56,7	0,0	0,0	28,3	0,5	22,8	0,2	0,0	2770	(72,5)	121
Солтүстік Қазақстан	26,3	52,6	0,3	0,8	23,5	0,1	10,1	0,9	0,0	2304	65,0	286
Оңтүстік Қазақстан	11,4	86,8	0,0	0,2	2,5	0,0	0,2	0,4	0,0	8729	94,7	1101
Тұрғылықты жері												
Қалалық	26,7	56,4	0,1	0,7	20,0	0,1	13,4	1,1	0,0	29257	43,2	255
Ауылдық	39,9	54,8	0,2	0,9	3,5	0,1	9,0	0,2	0,0	25292	73,0	3058
Үй шаруашылығы басшысының білімі												
Бастауыш/аяқталмаған орта	44,0	49,2	0,1	0,4	4,7	0,1	11,0	0,4	0,1	6151	62,3	510
Орта	35,9	56,3	0,2	0,8	6,5	0,0	11,4	0,3	0,0	18496	69,5	1488
Орта арнаулы	29,6	56,9	0,1	0,9	15,2	0,1	12,1	0,8	0,0	17226	76,2	864
Жоғары	26,7	56,6	0,2	0,7	21,5	0,2	10,7	1,3	0,0	12355	72,1	405

	Үй шаруашылығында қолданылатын су тазарту әдісі									Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны	Ауыз судың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтарындағы су тазартудың жарамды әдісін пайдаланушы үй шаруашылықтарының халық үлесі ¹	Ауыз судың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
	пайдаланылмайды	қайнату	ағартқыштарды/хлорды қосу	мата арқылы филтрациялау	су фильтрін қолдану	күнмен дезинфекциялау	тұндыру	басқа	қалдырып кетілді/білмейді			
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер												
Ең кедей	37,1	60,0	0,2	0,8	0,6	0,0	8,1	0,0	0,0	10909	74,8	1607
Екінші	40,0	55,3	0,2	0,7	2,4	0,2	9,6	0,1	0,0	10911	69,3	1173
Орташа	39,4	52,9	0,1	0,5	6,9	0,1	10,9	0,5	0,0	10909	62,5	385
Төртінші	30,1	53,5	0,0	0,8	18,5	0,1	14,9	1,2	0,1	10905	(58,0)	88
Ең бай	17,8	56,6	0,1	1,0	33,5	0,1	13,5	1,6	0,0	10916	(*)	60
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі												
Қазақтар	33,4	58,4	0,1	1,0	8,6	0,1	9,9	0,6	0,0	34089	72,0	2525
Орыстар	30,2	50,2	0,2	0,4	22,0	0,1	15,4	0,7	0,0	13089	67,4	318
Басқалар	35,3	52,5	0,0	0,2	12,5	0,0	11,3	0,8	0,1	7371	65,9	470
Барлығы	32,9	55,7	0,1	0,8	12,4	0,1	11,4	0,7	0,0	54549	70,7	3312

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 4.2 көрсеткіші.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқауларға негізделген.

WS.3–кестесінде ауыз судың көзіне жеткенге дейін жолға жұмсалатын уақыт, ал суды үйіне дейін жеткізіп алатын тұлғалар WS.4.–кестесінде көрсетілген. WS.3–кестесінде берілген деректер ауыз судың көзіне бір рет барып келгенге қатысты келтірілген. Бір күн ішінде **неше рет** жүріс саны жөнінде ақпарат жиналмады.

WS.3–кестесінде көрсетілген деректерден үй шаруашылықтары мүшелерінің 88,4 пайызында жақсартылған ауыз су көзі бар, республиканың қалған халқы ауыз суды үйлеріне дейін өз күштерімен жеткізуге мәжбүр. Үй шаруашылықтары тұрғындарының 3,9 пайызы ауыз судың көзіне жеткенге дейін және қайтып оралу үшін жұмсайтын уақыты 30 минуттан кем болса, үй шаруашылықтары мүшелерінің 1,6 пайызы дәл осы жолға 30 немесе одан да көп минут жұмсайды.

Соңғы екі көрсеткіштен көрінгендей, ең кедей және екінші квинтиль үй шаруашылықтарының мүшелеріне ауыз судың жақсартылған көзіне жету және одан су тасып әкелуге жұмсайтын уақыты көбінесе 30 минуттан аз уақыт құрайды, сонымен қатар, 30 немесе одан көп минут уақытты жақсартылған көздерден ауыз суын жеткізуге жұмсайды. Ең кедей және екінші квинтиль үй шаруашылықтарының мүшелеріне ауыз судың жақсартылмаған көзінен жеткізу бойынша жағдай да сондай.

Ауылдық жерлердегі үй шаруашылықтары мүшелерінің суды жинап жеткізуге 30 және одан да көп минут уақыт жұмсауы қалалық үй шаруашылықтарына қарағанда 5,6 есе артық. Өңірлік бөліністе Алматы, Жамбыл, Батыс Қазақстан және Солтүстік Қазақстан

облыстарында ауыз судың жақсартылған көзіне жету үшін 30 немесе одан көп минут жұмсайтын халықтың пайыздық үлесі жоғары болып отыр (тиісінше 3,4 пайыздан 4,1 пайызға дейін).

WS.4–кестесінің деректері бойынша тұрғын үйі аумағында ауыз судың көзі жоқ 17,4 пайызды құрайтын үй шаруашылықтарында су жинақтайтын адам ересек ер адам (69,4 пайыз) екені анықталды. Су жинақтайтын ересек әйелдер үлесі 28 пайызды құрады; қалған жайттарда суды жинайтын адамның жасы 15–ке толмаған қыз бала немесе ер бала болып табылады (тиісінше 0,4 пайыз және 1,9 пайыз).

WS.3–кесте. Ауыз судың көзіне жеткенге дейін жолға жұмсалатын уақыт

Ауыз судың жақсартылмаған және жақсартылған көздерін пайдаланатындар үшін ауыз судың көзіне жеткенге дейін жолға, су алуға және кейін қайтар жолға жұмсалатын уақыты бойынша үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ауыз судың жақсартылған көздерінің пайдаланушылары				Ауыз судың жақсартылмаған көздерінің пайдаланушылары				Барлығы	Үй шаруашылығы мүшелері саны
	Тұрғын үйге су тартылған	30 минуттан аз	30 минут немесе одан көбірек	қалдырып кеткен/Білмейді	Тұрғын үйге су тартылған	30 минуттан аз	30 минут немесе одан көбірек	қалдырып кеткен/Білмейді		
Өңір										
Ақмола	91,1	4,2	1,6	0,0	0,2	2,5	0,3	0,0	100,0	2470
Ақтөбе	90,5	8,2	0,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,4	100,0	2595
Алматы	89,1	3,8	3,4	0,2	0,0	1,9	1,6	0,0	100,0	5879
Алматы қаласы	99,9	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	4129
Астана қаласы	99,7	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	1710
Атырау	95,5	1,5	0,4	0,0	0,6	1,7	0,2	0,0	100,0	1542
Шығыс Қазақстан	89,8	1,5	0,2	0,1	0,1	4,8	3,3	0,2	100,0	4782
Жамбыл	85,1	7,0	3,8	0,0	0,0	3,3	0,8	0,0	100,0	3521
Батыс Қазақстан	75,0	10,2	3,8	0,0	2,0	4,5	4,4	0,0	100,0	2208
Қарағанды	92,6	2,3	2,3	0,0	0,0	1,1	1,6	0,0	100,0	4838
Қостанай	78,3	11,5	1,8	0,1	0,3	2,1	5,8	0,1	100,0	3058
Қызылорда	85,5	4,1	1,3	0,0	6,0	2,3	0,7	0,1	100,0	2292
Маңғыстау	94,1	0,6	0,0	0,0	5,3	0,0	0,0	0,0	100,0	1722
Павлодар	92,5	1,6	1,5	0,0	2,7	0,7	1,0	0,0	100,0	2770
Солтүстік Қазақстан	75,2	8,2	4,1	0,1	2,4	4,3	5,7	0,0	100,0	2304
Оңтүстік Қазақстан	84,3	2,2	0,3	0,5	11,9	0,6	0,0	0,0	100,0	8729
Тұрғылықты жері										
Қалалық	97,8	0,8	0,5	0,0	0,1	0,2	0,5	0,1	100,0	29257
Ауылдық	77,4	7,4	2,8	0,3	5,7	3,7	2,7	0,0	100,0	25292
Үй шаруашылығы басшысының білімі										
Бастауыш/аяқталмаған орта	82,1	6,9	1,8	0,9	3,0	3,2	2,1	0,0	100,0	6151
Орта	84,5	5,3	2,2	0,0	3,6	2,3	2,2	0,0	100,0	18496
Орта арнаулы	90,6	2,7	1,6	0,0	2,2	1,7	1,1	0,0	100,0	17226
Жоғары	94,3	1,8	0,6	0,0	1,7	0,6	0,7	0,2		12355
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер										
Ең кедей	70,4	10,4	4,0	0,6	7,4	4,6	2,7	0,0	100,0	10909
Екінші	81,3	5,4	2,5	0,0	4,6	3,1	2,9	0,1	100,0	10911
Орташа	92,4	3,3	0,8	0,0	1,3	1,0	1,2	0,0	100,0	10909
Төртінші	98,6	0,3	0,3	0,0	0,2	0,2	0,3	0,0	100,0	10905
Ең бай	99,1	0,1	0,3	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	100,0	10916
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі										
Қазақтар	86,0	4,8	1,8	0,1	3,5	2,2	1,7	0,1	100,0	34089
Орыстар	94,9	1,8	0,9	0,0	0,3	0,9	1,2	0,0	100,0	13089
Басқалар	87,9	3,5	1,8	0,3	3,6	1,5	1,3	0,0	100,0	7371
Барлығы	88,4	3,9	1,6	0,1	2,7	1,8	1,5	0,0	100,0	54549

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

WS.4 – кесте. Суды жеткізетін (таситын/жинайтын) тұлға

Үй шаруашылықтарында пайдаланылатын ауыз суды әдетте жеткізетін(таситын, жинайтын) тұлғалар бойынша тұрғын үйге ауыз суы тартылмаған үй шаруашылықтарының пайыздық бөлінісі және тұрғын үйге ауыз су құбыры тартылмаған үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Тұрғын үйіне ауыз судың құбыры тартылмаған үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі	Үй шаруашылықтарының саны	Су жеткізетін тұлға:						Тұрғын үйіне ауыз судың құбыры тартылмаған үй шаруашылықтарының саны
			ересек әйел	ересек ер адам	жасы 15–ке дейінгі қыз бала	жасы 15–ке дейінгі ер бала	қалдырып кеткен/білмейді	барлығы	
Өңір									
Ақмола	38,7	884	28,8	69,7	0,5	0,9	0,2	100,0	342
Ақтөбе	21,1	713	22,7	72,5	0,5	2,7	1,6	100,0	150
Алматы	19,4	1470	36,1	60,6	0,0	3,3	0,0	100,0	285
Алматы қ.	0,0	1473	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	0
Астана қ.	8,0	544	23,2	76,8	0,0	0,0	0,0	100,0	43
Атырау	8,0	359	(25,0)	(72,2)	(0,0)	(2,7)	(0,0)	100,0	29
Шығыс Қазақстан	19,3	1673	29,0	68,5	0,0	2,1	0,4	100,0	323
Жамбыл	19,0	890	33,5	61,5	0,9	4,1	0,0	100,0	170
Батыс Қазақстан	31,3	647	23,4	75,9	0,3	0,3	0,0	100,0	202
Қарағанды	13,3	1629	19,5	80,5	0,0	0,0	0,0	100,0	216
Қостанай	28,7	1129	28,4	69,4	0,0	1,9	0,3	100,0	324
Қызылорда	16,7	498	35,5	51,4	6,0	5,5	1,4	100,0	83
Маңғыстау	0,5	372	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2
Павлодар	12,2	931	18,9	77,6	0,6	2,8	0,0	100,0	114
Солтүстік Қазақстан	50,0	795	26,3	72,3	0,1	1,3	0,0	100,0	398
Оңтүстік Қазақстан	4,1	1794	(40,9)	(56,7)	(0,0)	(2,5)	0,0	100,0	74
Тұрғылықты жері									
Қалалық	7,2	9598	25,7	72,3	0,1	1,1	0,7	100,0	688
Ауылдық	33,3	6202	28,8	68,5	0,5	2,2	0,1	100,0	2066
Үй шаруашылығы басшысының білімі									
Бастауыш/аяқталмаған орта	27,3	1904	35,0	63,1	0,0	1,7	0,3	100,0	520
Орта	24,4	4793	26,2	71,3	0,5	1,9	0,1	100,0	1172
Орта арнаулы	14,8	5120	25,8	71,6	0,4	2,0	0,2	100,0	757
Жоғары	7,4	3910	27,7	69,0	0,5	1,7	1,1	100,0	289
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер									
Ең кедей	45,0	2624	30,4	66,6	0,4	2,3	0,2	100,0	1180
Екінші	37,2	2628	30,5	67,3	0,4	1,8	0,0	100,0	978
Орташа	16,9	3036	20,2	77,9	0,3	1,5	0,1	100,0	514
Төртінші	1,4	3845	13,9	84,5	0,0	0,0	1,6	100,0	53
Ең бай	0,8	3667	(11,9)	(79,8)	(0,0)	(0,0)	(8,4)	100,0	29
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі									
Қазақтар	20,5	8501	25,0	72,2	0,5	2,0	0,3	100,0	1746
Орыстар	11,8	5158	32,1	66,2	0,1	1,4	0,1	100,0	611
Басқалар	18,6	2141	34,8	62,5	0,3	2,4	0,0	100,0	398
Барлығы	17,4	15800	28,0	69,4	0,4	1,9	0,2	100,0	2754

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

( ) - көрсеткіштер салмақталмаған байқаулардың 25-49 жағдайына негізделген.

(*) – көрсеткіштер салмақталмаған байқаулардың 25-тен аз жағдайына негізделген.

Жақсартылған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану

Адам экскременттерін санитарлық мөлшеріне сәйкес келмейтін түрде кетіру және жеке гигиенаны лайықты түрде сақтамау диарея мен полиомиелит ауруларын қоса тұтас бірқатар аурулармен орайластырылады. Жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғысына қол жетімділік балалардың диарея ауруына шалдығу жиілігін үштен бірге азайтып, дамушы елдердегі миллиондаған балалар арасындағы өлім-жітім мен аурушандыққа әкелетін денсаулықтың бұзылуының басқа да түрлерінің кеселді ықпалын айтарлықтай азайтуға мүмкіндік береді.

Жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғы адаммен қатынасына жол бермей гигиеналық әдіспен адамдық экскременттерді жоюға мүмкіндік беретін құрылғы ретінде анықталады. Экскременттерді жою үшін жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғылар қатарына канализация жүйесімен қосылған тұндырғыш немесе қазылған шұңқыры бар шаю немесе құйылыс тесікті дәретхана, абаттанған желдеткіші бар қазылған шұңқыр, төсеніші бар қазылған шұңқыр және компосты дәретханалар жатады. Қазақстандағы жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғыларды пайдалану туралы мәліметтер WS.5-кестесінде көрсетілген.

Жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғыларды бірге пайдалану бұл құрылғылар қауіпсіздігіне қатер тудырады және сол себептеп бұл есепте де, сонымен қатар МДМ көрсеткіші ретінде де (WS.6, WS.8-кестелер) жақсартылған санитарияға қол жеткізудің болмауы ретінде сұрыпталады.

Жалпы Қазақстан бойынша халықтың барлығына дерлігі (99,4 пайыз) жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғысы бар үй шаруашылықтарында тұрады (WS.5-кесте). Еліміздің барлық өңірлеріне дерлік Маңғыстау (88 пайыз), Қарағанды (99 пайыз), Ақтөбе мен Қызылорда облыстарын және Астана қаласын (99,3 пайыз) қоспағанда, жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғыларды пайдалануы 100 пайызға жуық құрады.

Ауылдық жерлерде халық негізінен төсеніші бар қазылған шұңқырларды пайдаланады, ал қалалық жерлерде бұған керісінше, неғұрлым көп таралған санитарлы-гигиеналық құрылымдар канализация жүйесімен немесе кір су төгетін шұңқырмен қосылған шаятын суы бар дәретхана болып табылады. Қалалық жерлерде шаятын кішкентай бағы бар қазіргі заманғы унитаздар кең таралған, оны үй шаруашылықтарының 63,6 пайызға жуығы қолданады, сонымен бірге төсеніші бар қазылған шұңқырды пайдалану да кең таралған (27,4 пайыз), ал ауылдық жерлер-

де үй шаруашылықтарының 85 пайыздан астамы төсеніші бар қазылған шұңқырды қолданады. Ауқаттылық деңгейі бойынша төртінші квинтильдегі үй шаруашылықтарының 73 пайызы және ең бай квинтильдегі үй шаруашылықтарының 99 пайызы қазіргі замандағы бактары бар унитаздарды, ал ең кедей және екінші квинтильдегі үй шаруашылықтарының 95-96 пайызы төсеніші бар қазылған шұңқырларды пайдаланады.

Қазіргі заманғы санитарлы-гигиеналық құрылғыларды қолдану көбінесе үй шаруашылықтардың ауқаттылық деңгейі және халықтың неғұрлым жоғарғы білім деңгейіне тәуелді болады. Басқа өңірлер тұрғындарына қарағанда Алматы, Жамбыл, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстары тұрғындарына шаятын суы бар дәретхана пайдалану мүмкіндігі аз берілген, ал бұл жайт қоныстардың ауылдық бейнесімен байланысты болуы мүмкін.

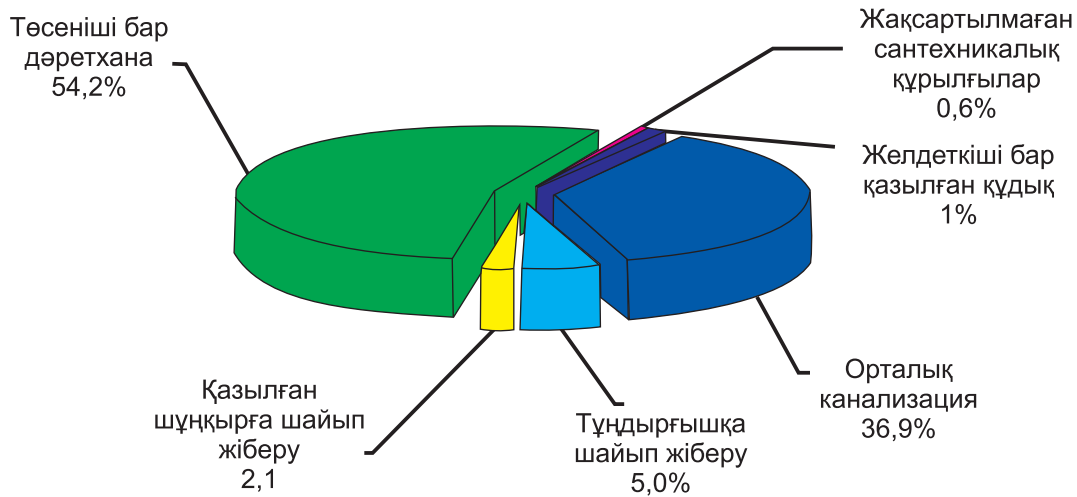
WS.5 – кесте. Санитарлық-гигиеналық құрылғылардың түрлері

Үй шаруашылығы пайдаланатын дәретхана түрлері бойынша үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Үй шаруашылықтары пайдаланылатын дәретхана түрлері											Ашық жерде дәрет алу (дәретханасы жоқ/ бұталар дала, т.б.)	Барлығы	Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
	Жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғылар				Жақсартылмаған санитарлы-гигиеналық құрылғылар									
	Шаюмен қосылған дәретхана				Қолайлы желдеткіші бар қазылған шұңқыр	Төсеніші бар қазылған шұңқыр	Компосты бар дәретхана	төсеніссіз қазылған шұңқыр/ашық қазылған шұңқыр	шелек	дәретхана – қалқа/дәретхана – қалқа	басқа			
каналзация жүйесімен	тұндырғышпен	қазылған шұңқырмен	немен қосылғаны белгісіз / сенімді емес/ білмейді											
Өңір														
Ақмола	32,5	10,1	0,0	0,0	0,0	57,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	100,0	2470
Ақтөбе	39,9	4,5	1,6	0,0	0,0	52,9	0,2	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2595
Алматы	16,5	8,7	1,4	0,0	0,0	73,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	5879
Алматы қ.	73,8	5,6	12,0	0,1	0,6	7,7	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4129
Астана қ.	75,3	9,0	0,7	0,0	0,1	14,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,7	0,0	100,0	1710
Атырау	33,0	4,3	0,0	0,0	0,0	62,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1542
Шығыс Қазақстан	40,9	0,7	2,4	0,0	0,8	55,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4782
Жамбыл	19,8	2,0	0,2	0,0	0,0	77,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3521
Батыс Қазақстан	32,3	3,2	0,1	0,2	0,0	64,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2208
Қарағанды	64,6	6,8	0,8	0,0	0,0	26,9	0,0	0,1	0,1	0,0	0,8	0,0	100,0	4838
Қостанай	46,8	9,5	0,0	0,0	0,0	43,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3058
Қызылорда	19,0	1,8	0,0	0,0	1,6	76,9	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2292
Маңғыстау	48,5	0,2	0,7	0,0	0,3	38,1	0,0	11,9	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	1722
Павлодар	66,2	2,5	2,5	0,0	0,1	28,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	2770
Солтүстік Қазақстан	25,6	7,2	0,6	0,0	0,1	65,9	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,1	100,0	2304
Оңтүстік Қазақстан	10,0	3,9	2,9	0,0	5,2	78,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	8729
Тұрғылықты жері														
Қалалық	63,6	5,2	2,6	0,0	1,1	27,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	29257
Ауылдық	6,1	4,8	1,6	0,0	1,0	85,3	0,0	0,9	0,0	0,0	0,2	0,1	100,0	25292
Үй шаруашылығы басшысының білімі														
Бастауыш/ аяқталмаған орта	19,9	4,0	2,2	0,0	1,8	71,3	0,0	0,4	0,1	0,0	0,3	0,0	100,0	6151
Орта	23,1	3,4	2,2	0,0	1,2	69,3	0,0	0,6	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	18496
Орта арнаулы	42,5	5,9	2,1	0,0	0,8	48,1	0,0	0,4	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	17226
Жоғары	58,9	6,5	1,9	0,0	0,8	31,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	12355
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер														
Ең кедей	0,0	0,4	1,0	0,0	2,0	96,1	0,1	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	10909
Екінші	0,4	1,0	1,1	0,0	1,5	95,2	0,0	0,4	0,0	0,0	0,3	0,0	100,0	10911
Орташа	12,4	8,3	4,7	0,0	1,4	71,7	0,0	1,3	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	10909
Төртінші	73,0	14,4	3,6	0,0	0,3	8,2	0,0	0,4	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	10905
Ең бай	98,8	1,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	10916
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі														
Қазақтар	28,9	3,8	1,9	0,0	1,2	63,2	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	34089
Орыстар	61,7	6,6	2,2	0,0	0,7	28,3	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	100,0	13089
Басқалар	29,9	7,7	2,7	0,0	0,8	58,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	100,0	7371
Барлығы	36,9	5,0	2,1	0,0	1,0	54,2	0,0	0,5	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	54549

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

WS.2 диаграммасы: Жақсартылған сантехникалық құрылғыларды пайдалану, Қазақстан, 2010/11

МДМ және ДДҰ/ЮНИСЕФ-тің біріккен бағдарламасындағы (МББ) үй шаруашылықтарын сумен жабдықтау және санитария секторларының мониторингісі бойынша, егер қолданылатын санитарлы-гигиеналық құрылғылары тиімді, алайда екі немесе одан да көп үй шаруашылықтарының мүшелерімен қолданылса немесе аталмыш үй шаруашылықтары қоғамдық дәретхананы қолданса, онда бұл үй шаруашылықтары жақсартылмаған санитарлы-гигиеналық құрылғыны қолданушылар болып сұрыпталады.

WS.6–кестесінде көрсетілгендей, Қазақстанда халықтың жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғылардың басқа үй шаруашылықтарымен бірге пайдаланбайтын үлесі 97,3 пайызды құрады.

Елде бірнеше үй шаруашылықтардың жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғыларды бірігіп пайдалануы орын алғанын атап көрсету керек. Осындай құрылғыларды 5 немесе одан кем үй шаруашылықтары мүшелерімен бірге пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің 1 пайызы, ал 5 және одан да көп үй шаруашылықтарының мүшелерімен бірге пайдаланатындардың 0,5 пайызы осы ахуалды атап өтті. Жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғыларды бірігіп пайдалану қалалық жерлердегі жақсартылған санитарлы-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтары арасында кеңірек тараған.

Жақсартылмаған санитарлы-гигиеналық құрылғыларды елде халықтың 0,6 пайызы пайдаланады.

WS.6 – кесте. Жақсартылған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды жеке және бірге пайдалану

Санитарлық-гигиеналық құрылғыларды басқа үй шаруашылық мүшелерімен бірлесе пайдаланылуына байланысты, жеке немесе қоғамдық дәретхананы пайдалануына байланысты жақсартылған және жақсартылмаған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану бойынша үй шаруашылықтары халқының пайыздық бөлінісі, 2010-2011 жж.

	Жақсартылған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтары				Жақсартылмаған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтары			Ашық жерде дәретхана (дәретхана жоқ, бұтақтар, дала)	Барлығы	Үй шаруашылықтарындағы мүшелердің саны
	басқа үй шаруашылықтарымен бірлесе пайдаланбайды ¹	қоғамдық дәретхана болып табылады	бірге пайдаланылады:		басқа адамдармен бірлесіп пайдаланбайды	қоғамдық дәретхана болып табылады	басқа үй шаруашылықтарының мүшелер саны 5-тен көп емес			
			басқа үй шаруашылықтарының мүшелер саны 5-тен көп емес	басқа үй шаруашылықтарының мүшелер саны 5-тен көп						
Өңір										
Ақмола	96,3	0,2	2,3	0,7	0,0	0,0	0,0	0,4	100,0	2470
Ақтөбе	97,8	0,6	0,1	0,6	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	2595
Алматы	99,3	0,5	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	5879
Алматы қ.	95,9	0,8	2,2	0,9	0,2	0,0	0,0	0,0	100,0	4129
Астана қ.	90,8	0,6	5,2	2,5	0,3	0,6	0,0	0,0	100,0	1710
Атырау	96,0	0,0	2,9	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1542
Шығыс Қазақстан	96,0	2,1	1,4	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4782
Жамбыл	98,7	0,1	1,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	3521
Батыс Қазақстан	96,0	0,7	1,2	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2208
Қарағанды	98,3	0,2	0,6	0,0	0,8	0,0	0,1	0,0	100,0	4838
Қостанай	97,1	0,1	0,7	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3058
Қызылорда	98,2	0,6	0,4	0,1	0,7	0,0	0,0	0,0	100,0	2292
Маңғыстау	87,3	0,1	0,3	0,2	11,3	0,1	0,7	0,0	100,0	1722
Павлодар	99,2	0,3	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	2770
Солтүстік Қазақстан	98,0	0,6	0,4	0,4	0,5	0,0	0,0	0,1	100,0	2304
Оңтүстік Қазақстан	99,1	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	8729
Тұрғылықты жері										
Қалалық	96,9	0,7	1,3	0,9	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	29257
Ауылдық	97,8	0,3	0,6	0,1	1,0	0,0	0,1	0,1	100,0	25292
Үй шаруашылығы басшысының білімі										
Бастауыш/ аяқталмаған орта	97,7	0,3	1,0	0,2	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	6151
Орта	96,9	0,5	1,1	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	100,0	18496
Орта арнаулы	97,3	0,5	1,1	0,6	0,4	0,0	0,1	0,0	100,0	17226
Жоғары	97,7	0,8	0,7	0,3	0,4	0,0	0,0	0,0	100,0	12355
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер										
Ең кедей	97,8	0,5	1,0	0,2	0,3	0,0	0,1	0,0	100,0	10909
Екінші	97,6	0,4	0,9	0,3	0,6	0,0	0,1	0,0	100,0	10911
Орташа	94,5	1,4	1,1	1,5	1,4	0,0	0,1	0,0	100,0	10909
Төртінші	97,5	0,3	1,2	0,6	0,4	0,1	0,0	0,0	100,0	10905
Ең бай	99,1	0,2	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	10916
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі										
Қазақтар	96,7	0,7	1,1	0,6	0,7	0,0	0,1	0,0	100,0	34089

	Жақсартылған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтары				Жақсартылмаған санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтары			Ашық жерде дәретхана (дәретхана жоқ, бұтақтар, дала)	Барлығы	Үй шаруашылықтарындағы мүшелердің саны
	басқа үй шаруашылықтарымен бірлесіп пайдаланбайды ¹	қоғамдық дәретхана болып табылады	бірге пайдаланылады:		басқа адамдармен бірлесіп пайдаланбайды	қоғамдық дәретхана болып табылады	басқа үй шаруашылықтарының мүшелер саны 5-тен көп емес			
			басқа үй шаруашылықтарының мүшелер саны 5-тен көп емес	басқа үй шаруашылықтарының мүшелер саны 5-тен көп						
Орыстар	98,0	0,2	0,9	0,4	0,4	0,1	0,0	0,0	100,0	13089
Басқалар	98,7	0,3	0,5	0,3	0,2	0,0	0,0	0,1	100,0	7371
Барлығы	97,3	0,5	1,0	0,5	0,6	0,0	0,0	0,0	100,0	54549

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 4.3 көрсеткіші; МДМ 7.9 көрсеткіші

Балалардың нәжістерін қауіпсіз жерге жою – бұл дәретхана немесе дәретхана мен қазылған шұңқырға сумен шаюмен пайдаланатын баланың нәжістерін жою. 0-2 жас тобындағы балалардың нәжістерін жою WS.7–кестесінде көрсетілген.

Аналарының сөздері бойынша, 0-2 жас тобындағы балалардың 4,6 пайызы дәретхананы немесе қазылған шұңқырды пайдаланған, оқиғалардың 62 пайызында нәжістер канализацияға шайылған, оқиғалардың 26,6 пайызында қоқыстарға тасталған.

Соңғы нәжістері қауіпсіз жерге жойылған балалардың үлесі Қазақстан бойынша 66,7 пайызды құрады, осы көрсеткіштің деңгейі ауылдық

және қалалық жерде бірдей деңгейде тіркелген. Кішкентай балалардың нәжістерін дұрыс жою ауқаттылығы жоғары үй шаруашылықтарында да, сондай-ақ ауқаттылық деңгейі төмен үй шаруашылықтарында да тіркелген (69 пайыздан). Сонымен қатар, өңірлер бойынша айтарлықтай айырмашылықты атап көрсетуге мүмкіндік бар: мысалы, балалардың нәжістерін қауіпсіз жерге жоюдың өте төмен көрсеткіші Алматы (31,1 пайыз), Жамбыл (38,6 пайыз), Маңғыстау облыстары (45,8 пайыз) мен Астана қаласында (36,2 пайыз) байқалды. Көрсетілген өңірлердегі мұндай ахуалды ондағы балалардың нәжістерін қоқыстарға тастаудың үлкен пайызының байқалуы арқылы түсіндіруге болады.

WS.7 – кесте. Балалар нәжістерін жою

Нәжістерді жою орны бойынша 0-2 жас тобындағы балалардың пайыздық бөлінісі және соңғы нәжістері қауіпсіз жерде жойылған 0-2 жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Балалар нәжістерін аулақтататын жер									Кейінгі нәжістерді қауіпсіз жерлерде жойылған балалар үлесі	0-2 жастағы жас топтарында балалар саны
	бала дәретхананы пайдаланды	тасталған/ дәретханаға жуылып кеткен	тасталған/ канализация немесе жыраға жуылып кеткен	қоқыстарға тасталған	көміліп тасталған	ашық жерде қалдырылған	басқа	қалдырып кетке/білмейді	барлығы		
Түрі											
Жақсартылған	4,5	62,0	4,0	26,8	0,0	0,1	2,1	0,5	100,0	66,5	3172
Жақсартылмаған	(9,4)	(76,6)	(3,1)	(10,9)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(100,0)	(86,0)	26
Өңір											
Ақмола	7,6	74,7	0,7	14,7	0,0	0,0	2,3	0,0	100,0	82,3	117
Ақтөбе	6,6	74,8	9,8	8,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	81,4	166

	Балалар нәжістерін аулақтататын жер									Кейінгі нәжістерді қауіпсіз жерлерде жойылған балалар үлесі	0-2 жастағы жас топтарында балалар саны
	бала дәретхананы пайдаланды	тасталған/ дәретханаға жуылып кеткен	тасталған/ канализация немесе жыраға жуылып кеткен	қоқыстарға тасталған	көміліп тасталған	ашық жерде қалдырылған	басқа	қалдырып кетке/білмейді	барлығы		
Алматы	5,4	25,7	3,7	60,4	0,0	0,9	0,5	3,4	100,0	31,1	321
Алматы қаласы	17,9	34,5	0,0	47,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	52,4	124
Астана қаласы	6,1	30,0	2,8	58,9	0,0	0,0	0,7	1,4	100,0	36,2	101
Атырау	2,6	86,9	10,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	100,0	89,5	120
Шығыс Қазақстан	4,5	72,1	2,2	18,2	0,0	0,0	3,1	0,0	100,0	76,6	224
Жамбыл	1,7	36,9	15,2	46,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	38,6	250
Батыс Қазақстан	1,6	89,9	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	91,5	129
Қарағанды	6,4	67,0	4,0	21,5	0,0	0,0	1,1	0,0	100,0	73,4	245
Қостанай	6,5	86,8	0,0	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	93,3	140
Қызылорда	3,4	72,6	3,9	19,3	0,4	0,0	0,0	0,4	100,0	76,0	178
Маңғыстау	2,7	43,1	1,1	52,5	0,0	0,0	0,3	0,3	100,0	45,8	157
Павлодар	9,3	85,3	0,0	4,2	0,0	0,0	0,0	1,3	100,0	94,6	135
Солтүстік Қазақстан	2,6	70,5	0,0	22,9	0,0	0,0	4,0	0,0	100,0	73,2	78
Оңтүстік Қазақстан	1,5	69,2	2,9	19,4	0,0	0,0	7,0	0,0	100,0	70,7	712
Тұрғылықты жері											
Қалалық	6,5	59,2	1,7	30,3	0,0	0,0	1,4	0,8	100,0	65,7	1562
Ауылдық	2,7	65,0	6,1	23,1	0,0	0,2	2,8	0,2	100,0	67,6	1635
Анасының білімі											
Бастауыш/ аяқталмаған орта	5,2	80,3	5,3	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	85,5	61
Орта	3,4	61,4	5,4	26,2	0,1	0,0	3,0	0,6	100,0	64,8	1129
Орта арнаулы	4,9	64,4	3,0	26,1	0,0	0,2	1,0	0,4	100,0	69,2	900
Жоғары	5,5	60,3	2,9	28,5	0,0	0,1	2,2	0,5	100,0	65,8	1101
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер											
Ең кедей	2,6	66,8	6,7	20,3	0,0	0,2	2,8	0,5	100,0	69,5	762
Екінші	2,3	61,3	5,5	25,9	0,0	0,0	4,2	0,8	100,0	63,5	716
Орташа	2,6	65,4	4,4	25,1	0,1	0,2	1,8	0,4	100,0	68,0	614
Төртінші	7,1	55,2	1,3	35,5	0,0	0,0	0,7	0,2	100,0	62,3	535
Ең бай	9,7	60,0	0,4	29,4	0,0	0,0	0,2	0,4	100,0	69,6	571
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі											
Қазақтар	3,9	62,8	4,7	26,1	0,0	0,1	1,9	0,5	100,0	66,6	2311
Орыстар	8,3	61,4	0,6	28,8	0,0	0,0	0,9	0,0	100,0	69,7	489
Басқалар	4,0	59,3	3,4	27,1	0,0	0,0	5,0	1,2	100,0	63,3	398
Барлығы	4,6	62,1	4,0	26,6	0,0	0,1	2,1	0,5	100,0	66,7	3198

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ 4.4 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер салмақталмаған байқаулардың 25-49 оқиғаларына негізделген.

2008 ж.¹³ баяндамада МББ шеңберінде құрастырылған ауыз су мен санитарияға қол жеткізу жөніндегі сандық деректерді көрсетудің – нақтылап айтқанда, ауыз судың көздері мен санитария туралы деректерді дезагрегациялау және фильтрлеу арқылы және оларды сатылар түрінде бейнелеу арқылы түсіндіретін – жаңа әдістері таныстырылды. «Сатылық» формат үш сатылы ауыз су туралы деректер сатысының және төрт сатылы санитария туралы деректер сатысының көмегімен үрдістерге дезагрегацияланған таңдау жүргізудің мүмкіндігін береді. Санитарияға қатысты бұл халықтың бөлінісін келесідей айқын бақылауға мүмкіндік береді:

- санитарлық-гигиеналық құрылғыларды мүлде пайдаланбайтындар үлесі;
- МББ–да «жақсартылмаған» деп аталатын техникалық құрылғыларды пайдалануға сүйенетіндер үлесі;
- басқа ахуалда техникалық құрылғылардың жарамды түрге жататын басқа үй шаруашылықтары мүшелерімен ортақ негізде санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланушылар үлесі;
- «жақсартылған» санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланушылар үлесі.

WS.8–кестесінде «ауыз су» мен «санитарлық қолайлылықтар» сатыларының баспалдақтары бойынша үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың пайыздық бөлінісі көрсетілген. Сонымен бірге, кестеде ауыз судың жақсартылған (жетілдіріл-

ген) көздерін пайдаланушы әрі эскременттерді жою үшін санитария құралдарын пайдаланушы үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың пайыздық бөлінісі көрсетілген. Нәтижесінде келесідей жалпы қорытындыға келгенін атап көрсетуге болады: жалпы алғанда Қазақстан бойынша үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың 91,4 пайызы судың жақсартылған көздеріне және жақсартылған санитарлық жағдайға қол жеткізіп отыр. Қалалық жерлер тұрғындарының (96 пайыз) жағдайымен салыстырғанда ауылдық жерлердің (86 пайыз) тұрғындарына мұндай жағдайға қол жеткізу 10 пайыздық пунктке төмен болып отыр. Жақсартылған санитария жағдайлары мен жақсартылған ауыз су көздеріне жету мүмкіндіктері аз ең кедей және екінші квинтильдегі үй шаруашылықтарының мүшелерін көрсетуге болады.

Өңірлік бөлінісі бойынша жергілікті жерлерде тұрмыс-тіршілік үшін жасалатын мұндай шарттармен төмен қамтылғандық келесі облыстарға тән болып отырғанын атап көрсете кетуге болады: Маңғыстау мен Батыс Қазақстан (тиісінше 85 пайыздан), Солтүстік Қазақстан мен Оңтүстік Қазақстан (тиісінше 86 пайыздан). Жоғарырақ білім деңгейі бар үй шаруашылықтары (тиісінше 94,5 пайыз) тұрғындары судың жақсартылған көздеріне және жақсартылған санитарлық жағдайға қол жеткізіп отыр, ал осындай жағдайлармен қамсыздандырылған үй шаруашылықтары басшыларының этникалық тиістілігі бойынша 95,6 пайызы орыстар және 89,6 пайызы – қазақтар.

WS.8–кесте. Ауыз судың жақсартылған көздері мен жақсартылған санитарияға қол жеткізу сатылары

Ауыз судың жақсартылған көздері мен жақсартылған санитарияға қол жеткізу сатылары бойынша үй шаруашылықтарындағы тұрғындардың пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	Үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық бөлінісі :											
	Ауыз судың жақсартылған көздеріне мүмкіндіктері бар ¹		жақсартылған ауыз су көздеріне мүмкіндіктері жоқ	барлығы	жақсартылған санитарияға мүмкіндіктері бар ²	Жақсартылған санитарияға мүмкіндіктері жоқ				барлығы	ауыз судың жақсартылған көздері және жақсартылған санитария құрылғыларға мүмкіндік	Үй шаруашылықтарының мүшелер саны
	су тұрғын үйге, аулаға немесе телімге құбырмен тартылған	басқа жақсартылған ауыз суы				санитарлық-гигиеналық құрылғыларын бірлесіп пайдаланатын	жақсартылмаған санитарлық-гигиеналық құрылғылары	ашық жердегі дерет-ханалар				
Ақмола	82,3	14,6	3,1	100,0	96,3	3,3	0,0	0,4	100,0	93,4	2470	
Ақтөбе	84,6	15,0	0,4	100,0	97,8	1,4	0,8	0,0	100,0	97,4	2595	
Алматы	65,3	31,2	3,4	100,0	99,3	0,7	0,0	0,0	100,0	95,9	5879	

¹³ ДДСҰ/ЮНИСЕФ МББ (2008), МДМ – за жетудегі прогрессті бағалау жөніндегі баяндама - http://www.wssinfo.org/download?id_document=1279

	Үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық бөлінісі :											
	Ауыз судың жақсар- тылған көздеріне мүмкіндіктері бар ¹		жақсартылған ауыз су көздеріне мүмкіндіктері жоқ	барлығы	жақсартылған санитарияға мүм- кіндіктері бар ²	Жақсартылған санитарияға мүмкіндіктері жоқ				барлығы	ауыз судың жақсар- тылған көздері және жақсартылған санитария құрылыстарға мүмкіндік	Үй шаруашылықтарының мүшелер саны
	су тұрғын үйге, аулаға немесе телімге құбырмен тартылған	басқа жақсар- тылған ауыз суы				санитарлық- гигиеналық құрылыстарын бірісіп пайдаланатын	жақсар- тылмаған санитарлық- гигиеналық құрылыстары	ашық жердегі дәрет-ханалар				
Алматы қ.	99,9	0,0	0,1	100,0	95,9	3,9	0,2	0,0	100,0	95,9	4129	
Астана қ.	99,6	0,3	0,1	100,0	90,8	8,3	0,9	0,0	100,0	90,7	1710	
Атырау	73,5	23,9	2,6	100,0	96,0	4,0	0,0	0,0	100,0	93,5	1542	
Шығыс Қазақстан	76,2	15,4	8,4	100,0	96,0	4,0	0,0	0,0	100,0	87,6	4782	
Жамбыл	56,7	39,3	4,1	100,0	98,7	1,2	0,1	0,0	100,0	94,6	3521	
Батыс Қазақстан	58,9	30,1	10,9	100,0	96,0	4,0	0,0	0,0	100,0	85,4	2208	
Қарағанды	88,0	9,3	2,7	100,0	98,3	0,8	0,9	0,0	100,0	95,7	4838	
Қостанай	66,4	25,3	8,4	100,0	97,1	2,8	0,0	0,0	100,0	88,8	3058	
Қызылорда	81,0	9,9	9,0	100,0	98,2	1,1	0,7	0,0	100,0	90,0	2292	
Маңғыстау	49,8	44,9	5,3	100,0	87,3	0,6	12,1	0,0	100,0	84,8	1722	
Павлодар	86,5	9,2	4,4	100,0	99,2	0,7	0,1	0,0	100,0	95,1	2770	
Солтүстік Қазақстан	67,6	20,0	12,4	100,0	98,0	1,4	0,5	0,1	100,0	85,9	2304	
Оңтүстік Қазақстан	67,0	20,4	12,6	100,0	99,1	0,8	0,0	0,0	100,0	86,5	8729	
Тұрғылықты жері												
Қалалық	94,0	5,1	0,9	100,0	96,9	2,9	0,2	0,0	100,0	96,0	29257	
Ауылдық	52,5	35,4	12,1	100,0	97,8	1,1	1,1	0,1	100,0	86,0	25292	
Үй шаруашылығы басшысының білімі												
Бастауыш/ аяқталмаған орта	64,0	27,7	8,3	100,0	97,7	1,5	0,8	0,0	100,0	89,7	6151	
Орта	66,2	25,7	8,0	100,0	96,9	2,3	0,7	0,0	100,0	89,2	18496	
Орта арнаулы	78,7	16,3	5,0	100,0	97,3	2,2	0,5	0,0	100,0	92,4	17226	
Жоғары	87,7	9,0	3,3	100,0	97,7	1,9	0,4	0,0	100,0	94,5	12355	
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер												
Ең кедей	44,2	41,0	14,7	100,0	97,8	1,8	0,4	0,0	100,0	83,4	10 909	
Екінші	55,5	33,7	10,8	100,0	97,6	1,6	0,7	0,0	100,0	87,0	10 911	
Орташа	77,3	19,2	3,5	100,0	94,5	4,0	1,5	0,0	100,0	91,3	10 909	
Төртінші	97,6	1,6	0,8	100,0	97,5	2,1	0,5	0,0	100,0	96,7	10 905	
Ең бай	99,1	0,4	0,5	100,0	99,1	0,9	0,0	0,0	100,0	98,6	10 916	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі												
Қазақтар	69,4	23,2	7,4	100,0	96,7	2,5	0,8	0,0	100,0	89,6	34089	
Орыстар	88,5	9,1	2,4	100,0	98,0	1,5	0,4	0,0	100,0	95,6	13089	
Басқалар	75,0	18,7	6,4	100,0	98,7	1,1	0,2	0,1	100,0	92,3	7371	
Барлығы	74,7	19,2	6,1	100,0	97,3	2,1	0,6	0,0	100,0	91,4	54549	

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 4.1 көрсеткіші; МДМ 7.8 көрсеткіші.

²МИКЗ 4.3 көрсеткіші; МДМ 7.9 көрсеткіші.

VIII. Ұрпақты болу денсаулығы

Бала туушылық

МИКЗ–де жасөспірім қыз балалар арасындағы туу коэффициенттері және жиынтық туу коэффициенттері зерттеуге дейінгі бір жыл ішінде (1-12 ай) әр әйелдің соңғы босануының айы–күні жөніндегі деректері негізінде есептеліп табылады. Көп ұрықты (егіздер, үшемдер т.с.с.) босану туралы және зерттеу жүргізілгенге дейінгі бір жыл ішіндегі егіздер туған әйелдер туралы ақпараттың жетіспеуі себебінен коэффициенттер аздап төмендетілген болып табылады.

RH.1 кестесінде жасөспірім қыз балалар арасындағы туу коэффициенттері және жиынтық туу коэффициенттері (ЖТК) келтірілген. Жасөспірім қыз балалар арасындағы туу коэффициенттері (15-19 жас тобындағы әйелдер арасындағы жасы бойынша туу коэффициенті) зерттеу жүргізілгенге дейінгі бір жыл ішіндегі 1000 әйелге шаққандағы 15-19 жастағы әйелдер арасындағы босану санын 15-19 жастағы әйелдердің орташа санына (15-19 жастағы әйелдердің барлығын қоса есептегендегі саны) қатынасы ретінде анықталады. Жиынтық туу коэффициенті 15-49 жас тобындағы әйелдердің

барлығына әр бесжылдық жас тобы бойынша есептелген жас бойынша алғандағы туу коэффициенттерін қосу арқылы есептеліп табылады. ЖТК егер ағымдағы туу коэффициенттері сақталса, өзінің бала көтеруге әлеуетті мерзімі біткенше әйелдің босанатын балаларының орташа санын көрсетеді.

Қазақстандағы жиынтық туу коэффициенті ағымдағы статистика бойынша 2010 ж. **2,6–ны** құрайды.

МИКЗ–4 зерттеуі нәтижелері бойынша да ЖТК мәні шаққанда **2,6–ны** құрады; өңірлер кесіндісі бойынша ЖТК–ның ең үлкен мәні Қызылорда, Оңтүстік Қазақстан мен Жамбыл облыстарында тіркелсе (тиісінше **4,5 мен 3,9**), ал ең төмен мәндер Алматы қаласында - **0,8** және Солтүстік Қазақстан облысында – 1,5. ЖТК–ның ең жоғарғы көрсеткіші орта білімі бар (3,0) немесе ауқаттылық деңгейі ең кедей отбасыларындағы (3,6) немесе ауылдық жерлерде (3,3) тұратын әйелдерде байқалады.

МИКЗ нәтижелері бойынша жасөспірім қыз балалар арасындағы туу коэффициенттері Қазақстанда 1000 әйелге **23,4–ті** құрады.

RH.1 – кесте. Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті және жиынтық туу коэффициенті

Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенттері және жиынтық туу коэффициенті, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенттері ¹ (15 - 19 жастағы әйелдер арасындағы жас бойынша туу коэффициенті)	Жиынтық туу коэффициенті
Өңір		
Ақмола	61,1	2,5
Ақтөбе	19,3	3,0
Алматы	24,7	2,7
Алматы қаласы	26,6	0,8
Астана қаласы	9,2	2,2
Атырау	38,2	3,3
Шығыс Қазақстан	7,7	2,4
Жамбыл	30,9	3,9
Батыс Қазақстан	42,9	2,4
Қарағанды	14,9	2,0
Қостанай	24,5	2,1
Қызылорда	49,8	4,5
Маңғыстау	44,4	3,5
Павлодар	9,0	1,9
Солтүстік Қазақстан	9,3	1,5
Оңтүстік Қазақстан	15,1	3,9
Тұрғылықты жері		
Қалалық	17,1	2,2
Ауылдық	31,5	3,3

	Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенттері ¹ (15 - 19 жастағы әйелдер арасындағы жас бойынша туу коэффициенті)	Жиынтық туу коэффициенті
Білімі		
Бастауыш/ аяқталмаған орта	0,0	2,9
Орта	22,9	3,0
Орта арнаулы	25,9	2,6
Жоғары	(*)	(*)
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	26,3	3,6
Екінші	33,6	3,0
Орташа	18,0	2,9
Төртінші	18,0	2,3
Ең бай	21,9	1,8
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі		
Қазақтар	21,9	3,0
Орыстар	25,8	1,7
Басқалар	28,7	2,4
Барлығы	23,4	2,6

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.1 көрсеткіші; МДМ 5.4 көрсеткіші

(*) – көрсеткіштер салмақталмаған байқаулардың 25-тен аз жағдайына негізделген.

Ерте жас тобындағы жыныстық белсенділік және бала туу бүкіл дүние жүзі бойынша жас адамдарға айтарлықтай қатер төндіріп отыр. RH.2–кестесінде жасы 15-19 және 20-24 жас аралығындағы әйелдердің ерте жаста бала тууының бірнеше көрсеткіштері көрсетілген, ал RH.3–кестесінде ерте бала туу үрдістері көрсетілген.

RH.2–кестесінен көрініп тұрғандай, жасы 15-19 аралығындағы әйелдердің **2,7 пайызы бала туған, 1,1 пайызы бірінші балаға жүкті, сауал қойылғандардың 3,8 пайызы бала туу кезеңіне кірген, бұл ретте 15 жасқа дейінгі жас тобында тірі бала туу жағдайы байқалмады.** Бұл жас тобындағы жүктілік пен бала туудың ең көп саны Қостанай облысында байқалды – әйелдердің 6,2 пайызы тірі бала босанған және сауалнама жүргізу барысында

әйелдердің 0,9 пайызы бірінші балаға жүкті болған. Ауыл әйелдері қалалық әйелдермен салыстырғанда ерте туудың неғұрлым жоғары көрсеткіштеріне ие. Басқа критерийлерді есепке алғанда, ерте жаста туудың ең жоғары көрсеткіштері - бұрынырақ орын алған тірі бала туушылық, бірінші балаға жүктілік, ерте жаста бала көтеру - орта арнаулы білімі бар әйелдер арасында (**тиісінше** 4,0; 1,9 және 5,9 пайыз) және ауқаттылық деңгейі ең кедей квинтиль үй шаруашылықтарындағы әйелдер тобында (**тиісінше** 4,3; 1,9 және 6,1 пайыз) кездесіп отыр. 20-24 жас тобындағы әйелдердің арасында сауал қойылғандардың тек 2,3 пайызы 18 жасқа дейін бір бала туған. Бұл топтағы респонденттердің көп санында (6 пайыз) аяқталмаған орта білімі болды.

RH.2 – кесте. Ерте бала туу

Жасы 15-19 жас арасында тірі бала туған, бірінші баласына жүкті және бала туу кезеңіне енген әйелдердің пайыздық үлесі; жасы 15-19 жас арасындағы 15–жасқа дейін тірі бала босанған әйелдердің пайыздық үлесі және 18 жасқа дейін тірі баланы босанған 20-24 жас аралығындағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15-19 жас арасындағы әйелдердің пайыздық үлесі				15-19 жас арасындағы әйелдер саны	18 жасқа дейін тірі бала босанған 20-24 жас аралығындағы әйелдердің пайыздық үлесі ¹	20-24 жас аралығындағы әйелдер саны
	тірі бала босанған	бірінші балаға жүкті	бала туу кезеңіне енді	15 жасқа толғанға дейін тірі бала босанған			
Өңір							
Ақмола	5,9	0,9	6,8	0,0	74	1,0	77
Ақтөбе	0,9	1,9	2,8	0,0	95	3,8	114

	15-19 жас арасындағы әйелдердің пайыздық үлесі				15-19 жас арасындағы әйелдер саны	18 жасқа дейін тірі бала босанған 20-24 жас аралығындағы әйелдердің пайыздық үлесі ¹	20-24 жас аралығындағы әйелдер саны
	тірі бала босанған	бірінші балаға жүкті	бала туу кезеңіне енді	15 жасқа толғанға дейін тірі бала босанған			
Алматы	3,8	0,6	4,3	0,0	256	1,8	254
Алматы қаласы	1,4	0,0	1,4	0,0	107	0,7	207
Астана қаласы	0,0	0,0	0,0	0,0	69	1,0	99
Атырау	2,7	0,7	3,4	0,0	67	4,3	68
Шығыс Қазақстан	1,6	0,9	2,4	0,0	180	4,2	169
Жамбыл	2,9	3,4	6,3	0,0	139	1,5	114
Батыс Қазақстан	5,2	0,0	5,2	0,0	81	3,4	84
Қарағанды	1,9	1,5	3,4	0,0	173	2,4	193
Қостанай	6,2	0,9	7,1	0,0	98	3,2	126
Қызылорда	3,3	0,8	4,1	0,0	84	0,0	78
Маңғыстау	2,9	1,2	4,1	0,0	83	0,8	75
Павлодар	3,5	0,0	3,5	0,0	94	3,9	111
Солтүстік Қазақстан	3,0	2,1	5,1	0,0	67	4,0	79
Оңтүстік Қазақстан	1,4	1,2	2,6	0,0	354	1,9	331
Тұрғылықты жері							
Қалалық	2,1	1,0	3,1	0,0	1091	2,1	1331
Ауылдық	3,3	1,2	4,5	0,0	932	2,6	848
Білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(*)	(*)	(*)	(*)	300	(*)	7
Орта	3,2	1,1	4,3	0,0	828	6,0	502
Орта арнаулы	4,0	1,9	5,9	0,0	591	1,9	633
Жоғары	1,5	0,2	1,6	0,0	303	0,6	1034
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	4,3	1,9	6,1	0,0	442	2,9	358
Екінші	3,2	1,3	4,5	0,0	393	4,0	397
Орташа	2,1	0,9	2,9	0,0	446	1,4	438
Төртінші	2,3	0,6	2,9	0,0	387	2,0	435
Ең бай	1,4	0,6	1,9	0,0	355	1,5	551
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	1,5	0,8	2,3	0,0	1444	1,8	1397
Орыстар	6,0	1,5	7,6	0,0	327	3,4	480
Басқалар	4,8	2,0	6,9	0,0	251	2,5	302
Барлығы	2,7	1,1	3,8	0,0	2022	2,3	2178

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.2 көрсеткіші.

(*) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

RH.3–кестесінде жас топтары бойынша әйелдер арасындағы ерте бала туу үрдістері көрсетілген. 35-39 жас пен 40-44 жас тобындағы 18 жасқа дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі 2,9 пайызды құрады, одан соң, 30-34 жас тобындағы әйелдер арасында ерте

бала туу толқыны байқалды және тірі бала туған әйелдердің пайызы 5,8 пайызға дейін күрт жоғарылайды, одан әрі қарай 18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің саны төмендейді – 25-29 жас тобында 3 пайыздан 20-24 жас тобында 2,3 пайызға дейін.

RH.3 – кесте. Ерте бала туу үрдістері

15 пен 18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің тұрғылықты жері және жас топтары бойынша пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

Жасы	Қалалық мекен				Ауылдық мекен				Барлығы			
	15 жасқа толғанға дейін бала босанған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жас тобындағы әйелдердің саны	18 жасқа дейін тірі бала босанған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жас тобындағы әйелдердің саны	15 жасқа толғанға дейін бала босанған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жас тобындағы әйелдердің саны	18 жасқа толғанға дейін тірі бала босанған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жас тобындағы әйелдердің саны	15 жасқа толғанға дейін бала босанған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жас тобындағы әйелдердің саны	18 жасқа толғанға дейін тірі бала босанған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жас тобындағы әйелдердің саны
15-19	0,0	1091	ққ	ққ	0,0	932	ққ	ққ	0,0	2022	ққ	ққ
20-24	0,1	1331	2,1	1331	0,0	848	2,6	848	0,1	2178	2,3	2178
25-29	0,0	1205	2,7	1205	0,0	810	3,4	810	0,0	2016	3,0	2016
30-34	0,1	1128	5,1	1128	0,2	877	6,6	877	0,1	2005	5,8	2005
35-39	0,0	1113	3,1	1113	0,1	788	2,8	788	0,1	1901	2,9	1901
40-44	0,1	1079	2,9	1079	0,0	840	2,9	840	0,1	1919	2,9	1919
45-49	0,1	1108	2,2	1108	0,0	864	2,1	864	0,1	1972	2,2	1972
Барлығы	0,1	8055	3,0	6964	0,0	5959	3,4	5028	0,1	14014	3,2	11992

ққ - қолдануға келмейді

Контрацепция әдістері

Отбасын тиісті жоспарлау әйелдер мен балалар денсаулығы үшін маңызды, себебі ол: 1) өте ерте немесе өте кеш жүктілікті болдырмауға; 2) бала туу мерзімін жоспарлауға; 3) балалар санын шектеуге мүмкіндік береді. Барлық жұптардың өте ерте немесе өте кеш, сонымен бірге, бірінен соң бірі болатын немесе өте көп санды жүктілікті болдырмауға мүмкіндіктер беретін ақпарат пен қызметтерге қол жеткізе алуының маңызы ерекше зор.

Қазіргі уақытта некедегі немесе бейресми одақтағы әйелдердің 51 пайызы контрацепцияны түрлі әдістерін пайдаланатындығы туралы хабарлаған (RH.4–кесте). Контрацепцияның ең кең таралған әдісі жатыршылық спиральді (ЖІС) пайдалану болып табылады, бұл әдісті Қазақстандағы әрбір үшінші әйел бүгінде қолданып отыр (33,5 пайыз). Екінші ең кең таралған әдіс - ерлердің презервативтерін қолдану (7,2 пайыз) болып табылады, ауыз арқылы қолданылатын контрацептивтерді әйелдердің 7,1 пайызы пайдаланады.

Әйелдердің 0,3–тен 0,5 пайызға дейінгі үлесі контрацепция ретінде жыныстық қатынасты ұзу, жыныстық қатынастан мерзімді түрде тартыну, лактациялық аменорея әдісін (ЛАӨ) немесе инъекцияны (егуді) қолданады. Әйелдер презервативін, мембраналарды (қынап ішіндегі желе,

көбіктер) сауал қойылғандардың 0,1 пайызы ғана қолданады.

Некедегі немесе одақтағы әйелдердің контрацептивтердің түрлі әдістерін қолдануының ең жоғары көрсеткіштері Астана және Алматы қалаларында (тиісінше 72,7 және 62,6 пайыз), Қостанай (63,1 пайыз), Батыс-Қазақстан (61,9 пайыз) және Солтүстік Қазақстан (60,5 пайыз) облыстарында байқалады.

Контрацептивтік құралдарды ең аз мөлшерде Ақтөбе, Оңтүстік Қазақстан және Алматы облыстарында тұратын әйелдер қолданады. Ақтөбе облысында әйелдердің тек 35,7 пайызы, Оңтүстік Қазақстан және Алматы облыстарында әйелдердің 43,1 пайызы бала бітуге қарсы сақтандыратын құралдардың әйтеуір бір түрін қолданатынын айтқан.

Жасөспірімдер жасы үлкенірек әйелдерге қарағанда контрацептивтік құралдарды әлдеқайда сирек қолданады. 20-24 жас аралығындағы әйелдердің 35,3 пайызымен және үлкенірек жастағы әйелдердің 56,8 пайызымен салыстырғанда 15-19 жас аралығындағы некедегі немесе одақтағы әйелдердің тек 19,2 пайызы ғана қазіргі уақытта контрацепцияның қандай да бір әдісін пайдаланады.

Контрацепция әдістерін қолдану көрсеткіштері әйелдердің білім деңгейіне тікелей байланысты.

Контрацепцияның қандай да бір әдістерін пайдаланатын әйелдердің үлесі аяқталмаған орта білімі бар әйелдер арасындағы 46 пайыздан, жоғары білімі бар әйелдердің арасындағы 52,9 пайыз деңгейіне дейін өседі.

Контрацепцияның қазіргі заманғы әдістерін сұралған әйелдердің 49,5 пайызы, ал дәстүрлі әдістерін тек 1,5 пайызы ғана пайдаланады. Контрацепцияның қазіргі заманғы әдістерін пайдаланатын әйелдердің 60 пайыздан астамы Астана қаласында және Батыс Қазақстан облысында,

50-59 пайызы – Қарағанды, Павлодар, Солтүстік-Қазақстан және Қостанай облыстарында және Алматы қаласында тұрады. Контрацепцияның қазіргі заманғы әдістерін пайдаланатын және екі және одан көп балалары бар әйелдердің үлесі 52,1 пайыздан асады (екі баласы барлар – 56,8 пайыз, үш баласы барлар – 53,2 пайыз, отбасында төрт немесе одан көп баласы барлар – 52,1 пайыз). Балалары жоқ және контрацепциялық құралдарды пайдаланатын әйелдердің үлесі 16,4 пайызды құрады.

РН.4 – кесте. Әйелдер арасындағы әр түрлі контрацепция әдістерін қолдану

Қазір контрацептивтік әдіс қолданатын (немесе оның серіктесі қолданатын) тұрмыстағы немесе бейресми одақтағы 15-49 жас арасындағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	Контрацепция әдісін қолданбайды	Келесі контрацепция әдістерін пайдаланатын әйелдердің (қазір тұрмыстағы немесе одақтағы) пайыздық үлесі:														Қазір тұрмыстағы немесе бейресми одақтағы әйелдердің саны			
		Әйелдер стерилизациясы	Ерлер стерилизациясы	ЖІС (жатыр ішілік спираль)	Инъекциялар	Импланттар	Таблеткалар (дәрілер)	Ерлерге арналған презерватив	Әйелдерге арналған презерватив	Диафрагма / көбік/гель	Лактациялық аменорея әдісі	Мерзімді түрде жыныстық қатынастан бас тарту	Үзілген жыныстық акт	Өзге	Қайсыбір қазіргі әдіс		Қайсыбір дәстүрлі әдіс	Кез келген әдіс ¹	
Өңір																			
Ақмола	54,5	1,3	0,2	29,8	0,0	0,0	4,2	8,7	0,0	0,0	0,5	0,2	0,4	0,2	44,2	1,3	45,5	379	
Ақтөбе	64,3	0,0	0,0	29,5	0,0	0,0	1,1	4,2	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	35,5	0,2	35,7	397	
Алматы	56,9	0,7	0,2	33,0	0,0	0,0	3,0	5,6	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,4	42,6	0,5	43,1	890	
Алматы қаласы	37,4	1,7	0,0	13,7	0,0	0,0	28,2	14,8	0,2	0,2	1,4	2,0	0,3	0,0	58,9	3,7	62,6	575	
Астана қаласы	27,3	2,5	0,0	48,5	0,0	0,0	15,6	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	72,6	0,1	72,7	284	
Атырау	51,8	1,2	0,0	35,7	0,0	0,0	3,6	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	1,1	46,0	2,2	48,2	238	
Шығыс Қазақстан	49,8	0,8	0,0	30,9	0,0	0,0	8,1	9,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,6	0,2	48,8	1,4	50,2	743	
Жамбыл	55,6	2,2	0,0	35,9	0,7	0,0	1,8	3,2	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	43,8	0,6	44,4	543	
Батыс Қазақстан	38,1	1,3	0,0	39,4	0,0	0,0	8,7	10,8	0,0	0,0	0,0	0,2	1,5	0,0	60,2	1,7	61,9	339	
Қарағанды	45,4	2,2	0,0	31,0	0,5	0,0	10,2	7,2	0,5	0,5	0,6	0,2	0,9	0,8	52,1	2,4	54,6	753	
Қостанай	36,9	1,9	0,0	35,7	0,0	0,0	12,8	9,1	0,2	0,2	1,1	0,7	0,6	0,8	59,9	3,2	63,1	468	
Қызылорда	55,9	0,2	0,0	35,6	0,2	0,0	3,6	4,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	43,6	0,5	44,1	357	
Маңғыстау	42,9	0,2	0,0	49,8	0,0	0,0	3,9	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	57,1	0,0	57,1	280	
Павлодар	41,7	1,0	0,0	36,6	0,0	0,0	7,9	11,2	0,2	0,0	0,0	0,8	0,1	0,4	56,9	1,4	58,3	433	
Солтүстік Қазақстан	39,5	0,5	0,0	31,4	0,0	0,0	9,6	14,5	0,0	0,5	0,2	0,9	1,9	1,0	56,5	4,0	60,5	375	
Оңтүстік Қазақстан	56,9	0,9	0,0	36,0	1,2	0,0	0,7	3,5	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	0,0	42,2	0,9	43,1	1379	
Тұрғылықты жері																			
Қалалық	46,1	1,3	0,1	30,8	0,3	0,0	10,9	8,5	0,2	0,2	0,3	0,5	0,4	0,4	52,2	1,7	53,9	4509	
Ауылдық	52,3	1,0	0,0	36,6	0,3	0,0	2,8	5,7	0,0	0,1	0,2	0,4	0,5	0,2	46,4	1,3	47,7	3925	
Жасы																			
15-19	80,8	0,5	0,0	5,6	0,0	0,0	1,9	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	18,4	0,7	19,2	92	
20-24	64,7	0,1	0,0	17,3	0,1	0,0	5,9	10,1	0,0	0,3	0,5	0,3	0,6	0,2	33,8	1,5	35,3	998	
25-29	47,1	0,1	0,1	30,2	0,2	0,0	9,9	10,9	0,1	0,1	0,5	0,4	0,3	0,3	51,5	1,4	52,9	1415	
30-34	43,2	1,0	0,0	37,0	0,5	0,0	9,8	7,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,6	0,3	55,5	1,3	56,8	1544	
35-39	39,0	1,1	0,0	42,6	0,6	0,0	7,9	7,1	0,1	0,1	0,5	0,5	0,3	0,2	59,5	1,5	61,0	1483	

	Келесі контрацепция әдістерін пайдаланатын әйелдердің (қазір тұрмыстағы немесе одақтағы) пайыздық үлесі:																Қазір тұрмыстағы немесе бейресми одақтағы әйелдердің саны	
	Контрацепция әдісін қолданбайды	Әйелдер стерилизациясы	Ерлер стерилизациясы	ЖІС (жатыр ішілік спираль)	Инъекциялар	Импланттар	Таблеткалар (дәрілер)	Ерлерге арналған презерватив	Әйелдерге арналған презерватив	Диафрагма / көбік/гель	Лактациялық аменорея әдісі	Мерзімді түрде жыныстық қатынастан бас тарту	Үзілген жыныстық акт	Өзге	Қайсыбір қазіргі әдіс	Қайсыбір дәстүрлі әдіс		Көз келген әдіс ¹
40-44	43,0	2,1	0,1	40,4	0,3	0,0	6,3	5,5	0,4	0,1	0,1	0,7	0,6	0,6	55,1	1,9	57,0	1487
45-49	60,9	2,2	0,0	29,4	0,0	0,0	2,8	3,3	0,1	0,0	0,0	0,7	0,5	0,2	37,8	1,4	39,1	1416
Тірі балалар саны																		
0	83,1	0,6	0,0	2,9	0,1	0,0	5,9	6,8	0,0	0,1	0,0	0,0	0,5	0,0	16,4	0,5	16,9	691
1	52,4	0,5	0,1	22,1	0,1	0,0	12,8	9,9	0,1	0,1	0,4	0,6	0,5	0,4	45,7	1,9	47,6	1927
2	41,6	1,2	0,0	39,2	0,1	0,0	7,7	8,3	0,1	0,2	0,3	0,6	0,4	0,3	56,8	1,6	58,4	2831
3	45,5	1,7	0,0	41,0	0,2	0,0	4,4	5,8	0,1	0,0	0,2	0,4	0,5	0,2	53,2	1,3	54,5	1670
4+	46,7	1,6	0,0	44,5	1,2	0,0	1,7	2,9	0,1	0,1	0,3	0,1	0,6	0,2	52,1	1,3	53,3	1316
Білімі																		
Бастауыш/ аяқталмаған орта	54,0	1,7	0,0	33,3	1,1	0,0	3,1	5,4	0,0	0,0	0,5	0,0	0,8	0,0	44,7	1,4	46,0	184
Орта	50,9	1,3	0,1	34,8	0,3	0,0	4,7	5,8	0,1	0,1	0,4	0,4	0,7	0,5	47,1	2,1	49,1	2787
Орта арнаулы	48,5	1,1	0,0	34,6	0,3	0,0	6,6	7,6	0,0	0,1	0,1	0,4	0,3	0,2	50,4	1,1	51,5	2872
Жоғары	47,1	1,0	0,0	30,8	0,3	0,0	10,6	8,4	0,2	0,1	0,3	0,5	0,3	0,2	51,5	1,4	52,9	2583
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер																		
Ең кедей	54,4	1,7	0,0	37,6	0,8	0,0	1,4	3,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,5	0,0	44,6	1,0	45,6	1622
Екінші	53,9	0,8	0,1	36,3	0,0	0,0	2,4	5,6	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,2	45,1	1,0	46,1	1693
Орташа	49,7	1,1	0,0	32,4	0,2	0,0	6,2	8,6	0,1	0,2	0,2	0,5	0,5	0,3	48,8	1,5	50,3	1671
Төртінші	44,3	1,2	0,0	32,0	0,4	0,0	10,2	9,4	0,2	0,2	0,2	0,9	0,5	0,5	53,6	2,2	55,7	1599
Ең бай	43,2	1,1	0,0	29,6	0,1	0,0	14,8	9,1	0,3	0,0	0,6	0,4	0,4	0,4	55,0	1,8	56,8	1850
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі																		
Қазақтар	51,7	1,0	0,0	36,5	0,4	0,0	4,1	5,2	0,1	0,1	0,2	0,4	0,2	0,1	47,4	0,9	48,3	5461
Орыстар	41,7	1,3	0,1	26,9	0,1	0,0	16,1	11,0	0,1	0,1	0,3	0,6	0,8	0,8	55,8	2,5	58,3	1831
Басқалар	48,0	1,6	0,0	29,6	0,3	0,0	7,3	10,5	0,2	0,2	0,3	0,4	1,4	0,3	49,6	2,4	52,0	1141
Барлығы	49,0	1,2	0,0	33,5	0,3	0,0	7,1	7,2	0,1	0,1	0,3	0,4	0,5	0,3	49,5	1,5	51,0	8434

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.3 көрсеткіші; МДМ 5.3 көрсеткіші.

Зерттеу барысында өзі немесе оның серіктесі контрацептивтік әдісті қолдану туралы 15 пен 59 жас арасындағы ерлер арасында сауалнама жүргізілді (RH.4M–кесте). Сауал қойылғандардың 40,6 пайызы ғана өзінің немесе серіктесінің контрацептивтік әдістің әйтеуір бір түрін қолданатыны жайлы сауалға «иә» деп жауап берген.

Ең кең таралған әдіс жатыр ішіне салынатын спиральдарды (24,2 пайыз) қолдану, ерлер презервативтерін сауал қойылған әрбір оныншы адам пайдаланады (10,7 пайыз), үшінші орында – таблеткалар (4,3 пайыз). Контрацепцияның қалған әдістерін сауал қойылғандардың шамамен 3 пайызы қолданады.

Қалалық өңірлерде тұратын ерлер ауылдық жерлердегілерге қарағанда контрацептивтік

құралдардың әйтеуір бір түрін жиірек қолданады (тиісінше 42,6 және 38,5 пайыз). Және де қалалық өңірлерде тұратын ерлер немесе олардың серіктестері ауылдық жерлердегі ерлерге/серіктестеріне қарағанда контрацептивтік құралдар ретінде ерлер презервативтерін (тиісінше 13,1 және 8,1 пайыз) және таблеткаларды (7,2 пайыз бен 1,1 пайыз) жиірек қолданады.

Өңірлер кесіндісі бойынша әр түрлі контрацепция әдістерін Астана қаласы (58,1 пайыз) мен Алматы (53,2 пайыз) және Солтүстік Қазақстан облыстары (52,7 пайыз) тұрғындары ең жиі қолданады. Контрацепцияны ең аз мөлшерде қолданатын ерлер Маңғыстау (18,2 пайыз), Ақтөбе (29,5 пайыз) мен Ақмола (29,9 пайыз) облыстарында тұратындар арасында байқалды.

Контрацепция әдістерін қолдану көрсеткіштерінің білім деңгейі және үй шаруашылығының ауқаттылық деңгейімен айқын байланысы бар. Орта білімді ерлердің тек 37,2 пайызы ғана контрацепцияның әйтеуір бір әдісін қолданады, ал бұл көрсеткіш жоғары білімді ерлердің арасында 44,1 пайызды құрайды. Ең кедей үй шаруашылықтарының өкілдері болып табылатын ерлердің тек 33,6 пайызы контрацепцияның әйтеуір бір әдісін қолданса, ең бай үй шаруашылықтарының өкілдері болып табылатын ерлердің арасында бұл көрсеткіш 45,9 пайызды құрайды.

Жасы артқан сайын ерлердің арасындағы контрацепцияның әйтеуір бір әдісін қолдану жиілігі өсе береді – ең аз деңгейдегі 22 пайыздан (20-24 жастағылар), 35-39 жастағы ерлердің арасында өзінің максималды шамасына жетеді (55,7 пайыз) де, одан әрі 55-59 жас тобындағы ерлердің арасында 7,4 пайыз деңгейіне дейін төмендейді. Ерлер (және олардың серіктестері) бәрінен де көбірек жатыр ішіне салынатын спиральдар мен ерлердің презервативтерін қолдануды артық көреді.

RH.4M – кесте. Ерлер арасындағы әр түрлі контрацепция әдістерін қолдану

Қазір контрацептивтік әдістің әйтеуір бірін қолданатын (немесе оның серіктесі қолданатын) үйленген немесе одақтағы 15 пен 59 жас арасындағы ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

Өңір	Контрацепция әдісін қолданбайды	Келесі контрацепция әдістерін пайдаланатын ерлердің (қазір үйленген немесе әйелмен бейресми одақтағы) пайыздық үлесі:															Қазір үйленген немесе бейресми одақтағы ерлер саны	
		Әйелдер стерилизациясы	Ерлер стерилизациясы	ЖІС (жатыр ішілік спираль)	Инъекциялар	Импланттар	Таблеткалар (дерілер)	Ерлерге арналған презерватив	Әйелдерге арналған презерватив	Диафрагма / көбік/гель	Лактациялық аменорея әдісі	Мерзімді түрде жыныстық қатынастан бас тарту	Үзілген жыныстық ақт	Өзге	Қайсыбір қазіргі күнгі әдіс	Қайсыбір дәстүрлі әдіс		Қайсыбір әдіс ¹
Ақмола	70,1	0,0	0,0	17,2	0,7	0,0	2,6	8,3	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	28,7	1,2	29,9	115
Ақтөбе	70,5	0,0	0,0	22,8	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	28,8	0,7	29,5	119
Алматы	46,8	0,2	0,0	37,6	0,0	0,0	1,9	12,7	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53,2	0,0	53,2	281
Алматы қаласы	49,7	0,8	0,0	7,6	0,0	0,0	19,6	21,9	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	49,9	0,4	50,3	168
Астана қаласы	41,9	0,0	0,0	37,8	0,0	0,0	13,9	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	58,1	0,0	58,1	82
Атырау	54,5	1,9	0,0	29,5	0,0	0,0	0,8	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	45,1	0,4	45,5	74
Шығыс Қазақстан	68,3	0,0	0,0	17,4	0,0	0,0	4,2	9,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	31,1	0,6	31,7	251
Жамбыл	65,6	0,0	0,0	30,0	0,0	0,0	1,5	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,4	0,0	34,4	160
Батыс Қазақстан	55,2	0,0	0,0	25,7	0,0	0,0	3,5	13,5	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	44,8	0,0	44,8	109
Қарағанды	61,1	0,0	0,0	15,7	0,0	0,0	4,5	16,9	0,0	0,0	0,0	0,5	1,2	0,0	37,2	1,7	38,9	239
Қостанай	56,7	0,7	0,0	18,4	0,0	0,0	9,2	11,9	0,0	0,0	1,3	0,0	1,1	0,7	40,1	3,2	43,3	141
Қызылорда	69,1	0,0	0,0	22,8	0,0	0,0	1,6	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	29,7	1,2	30,9	112
Маңғыстау	81,8	0,0	0,0	11,3	0,0	0,0	0,7	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,2	0,0	18,2	84
Павлодар	58,7	1,6	0,0	21,3	0,0	0,0	6,0	11,8	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	40,7	0,5	41,3	145
Солтүстік Қазақстан	47,3	0,0	0,4	22,9	0,0	0,0	5,6	19,3	0,0	0,5	0,0	0,9	3,1	0,0	48,6	4,1	52,7	126

	Келесі контрацепция әдістерін пайдаланатын ерлердің (қазір үйленген немесе әйелмен бейресми одақтағы) пайыздық үлесі:																	Қазір үйленген немесе бейресми одақтағы ерлер саны
	Контрацепция әдісін қолданбайды	Әйелдер стерилизациясы	Ерлер стерилизациясы	ЖІС (жатыр ішілік спираль)	Инъекциялар	Импланттар	Таблеткалар (дәрілер)	Ерлерге арналған презерватив	Әйелдерге арналған презерватив	Диафрагма / көбік/гель	Лактациялық аменорея әдісі	Мерзімді түрде жыныстық қатынастан бас тарту	Үзілген жыныстық акт	Өзге	Қайсыбір қазіргі күнгі әдіс	Қайсыбір дәстүрлі әдіс	Қайсыбір әдіс ¹	
Оңтүстік Қазақстан	59,9	0,5	0,0	33,8	0,6	0,0	0,0	5,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,1	0,0	40,1	389
Тұрғылықты жері																		
Қалалық	57,4	0,3	0,0	21,3	0,0	0,0	7,2	13,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,0	41,9	0,7	42,6	1360
Ауылдық	61,5	0,4	0,0	27,4	0,2	0,0	1,1	8,1	0,3	0,0	0,1	0,2	0,5	0,2	37,6	0,9	38,5	1235
Жасы																		
15-19	100,0	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3
20-24	78,0	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	6,4	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	20,7	1,2	22,0	108
25-29	53,3	0,0	0,2	21,9	0,0	0,0	8,9	15,2	0,0	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	46,2	0,6	46,7	258
30-34	47,7	0,4	0,0	29,2	0,2	0,0	7,0	15,2	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	51,9	0,4	52,3	445
35-39	44,3	0,0	0,0	32,8	0,5	0,0	5,6	15,5	0,2	0,0	0,0	0,4	0,9	0,0	54,5	1,2	55,7	472
40-44	47,9	0,4	0,0	37,5	0,0	0,0	2,4	10,4	0,6	0,0	0,2	0,2	0,2	0,3	51,3	0,9	52,1	382
45-49	62,2	0,9	0,0	24,0	0,0	0,0	3,3	8,5	0,4	0,1	0,0	0,2	0,5	0,0	37,1	0,7	37,8	389
50-54	84,0	0,5	0,0	10,6	0,0	0,0	0,4	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,3	15,1	0,9	16,0	320
55-59	92,6	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,6	0,9	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,1	7,0	0,5	7,4	218
Білімі																		
Бастауыш/ аяқталмаған орта	61,4	0,8	0,0	25,7	0,0	0,0	1,5	7,3	0,0	0,0	0,0	0,8	2,4	0,0	35,4	3,2	38,6	88
Орта	62,8	0,3	0,0	25,6	0,1	0,0	2,0	8,5	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	0,1	36,6	0,6	37,2	977
Орта арнаулы	57,9	0,2	0,0	24,2	0,3	0,0	5,2	11,0	0,2	0,1	0,0	0,3	0,5	0,1	41,2	0,9	42,1	880
Жоғары	55,9	0,4	0,1	21,9	0,0	0,0	7,0	14,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,3	0,0	43,6	0,5	44,1	647
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер																		
Ең кедей	66,4	0,0	0,0	28,4	0,6	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3	0,0	32,9	0,7	33,6	491
Екінші	61,5	0,8	0,0	26,7	0,0	0,0	1,5	8,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,8	0,4	37,4	1,2	38,5	516
Орташа	58,7	0,6	0,1	22,9	0,0	0,0	4,0	12,8	0,4	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	40,9	0,4	41,3	509
Төртінші	57,0	0,2	0,0	20,3	0,0	0,0	6,1	15,1	0,2	0,0	0,0	0,4	0,6	0,1	41,9	1,1	43,0	526
Ең бай	54,1	0,1	0,0	23,0	0,0	0,0	9,3	12,8	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	45,4	0,5	45,9	553
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі																		
Қазақтар	61,6	0,4	0,0	26,7	0,0	0,0	2,1	8,5	0,2	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	37,9	0,4	38,4	1623
Орыстар	56,1	0,1	0,1	16,4	0,1	0,0	9,6	15,9	0,2	0,0	0,1	0,4	0,5	0,2	42,5	1,3	43,9	623
Басқалар	54,7	0,3	0,0	26,3	0,7	0,0	5,0	11,4	0,0	0,2	0,0	0,0	1,5	0,0	43,8	1,5	45,3	349
Барлығы (15-49)	52,0	0,3	0,0	28,3	0,1	0,0	5,3	12,8	0,2	0,0	0,1	0,2	0,4	0,0	47,2	0,8	48,0	2058
Барлығы (15-59)	59,4	0,3	0,0	24,2	0,1	0,0	4,3	10,7	0,2	0,0	0,1	0,2	0,4	0,1	39,8	0,8	40,6	2595

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ 5.3 көрсеткіші; МДМ 5.3 көрсеткіші.

(*)—көрсеткіштер 25- тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік

Контрацептивтік құралдар мен бала тууды бақылайтын әдістердегі қанағаттандырылмаған қажеттіліктер контрацепцияны пайдаланбайтын, алайда келесі бала тууын кейінге қалдыруды қалайтын (бала туу мерзімін жоспарлау) НЕМЕСЕ бала тууды мүлде қаламайтын (бала санын шектеу) бала көтеруге қабілетті жастағы әйелдерге қатысты. МИКЗ–де қанағаттандырылмаған қажеттіліктер бірқатар сұрақтардың көмегімен анықталады, олар ағымдағы тәжірибені, контрацепцияның құралын пайдалануға, жүкті болу мен босануға қатысты тұрғыны айқындауға мүмкіндік береді.

RH.5–кестесінде контрацепцияға қатысты және контрацепция әдістеріне қанағаттандырылмаған және қанағаттандырылған қажеттіліктерге байланысты зерттеу нәтижелері көрсетілген.

Балалардың туу мерзімін жоспарлауға арналған контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттілігі контрацепцияны пайдаланбайтын және келесіні мәлімдейтін әйелдердің пайыздық үлесі ретінде анықталады:

- жүкті емес, әрі босанғаннан кейінгі аменореямен¹⁴ ауырмайды, олар бала көтеруге қабілетті¹⁵ және келесі баланы босанғанға дейін екі немесе одан да көбірек жыл күте тұрар едік дейді, НЕМЕСЕ
- жүкті емес, әрі босанғаннан кейінгі аменореямен ауырмайды, олар әлі бала көтеруге қабілетті және келесі баланы көтеру қажеттілігіне сенімсіз, НЕМЕСЕ
- жүкті және жүктілік мезгілсіз болғанын; әлі де күте тұрғысы келгенін мәлімдейді, НЕМЕСЕ
- олар босанғаннан кейінгі аменореямен ауырады және баланы босану мезгілсіз болды дейді, күте тұруды қалаған екен.

Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттіліктің жалпы көрсеткіші – бұл бала туу мерзімін жоспарлауда контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік пен бала санын шектеуде контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік көрсеткіштерінің қосындысы. Зерттеу нәтижелері

бойыншы сауал қойылған әйелдердің 11,6 пайызының контрацепцияны пайдаланудағы қажеттілігі қанағаттандырылмағанын көрсетеді. Бала туу мерзімін жоспарлауға арналған контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік әйелдердің 6,9 пайызында болса, әйелдердің бала санын шектеуге арналған қанағаттандырылмаған қажеттіліктері тиісінше 4,7 пайызында.

Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттіліктің ең үлкен жалпы көрсеткіші Ақмола облысында (16,9 пайыз), оның ең төмен көрсеткіші – 3,3 пайыз – Астана қаласында. Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттіліктің жалпы көрсеткіші әйелдер арасында 15-19 жас тобындағылардағы 20,6 пайыздан 45-49 жастағы әйелдер арасында 5,8 пайыз деңгейіне дейін төмендейді.

¹⁴ Егер әйел соңғы екі жыл ішінде босанса және қазір жүкті болмаса, бірақ оның етеккір циклі соңғы босанудан кейін әлі қалпына келмесе әйел босанғаннан кейінгі аменореямен ауырады деп есептеледі.

¹⁵ Егер әйел қазір жүкті болмаса, босанғаннан кейінгі аменореямен ауырып жүрмесе, (1a) оның етеккірі ең кемінде соңғы алты ай ішінде келмесе, не онда ешбір уақытта етеккір болмаған болса (1b), әлде оның соңғы етеккірі соңғы баланы босануға дейін келсе, не (1d) онда етеккір паузасы болып жүр / оның жатыры алынып тасталған, немесе (2) Зерттеу жүргізу барысында жүкті бола алмаймын деп неге ойлайсыз деген сауалға ол өзінің жатыры алынып тасталғанын немесе өзінде ешбір уақытта етеккірі болмағаны жайлы, не өзінде етеккір паузасы болып жүргенін, не өзінің соңғы екі не одан көп жыл ішінде нәтижесіз түрде жүкті болуға талпынғанын айтса, немесе (3) Тағы да бала босануды қалар ма едіңіз деген сауалға ол жүкті бола алмаймын деп жауап берсе, немесе (4) Ол алдыңғы бес жыл ішінде бала босанбаған, қазіргі күні контрацепциялық құралдарды пайдаланбайды және қазір күйеуде және зерттеу жүргізу алдындағы соңғы бес жыл ішінде үздіксіз түрде күйеуде болғанын айтса ол әйел бедеу деп саналады.

РН.5 – кесте. Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттіліктер

Қазір тұрмыстағы немесе ермер бейресми одақтағы 15-49 жас арасындағы отбасын жоспарлау қызметіне деген қажеттіліктері қанағаттандырылмаған әйелдердің пайызы өрі қанағаттандырылған контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттіліктерінің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттіліктері				Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттіліктері				Қазір тұрмыстағы немесе ер адаммен бейресми одақтағы және контрацепциядағы қажеттілігі бар әйелдердің саны
	Бала туудың мерзімін жоспарлау үшін		Балалар санын шектеу үшін		Бала туудың мерзімін жоспарлау үшін		Балалар санын шектеу үшін		
	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	
Ақмола	19,0	26,5	45,5	7,8	9,2	16,9	379	72,9	236
Ақтөбе	22,4	13,3	35,7	8,0	4,7	12,7	397	73,8	192
Алматы	21,4	21,7	43,1	11,8	4,8	16,6	890	72,2	531
Алматы қаласы	40,7	22,0	62,6	6,3	3,2	9,5	575	86,8	415
Астана қаласы	43,5	29,2	72,7	1,5	1,7	3,3	285	95,7	216
Атырау	28,8	19,3	48,2	7,8	3,0	10,8	238	81,7	140
Шығыс Қазақстан	24,1	26,1	50,2	5,4	6,5	11,9	743	80,8	461
Жамбыл	22,0	22,4	44,4	9,4	4,4	13,8	543	76,3	316
Батыс Қазақстан	26,3	35,6	61,9	3,5	4,5	8,0	339	88,6	237
Қарағанды	27,6	26,9	54,6	5,5	6,7	12,2	753	81,7	503
Қостанай	27,2	35,9	63,1	6,4	4,4	10,8	468	85,4	346
Қызылорда	25,3	18,8	44,1	8,8	2,4	11,2	357	79,7	198
Маңғыстау	30,2	26,9	57,1	9,4	1,0	10,4	280	84,6	189
Павлодар	25,8	32,5	58,3	4,7	6,2	10,9	433	84,3	299
Солтүстік Қазақстан	28,2	32,3	60,5	5,0	4,4	9,4	375	86,6	262
Оңтүстік Қазақстан	18,5	24,6	43,1	6,3	3,8	10,1	1379	81,0	734
Тұрғылықты жері									
Қалалық	29,3	24,6	53,9	6,4	4,8	11,2	4509	82,8	2933
Ауылдық	21,1	26,6	47,7	7,5	4,5	12,0	3925	79,9	2344
Жасы									
15-19	18,6	0,5	19,2	19,8	0,8	20,6	92	(48,2)	37
20-24	33,4	2,0	35,3	17,5	0,9	18,4	998	65,8	536
25-29	45,0	7,9	52,9	12,0	1,8	13,8	1415	79,4	944
30-34	38,2	18,5	56,8	8,0	4,7	12,6	1544	81,8	1071
35-39	26,9	34,1	61,0	4,1	6,1	10,2	1483	85,6	1056
40-44	9,8	47,2	57,0	2,1	8,0	10,1	1487	84,9	998
45-49	2,0	37,2	39,1	0,4	5,4	5,8	1416	87,2	636

	Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттіліктері				Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылмаған қажеттіліктері				Қазір тұрмыстағы немесе ер адаммен бейресми одақтағы әйелдердің саны	Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттіліктерінің пайыздық үлесі	Қазір тұрмыстағы немесе ер адаммен бейресми одақтағы және контрацепциядағы қажеттілігі бар әйелдердің саны
	Бала туудың мерзімін жоспарлау үшін		Балалар санын шектеу үшін		Бала туудың мерзімін жоспарлау үшін		Балалар санын шектеу үшін				
	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы	Барлығы			
Білімі											
Бастауыш/ аяқталмаған орта	13,2	32,9	46,0	3,7	6,1	9,9	184	82,4	103		
Орта	22,4	26,7	49,1	7,6	5,8	13,4	2787	78,6	1743		
Орта арнаулы	22,5	29,0	51,5	5,5	4,9	10,4	2872	83,1	1778		
Жоғары	33,0	19,8	52,9	7,9	3,1	11,0	2583	82,8	1651		
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер											
Ең кедей	17,5	28,1	45,6	7,8	5,8	13,6	1622	77,0	960		
Екінші	22,0	24,1	46,1	7,7	3,2	10,9	1693	80,9	964		
Орташа	25,1	25,2	50,3	6,9	4,5	11,5	1671	81,4	1032		
Төртінші	29,4	26,3	55,7	6,8	5,2	12,0	1599	82,2	1084		
Ең бай	32,6	24,2	56,8	5,4	4,7	10,1	1850	84,9	1237		
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі											
Қазақтар	25,2	23,1	48,3	7,3	3,6	10,8	5461	81,7	3231		
Орыстар	28,1	30,2	58,3	5,7	7,3	13,0	1831	81,8	1306		
Басқалар	22,7	29,3	52,0	7,1	5,7	12,8	1141	80,2	740		
Барлығы	25,5	25,5	51,0	6,9	4,7	11,6	8434	81,5	5277		

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.4 көрсеткіші; МДМ 5.6 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Бала санын шектеуге арналған контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттілігінің көрсеткішіне – контрацепцияның әйтеуір бір түрін қолданатын және енді бала босану ниеті жоқ әйелдер, ер немесе әйел стерилизациясын пайдаланушы әйелдер және өздерін бедеуіміз дейтін әйелдер жатады. Зерттеу нәтижелері бойынша бұл көрсеткіш 25,5 пайызды құрайды, мұның ең жоғары көрсеткіші Қостанай және Батыс Қазақстан облыстарында (36 пайыздан), Павлодар мен Солтүстік Қазақстан (32 пайыздан) облыстарында тіркелген. Бала санын шектеуге арналған ең жоғары мөлшердегі контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттілігін 40-44 жастағы әйелдердің 47,2 пайызы атап көрсеткен, ең аз мөлшердегі контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттілігін 15-19 жастағы әйелдердің 0,5 пайызы атап көрсеткен.

Бала туу мерзімін жоспарлауға арналған контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттілік көрсеткіші–контрацепцияның әйтеуір бір түрін қолданатын және бала босану ниеті бар әйелдерді немесе енді бір баланы босану немесе босанбау туралы соңғы шешімге келмеген әйелдерді қамтиды. Бүкіл ел бойынша бұл көрсеткіш 25,5 пайызды құрайды. Контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттіліктің ең үлкен көрсеткіштері Астана (43,5 пайыз) мен Алматы

(40,7 пайыз) қалаларында, ең төмені – Оңтүстік Қазақстан мен Ақмола (19 пайыздан) облыстарында тіркелген. Әйелдер жасын есепке алғанда, бала туу мерзімін жоспарлауға арналған контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттілігінің ең жоғары көрсеткіші 25-29 жас аралығындағы әйелдерде байқалады (45 пайыз), ал ең төмені – 2 пайыз – 45-49 жастағы әйелдерде байқалады.

Бала туу мерзімін жоспарлауға арналған және бала санын шектеуге арналған контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттілік көрсеткіштерінің қосындысы контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттілігінің жалпы көрсеткішін құрайды. Зерттеу нәтижелері бойынша бұл көрсеткіштің мәні 51 пайызды құрады, оның ең жоғары мәні Астана қаласында (72,7 пайыз), ең төмен мәні – Ақтөбе облысында (35,7 пайыз) байқалады. Жас топтары кесіндісінде көрсеткіштің (15-19 жастағы әйелдер) 19,2 пайыздан 35-39 жастағы әйелдер арасындағы ең жоғары 61 пайыз мөлшеріне дейін көтерілуі және одан әрі 45-49 жастағы әйелдер арасында 39,1 пайыз мөлшеріне дейін төмендеуі байқалады. Қанағаттандырылғандықтың ең жоғары деңгейі жоғары білімі бар әйелдер арасында байқалады (52,9 пайыз), ал контрацепцияны пайдаланудағы қанағаттандырылған қажеттіліктегі ең төмені аяқталмаған орта білімі бар әйелдерде (46 пайыз) байқалады.

Босануға дейінгі бақылау

Босанғанға дейінгі кезең жүкті әйелдердің арасында әйелдердің өздері мен олардың нәрестелерінің денсаулығы мен амандығы үшін өмірлік маңызы зор бірқатар емдік-алдын-алу іс-шараларын жүргізу тарапынан маңызды кезең болып табылады. Іштегі баланың өсу мен даму процесін және оның ана денсаулығына байланыстылығын неғұрлым терең түсіну ана мен жаңа туған нәрестенің денсаулығын жақсартуға ықпалын тигізетін іс-шараларында босануға дейінгі бақылауға өте көп көңіл бөлуге мәжбүр етеді. Мысалы, егер босануға дейінгі кезеңде әйелдер мен олардың отбасыларының мүшелері қауіпті белгілер мен симптомдар туралы, сондай-ақ босануға байланысты қатерлер туралы ақпарат алса, бұл жүкті әйелдердің босанатын кезде білікті медициналық персоналға жүгінуіне ықпал етуі мүмкін. Босанғанға дейінгі кезең сонымен қатар әйелдерді бала туу мерзімдерін жоспарлау сұрақтары бойынша ақпаратпен қамтамасыз ету мүмкіндігін береді, бұл нәрестелер өлімін қысқартудың маңызды факторы да болып табылады. Жүктілік кезінде сіреспеден қорғап егу баланың да, ананың да өмірін құтқарып қалуы мүмкін.

Жүкті әйелдердегі безгектің алдын алу мен оларды безгектен емдеу, жүкті кезінде қаны аздықты емдеу және ЖЖБЖ–ды емдеу ұрықтың дұрыс дамуына айтарлықтай әсер етуі және ананың денсаулығын жақсартуы мүмкін. Туған кезіндегі салмағының төмен болуы сияқты жайсыз нәтижелерді әйелдің жүктілік кезіндегі тамақтану жағдайын жақсартуға және жұқпаларды (мысалы, безгек және ЖЖБЖ) алдын алуға бағытталған іс-шаралар кешенінің көмегімен азайтуға болады. ЖҚТБ-ның алдын алуды және емдеуді, атап айтқанда босанғанға дейінгі кезеңде ЖҚТБ-ның анадан балаға жұқтыруын алдын алуға байланысты пайда болған мүмкіндіктердің арқасында соңғы уақытта босанғанға дейінгі кезеңде бақылау қызметтеріне қызығушылық қайтадан артуда.

Босануға дейінгі бақылаудың әр түрлі модельдерінің тиімділігін зерттеу нәтижелерін басшылыққа ала отырып, ДДҰ босануға дейінгі бақылау кезеңінде дәрігерге кем дегенде 4 рет баруды ұсынады. ДДҰ-ның босануға дейінгі бақылау кезеңіне қатысты ұсынымдарына:

- қан қысымын өлшеу;

- несепті бактериурияға және протеинурияға анықтау;
- қанды мерез бен өткір қан аздықты анықтау үшін талдау;
- салмақтың/бойдың өзгеруі (міндетті емес).

Қазақстанда босануға дейінгі бақылаумен қамту айтарлықтай жоғары деңгейде: барлық әйелдер (99,2 пайызы) ең кемінде бір рет жүкті кезінде білікті медициналық персоналдың (дәрігер, медбике, акушер, фельдшер) алдынан босануға дейінгі бақылаудан өтеді. Қазақстанның барлық

өңірінде босануға дейінгі бақылау деңгейі 100 пайыз мөлшеріне жақын. RH.6–кестесінде босанғанға дейінгі бақылауды жүргізетін қызметкерлер құрамының типі бойынша зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде бала туған 15-49 жас арасындағы әйелдердің пайыздық арасалмағы келтірілген. Қазақстанда әйелдерді босанғанға дейінгі бақылауды негізінен дәрігерлер (82,6 пайыз), 15,3 пайыз – медбикелер/ акушерлер, 0,6 пайыз– акушердің көмекшілері (кіші медқызметкерлер) және 0,7 пайыз – фельдшерлер қамтамасыз етті.

RH.6 – кесте. Босанғанға дейінгі медициналық бақылаумен қамту

Соңғы жүктілік кезінде босанғанға дейінгі бақылауды жүргізуді қамтамасыз еткен қызметкерлер құрамының типі бойынша бөліністе зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде бала туған 15-49 жас арасындағы әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Босанғанға дейінгі бақылауды қамтамасыз ететін тұлға				Босанғанға дейінгі бақылау жүргізілмеді	Барлығы	Кез келген білікті қызметкерлер құрамы тарапынан ¹	Өткен 2 жыл ішінде тірі бала туған әйелдердің саны
	дәрігер	медбике / акушер	акушердің көмекшісі	фельдшер				
Өңір								
Ақмола	91,6	4,8	0,0	0,0	3,6	100,0	96,4	68
Ақтөбе	98,6	1,4	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	115
Алматы	83,1	15,0	0,0	1,0	0,9	100,0	99,1	194
Алматы қ.	(95,6)	0,0	0,0	0,0	(4,4)	100,0	(95,6)	68
Астана қ.	98,3	0,0	0,7	0,0	1,0	100,0	99,0	72
Атырау	99,3	0,7	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	77
Шығыс Қазақстан	85,2	11,1	0,0	2,7	1,1	100,0	98,9	143
Жамбыл	66,3	33,0	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	166
Батыс Қазақстан	89,3	10,0	0,7	0,0	0,0	100,0	100,0	75
Қарағанды	94,2	4,9	0,0	0,0	0,9	100,0	99,1	148
Қостанай	83,7	5,8	0,0	9,2	1,2	100,0	98,8	86
Қызылорда	93,2	5,6	0,0	0,0	1,2	100,0	98,8	119
Маңғыстау	98,6	0,8	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	99
Павлодар	98,1	1,0	0,0	0,0	0,9	100,0	99,1	82
Солтүстік Қазақстан	84,9	15,1	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	46
Оңтүстік Қазақстан	59,4	38,0	2,4	0,0	0,2	100,0	99,8	436
Тұрғылықты жері								
Қалалық	91,9	7,0	0,1	0,0	1,0	100,0	99,0	983
Ауылдық	73,5	23,4	1,1	1,4	0,6	100,0	99,4	1011
Босану кезіндегі анасының жасы								
20–дан төмен	83,9	9,2	3,3	0,8	2,9	100,0	97,1	97
20-34	82,8	15,9	0,3	0,5	0,5	100,0	99,5	1552
35-49	80,5	14,8	1,5	1,5	1,7	100,0	98,3	281
Білімі								
Бастауыш / аяқталмаған орта	(58,5)	(29,2)	0,0	0,0	(12,3)	100,0	(87,7)	32
Орта	73,8	22,6	1,0	1,5	1,1	100,0	98,9	698
Орта арнаулы	85,4	13,1	0,8	0,5	0,1	100,0	99,9	565
Жоғары	90,2	9,3	0,0	0,1	0,4	100,0	99,6	695

	Босанғанға дейінгі бақылауды қамтамасыз ететін тұлға				Босанғанға дейінгі бақылау жүргізілмеді	Барлығы	Кез келген білікті қызметкерлер құрамы тарапынан ¹	Өткен 2 жыл ішінде тірі бала туған әйелдердің саны
	дәрігер	медбике / акушер	акушердің көмекшісі	фельдшер				
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедей	62,7	31,6	2,5	1,9	1,2	100	98,8	463
Екінші	79,5	19,3	0,0	1,1	0,2	100	99,8	443
Орташа	88,2	10,6	0,0	0,0	1,2	100	98,8	406
Төртінші	93,4	5,9	0,0	0,0	0,7	100	99,3	330
Ең бай	95,9	3,3	0,0	0,0	0,8	100	99,2	352
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі								
Қазақтар	81,7	16,3	0,7	0,7	0,6	100,0	99,4	1413
Орыстар	94,9	4,1	0,0	0,3	0,7	100,0	99,3	322
Басқалар	72,0	23,7	0,8	1,0	2,5	100,0	97,5	259
Барлығы	82,6	15,3	0,6	0,7	0,8	100,0	99,2	1993

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.5а көрсеткіші; МДМ 5.5 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

ЮНИСЕФ пен ДДҰ жүктілік кезінде дәрігерге ең кемінде төрт рет бару керек деп кеңес береді. RH.7–кестесінде, қызметкерлер құрамына тәуелсіз, зерттеу жүргізілгенге дейінгі соңғы екі жыл ішіндегі соңғы жүктілік кезінде таңдалынған сипаттамалар бойынша босанғанға дейінгі тексерілу аясындағы дәрігерге бару саны көрсетілген.

Қазақстанда аналардың 87 пайызы өзінің жүктілігі кезінде медициналық қызметкерге төрт реттен астам барған, және әйелдердің тек 1,1

пайызы босанғанға дейінгі бақылаудан 3 рет өткен. Босанғанға дейінгі бақылаудан өту мақсатында медициналық мекемеге (медициналық қызметкерге) екі рет немесе бір рет баруды әйелдердің 1 пайыздан кемі іс жүзіне асырған.

Босанғанға дейінгі тексерілуден өту мақсатында медициналық мекемеге (медициналық қызметкерге) ең белсенді түрде Қостанай облысының – 97,7 пайыз әйелдері, ал ең сирек–Астана қаласының тұрғындары (62,4 пайыз) барады.

RH.7 – кесте. Босанғанға дейінгі бақылау аясында дәрігерге бару саны

Босанғанға дейінгі бақылау аясында әйтеуір бір медицина қызметкеріне бару саны бойынша зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде бала туған әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

Өңір	Әйелдердің пайыздық арақатынасы::						Барлығы	Зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде тірі бала туған әйелдер саны
	Бір рет те бармаған	Бір рет барған	Екі рет барған	Үш рет барған	4 және одан көп рет барған ¹	Білмейді		
Ақмола	3,6	0,0	0,0	1,2	92,9	2,3	100	68
Ақтөбе	0,0	0,0	0,0	0,0	91,9	8,1	100	115
Алматы	0,9	0,0	0,0	0,0	84,7	14,4	100	194
Алматы қаласы	(4,4)	0,0	(2,1)	(4,4)	(84,9)	(4,2)	100	68
Астана қаласы	1,0	1,0	3,2	2,6	62,4	29,9	100	72
Атырау	0,0	0,0	0,0	0,6	70,9	28,5	100	77
Шығыс Қазақстан	1,1	0,9	2,7	1,0	87,0	7,4	100	143

	Әйелдердің пайыздық арақатынасы::						Барлығы	Зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде тірі бала туған әйелдер саны
	Бір рет те бармаған	Бір рет барған	Екі рет барған	Үш рет барған	4 және одан көп рет барған ¹	Білмейді		
Жамбыл	0,7	0,0	0,0	0,7	96,8	1,8	100	166
Батыс Қазақстан	0,0	0,0	1,1	0,9	91,1	7,0	100	75
Қарағанды	0,9	0,0	1,1	2,6	95,4	0,0	100	148
Қостанай	1,2	0,0	0,0	0,0	97,7	1,1	100	86
Қызылорда	1,2	0,7	0,5	0,4	95,4	1,7	100	119
Маңғыстау	0,6	0,0	2,3	2,6	88,9	5,6	100	99
Павлодар	0,9	1,2	0,0	0,0	71,4	26,5	100	82
Солтүстік Қазақстан	0,0	0,0	0,0	0,0	87,7	12,3	100	46
Оңтүстік Қазақстан	0,2	0,0	0,0	1,4	83,7	14,6	100	436
Тұрғылықты жері								
Қалалық	1,0	0,2	0,6	0,8	85,5	11,8	100	983
Ауылдық	0,6	0,2	0,7	1,4	88,4	8,6	100	1011
Босану кезіндегі анасының жасы								
20–дан жас	2,9	0,0	0,5	1,9	74,9	19,9	100	97
20-34	0,6	0,2	0,7	1,1	87,5	9,9	100	1616
35-49	1,7	0,0	0,3	1,2	88,3	8,5	100	281
Білімі								
Бастауыш/аяқталмаған орта	(12,3)	(0,0)	(0,0)	(1,4)	(77,9)	(8,5)	100	32
Орта	1,1	0,3	0,8	1,9	86,5	9,4	100	698
Орта арнаулы	0,1	0,3	0,9	1,2	88,6	8,9	100	565
Жоғары	0,4	0,0	0,3	0,3	86,6	12,3	100	695
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедей	1,2	0,0	0,8	0,3	87,7	9,9	100	463
Екінші	0,2	0,5	0,9	1,1	87,8	9,5	100	443
Орташа	1,2	0,2	0,4	2,6	87,3	8,3	100	406
Төртінші	0,7	0,0	1,0	0,3	89,3	8,6	100	330
Ең бай	0,8	0,3	0,1	1,2	82,5	15,1	100	352
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі								
Қазақтар	0,6	0,2	0,8	1,0	87,3	10,1	100	1413
Орыстар	0,7	0,0	0,0	0,6	85,9	12,8	100	322
Басқалар	2,5	0,3	0,6	2,5	86,5	7,7	100	259
Барлығы	0,8	0,2	0,7	1,1	87,0	10,2	100	1993

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.5b көрсеткіші; МДМ 5.5 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

РН.8–кестесінде жүкті әйелдерге көрсетілетін қызметтер түрлері белгіленген. Қазақстанда әйелдердің барлығына жуығы босанғанға дейінгі бақылау аясында қажетті көмектің минималды көлемін алады. Зерттеу жүргізілгенге дейінгі екі жыл ішіндегі босанған

әйелдердің 99 пайызы дәрігерге қаралу кезінде олардан тексеру үшін қан алынғанын, 98,9 пайызы - қан қысымы өлшенгенін, 99 пайызы – кіші дәрет тапсырғанын хабарлаған.

Босанғанға дейінгі бақылау аясында диагностикалық қызметпен әйелдерді неғұрлым

толық қамту Ақтөбе, Атырау, Батыс Қазақстан және Солтүстік Қазақстан облыстарында (100 пайыз), ең аз мөлшердегі қамту – Алматы қаласында (93,5

пайыз) байқалады. Ауылдық және қалалық жерлерде әйелдерді босанғанға дейінгі бақылаулар қызметімен қамту дәрежесі шамамен бірдей (99 пайыз).

РН.8 – кесте. Босанғанға дейінгі бақылау мазмұны

Босанғанға дейінгі бақылау аясында олардың қан қысымы өлшенген, сараптау үшін қан мен кіші дәрет тапсырған 15-49 жас арасындағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Жүкті әйелдердің пайыздық үлесі:			Қан қысымы өлшенген, сараптау үшін қан мен кіші дәрет тапсырған ¹	Зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде бала туған әйелдердің саны
	Қан қысымы өлшенген	Сараптау үшін кіші дәрет тапсырған	Сараптау үшін қан тапсырған		
Өңір					
Ақмола	95,2	96,4	96,4	95,2	68
Ақтөбе	100,0	100,0	100,0	100,0	115
Алматы	99,1	99,1	99,1	99,1	194
Алматы қаласы	(93,5)	(93,5)	(93,5)	(93,5)	68
Астана қаласы	99,0	99,0	99,0	99,0	72
Атырау	100,0	100,0	100,0	100,0	77
Шығыс-Қазақстан	97,9	97,9	97,9	97,9	143
Жамбыл	99,3	99,3	99,3	99,3	166
Батыс-Қазақстан	100,0	100,0	100,0	100,0	75
Қарағанды	99,1	99,1	99,1	99,1	148
Қостанай	97,7	98,8	98,8	97,7	86
Қызылорда	98,8	98,8	98,8	98,8	119
Маңғыстау	99,4	99,4	99,4	99,4	99
Павлодар	99,1	99,1	99,1	99,1	82
Солтүстік Қазақстан	100,0	100,0	100,0	100,0	46
Оңтүстік Қазақстан	99,8	99,8	99,8	99,8	436
Тұрғылықты жері					
Қалалық	98,7	98,8	98,8	98,7	983
Ауылдық	99,1	99,2	99,2	99,1	1011
Босану кезіндегі анасының жасы					
20–дан жасырақ	96,3	97,1	97,1	96,3	97
20-34	99,2	99,2	99,2	99,2	1616
35-49	98,3	98,3	98,3	98,3	281
Білімі					
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(87,7)	(87,7)	(87,7)	(87,7)	32
Орта	98,5	98,5	98,5	98,5	698
Орта арнаулы	99,5	99,9	99,9	99,5	565
Жоғары	99,6	99,6	99,6	99,6	695
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	98,4	98,4	98,4	98,4	463
Екінші	99,8	99,8	99,8	99,8	443
Орташа	98,4	98,8	98,8	98,4	406
Төртінші	98,8	98,8	98,8	98,8	330
Ең бай	99,2	99,2	99,2	99,2	352

	Жүкті әйелдердің пайыздық үлесі:			Қан қысымы өлшенген, сараптау үшін қан мен кіші дәрет тапсырған ¹	Зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде бала туған әйелдердің саны
	Қан қысымы өлшенген	Сараптау үшін кіші дәрет тапсырған	Сараптау үшін қан тапсырған		
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	99,3	99,3	99,3	99,3	1413
Орыстар	99,1	99,3	99,3	99,1	322
Басқалар	97,0	97,0	97,0	97,0	259
Барлығы	98,9	99,0	99,0	98,9	1993

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.6 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Босану кезіндегі көмек

Барлық аналар өлімінің төрттен үші босану кезінде және босанғаннан кейінгі кезеңде болады. Ана қауіпсіздігінің жалғыз ғана маңызды шарты - әрбір босану кезінде акушерлік дағдысы бар құзыретті қызметкердің қатысуы және шұғыл жәрдемді талап ететін жағдайларда акушерлік көмек көрсету үшін босанатын әйелдерді медициналық мекемеге апаратын көліктің бар болуы болып табылады. «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында тұжырымдалған мақсаттардың бірі - әйелдерді босануға көмектесудің білікті қызметіне тез және арзан қол жетімділігін қамтамасыз ету. Бұл саладағы көрсеткіштер болып табылатындар білікті мамандардың көмегімен болған босанулар үлесі және медициналық мекемедегі босанулар үлесі. «Білікті медициналық мамандар көмегімен қабылданған босанулар» көрсеткіші Мыңжылдықтың даму мақсаттарында тұжырымдалған 1990-2015 жылдар кезеңінде аналар өлімін төрттен үшке қысқарту мақсатына жету барысының мониторингі үшін де пайдаланылады.

МИКЗ зерттеуіне білікті медициналық мамандардың көмегімен қабылданған босанулар үлесін анықтауға мүмкіндік беретін сұрақтар қатары енгізілген. *Білікті медициналық персонал* – бұл дәрігер, медбике, акушер немесе оның көмекшісі.

МИКЗ зерттеуі жүргізілгенге дейінгі екі жыл ішінде Қазақстанда барлық босанулар (100 пайыз) білікті медициналық мамандармен қабылданған (RN.9–кесте). Бұл көрсеткіш деңгейі Қазақстанның барлық өңірлерінде 100 пайызды құрайды. Білім және ауқаттылық дәрежесі әйелдерге босану кезінде білікті медициналық қызметке қол жетімділікке ықпал етпейді, барлық әйелдердің босануларын медициналық мамандармен қабылдайды.

МИКЗ зерттеуі жүргізілгенге дейінгі екі жыл ішінде барлық босанулардың тек 17,8 пайызын медбикелер мен акушерлер қабылдаған. Дәрігерлер босану оқиғаларының 81,7 пайызында көмек көрсеткен, ал фельдшерлер мен акушерлер көмекшілері – босанулардың 0,4 пайызында көмек көрсеткен. Білікті дәрігерлердің көмегімен болған босанулар Атырау, Шығыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан, Ақмола, Маңғыстау облыстары мен Астана қаласында (91-99 пайыз) жиірек, ал Қызылорда (64,1 пайыз) облысында сирегірек болатыны байқалады. Тиісінше медбикелер мен акушерлердің көмегімен болатын босануларды көбінесе Қызылорда (35,9 пайыз) және Оңтүстік Қазақстан (29 пайыз) облыстарында жиірек, Маңғыстау (1 пайыз) облысы мен Астана қаласында

(2,8 пайыз) өте сирек қабылдаған. Білім деңгейі мен үй шаруашылықтарының ауқаттылығына тәуелсіз әйелдердің барлығына дерлік босану кезінде білікті медициналық мамандар көмек көрсетеді.

Қазақстанда босанулардың 15,9 пайызында бала кесарь тілігі арқылы туғызылған. Қалалық жерлерде ауылдық жерлермен салыстырғанда бұл әдіс жиірек қолданылады (16,9 және 14,8 пайыз тиісінше), бұл әдіс 35-49 жас тобындағы

әйелдерге көбірек қолданылады және оған орта арнаулы және жоғары білімі бар әйелдер, сондай-ақ төртінші және ең бай квинтильдердегі үй шаруашылықтарының әйелдері жиірек иек артады. Кесарь тілігі арқылы туғызылған босанулардың үлесі Ақмола (27,8 пайыз), Шығыс Қазақстан (23,8 пайыз), Қарағанды (22,3 пайыз), Павлодар (22,8 пайыз) және Қостанай (20,5 пайыз) облыстарында ең жоғары деңгейде болып отыр.

RH.9 - кесте. Босану кезіндегі көмек

Босану кезінде көмек көрсететін қызметкерлер құрамының типі бойынша зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде бала туған 15–49 жас аралығындағы әйелдердің пайыздық бөлінісі және кесарь тілігі арқылы туғызылған босанулардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Босану кезінде көмек көрсететін тұлға						Барлығы	Қандай да болмасын білікті маманның қатысуымен болған босану ¹	Кесарь тілігі арқылы болған босанулар үлесі ²	Өткен 2 жыл ішінде тірі бала туған әйелдердің саны
	дерігер	медбике/ акушер	акушердің көмекшісі	жергілікті кіндік шеше	қоғамдық медқыз-меткер	туысы/досы				
Өңір										
Ақмола	91,6	8,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	27,8	68
Ақтөбе	74,4	23,3	1,4	0,0	0,9	0,0	100,0	100,0	16,2	115
Алматы	83,4	15,9	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	12,0	194
Алматы қаласы	(84,5)	(15,5)	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	(6,8)	68
Астана қаласы	97,2	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	15,6	72
Атырау	94,5	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	13,2	77
Шығыс Қазақстан	92,3	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	23,8	143
Жамбыл	76,3	21,1	1,2	1,4	0,0	0,0	100,0	98,6	15,8	166
Батыс Қазақстан	77,7	22,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	19,5	75
Қарағанды	88,7	10,8	0,0	0,0	0,0	0,5	100,0	99,5	22,3	148
Қостанай	83,1	16,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	20,5	86
Қызылорда	64,1	35,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	11,4	119
Маңғыстау	99,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	8,8	99
Павлодар	89,7	10,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	22,8	82
Солтүстік Қазақстан	93,1	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	13,4	46
Оңтүстік Қазақстан	71,0	29,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	13,0	436
Тұрғылықты жері										
Қалалық	86,2	13,3	0,1	0,2	0,0	0,1	100,0	99,7	16,9	983
Ауылдық	77,4	22,2	0,4	0,0	0,1	0,0	100,0	100,0	14,8	1011
Босану кезіндегі анасының жасы										
20–дан жас	72,3	26,6	1,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	15,6	97
20-34	81,8	17,8	0,2	0,1	0,1	0,0	100,0	99,8	15,1	1616
35-49	84,5	15,0	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	20,5	281
Босану орны										
Мемлекеттік сектордың медициналық мекемелерінің ғимараттары мен жабдықтары	81,9	17,8	0,3	0,0	0,1	0,0	100,0	100,0	15,8	1978

	Босану кезінде көмек көрсететін тұлға						Барлығы	Қандай да болмасын білікті маманның қатысуымен болған босану ¹	Кесарь тілігі арқылы болған босанулар үлесі ²	Өткен 2 жыл ішінде тірі бала туған әйелдердің саны
	дерігер	медбике/ акушер	акушердің көмекшісі	жергілікті кіндік шеше	қоғамдық медқыз-меткер	туысы/досы				
Жекеменшік сектордың медициналық мекемелерінің ғимараттары мен жабдықтары	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	100,0	(*)	7
Үйінде	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	61,9	(*)	8
Білімі деңгейі										
Бастауыш/аяқталмаған орта	(91,3)	(8,7)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	100,0	(18,9)	32
Орта	76,4	23,2	0,3	0,0	0,2	0,0	100,0	100,0	14,0	698
Орта арнаулы	81,6	18,0	0,3	0,0	0,0	0,1	100,0	99,9	18,4	565
Жоғары	87,0	12,8	0,2	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	15,6	695
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер										
Ең кедей	72,8	26,3	0,4	0,5	0,0	0,0	100,0	99,5	15,1	463
Екінші	78,7	20,5	0,6	0,0	0,2	0,0	100,0	100,0	13,9	443
Орташа	83,4	16,4	0,0	0,0	0,0	0,2	100,0	99,8	14,7	406
Төртінші	85,8	14,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	17,7	330
Ең бай	91,5	8,3	0,2	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	18,9	352
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі										
Қазақтар	81,7	17,8	0,4	0,0	0,1	0,0	100,0	100,0	15,2	1413
Орыстар	87,6	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	18,5	322
Басқалар	74,3	24,5	0,0	0,9	0,0	0,3	100,0	98,9	16,4	259
Барлығы	81,7	17,8	0,3	0,1	0,1	0,0	100,0	99,9	15,9	1993

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ 5.7 көрсеткіші; МДМ 5.2 көрсеткіші.

² МИКЗ 5.9 көрсеткіші

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*)—көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Босану орны

Медициналық мекемелерде орын алатын босану үлесін көбейту ана мен бала денсаулығына қатерді азайтудың маңызды факторы болып саналады. Лайықты медициналық күту мен босану кезіндегі санитарлық-гигиеналық нормаларға сай шарттар ауру тудыратын немесе ананың немесе баланың өліміне әкелуі мүмкін асқынулар мен инфекциялардың қатерін азайтады. RH.10—кестесінде зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жас тобындағы әйелдерді босану орны бойынша және медициналық мекемедегі босанулардың басты сипаттамалары бойынша пайыздық бөлінісі көрсетілген.

Қазақстанда босанулардың барлығы дерлік (99,6 пайыз) медициналық мекемелерде орын алады; босанулардың 99,2 пайызы мемлекеттік сектордың медициналық мекемелерінде және 0,4 пайызы жеке сектордың медициналық мекемелерінде және 0,4 пайызы—үйде орын алады. Жас әйелдердің (20-34 жас) 99,5 пайызы медициналық мекемелерде босанғанды қалайды. Қалалық және ауылдық жерлерде тұратын әйелдердің, сондай-ақ, өңірлер арасында босану орнына қатысты айтарлықтай айырмашылықтар байқалмады. Сонымен бірге, әйелдердің босану орны мен білім деңгейі, ауқаттылық деңгейі және этникалық тиістілігі бойынша айтарлықтай айырмашылықтар байқалмады.

РН.10 – кесте. Босану орны

Босану орны бөлінісіндегі зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жас аралығындағы әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Босану орны			Бар-лығы	Медициналық мекемеде қабылданған босанулар саны ¹	Өткен 2 жыл ішінде тірі бала туған әйелдердің саны
	мемлекеттік медициналық мекеме	жекеменшік медициналық мекеме	үйінде			
Өңір						
Ақмола	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	68
Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	115
Алматы	99,2	0,8	0,0	100,0	100,0	194
Алматы қаласы	(100,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	(100,0)	68
Астана қаласы	98,9	1,1	0,0	100,0	100,0	72
Атырау	99,3	0,0	0,7	100,0	99,3	77
Шығыс Қазақстан	99,1	0,0	0,9	100,0	99,1	143
Жамбыл	97,4	1,2	1,4	100,0	98,6	166
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	75
Қарағанды	98,5	1,0	0,5	100,0	99,5	148
Қостанай	98,7	0,0	1,3	100,0	98,7	86
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	119
Маңғыстау	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	99
Павлодар	98,1	1,9	0,0	100,0	100,0	82
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	46
Оңтүстік Қазақстан	99,6	0,0	0,4	100,0	99,6	436
Тұрғылықты жері						
Қалалық	99,0	0,7	0,3	100,0	99,7	983
Ауылдық	99,4	0,1	0,5	100,0	99,5	1011
Босану кезіндегі анасының жасы						
20–дан жас	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0	97
20-34	99,1	0,4	0,5	100,0	99,5	1616
35-49	99,6	0,4	0,0	100,0	100,0	281
Қабылдауда болған әйелдер саны						
Қабылдау болмаған	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17
1-3 қабылдауда болған	(98,1)	(1,9)	(0,0)	(100,0)	(100,0)	39
4+ қабылдауда болған	99,2	0,4	0,4	100,0	99,6	1734
Білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	(100,0)	(0,0)	(0,0)	(100,0)	(100,0)	32
Орта	99,4	0,0	0,6	100,0	99,4	698
Орта арнаулы	99,3	0,4	0,2	100,0	99,8	565
Жоғары	99,3	0,7	0,0	100,0	100,0	695
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	98,6	0,0	1,4	100,0	98,6	463
Екінші	99,9	0,0	0,1	100,0	99,9	443
Орташа	99,3	0,5	0,2	100,0	99,8	406
Төртінші	99,0	1,0	0,0	100,0	100,0	330
Ең бай	99,4	0,6	0,0	100,0	100,0	352
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	99,4	0,3	0,3	100,0	99,7	1413
Орыстар	99,3	0,7	0,0	100,0	100,0	322
Басқалар	98,1	0,3	1,6	100,0	98,4	259
Барлығы	99,2	0,4	0,4	100,0	99,6	1993

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 5.8 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*)—көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Жасанды түсіктер

Қазақстандағы ЮНФПА-ның есептеуінше, жасанды түсіктер әйелдердің денсаулығына да, балалардың денсаулығы мен өміршеңдігіне (тірі қалуына) де әсер ететін қатерлі мәселе болып табылады. Осыған байланысты, бұл зерттеудің аясында алғашқы рет жасанды түсіктер бойынша қосымша сұрақтар енгізілді. Жасанды түсіктер бойынша модуль МИКЗ-нің стандартты модулі болып табылмайды, сол себепті жасанды түсіктер бойынша қажетті индикаторларға қол жеткізу үшін МДЗ-дің сұрақнамалары қолданылды. МИКЗ шеңберінде Қазақстанда зерттеулер жүргізілгенде «Әйелдерге арналған жеке сұрақнамаға» қосымша етіп аяқталмаған жүктіліктер туралы бірқатар сұрақтар (түсік, баланы өлідей туу және жасанды түсік) енгізілген еді. Бұл мәліметтер 15-49 жастағы

әйелдерді сұрау кезінде жиыстырылды. Әйелдерге оларда бұрын–соңды түсік, баланы өлідей туу немесе жасанды түсікпен аяқталған жүктілік болғаны немесе болмағаны жайлы сұрақ қойылды, егер жауап «иә» болса, онда қанша жүктілік түсік, баланы өлідей туу немесе жасанды түсікпен аяқталғаны сұралды. Сонымен бірге, соңғы екі жыл ішінде орын алған жасанды түсіктер туралы егжей–тегжейлі ақпарат жиыстырылды, бұл ақпарат қатарына жүктілікті ұзу мерзімі, жүктілікті ұзу айы мен жылы жайлы деректер енді.

RH.10A–кестесінде жасы 15-49 аралығындағы әрбір әйелге келетін баланы тірідей босану мен аяқталмаған жүктіліктің орташа саны жөніндегі деректер келтірілген. Бір әйелге шаққандағы аяқталмаған жүктіліктің орташа саны 0,4 құрайды.

RH.10A – кесте. Аяқталмаған жүктіліктерді бастан кешу тәжірибесі

Негізгі сипаттамалар бойынша 15-49 жас тобындағы бір әйелге шаққандағы аяқталмаған жүктілік пен тірі бала босанудың орташа саны, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Тірі нәресте босану	Аяқталмаған жүктілік	15-49 жастағы әйелдердің саны
Әйелдердің жасы (жас)			
15–19	0,0	0,0	2022
20–24	0,5	0,1	2178
25–29	1,3	0,2	2016
30–34	2,0	0,5	2005
35 - 39	2,4	0,6	1901
40 - 44	2,5	0,7	1919
45 - 49	2,6	0,8	1972
Тұрғылықты жері			
Қалалық	1,3	0,4	8055
Ауылдық	2,0	0,4	5959
Өңір			
Ақмола	1,6	0,6	603
Ақтөбе	1,5	0,2	694
Алматы	1,5	0,4	1518
Алматы қаласы	0,9	0,1	1190
Астана қаласы	1,2	0,1	539
Атырау	1,7	0,2	409
Шығыс Қазақстан	1,4	0,5	1210
Жамбыл	1,9	0,4	836
Батыс Қазақстан	1,5	0,4	566
Қарағанды	1,5	0,7	1274
Қостанай	1,4	0,7	791
Қызылорда	2,1	0,3	553
Маңғыстау	1,7	0,1	461
Павлодар	1,3	0,7	746
Солтүстік Қазақстан	1,4	0,7	577
Оңтүстік Қазақстан	2,3	0,2	2048

	Тірі нәресте босану	Аяқталмаған жүктілік	15-49 жастағы әйелдердің саны
Білімі			
Бастауыш/аяқталмаған орта	1,3	0,3	553
Орта	1,9	0,4	4407
Орта арнаулы	1,7	0,5	4539
Жоғары	1,2	0,3	4489
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер			
Ең кедей	2,2	0,3	2528
Екінші	1,9	0,4	2599
Орташа	1,6	0,4	2743
Төртінші	1,3	0,5	2839
Ең бай	1,2	0,4	3305
Барлығы	1,6	0,4	14014

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

RH.10B–кестесінде жасанды түсіктердің жас коэффициенттері, жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенттері (ЖТЖК) және жасанды түсіктердің жалпы коэффициенттері (ТЖКТЖК) келтірілген. Барлық жасанды түсіктер коэффициенттері зерттеу алдындағы екі жыл мерзім ішіне қатысты. Жасанды түсіктердің жас коэффициенттері белгілі жас тобындағы 1000 әйелге шаққандағы жасанды түсік санын білдіреді. Бір әйелге шаққандағы жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті (ЖТЖК) жасанды түсіктердің жас коэффициенттерін біріктіретін құрама көрсеткіш болып табылады. ЖТЖК қазіргі күнгі жасанды түсіктердің жас коэффициенттері сақталғанда әйелдің бала босануға әлеуетті кезеңіне

бір әйелге келетін жасанды түсік санының көрсеткіші ретінде түсіндіріледі. Жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті (ТЖК)– 15-49 жастағы 1000 әйелге шаққандағы жасанды түсік саны.

Жасанды түсіктердің жас коэффициенттері 19 жастан кейін артады, және 20-24, 25-29 бен 30-34 жас топтарында шамамен бір деңгейде сақталады. Ауылдық жерлерде 1000 әйелге шаққандағы жасанды түсіктер санының сәл көбейгені байқалады. Қазақстанда жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті бір әйелге шаққанда 0,26 түсікті құрайды, ал жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті 1000 әйелге шаққанда 6,9 құрайды.

RH.10B – кесте. Жасанды түсіктер коэффициенттері

Зерттеу алдындағы екі жыл мерзім ішіндегі жасанды түсіктердің жас коэффициенттері (1000 әйелге шаққанда), жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенттері (ЖТЖК) және жасанды түсіктердің жалпы коэффициенттері (ТЖК), Қазақстан, 2010-2011 жж*.

Жасы	Тұрғылықты жері		Барлығы
	Қалалық	Ауылдық	
15-19	1	1	1
20-24	11	12	11
25-29	14	15	14
30-34	10	15	12
35-39	11	7	9
40-44	4	5	4
45-49	0	0	0
1000–ға шаққанда жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенттері (ЖТЖК) 15-49 жас	0,26	0,27	0,26
Жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті (ТЖК)	6,4	7,6	6,9

* Жасанды түсіктердің жастық коэффициенттері белгілі бір жас тобындағы 1000 әйелге шаққандағы жасанды түсік санын білдіреді. Бір әйелге шаққандағы жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті (ЖТЖК) жасанды түсіктердің жас коэффициенттерін біріктіретін жиынтық көрсеткіш болып табылады. Жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті (ТЖК)– 15-49 жас тобындағы 1000 әйелге шаққандағы жасанды түсіктер саны.

RH.10C–кестесінде басты сипаттамалары бойынша жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенттері (ЖТЖК) келтірілген. Тұрғылықты

жері (ауылдық немесе қалалық) мен білім деңгейі бойынша жасанды түсіктердің коэффициенттерінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалмайды.

RH.10C – кесте. Басты сипаттары бойынша жасанды түсіктер коэффициенттері

15-49 жас тобындағы әйелдер арасындағы зерттеу жүргізілер алдындағы екі жыл ішіндегі жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенттері және 15-49 жас тобындағы әйелдер арасындағы басты сипаттамалары бойынша жасанды түсіктердің орташа саны, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті	
Тұрғылықты жері	
Қалалық	0,26
Ауылдық	0,27
Білімі	
Бастауыш/аяқталмаған орта	0,29
Орта	0,28
Орта арнаулы	0,36
Жоғары	0,19
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер	
Ең кедейлер (60 пайыз)	0,26
Ең байлар (40 пайыз)	0,27
Барлығы	0,26

Жасанды түсікті жасауда жасанды түсік өткізілген орынның мәні үлкен. Арнайы аспаптардың болуы әрдайым жасанды түсік жасатудың сәттілігіне кепіл бола алмайды, жатырдың тесілуі, қан кету, анафилактикалық талықсытпа тәрізді және тағы басқа жасанды түсіктің асқынуы мүмкін жағдайына байланысты шұғыл түрде реанимациялық іс-шаралар атқаруға арналған тиісті техника мен құрал-жабдық болуы қажет.

RH.10D–кестесінде жасанды түсік жасату орны мен негізгі фондық сипаттамалары бойынша зерттеу жүргізілгенге дейінгі 2 жыл ішінде жасанды

түсік жасатудың пайыздық бөлінісі туралы деректер келтірілген.

Қазақстанда жасанды түсіктердің 75,2 пайызы әр түрлі мемлекеттік аурухана/перзентханада жасалады, 6,2 пайызы әр түрлі мемлекеттік емхана/амбулаторияда жасалады және 6,7 пайызы әйелдерге кеңес беретін мемлекеттік орындарда жасалады. Жекеменшік мекемелерде әйелдерге жасанды түсіктердің 5,2 пайызы (жекеменшік ауруханаларда), 2,5 пайызы–жекеменшік емханаларда жасалған. Жасанды түсіктің үйде жасалғаны жайлы әйелдердің 1 пайызы мәлімдеген.

RH.10D – кесте. Жасанды түсік жасау орны

Жасанды түсік жасату орны мен негізгі фондық сипаттамалар бойынша зерттеу жүргізілгенге дейінгі 2 жыл ішінде соңғы жасанды түсік жасатудың пайыздық қатынасы, Қазақстан, 2010-2011жж.

Тұрғылықты жері	Жасанды түсікті жасату орны																		Зерттеу жүргізілгенге дейінгі соңғы 2 жыл ішіндегі жасанды түсіктер саны	
	Мемлекеттік мекемелер							Жекеменшік мекемелер							Үйлерде		Басқа	Барлығы		
	аурухана/перзентхана емхана/амбулатория	әйелдердің консультациясы	отбасыны жоспарлау орталығы	емдеу-диагностикалық орталық	фап/ауылдық денсаулық пункті	басқа қоғамдық мекеме	аурухана/перзентхана емхана/амбулатория	әйелдердің консультациясы	отбасыны жоспарлау орталығы	емдеу-диагностикалық орталық	фап/ауылдық денсаулық пункті	ҮЕҰ	басқа жекеменшік медициналық мекеме	өзінің үйі	біреудің үйі					
Қалалық	72,9	5,0	7,5	0,6	1,1	0,0	0,5	5,7	2,4	0,0	1,0	0,8	0,0	0,0	1,0	1,6	0,0	0,0	100,0	127
Ауылдық	78,4	7,8	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	2,6	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	100,0	89

	Жасанды түсікті жасату орны																		Зерттеу жүргізілгенге дейінгі соңғы 2 жыл ішіндегі жасанды түсіктер саны		
	Мемлекеттік мекемелер							Жекеменшік мекемелер							Үйлерде		Басқа	Барлығы			
	аурухана/перзентхана емхана/амбулатория	әйелдердің консультациясы	отбасыны жос-парлау орталығы	емдеу-диагностикалық орталық	фап/ауылдық денсаулық пункті	басқа қоғамдық мекеме	аурухана/перзентхана емхана/амбулатория	әйелдердің консультациясы	отбасыны жос-парлау орталығы	емдеу-диагностикалық орталық	фап/ауылдық денсаулық пункті	ҮЕҰ	басқа жекеменшік медициналық мекеме	өзінің үйі	біреудің үйі						
Білімі																					
Бастауыш/аяқталмаған орта	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	5
Орта	76,5	7,5	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	2,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	68	
Орта арнаулы	71,1	7,2	6,8	0,0	0,0	0,0	0,7	7,9	2,5	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	86	
Жоғары	77,7	3,6	4,5	1,3	2,5	0,0	0,0	2,4	2,6	0,0	1,5	1,7	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	57	
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер																					
Ең кедейлер 60 пайыз	76,5	8,3	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	5,5	2,0	0,9	0,8	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	113	
Ең байлар 40 пайыз	73,7	3,8	6,7	0,7	1,4	0,0	0,6	4,9	2,9	0,0	1,2	0,9	0,0	0,0	1,2	2,0	0,0	0,0	0,0	103	
Барлығы	75,2	6,2	6,0	0,3	0,6	0,0	0,3	5,2	2,5	0,5	1,0	0,5	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	216	

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.
 (*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

«Жасанды түсік жасау туралы түпкілікті шешім қабылдаған тұлға» RH.10E кестесінде зерттеу жүргізілгенге дейінгі 2 жыл ішінде соңғы жасалған жасанды түсіктердің пайыздық бөлінісі жөніндегі деректер келтірілген.

Қазақстанда жасанды түсік жасау туралы шешімді 36,7 пайызы жағдайында әйелдің өзі қабылдаған, сонымен бірге, әрбір үшінші әйел (31,2 пайыз) жасанды түсікті дәрігер /медқызметкердің ұсынысы бойынша жасатқан және әрбір төртінші респондент әйел (26,3 пайыз) мұндай шешімді жұбайы немесе серіктесімен бірге қабылдаған.

Қалалық әйелдер жасанды түсік жасау туралы шешімді көбіне өз бетімен қабылдайды (40,8 пайыз), ал ауылдық әйелдер дәрігер /медқызметкердің пікіріне құлақ қояды (35,3 пайыз) және әйелдердің тек 30,9 пайызы шешімді өз бетімен қабылдайды.

Жасанды түсік жасау туралы шешімді ең бай үй шаруашылықтарының әйелдері көбінесе өз бетінше шешім қабылдайды (41 пайыз), ал ең кедей үй шаруашылықтарының әйелдері көбінесе дәрігер мен медқызметкердің пікірімен келіседі.

RH.10E – кесте. Жасанды түсік жасау туралы түпкілікті шешім қабылдаған тұлға

Әр түрлі фондық көрсеткіштер бойынша жасанды түсік жасау туралы түпкілікті шешім қабылдаған тұлғаға қарай зерттеу жүргізілгенге дейінгі 2 жыл ішінде соңғы жасалған жасанды түсіктердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Жасанды түсік жасау туралы түпкілікті шешім қабылдаған тұлға:								Барлығы	Зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде соңғы жасалған жасанды түсіктердің саны
	дәрігер / медқызметкер	респондент әйел	күйеу/серіктесі	респондент әйел күйеуімен/серіктесімен бірге	ата-анасы	респондент әйел басқа тұлғамен бірге	туыстары	басқа тұлғалар		
Тұрғылықты жері										
Қалалық	28,3	40,8	3,8	25,6	0,8	0,0	0,0	0,8	100,0	127
Ауылдық	35,3	30,9	6,5	27,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	89

	Жасанды түсік жасау туралы түпкілікті шешім қабылдаған тұлға:								Барлығы	Зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішінде соңғы жасалған жасанды түсіктердің саны
	дәрігер / медқызметкер	респондент әйел	күйеу/серіктесі	респондент әйел күйеумен/серіктесімен бірге	ата-анасы	респондент әйел басқа тұлғамен бірге	туыстары	басқа тұлғалар		
Білімі										
Бастауыш/аяқталмаған орта	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	5
Орта	35,5	37,9	4,3	22,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	68
Орта арнаулы	23,6	38,2	7,1	30,1	0,0	0,0	0,0	1,1	100,0	86
Жоғары	36,0	33,6	2,9	25,9	1,7	0,0	0,0	0,0	100,0	57
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер										
Ең кедейлер (60 пайыз)	33,4	32,9	7,5	26,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	113
Ең байлар (40 пайыз)	28,7	41,0	2,1	26,4	0,9	0,0	0,0	0,9	100,0	103
Барлығы	31,2	36,7	4,9	26,3	0,4	0,0	0,0	0,4	100,0	216

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*)—көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Жасанды түсік жасаушы тұлғаға қатысты (RH.10F–кесте) сауал қойылған әйелдердің 90,4 пайызы өзінің жүктілігін дәрігердің, сонымен қатар әйелдердің 8,6 пайызы өзінің жүктілігін медбике/акушердің үзгенін хабарлаған, ал 0,8 пайызында жасанды түсікті басқа адам жасалған. Қалалық және ауылдық жерлерде басым көпшілік жағдайларда жасанды түсік жасауды дәрігер іс жүзіне асырған (90,5 және 90,3 пайыз).

RH.10F – кесте. Жасанды түсік жасаушы тұлға

Жасанды түсік жасаушы тұлға және әр түрлі фондық көрсеткіштер бойынша зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл ішіндегі соңғы жасанды түсік жасатудың пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	Жасанды түсікті кім жасады?						Барлығы	Зерттеу жүргізілгенге дейінгі 2 жыл ішінде соңғы жасалған жасанды түсіктердің саны
	дәрігер	медбике/ акушер	кіндік шеше	туысы / досы	ешкім	басқа бөреу		
Тұратын жері								
Қалалық	90,5	7,8	0,0	0,0	0,3	1,3	100,0	127
Ауылдық	90,3	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	89
Білімі								
Бастауыш/аяқталмаған орта	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	5
Орта	87,5	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	68
Орта арнаулы	91,3	6,3	0,0	0,0	0,5	1,9	100,0	86
Жоғары	91,9	8,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	57
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедейлер (60 пайыз)	93,2	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	113
Ең байлар (40 пайыз)	87,5	10,5	0,0	0,0	0,4	1,6	100,0	103
Барлығы	90,4	8,6	0,0	0,0	0,2	0,8	100,0	216

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

(*)—көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

IX. Бала дамуы

Ерте жастағы балаларды оқыту мен білім беру

Ерте жастағы балалардың білім алуы балаларды оқыту бағдарламасын немесе мектепке дейінгі білім бағдарламасын оқытудың ұйымдастырылған бағдарламасы шеңберінде балаларды мектепке даярлау үшін маңызы үлкен.

Қазақстанда 36-59 ай жас тобындағы балалардың 37 пайызы ерте жастағы балаларға арналған ұйымдастырылған дамытушы бағдарламаларға барған (CD.1 кестесі). Бұл бағдарламаны жүзеге асыру бойынша елде қалалық және ауылдық тұрғындар арасында, сонымен бірге, өңірлер кесіндісінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалады. Бұл көрсеткіштің мәні ауылдық жерлердегі 29,4 пайызбен салыстырғанда қалалық жерлерде 45,3 пайыз деңгейіне жетеді. 36-59 ай жас тобындағы балалардың арасында ерте жастағы балаларға арналған даму бағдарламасымен қамтылу деңгейі Қостанай, Батыс Қазақстан, Павлодар, Қарағанды мен Солтүстік Қазақстан облыстарында (56,8%–дан 69,4%–ға дейін) ең жоғары болса, Алматы, Оңтүстік

Қазақстан мен Маңғыстау облыстарында (тиісінше 15,1 %, 17,4% және 18,1%) ең төмен болып отыр.

Гендерлік аспектіден қарастырғанда, ерте жастағы балалардың даму бағдарламасымен қамту деңгейі бойынша айырмашылықтар іс жүзінде жоқ. Сонымен қатар, үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық ахуал белгілері бойынша айтарлықтай айырмашылықтар байқалады. Тиісінше төртінші және ең бай квинтильдегі үй шаруашылықтарында тұратын балалардың тиісінше 52,4%-ы мен 60,5%-ы ерте жастағы балаларға арналған оқыту бағдарламаларына барады, ал екінші және ең кедей квинтильдегі үй шаруашылықтарында тұратын балалардың арасында бұл көрсеткіш тек 29,4 және 18,7% құрайды. Осы орайда, ерте жастағы балаларға арналған оқыту бағдарламасымен қамтылған 36-47 ай жас тобындағы балалардың саны 48-59 ай жас тобындағыларға қарағанда төмен, қамтылу деңгейінің көрсеткіштері тиісінше 32,4% және 41,7%-ды құрады.

CD.1 - кестесі. Ерте жастағы балаларды оқыту

Ерте жастағы балаларға арналған қандай да бір ұйымдастырылған дамытушы бағдарламаларға баратын 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Қазіргі уақытта ерте жаста оқыту бағдарламаларына баратын 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі ¹	36-59 ай жас тобындағы балалар саны
Жынысы		
Ер балалар	35,9	1046
Қыз балалар	38,1	937
Өңір		
Ақмола	37,9	72
Ақтөбе	39,5	95
Алматы	15,1	230
Алматы қаласы	47,6	78
Астана қаласы	42,9	66
Атырау	50,4	62
Шығыс-Қазақстан	53,8	147
Жамбыл	33,2	151
Батыс-Қазақстан	59,3	65
Қарағанды	56,9	175
Қостанай	69,4	82
Қызылорда	36,4	114
Маңғыстау	18,1	87
Павлодар	59,0	82
Солтүстік Қазақстан	56,8	61
Оңтүстік Қазақстан	17,4	418
Тұрғылықты жері		
Қалалық	45,3	946
Ауылдық	29,4	1037
Баланың жасы		
36-47 ай	32,4	1005
48-59 ай	41,7	978

	Қазіргі уақытта ерте жаста оқыту бағдарламаларына баратын 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі ¹	36-59 ай жас тобындағы балалар саны
Анасының білімі		
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(26,6)	35
Орта	24,0	787
Орта арнаулы	40,8	531
Жоғары	50,7	627
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	18,7	487
Екінші	29,4	419
Орташа	33,9	401
Төртінші	52,4	330
Ең бай	60,5	348
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі		
Қазақтар	35,9	1412
Орыстар	51,2	296
Басқалар	27,0	275
Барлығы	37,0	1983

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 6.7 көрсеткіші,

( ) - көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген бақылаулар жағдайына негізделген.

Ақыл – ойдың тез даму кезеңі өмірдің бастапқы 3-4 жылдарына орын алатыны көпшілік мойындаған дәлел, сондықтан отбасында сәбиді тәрбиелеу сапасы осы кезеңдегі баланың дамуын анықтайтын негізгі фактор болып табылады. Осы тұрғыдан алғанда ересектердің балалармен ортақ іс-әрекетке қатысуы, үйде балаларға арналған кітаптардың болуы және оларды күтудің шарттары отбасында сәби күтімінің маңызды көрсеткіші болып табылады. Балалар дені сау, ақыл – ойы белсенді, эмоционалды тұрақты, әлеуметтік білікті және оқуға даяр болуы керек.

Зерттеу барысында ерте жастағы оқытуға қолдау көрсету бойынша іс-әрекет түрлерінің саны туралы ақпарат жиналды. Бұл ақпарат үлкендердің балалармен ортақ іс-әрекеттер жайлы ақпаратты өз шеңберіне енгізді: кітап оқу немесе суреттері бар кітаптар көру, әңгімелер айту, ән салу, үйден, тұрғын үй кешенінен немесе ауладан тыс жерлерде қыдыру, түрлі ойындарға қатысу, заттардың атын айту, сан санау немесе заттардың суретін салу.

5 жасқа дейінгі жастағы балалардың 91,5 пайызы үй шаруашылығының үлкен мүшесі, зерттеу жүргізілгенге дейін үш күн бойы оқытуға қолдау көрсету мен мектепке даярлауға арналған іс-әрекеттің төрт түріне қарағанда көбірек айналысқан (CD.2 -кестесі). Балалармен үлкендер айналысқан іс-әрекет түрлерінің орташа саны 5,3–ті құраған. Кесте деректері әкесінің мұндай іс-әрекеттерге қатысуы шектеулі болғанын және 1,2 құрағанын көрсетеді. Әкесінің бір немесе бірнеше іс-

әрекеттерде қатысуымен өтетін түрлерін қамтитын әрекеттер түрінің орташа саны бар болғаны 1,2 құраған. Әкесінің бір немесе бірнеше іс-әрекет түрлеріне қатысуы тек 49,1 пайызды құрайды. Балалардың 14,1 пайызы өзінің туған әкелерінен бөлек үй шаруашылықтарында тұрған, яғни бұл үй шаруашылықтарында оқуға дайындықта әкелерінің қолдауы болмаған.

CD.2 - кестесі. Оқытуда балаларға қолдау көрсету және мектепке дайындау

Жасы үлкен мүшелері соңғы 3 күн ішінде оқыту мен мектепке өз балаларын дайындау бойынша іс – әрекетімен айналысқан үй шаруашылықтарында тұратын 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі		Іс – әрекет түрлерінің орташа саны		Өзінің туған әкелерінен бөлек тұратын балалардың пайыздық үлесі	36-59 ай жас тобындағы балалар саны
	оқыту мен мектепке дайындауға қолдау көрсететін іс – әрекеттің төрт немесе одан көбірек түрімен айналысқан үй шаруашылығының ересек мүшелері ¹	оқыту мен мектепке дайындауға қолдау көрсететін іс – әрекеттің бір немесе бірнеше түрімен айналысқан олардың әкелері ²	үй шаруашылығының кез келген мүшесі сәбимен айналысқан	әкесі сәбимен айналысқан		
Жынысы						
Ер балалар	91,9	49,3	5,3	1,2	16,0	1046
Қыз балалар	91,1	48,8	5,3	1,2	11,9	937
Өңір						
Ақмола	92,8	57,0	5,5	1,6	15,4	72
Ақтөбе	94,5	50,2	5,5	1,4	10,6	95
Алматы	84,9	54,4	5,0	1,0	10,2	230
Алматы қаласы	100,0	75,6	6,0	2,3	22,5	78
Астана қаласы	99,1	57,8	5,8	1,7	17,5	66
Атырау	96,7	30,6	5,6	0,7	10,1	62
Шығыс-Қазақстан	90,9	47,4	5,3	1,5	20,5	147
Жамбыл	94,2	37,7	5,3	0,9	14,6	151
Батыс-Қазақстан	99,2	59,9	5,8	1,5	13,3	65
Қарағанды	90,3	50,1	5,3	1,6	22,8	175
Қостанай	98,1	59,2	5,5	1,3	16,8	82
Қызылорда	97,9	50,2	5,7	1,1	12,7	114
Маңғыстау	98,8	82,0	5,7	1,9	7,0	87
Павлодар	91,1	58,9	5,2	1,5	17,2	82
Солтүстік Қазақстан	95,8	54,7	5,4	1,2	16,2	61
Оңтүстік Қазақстан	84,2	31,6	5,0	0,6	9,5	418
Тұрғылықты жері						
Қалалық	94,0	55,4	5,5	1,5	17,0	946
Ауылдық	89,3	43,3	5,2	1,0	11,4	1037
Жасы						
36-47 ай	90,8	46,6	5,3	1,1	14,0	1005
48-59 ай	92,3	51,6	5,4	1,3	14,1	978
Анасының білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	(81,9)	(41,6)	(4,8)	(1,0)	(13,7)	35
Орта	87,7	40,2	5,1	0,9	14,1	787
Орта арнаулы	95,8	53,4	5,4	1,4	15,6	531
Жоғары	93,4	57,2	5,5	1,4	12,6	627
Әкесінің білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта білім	(94,0)	(52,6)	(5,4)	(1,4)	ққ	38
Орта	88,7	50,9	5,2	1,1	ққ	715
Орта арнаулы	91,8	56,5	5,3	1,5	ққ	496
Жоғары	95,6	65,5	5,6	1,7	ққ	451
Әкесі үй шаруашылығында тұрмайды	91,7	4,7	5,3	ққ	ққ	279

	36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі		Іс – әрекет түрлерінің орташа саны		Өзінің туған әкелерінен бөлек тұратын балалардың пайыздық үлесі	36-59 ай жас тобындағы балалар саны
	оқыту мен мектепке дайындауға қолдау көрсететін іс – әрекеттің төрт немесе одан көбірек түрімен айналысқан үй шаруашылығының ересек мүшелері ¹	оқыту мен мектепке дайындауға қолдау көрсететін іс – әрекеттің бір немесе бірнеше түрімен айналысқан олардың әкелері ²	үй шаруашылығының кез келген мүшесі сәбімен айналысқан	әкесі сәбімен айналысқан		
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	84,1	37,5	5,0	0,8	10,8	487
Екінші	88,8	43,4	5,2	1,0	11,9	419
Орташа	95,7	49,7	5,5	1,2	14,4	401
Төртінші	95,7	60,2	5,6	1,6	15,7	330
Ең бай	96,3	60,8	5,7	1,7	19,3	348
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	92,7	48,0	5,4	1,2	12,2	1412
Орыстар	95,0	53,4	5,5	1,5	25,4	296
Басқалар	81,7	49,8	5,0	1,0	11,4	275
Барлығы	91,5	49,1	5,3	1,2	14,1	1983

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 6.1 көрсеткіші.

² МИКЗ 6.2 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген бақылаулар жағдайына негізделген, кк – қолдануға келмейді.

Үлкендердің балалармен біріккен іс–әрекетке қатысуында гендерлік айырмашылықтар жоқ екенін атап өту керек. Ер балалармен біріккен іс–әрекетке қатысатын әкелер үлесі берілген көрсеткіш бойынша қызбалаларға қатысты ешайырмашылық көрсетпейді. Сондай–ақ, әлеуметтік–экономикалық белгілері бойынша да айырмашылықтар байқалмаған.

Өңірлік кесіндіде облыстар бойынша кішігірім ғана айырмашылықтар байқалған және ересектердің балалармен біріккен іс–әрекетке қатысуының ең жоғары деңгейі Алматы қаласында тіркелген (100 пайыз). Басқа өңірлерде бұл көрсеткіш бойынша шашыраңқылық 90-99 пайыздық қатысу шегінде болған. Басқа өңірлермен салыстырғанда бұл көрсеткіш Алматы мен Оңтүстік Қазақстан облыстарында салыстырмалы түрде төмен екенін айта кету керек, бұл өңірлерде балалармен біріккен негізде оқыту мен мектепке даярлауға қолдау көрсететін төрт немесе одан көбірек іс – әрекет түрімен үй шаруашылығының ересек мүшелерінің тек 84 пайызы айналысады. Қалалық жерлерде тұратын және ауқаттылығы мен білім деңгейі жоғары отбасылар, балалармен біріккен іс–әрекеттің төрт немесе одан көбірек түрімен айналысуы жиі кездеседі. Ерте жастағы балаларды оқыту мен мектепке даярлауға қолдау көрсетуде әкелердің қатысуының ең жоғары көрсеткіші Маңғыстау облысы (82 пайыз) және Алматы қаласында (75,6 пайыз) тіркелген, ал ең төмен көрсеткіштері Атырау (30,6 пайыз) мен Жамбыл (37,7 пайыз) облыстарында. Қалған об-

лыстарда пайыздық үлесі шамамен бірдей: 50-59 пайыз шамасында.

Әкелердің аталған іс–әрекет түрлерінде қатысу пайызы ұқсас болып табылады: жоғарырақ білім деңгейіне ие және ауқаттылығы жоғарырақ қалалық жерлерде тұратын әкелер өздерінің балаларымен көбірек айналысады және оқыту мен мектепке даярлауға қолдау көрсетеді. Осыған сүйене отырып, ең кедей және екінші квинтильдердегі балаларға әкелерінің назары мен ықыласы ерте жастан–ақ жетіспейтінін белгілеуге болады. Жағымды жағы ретінде жоғарырақ білім деңгейіне ие аналар балалардың іс–әрекетіне әкелерін жиірек тартатынын айтуға болады.

Ерте жаста кітаптардан әр түрлі әсер алу сәбидің кітап сөзімен танысуын ғана қамтамасыз етіп қоймай, сәбидің отбасының басқа мүшелерімен (мысалы, үлкен ағалары немесе әпкелері) мектептен берілетін үй жұмысын орындау барысында тығыз қатынаста болуға мүмкіндік береді. Кітаптардың үйде болуы мектептегі үлгерімі және баланың кейінгі дамуында IQ көрсеткіштері тұрғысынан алғанда маңызды болып табылады. 5 жасқа дейінгі барлық балалардың аналарына немесе олардың күтімімен айналысатын тұлғалардан үйде балаларға арналған немесе суреті бар кітаптардың, үй тұрмысы заттарының, немесе көшеде табылған заттардың, қолдан жасалған ойыншық пен дүкеннен сатып алынған ойыншықтың қаншасы бар деген сауал қойылды.

Қазақстанда 0-59 ай жас тобындағы балалардың тек 47,8 пайызы балаларға арналған кемінде 3 кітабы бар үй шаруашылықтарында өмір сүреді (CD.3 – кестесі). 10 немесе одан көп кітаптары бар үй шаруашылықтарында тұратын балалар саны 26 пайызды құрайды. Және мұнда гендерлік айырмашылықтар мөлшері маңызсыз. Сонымен бірге, ауыл балаларының қалалық отбасында өмір сүретін балаларға қарағанда кітапқа қол жеткізу мүмкіндігі шектеулі екені атап көрсетіледі. Қалалық жерлерде 5 жасқа дейінгі балаларға арналған 3 немесе одан да көп кітабы бар балалар үлесі 61,1 пайызды, ал ауылдық жерлерде – 35,4 пайызды құрайды.

Үйде балаларға арналған кітаптардың болуының сәбидің жасымен оң тәуелділік танытады: 24-59 ай жас тобындағы балалардың 60,3 пайызы тұратын үй шаруашылықтарында 3 немесе одан көп кітап бар, ал 0-23 ай жас тобындағы

балалар үшін мұндай көрсеткіш 29,5 пайызды құрайды.

Өңірлер арасында Қызылорда, Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан мен Жамбыл облыстарын ерекше айта кету керек, бұл өңірлерде балаларға арналған 10 және одан да көп кітапқа ие балалардың үлесі 2,4 пайыздан 6 пайызға дейін қалыптасқан, ал Астана мен Алматы қалаларындағы балалар үлесі 71-80 пайызды құрайды. Әсіресе, мұндай мұқтаждық ауылдық жерлерде тұратын балаларға қатысты, олар қалаларда тұратын құрбыларына қарағанда балаларға арналған 10 және одан да көп кітаппен 3 есе аз қамтылған. Кітап жетіспеушілік ахуалы ең кедей квинтиль үй шаруашылықтарында тұратын балаларға, сонымен бірге, анасының білім деңгейі төмен балаларға тән, этникалық тиістілігі жөнінен қазақ ұлтының отбасыларын атап өтуге болады, бұларда балаларға арналған 10 кітаптың болуы көрсеткіші өте төмен.

CD.3 – кестесі. Оқыту құралдары

Үй шаруашылығында балаларға арналған кітаптар саны бойынша және бала ойнайтын ойыншық түрі бойынша жасы 5–тен аспаған балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Үй шаруашылығында бала үшін бар:		Сәби келесімен ойнайды:			Ойынға арналған екі немесе одан көп заттардың түрі ²	5 жасқа дейінгі балалар саны
	3 немесе одан көп балалар кітаптары ¹	10 немесе одан көп балалар кітаптары	қолдан жасалған ойыншықтармен	дүкеннен алған/зауытта жасалған ойыншықтармен	үй тұрмысының заттарымен/көшеде табылған заттармен		
Жынысы							
Ер балалар	46,8	25,6	20,8	94,5	40,7	44,2	2644
Қыз балалар	48,9	26,5	18,5	94,8	42,8	45,5	2537
Өңір							
Ақмола	68,7	51,3	25,6	94,9	55,3	56,1	189
Ақтөбе	57,5	32,0	16,9	90,6	26,6	32,8	260
Алматы	46,2	14,8	20,3	95,7	73,1	73,7	551
Алматы қаласы	88,4	71,2	32,3	96,3	59,3	63,5	202
Астана қаласы	92,5	80,1	50,1	96,3	54,8	56,6	166
Атырау	51,6	19,2	10,6	94,8	18,0	23,9	182
Шығыс-Қазақстан	61,5	38,8	12,3	93,8	32,4	36,1	372
Жамбыл	36,6	6,2	11,7	92,4	40,9	42,4	400
Батыс-Қазақстан	54,4	25,2	27,8	93,3	54,9	59,6	195
Қарағанды	66,5	47,2	21,6	96,5	50,9	54,3	420
Қостанай	84,7	60,2	16,3	96,1	57,4	59,8	222
Қызылорда	21,0	2,4	19,8	90,9	43,9	48,8	292
Маңғыстау	18,5	3,0	29,8	91,9	29,8	36,8	244
Павлодар	74,5	51,4	18,9	98,0	48,0	54,1	217
Солтүстік Қазақстан	71,8	47,0	26,5	93,6	64,3	65,6	139
Оңтүстік Қазақстан	17,8	3,0	14,5	95,7	19,1	21,1	1129
Тұрғылықты жері							
Қалалық	61,1	38,9	20,7	94,9	42,1	45,8	2508
Ауылдық	35,4	13,9	18,6	94,4	41,4	44,0	2673
Жасы							

	Үй шаруашылығында бала үшін бар:		Сәби келесімен ойнайды:			Ойынға арналған екі немесе одан көп заттардың түрі ²	5 жасқа дейінгі балалар саны
	3 немесе одан көп балалар кітаптары ¹	10 немесе одан көп балалар кітаптары	қолдан жасалған ойыншықтармен	дүкеннен алған/зауытта жасалған ойыншықтармен	үй тұрмысының заттарымен/көшеде табылған заттармен		
0-23 ай	29,5	16,4	13,5	88,4	29,9	31,8	2101
24-59 ай	60,3	32,6	23,8	98,8	49,8	53,8	3080
Анасының білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	37,4	21,0	18,3	90,6	35,2	33,9	96
Орта	36,8	15,7	17,0	94,0	42,3	44,6	1916
Орта арнаулы	50,7	28,9	21,2	94,9	41,0	45,3	1432
Жоғары	58,5	35,5	21,5	95,3	42,2	45,4	1729
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	24,2	7,2	16,6	93,6	38,0	39,9	1249
Екінші	35,0	12,3	18,1	94,5	42,1	44,8	1134
Орташа	51,6	25,7	18,4	95,3	41,3	45,1	1015
Төртінші	64,9	41,3	22,9	94,4	44,0	47,8	865
Ең бай	75,6	54,6	24,0	95,5	44,8	48,6	919
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	41,8	19,3	18,9	94,3	39,1	42,5	3724
Орыстар	80,6	60,2	25,1	96,3	54,1	56,9	785
Басқалар	42,8	23,3	17,5	94,4	42,2	43,8	672
Барлығы	47,8	26,0	19,6	94,6	41,7	44,8	5181

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 6.3 көрсеткіші.

² МИКЗ 6.4 көрсеткіші.

Сонымен бірге CD.3–кестесі 0-59 ай жас тобындағы балалардың 44,8%–ы үйлерінде 2 немесе одан да көп ойнайтын зат түрлеріне ие екенін көрсетеді. МИКЗ–да ойындарға арналған заттар келесі өзінің қатарына енгізеді: қолдан жасалған ойыншықтар (қуыршақтар, машиналар және басқа да үйде жасалған ойыншықтар), дүкеннен алынған ойыншықтар мен үй тұрмысының заттары (тегеш пен кәстрөл тәрізді), немесе көшеде табылған заттар мен материалдар (таяқтар, уақ тастар, қабыршақтар немесе жапырақтар тәрізді). Бір атап көрсетуге тұратыны, балалардың 94,6 пайызы дүкенде сатып алынған ойыншықтармен ойнайды және балалардың 41,7 пайызы үй тұрмысының заттарымен ойнайды; ойыншықтардың басқа түрлерімен ойнайтын балалардың пайыздық үлесі 20 пайыздан аз мөлшерді құрайды. 2 немесе одан да көп ойнайтын зат түрлеріне ие балалар үлесі мынадай: ер балалар арасында – 44,2 пайыз, қыз балалар арасында – 45,5 пайыз. Бұл көрсеткіш бойынша ауылдық және қалалық аудандар арасындағы айырмашылықтар көп емес (1,8 пайыздық мөлшер); анасының білім деңгейіне тәуелді түрде аздаған айырмашылық байқалады – анасының білім деңгейі бастауыш/аяқталмаған орта болып табы-

латын отбасыларында (33,9 пайыз) және ең кедей үй шаруашылықтарында бұл көрсеткіш төмен (айырмашылық тиісінше 11,5 және 8,7 пайыздық мөлшерді құрайды).

Үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық ахуалы бойынша ең кедей және ең бай үй шаруашылықтарында тұратын балалардың арасындағы айырмашылық 9,9 пайыздық мөлшерді құрайды. Бұл көрсеткіш бойынша төмен пайыздар Оңтүстік Қазақстан мен Атырау (тиісінше 21,1 мен 23,9 пайыз), Ақтөбе, Шығыс Қазақстан және Маңғыстау облыстарында (тиісінше 32,8%, 36,1% және 36,8 %) тіркелген.

Көпке мәлім, балаларды жалғыз тастау немесе басқа кіші жастағы балалардың қарамағына қалдыру жазатайым оқиғалардың ықтималдығын арттырады. МИКЗ барысында сауалнама жүргізілердің алдындағы апта ішінде 0-59 ай жас тобындағы балалар жалғыз қалдырылды ма және олар жасы 10–ға толмаған басқа балалардың қарамағына қалдырылды ма, соны анықтау үшін екі сауал қойылды.

CD.4–кестесінің деректері сауалнама жүргізілер алдындағы апта ішінде 0-59 ай жас тобындағы балалардың 3,4 пайызы басқа

Бұл екі көрсеткішті біріктіру арқылы жүргізілген есеп нәтижелері балалардың 4,4 пайызы сауалнама жүргізілер алдындағы апта ішінде лайықты қараусыз жалғыз қалдырылғанын көрсетеді, яғни, немесе жалғыз қалған немесе жасы 10–нан кіші басқа балалардың қарамағына қалдырылған. Сонымен бірге, бұл көрсеткіш үшін баланың жынысы немесе қалалық/ауылдық жерлерде тұратынына байланысты айырмашылық байқалмаған. Сонымен қатар, анасының білім деңгейі жоғары балаларға (3,3 пайыз) қарағанда

анасының білім деңгейі төменірек балалар лайықты қараусыз түрде жиі қалдырылады (10,2 пайыз). 0-23 ай жас тобындағы балаларға қарағанда (1,7%) 24-59 ай жас тобындағы балалар лайықты қараусыз түрде жиірек қалдырылған (6,2%). Үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық ахуалы бойынша да айырмашылық бар: ең кедей үй шаруашылықтарында лайықты қараусыз түрде қалдыру 5 пайызды құрайды, ал ең бай үй шаруашылықтарында бұл көрсеткіш 4 пайызды құрайды.

CD.4 - кестесі. Балаларға лайықты қарамау

Соңғы аптада кемінде бір рет бір сағаттан астам уақыттан артық мерзімге өзі жалғыз немесе басқа жасы 10–нан аспаған балалардың қарауына қалдырылған 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	5 жасқа дейінгі балалар үлесі			5 жасқа дейінгі балалар саны
	Соңғы аптада үйде жалғыз қалғандар	Соңғы аптада жасы 10 – нан аспаған балалардың қарауына қалдырылған	Соңғы аптада үйде қалай болса солай қалдырылғандар ¹	
Жасы				
Ер балалар	2,0	3,4	4,4	2644
Қыз балалар	1,9	3,3	4,4	2537
Өңір				
Ақмола	1,0	2,3	2,8	189
Ақтөбе	1,9	1,8	2,9	260
Алматы	0,2	0,5	0,7	551
Алматы қаласы	1,4	2,9	2,9	202
Астана қаласы	2,0	1,1	2,4	166
Атырау	2,1	4,2	5,7	182
Шығыс-Қазақстан	2,8	5,3	6,2	372
Жамбыл	2,8	4,9	5,6	400
Батыс-Қазақстан	1,2	1,9	3,0	195
Қарағанды	1,7	1,0	2,0	420
Қостанай	2,9	4,0	6,1	222
Қызылорда	1,8	3,9	4,7	292
Маңғыстау	8,2	7,9	12,7	244
Павлодар	2,7	3,2	4,3	217
Солтүстік Қазақстан	1,8	5,1	6,0	139
Оңтүстік Қазақстан	1,2	4,1	4,9	1129
Тұрғылықты жері				
Қалалық	2,3	3,0	4,2	2508
Ауылдық	1,7	3,7	4,6	2673
Жасы				
0-23 ай	1,0	1,0	1,7	2101
24-59 ай	2,7	5,0	6,2	3080
Анасының білімі				
Бастауыш/аяқталмаған орта	0,0	10,2	10,2	96
Орта	1,9	3,9	5,0	1916
Орта арнаулы	2,3	3,4	4,6	1432
Жоғары	2,0	2,4	3,3	1729
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер				
Ең кедей	1,6	4,2	5,0	1249

	5 жасқа дейінгі балалар үлесі			5 жасқа дейінгі балалар саны
	Соңғы аптада үйде жалғыз қалғандар	Соңғы аптада жасы 10 – нан аспаған балалардың қарауына қалдырылған	Соңғы аптада үйде қалай болса солай қалдырылғандар ¹	
Екінші	1,2	3,1	4,0	1134
Орташа	2,3	3,4	4,4	1015
Төртінші	2,6	3,3	4,5	865
Ең бай	2,5	2,5	4,0	919
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі				
Қазақтар	2,1	3,4	4,5	3724
Орыстар	1,5	2,3	3,0	785
Басқалар	1,8	4,1	5,4	672
Барлығы	2,0	3,4	4,4	5181

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 6.5 көрсеткіші.

Ерте жастағы баланың даму индексі (ЕЖБДИ)

Сәби күрделі қозғалыс дағдыларын, ойлау машықтарын, сөйлеуді, эмоционалдық сезінуді және басқалармен өзара әрекеттесуді үйренетін ерте балалық шақта бала дамуы заңды, болжамды және үздіксіз процесс ретінде анықталады. Дененің өсуі, оқу мен санау дағдылары, әлеуметтік – эмоционалдық даму мен оқытуға даяр болу – сәбидің жалпы дамуының өте маңызды салалары, бұлар адам ретіндегі оның әрі қарай дамуына негіз болады.

МИКЗ бағдарламасының шеңберінде **ерте жастағы сәбидің дамуының индексі** есептеу үшін 10 пункттен тұратын арнайы модуль жасалды (**ЕЖБДИ (ECDI – Early Child Development Index)**). Бұл көрсеткіш берілген жас тобындағы балалардың көпшілігі тәрізді дамиды балаларға сай болуы тиісті болып саналатын кей стандарттық шарттарға (критерийлерге) негізделген.

ЕЖБДИ–дің басты мұраты Қазақстандағы балалардың дамуы ахуалына қатысты саясатты қалыптастыруға негіз болуы болып табылады.

Баланың берілген салада өз өмір жасына сай дамып келе ме, олай емес пе соны көрсету үшін 10 пункттің әрбірі төрт саланың әрқайсысын бағалау үшін қолданылады.

- **Оқу мен санау дағдылары:** егер олар кемінде алфавиттің он әрпін танып немесе атай алса, олар кем дегенде ең көп қолданыстағы төрт сөзді оқи алса, және олар 1–ден 10–ға дейінгі сандар атауын білсе және олардың белгісін таныса балалар өз өмір жасына сай дамып келе жатыр деп есептеледі. Егер бұл белгілердің кем дегенде екеуі рас болса, бала өмір жасына сай дамып келе жатыр деп саналады.

- **Дененің өсуі:** егер бала екі бармағымен ұсақ затты ала алса, мысалы, уақ тасты немесе таяқшаны жерден көтере алса, және егер оның анасы немесе оның күтімімен айналысатын тұлғаның баланың кейде ойнау үшін өзін тым дімкәс сезінетіні туралы хабарламаса онда баланың денелік, тәни дамуы өз өмір жасына сай дамып келе жатыр деп есептеледі.
- **Әлеуметтік – эмоционалдық даму саласында** балалар өздерінің жасына сай дамып келе жатыр деп есептеледі, егер келесі пікірлердің кем дегенде екеуі рас болса: басқа балалармен бала тату араласады, басқа балаларды бала теппейді, тістемейді және ұрмайды, бала қазір істеп жатқан ісін оп – оңай тастай салмайды.
- **Танымдық дамуы:** егер бала бір нәрсені қалай дұрыс істеу керектігі туралы қарапайым нұсқауларды басшылыққа алса, немесе оған бір нәрсені істеу ұсынысы жасалғанда, оны өзінің күшімен – ақ жасап тастауға қабілетті болса, онда баланың оқуға даярлығы өзінің жасына сай дамып келе жатыр деп есептеледі.

ЕЖБДИ бұдан әрі аталған төрт саланың кем дегенде үшеуінде өзінің жасына сай дамып келе жатқан балалардың пайыздық үлесі ретінде есептеледі.

Бұл бөлімнің нәтижелері CD.5-кестесінде бейнеленген. Қазақстанда ЕЖБДИ 86,1 пайызды құрайды. Елде 36-59 ай жас тобындағы балалардың 98,2 пайызы денелік өсуі бойынша өзінің жасы-

на сай дамып келе жатқанын атап көрсету қажет. Гендерлік аспекті бойынша балалардың денелік дамуында айырмашылық жоқ. Өңірлер арасында бұл көрсеткіштің өте төмен үлесі Ақтөбе облысында байқалды – 76,6 пайыз, яғни мұнда балалардың 23,4%–ы аталған көрсеткіш бойынша жасының нормасына сай емес болып табылады.

Сонымен бірге, CD.5. кестесіндегі деректерден қыз балалар арасында ЕЖБДИ жоғары және 89 құрайды, ал ер балалар арасында бұл көрсеткіш 83,5 құрайтыны көрінеді. ЕЖБДИ үлкен жас топтарындағы балалар арасында анағұрлым жоғары болып табылады және ол жасы 48-59-айлық балалар арасында 89,4–ке тең болып отыр,

ал жасы 36-47-айлық балалар арасында ол 82,9–ға тең, себебі балалар үйренетін дағдылар жасы ұлғайған сайын жетіле береді.

Ерте жаста оқытудың ұйымдастырылған бағдарламаларына немесе мектепке дейінгі мекемелердің бағдарламаларына баратын балалар арасында ЕЖБДИ–дің жоғары мәні 88,3–ке тең, ал мұндай бағдарламаларға бармайтын балалар арасында бұл көрсеткіш 84,9–ке тең екені, яғни, сәл төменірек екені атап көрсетіледі.

Зерттеу барысында ең кедей үй шаруашылықтарында тұратын балалар (83,3) ең бай үй шаруашылықтарында тұратын балаларға (92,1) қарағанда төмен ЕЖБДИ–ге ие екені байқалды.

CD.5 - кесте. Ерте жастағы баланың даму индексі

Сан санай білу және оқу дағдылары, сонымен бірге денесінің дамуы, әлеуметтік–эмоционалдық дамуы әрі танымдылық жағдайлары бойынша жас нормасына сәйкес дамып келе жатқан 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі және ерте жастағы баланың даму индексінің мәні, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Дамуы жас нормасына сай болып табылатын 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі				Ерте жастағы баланың дамуы индексінің мәні ¹	36-59 ай жас тобындағы балалардың саны
	сан санай білу және оқи білу	денесінің дамуы	әлеуметтік – эмоционалдық даму	танымдылық жағдайы		
Жынысы						
Ер балалар	26,7	98,1	86,4	93,2	83,5	1046
Қыз балалар	32,5	98,4	90,4	95,4	89,0	937
Өңір						
Ақмола	26,3	100,0	79,1	100,0	80,3	72
Ақтөбе	34,5	76,6	96,3	70,8	69,0	95
Алматы	28,9	99,3	90,3	99,2	91,1	230
Алматы қаласы	44,1	98,3	84,4	98,4	89,0	78
Астана қаласы	48,1	99,1	95,5	97,9	96,0	66
Атырау	49,9	100,0	89,9	92,3	89,3	62
Шығыс-Қазақстан	38,7	99,1	79,1	96,2	83,2	147
Жамбыл	20,3	99,3	86,7	95,0	83,0	151
Батыс-Қазақстан	29,0	100,0	83,6	97,4	85,0	65
Қарағанды	30,6	100,0	87,0	100,0	92,3	175
Қостанай	40,6	96,9	92,2	95,7	92,4	82
Қызылорда	34,4	99,5	94,7	95,5	92,0	114
Маңғыстау	34,1	100,0	86,2	94,6	87,4	87
Павлодар	31,6	100,0	88,0	99,0	90,6	82
Солтүстік Қазақстан	25,2	100,0	84,5	100,0	86,5	61
Оңтүстік Қазақстан	15,9	99,2	89,8	88,4	81,5	418
Тұрғылықты жері						
Қалалық	34,4	98,3	87,3	95,7	87,2	946
Ауылдық	24,9	98,2	89,2	92,9	85,1	1037
Жасы						
36-47 ай	17,4	98,1	87,2	92,7	82,9	1005
48-59 ай	41,9	98,4	89,4	95,8	89,4	978
Ерте жастағы балалардың оқу бағдарламасы						
Қатысты	43,7	98,0	88,0	95,2	88,3	733

	Дамуы жас нормасына сай болып табылатын 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайыздық үлесі				Ерте жастағы баланың дамуы индексінің мәні ¹	36-59 ай жас тобындағы балалардың саны
	сан санай білу және оқи білу	денесінің дамуы	әлеуметтік – эмоционалдық даму	танымдылық жағдайы		
Қатыспады	21,1	98,4	88,4	93,6	84,9	1250
Анасының білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	(13,8)	(100,0)	(87,8)	(94,3)	(82,1)	35
Орта	18,7	98,3	86,3	92,1	81,3	787
Орта арнаулы	33,8	98,4	88,0	96,4	88,9	531
Жоғары	40,3	98,0	91,0	95,1	89,9	627
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	16,9	98,7	88,9	91,1	83,3	487
Екінші	24,1	97,4	87,6	93,6	82,8	419
Орташа	31,4	98,7	90,2	96,3	88,6	401
Төртінші	36,7	98,0	83,3	95,6	85,3	330
Ең бай	44,5	98,2	90,6	95,7	92,1	348
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	29,3	98,1	89,0	93,8	86,2	1412
Орыстар	38,2	99,6	85,5	97,3	88,8	296
Басқалар	20,7	97,5	87,3	93,3	83,0	275
Барлығы	29,5	98,2	88,3	94,2	86,1	1983

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

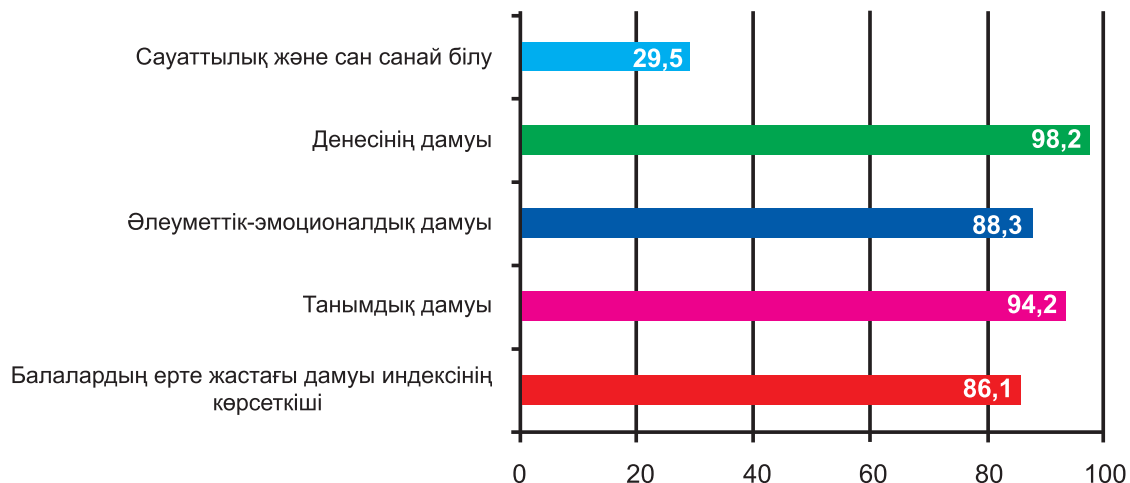
¹МИКЗ 6.6 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген байқаулар жағдайларына негізделген.

Бала дамуының төрт саласының талдауы танымдылық икемі саласында балалардың 94,2 пайызы өзінің жасына сай дамып келе жатыр; балалардың 29,5 пайызы оқу мен санау дағдылары бойынша өзінің жасына сай дамып келе

жатыр және балалардың 88,3 пайызы әлеуметтік-экономикалық даму бойынша өзінің жасына сай дамып келе жатыр, ал балалардың 98,2 пайызының дамуы олардың денесінің дамуына сай болып табылатынын көрсетеді (CD.1-диаграммасы).

CD.1 диаграммасы: Көрсетілген салаларда жақсы дамып келе жатқан 36-59 ай жастағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010/11

Х. Сауаттылық және білім беру

Жастар арасындағы сауаттылық

«Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында қойылған мақсаттардың бірі – ересек тұрғын халықтың сауаттылығын қамтамасыз ету. Сонымен бірге, «Ересек тұрғын халықтың арасындағы сауаттылық» көрсеткіші МДМ көрсеткіштерінің қатарына енеді және оның әрі ерлерге, әрі әйелдерге қатысы бар. МИКЗ–де ерлер мен әйелдерге арналған сауалнамалар пайдаланғандықтан, алынған нәтижелер жасы 15-24 аралығындағы әйелдер мен ерлер туралы деректерге негізделген. Сауаттылық ерлер мен әйелдердің қарапайым қысқа сөйлемдерді оқи алуы қабілеті немесе мектепке қатысуы бойынша бағаланды.

Сауатты әйелдер мен ерлердің пайыздық үлесі ED.1-кестелерінде көрсетілген. Берілген кестелердің деректері Қазақстанда 15-24 жас тобындағы барлық әйелдер мен ерлер сауатты екенін көрсетеді. Тұтастай алғанда Қазақстан бойынша сауаттылық деңгейі 99,9 пайызды құрады. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңына сәйкес елде орта білім алу міндетті болып табылады. Қазақстанда сауаттылық жұрттың барлығына тән болғандықтан, тұрғылықты жері, өңірлер, білім деңгейі, ауқаттылық пен этникалық тиістілігі жөнінен әйелдер мен ерлерге қатысты қандай да бір айырмашылық байқалмаған.

ED.1 - кестесі. Жастар арасындағы сауаттылық

15-24 жас тобындағы сауатты әйелдер мен ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-11жж.

	Сауаттылардың пайыздық үлесі ¹		Саны	
	әйелдер	ерлер	15-24 жас тобындағы әйелдер	15-24 жас тобындағы ерлер
Тұрғылықты жері				
Қалалық	99,9	100,0	2422	465
Ауылдық	100,0	99,8	1779	361
Барлығы	99,9	99,9	4201	826

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.1 көрсеткіші; МДМ 2.3 көрсеткіші.

Мектепке дайындық

Мектепке дейінгі білім бағдарламасына немесе ұйымдастырылған ерте жастан оқыту бағдарламасына бару – балаларды **мектепке әзірлеудің маңызды** факторы болып табылады. Сондықтан «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында қойылған басты мақсаттардың бірі мектепке дейінгі білім беруді ерте дамыту болып табылады.

ED.2 – кестесінде былтыр мектепке дейінгі мекемелерге барған бастауыш мектептің бірінші сыныбының балаларының саны туралы деректер бар. Қазақстан бойынша тұтастай алғанда зерттеу кезінде бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқып жатқан балалардың 81,6 пайызы былтыр мектепке дейінгі мекемелерге барған. Бұл көрсеткіш ер балалар арасында 80,4 пайызды құраса, қыз балаларда – 82,7 пайыз. Бұл көрсеткіш қалалық жерлерде тұратын балалармен салыстырғанда (85,6 пайыз)

ауылдық жерлерде тұратын балалар арасында (78 пайыз) әлдеқайда төмен.

Өңірлер арасында айтарлықтай айырмашылықтар атап көрсетілген. Мектепке дейінгі мекемелерге барудың ең төмен пайызы Қызылорда мен Оңтүстік Қазақстан облыстарында қалыптасып отыр (тиісінше 67,2 пайыз және 70,1 пайыз); бұл көрсеткіш бойынша ең үлкен пайыз Павлодар, Ақтөбе, Батыс Қазақстан облыстары мен Алматы қаласының (95,7–98,6 пайыз) үлесіне тиеді, бұл көрсеткіштің жалпы республикалық орташа мәнінен сәл жоғарырақ деңгейіне (83,2-83,9 пайыз) Атырау, Қостанай мен Жамбыл облыстарында қол жеткізілген; Қарағанды мен Шығыс Қазақстан облыстарының үлесіне бұл көрсеткіш бойынша 75,9 пен 80,6 пайыз тиеді.

Сонымен бірге, үй шаруашылықтарының әлеуметтік – экономикалық ахуалына тәуелді түрде

айтарлықтай айырмашылықтар атап көрсетілген. Әлеуметтік–экономикалық мәртебенің балалардың мектепке әзірлігіне тікелей қатысты екені анықталды – ең кедей және екінші квинтильдердегі үй шаруашылықтары арасында бұл көрсеткіш тек 71,1% және 78,8% құрайды, ол төртінші және ең бай квинтильдегі үй шаруашылықтарындағы балалар үшін 86,5 пайыздан 91,6 пайызға дейін ұлғайды.

2006 жылмен салыстырғанда (МИКЗ, Қазақстан, 2006ж.), тұтастай ел бойынша алғанда балалардың мектепке дейінгі ұйымдарға баруының көрсеткіші 2 есе жақсарғанын атап өту керек.

Келешекте 2011 - 2020 жж. арналған Қазақстан Республикасындағы білім беруді дамыту мемлекеттік бағдарламасын орындау оның Мақсаттық индикаторына қол жеткізуді қамтамасыз етуі тиіс. 2015 жылға қарай 3 пен 6 жас аралығындағы балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқытумен қамту 73,5% жетеді, ал 2020 жылға қарай – 100%–ға жетеді. Мемлекеттік және жеке балабақшалар торабын дамытуға бағытталған “Балапан” бағдарламасының шеңберінде де 2015 жылға қарай мектепке дейінгі ұйымдар торабын арттыру қарастырылып отыр.

ED.2 - кесте. Мектепке дейінгі жастағы балалардың мектепке дайындығы

Бір жыл бұрын мектепке дейінгі мекемелерге барған бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқитын балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Бір жыл бұрын мектепке дейінгі мекемелерге барған бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқитын балалардың пайыздық үлесі ¹	Бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқитын балалар саны
Жынысы		
Ер балалар	80,4	413
Қыз балалар	82,7	423
Өңір		
Ақмола	(90,5)	26
Ақтөбе	(96,1)	29
Алматы	81,4	91
Алматы қаласы	(97,4)	52
Астана қаласы	(93,3)	21
Атырау	83,2	27
Шығыс-Қазақстан	(80,6)	54
Жамбыл	83,9	72
Батыс-Қазақстан	98,6	40
Қарағанды	75,9	76
Қостанай	83,3	53
Қызылорда	67,2	34
Маңғыстау	(66,9)	21
Павлодар	(95,7)	37
Солтүстік Қазақстан	(84,3)	28
Оңтүстік Қазақстан	70,1	174
Тұрғылықты жері		
Қалалық	85,6	391
Ауылдық	78,0	445
Анасының білімі		
Бастауыш/аяқталмаған орта	(*)	26
Орта	77,1	303
Орта арнаулы	83,3	263
Жоғары	85,3	245
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	71,1	205
Екінші	78,8	173

	Бір жыл бұрын мектепке дейінгі мекемелерге барған бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқын балалардың пайыздық үлесі ¹	Бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқитын балалар саны
Орташа	83,2	147
Төртінші	86,5	144
Ең бай	91,6	167
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі		
Қазақтар	79,6	593
Орыстар	86,2	135
Басқалар	87,0	108
Барлығы	81,6	836

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.2 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Бастауыш және орта мектепке бару

Бүкіл әлемде балалардың негізгі білімге баршаның қол жеткізуі және бастауыш білім беретін мектепті бітіруін қамтамасыз ету – «Мың жылдықтың даму мақсаттары» мен «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжаттарында баяндалған ең маңызды мақсаттардың бірі болып табылады. Білім – кедейлікпен күресу, әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту, балаларды қауіпті және қалжырататын жұмыстан қорғау, адам құқықтары мен демократияны ілгерілету, қоршаған ортаны қорғау және бала туудың өсуіне ықпал ету үшін өте қажет шарт болып табылады.

Бастауыш және орта мектепке бару көрсеткіштерінің қатарына келесілер енеді:

- Бастауыш білім беру жүйесімен балаларды қамтудың таза коэффициенті.
- Бастауыш білім беру мекемелеріне қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген).
- Орта білім беру мекемелеріне қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген).
- Бастауыш және орта білім беру жүйесіндегі ер балалар мен қыз балалардың арақатынасы (немесе жыныстар теңдігі индексі – ЖТИ).

Мектеп білімі сатысына өту көрсеткіштерінің санына келесілер жатады:

- Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып жеткен балалар.
- Бастауыш мектепті бітіру коэффициенті.
- Орта білім сатысына өту коэффициенті.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңының 31 – бабына сәйкес елде бірінші сыныпта оқуға балалар 6 (7) жастан қабылданады. Осының себебінен әр ата-ана баласын қай жастан мектепке беретіні – алты немесе жеті жастан ба – туралы шешімді өз еркімен қабылдайды.

Бастауыш мектепке түсу мен оған қатысушылықты саралау 7-10 жас тобындағы балалар бойынша, ал осы көрсеткіштерді орта мектеп үшін талдау 7-17 жас тобындағы балалар бойынша деректері негізінде жүргізіледі.

Қазақстанда 7 жасқа толған балалардың жалпы санынан 93,8 пайызы бастауыш мектептің бірінші сыныбына оқуға барды (ЕД.3 – кесте). 7 жасқа толған балалардың мектепке уақытылы түсуінің көрсеткіші бойынша балалардың гендерлік аспектісі, ауылдық және қалалық мекеннен, анасының білімі тұрғысынан алғанда айырмашылықтар байқалмайды, алайда үй шаруашылықтарының ауқаттылық деңгейі бойынша аздаған айырмашылықтар бар: ең бай квинтиль үй шаруашылықтары балаларының мектепке уақытылы түсуінің көрсеткіші жоғары – 99 пайыз, ал екінші квинтильдегі үй шаруашылықтарына ең төмен пайыздық көрсеткіш тиесілі – 90,9 пайыз.

Елдің әр түрлі өңірлері бойынша ахуал түрліше болып отыр: Алматы мен Павлодар облыстарында бастауыш мектепке баруға жасы толған (7 жас) балалардың барлығы бірінші сыныпқа барды; берілген көрсеткіштің мәндері Қызылорда, Ақтөбе мен Маңғыстау облыстарында төмен болып отыр (тиісінше 78,6%, 83,6% және 89%).

ED.3 - кесте. Бастауыш мектепке бару

Бірінші сыныпқа барған 7 жастағы балалардың пайыздық үлесі (таза қабылдау коэффициенті), Қазақстан, 2010-2011жж.

	Қазіргі уақытта бірінші сыныпқа барып жүрген бастауыш мектепке баруға жасы толған (7 жас), балалардың пайыздық үлесі ¹	Бастауыш мектепке баруға жасы толған балалар саны
Жынысы		
Ер балалар	94,4	403
Қыз балалар	93,1	442
Өңір		
Ақмола	(93,7)	25
Ақтөбе	(83,6)	32
Алматы	100,0	102
Алматы қаласы	(*)	34
Астана қаласы	(100,0)	25
Атырау	89,0	24
Шығыс-Қазақстан	(97,6)	57
Жамбыл	92,8	61
Батыс-Қазақстан	(96,2)	29
Қарағанды	93,8	74
Қостанай	98,1	49
Қызылорда	78,6	43
Маңғыстау	89,6	32
Павлодар	(100,0)	32
Солтүстік Қазақстан	(96,0)	31
Оңтүстік Қазақстан	92,0	197
Тұрғылықты жері		
Қалалық	94,0	388
Ауылдық	93,6	458
Анасының білімі		
Бастауыш/аяқталмаған орта	(*)	28
Орта	94,6	355
Орта арнаулы	92,9	255
Жоғары	96,9	206
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	92,6	207
Екінші	90,9	197
Орташа	92,5	147
Төртінші	95,1	144
Ең бай	99,0	152
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі		
Қазақтар	92,2	603
Орыстар	98,5	121
Басқалар	96,9	122
Барлығы	93,8	846

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.3 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) - көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

ED.4 – кестесінде зерттеу жүргізу кезінде бастауыш мектепте оқып жатқан бастауыш мектепке бару жасына толған балалардың (7-10 жас) пайыздық үлесі көрсетілген¹⁶. Қарастырылып отырған кезеңде бастауыш мектепке бару жасына толған балалардың 99,3 пайызы мектепте оқып жатқан. Мектеп табалдырығын аттауға жасы толған деп есептелетін балалардың тек 0,7 пайызы мектепке бармайды. Барлық өңірлерде қатысушылықтың таза коэффициенті - ҚТК - 99 пайызға жуық және одан жоғары болған.

Қалалық және ауылдық мекендерде 7-10 жастағы балалардың бастауыш мектепке баруы іс жүзінде бірдей, сондай-ақ қыз балалар мен ер балалар арасында айтарлықтай айырмашылықтар байқалмайды. Балалардың жасы бойынша 7 жасар балалардың 98,4 пайызы бастауыш мектепке баратыны байқалды, ал барлық қалған жастар бойынша (8-10 жас) баратындар 99,5–99,8 пайыздан жоғары. 7-ден 10-ға дейінгі жас тобындағы балалар тұратын үй шаруашылықтарының ауқаттылық деңгейі бойынша айтарлықтай айырмашылық жоқ.

ED.4 - кестесі. Бастауыш мектепке бару

Бастауыш немесе орта мектепте оқып жатқан бастауыш мектепке бару жасындағы (7-10 жас) балалардың пайыздық үлесі (қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті - ҚТК), Қазақстан, 2010–2011 жж.

	Ер балалар		Қыз балалар		Барлығы	
	қатысушылықтың таза көрсеткіші (түзетілген) ¹	балалар саны	қатысушылықтың таза көрсеткіші (түзетілген) ¹	балалар саны	қатысушылықтың таза көрсеткіші (түзетілген) ¹	балалар саны
Өңір						
Ақмола	100,0	53	98,6	60	99,3	113
Ақтөбе	97,7	69	99,1	69	98,4	138
Алматы	98,6	192	99,2	182	98,9	373
Алматы қаласы	100,0	87	100,0	88	100,0	175
Астана қаласы	100,0	41	100,0	43	100,0	84
Атырау	100,0	48	100,0	47	100,0	95
Шығыс-Қазақстан	100,0	110	100,0	122	100,0	233
Жамбыл	100,0	132	99,0	113	99,5	245
Батыс-Қазақстан	100,0	67	98,8	53	99,4	121
Қарағанды	98,8	137	98,9	137	98,9	275
Қостанай	100,0	70	98,9	88	99,4	158
Қызылорда	98,2	87	99,3	90	98,8	177
Маңғыстау	99,0	59	99,0	57	99,0	116
Павлодар	100,0	56	100,0	63	100,0	119
Солтүстік Қазақстан	99,1	71	100,0	51	99,5	122
Оңтүстік Қазақстан	99,4	341	99,4	369	99,4	710
Тұрғылықты жері						
Қалалық	99,7	732	99,1	739	99,4	1471
Ауылдық	99,1	889	99,5	894	99,3	1783
Оқу жылының басындағы жасы (жас)						
7	98,4	403	98,5	442	98,4	846
8	99,7	415	99,3	421	99,5	836
9	99,6	389	99,8	377	99,7	766
10	99,6	414	100,0	392	99,8	806
Анасының білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	93,2	54	98,2	46	95,5	100
Орта	99,4	635	99,5	707	99,5	1342
Орта арнаулы	99,3	532	99,4	485	99,4	1016
Жоғары	100,0	401	99,5	391	99,7	792

¹⁶ Кестеде көрсетілген коэффициенттер түзетілген болып табылады, себебі бөлімге (бөлгіш) орта мектепке баратындардың саны ғана емес, білім берудің жоғарырақ сатысына өткендер саны да енгізілді.

	Ер балалар		Қыз балалар		Барлығы	
	қатысушылықтың таза көрсеткіші (түзетілген) ¹	балалар саны	қатысушылықтың таза көрсеткіші (түзетілген) ¹	балалар саны	қатысушылықтың таза көрсеткіші (түзетілген) ¹	балалар саны
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	99,5	409	99,1	428	99,3	837
Екінші	98,3	365	99,4	370	98,8	735
Орташа	99,6	320	98,5	292	99,1	612
Төртінші	99,6	262	100,0	261	99,8	523
Ең бай	100,0	266	100,0	280	100,0	546
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	99,5	1163	99,4	1145	99,5	2308
Орыстар	99,8	252	100,0	268	99,9	520
Басқалар	98,1	206	98,1	219	98,1	425
Барлығы	99,3	1621	99,4	1632	99,3	3253

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.4 көрсеткіші; МДМ 2.1 көрсеткіші.

( ) – көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Орта мектепке қатысушылықтың таза коэффициенті ED.5¹⁷ – кестесінде көрсетілген. 11-17 жас тобындағы орта мектепке қатысатын балалардың пайыздық үлесі 96,1 пайызды құрайды. Балалардың жынысы мен олардың тұрғылықты жері бойынша пайыздық үлесі осындай деңгейде. Білім берудің қарастырылып отырған сатысында 11 жасар балалардың қатысушылығы 95,7 пайыз деңгейінде болған.

12-15 жастағы балалар үшін орта мектепке қатысушылықтың таза коэффициенті жоғары 99,5 – 99,8% құрайды, 16 жаста берілген коэффициент 96 пайыз деңгейіне дейін төмендеп, 17

жаста ол коэффициент мәні 82,1 пайызға дейін төмендейді.

Берілген жас тобында анасының білімі деңгейін бақылаған кезде жоғары білімі бар аналардың балаларында қатысушылық коэффициенті сәл ғана мөлшерде болса да аналарының бастауыш/бастауыш/аяқталмаған орта немесе орта білімі бар балалармен салыстырғанда жоғарырақ екені белгіленген.

11 мен 17 жас аралығындағы балалар тұратын үй шаруашылықтарының ауқаттылығы аспектісінде ең бай квинтиль ерекше көзге түседі – оларда берілген көрсеткіш ауқаттылық деңгейі ең төмен квинтильмен салыстырғанда сәл жоғарырақ.

ED.5 – кестесі. Орта мектепке бару

Орта немесе жоғары оқу орнына баратын орта мектеп жасындағы (11-17 жас) балалардың пайыздық үлесі (қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті - ҚТК) және бастауыш мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010–2011 жж.

	Ер балалар			Қыз балалар			Барлығы		
	қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті ¹	бастауыш мектепке баратын балалардың пайызы	балалар саны	қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті ¹	бастауыш мектепке баратын балалардың пайызы	балалар саны	қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті ¹	бастауыш мектепке баратын балалардың үлесі	балалар саны
Өңір									
Ақмола	94,9	0,0	124	97,1	0,0	127	96,0	0,0	251
Ақтөбе	96,7	1,7	147	97,6	0,6	130	97,1	1,2	278
Алматы	90,9	2,4	365	94,9	0,0	327	92,8	1,3	692
Алматы қ.	90,1	0,0	162	91,6	2,3	146	90,8	1,1	307
Астана қ.	97,6	0,0	82	98,6	0,0	71	98,1	0,0	153
Атырау	95,7	0,0	90	97,8	0,0	90	96,7	0,0	180
Шығыс-Қазақстан	97,0	0,6	241	93,9	0,6	233	95,4	0,6	474

¹⁷ Кестеде көрсетілген коэффициенттер түзетілген болып табылады, себебі бөлімге (бөлгіш) орта мектепке баратындардың саны ғана емес, білім берудің жоғарырақ сатысына өткендер саны да енгізілді.

	Ер балалар			Қыз балалар			Барлығы		
	қатысу-шылықтың түзетілген таза коэффициенті ¹	бастауыш мектепке баратын балалардың пайызы	балалар саны	қатысу-шылықтың түзетілген таза коэффициенті ¹	бастауыш мектепке баратын балалардың пайызы	балалар саны	қатысу-шылықтың түзетілген таза коэффициенті ¹	бастауыш мектепке баратын балалардың үлесі	балалар саны
Жамбыл	96,4	0,5	215	97,6	0,5	207	97,0	0,5	422
Батыс-Қазақстан	97,9	0,5	116	99,3	0,0	107	98,6	0,2	223
Қарағанды	97,2	0,7	246	96,7	0,6	258	96,9	0,6	504
Қостанай	97,8	0,0	159	97,3	1,4	137	97,5	0,6	296
Қызылорда	96,3	0,5	160	97,3	0,8	145	96,8	0,7	305
Маңғыстау	96,3	0,0	106	95,8	0,0	112	96,0	0,0	218
Павлодар	98,8	0,0	136	99,3	0,7	111	99,0	0,3	247
Солтүстік Қазақстан	98,3	0,0	111	96,1	0,0	100	97,3	0,0	211
Оңтүстік Қазақстан	97,4	0,3	615	95,6	0,0	621	96,5	0,1	1235
Тұрғылықты жері									
Қалалық	96,5	0,2	1472	95,7	0,4	1391	96,1	0,3	2864
Ауылдық	95,5	0,9	1604	96,6	0,4	1530	96,0	0,7	3134
Оқу жылының басындағы жасы (жас)									
11	94,9	5,1	353	96,4	3,1	385	95,7	4,1	738
12	99,8	0,0	405	99,5	0,0	398	99,6	0,0	803
13	99,6	0,0	440	100,0	0,0	426	99,8	0,0	866
14	99,7	0,0	461	99,8	0,0	455	99,8	0,0	916
15	99,2	0,0	474	99,9	0,0	408	99,5	0,0	882
16	95,2	0,0	489	96,8	0,0	436	96,0	0,0	925
17	83,6	0,0	455	80,5	0,0	414	82,1	0,0	869
Анасының білімі									
Бастауыш/ аяқталмаған орта	94,6	0,0	127	97,7	1,0	106	96,0	0,4	232
Орта	96,5	0,3	1053	97,5	0,7	1075	97,0	0,5	2128
Орта арнаулы	98,2	0,7	1009	98,2	0,3	931	98,2	0,5	1940
Жоғары	97,0	1,2	673	98,9	0,1	614	97,9	0,7	1287
Анықтау мүмкін емес	92,8	0,0	115	84,2	0,0	118	88,4	0,0	233
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер									
Ең кедей	95,1	0,4	779	96,4	0,3	747	95,7	0,4	1526
Екінші	96,2	0,6	645	95,9	0,4	626	96,1	0,5	1271
Орташа	95,5	1,2	611	94,7	0,6	559	95,1	0,9	1170
Төртінші	96,5	0,5	524	96,6	0,2	520	96,6	0,4	1044
Ең бай	97,1	0,1	518	97,6	0,7	469	97,3	0,4	987
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі									
Қазақтар	96,2	0,7	2167	96,7	0,4	2115	96,4	0,5	4282
Орыстар	96,3	0,7	505	94,4	0,9	463	95,4	0,8	968
Басқалар	94,6	0,0	404	95,6	0,0	344	95,0	0,0	748
Барлығы	96,0	0,6	3076	96,2	0,4	2922	96,1	0,5	5998

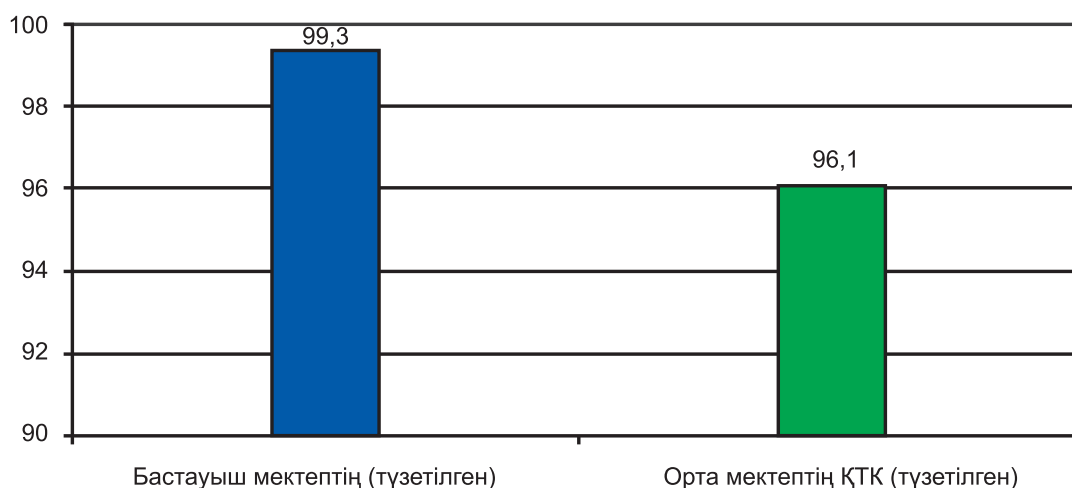
«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.5 көрсеткіші.

ED.1– диаграммасында бастауыш пен орта мектептерге қатысты түзетілген ҚТК көрсетілген, Қазақстанда бастауыш мектеп ҚТК-і (99,3 пайыз) орта мектеп ҚТК – мен (96,1 пайыз) салыстырғанда сәл жоғары.

ED.2-диаграммасында жынысы бойынша 5-24 жас тобындағы мектепке баратын үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық үлесі бейнеленген.

ED.1-диаграммасы: Бастауыш және орта мектепке қатысушылықтың таза коэффициенттері (ҚТК) (түзетілген), Қазақстан, 2010/11

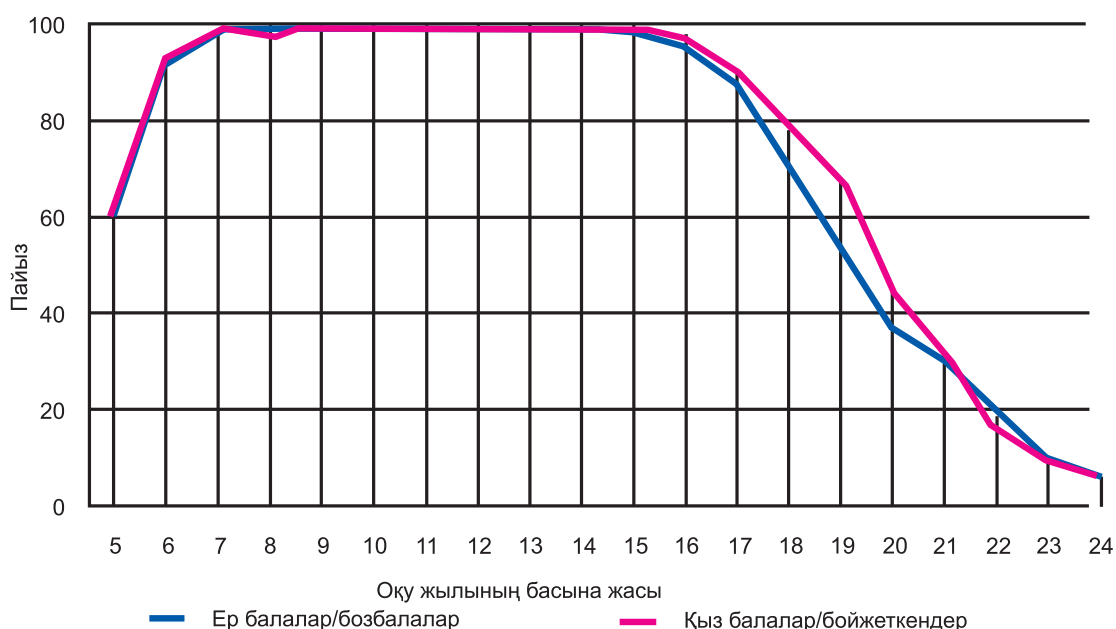
Аталған диаграмманың деректері бойынша 7-15 жас тобы арасындағы балалардың мектепке баруы 100% деңгейінде сақталып отыр. 16-17 жас тобындағы бозбалалар мен бойжеткендер арасындағы оқу орындарына қатысу деңгейі жасына қарай төмендеп, кеми бастайды. 18-20 жас тобында оқу орындарына қатысушылық бойынша күрт төмендеу үрдісі байқалады.

Оқу орындарына қатысуда гендерлік айырмашылықтар 15-16 жастан бастап байқала бастайды да, 21 жасқа дейін сақталады, алайда 21-24 жастарда үлкен айырмашылықтар байқалмайды.

Теориялық тұрғыдан алғанда 24 жасқа қарай жастар оқу орындарының бағдарламаларын аяқтап, мамандықтар алады.

Бастауыш мектептің бірінші сыныбына түсіп, кейін бастауыш мектептің соңғы сыныбына жеткен балалардың пайыздық үлесі ED.6–кестесінде бейнеленген. Қазақстанда мектептің бірінші сыныбына түсетін барлық балалар бастауыш мектептің 5 сыныбына дейін оқып жеткен (екінші жылға қалып, нәтижеде соңғы сыныпқа дейін оқып жеткен балаларды қоса алғанда).

ED.2 диаграммасы: Мектепке баратын 5-24 жастағы үй шалуашылықтары мүшелерінің пайыздық үлесі, жыныс бойынша білу, Қазақстан, 2010/11

ED.6 - кесте. Бастауыш мектептің соңғы сыныбына жеткен балалар

Бастауыш мектептің бірінші сыныбына түсіп, кейін бастауыш мектептің соңғы сыныбына жеткен балалардың пайыздық үлесі (бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып жеткендер коэффициенті), Қазақстан, 2010-2011жж.

	Былтыр 1 сыныпқа барған, биыл 2 сыныпта оқитын балалардың пайыздық үлесі	Былтыр 2 сыныпқа барған, биыл 3 сыныпта оқитын балалардың пайыздық үлесі	Былтыр 3 сыныпқа барған, биыл 4 сыныпта оқитын балалардың пайыздық үлесі	Былтыр 4 сыныпқа барған, биыл 5 сыныпта оқитын балалардың пайыздық үлесі
Жынысы				
Ер балалар	100,0	100,0	100,0	100,0
Қыз балалар	100,0	100,0	100,0	100,0
Барлығы	100,0	100,0	100,0	100,0

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.6 көрсеткіші; МДМ 2.2 көрсеткіші.

ED.7–кестесінде бастауыш мектепті бітіру және орта білім сатысына өту коэффициенттері бейнеленген. Бастауыш мектепті бітіру коэффициенті ағымдағы оқу жылының (уақыт бойынша соңғы) басына қарай (2010-2011жж.) бастауыш мектептің соңғы сыныбына алғаш рет өткен (жасына тәуелсіз) оқушылардың жалпы санының бастауыш мектепті бітіру жасына жасы толған балалар санына қатынасы болып табылады.

Қазақстанда зерттеу өткізілген кезеңде бастауыш мектепті бітірудің таза коэффициенті 107,4 пайызды құрады, сонымен қатар бастауыш мектепті бітіру жасындағы (11 жас) балалардың 89,2

пайызы бастауыш мектептің 4-ші сыныбына барып жүрген.

Балалардың тұрғылықты жері бойынша көрсеткішті қарастырғанда балалардың бастауыш мектепті бітірудің таза коэффициенті қалалық және ауылдық мекендерде тиісінше 101,9 пайыз және 112,1 пайызды құрады (6 жастағы балаларды қоса есептегенде). Орта білім сатысына өтудің коэффициенті Қазақстанның барлық жерінде 100 пайызды құрады. Соңғы көрсеткіш туралы айтқанда, оқушылардың жыныс айырмашылықтары, олардың тұрғылықты жері, анасының білім деңгейі, ұлты мен үй шаруашылықтарының ауқаттылығы бойынша айырмашылықтар байқалмаған.

ED.7 - кесте. Бастауыш мектепті бітіру және орта білім беру сатысына өту

Бастауыш мектепті бітіру коэффициенті және орта білім сатысына өту коэффициенті, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	Бастауыш мектепті бітіру коэффициенті ¹	Бастауыш мектепті бітіру жасындағы балалар саны	Орта білім сатысына өту коэффициенті ²	Былтыр бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқыған балалар саны
Жынысы				
Ер балалар	105,5	414	100,0	353
Қыз балалар	109,4	392	100,0	366
Тұрғылықты жері				
Қалалық	101,9	366	100,0	335
Ауылдық	112,1	439	100,0	384
Барлығы	107,4	806	100,0	719

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.7 көрсеткіші.

² МИКЗ 7.8 көрсеткіші.

ED.8 – кестесінде бастауыш және орта білім беру жүйесінде оқитын ер балалар мен қыз балалардың арақатынасы келтірілген. Бұл арақатынас *жыныстардың тең құқықтылығы индексі (ЖТИ)* ретінде көбірек мәлім. Кестеде көрсетілген коэффициенттер қатысушылықтың жалпы емес, таза коэффициенттері негізінде алынғанын атап өту қажет. Кестеде көрінетіндей, Қазақстандағы бастауыш және орта білім беру

жүйесінде жыныстардың тең құқықтылығы индексі 1,00–ге тең болып табылады.

Қыз балалар мен ер балалар арасында бастауыш та, орта мектепке де қатысушылық бойынша айырмашылықтар байқалмаған.

Тұрғылықты жері, анасының білім деңгейі, ұлты мен үй шаруашылықтарының экономикалық ахуалы бойынша бастауыш мектеп пен орта мектепке қатысушылық деңгейінде айырмашылықтар байқалмаған.

ED.8 - кесте. Білім берудегі жыныстардың тең құқықтылығы

Бастауыш және орта білім беру жүйесіндегі ер балалар мен қыз балалардың мектепке қатысушылығының түзетілген таза коэффициенттерінің арақатынасы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Қыз балалар арасындағы бастауыш мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Ұл балалар арасындағы бастауыш мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Бастауыш мектеп КТК – і үшін жыныстар тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ¹	Қыз балалар арасындағы орта мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Ұл балалар арасындағы орта мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Орта мектеп КТК – і үшін жыныстар тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ²
Өңір						
Ақмола	98,6	100,0	0,99	97,1	94,9	1,02
Ақтөбе	99,1	97,7	1,01	97,6	97,9	1,00
Алматы	99,2	98,6	1,01	97,6	94,7	1,03
Алматы қаласы	100,0	100,0	1,00	93,1	93,8	0,99
Астана қаласы	100,0	100,0	1,00	98,6	97,6	1,01
Атырау	100,0	100,0	1,00	97,8	96,9	1,01
Шығыс Қазақстан	100,0	100,0	1,00	93,9	97,0	0,97
Жамбыл	99,0	100,0	0,99	97,6	97,5	1,00
Батыс Қазақстан	98,8	100,0	0,99	99,3	97,9	1,01
Қарағанды	98,9	98,8	1,00	97,2	97,2	1,00
Қостанай	98,9	100,0	0,99	97,3	97,8	1,00
Қызылорда	99,3	98,2	1,01	98,2	97,2	1,01
Маңғыстау	99,0	99,0	1,00	96,5	97,3	0,99
Павлодар	100,0	100,0	1,00	99,3	99,4	1,00
Солтүстік Қазақстан	100,0	99,1	1,01	96,8	98,3	0,98
Оңтүстік Қазақстан	99,4	99,4	1,00	97,7	98,3	0,99
Тұрғылықты жері						
Қалалық	99,1	99,7	0,99	96,6	97,2	0,99
Ауылдық	99,5	99,1	1,00	97,6	97,0	1,01
Анасының білімі						
Бастауыш/ аяқталмаған орта	98,2	93,2	1,05	97,7	96,0	1,02
Орта	99,5	99,4	1,00	98,2	97,4	1,01
Орта арнаулы	99,4	99,3	1,00	98,7	98,5	1,00
Жоғары	99,5	100,0	0,99	98,9	97,4	1,02
Үй шаруашылығында анасы жоқ	ққ	ққ	ққ	86,4	94,0	0,92
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	99,1	99,5	1,00	98,0	97,1	1,01
Екінші	99,4	98,3	1,01	97,2	96,8	1,00

	Қыз балалар арасындағы бастауыш мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Ұл балалар арасындағы бастауыш мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Бастауыш мектеп КТК – і үшін жыныстар тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ¹	Қыз балалар арасындағы орта мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Ұл балалар арасындағы орта мектепке қатысушылықтың түзетілген таза коэффициенті (ҚТК)	Орта мектеп КТК – і үшін жыныстар тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ²
Орташа	98,5	99,6	0,99	95,4	96,2	0,99
Төртінші	100,0	99,6	1,00	97,0	97,1	1,00
Ең бай	100,0	100,0	1,00	98,0	98,3	1,00
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	99,4	99,5	1,00	97,6	97,3	1,00
Орыстар	100,0	99,8	1,00	95,1	96,4	0,99
Басқалар	98,1	98,1	1,00	97,1	96,5	1,01
Барлығы	99,4	99,3	1,0	97,1	97,1	1,0

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 7.9 көрсеткіші; МДМ 3.1 көрсеткіші.

² МИКЗ 7.10 көрсеткіші; МДМ 3.1 көрсеткіші.

қк – қолдануға келмейді.

XI. Балаларды қорғау

Баланың туғандығын тіркеу

Баланың құқықтары туралы халықаралық конвенцияда әр бала есім иеленуге және азаматтық алуға, сонымен бірге өзін даралықтан айырудан қорғауға құқылы деп жазылған. Туғандығын тіркеуге алу балалардың бұл құқықтарын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. «Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында алға қойылған мақсаттардың бірі ұлттық заңнамаға және сәйкес халықаралық құжаттарға сай түрде туған кезінде немесе туғаннан соң біраз мезет өткеннен кейін әр баланың туғандығын тіркеуге алудың, сонымен бірге оның аты–жөн алуы мен азаматтық алуын іс жүзіне асыру жүйелерін құрастыру болып табылады. Бұл саладағы істердің ахуалын бейнелейтін көрсеткіш 5 жасқа дейінгі туғандығы тіркеуге алынған балалардың пайызы болып саналады.

Қазақстанда баланың туғандығын тіркеу тәртібі мен мерзімін реттейтін «Неке және отбасы туралы» заң өзінің күшінде. Заңға сәйкес ата–аналар немесе қамқоршыларға екі ай ішінде баланың туғандығы факті бойынша оны тіркеу керек. Тіркегені үшін мемлекеттік салық төленбейді. Туған балаларды уақытылы тіркетудің жанама стимулі бала туғандағы төленетін бір жолғы жәрдемақылар мен бала 1 жасқа толғанға дейін оның аналарына/қамқоршыларына ай сайын төленіп отыратын жәрдемақылар болып табылады. Қазақстанда 5 жасқа дейінгі балалардың тууының 99,7 пайызының фактісі тіркелген (СР.1 – кесте). Туғандығын тіркеуге алуға қатысты жынысы, жасы немесе анасының білімі мен өңірлер бойынша айырмашылықтар жоқ болып саналады.

СР.1 - кесте. Балалардың туғандығын тіркеу

Туу актісі тіркелгендігіне қарай бес жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, әрі аналары/күтім жасаушы тұлғалардың баланың туу актісін қалай тіркеу керек екенін білетін тіркелмеген балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Жасы 5–ке толмаған, туғаны АХАЖ органында тіркелген балалар саны				Балалар саны
	Туу туралы куәлігі бар, оны:		куәлік жоқ	тіркелген балалардың пайыздық үлесі ¹	
	сұхбатшы көрді	сұхбатшы көрмеді			
Жынысы					
Ер балалар	81,5	17,9	0,4	99,8	2644
Қыз балалар	82,0	17,4	0,3	99,7	2537
Өңір					
Ақмола	95,3	3,0	0,4	98,8	189
Ақтөбе	33,6	65,8	0,3	99,6	260
Алматы	89,9	9,9	0,2	100,0	551
Алматы қаласы	80,7	19,3	0,0	100,0	202
Астана қаласы	97,3	2,7	0,0	100,0	166
Атырау	86,8	12,3	0,5	99,7	182
Шығыс Қазақстан	86,7	12,5	0,4	99,6	372
Жамбыл	86,5	11,7	1,5	99,7	400
Батыс Қазақстан	68,8	30,8	0,4	100,0	195
Қарағанды	98,1	1,4	0,3	99,8	420
Қостанай	44,5	54,2	0,0	98,7	222
Қызылорда	56,1	43,2	0,7	100,0	292
Маңғыстау	77,3	21,6	0,8	99,7	244
Павлодар	92,2	6,6	0,8	99,6	217
Солтүстік Қазақстан	90,1	8,6	0,0	98,8	139
Оңтүстік Қазақстан	88,3	11,7	0,0	100,0	1129
Тұрғылықты жері					
Қалалық	82,9	16,5	0,4	99,9	2508
Ауылдық	80,6	18,7	0,3	99,6	2673
Жасы					
0-11 айда	82,1	15,5	1,4	99,1	1064

	Жасы 5–ке толмаған, туғаны АХАЖ органында тіркелген балалар саны				Балалар саны
	Туу туралы куәлігі бар, оны:		куәлік жоқ	тіркелген балалардың пайыздық үлесі ¹	
	сұхбатшы көрді	сұхбатшы көрмеді			
12-23 айда	79,9	19,8	0,1	99,9	1037
24-35 айда	81,9	17,8	0,2	99,9	1097
36-47 айда	81,6	18,2	0,1	99,9	1005
48-59 айда	83,2	16,8	0,0	100,0	978
Анасының білімі					
Аяқталмаған орта	86,4	11,9	0,6	98,8	96
Орта	80,5	18,5	0,6	99,6	1916
Орта арнаулы	81,6	18,0	0,3	99,8	1432
Жоғары	82,9	16,8	0,2	99,9	1729
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	80,5	18,6	0,5	99,5	1249
Екінші	82,8	16,8	0,1	99,8	1134
Орташа	80,4	18,6	0,6	99,6	1015
Төртінші	82,8	16,9	0,2	99,9	865
Ең бай	82,6	17,0	0,4	100,0	919
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	80,8	18,7	0,3	99,8	3724
Орыстар	83,9	15,5	0,2	99,7	785
Басқалар	84,6	14,3	0,7	99,6	672
Барлығы	81,7	17,6	0,4	99,7	5181

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ 8.1 көрсеткіші.

Балаларды тәртіпке салу

«Балалардың өмір сүруіне қолайлы әлем» құжатында атап көрсетілгендей, «балалар кез келген зорлық-зомбылық актілерінен қорғалған болуы тиіс...», ал Мыңжылдық декларациясы балаларды қатал қарым-қатынастан, қанаудан және зорлық-зомбылықтан қорғауға шақырады. Қазақстанда МИКЗ зерттеулері кезінде Үй шаруашылығы туралы сұрақнама бойынша респонденттерге жасы 2-14 аралығындағы балалардың тәртібі нашар болған жағдайда оларды жазалау үшін қолданатын ата-аналарының әдістері жайлы бірқатар сауалдар қойылды (келесіні есепке алу керек: жер-жерлерде жұмыс барысында балаларды тәртіпке салу модулі бойынша сауалнама жүргізу үшін әр үй шаруашылығынан кездейсоқ түрде жасы 2-14 аралығындағы тек бір бала таңдалынып алынды). Осы сұрақтарға жауап негізінде балаларды тәрбиелеудің әр түрлі аспектілерін сипаттайтын екі көрсеткіш есептеп табылды: 1) жасы 2-14 аралығындағы жаза ретінде психологиялық қысымға ұшыратылатын немесе жеңіл немесе қатал тән жазасына ұшыратылатын балалардың саны; 2) бала дұрыс тәрбие алуы үшін оны тән жа-

засымен жазалап отыру керек деп санайтын жасы 2-14 аралығындағы балалардың ата – аналарының немесе оларға күтім жасаушы тұлғалардың саны.

СР.4–кесте деректері бойынша Қазақстанда жасы 2-14 аралығындағы балалардың 49,4 пайызы зерттеу алдындағы 1 ай ішінде өздерінің аналары немесе оларға күтім жасаушы тұлғалардың тарапынан немесе үй шаруашылығының басқа мүшелері тарапынан психологиялық немесе тән жазасының ең кем дегенде бір түріне ұшыратылған. Тұтастай алғанда ел бойынша балалардың 2,1 пайызы тән жазасының қатал түріне ұшыраған.

Тағы атап көрсетілуі тиіс бір нәрсе – ата-аналар/тәрбиелеушілердің тек аздаған үлесі ғана балаларды дұрыс тәрбиелеу үшін оларға тән жазасын қолданып тұру керек деп санайды (6,5 пайыз). Алайда нақты өмірде жасы 2 мен 14–тің аралығындағы балалардың 29 пайыздан астамы кез келген тән жазасына ұшыратылып отырған. Келтірілген деректерден бұл мәселеде балалардың ата-аналары немесе тәрбиелеушілерінің пікірлері мен нақты өмірдегі іс-әрекеттерінің қарама – қайшылығы көрінеді.

Ол кестенің деректері ер балалар (32,6 пайыз) қыз балаларға (25,5 пайыз) қарағанда тән жазасының кез келген түрі мен қатал түріне жиірек ұшыратылып отырғанын көрсетеді.

Өңірлер кесіндісінде Қостанай мен Маңғыстау облыстарында зорлықсыз тәртіпке салу әдісін қолдану пайыздары төмен екені байқалады (24 пайыздан), сонымен бірге балаға психологиялық қысым жасау мен тән жазасын қолдану пайыздары жоғары деңгейде қалып отыр, осының нәтижесінде осы облыстарда тәрбиелеудің зорлық-зомбылық

әдістерін қолдану бойынша жоғары деңгейлі пайыздар қалыптасып отыр (72,6 пайыз және 65,3 пайыз). Балалардың аналары немесе оларды тәрбиелеуші тұлғалардың тарапынан тән жазасын қолдануға ұшырату керек деп санайтын пікірлер пайызы да бұл облыстарда жоғары деңгейде – 18,5 пайыз бен 23,5 пайыз. Тұтастай алғанда мұндай пікір жоғары білімі бар респонденттермен салыстырғанда (5,1 пайыз) орта білімнің әртүрлі деңгейі бар респонденттер арасында (7,6 пайыз) кең таралған.

СР.4 - кесте. Балаларды тәртіпке салу

Тәртіпке салу әдісі бойынша 2-14 жастағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	Келесі нәрселерге ұшырап жүрген 2-14 жастағы балалардың пайыздық үлесі					2-14 жастағы балалар саны	Балаға тән жазасы қолданылуы керек деп есептейтін сауалнамаға жауап берушілер үлесі	Баланы тәртіпке салу әдістері туралы сауалдарға жауап бергендер саны
	тек күштеу әдістері қолданылмайтын тәртіпке салуға	психо-логиялық агрессия	Тән жазаларына		қандай болса да бір күштеу, жәбірлеу әдістеріне ¹			
			кез келген	қатал				
Жынысы								
Ер	33,8	47,6	32,6	2,3	53,7	5803	7,6	3466
Әйел	38,8	39,0	25,5	1,9	45,1	5744	5,3	3334
Өңір								
Ақмола	33,4	52,9	31,3	0,5	59,7	451	6,5	296
Ақтөбе	30,3	50,8	31,8	1,2	58,3	526	1,1	317
Алматы	37,1	41,8	26,8	0,0	49,8	1278	1,3	749
Алматы қаласы	62,4	23,1	12,1	1,1	27,3	594	2,9	424
Астана қаласы	54,7	30,4	21,6	0,0	38,6	318	0,2	220
Атырау	44,9	41,5	19,7	0,5	44,7	354	3,2	194
Шығыс Қазақстан	44,2	39,1	23,5	0,6	42,7	824	8,2	554
Жамбыл	37,5	50,0	30,3	0,9	56,1	845	7,9	466
Батыс Қазақстан	42,2	43,5	33,6	0,4	54,7	424	5,9	265
Қарағанды	45,5	44,0	34,7	3,6	51,8	993	6,7	664
Қостанай	24,5	61,4	50,9	0,6	72,6	520	18,5	337
Қызылорда	31,2	44,9	39,5	2,3	56,4	618	4,5	325
Маңғыстау	23,8	58,1	55,5	2,6	65,3	447	23,5	227
Павлодар	30,9	48,2	25,6	1,5	54,3	452	5,2	325
Солтүстік Қазақстан	35,5	53,6	33,7	0,8	59,9	410	11,0	279
Оңтүстік Қазақстан	27,2	37,1	22,0	5,5	38,9	2495	5,8	1159
Тұрғылықты жері								
Қалалық	39,1	41,9	28,8	1,7	48,9	5418	6,3	3553
Ауылдық	33,8	44,6	29,3	2,4	49,9	6129	6,7	3248
Жасы								
2-4 жаста	35,4	38,5	32,4	1,5	47,6	3106	5,9	1877
5-9 жаста	33,2	46,4	31,8	2,5	52,7	4231	7,3	2441
10-14 жаста	40,0	43,7	23,9	2,1	47,4	4211	6,1	2482
Үй шаруашылығы басшысының білім деңгейі								
Бастауыш/ аяқталмаған орта	29,3	48,9	37,7	3,0	54,7	1121	ққ	ққ
Орта	35,8	44,4	29,4	2,7	50,2	4344	ққ	ққ
Орта арнаулы	34,4	46,9	29,2	1,5	52,9	3463	ққ	ққ

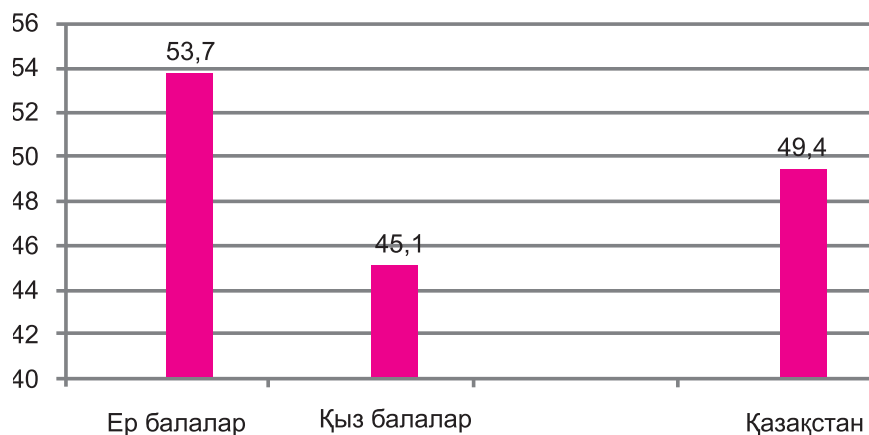
	Келесі нәрселерге ұшырап жүрген 2-14 жастағы балалардың пайыздық үлесі					2-14 жастағы балалар саны	Балаға тән жазасы қолданылуы керек деп есептейтін сауалнамаға жауап берушілер үлесі	Баланы тәртіпке салу әдістері туралы сауалдарға жауап бергендер саны
	тек күштеу әдістері қолданылмайтын тәртіпке салуға	психо-логиялық агрессия	Тән жазаларына		қандай болса да бір күштеу, жәбірлеу әдістеріне ¹			
			кез келген	қатал				
Жоғары	42,9	34,4	24,8	1,5	41,2	2546	ққ	ққ
Сауалнамаға жауап берушінің білімі								
Бастауыш/ аяқталмаған орта	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	7,6	394
Орта	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	7,0	2436
Орта арнаулы	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	7,0	2129
Жоғары	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	5,1	1821
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедей	32,9	46,5	28,8	2,6	50,3	2873	6,9	1402
Екінші	33,8	43,1	29,1	2,2	49,1	2569	5,0	1396
Орташа	34,5	44,0	30,4	2,5	51,3	2172	6,8	1296
Төртінші	38,8	42,5	29,7	1,2	50,0	1943	6,2	1294
Ең бай	43,8	39,1	27,4	1,6	46,1	1989	7,4	1413
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі								
Қазақтар	37,0	41,9	28,2	2,0	48,2	8213	5,6	4550
Орыстар	37,0	47,3	32,2	1,6	54,2	1851	8,4	1393
Басқалар	31,6	46,5	30,0	3,2	50,4	1484	7,9	858
Барлығы	36,3	43,3	29,1	2,1	49,4	11547	6,5	6801

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 8.5 көрсеткіші.

СР.1 диаграммасы деректері ер балалар қыз балаларға қарағанда тән жазасы арқылы тәртіпке салудың әр түрлі түрлеріне 2 еседей жиірек ұшыратылып отырғанын көрсетеді.

СР.1-диаграммасы: Жасы 2-14 тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістеріне ұшырылатын балалардың жынысы бойынша пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010/11

Жасы 18–ге толмай күйеуге шығу көптеген қыз балалар үшін нақты өмір шындығы болып табылады. ЮНИСЕФ–тің дүниежүзілік бағалаулары бойынша, 20–24 жастағы 64 миллионнан астам әйел **жасы** 18–ге толмай ер адамға күйеуге шыққан немесе онымен одақ құрған. Бала жастан некелесудің коэффициентіне әсер ететін факторлар келесідей: азаматтық хал актісін тіркеудің жергілікті жүйесінің ахуалы, бұл ахуал балалардың жасы туралы деректер береді; балалардың некелесуі жайты орын алғанда оларды іс жүзіне асырудың сәйкес механизмдері бар қажетті заңнамалық базаның болуы; және бұл іс–әрекетті ақтайтын дәстүрлік немесе діни заңдардың болуы.

Әлемнің көптеген бөліктерінде ата–аналар өздерінің қыз балаларына олардың әлі бала күнінде – ақ күйеуге шығуына дем береді, сондағы олардың үміті - бұл неке өздеріне қаржылық және әлеуметтік пайда әкеледі, сонымен бірге отбасының қаржылық ахуалын жеңілдетеді дегенге келіп саяды. Шындығында, қыздардың дамуына қауіп туғызуы арқылы және көптеген жайттарда ерте жүкті болу мен әлеуметтік оқшаулауға әкелуі арқылы ерте жастағы некелесу адам құқықтарын бұзады, бұл ахуалды жалпы және кәсіби білімнің төмен деңгейі ауырлата түседі, ал бұл жайт өз алдында кедейліктің гендерлік–дифференциалдық сипаттамасын күшейтеді. Жалпыға бірдей адам құқығы декларациясында «еркін және толық» некелесуге келісім беру мойындалады; сонымен бірге, егер тараптардың бірі бүкіл өмір бойына серіктесін таңдау туралы құзіретті шешім қабылдай аларлықтай жеткілікті түрде есеймеген болса, бұл келісім «еркін және толық» бола алмайтындығы тұспалданады.

Әйелдерге қатысты дискриминацияның барлық түрлерін жою жөніндегі конвенцияның 16–бабында бала жаста күйеуге берілуден қорғану құқы сөз болады: «Баланың некелестіру мен отбасын құруы заңды күшке ие бола алмайды және заңнамалық шараларды қоса алғанда, ең кіші некеге тұру жасын анықтау үшін барлық шаралар қолданылады...». Баланың құқықтары туралы конвенцияда отбасын құру тіке қарастырылмаса да, баланың отбасын құрып, некелесуі өзінің ой–пікірін еркін білдіру, қиянаттың барлық түрлерінен қорғалу құқығы және денсаулық үшін кесірлі дәстүрлі әдет–ғұрыптардан қорғалу құқығы тәрізді құқықтармен байланысты. Бұл мәселеге Балалардың құқықтары жөніндегі комитет жиі назар аударады. Некеге келісімін беру туралы конвенция, Ең ерте неке құру жасы мен некені тіркеу туралы конвенция, Баланың құқықтары мен аман–есендігі жайлы Африка хартиясы, Африка

әйелдерінің құқықтарына қатысты Африка адам және халықтар құқықтарына Протокол баланың некелесуіне қатысы бар тағы бір халықаралық келісім болып табылады. Балаларды жыныстық қанауға қарсы бағытталған Панафрикалық форум баланы некелестіру «балаларды коммерциялық жыныстық қанаудың бір түрі» деген анықтама берді.

Күйеуі бар қыз балалар бірегей, дегенмен, көп жайтта оларлы ешкім елемейтін топ болып саналады. Күйеуге шыққан қыз балалар мен қыз бала – аналар бір мезетте ауыр үй жұмысын атқаруға, бала тууға қабілет танытып, өздері бала болса да балаларды тәрбиелеу үшін жауап беруге міндетті, сондықтан олардың өмірлік жол таңдау мен шешім қабылдауда мүмкіндіктері шектеулі болып табылады. Бала жастағы некелесуі ер балаларға да әсер етеді, дегенмен, олардың қыз балаларға ықпалы әлдеқайда жиірек және күштірек болып табылады. Бір отау ішінде күйеуі мен әйелі тәрізді болып одақта бірге тұру - неке мәселесімен қатар, адам құқығы мәселесін де көтереді. Егер қыз бала ер адаммен бірге тұрса және оған қатысты оны күтетін тұлға рөлін атқарса, онда көптеген жайттарда, оның жасы тіпті 18–ге толмаса да, ол бойжеткен әйел болды деп саналады. Қарым–қатынастың бейресми сипатына байланысты туындайтын қосымша мәселелер (мұрагерлік құқығы, азаматтық алу мен қоғамдық мойындалу) бейресми некелесіп, шаңырақ құрған қыз балаларды әр түрлі тұрғылардан ресми некедегілерге қарағанда осалырақ етеді.

Зерттеулер баланың некелесу қаупіне көптеген факторлар әсерінен ұшырайтынын көрсетеді. Бала жастан қыз баланың некелі болу қаупіне ұшырауын анықтауда маңызды факторлар кедейлік, қыз балаларды қорғау ахуалы, отбасы абройы туралы пікірлер мен әлеуметтік тұрақсыздық кезінде берекеге ұмтылу болып табылады. Жастайынан некелескен әйелдер «кейде ерлері әйелдерін ұруға құқылы» деп жиірек санаған және өздері отбасында жиірек зорлық–зомбылықтың құрбаны болған. Серіктестер арасындағы жас айырмашылық әлімжеттік көрсетудің мұндай динамикасына үлес қосып, ерте жесір қалу қауіп–қатерін ұлғайтады деп есептеледі.

Қыз балалардың жыныстық өмірмен өмір сүре бастайтын жасы балалардың некелесу мәселесімен тығыз байланысты. **Жасы** 18–ге толмай күйеуге шыққан әйелдердің әдетте балаларының саны жасы мұнымен салыстырғанда ұлғайған кезде күйеуге шыққан әйелдердің балаларының санына қарағанда көбірек болып келеді. Жүктілікпен байланысты қаза болу жасы 15 пен 19 аралығындағы күйеуге шыққан, сонымен бірге күйеуге шықпаған

қыз балалар арасында – әсіресе бұл топтағы жасы ең кішілері арасында – өлім–жітімнің басты себебі болып табылады. Тым ерте жастайынан некелескен қыз балалардың өздерінен жасы үлкен ер адамдармен отбасын құратынын дәлелдейтін деректер бар, ал бұл оларды АҚТҚ–ны жұқтырудың жоғарырақ деңгейдегі қауіп-қатеріне ұшыратады. Ата–аналары өздерінің қыз балаларын олардың абыройын қорғап қалу үшін күйеуге беруге тырысады, ал ер адамдар көбінесе өздерінен жас әйелдерге әйелі ретінде үйленуге тырысады – себебі олар жыныстық ауруды жұқтырып алған болуы мүмкін әйелдерге үйленуден сақтануға ұмтылады. Ер адамдар мұндай жас әйелдерге ұрпақ жалғастыру үшін үйленетіндіктен

және жас айырмашылығы есебінен өздерінің артықшылықтарын пайдаланғандықтан, мұндай ерлі-зайыпты жұптар презервативтерді өте сирек қолданады.

Қазақстанда «Неке және отбасы туралы» заң бойынша некелесудің ресми жасы белгіленген – ол 18 жас және тек ерекше жайттарда анықталған себептер болғанда жергілікті атқару органдарының шешімі бойынша бұл жас төмендетіле алады.

Бұл саладағы көрсеткіштердің екеуі жасы 15–ке толмай күйеуге шыққан әйелдердің пайыздық үлесі мен жасы 18–ге толмай некелескендердің пайызын бағалайды. СР.5 – кестесінде ерте жастан некелескен әйелдердің пайыздық үлесі берілген.

СР.5 - кесте. Әйелдер арасындағы ерте жастағы неке

15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған немесе ер адаммен бейресми одақта тұрған 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі, 15 немесе 18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған немесе ер адаммен бейресми одақта тұрған 20-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі, қазіргі кезде некеде немесе ер адаммен бейресми одақта тұрып жатқан 15-19 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі ¹	15-49 жас тобындағы әйелдер саны	15 жасқа толғанша некеге тұрған 20-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған 20-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі ²	20-49 жас тобындағы әйелдер саны	Қазір некедегі немесе ер адаммен бейресми одақта тұрып жатқан 15-19 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі ³	15-19 жас тобындағы әйелдер саны
Өңір							
Ақмола	0,4	603	0,5	10,8	529	12,3	74
Ақтөбе	0,1	694	0,2	5,2	598	2,8	95
Алматы	0,2	1518	0,3	7,9	1261	3,7	256
Алматы қ.	0,2	1190	0,3	5,7	1083	1,4	107
Астана қ.	0,1	539	0,1	5,3	470	0,0	69
Атырау	0,0	409	0,0	5,5	342	4,4	67
Шығыс Қазақстан	0,1	1210	0,1	7,6	1029	1,6	180
Жамбыл	0,4	836	0,3	12,8	697	5,8	139
Батыс Қазақстан	0,5	566	0,5	9,0	486	5,4	81
Қарағанды	0,7	1274	0,7	12,7	1101	4,4	173
Қостанай	0,2	791	0,3	8,3	693	5,4	98
Қызылорда	0,0	553	0,0	6,0	470	4,9	84
Маңғыстау	0,1	461	0,2	6,2	378	6,3	83
Павлодар	0,2	746	0,3	11,2	651	5,3	94
Солтүстік Қазақстан	0,2	577	0,3	11,1	510	3,7	67
Оңтүстік Қазақстан	0,1	2048	0,1	9,0	1694	5,9	354
Тұрғылықты жері							
Қалалық	0,3	8055	0,3	7,7	6964	3,4	1091
Ауылдық	0,2	5959	0,2	9,9	5028	5,8	932
Жасы							
15-19	0,1	2022	ққ	ққ	ққ	4,5	2022
20-24	0,3	2178	0,3	6,1	2178	ққ	ққ
25-29	0,2	2016	0,2	8,4	2016	ққ	ққ
30-34	0,3	2005	0,3	12,9	2005	ққ	ққ

	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі ¹	15-49 жас тобындағы әйелдер саны	15 жасқа толғанша некеге тұрған 20-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған 20-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі ²	20-49 жас тобындағы әйелдер саны	Қазір некедегі немесе ер адаммен бейресми одақта тұрып жатқан 15-19 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі ³	15-19 жас тобындағы әйелдер саны
35-39	0,2	1901	0,2	10,9	1901	ққ	ққ
40-44	0,3	1919	0,3	6,9	1919	ққ	ққ
45-49	0,3	1972	0,3	6,7	1972	ққ	ққ
Білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	0,9	553	2,0	26,7	252	0,0	300
Орта	0,4	4407	0,4	14,6	3579	4,3	828
Орта арнаулы	0,2	4539	0,2	8,4	3949	7,9	591
Жоғары	0,1	4489	0,1	2,6	4186	3,2	303
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	0,3	2528	0,3	9,7	2086	5,9	442
Екінші	0,2	2599	0,3	10,6	2206	6,6	393
Орташа	0,3	2743	0,3	8,8	2297	4,3	446
Төртінші	0,3	2839	0,2	8,3	2452	3,9	387
Ең бай	0,2	3305	0,2	6,6	2950	1,6	355
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	0,1	9003	0,1	6,5	7558	3,1	1444
Орыстар	0,5	3168	0,5	11,8	2841	6,8	327
Басқалар	0,4	1843	0,4	13,0	1592	9,7	251
Барлығы	0,2	14014	0,3	8,6	11992	4,5	2022

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 8.6 көрсеткіші.

² МИКЗ 8.7 көрсеткіші.

³ МИКЗ 8.8 көрсеткіші.

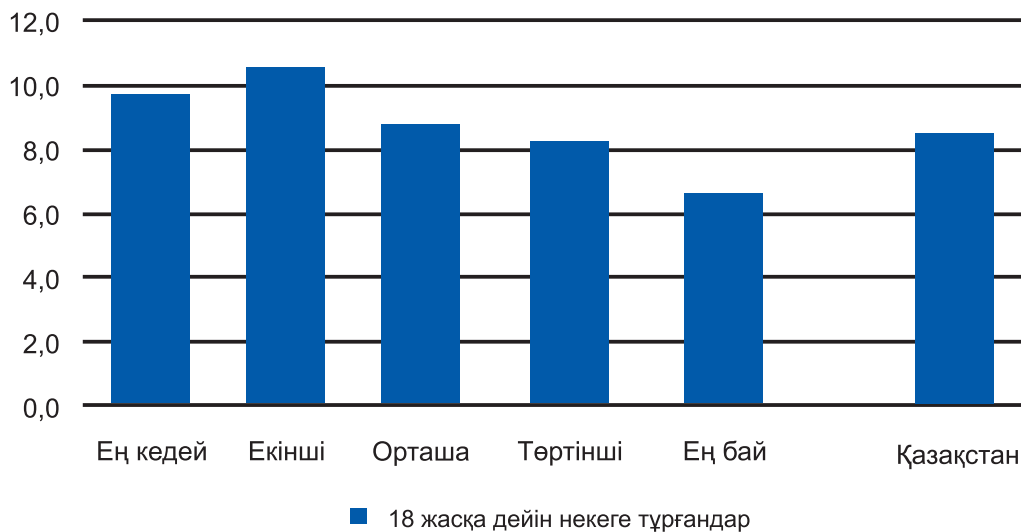
ққ – қолдануға келмейді.

СР.5 – кестесінің деректері бойынша, Қазақстандағы 15-19 жас тобындағы әйелдердің 4,5 пайызы некеде/одақта болғаны анықталды. Бұл көрсеткіш бойынша ауылдық жерлердегі көрсеткіштер қалалық жерлердегі көрсеткіштерге карағанда 2,4 пайыз жоғарырақ болып табылады (тиісінше 5,8 бен 3,4 пайыз). Бұл жас тобындағылардан некелескендер арасында жоғары білімі бар әйелдермен салыстырғанда орта арнаулы білімі бар әйелдер көбірек (тиісінше 3,2 пайыз және 7,9 пайыз).

Өңірлік кесінді бойынша 15-19 жастағы әйелдерге қатысты некелескендердің көп үлесі Ақмола облысына тиесілі болып, ол 12,3 пайызды құрады, бұл ел бойынша орташа боп есептелетін көрсеткіштен үш еседей артық. Қазір тұрмыстағы немесе ер адаммен бейресми некедегі әйелдердің пайызы Алматы қаласы мен Шығыс Қазақстан облысында айтарлықтай төмен (тиісінше 1,4 бен 1,6 пайыз), Астана қаласында мұндай жайттар мүлде байқалмаған.

СР.2 диаграммасы: Ауқаттылық индексі бойынша, 18 жасқа дейін некеге тұрған 20-49 жастағы әйелдердің пайызы, Қазақстан, 2010/11

СР.5М – кесте. Ерлер арасындағы ерте жастағы неке

15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған немесе әйелмен бейресми одақта тұрған 15-49(59) жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі, 15 немесе 18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған немесе әйелмен бейресми одақта тұрған 20-49(59) жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі, қазіргі кезде некеде немесе ер адаммен бейресми одақта тұрып жатқан 15-19 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған ерлердің пайыздық үлесі ¹	15-59 жас тобындағы ерлер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған 20-49(59) жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған 20-49(59) жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі ²	20-59 жас тобындағы ерлер саны	Қазір некеге тұрған немесе бейресми одақта тұрып жатқан 15-19 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі ³	15-19 жас тобындағы ерлер саны
Ақмола	0,0	178	0,0	0,9	153	0,0	24
Ақтөбе	0,0	182	0,0	0,0	156	0,0	26
Алматы	0,4	423	0,5	2,4	378	0,0	45
Алматы қаласы	0,4	302	0,4	1,7	278	0,0	24
Астана қаласы	0,0	125	0,0	0,9	111	0,0	14
Атырау	0,0	112	0,0	0,7	99	0,0	12
Шығыс Қазақстан	0,4	340	0,4	0,8	320	0,0	20
Жамбыл	0,0	240	0,0	0,6	207	(2,9)	33
Батыс Қазақстан	0,0	158	0,0	1,5	142	0,0	17
Қарағанды	0,4	333	0,4	0,8	308	0,0	25
Қостанай	0,4	219	0,4	1,8	198	0,0	21
Қызылорда	0,0	157	0,0	0,2	143	0,0	14
Маңғыстау	0,0	121	0,0	1,3	106	0,0	15
Павлодар	0,0	206	0,0	1,2	186	0,0	20
Солтүстік Қазақстан	0,3	164	0,4	1,1	154	0,0	11
Оңтүстік Қазақстан	0,7	587	0,7	0,7	514	(3,4)	72

	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған ерлердің пайыздық үлесі ¹	15-59 жас тобындағы ерлер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған 20-49(59) жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған 20-49(59) жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі ²	20-59 жас тобындағы ерлер саны	Қазір некеге тұрған немесе бейресми одақта тұрып жатқан 15-19 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі ³	15-19 жас тобындағы ерлер саны
Тұрғылықты жері							
Қалалық	0,4	2061	0,4	1,3	1837	0,4	224
Ауылдық	0,1	1785	0,2	0,9	1616	1,4	169
Жасы							
15-19	0,0	394	ққ	ққ	0	0,9	394
20-24	0,0	433	0,0	0,3	433	ққ	ққ
25-29	0,2	434	0,2	0,8	434	ққ	ққ
30-34	0,1	548	0,1	1,3	548	ққ	ққ
35-39	0,3	539	0,3	0,9	539	ққ	ққ
40-44	0,3	453	0,3	0,7	453	ққ	ққ
45-49	1,0	432	1,0	1,8	432	ққ	ққ
50-54	0,6	361	0,6	2,3	361	ққ	ққ
55-59	0,0	251	0,0	0,7	251	ққ	ққ
Білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	0,0	184	0,0	0,6	118	0,0	67
Орта	0,2	1444	0,3	1,1	1284	1,5	161
Орта арнаулы	0,2	1261	0,2	1,0	1129	0,7	131
Жоғары	0,5	953	0,5	1,2	918	0,0	35
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	0,0	737	0,0	0,3	667	3,4	71
Екінші	0,6	748	0,6	1,7	677	0,0	71
Орташа	0,2	773	0,3	1,0	672	1,0	101
Төртінші	0,3	789	0,4	0,9	714	0,0	74
Ең бай	0,3	799	0,3	1,6	724	0,0	76
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	0,2	2374	0,2	0,8	2113	0,0	261
Орыстар	0,6	952	0,7	2,2	877	0,0	76
Басқалар	0,0	520	0,0	0,5	462	(6,0)	57
Барлығы 15-49 жас	0,3	3233	0,3	1,0	2840	0,9	394
Барлығы 15-59 жас	0,3	3846	0,3	1,1	3452	0,9	394

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 8.6 көрсеткіші.

² МИКЗ 8.7 көрсеткіші.

³ МИКЗ 8.8 көрсеткіші.

ққ – қолдануға келмейді.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

15-49 жас тобында 15-ке жасы толмай бірінші рет үйленіп немесе ер адаммен бейресми некедегі әйелдер үлесі 0,2 пайызды құрайды. Ерлер арасында 15-59 жас тобында бұл көрсеткіш – 0,3 пайызды құрайды. МИКЗ нәтижелерінен көрінетіндей, Қазақстанда 15-ке жасы толмай үйлену тәрізді ерте некелесу құбылысы кең таралмаған.

Өңірлік кесінді бойынша жас әйелдерге қатысты Атырау мен Қызылорда облыстарында мұндай некелердің байқалмағанын атап көрсетуге

болады. Ал қалған облыстарда жасы 15-ке толмай үйленіп, одақ құру саны жарты пайыздан аспайтын тіркелген.

Ауылдық және қалалық жерлерде жасы 15-ке толмай үйлену көрсеткішінің мәндерінің арасында үлкен айырмашылық жоқ және олар әйелдер үшін 0,2 - 0,3 пайыз, ерлер үшін 0,4 - 0,1 пайызды құрайды. Алайда, білім деңгейі бойынша айтарлықтай емес айырмашылық бар екені байқалады: аяқталмаған орта білімі бар әйелдер арасында қарастырылып

отырған көрсеткіштің жоғарырақ мәні байқалып, ол 0,9 пайызды құраған.

Жасы 20-49 жасы тобындағылардың жасы 18–ге толмай отбасылы болғандар үлесі әйелдер арасында 8,6 пайызды, ерлер арасында 1,1 пайызды құрайды.

Көбінесе жасы 18–ге толмай жас әйелдер Павлодар (11 пайыз), Жамбыл (12,8 пайыз), Солтүстік Қазақстан, Қарағанды (12,7 пайыз) және Ақмола (10,8 пайыз) облыстарында күйеуге шығады. Мұндай некелердің ең аз мөлшері Ақтөбе (5,2 пайыз), Атырау (5,5 пайыз) облыстары мен Астана (5,3 пайыз) және Алматы (5,7 пайыз) қалаларының үлесіне тиеді.

Жасы 18–ге толмай білімі деңгейі төменірек қыз балалар былайша некелеседі: аяқталмаған орта білімі бар (26,7 пайыз) және қазақ емес ұлттың өкілі саналатын қыз балалар (орыстар - 11,8 пайыз және басқа этникалық топтар өкілдері - 13 пайыз). Жасы 18–ге толмай ерте үйлену ең бай үй шаруашылықтарында тұратын әйелдер арасында ең сирек мөлшерде кездеседі (6,6 пайыз).

СР.6 және СР.6М – кестелерінде жасы 15 және 18 жасқа толғанға дейін ер/әйелмен ең алғаш рет некеге тұрған немесе одақта тұрған жас адамдардың тұрғылықты жері және жас топтары бойынша пайыздық үлесі бейнеленген. Жас топтары бойынша 15 және 18 жасқа толғанға дейін отбасылы болғандардың үлесін талдау ерте үйленудің уақыт бойынша динамикасын көруге мүмкіндік береді.

Жоғарыда атап кеткендей, Қазақстанда қыз балалардың 0,2 пайызы 15 жасқа толғанға дейін, ал 8,6 пайызы 18 жасқа толғанға дейін бірінші рет некеге тұрған немесе одақ құрған, бұл көрсеткіш ерлер арасында тиісінше 0,3 пен 1,1 пайызды құрайды.

Әйелдер бойынша ерте жастағы неке үрдістерін қарастыра отырып, 30-34 пен 35-39 жас топтары ерекшеленетінін атап көрсетеміз. Бұл жас топтары арасында 18 жасқа толғанға дейін бірінші рет некелескен жас әйелдердің үлесі тиісінше 12,9 пайыз және 10,9 пайызды құрайды. Барлық қарастырылып отырған топтарда көбінесе (15-19 жастағы топты қоспағанда) ауылдық жерлерде тұратын қыз балалар 18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған.

СР.6 – кесте. Әйелдер арасындағы ерте жастағы неке үрдістері

Тұрғылықты жері және жас топтары бойынша 15 және 18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған немесе ер адаммен бейресми одақта тұра бастаған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Қала				Ауыл				Барлығы			
	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	15-49 жас тобындағы әйелдер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	20-49 жас тобындағы әйелдер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	15-49 жас тобындағы әйелдер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	20-49 жас тобындағы әйелдер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	15-49 жас тобындағы әйелдер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	20-49 жас тобындағы әйелдер саны
Жасы												
15-19	0,2	1091	ққ	ққ	0,1	932	ққ	ққ	0,1	2022	ққ	ққ
20-24	0,3	1331	4,8	1331	0,2	848	8,2	848	0,3	2178	6,1	2178
25-29	0,2	1205	6,9	1205	0,3	810	10,6	810	0,2	2016	8,4	2016
30-34	0,3	1128	11,8	1128	0,3	877	14,3	877	0,3	2005	12,9	2005
35-39	0,4	1113	10,8	1113	0,0	788	11,2	788	0,2	1901	10,9	1901
40-44	0,2	1079	6,2	1079	0,4	840	7,8	840	0,3	1919	6,9	1919
45-49	0,4	1108	6,5	1108	0,1	864	7,1	864	0,3	1972	6,7	1972
Барлығы	0,3	8055	7,7	6964	0,2	5959	9,9	5028	0,2	14014	8,6	11992

ққ – қолдануға келмейді.

СР.6М – кесте. Ерлер арасындағы ерте жастағы неке үрдістері

Тұрғылықты жері және жас топтары бойынша 15 және 18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған немесе әйелмен бейресми одақта тұра бастаған ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жасы	Қала				Ауыл				Барлығы			
	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	ерлер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	ерлер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	ерлер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	ерлер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	ерлер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрғандардың пайыздық үлесі	ерлер саны
15-19	0,0	224	қк	қк	0,0	169	қк	қк	0,0	394	қк	қк
20-24	0,0	241	0,6	241	0,0	192	0,0	192	0,0	433	0,3	433
25-29	0,3	251	1,1	251	0,0	183	0,4	183	0,2	434	0,8	434
30-34	0,0	311	0,9	311	0,2	237	1,9	237	0,1	548	1,3	548
35-39	0,7	278	1,5	278	0,0	262	0,3	262	0,3	539	0,9	539
40-44	0,5	229	1,4	229	0,0	224	0,0	224	0,3	453	0,7	453
45-49	2,0	220	3,1	220	0,0	213	0,5	213	1,0	432	1,8	432
50-54	0,0	173	0,7	173	1,1	188	3,7	188	0,6	361	2,3	361
55-59	0,0	134	1,3	134	0,0	118	0,0	118	0,0	251	0,7	251
Барлығы 15-49	0,5	1754	1,4	1530	0,0	1479	0,5	1310	0,3	3233	1,0	2840
Барлығы 15-59	0,4	2061	1,3	1837	0,1	1785	0,9	1616	0,3	3846	1,1	3452

қк – қолдануға келмейді

Бұл мәселенің басқа бір аспектісі ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы болып табылады. Мұнда зеррттеу кезінде өзінен жасы 10 немесе одан да көп жасқа үлкен күйеуі немесе серіктесімен тұратынын атап көрсеткен әйелдердің пайыздық үлесі көрсеткіш болып табылады.

СР.7–кестесінде ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығының мәндері көрсетілген. Бұл нәтижелер Қазақстанда ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығына қатысты бірнеше маңызды үрдістер бар екенін көрсетеді. 20-24 жастағы әйелдердің 7 пайыздан сәл көбірегі және 15-19 жастағы әйелдердің 8 пайыздан сәл көбірегі зерттеу кезінде өзінен жасы 10 немесе одан да көп жасқа үлкен күйеуі немесе серіктесімен тұрып жатқан.

Тұтастай алғанда ел бойынша күйеуі немесе серіктесі өзінен 0-4 жылға үлкен болып табылатын 20-24 жастағы әйелдер үлесі 58,5 пайызды құраса, ал 5-9 жылға үлкен болып табылатындарының үлесі 23,8 пайызды құраған. Ал күйеуінің жасы өзінен кіші болып табылатынын атап көрсеткен әйелдердің үлесі 9,8 пайызды құрайды.

Жасы 20-24 аралығындағы әйелдер топтары арасында күйеуінің жасы әйелінікінен 10 немесе одан да көп жылға үлкен болып келу жайттары қалалық жерлер мен бай үй шаруашылықтары арасында басым. Аталған құбылысты қарастыру кезінде жайттардың көпшілігі орта білімі бар жас әйелдердің үлесіне тиеді.

СР.7 – кесте. Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы

Күйеуі немесе серіктесімен арасындағы жас айырмашылығы бойынша 15-19 және 20-24 жастағы некедегі немесе бейресми одақ құрған әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Олардың күйеуі немесе серіктесі мына ерекшелікке ие жасы 15-19 аралығындағы некедегі немесе бейресми некедегі әйелдер пайызы:					15-19 жастағы қазір некедегі немесе бейресми одақтағы әйелдер саны	Олардың күйеуі немесе серіктесі мына ерекшелікке ие жасы 20-24 аралығындағы некедегі немесе бейресми некедегі әйелдер пайызы:						20-24 жастағы қазір некедегі немесе бейресми одақтағы әйелдер саны
	жасы кіші	0-4 жас үлкен	5-9 жас үлкен	жасы 10 немесе одан да көп жылға үлкен ¹	күйеуі/серіктесінің жасы белгісіз		жасы кіші	0-4 жас үлкен	5-9 жас үлкен	жасы 10 немесе одан да көп жылға үлкен ²	күйеуі/серіктесінің жасы белгісіз	барлығы	
Өңір													
Ақмола	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	9	(13,6)	(52,8)	(31,1)	(2,5)	(0,0)	(100,0)	33
Ақтөбе	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	9,9	53,5	25,1	11,5	0,0	100,0	52
Алматы	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	9	9,8	59,4	23,0	7,8	0,0	100,0	106
Алматы қ.	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	(11,1)	(53,0)	(18,8)	(17,1)	(0,0)	(100,0)	48
Астана қ.	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	0	15,3	48,4	27,5	8,8	0,0	100,0	36
Атырау	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	11,6	66,1	14,5	1,5	6,2	100,0	35
Шығыс Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	9,5	59,2	28,2	3,2	0,0	100,0	83
Жамбыл	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8	6,5	62,5	24,1	6,9	0,0	100,0	61
Батыс Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4	8,3	53,3	24,9	13,5	0,0	100,0	41
Қарағанды	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8	8,8	62,6	19,4	9,3	0,0	100,0	90
Қостанай	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	15,7	69,0	10,5	4,8	0,0	100,0	54
Қызылорда	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4	2,5	58,4	31,9	5,1	2,1	100,0	39
Маңғыстау	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	12,8	59,8	23,1	3,0	1,3	100,0	38
Павлодар	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	10,6	46,9	33,7	8,9	0,0	100,0	48
Солтүстік Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	13,1	53,6	27,1	6,3	0,0	100,0	39
Оңтүстік Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21	7,7	60,3	23,6	6,2	2,2	100,0	195
Тұрғылықты жері													
Қалалық	(6,1)	(50,9)	(32,4)	(10,6)	(100,0)	37	10,8	59,8	21,4	8,0	0,0	100,0	537
Ауылдық	4,1	52,4	36,6	7,0	100,0	54	8,6	56,9	26,4	6,4	1,7	100,0	460
Жасы													
15-19	4,9	51,8	34,9	8,4	100,0	92	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ
20-24	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	ққ	9,8	58,5	23,8	7,2	0,8	100,0	998
Білімі													
Бастауыш/аяқталмаған орта	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	0	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4
Орта	(1,9)	(50,3)	(37,5)	(10,3)	(100,0)	36	5,3	54,1	28,3	10,9	1,5	100,0	295
Орта арнаулы	(5,9)	(57,4)	(31,3)	(5,4)	(100,0)	47	9,1	64,6	20,9	5,2	0,2	100,0	319
Жоғары	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10	13,7	56,4	22,9	6,2	0,8	100,0	379
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер													
Ең кедей	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	26	8,7	54,9	27,5	7,3	1,6	100,0	183
Екінші	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	26	8,5	54,6	26,8	8,8	1,4	100,0	220
Орташа	(6,9)	(70,8)	(17,9)	(4,4)	(100,0)	19	10,9	61,6	20,6	6,1	0,8	100,0	218
Төртінші	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	15	11,1	61,0	18,3	9,5	0,0	100,0	174
Ең бай	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	6	9,9	60,3	25,1	4,7	0,0	100,0	204

	Олардың күйеуі немесе серіктесі мына ерекшелікке ие жасы 15-19 аралығындағы некедегі немесе бейресми некедегі әйелдер пайызы:					15-19 жастағы қазір некедегі немесе бейресми одақтағы әйелдер саны	Олардың күйеуі немесе серіктесі мына ерекшелікке ие жасы 20-24 аралығындағы некедегі немесе бейресми некедегі әйелдер пайызы:					20-24 жастағы қазір некедегі немесе бейресми одақтағы әйелдер саны	
	жасы кіші	0-4 жас үлкен	5-9 жас үлкен	жасы 10 немесе одан да көп жылға үлкен ¹	күйеуі/серіктесінің жасы белгісіз		жасы кіші	0-4 жас үлкен	5-9 жас үлкен	жасы 10 немесе одан да көп жылға үлкен ²	күйеуі/серіктесінің жасы белгісіз		барлығы
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі													
Қазақтар	(4,9)	(50,2)	(40,0)	(5,0)	(100,0)	45	10,4	59,1	21,8	8,2	0,5	100,0	634
Орыстар	(10,4)	(42,4)	(36,3)	(10,9)	(100,0)	22	9,0	55,8	28,7	6,5	0,0	100,0	217
Басқалар	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	24	8,1	59,6	25,0	4,3	3,0	100,0	146
Барлығы	4,9	51,8	34,9	8,4	100,0	92	9,8	58,5	23,8	7,2	0,8	100,0	998

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 8.10а көрсеткіші.

² МИКЗ 8.10b көрсеткіші.

( ) – көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

қк – қолдануға келмейді.

Отбасындағы зорлық-зомбылыққа көзқарас

2010-2011жж. МИКЗ-і барысында 15-49 жастағы әйелдер мен 15-59 жастағы ерлердің күйеуінің немесе серіктесінің әр түрлі ахуалда әйелін/серіктесіне қол жұмсап, ұруына қатынасы бағаланды. Респонденттерге күйеуі/серіктесі әр түрлі ахуалда өзінің әйелін немесе серіктесін қол жұмсап, ұруына құқығы бар ма деген сауал қойылды. Бұл сұрақтар күйеулерінің/серіктестерінің әр түрлі ахуалда әйеліне/серіктесіне қол жұмсап, ұруының кең таралып отырғанының негізінде жатқан дәстүрлі наным – сенімдерді анықтау үшін қойылды. Бұл жерде негізгі жорамалдың мәні мынадай түсінікке келіп саяды: егер әйелдер әр түрлі ахуалда күйеуі/серігі өзінің әйелін/серіктесін ұруға құқығы бар дейтін пікірмен келіссе, онда нақты өмірде олар әдетте өздерінің күйеуі/серігі тарапынан қатал қарым-қатынастарға ұшырайды; дәл осы тәрізді осындай пікірлерді қостайтын ерлер нақты өмірде өздерінің әйелдеріне/серіктестеріне әлімжеттік жасап, күш жұмсауға бейімділік танытады.

Жоғарыда аталған сұрақтарға жауаптар туралы деректер СР.11–кестесінде (әйелдер) мен СР.11М–кестесінде келтірілген (ерлер). Тұтастай алғанда Қазақстанда әйелдердің 12,2 пайызы күйеуі/серігі өзінің әйелін/серіктесін бірнеше себептің кемінде біреуі бойынша ұрып жіберуге немесе соғуына құқығы бар деп санайды. Ерінің тарапынан зорлық-зомбылықтың қолдануын құптайтын әйелдер көбінесе ондай зорлық-зомбылықты мынадай жайттарда мақұлдайды: егер әйел балаларға

немқұрайлы қараса (9,7%) немесе өзінің тәуелсіздігін жария түрде көрсетсе, мысалы, әйелікүйеуіне айтпай үйден шығып кетсе (3,1%) немесе әйелкүйеуімен салғыласса (3,7%). Әйелдердің 1,2%-ы егер әйелкүйеуімен жыныстық қатынастардан бас тартса немесе тамақ оның кінәсінен күйіп кетсе (0,8%) онда күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұрып жіберуге немесе соғуына құқығы бар деп санайды. Мұндай құптауды көбінесе некедегі, білімі мен ауқаттылығы деңгейі төмен әйелдер білдіреді, олардың пікірі бойынша жоғарыда айтылған себептердің кез келгені бойынша күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұрып жіберуге немесе соғуына құқығы бар. Берілген сауалдарға әйелдердің берген жауабы бойынша ең сүреңсіз ахуал Жамбыл облысында қалыптасып отыр, онда әйелдердің 24,3 пайызы мұндай мүмкіншілікті мойындаған, осы тәрізді ахуал Қарағанды облысында қалыптасып отыр (21,9 пайыз). Ақмола, Қостанай, Солтүстік Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан облыстарында дәл осындай ахуал байқалады: бұл өңірлерде мақұлдап, оң жауап берудің үлесіі 13-17 пайыз деңгейіне сай. Осындай пікірді қолдайтын жауаптардың үлестері 33-49 жастағы және сауал алынған кезде күйеуде немесе бейресми некеде болған әйелдердің арасында ғана емес, ажырасып кеткен әйелдердің арасында да жоғары болып отыр. Отбасында әлімжеттік жасаудың орын алуына қатысты төменірек пайыздар (5 пайыздан аз) Маңғыстау мен Атырау облыстары мен Астана және Алматы қалаларының әйелдері тарапынан қалыптастып отыр.

СР.11 – кесте. Әйелдер арасындағы отбасындағы зорлық-зомбылыққа көзқарас

Әр түрлі ахуалда күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұруға құқығы бар деп санайтын жасы 15-49 аралығындағы әйелдердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұруға құқығы бар деп санайтын жасы 15-49 аралығындағы әйелдердің пайыздық үлесі:						15-49 жастағы әйел саны
	егер әйел оған айтпай үйден кетсе	егер әйел балаларға немқұрайлы қараса	егер әйел онымен салғыласса	егер әйел онымен жыныстық қатынастардан бас тартса	егер тамақ оның кінәсінен күйіп кетсе	осы себептердің кез келгені бойынша ¹	
Өңір							
Ақмола	1,9	15,6	2,1	1,8	1,4	16,6	603
Ақтөбе	0,5	8,4	0,1	0,7	0,1	9,2	694
Алматы	0,6	12,7	1,3	0,6	0,4	12,7	1518
Алматы қ.	0,1	3,8	1,2	0,4	0,8	3,9	1190
Астана қ.	0,1	1,9	0,2	0,2	0,2	1,9	539
Атырау	1,1	0,9	0,9	0,3	0,5	2,1	409
Шығыс Қазақстан	0,5	5,1	1,7	1,0	0,3	6,2	1210
Жамбыл	9,5	15,4	14,6	5,0	4,5	24,3	836
Батыс Қазақстан	2,1	7,3	2,8	1,5	0,7	9,3	566
Қарағанды	2,5	19,4	3,9	2,2	1,1	21,9	1274
Қостанай	1,3	16,3	3,4	1,4	0,7	17,5	791
Қызылорда	2,1	3,8	4,1	1,4	0,8	7,4	553
Маңғыстау	0,5	3,4	2,2	0,7	0,2	4,7	461
Павлодар	1,2	11,3	1,7	0,9	0,4	12,7	746
Солтүстік Қазақстан	1,2	12,0	1,7	0,9	0,4	13,0	577
Оңтүстік Қазақстан	11,7	7,8	8,7	0,7	0,3	15,0	2048
Тұрғылықты жері							
Қалалық	2,3	8,5	2,9	1,0	0,6	10,6	8055
Ауылдық	4,2	11,4	4,7	1,5	1,0	14,3	5959
Жасы							
15-19	2,1	7,8	3,3	0,4	0,5	9,4	2022
20-24	2,6	9,9	3,6	1,0	0,9	12,3	2178
25-29	3,7	9,1	3,1	1,3	0,6	11,8	2016
30-34	3,5	10,5	4,5	1,9	1,0	13,8	2005
35-39	2,9	10,8	4,1	1,4	0,9	13,3	1901
40-44	3,4	9,0	3,4	1,2	0,8	11,7	1919
45-49	3,7	11,1	4,1	1,4	0,8	13,1	1972
Некелік жағдай/одақ							
Некеде/одақта	3,8	10,7	4,3	1,2	0,9	13,8	8434
Бұрын некеде/одақта болған	3,2	11,6	3,2	2,4	1,1	13,3	1617
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	1,6	7,0	2,7	0,7	0,5	8,4	3963
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	3,0	9,9	3,5	1,4	0,8	11,3	553
Орта	4,2	12,2	4,4	1,6	0,9	15,1	4407
Орта арнаулы	3,1	10,2	3,8	1,0	0,8	12,7	4539
Жоғары	2,0	6,8	2,9	1,1	0,6	9,0	4489
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	6,4	12,2	6,3	2,0	1,4	16,6	2528
Екінші	4,5	11,7	5,5	1,5	0,9	14,7	2599
Орташа	2,4	9,7	3,3	1,0	0,7	11,6	2743
Төртінші	2,2	8,1	2,4	0,7	0,6	10,2	2839

	Күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұруға құқығы бар деп санайтын жасы 15-49 аралығындағы әйелдердің пайыздық үлесі:						15-49 жастағы әйел саны
	егер әйел оған айтпай үйден кетсе	егер әйел балаларға немқұрайлы қараса	егер әйел онымен салғыласса	егер әйел онымен жыныстық қатынастардан бас тартса	егер тамақ оның кінәсінен күйіп кетсе	осы себептердің кез келгені бойынша ¹	
Ең бай	0,9	7,8	1,8	1,0	0,5	9,1	3305
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	3,6	9,4	4,3	1,4	0,8	12,3	9003
Орыстар	0,8	8,5	1,2	0,9	0,6	9,6	3168
Басқалар	4,7	13,3	5,1	0,9	1,0	16,3	1843
Барлығы	3,1	9,7	3,7	1,2	0,8	12,2	14014

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды

¹МИКЗ 8.14 көрсеткіші.

СР.11М—кестесінде көрсетілгендей, ерлері әйелін ұруға қатысты себептердің біреуімен әйелдерге қарағанда жиірек келісіп, мақұлдауға бейім келеді (әйелдер арасындағы 12,2%—бен салыстырғанда ерлер арасындағы 16,9%). Ерлердің 10,5%—ы егер әйел балаларға немқұрайлы қараса, 9,9%—ы әйелкүйеуімен салғыласса, 10%—ы егер әйелікүйеуіне айтпай үйден шығып кетсе, ол оны ұруға құқылы деп санайды.

Ең кедей үй шаруашылықтарында тұратын ерлер (25,4 пайыз) ең бай үй шаруашылықтарында

тұратын ерлермен (9 пайыз) салыстырғанда әлдеқайда жиірек бірнеше себептің кемінде біреуі бойынша күйеуі әйелін ұрып жіберуге немесе соғуына құқығы бар деп санайтын пікірмен келісіп, мақұлдауға бейімділік танытады. Осындай пікірдің кемінде біреуін мақұлдайтын ерлердің ең жоғары үлесі Оңтүстік Қазақстан (49,1%), Батыс Қазақстан (17,1%), Жамбыл (16,1%) облыстары мен Алматы қаласында (16,7%), ал ең төмен үлесі – Атырау облысы (0,6 пайыз) мен Астана (2,8%) қаласында кездеседі.

СР.11М – кесте. Ерлер арасындағы отбасындағы зорлық-зомбылыққа көзқарас

Әр түрлі ахуалда күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұруға құқығы бар деп санайтын жасы 15-59 аралығындағы ерлердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұруға құқығы бар деп санайтын жасы 15- 49 (59) аралығындағы ерлердің пайыздық үлесі:						15-59 жастағы ерлер саны
	егер әйел оған айтпай үйден шығып кетсе	егер әйел балаларға немқұрайлы қараса	егер әйел онымен салғыласса	егер әйел онымен жыныстық қатынастардан бас тартса	егер тамақ оның кінәсінен күйіп кетсе	осы себептердің кез келгені бойынша ¹	
Өңір							
Ақмола	0,8	4,4	0,8	0,4	0,4	4,8	178
Ақтөбе	3,1	10,7	4,5	3,1	1,4	12,9	182
Алматы	4,1	11,5	11,6	4,2	1,1	14,2	423
Алматы қ.	4,0	14,9	5,1	2,8	0,9	16,7	302
Астана қ.	0,2	2,1	0,2	0,0	0,5	2,8	125
Атырау	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,6	112
Шығыс Қазақстан	3,7	9,9	3,6	2,6	0,8	11,0	340
Жамбыл	6,2	11,9	6,4	1,4	0,9	16,1	240
Батыс Қазақстан	6,5	11,9	9,0	0,4	1,6	17,1	158
Қарағанды	3,7	5,9	3,2	0,4	0,0	8,2	333
Қостанай	1,0	14,1	3,0	1,1	0,0	15,5	219
Қызылорда	2,4	1,9	4,0	0,6	0,0	5,9	157
Маңғыстау	0,5	12,3	3,9	1,0	0,5	13,6	121
Павлодар	0,7	2,3	1,1	0,0	0,3	3,8	206
Солтүстік Қазақстан	2,1	9,6	2,1	1,4	0,7	10,6	164

	Күйеуі өзінің әйелін/серіктесін ұруға құқығы бар деп санайтын жасы 15- 49 (59) аралығындағы ерлердің пайыздық үлесі:						15-59 жастағы ерлер саны
	егер әйел оған айтпай үйден шығып кетсе	егер әйел балаларға немқұрайлы қараса	егер әйел онымен салғыласса	егер әйел онымен жыныстық қатынастардан бас тартса	егер тамақ оның кінәсінен күйіп кетсе	осы себептердің кез келгені бойынша ¹	
Оңтүстік Қазақстан	48,7	18,7	39,2	12,2	2,5	49,1	587
Тұрғылықты жері							
Қалалық	6,5	8,4	6,1	1,9	0,7	13,3	2061
Ауылдық	14,0	12,9	14,3	4,8	1,2	21,1	1785
Жасы							
15-19	8,7	7,9	7,3	3,5	0,5	13,5	394
20-24	5,7	7,7	4,3	2,8	0,4	11,2	433
25-29	10,5	11,0	10,8	2,9	0,9	16,3	434
30-34	9,0	10,4	9,2	2,5	0,7	15,1	548
35-39	11,8	10,8	11,1	2,7	0,4	21,2	539
40-44	13,8	12,3	12,1	4,2	1,8	20,9	453
45-49	9,8	10,8	11,6	3,5	1,9	17,6	432
50-54	13,7	13,5	14,6	5,2	0,9	21,0	361
55-59	4,8	9,6	7,4	2,1	0,8	13,5	251
Некелік жағдай/одақ							
Некеде/одақта	10,6	10,4	10,6	3,0	0,8	17,3	2595
Бұрын некеде/одақта болған	13,2	18,7	15,4	4,6	3,6	28,1	212
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	7,9	9,1	7,0	3,6	0,7	13,7	1039
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	11,9	12,8	12,5	2,4	1,9	19,7	184
Орта	11,5	12,4	11,7	4,1	1,4	19,8	1444
Орта арнаулы	10,1	10,2	9,9	2,9	0,6	16,8	1261
Жоғары	7,0	7,4	6,5	2,5	0,4	12,0	953
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	18,2	13,8	17,0	4,8	1,4	25,4	737
Екінші	16,1	13,9	16,4	6,1	1,6	23,3	748
Орташа	9,4	9,5	8,9	3,2	0,6	15,9	773
Төртінші	4,7	8,7	5,5	1,7	0,9	12,0	789
Ең бай	2,5	7,1	2,6	0,8	0,1	9,0	799
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	10,9	10,4	10,5	3,4	0,9	17,6	2374
Орыстар	3,8	8,8	4,3	1,3	1,0	11,4	952
Басқалар	17,1	13,8	17,6	6,2	0,8	23,7	520
Барлығы	10,0	10,2	9,6	3,1	0,9	16,7	3233
Барлығы	10,0	10,5	9,9	3,3	0,9	16,9	3846

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 8.14 көрсеткіші.

XII. АҚТҚ/ЖҚТБ, жыныстық жүріс-тұрыс

АҚТҚ-жұқпасының жұқтыру жолдары туралы біліктілік және АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы

АҚТҚ-ның таралу деңгейін төмендетудің маңызды шарттарының бірі – адамның АҚТҚ-ның қалай берілетіндігі туралы, сондай-ақ оның жұқтыруын болдырмау тәсілдері туралы нақты хабарының болуы. Шынайы ақпарат беру–жас адамдардың хабардарлығын көтеружолындағы және оларға жұқпадан қорғану құралдарын ұсынудағы алғашқы қадам. АҚТҚ-ға қатысты жаңылысу кең таралған, бұл жас адамдарды теріс бағыттауы және жұқпаның таралуын болдырмау үшін жасалып жатқан шараларды жоққа шығаруы мүмкін. Әр өңірлерде, бәлкім, әр түрлі жаңылысулар бар болуы мүмкін, олардың кейбіреулері тіпті әмбебап сипат алған (мысалы, бірге тамақтану АҚТҚ-ның жұқтыруына мүмкіндік туғызады немесе АҚТҚ маса шағуы арқылы жұғуы мүмкін деген тәрізді). Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас ассамблеясының АҚТҚ/ЖҚТБ бойынша арнайы сессиясы (БҰҰБААС) үкіметтерді хабардарлық деңгейін арттыруды қамтамасыз етуге және жас адамдардың АҚТҚ-дан қорғану дағдыларын қалыптастыруға шақырды. Осы мақсатқа жетудегі және АҚТҚ-жұқпасының ауқымын екі есеге қысқартуға қатысты (МДМ-ның бір мақсаты) мақсатқа жету дәрежесін бағалау көрсеткіштеріне АҚТҚ туралы және жұқпаның жұқтыруын болдырмау тәсілдері туралы хабардарлықты арттыруды, сондай-ақ аурудың одан әрі таралуын болдырмау мақсатындағы мінез-құлықтың өзгеруін бейнелейтін деректер кіреді. АҚТҚ-ға арналған модуль 15-49 жастағы әйелдер арасында сауалнама жүргіздеу қолданылды.

МДМ-ның да, сол сияқты БҰҰБААС-тың ортақ көрсеткіші АҚТҚ жұқтыруды алдын алудың әдістері туралы толық қамтылған және шынайы білімі бар жас әйелдердің пайыздық үлесі болып табылады. Қазақстанда жүргізілген МИКЗ барысында ЖҚТБ туралы естіген барлық әйелдерге АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың негізгі үш әдісін–(жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу, міндетті түрде презерватив пайдалану және жыныстық қатынастан тартыну туралы) олар біле ме деген сұрақ қойылды. Алынған нәтижелер НА.1-кестесінде келтірілген.

Қазақстанда сауалданған әйелдердің барлығы дерлік (95,9 пайыз) АҚТҚ/ЖҚТБ туралы естіген. Солай бола тұра, әйелдердің АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың негізгі екі тәсілі туралы білетіндерінің үлесі тек 70,5 пайызды құрайды (жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу және әрбір жыныстық қатынаста міндетті түрде презерватив пайдалану). Одан сауалданған әйелдердің 79 пайыздайы жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу әдісін, және шамамен

әйелдердің осындай үлесі (78,9 пайыз) міндетті түрде презерватив пайдалану қажеттілігін АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың басты әдісі ретінде біледі. АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың басты 2 әдісін білетін (85,6 пайызы) әйелдердің ең көп саны Павлодар облысында тұрады, ал АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың әдістерін білетін әйелдердің ең аз үлесі Қызылорда облысында (46,1 пайызы). АҚТҚ туралы және оның жұқтыруын алдын алудың әдістері жайлы қалалық тұрғындар (74,5 пайыз), ауылдық тұрғындармен салыстырғанда (65,1 пайыз) әлдеқайда жоғарырақ деңгейде хабардар және бұл көрсеткіш әйелдердің білім және үй шаруашылығының ауқаттылық деңгейлеріне тәуелді болып келеді. Бастауыш/аяқталмаған орта білімі бар әйелдер неғұрлым аз хабардар болып табылады, сауал берілгендерінің тек 51,8 пайызы АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың басты 2 әдісін білетінін айтқан, сонымен бірге, жоғары білімі бар әйелдердің бұл туралы білім деңгейі 78,2 пайызды құрайды. АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың басты 2 әдісін білетін әйелдердің ерекше жоғары үлесі 25-29 және 30-39 жас арасындағы жас топтарында (73 пайыздан сәл артық), ал АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың басты 2 әдісін білетін әйелдердің ең төмен пайызы 15-24 жас тобында байқалады (67,2 пайыз).

НА.1–кесте. АҚТҚ-жұқпасының берілуінің алдын алу туралы білу, АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ жұқпасының берілуінің алдын алуы туралы жан-жақты білу

Жасы 15-49 жас тобындағы АҚТҚ жұқпасының жұқтыруын алдын алудың басты тәсілдері туралы хабардар әйелдердің пайыздық үлесі, түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетін әйелдер үлесі, жалпы АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты кең таралған жаңылысуларды жоққа шығара алатын әйелдердің үлесі және АҚТҚ-ның берілуі туралы жан-жақты білетін әйелдердің үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	АҚТҚ туралы естіген әйелдердің үлесі	АҚТҚ жұқтыруын келесі әдістер арқылы болдырмауға білетін әйелдердің пайызы			АҚТҚ-жұқпасының жұқтырудың екі жолы туралы білетін әйелдер пайызы	Түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық арақатынасы	АҚТҚ келесі жолдармен берілмейтінін білетін әйелдердің пайызы:			Ең көп тараған екі жаңылысуды жоққа шығара алатын және түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқ-тырған болуы мүмкін екендігін білетін әйелдердің үлесі	Жан-жақты білімі бар әйелдердің үлесі ¹	Әйелдер саны
		жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серік-теспен жыныстық қатынаста болу	әр жыныстық қатынаста презерватив пайдалану	АҚТҚ жұқтыруын келесі әдістер арқылы болдырмауға білетін әйелдердің пайызы			масаның шағуынан жұғуы мүмкін емес деп ойлайтындар	табиғаттан тыс күштер нәтижесінде жұғуы мүмкін емес деп ойлайтындар	АҚТҚ-жұқпасымен ауыратын адаммен бірге тамақтану арқылы жұғуы мүмкін емес деп ойлайтындар			
Өңір												
Ақмола	99,2	72,7	71,6	58,1	82,6	63,8	84,2	76,0	47,9	30,1	603	
Ақтөбе	91,5	75,7	75,4	68,9	68,5	62,8	87,9	68,1	34,2	28,3	694	
Алматы	96,1	85,6	82,0	78,4	58,0	87,0	86,4	78,5	50,1	47,7	1518	
Алматы қ.	99,5	89,0	77,0	73,4	83,9	96,6	98,9	86,2	72,2	55,5	1190	
Астана қ.	99,8	80,4	77,7	64,8	50,9	88,9	97,3	87,7	45,4	40,1	539	
Атырау	97,1	75,1	77,3	70,1	43,6	85,7	87,5	71,1	33,1	28,9	409	
Шығыс Қазақстан	90,0	76,5	77,8	69,8	66,1	64,7	78,1	73,3	44,0	38,9	1210	
Жамбыл	95,0	68,6	74,3	60,5	41,0	62,5	78,8	64,1	26,6	22,0	836	
Батыс Қазақстан	97,5	74,8	77,3	66,2	79,8	62,6	83,0	79,9	47,3	36,1	566	
Қарағанды	99,9	88,0	83,8	78,4	71,2	73,9	87,1	77,4	48,0	41,9	1274	
Қостанай	99,8	85,4	88,0	78,7	80,6	78,3	90,9	75,6	55,4	47,3	791	
Қызылорда	92,6	53,6	61,8	46,1	48,8	71,7	79,6	50,4	24,0	13,6	553	
Маңғыстау	95,6	81,5	80,4	70,2	39,3	74,8	89,7	71,4	23,3	16,6	461	
Павлодар	99,1	93,2	89,1	85,6	77,5	74,6	90,2	70,8	53,8	50,1	746	
Солтүстік Қазақстан	99,4	82,6	82,6	71,8	80,6	60,9	79,7	73,7	42,7	35,4	577	
Оңтүстік Қазақстан	91,4	71,0	77,5	66,9	59,5	72,8	83,8	74,0	43,1	35,8	2048	
Тұрғылықты жері												
Қалалық	98,2	83,6	82,3	74,5	70,1	79,8	91,6	79,6	51,1	42,5	8055	
Ауылдық	92,8	72,9	74,2	65,1	58,8	67,9	79,1	67,8	37,9	31,9	5959	
Жасы												
15-24	95,6	75,5	75,8	67,2	62,4	76,6	86,6	73,2	43,8	36,2	4201	
25-29	96,6	81,4	81,4	73,1	67,9	75,9	88,5	76,4	48,0	39,2	2016	
30-39	97,1	82,1	81,3	73,3	67,1	75,4	87,2	76,4	46,9	40,3	3906	
40-49	94,8	78,6	78,4	69,8	65,4	71,6	83,9	73,2	44,4	37,0	3891	

	АҚТҚ туралы естіген әйелдердің үлесі		АҚТҚ жұқтыруын келесі әдістер арқылы болдырмауға білетін әйелдердің пайызы		АҚТҚ жұқпасының жұқтырудың екі жолы туралы білетін әйелдер пайызы		Түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық арақатынасы		АҚТҚ келесі жолдармен берілмейтінін білетін әйелдердің пайызы:		Ең көп тараған екі жаңылысуды жоққа шығара алатын және түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқ-тырған болуы мүмкін екендігін білетін әйелдердің үлесі		Жан-жақты білімі бар әйелдердің үлесі ¹		Әйелдер саны	
	жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серік-теспен жыныстық қатынаста болу	ер жыныстық қатынаста презерватив пайдалану														
Некелік жағдай/одақ																
Қазіргі уақытта некеде/одақта	96,1	80,3	80,6	72,0	66,3	73,7	85,9	74,8	45,7	38,5	10051					
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	95,4	75,8	74,6	66,6	62,8	77,5	87,4	73,8	44,9	36,7	3963					
Білімі																
Бастауыш/аяқталмаған орта	89,2	61,1	62,2	51,8	45,9	60,1	74,3	58,5	28,4	19,9	553					
Орта	91,9	70,4	71,8	62,2	55,3	65,3	77,3	64,3	34,0	28,1	4407					
Орта арнаулы	97,9	82,4	82,0	73,5	68,1	76,3	89,2	77,2	46,8	38,9	4539					
Жоғары	99,1	86,7	85,1	78,2	75,1	84,7	94,1	84,3	57,7	49,2	4489					
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер																
Ең кедей	88,4	63,5	67,1	55,9	51,2	60,7	72,5	60,5	31,0	25,2	2528					
Екінші	94,4	73,7	75,4	65,8	58,8	71,0	82,0	69,9	38,0	31,4	2599					
Орташа	97,7	80,3	80,3	71,5	67,0	74,7	87,9	77,3	46,6	38,4	2743					
Төртінші	98,7	86,2	84,9	78,0	73,3	80,9	91,9	79,5	52,3	44,8	2839					
Ең бай	99,1	87,9	84,3	78,0	72,9	83,2	94,0	82,5	55,5	46,9	3305					
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі																
Қазақтар	95,4	76,4	76,7	67,7	61,0	74,4	84,8	72,8	42,0	34,8	9003					
Орыстар	98,9	88,1	85,9	79,8	78,4	78,0	91,9	81,7	56,1	48,1	3168					
Басқалар	93,5	76,5	77,2	67,8	64,1	71,1	83,9	70,7	43,8	36,2	1843					
Барлығы	95,9	79,0	78,9	70,5	65,3	74,8	86,3	74,6	45,4	38,0	14014					

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ 9.1 көрсеткіші.

15-24 жас тобы аралығындағы әйелдер үшін нәтижелер бөлек – НА.2-кестесінде келтірілген. Қазақстанда бұл жас тобындағы әйелдердің сауалдау барысында 95,6 пайызы АҚТҚ туралы естіген, алайда олардың тек 67,2 пайызы АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың кем дегенде екі тәсілі туралы білетінін айтқан. Сонымен бірге, үлкенірек жастағы респонденттермен салыстырғанда (72,5 пайыз) 15-19 жастағы бойжеткендер АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың тәсілдері туралы ең аз хабардар болып та-

былады (61,5 пайыз). АҚТҚ және АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың тәсілдері туралы хабардарлық деңгейі қалалық жерлерде ауылдық жерлермен салыстырғанда жоғарырақ және сауал қойылған әйелдердің білім деңгейі мен ауқаттылық деңгейіне тәуелді болып келеді. Дерт туралы ең жоғары деңгейде хабардар Қостанай облысының әйелдері (84 пайыз), ал Қызылорда облысы әйелдерінің тек 32,4 пайызы АҚТҚ жұқтыруын алдын алудың екі тәсілі туралы білетін болып шықты.

НА.2-кесте. Жас әйелдер арасындағы АҚТҚ жұқпасының берілуінің алдын алу туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ жұқпасының жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білу туралы

15-24 жас тобындағы АҚТҚ-ны жұқтырудың алдын-алудың негізгі жолдары туралы білетін жас әйелдердің пайыздық үлесі, түрінен өнді сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетін әйелдердің пайыздық үлесі, жалпы жаңылыс пікірлерді жоққа шығара алатын әйелдердің пайыздық үлесі және АҚТҚ-ны жұқтырудың жолдары туралы жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	ЖҚТБ туралы естелендер пайызы		АҚТҚ-ны жұқтырудың алдын-алу келесі әдістер екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі:		АҚТҚ-жұқпасының жұқтырудың екі жолы туралы білетін әйелдердің пайыздық үлесі		Түрінен өнді сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық үлесі		АҚТҚ-ны келесі жолдар арқылы жұқтыру мүмкін емес деп ойлайтын әйелдердің пайыздық үлесі:			Кең тараған екі жаңылыс пікірді теріске шығаратын және сау тәрізді көрінген адамның ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі		Жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің пайыздық үлесі	15 пен 24 жас арасындағы әйелдердің саны
	ЖҚТБ туралы естелендер пайызы	АҚТҚ-ны жұқтырудың алдын-алу келесі әдістер екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі:	серіктеспен бірге білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы	серіктеспен білетін қатынаста болуы
Ақмола	98,9	70,9	69,3	54,8	88,3	65,5	84,7	77,1	52,7	32,0	152				
Ақтөбе	96,3	76,8	74,5	68,4	68,3	68,1	92,9	69,1	33,8	27,0	210				
Алматы	94,9	83,1	79,5	76,3	55,4	88,0	83,6	73,6	47,0	46,0	511				
Алматы қ.	100,0	84,9	74,2	69,0	83,2	97,4	99,4	82,5	68,6	50,4	314				
Астана қ.	100,0	80,5	77,9	64,5	53,5	90,3	98,2	90,8	48,1	41,8	168				
Атырау	97,0	68,2	70,6	63,5	34,7	83,9	86,3	66,9	26,2	22,4	135				
Шығыс Қазақстан	90,9	71,8	75,5	65,7	64,6	66,1	76,5	75,9	42,6	34,3	349				
Жамбыл	96,3	67,2	70,9	58,1	38,4	66,3	82,8	65,7	25,4	22,1	252				
Батыс Қазақстан	98,7	70,2	75,3	62,1	76,4	71,4	88,6	84,6	48,0	34,0	164				
Қарағанды	99,7	85,7	83,9	77,7	72,8	81,6	89,6	78,7	54,5	46,3	366				
Қостанай	100,0	88,3	91,5	84,0	78,3	84,1	94,5	74,1	56,6	52,1	224				
Қызылорда	89,8	41,0	44,8	32,4	39,5	67,7	71,0	42,6	18,0	8,8	162				
Маңғыстау	91,9	77,8	77,0	67,0	32,9	69,3	85,8	65,1	16,6	11,9	158				
Павлодар	98,4	90,1	86,3	81,2	77,4	74,8	89,0	68,6	53,8	49,8	205				
Солтүстік Қазақстан	100,0	85,2	84,2	75,1	84,4	74,0	85,9	79,6	54,9	45,7	146				
Оңтүстік Қазақстан	90,1	64,3	70,8	60,1	54,6	69,0	83,9	70,7	37,0	29,3	685				
Тұрғылықты жері															
Қалалық	97,6	79,3	79,0	70,3	67,6	79,9	90,9	77,3	48,8	39,7	2422				
Ауылдық	92,9	70,4	71,5	63,1	55,3	72,2	80,7	67,7	37,0	31,3	1779				
Жасы															
15-19	93,8	70,2	69,7	61,5	55,5	72,9	83,7	68,6	37,5	30,2	2022				
20-24	97,3	80,5	81,5	72,5	68,7	80,1	89,3	77,5	49,7	41,7	2178				

ЖҚТБ туралы естелендер пайызы	АҚТҚ-ны жұқтырудың алдын-алу келесі әдістер екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі:		АҚТҚ-жұқпасының жұқтырудың екі жолы туралы білетін әйелдердің пайыздық үлесі	Түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ-ны келесі жолдар арқылы жұқтыру мүмкін емес деп ойлайтын әйелдердің пайыздық үлесі:				Кең тараған екі жаңылыс пікірді теріске шығаратын және сау тәрізді көрінген адамның ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі	Жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің пайыздық үлесі	15 пен 24 жас арасындағы әйелдердің саны
	ЖҚТБ жұқтырған маған сенімді бір ана серіктеспен қатынаста болуы	ер жыныстық қатынаста болуы			шағыннан табиғаттан тыс, тақайыптан жолдармен ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған бір не бір тамақ ішу барысында	77,5	87,8	75,2			
Қазіргі уақытта некеде/одақта	97,3	80,6	82,3	72,9	67,0	77,5	87,8	75,2	47,1	39,5	1211
Еш уақытта некеде / одақта болмаған	95,0	73,5	73,2	64,9	60,5	76,3	86,1	72,4	42,5	34,8	2990
Білімі											
Бастауыш/ аяқталмаған орта	90,9	59,9	59,8	50,1	48,3	64,9	77,9	59,6	30,5	22,4	307
Орта	91,9	66,8	67,6	57,8	51,3	69,2	79,3	64,0	33,2	26,1	1330
Орта арнаулы	97,3	79,3	80,1	71,1	65,9	78,8	89,3	75,4	45,2	37,7	1224
Жоғары	99,0	84,5	83,8	77,2	73,5	84,8	93,6	83,7	56,2	48,1	1337
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер											
Ең кедей	90,0	63,3	64,9	55,2	50,5	64,5	76,3	61,5	30,9	25,0	799
Екінші	93,1	68,8	69,9	60,5	53,9	74,7	82,0	68,2	36,9	30,0	790
Орташа	97,4	76,6	78,1	68,2	64,1	75,9	88,4	76,1	44,9	37,1	884
Төртінші	98,4	83,0	82,4	75,8	71,8	81,8	92,0	78,0	51,1	43,3	822
Ең бай	98,4	84,3	82,4	74,9	70,0	85,0	93,0	80,9	53,5	44,0	906
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі											
Қазақтар	95,3	73,3	73,2	64,6	58,2	76,1	85,6	72,3	39,9	32,3	2842
Орыстар	98,8	86,5	86,9	79,8	77,9	82,2	93,2	81,0	58,7	50,3	807
Басқалар	92,3	71,0	73,0	62,4	61,2	71,3	81,8	66,7	42,2	35,3	553
Барлығы	95,6	75,5	75,8	67,2	62,4	76,6	86,6	73,2	43,8	36,2	4201

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.
¹ МИКЗ 9.2 көрсеткіші; МДМ 6.3 көрсеткіші.

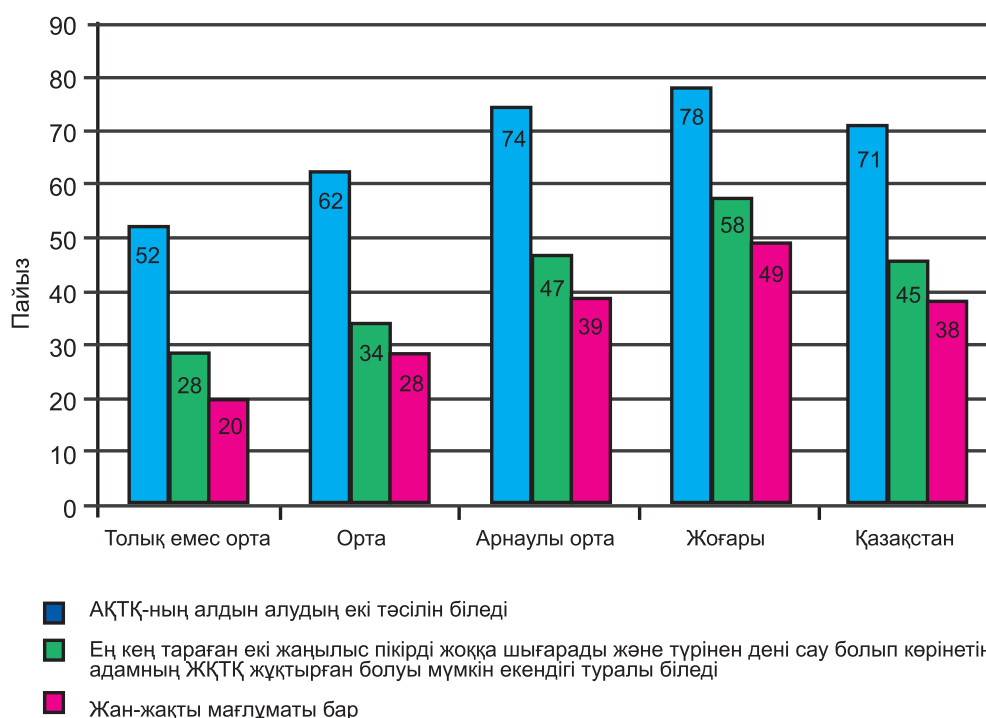
НА.1 және НА.2–кестелерінде АҚТҚ-ға қатысты жаңылысуларды дұрыс сипаттап бере алған әйелдердің пайыздық үлесі туралы деректер бар. Бұл көрсеткіш АҚТҚ-ның берілуі туралы ең көп таралған және маңызды болып отырған, АҚТҚ бірге тамақтану және маса шағуы нәтижесінде жұғуы мүмкін деген елеулі екі жаңылысуға негізделген.

Сауалданған әйелдердің барлығы бірдей АҚТҚ-ға қатысты ең көп таралған екі жаңылысуды жоққа шығара алмайды, және олардың тек 74,6 пайызы АҚТҚ-ны тамақты бірге ішу арқылы жұқтыру мүмкін еместігін біледі, әйелдердің 74,8 пайызы АҚТҚ-ның маса шағуы нәтижесінде жұқпайтынын біледі, сонымен бірге әйелдердің 86,3 пайызы АҚТҚ-ның табиғаттан тыс күштер әсері нәтижесінде жұғуы мүмкін емес екенін біледі. АҚТҚ туралы анағұрлым хабардар 20-24 және 25-29 жас топтарындағылар болып табылады. АҚТҚ-ның жұғуына байланысты жаңылысулар туралы білім деңгейі мен тұрғылықты жерге де байланысты (қалалық тұрғындар бұл туралы көбірек біледі) және әйелдердің білім деңгейі мен үй шаруашылықтарының ауқаттылық деңгейіне де тәуелді болып келеді.

Тұтастай алғанда АҚТҚ-ны алдын алу туралы жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің қатарына АҚТҚ-ны жұқтырмаудың екі тәсілін білетін әйелдер (жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу және әр жыныстық қатынаста презерватив пайдалану), түрінен дені сау көрінетін адамның ауру жұқтырған болуы мүмкін екендігі туралы білетін және ең кең тараған екі жаңылыс пікірді жоққа шығаратын әйелдер енеді.

НА.1-кестесінде әрі НА.2-кестесінде жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің пайыздық үлестері келтірілген. Өңірлер арасында күрт айырмашылықтар бар болса да АҚТҚ-ның берілуі және оны алдын алу туралы жан-жақты мағлұматтың таралу деңгейі әлі күнге біраз төмен болып қалып отыр. Сұрақнама нәтижесі бойынша Қазақстанда әйелдердің 38 пайызы АҚТҚ/ЖҚТБ туралы жан-жақты мағлұматы бар екен, бұл орайда осы көрсеткіш қалалық жерлерде ауылдық жерлермен салыстырғанда біршама жоғары (тиісінше 42,5 мен 31,9 пайыз). АҚТҚ/ЖҚТБ туралы жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің үлесі олардың білім деңгейінің жоғарылауына пропорционалды түрде өсіп отырады – аяқталмаған орта білімі бар әйелдер арасындағы 19,9 пайыздан жоғары білімі бар әйелдер арасындағы 49,2 пайыз деңгейіне дейін (диаграмма НА.1). Сонымен бірге, АҚТҚ/ЖҚТБ туралы жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің үлесі ең бай үй шаруашылықтары ішінде ең жоғары деңгейде болып табылады және ол 46,9 пайызды құрайды. АҚТҚ/ЖҚТБ туралы жан-жақты мағлұматы бар әйелдердің ең аз үлесі 15-24 жас тобындағы әйелдердің еншісіне тиеді және 36,2 пайызды құрайды. АҚТҚ-ның алдын алу туралы жеткілікті білімі бар (АҚТҚ-ны алдын алудың екі тәсілін және 3 жаңылыс пікірді атап бере алады) әйелдердің үлес салмағы Алматы қаласында жоғары (55,5 пайыз), ал төмен көрсеткіштер Қызылорда (13,6 пайыз), Маңғыстау (16,6 пайыз), Жамбыл (22 пайыз) облыстарында тіркелген.

НА.1-диаграммасы: АҚТҚ/ЖҚТБ-ның жұқтыру жолдару туралы жан-жақты білімі бар 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайызы, Қазақстан, 2010/11

НА.1М-кесте. Ерлер арасындағы АҚТҚ жұқпасының берілуінің алдын-алу туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ-ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ-жұқпасының берілуінің алдын алу туралы жан-жақты білу

15-(49) 59 жас тобындағы АҚТҚ-ны жұқтырудың алдын-алудың негізгі жолдары туралы білетін ерлердің пайыздық үлесі, түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетін ерлер үлесі, жалпы жаңылыс пікірлерді жоққа шығара алатын ерлер үлесі және АҚТҚ-ны жұқтырудың жолдары туралы жан-жақты мағлұматы бар ерлер үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	АҚТҚ туралы естігендер пайызы	АҚТҚ-ны жұқтырудың алдын-алу келесі әдістер екенін білетін ерлердің пайыздық үлесі:			АҚТҚ-жұқпасының жұқтырудың екі жолы туралы білетіндерлер пайыздық үлесі	Түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ-ны келесі жолдар арқылы жұқ-тыру мүмкін емес деп ойлайтын ерлердің пайыздық үлесі:			Жан-жақты мағлұматы бар ерлердің пайыздық үлесі ¹	Ерлер саны
		жұқта жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу	әр жыныстық қатынаста презерватив пайдалану	АҚТҚ-жұқпасының жұқтырудың екі жолы туралы білетіндерлер пайыздық үлесі			масаның шағуынан табиғаттан тыс, ғажайып жолдармен	ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған біреумен бірге тамақ ішу барысында	Кең тараған екі жаңылыс пікірді теріске шығара алатын және сау тәрізді көрінген адамның ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екенін білетіндердің үлесі		
Өңір											
Ақмола	99,2	85,4	85,0	79,1	88,1	63,3	87,0	72,8	51,3	40,4	178
Ақтөбе	82,9	70,9	66,9	62,6	51,8	53,9	69,7	56,5	22,4	18,7	182
Алматы	87,2	72,5	78,7	69,4	55,6	84,0	84,6	81,6	54,5	47,4	423
Алматы қаласы	98,1	89,6	79,5	76,1	84,8	91,4	95,4	87,5	72,5	58,5	302
Астана қаласы	100,0	89,8	82,3	77,8	69,1	80,4	97,6	81,7	54,9	49,8	125
Атырау	98,1	92,9	85,6	82,8	31,0	71,7	84,1	51,7	23,5	23,5	112
Шығыс Қазақстан	85,1	73,6	76,6	67,4	58,3	56,6	76,0	69,3	35,5	32,5	340
Жамбыл	95,7	72,0	85,8	69,4	78,3	52,2	80,4	74,5	42,0	37,1	240
Батыс Қазақстан	97,2	70,0	71,5	60,5	73,9	49,9	78,0	72,0	36,8	29,6	158
Қарағанды	100,0	88,5	89,6	82,1	76,5	65,5	83,3	78,5	51,7	48,2	333
Қостанай	100,0	84,0	83,8	74,5	70,7	77,7	91,7	65,7	42,8	39,1	219
Қызылорда	86,6	82,1	79,8	78,5	50,5	78,8	81,8	73,9	45,8	45,0	157
Маңғыстау	95,0	78,9	57,6	51,8	46,7	85,8	88,5	78,3	40,7	22,1	121
Павлодар	100,0	99,3	98,9	98,5	92,9	87,4	97,3	84,0	70,8	70,4	206
Солтүстік Қазақстан	98,9	82,2	84,3	72,2	88,5	55,6	84,3	76,3	46,7	39,9	164
Оңтүстік Қазақстан	97,0	93,7	73,3	72,7	84,8	13,9	95,2	15,3	11,3	9,9	587
Тұрғылықты жері											
Қалалық	97,5	87,8	83,6	78,3	77,1	71,0	91,0	74,5	51,2	44,9	2061
Ауылдық	91,3	77,9	75,7	68,1	64,9	51,7	81,4	55,9	32,3	28,2	1785
Жасы											
15-24	95,3	80,4	79,1	70,5	69,0	62,7	88,6	63,4	40,3	34,1	826
25-29	95,6	87,0	81,2	76,1	74,0	72,0	87,3	70,4	48,7	43,8	434
30-39	96,3	87,9	82,0	77,6	75,4	62,6	88,8	67,8	45,0	40,5	1088
40-49	93,0	81,5	79,7	73,1	67,5	60,4	85,1	65,7	40,8	35,2	885
50-59	92,4	78,4	76,6	69,3	71,4	55,7	81,4	62,9	38,5	33,6	613
Некелік жағдай/одақ											
Қазіргі уақытта некеде/одақта	94,7	84,2	80,5	74,6	72,7	61,8	86,5	66,4	43,0	37,9	2807
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	94,4	80,4	78,2	70,7	68,0	62,9	86,8	64,5	40,7	35,2	1039

	АҚТҚ туралы естігендер пайызы	АҚТҚ-ны жұқтырудың алдын-алу келесі әдістер екенін білетін ерлердің пайыздық үлесі:		АҚТҚ-жұқпасының жұқтырудың екі жолы туралы білетіндер пайыздық үлесі	Түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ-ны келесі жолдар арқылы жұқ-тыру мүмкін емес деп ойлайтын ерлердің пайыздық үлесі:			Кең тараған екі жаңылыс пікірді теріске шығара алатын және сау тәрізді көрінген адамның ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екенін білетіндердің үлесі	Жан-жақты мағлұматты бар ерлердің пайыздық үлесі ¹	Ерлер саны	
		жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу	әр жыныстық қатынаста презерватив пайдалану			масаның шағуынан табиғаттан тыс, ғажайып жолдармен	ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған біреумен бірге тамақ ішу барысында					
Білімі												
Бастауыш/аяқталмаған орта	92,3	75,8	78,0	67,9	63,0	45,2	76,0	53,0	27,2	24,2	184	
Орта	90,4	76,5	72,8	65,1	62,0	53,5	80,4	57,5	31,8	27,5	1444	
Орта арнаулы	97,1	85,9	83,6	77,1	76,0	65,1	89,5	68,9	45,4	40,0	1261	
Жоғары	98,4	91,6	86,3	83,0	81,4	74,6	94,3	77,3	57,6	50,7	953	
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер												
Ең кедей	88,2	71,3	68,8	59,8	60,9	37,3	76,2	41,0	19,7	16,9	737	
Екінші	92,1	78,4	75,3	67,2	69,5	51,4	83,7	55,2	33,7	28,7	748	
Орташа	95,6	85,4	82,3	76,1	73,1	63,6	87,8	69,3	45,2	39,9	773	
Төртінші	97,8	88,2	87,1	81,6	74,2	75,3	91,9	80,5	53,2	47,5	789	
Ең бай	98,8	91,5	84,9	81,9	78,5	80,3	92,3	81,1	58,2	51,0	799	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі												
Қазақтар	93,2	81,3	76,5	70,1	66,2	58,4	84,8	60,8	37,0	31,9	2374	
Орыстар	97,6	87,5	87,3	81,0	82,8	72,2	90,1	79,9	55,9	49,7	952	
Басқа этникалық топтар	95,8	84,1	81,9	75,9	74,2	60,3	88,0	63,5	42,3	38,4	520	
Барлығы (15-49)	95,0	84,1	80,5	74,4	71,4	63,3	87,5	66,4	43,2	37,9	3233	
Барлығы (15-59)	94,6	83,2	79,9	73,6	71,4	62,1	86,6	65,9	42,4	37,2	3846	

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.1 көрсеткіші.

Ерлердің арасындағы осындай сауалнама жүргізу нәтижелері 15-59 жастағы ерлердің (94,6 пайызы) барлығы дерлік бұрын-соңды әйтеуір бір рет АҚТҚ туралы естігенін көрсетті, және де АҚТҚ-ның жұғуының алдын алудың екі тәсілін білетін ерлердің үлесі 73,6 пайызды құрайды. Сұрақнама деректері ерлердің әйелдермен салыстырғанда АҚТҚ-ның алдын алудың тәсілдері туралы жақсырақ білетінін көрсетеді. Ерлердің 83,2 пайызы АҚТҚ-ның алдын алудың негізгі тәсілі жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу екенін білсе, ерлердің шамамен осындай мөлшері (79,9 пайыз) бұл тәсілдің мәні әр жыныстық қатынаста презерватив пайдалануға келіп саятынын біледі. АҚТҚ-ның алдын алудың негізгі екі тәсілін білетін ерлердің ең көп үлесі Павлодар облысының тұрғындарының еңшісіне тиеді (98,5 пайыз), бұл екі тәсіл туралы білетін ерлердің ең азы Маңғыстау (51,8 пайыз) облысында

байқалады. АҚТҚ-ның берілу жолдары және болдырмау әдістері туралы хабардарлық деңгейі қалалық жерлерде ауылдық жерлермен салыстырғанда (68,1 пайыз) – біршама жоғары (78,3 пайыз) әрі ерлердің білімі мен үй шаруашылығының ауқаттылық деңгейіне тәуелді болып келеді. Бастауыш/аяқталмаған орта білімі бар ерлер ең аз мағлұматты болып шықты, сауал қойылғандардың тек 67,9 пайызы АҚТҚ-ның алдын алудың негізгі екі тәсілін білетінін айтқан, сонымен бірге жоғары білімі бар ерлердің хабардарлығы 83 пайызды құрайды. АҚТҚ-ны алдын алудың негізгі екі тәсілін білетін ерлердің үлесі 30-39 жас тобының арасында ерекше жоғары болып табылады (77,6 пайыз), ал АҚТҚ-ны алдын алу туралы хабардарлықтың ең төмен пайызы 50-59 жас тобының арасында байқалды (69,3 пайыз).

НА.1М және НА.2М – кестелері АҚТҚ-мен байланысты жаңылысуларды дәл айтып бере ала-

тын ерлердің пайыздық үлесін көрсетеді. Көрсеткіш АҚТҚ-ның жұғуы туралы ең көп таралған және маңызды болып отырған, АҚТҚ бірге тамақтану және маса шағуы нәтижесінде жұғуы мүмкін деген елеулі екі жаңылысуға негізделген. Кестеде сонымен бірге, ерлер АҚТҚ бірге тамақтану нәтижесінде жұғуы мүмкін еместігін біле ме - осы жайлы деректер келтірілген. Зерттеу бұл мәселелерде ерлердің әйелдермен салыстырғанда сәл болса да жақсырақ хабардар екенін көрсетті.

Сауал қойылғандардың барлығы бірдей АҚТҚ-ға қатысты ең көп таралған екі жаңылысуды жоққа шығара алмайды, және олардың тек 65,9 пайызы АҚТҚ-ның бірге тамақ ішу нәтижесінде жұқпайтынын біледі, ал ерлердің 62,1 пайызы АҚТҚ-ның маса шағуы нәтижесінде жұқпайтынын біледі. Ерлердің 86,6 пайызы АҚТҚ-ның табиғаттан тыс күштер әсері нәтижесінде жұғуы мүмкін емес екендігін біледі.

Ең көп хабардарлар – 25-29 пен 30-39 жастағы ерлер болып табылады. АҚТҚ-ны жұқтырумен байланысты жаңылысулар туралы білім деңгейі тұрғылықты жерге де байланысты, қала тұрғындары (51,2 пайыз) ауылдық тұрғындарымен (32,3 пайыз) салыстырғанда бұл туралы көбірек біледі. Жоғары білімі бар ерлер (57,6 пайыз) бастауыш/аяқталмаған орта білімі (27,2 пайыз) және орта білімі бар (31,8 пайыз) ерлермен салыстырғанда бұл жөніндегі екі еседей артық хабардар. Үй шаруашылықтарының ауқаттылық деңгейі артқан сайын ерлердің хабардарлығы да арта береді: ең кедей квинтильдегі 19,7 пайыздан ең бай квинтильдегі 58,2 пайыздық деңгейге дейін.

АҚТҚ-ны алдын алу туралы жан-жақты мағлұматы бар ерлердің қатарына АҚТҚ-ны жұқтырмаудың екі тәсілін білетін ерлер (*жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу және әр жыныстық қатынаста презерватив пайдалану*), түрінен дені сау көрінетін адамның ауру жұқтырған болуы мүмкін екендігі туралы білетін және ең кең тараған екі жаңылыс түсінікті жоққа шығаратын ерлер енеді.

НА.1М және НА.2М – кестелерде жан-жақты мағлұматы бар ерлердің пайыздық үлесі берілген. Өңірлер арасында күрт айырмашылықтар бар болса да, АҚТҚ-ның жұғуы және оны алдын алу туралы жан-жақты мағлұматтың таралу деңгейі әлі күнге біраз төмен болып қалып отыр. Сұрақнама нәтижесі бойынша ел аумағында ерлердің тек 37,2 пайызында АҚТҚ/ЖҚТБ туралы жан-жақты мағлұмат бар екені анықталды, бұл орайда осы көрсеткіш қалалық жерлерде ауылдық жерлермен салыстырғанда біршама жоғары екенін атап көрсету керек (тиісінше 44,9 және 28,2 пайыз). АҚТҚ/ЖҚТБ туралы жан-жақты мағлұматы бар ерлердің пайызы олардың ауқаттылық деңгейінің жоғарылауына пропорциональды түрде өсіп отырады: ең кедей үй шаруашылықтарындағы 16,9 пайыздан бастап, ең бай отбасыларындағы 51 пайыз деңгейіне дейін. АҚТҚ-ны алдын алу туралы жеткілікті білімі бар (АҚТҚ-ны алдын алудың екі тәсілін және 3 жаңылыс пікірді атап бере алады) ерлердің үлес салмағы Павлодар облысында ең жоғары (70,4 пайыз) болса, ал ең төмен көрсеткіш Оңтүстік Қазақстан (9,9 пайыз) облысында тіркелген.

НА.2М – кесте. Жас ерлер арасындағы АҚТҚ–жұқпасының берілуінің алдын–алу туралы білу және АҚТҚ/ЖҚТБ–ға қатысты жаңылыс пікірлердің болуы және АҚТҚ–жұқпасының берілуінің алдын алу туралы жан-жақты білу

15-24 жас тобындағы АҚТҚ–ны жұқтырудың алдын–алудың негізгі жолдары туралы білетін жас ерлердің пайызы, түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетін ерлердің пайыздық үлесі, жалпы жаңылыс пікірлерді теріске шығара алатын ерлердің үлесі және АҚТҚ– ны жұқтырудың жолдары туралы жан-жақты мағлұматы бар ерлердің үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	ЖҚТБ туралы есті- гендер пайызы	АҚТҚ–ны жұқтырудың ал- дын–алу келесі әдістер екенін білетін ерлердің пайыздық үлесі:			АҚТҚ–жұқпасын жұқтырудың екі жолы туралы білетін ерлердің пайыздық үлесі	Түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ–ны келесі жол- дар арқылы жұқтыру мүмкін емес деп ойлайтын ерлердің пайыздық үлесі:			Жан-жақты мағлұматы бар ерлердің пайыздық үлесі ¹	Ерлер саны
		жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныс- тық қатынаста болу	ер жыныстық қатынаста презер- ватив пайдалану	АҚТҚ–жұқпасын жұқтырудың екі жолы туралы білетін ерлердің пайыздық үлесі			Масаның шағуынан	табиғаттан тыс, ғажайып жолдармен	ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған біреу– мен бірге тамақ ішу барысында		
Өңір											
Ақмола	100,0	86,5	91,4	83,1	85,3	63,4	84,8	67,0	50,3	40,1	41
Ақтөбе	92,7	89,1	83,4	81,7	57,8	63,2	80,6	64,8	30,6	26,9	47
Алматы	91,2	59,3	74,7	53,9	44,5	86,8	91,2	83,7	44,5	30,5	97
Алматы қ.	98,1	79,7	75,1	69,3	78,8	95,3	96,5	83,8	63,8	49,8	73
Астана қ.	100,0	85,3	82,1	74,9	54,3	79,2	97,9	82,2	43,5	42,1	33
Атырау	97,6	94,2	91,2	87,8	28,9	68,5	87,1	42,0	19,8	19,8	29
Шығыс Қазақстан	(90,9)	(73,5)	(84,4)	(67,0)	(56,1)	(64,8)	(72,5)	(72,7)	(43,4)	(37,8)	45
Жамбыл	92,8	68,6	81,0	67,0	81,4	51,5	78,9	67,5	42,3	32,3	56
Батыс Қазақстан	(100,0)	(58,3)	(79,9)	(58,3)	(82,5)	(54,5)	(89,7)	(74,2)	(43,2)	(34,7)	30
Қарағанды	(100,0)	(87,5)	(91,0)	(78,5)	(89,1)	(67,1)	(88,7)	(83,8)	(53,7)	(46,8)	51
Қостанай	100,0	81,3	87,8	74,7	76,7	74,5	96,2	64,9	45,0	40,3	49
Қызылорда	(90,7)	(90,7)	(85,8)	(85,8)	(63,8)	(86,9)	(88,1)	(82,9)	(59,8)	(57,8)	32
Маңғыстау	(90,0)	(74,9)	(57,4)	(47,5)	(25,1)	(72,9)	(81,6)	(60,0)	(15,7)	(7,8)	30
Павлодар	(100,0)	(97,9)	(100,0)	(97,9)	(95,4)	(95,6)	(95,6)	(85,0)	(80,6)	(78,5)	36
Солтүстік Қазақстан	(97,5)	(92,8)	(87,8)	(85,6)	(92,9)	(61,9)	(81,6)	(76,7)	(54,3)	(52,1)	23
Оңтүстік Қазақстан	93,5	86,9	63,8	63,8	76,7	12,5	91,2	15,5	11,1	11,1	154
Тұрғылықты жері											
Қалалық	97,7	85,7	84,2	77,3	76,1	71,0	90,7	69,9	48,9	43,1	465
Ауылдық	92,2	73,4	72,6	61,7	59,8	52,0	85,8	55,0	29,3	22,6	361
Жасы											
15-19	93,5	75,1	77,3	66,9	64,5	58,4	84,8	62,8	35,6	29,5	394
20-24	97,0	85,2	80,7	73,7	73,1	66,6	91,9	63,9	44,6	38,3	433
Некелік жағдай/одақ											
Қазіргі уақытта некеде/одақта	94,5	83,5	82,6	77,4	78,0	70,0	87,7	67,4	52,0	48,6	117
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	95,4	79,8	78,5	69,3	67,5	61,5	88,7	62,7	38,4	31,7	710
Білімі											
Бастауыш/ аяқталмаған орта	94,1	74,9	73,0	61,9	64,7	46,9	84,3	51,6	27,0	22,5	69
Орта	91,6	74,8	75,2	64,4	59,3	56,9	84,2	58,2	31,6	26,7	291

	ЖҚТБ туралы есті-гендер пайызы	АҚТҚ–ны жұқтырудың алдын–алу келесі әдістер екенін білетін ерлердің пайыздық үлесі:			АҚТҚ–жұқпасын жұқтырудың екі жолы туралы білетін ерлердің пайыздық үлесі	Түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ–ны келесі жолдар арқылы жұқтыру мүмкін емес деп ойлайтын ерлердің пайыздық үлесі:			Жан-жақты мағлұматы бар ерлердің пайыздық үлесі ¹	Ерлер саны
		жұқпа жұқтырмаған сенімді бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу	әр жыныстық қатынаста презерватив пайдалану	АҚТҚ–жұқпасын жұқтырудың екі жолы туралы білетін ерлердің пайыздық үлесі			Масаның шағуынан	табиғаттан тыс, ғажайып жолдармен	ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған біреу–мен бірге тамақ ішу барысында		
Орта арнаулы	97,6	82,6	82,5	74,2	72,0	65,9	89,6	67,0	43,0	35,4	259
Жоғары	98,3	87,5	82,6	77,4	80,3	72,3	95,0	70,2	53,8	46,9	207
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер											
Ең кедей	87,3	62,8	60,4	49,4	53,1	36,9	81,0	40,8	16,8	13,0	140
Екінші	97,3	83,2	81,1	71,2	74,1	53,5	90,3	52,4	34,4	28,8	165
Орташа	93,8	82,0	80,5	73,2	70,2	58,6	85,4	63,5	41,0	33,6	193
Төртінші	98,2	84,3	85,0	76,1	69,0	77,9	91,0	78,1	50,8	43,6	168
Ең бай	99,1	86,7	85,5	79,1	76,1	83,9	94,6	78,8	55,2	48,9	160
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі											
Қазақтар	94,6	80,6	76,5	67,9	64,7	57,3	87,2	58,1	34,7	29,0	549
Орыстар	99,2	85,8	90,8	81,2	80,2	80,0	95,1	79,4	56,3	48,2	167
Басқалар	92,9	71,1	74,3	67,2	73,3	63,5	85,6	65,4	44,2	38,5	111
Барлығы	95,3	80,4	79,1	70,5	69,0	62,7	88,6	63,4	40,3	34,1	826

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.2 көрсеткіші; МДМ 6.3 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

АҚТҚ–ның анандан балаға жұғу мүмкіндігі туралы білімі, әйелдер үшін жаңа туған балаға жұқтыруды болдырмау мақсатында жүктілік кезінде АҚТҚ–ға анықтаудан өтуіне айтарлықтай маңызды қадам болып табылады. Әйелдер АҚТҚ–ның жүктілік, босану кезінде және емшек сүтімен тамақтандыру кезеңінде жұғуы мүмкін екендігін білуі қажет. 15-49 жастағы әйелдер арасындағы АҚТҚ–ның анандан балаға жұқтыруға қатысты білім деңгейі НА.3-кестесінде келтірілген. Тұтастай алғанда әйелдердің 87,6 пайызы АҚТҚ–ның анандан балаға жұғу мүмкін екендігін біледі. АҚТҚ жұқтырудың барлық үш жолын білетін әйелдер 52,5 пайызды құрайды, ал әйелдердің 8,4 пайызы бұл жолдардың бір де біреуі туралы білмейді. Әйелдердің арасындағы АҚТҚ–ның анандан балаға жұқтырудың ең белгілі жолы–плацента арқылы берілу жолы болып табылады, сауал қойылғандардың 83,5 пайызы өздерінің бұл жолды білетінін айтқан. АҚТҚ–ның анандан балаға жұқтырудың ең беймәлім жолы емшек емізу барысындағы берілу болып табылады, әйелдердің тек 56,9 пайызы бұл жолды біледі. Өңірлер кесіндісі бойынша АҚТҚ жұқтырудың барлық үш жолын білетін әйелдердің

ең жоғары арақатынасы Алматы облысында (72,7 пайыз) және Астана қаласында (62,9 пайыз) болса, мұндай хабардарлықтың ең төмен көрсеткіштері Қарағанды (37,2 пайыз) мен Шығыс Қазақстан (35,6 пайыз) облыстарында тіркелген. Білу деңгейі әйелдердің тұрғылықты жеріне тәуелсіз болып табылады–АҚТҚ–ның анандан балаға жұқтырудың барлық үш жолын білетін әйелдер саны қалалық және ауылдық жерлерде 52 пайыздан асады. Сонымен бірге, бұл білімге ие болу білім деңгейі мен ауқаттылық деңгейіне тәуелді болып саналады, толық емес орта білімі бар әйелдердің тек 39,5 пайызы АҚТҚ–ның анандан балаға жұқтырудың барлық үш жолын атап бере алды, ал жоғары білімі бар әйелдердің арасында мұндай көрсеткіш 57,5 пайызды құрайды. Бұл білімге ие болу респонденттердің жас шамасына да тәуелді болып саналады, жасы 15-19 аралығындағы әйелдердің тек 43,7 пайызы АҚТҚ–ның анандан балаға жұқтырудың барлық үш жолын атап бере алды, бұл көрсеткіш жасы 25-29 аралығындағылар тобында ең көп үлеске жетеді (55,5 пайызы) және әрі қарай жасы 40-49 аралығындағылар тобында 52,8 пайыз деңгейіне дейін төмендейді.

НА.3 – кесте. Әйелдер арасындағы АҚТҚ жұқпасының анандан балаға жұғуы туралы біліктілік

15 пен 49 жас арасындағы АҚТҚ-ны анандан балаға жұқтырудың жолдарын дәл атайтын әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	АҚТҚ-ны анасы арқылы баласына жұқтырудың мүмкін екенін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ-ны келесі жағдайда жұқтыру мүмкін екенін білетіндердің пайыздық арақатынасы:				Қандай да болмасын бір жұқтырудың жолдары туралы білмейтіндер	Әйелдер саны
		жүктілік кезінде	босану кезінде	емізу барысында	үш жолдың үшеуімен де ¹		
Өңір							
Ақмола	89,2	86,4	76,2	51,7	48,1	10,0	603
Ақтөбе	79,2	77,1	74,3	64,1	62,5	12,3	694
Алматы	87,3	85,9	82,9	74,1	72,7	8,8	1518
Алматы қ.	94,2	93,0	89,1	57,0	55,5	5,3	1190
Астана қ.	95,2	86,1	89,9	65,4	62,9	4,6	539
Атырау	78,8	75,4	52,1	59,4	45,0	18,3	409
Шығыс Қазақстан	80,8	72,3	70,2	38,2	35,6	9,2	1210
Жамбыл	86,9	83,0	71,1	59,0	50,1	8,1	836
Батыс Қазақстан	87,6	81,0	78,0	65,5	57,2	9,9	566
Қарағанды	91,8	88,1	74,1	42,7	37,2	8,1	1274
Қостанай	90,2	83,5	80,9	50,8	46,4	9,5	791
Қызылорда	80,1	78,0	73,3	64,1	61,9	12,5	553
Маңғыстау	82,0	79,1	69,7	62,1	57,3	13,6	461
Павлодар	92,5	83,2	81,5	48,5	41,2	6,5	746
Солтүстік Қазақстан	90,0	86,0	76,2	56,2	49,7	9,5	577
Оңтүстік Қазақстан	87,3	85,2	76,1	59,3	55,0	4,1	2048
Тұрғылықты жері							
Қалалық	91,0	86,1	80,8	56,8	52,5	7,3	8055
Ауылдық	82,9	80,1	72,0	56,9	52,4	9,9	5959
Жас тобы							
15-24	83,6	79,1	71,4	54,1	48,6	12,0	4201
25+	89,2	85,4	79,5	58,1	54,1	6,8	9813
Жас тобы							
15-19	77,5	73,7	64,1	48,9	43,7	16,3	2022
20-24	89,4	84,2	78,1	58,9	53,2	8,0	2178
25-29	89,9	86,4	79,2	60,3	55,5	6,6	2016
30-39	90,8	86,5	80,7	59,0	54,7	6,4	3906
40-49	87,3	83,8	78,3	55,9	52,8	7,4	3891
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	89,8	85,9	79,6	58,6	54,5	6,4	10051
Еш уақытта некеде/ одақта болмаған	81,9	77,6	70,6	52,3	47,4	13,5	3963
Білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	71,8	67,7	58,4	43,4	39,5	17,5	553

	АҚТҚ-ны анасы арқылы баласына жұқтырудың мүмкін екенін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ-ны келесі жағдайда жұқтыру мүмкін екенін білетіндердің пайыздық арақатынасы:				Қандай да болмасын бір жұқтырудың жолдары туралы білмейтіндер	Әйелдер саны
		жүктілік кезінде	босану кезінде	емізу барысында	үш жолдың үшеуімен де ¹		
Орта	80,9	77,3	70,3	52,9	48,8	11,0	4407
Орта арнаулы	91,0	86,5	80,1	57,8	52,9	6,9	4539
Жоғары	93,0	89,0	83,3	61,8	57,5	6,1	4489
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	78,9	76,1	68,4	52,6	48,3	9,5	2528
Екінші	84,7	81,9	73,4	59,1	54,8	9,7	2599
Орташа	88,9	85,1	77,5	59,6	54,7	8,8	2743
Төртінші	90,2	84,8	79,8	57,5	53,0	8,5	2839
Ең бай	93,1	88,1	83,8	55,5	51,5	6,0	3305
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	86,2	82,6	75,5	58,5	53,8	9,2	9003
Орыстар	92,2	86,7	82,1	53,0	49,6	6,7	3168
Басқалар	86,2	82,7	75,6	55,3	51,0	7,2	1843
Барлығы	87,6	83,5	77,0	56,9	52,5	8,4	14014

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.3 көрсеткіші.

Зерттеу барысында жасы 15 пен 59 жас арасындағы ерлерге АҚТҚ-ны анадан балаға жұқтырудың жолдарын білуі–білмеуі жайлы сауал қойылды (НА.ЗМ–кесте). Тұтастай алғанда ерлердің әйелдермен салыстырғанда АҚТҚ-ны анадан балаға жұқтырудың жолдары мен мүмкіндіктері туралы төменірек деңгейде хабардар екені байқалады. Ерлердің тек 78,9 пайызы АҚТҚ-ны анадан балаға жұқтырудың мүмкіндігі туралы біледі (бұл әйелдер арасындағы дәл осындай көрсеткіштен 8,7 пайыз мөлшерінде аз). Ерлердің АҚТҚ-ның анадан балаға жұқтырудың барлық үш жолын атап бере алатындарының үлесі әйелдердікімен салыстырғанда азырақ және тек 38,4 пайызды құрайды, сонымен бірге, ерлердің АҚТҚ-ның анадан балаға жұқтырудың үш жолының бір де бірін атап бере алмайтындарының үлесі 15,7 пайызды құрайды.

Ерлердің арасындағы АҚТҚ-ның анадан балаға жұқтырудың ең белгілі жолы–плацента арқылы берілу жолы болып табылады, сауал қойылғандардың 75,3 пайызы өздерінің бұл жолды білетінін айтқан. Ерлердің арасындағы АҚТҚ-ның анадан балаға жұқтырудың ең беймәлім жолы (әйелдердің арасындағы тәрізді) емшек емізу

барысындағы жұқтыру болып табылады, ерлердің тек 42,1 пайызы бұл жолды біледі.

Өңірлер кесіндісі бойынша АҚТҚ жұқтырудың барлық үш жолын білетін ерлердің ең жоғары арақатынасы Оңтүстік Қазақстан облысында (63,7 пайыз) және Алматы қаласында (56,7 пайыз) болса, мұндай хабардарлықтың ең төмен көрсеткіштері Жамбыл (13,7 пайыз) мен Шығыс Қазақстан (20 пайыз) облыстарында анықталған. Қалалық жерде АҚТҚ-ның анадан балаға жұғуы туралы білетін ерлердің үлесі ауылдықтарға қарағанда біршама көбірек (тиісінше 41,5 және 34,7 пайыз). Бұл білімге ие болуда хабардарлық бастауыш/аяқталмаған орта білімді ерлердің арасындағы 29,4 пайыздан жоғары білімі бар ерлердің арасында 47,9 пайыз деңгейіне дейін өседі. Сонымен бірге, ауқаттылық деңгейі мен хабардарлық арасында белгілі бір байланыс бар болып саналады – ең кедей үй шаруашылықтарында тұратын ерлердің тек 35,5 пайызы АҚТҚ-ның анадан балаға жұқтырудың барлық үш жолын атап бере алды, ал ең бай үй шаруашылықтарында тұратын ерлердің арасында бұл көрсеткіш 44,2 пайызды құрайды. Жасы 30-39 пен 25-29 аралығындағы ерлер бұл туралы ең хабардар болып табылады (тиісінше 42,3 пен 39,4 пайыз), бұл жөнінде ең төмен деңгейде хабардар жасы 15-19 аралығындағы ерлер (30 пайыз).

НА.3М – кесте. Ерлер арасындағы АҚТҚ жұқпасының анадан балаға жұқтыру туралы біліктілік 15–(49)59 жас арасындағы АҚТҚ-ны анадан балаға жұқтырудың жолдарын дәл атайтын ерлердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	АҚТҚ-ны анасы арқылы баласына жұқтырудың мүмкін екенін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ-ны келесі жағдайда жұқтыру мүмкін екенін білетін ерлердің пайыздық үлесі:				Қандай да болмасын жұқтырудың жолдары туралы білмейтіндер	Ерлер саны
		жүктілік кезінде	босану кезінде	емізу барысында	үш жолдың үшеуімен де ¹		
Өңір							
Ақмола	68,2	66,9	54,5	25,1	22,7	31,0	178
Ақтөбе	65,6	62,7	58,5	55,6	51,6	17,2	182
Алматы	74,1	73,3	35,5	24,6	24,2	13,1	423
Алматы қ.	96,0	96,0	94,6	56,7	56,7	2,1	302
Астана қ.	93,5	93,5	77,6	47,8	47,1	6,5	125
Атырау	81,6	77,7	43,8	57,1	40,0	16,5	112
Шығыс Қазақстан	59,1	47,0	49,5	22,8	20,0	25,9	340
Жамбыл	79,7	75,8	44,3	22,4	13,7	15,9	240
Батыс Қазақстан	70,2	62,3	49,3	36,8	27,5	26,9	158
Қарағанды	76,7	72,5	59,4	50,2	41,5	23,3	333
Қостанай	69,8	63,4	61,9	33,2	30,9	30,2	219
Қызылорда	78,6	78,2	76,3	46,2	44,8	8,0	157
Маңғыстау	73,4	61,4	61,7	61,0	49,6	21,6	121
Павлодар	97,1	94,3	93,4	22,4	20,7	2,9	206
Солтүстік Қазақстан	84,5	78,9	66,0	47,5	40,4	14,4	164
Оңтүстік Қазақстан	88,5	88,5	88,5	63,7	63,7	8,5	587
Тұрғылықты жері							
Қалалық	83,9	80,2	72,1	44,8	41,5	13,6	2061
Ауылдық	73,0	69,7	55,9	39,0	34,7	18,3	1785
Жас тобы							
15-24	72,7	70,2	58,7	37,2	34,2	22,7	826
25+	80,6	76,7	66,2	43,4	39,5	13,9	3020
Жас тобы							
15-19	64,5	62,0	51,0	33,4	30,0	29,0	394
20-24	80,0	77,6	65,7	40,6	38,0	16,9	433
25-29	84,3	79,5	69,1	44,9	39,4	11,3	434
30-39	82,4	79,4	68,8	45,3	42,3	13,9	1088
40-49	79,3	74,6	63,3	41,7	36,9	13,7	885
50-59	76,6	73,1	63,9	41,5	38,2	15,8	613
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	80,6	76,9	66,5	44,1	40,2	14,1	2807
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	74,1	71,1	59,6	36,6	33,2	20,3	1039
Білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	69,0	63,9	53,9	34,8	29,4	23,3	184
Орта	70,5	66,8	55,6	36,3	32,7	20,0	1444
Орта арнаулы	82,4	78,2	66,9	43,7	39,0	14,7	1261
Жоғары	89,1	86,7	77,5	50,2	47,9	9,4	953
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	69,4	66,1	55,9	38,8	35,5	18,9	737
Екінші	75,0	72,1	59,2	41,6	38,0	17,2	748

	АҚТҚ-ны анасы арқылы баласына жұқтырудың мүмкін екенін білетіндердің пайыздық үлесі	АҚТҚ-ны келесі жағдайда жұқтыру мүмкін екенін білетін ерлердің пайыздық үлесі:				Қандай да болмасын жұқтырудың жолдары туралы білмейтіндер	Ерлер саны
		жүктілік кезінде	босану кезінде	емізу барысында	үш жолдың үшеуімен де ¹		
Орташа	79,3	76,2	61,3	40,6	36,1	16,2	773
Төртінші	83,2	79,1	69,4	41,2	37,6	14,7	789
Ең бай	86,7	82,3	76,2	47,8	44,2	12,2	799
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	78,1	75,1	62,9	43,6	39,4	15,1	2374
Орыстар	80,7	75,0	68,0	38,6	34,7	16,8	952
Басқалар	79,0	77,1	66,5	41,5	40,3	16,8	520
Барлығы (15-49)	79,3	75,7	64,7	42,2	38,4	15,7	3233
Барлығы (15-59)	78,9	75,3	64,6	42,1	38,3	15,7	3846

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.3 көрсеткіші.

АҚТҚ/ЖҚТБ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қатысты

АҚТҚ-жұқпасы бар адамдарға қалай қарайтындығы туралы көрсеткіштер қоғамда бар стигманың және кемсітудің деңгейлерін өлшеуге мүмкіндік береді. Егер респонденттер төмендегі төрт сұраққа «иә» деген оң жауап берсе, стигма мен кемсіту деңгейлері төмен деп саналады: 1) олар ЖҚТБ-мен ауыратын отбасы мүшесіне қамқорлық көрсетер ме еді; 2) АҚТҚ жұқпасы бар сатушыдан жаңа жиналған көкөніс сатып алар ма еді; 3) АҚТҚ жұқпасы бар мұғалімге мектепте сабақ беруге рұқсат етуге болады деп санай ма; 4) отбасы мүшесінің АҚТҚ жұқпасын жұқтырғандығы фактісін құпия сақтағысы келмей ме.

НА.4-кестесінде әйелдердің АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қалай қарайтындығы туралы ақпарат бар. Қазақстанда ЖҚТБ туралы естіген әйелдердің 90,7 пайызы кемінде төзімділік тұрғының біреуімен келіседі. Ең кең таралған төзімділік тұрғысы өз үйінде ЖҚТБ-мен ауырған отбасы мүшесіне қамқорлық жасау болып табылады—сауал қойылғандардың 86,4 пайызы мұнымен келіседі, сонымен бірге, Ақтөбе облысында (68,4 пайыз) бұлай деп жауап берген респонденттердің ең аз үлесі байқалады, ал ондайлардың ең көп үлесі Батыс Қазақстан және Солтүстік Қазақстан (95,1 пайыздан) облыстарында екені анықталды.

Сауалнама жүргізу барысында әйелдердің тек 18 пайызы ЖҚТБ жұқпасы бар сатушыдан немесе дүкен иесінен жаңа жиналған көкөніс сатып алуға келісетіні белгілі болды, қалалық жерлерде мұндай оң жауап берушілер ауылдық жерлермен салыстырғанда көбірек тұрады (тиісінше 20,6

және 14,2 пайыз), Атырау (6,6 пайыз) мен Ақтөбе (7,7 пайыз) облыстары тәрізді кей өңірлерде бұл мәселе бойынша төзімділік танытушылардың ең аз үлесі байқалады. Тұтастай ел бойынша сауалданғандардың 33,8 пайызы ЖҚТБ-жұқпасы бар және басқа аурумен ауырмайтын әйел жынысты мұғалімге мектепте жұмыс істеуге рұқсат етуге болады деп есептейді, бұл орайда қалалық тұрғындардың үлесі 37,5 пайызды, ауыл тұрғындары үлесі 28,6 пайызды құрайды. Бұған үзілді-кесілді қарсы болғандар бастауыш/аяқталмаған орта білімі бар (22,3 пайыз) және ауқаттылығы ең төменгі деңгейдегі үй шаруашылықтарындағы әйелдер болып табылады (21,5 пайыз). Атырау мен Ақтөбе облыстарында бұл мәселе бойынша төзімділік танытушылардың ең аз үлесі байқалады – тиісінше 12,1 и 15,1 пайыздан.

Тұтастай ел бойынша сауалданғандардың тек 15,3 пайызы отбасы мүшесінің ЖҚТБ-жұқпасымен ауыруы фактісін құпия ұстағанды қаламайды, қалалық жерлерде ондай респонденттер үлесі – 12,9 пайызды, ауылдық жерлерде – 18,8 пайызды құрайды. Өңірлер арасында төзімділік таныту тұрғысындағы респонденттердің ең аз үлесі Маңғыстау (3,5 пайыз) мен Қарағанды (5,7 пайыз) облыстарында, ал ең көп үлесі Батыс Қазақстан мен Қызылорда (27,8 пайыздан) облыстарында байқалады. Сонымен бірге, төзімділік таныту тұрғысындағы респонденттердің ең көп үлесі өте кедей үй шаруашылықтарында тұрса (20,4 пайыз), төзімділік таныту тұрғысындағы респонденттердің ең аз үлесі ең бай үй шаруашылықтарында тұрады (11 пайыз).

НА.4 – кесте. Әйелдер арасындағы АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға төзімді қарым-қатынасы

15 пен 49 жас арасындағы ЖҚТБ туралы естіген және АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатысты төзімді қарым-қатынас жасайтын әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Әйелдердің үлесі:						ЖҚТБ туралы естіген әйелдер саны
	өз үйінде ЖҚТБ –жұқпасын жұқтырған отбасы мүшесіне қамқор болуға даяр	ЖҚТБ –жұқпасын жұқтырған сатушы немесе дүкен иесінен таяуда ғана жиналып алынған, жас көкөністер сатып алуға даяр	АҚТҚ –жұқпасын жұқтырған және ЖҚТБ ауруы жоқ әйел мұғалімге сабақ беруін жалғастыруға рұқсат ету керек деп санайтындар	егер отбасы мүшесі ЖҚТБ –жұқпасын жұқтырса, мұны құпияда ұстауды қаламайтындар	ең кемінде бір төзімділік таныту мәлімдемесімен келісетіндер	АҚТҚ -мен ауыратын адамдарға қатысты қойылған барлық 4 сұрақ жауаптарына төзімділік тұрғысын танытқандар ¹	
Өңір							
Ақмола	87,1	13,1	31,4	14,2	91,4	1,6	598
Ақтөбе	68,4	7,7	15,1	9,9	74,3	2,0	635
Алматы	92,3	19,3	47,4	12,6	96,3	4,1	1459
Алматы қаласы	90,7	27,5	40,6	19,9	97,4	3,2	1183
Астана қаласы	77,6	21,0	32,2	8,4	88,5	0,7	538
Атырау	79,1	6,6	12,1	22,3	83,3	1,0	397
Шығыс Қазақстан	87,9	24,1	38,0	17,5	93,8	5,6	1088
Жамбыл	83,3	16,1	20,2	23,2	87,3	1,8	794
Батыс Қазақстан	95,1	17,2	33,1	27,8	97,5	2,7	552
Қарағанды	92,4	20,0	43,3	5,7	95,0	0,8	1273
Қостанай	94,1	18,2	40,5	7,4	96,0	1,5	789
Қызылорда	71,9	8,1	18,4	27,8	79,2	1,1	512
Маңғыстау	86,3	18,9	30,8	3,5	89,6	0,2	441
Павлодар	84,8	17,8	45,6	7,0	90,1	1,0	739
Солтүстік Қазақстан	95,1	21,6	47,4	10,2	98,0	1,3	574
Оңтүстік Қазақстан	81,6	15,0	21,7	23,3	83,3	4,2	1873
Тұрғылықты жері							
Қалалық	86,3	20,6	37,5	12,9	91,2	2,5	7914
Ауылдық	86,5	14,2	28,6	18,8	90,0	2,5	5531
Жас тобы							
15-24	82,0	18,2	33,4	14,5	86,7	2,7	4017
25+	88,3	17,9	34,0	15,7	92,4	2,4	9428
Жас тобы							
15-19	76,9	15,0	30,7	13,4	81,7	1,9	1896
20-24	86,5	21,1	35,7	15,4	91,2	3,5	2121
25-29	87,5	18,7	33,9	14,2	91,6	2,5	1946
30-39	87,6	17,6	33,6	15,6	91,8	2,0	3795
40-49	89,4	17,9	34,6	16,6	93,4	2,9	3687
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	88,2	17,7	33,9	16,3	92,2	2,7	9663
Еш уақытта некеде /одақта болмаған	81,8	18,6	33,6	13,0	86,8	2,2	3782
Білімі							
Бастауыш/ аяқталмаған орта	81,8	10,5	22,3	14,4	86,9	1,5	493
Орта	84,8	14,0	26,1	17,0	88,5	2,1	4050

	Әйелдердің үлесі:							ЖҚТБ туралы естіген әйелдер саны
	өз үйінде ЖҚТБ →жұқпасын жұқтырған отбасы мүшесіне қамқор болуға даяр	ЖҚТБ →жұқпасын жұқтырған сатушы немесе дүкен иесінен таяуда ғана жиналып алынған, жас көкөністер сатып алуға даяр	АҚТҚ →жұқпасын жұқтырған және ЖҚТБ ауруы жоқ әйел мұғалімге сабақ беруін жалғастыруға рұқсат ету керек деп санайтындар	егер отбасы мүшесі ЖҚТБ →жұқпасын жұқтырса, мұны құпияда ұстауды қаламайтындар	ең кемінде бір тәзімділік таныту мәлімдемесімен келісетіндер	АҚТҚ -мен ауыратын адамдарға қатысты қойылған барлық 4 сұрақ жауаптарына тәзімділік тұрғысын танытқандар ¹		
Орта арнаулы	87,1	17,8	35,0	13,9	91,2	2,3	4446	
Жоғары	87,7	22,6	41,1	15,4	92,6	3,3	4450	
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедей	85,9	12,4	21,5	20,4	88,7	2,5	2234	
Екінші	85,9	15,8	28,7	19,2	89,5	3,2	2455	
Орташа	87,9	17,4	33,2	15,7	92,0	2,4	2679	
Төртінші	86,3	21,0	41,3	12,7	91,4	2,5	2801	
Ең бай	86,0	21,3	40,3	11,0	91,2	2,2	3275	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі								
Қазақтар	85,0	16,0	29,4	16,7	89,2	2,5	8588	
Орыстар	89,3	23,2	44,7	11,6	93,9	2,6	3134	
Басқалар	88,1	18,5	36,2	15,3	92,1	2,5	1723	
Барлығы	86,4	18,0	33,8	15,3	90,7	2,5	13445	

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.4 көрсеткіші.

Осындай сұрақтар жасы 15 пен 59 жас арасындағы ерлерге де қойылды. НА.4М–кестесінде АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатысты жасайтын ерлердің қарым-қатынасын көрсетіледі. Тұтастай алғанда сауалнама жүргізу нәтижелері АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатысты ерлердің әйелдермен салыстырғанда азырақ мөлшерде тәзімдік танытатынын байқатады.

Қазақстанда ЖҚТБ туралы естіген ерлердің 88 пайызы АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатысты тәзімділік таныту тұрғысының кемінде біреуімен келіседі. Ең кең таралған тәзімділік таныту тұрғысы өз үйінде ЖҚТБ-мен ауырған отбасы мүшесіне қамқорлық жасауға даяр болып табылады – сауал қойылғандардың 83,5 пайызы мұнымен келіседі, сонымен бірге, Оңтүстік Қазақстан облысында (59,9 пайыз) бұлай деп жауап берген респонденттердің ең аз деңгейі байқалады, ал ондайлардың ең көп үлесі Қостанай (96,1 пайыз), Павлодар (95,9 пайыз) мен Қарағанды (95,4 пайыз) облыстарында екені анықталды. Сауалнама жүргізу барысында ерлердің тек 17,7 пайызы ЖҚТБ жұқпасы бар сатушыдан немесе дүкен иесінен жаңа жиналған көкөніс сатып алуға келісетіні белгілі болды, қалалық жерлерде мұндай оң жауап берушілер ауылдық жерлермен салыстырғанда көбірек тұрады (тиісінше 21,6 және 12,9 пайыз), Маңғыстау (7,2 пайыз) мен Ақтөбе (6,9 пайыз) облыстары тәрізді кей өңірлерде бұл мәселе бойынша тәзімділік танытушылардың үлесі ең аз.

Тұтастай Қазақстан бойынша сауалданған ерлердің тек 28,5 пайызы ЖҚТБ-жұқпасы бар және басқа аурумен ауырмайтын әйел жынысты мұғалімге мектепте жұмыс істеуге рұқсат етуге болады деп есептейді, бұл орайда қала тұрғындарының үлесі 34,1 пайызды, ауыл тұрғындары үлесі 21,6 пайызды құрайды. Бұған үзілді-кесілді қарсы болғандар бастауыш/аяқталмаған орта білімі бар (20 пайыз) және ауқаттылығы ең төменгі деңгейдегі үй шаруашылықтарында тұратын ерлер болып табылады (12,8 пайыз). Оңтүстік Қазақстан облысында бұл мәселе бойынша тәзімділік танытушылардың ең аз үлесі байқалады–1,3 пайыз.

Қазақстанда сауалданған ерлердің тек 14,5 пайызы отбасы мүшесінің ЖҚТБ-жұқпасымен ауыруы фактісін құпия ұстағанды қаламайды, қалалық жерлерде ондай респонденттер үлесі–13,9 пайызды, ауылдық жерлерде–15,3 пайызды құрайды. Өңірлер арасында тәзімдік таныту тұрғысындағы респонденттердің ең аз мөлшері Маңғыстау (1,5 пайыз), Алматы (2 пайыз) және Павлодар (3,5 пайыз) облыстарында байқалады. Сонымен бірге, тәзімдік таныту тұрғысындағы респонденттердің ең көп мөлшері аяқталмаған орта білімі бар ерлердің (16,3 пайыз) және ең кедей квинтильдегі үй шаруашылықтары өкілдері арасында кездеседі (16,2 пайыз), тәзімділік таныту тұрғысындағы респонденттердің ең аз мөлшері ең бай квинтильдегі үй шаруашылықтарында тұрады (12,3 пайыз).

НА.4 М – кесте. Ерлер арасындағы АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға төзімді қарым-қатынасы

15–49(59) жас арасындағы ЖҚТБ туралы естіген және АҚТҚ/ЖҚТБ-мен ауыратын адамдарға қатысты төзімді қарым-қатынас танытатын ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ерлердің үлесі:						ЖҚТБ туралы естіген ерлер саны
	өз үйінде ЖҚТБ – жұқпасын жұқтырған отбасы мүшесіне қамқор болуға даяр	ЖҚТБ –жұқпасын жұқтырған сатушы немесе дүкен иесінен таяуда ғана жиналып алынған, жас көкөніс-тер сатып алуға даяр	АҚТҚ –жұқпасын жұқтырған және ЖҚТБ ауруы жоқ әйел мұғалімге сабақ беруін жалғастыруға рұқсат ету керек деп санай-тындар	егер отбасы мүшесі ЖҚТБ –жұқпасын жұқтырса, мұны құпияда ұстауды қаламайтындар	ең кемінде бір төзімділік таныту мәлімдемесімен келісетіндер	АҚТҚ -мен ауыратын адамдарға қатысты қойылған барлық 4 сұрақ жауаптарына төзімділік тұрғысын танытқандар ¹	
Өңір							
Ақмола	84,6	18,8	36,7	19,0	91,0	2,1	176
Ақтөбе	75,6	6,9	16,8	6,8	79,3	1,1	151
Алматы	89,6	29,2	35,0	2,0	91,3	1,5	369
Алматы қаласы	81,6	25,7	38,8	20,8	94,9	3,2	296
Астана қаласы	82,6	24,4	33,3	15,3	92,6	7,0	125
Атырау	75,6	14,6	29,9	22,7	87,1	4,1	110
Шығыс Қазақстан	83,1	23,7	32,5	18,7	89,4	8,1	289
Жамбыл	87,3	16,4	22,9	28,3	92,5	3,5	230
Батыс Қазақстан	83,0	11,3	19,5	22,7	88,1	0,4	154
Қарағанды	95,4	23,6	40,3	22,3	98,4	2,9	333
Қостанай	96,1	19,0	35,6	8,5	96,9	2,3	219
Қызылорда	93,9	36,8	40,1	30,2	97,3	8,7	136
Маңғыстау	92,0	7,2	23,2	1,5	93,8	0,5	115
Павлодар	95,9	8,8	37,7	3,5	97,0	0,4	206
Солтүстік Қазақстан	92,0	25,2	45,4	17,4	98,0	2,3	163
Оңтүстік Қазақстан	59,9	1,8	1,3	8,3	61,0	0,3	569
Тұрғылықты жері							
Қалалық	86,3	21,6	34,1	13,9	91,2	3,4	2009
Ауылдық	80,0	12,9	21,6	15,3	83,9	1,8	1630
Жас тобы							
15-24	79,9	18,2	26,3	10,0	84,3	1,3	788
25+	84,5	17,6	29,1	15,8	89,0	3,1	2852
Жас тобы							
15-19	76,8	18,8	24,8	10,3	80,7	1,6	368
20-24	82,6	17,7	27,6	9,7	87,4	1,1	420
25-29	84,1	20,4	31,8	14,8	89,4	3,5	415
30-39	84,3	17,8	28,7	16,0	88,2	2,9	1047
40-49	85,1	17,5	27,2	14,7	89,5	3,3	824
50-59	84,3	15,2	30,8	17,6	89,3	2,8	566
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	84,9	17,0	28,6	16,1	89,2	3,0	2659
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	79,9	19,8	28,2	10,3	84,5	1,9	980
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	77,4	10,6	20,0	16,3	82,6	1,6	170
Орта	80,9	14,0	21,9	14,9	84,6	2,3	1306
Орта арнаулы	87,3	17,6	28,6	14,4	91,2	2,6	1224
Жоғары	83,3	24,4	39,2	13,8	89,5	3,6	938

	Ерлердің үлесі:							ЖҚТБ туралы естіген ерлер саны
	өз үйінде ЖҚТБ – жұқпасын жұқтырған отбасы мүшесіне қамқор болуға даяр	ЖҚТБ – жұқпасын жұқтырған сатушы немесе дүкен иесінен таяуда ғана жиналып алынған, жас көкөніс-тер сатып алуға даяр	АҚТҚ – жұқтасын жұқтырған және ЖҚТБ ауруы жоқ әйел мұғалімге сабақ беруді жалғастыруға рұқсат ету керек деп санайтындар	егер отбасы мүшесі ЖҚТБ – жұқпасын жұқтырса, мұны құпияда ұстауды қаламайтындар	ең кемінде бір тәзімділік таныту мәлімдемесімен келісетіндер	АҚТҚ – мен ауыратын адамдарға қатысты қойылған барлық 4 сұрақ жауаптарына тәзімділік тұрғысын танытқандар ¹		
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедей	75,7	8,4	12,8	16,2	79,5	1,8	650	
Екінші	80,6	15,8	21,8	15,8	83,8	2,3	689	
Орташа	85,1	18,0	28,6	13,9	88,6	2,4	739	
Төртінші	87,5	23,9	37,9	14,9	92,7	4,3	771	
Ең бай	87,1	20,8	38,1	12,3	93,4	2,6	790	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі								
Қазақтар	82,1	14,5	23,1	15,2	86,2	2,3	2213	
Орыстар	86,9	24,7	41,4	15,9	92,6	4,2	929	
Басқалар	83,4	18,9	28,6	9,1	87,2	1,7	498	
Барлығы (15-49)	83,4	18,2	28,1	14,0	87,7	2,7	3073	
Барлығы (15-59)	83,5	17,7	28,5	14,5	88,0	2,7	3640	

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.4 көрсеткіші.

Қайда АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатыны туралы білу, АҚТҚ-ға қатысты кеңес беру және босануға дейінгі бақылау кезіндегі тестілеу

Тағы бір маңызды көрсеткіш, ол АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білу және осыған байланысты қызметтерді пайдалану болып табылады. Өзін қорғау үшін және басқаларға дерт жұқтырудың алдын алу үшін әрбір адам өзінің АҚТҚ-мәртебесін білуі керек. Өзінің АҚТҚ-мәртебесін білу емделу үшін көмек алу туралы шешім қабылдауға ықпал ететін ең маңызды фактор болып табылады. Әйелдердің АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білуі және олардың бұрын-соңды АҚТҚ-ға тестілеуден өткені жөніндегі деректер НА.5.– кестесінде келтірілген.

Қазақстанда әйелдердің 81,1 пайызы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы біледі, бұл ретте осындай әйелдердің үлесі қалалық жерде (85,8 пайыз) тұратын, білім деңгейі жоғары (90,5 пайыз) және ең ауқатты үй шаруашылықтарының өкілдері (89,7 пайыз) болып табылатын респонденттер арасында үлкен. АҚТҚ-ға тестілеуден өту орны туралы көбірек хабардар 25-39 жастағы әйелдер (86,6-88,7 пайыз) болып табылады. Хабардарлықтың ең төмен пайызы Шығыс Қазақстан мен Атырау облыстарында (тиісінше 70,2 мен 71,2 пайыз), ал ең жоғарысы – Астана қаласында (96,4 пайыз) байқалды.

Әйелдердің 81,1 пайызы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білсе де, тек 59,9 пайызы мұндай тестілеуден өткен; әйелдердің 24,5 пайызы мұндай тестілеуден соңғы 12 ай ішінде өткен; және сауал қойылғандардың тек 22,5 пайызы тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған. Қалалық жерлердің тұрғын әйелдері ауылдық әйелдерге қарағанда АҚТҚ-ға тестілеуден жиірек өткен (тиісінше 61,6 және 57,6 пайыз). АҚТҚ-ға тестілеуден өту жиілігі әйелдердің білімі мен ауқаттылық деңгейіне де тәуелді болып келеді, мұндай тестілеуден білім деңгейі жоғары (67 пайыз) әрі ауқаттылық деңгейі ең жоғары үй шаруашылықтарында тұратын (65,9 пайыз) әйелдер жиірек өтеді. Тестілеуден 25-29 және 30-34 жас аралығындағы әйелдер жиірек өтеді (тиісінше 74,4 және 73,7 пайыз), ал ең аз өту деңгейі 15-19 жас аралығындағы әйелдер (22,4 пайыз) арасында байқалды. Өңірлер бөлінісінде Солтүстік Қазақстан облысының тұрғындары тестілеуден ең жиірек өтетінін танытты (80,3 пайыз), тестілеуден ең сирек өтетіндер Шығыс Қазақстан облысы (46,8 пайыз) мен Алматы қаласының (47,9 пайыз) әйелдері болып табылады.

НА.5 - кесте. Әйелдер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білімі

15 пен 49 жас аралығындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білетін әйелдердің пайыздық үлесі, бұрын-соңды АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әйелдердің пайыздық үлесі әрі АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған әйелдердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Әйелдердің үлесі:				Әйелдер саны
	тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын білетін ¹	бұрын-соңды тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған ²	
Өңір					
Ақмола	83,4	72,6	35,7	34,3	603
Ақтөбе	81,8	51,4	20,5	19,1	694
Алматы	78,8	55,5	22,1	19,0	1518
Алматы қ.	90,3	47,9	12,1	12,0	1190
Астана қ.	96,4	68,7	34,1	34,1	539
Атырау	71,2	52,6	12,6	10,8	409
Шығыс Қазақстан	70,2	46,8	20,1	18,2	1210
Жамбыл	74,6	50,1	20,4	20,0	836
Батыс Қазақстан	81,5	66,1	28,4	26,4	566
Қарағанды	79,7	66,5	31,1	29,3	1274
Қостанай	88,0	75,1	32,3	29,0	791
Қызылорда	79,7	63,1	25,6	16,9	553
Маңғыстау	79,6	51,4	12,9	8,5	461
Павлодар	87,1	75,1	36,7	34,3	746
Солтүстік Қазақстан	91,1	80,3	40,9	38,7	577
Оңтүстік Қазақстан	77,4	58,2	21,0	20,0	2048
Тұрғылықты жері					
Қалалық	85,8	61,6	24,9	23,3	8055
Ауылдық	74,8	57,6	24,0	21,5	5959
Жасы					
15-19	58,7	22,4	15,0	13,5	2022
20-24	83,7	57,5	30,3	27,0	2178
25-29	88,6	74,4	29,4	26,6	2016
30-34	88,7	73,7	27,8	25,7	2005
35-39	86,6	70,8	25,8	23,9	1901
40-44	83,4	64,5	21,9	20,6	1919
45-49	78,3	57,2	21,1	20,1	1972
Некелік жағдай/одақ					
Қазіргі уақытта некеде/одақта	85,5	71,0	27,8	25,4	10051
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	70,1	31,9	16,4	15,4	3963
Білімі					
Бастауыш/аяқталмаған орта	55,4	29,8	12,6	10,8	553
Орта	70,7	51,6	18,8	16,9	4407
Орта арнаулы	85,5	64,9	27,3	25,1	4539
Жоғары	90,5	67,0	29,0	27,1	4489
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	68,3	51,4	20,1	18,5	2528
Екінші	76,9	58,9	24,5	21,9	2599
Орташа	80,8	59,3	24,2	22,0	2743
Төртінші	86,5	62,1	26,4	24,6	2839

	Әйелдердің үлесі:				Әйелдер саны
	тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын білетін ¹	бұрын-соңды тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған ²	
Ең бай	89,7	65,9	26,6	24,8	3305
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	79,0	57,4	23,7	21,6	9003
Орыстар	88,2	67,8	27,5	25,7	3168
Басқалар	79,5	58,6	23,8	21,8	1843
Барлығы	81,1	59,9	24,5	22,5	14014

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.5 көрсеткіші.

² МИКЗ 9.6 көрсеткіші.

15-59 жас аралығындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы сауалнамаға жауап берген ерлердің білімі туралы дерекдер НА.5М–кестесінде келтірілген.

Қазақстанда ерлердің 75,5 пайызы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы біледі, бұл ретте осындай ерлердің үлесі қалалық жерлерде (80,8 пайыз) көп. Сонымен бірге, АҚТҚ-ға тестілеуден өту орны туралы ең азырақ деңгейде хабардар 15-19 (59,9 пайыз) бен 55-59 (65,9 пайыз) жас аралығындағы ерлер болып табылады. Хабардарлықтың ерлер арасындағы ең төмен пайызы Атырау облысында (27,6 пайыз), ал ең жоғарысы – Павлодар облысында (97,8 пайыз) байқалады.

АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы респонденттердің 75,5 пайызы білсе де, ерлердің тек 39,9 пайызы мұндай тестілеу-

ден өткен; ерлердің 15,8 пайызы мұндай тестілеуден соңғы 12 ай ішінде өткен; және сауал қойылғандардың тек 15,1 пайызы тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған. Қалалық жерлерде тұратын ерлер ауылдық ерлерге қарағанда АҚТҚ-ға тестілеуден жиірек өткен (тиісінше 45,8 бен 33,1 пайыз). АҚТҚ-ға тестілеуден өту жиілігі ауқаттылық деңгейіне де тәуелді болып келеді, мұндай тестілеуден ауқаттылық деңгейі ең жоғары үй шаруашылықтарында тұратын ерлер ең жиі түрде өткен (52,7 пайыз). Өңірлер бөлінісінде Солтүстік Қазақстан, Павлодар облыстары мен Астана қаласының тұрғындары тестілеуден ең жиірек өтетінін танытты (62 пайыздан сәл көп), тестілеуден ең сирек өтетіндер Оңтүстік Қазақстан (11,7 пайыз) облысының тұрғындары болып табылды, Атырау облысының АҚТҚ-ға тестілеуден өткен бір де бір тұрғыны туралы дерек жоқ.

НА.5М – кесте. Ерлер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білімі

15–59 жас аралығындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білетін ерлердің пайыздық үлесі, бұрын-соңды АҚТҚ-ға тестілеуден өткен ерлердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ-ға тестілеуден өткен ерлердің пайыздық үлесі әрі АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған ерлердің пайыздық арақатынасы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ерлердің пайыздық арақатынасы:				Ерлердің саны
	тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын білетін ¹	бұрын-соңды тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған ²	
Өңір					
Ақмола	69,4	44,0	23,5	23,1	178
Ақтөбе	61,7	23,3	9,3	9,3	182
Алматы	73,1	47,9	10,3	9,6	423
Алматы қ.	87,6	45,7	13,1	13,1	302
Астана қ.	85,5	62,7	18,7	18,3	125
Атырау	27,6	0,0	0,0	0,0	112
Шығыс Қазақстан	60,5	20,0	8,1	8,1	340
Жамбыл	70,8	59,5	24,5	24,5	240

	Ерлердің пайыздық арақатынасы:				Ерлердің саны
	тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын білетін ¹	бұрын-соңды тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен	соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған ²	
Батыс Қазақстан	67,9	43,1	15,1	14,3	158
Қарағанды	75,0	49,5	19,3	19,3	333
Қостанай	78,6	53,2	16,9	15,0	219
Қызылорда	67,5	42,5	32,9	29,2	157
Маңғыстау	77,1	56,0	26,4	24,9	121
Павлодар	97,8	62,5	46,4	46,4	206
Солтүстік Қазақстан	82,5	62,9	30,2	24,1	164
Оңтүстік Қазақстан	87,7	11,7	0,6	0,6	587
Тұрғылықты жері					
Қалалық	80,8	45,8	17,5	16,8	2061
Ауылдық	69,3	33,1	13,9	13,3	1785
Жасы					
15-19	59,9	23,2	13,8	12,5	394
20-24	80,8	35,2	15,4	14,7	433
25-29	78,5	43,5	17,5	16,9	434
30-34	79,0	48,4	17,7	17,5	548
35-39	82,3	46,6	18,3	17,4	539
40-44	76,8	39,8	13,9	13,4	453
45-49	74,2	42,1	15,4	14,5	432
50-54	73,3	36,1	13,7	13,4	361
55-59	65,9	36,9	14,9	13,8	251
Некелік жағдай/одақ					
Қазіргі уақытта некеде/одақта	77,0	43,4	16,6	15,9	2807
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	71,4	30,4	13,9	13,1	1039
Білімі					
Бастауыш/аяқталмаған орта	62,7	31,8	15,9	13,7	184
Орта	66,2	30,9	11,4	10,7	1444
Орта арнаулы	78,6	43,8	17,1	16,5	1261
Жоғары	88,1	50,2	20,9	20,4	953
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	64,1	25,3	8,7	8,0	737
Екінші	72,8	35,6	13,2	12,5	748
Орташа	75,3	39,2	18,2	17,4	773
Төртінші	78,3	45,4	17,7	16,9	789
Ең бай	85,8	52,7	20,8	20,3	799
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	72,5	36,1	15,4	14,8	2374
Орыстар	81,6	49,6	18,9	17,9	952
Басқалар	77,9	39,7	12,1	11,4	520
Барлығы (15-49)					
	76,4	40,6	16,2	15,4	3233
Барлығы (15-59)					
	75,5	39,9	15,8	15,1	3846

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.5 көрсеткіші.

² МИКЗ 9.6 көрсеткіші.

НА.6—кестесінде жыныстық тұрғыдан белсенді жас әйелдер үшін аталған нәтижелер келтірілген. АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған әйелдердің пайыздық үлесі жастар арасындағы АҚТҚ мәселелері бойынша кеңес беру мен АҚТҚ-ға тестілеуден өткізудің қызметтерін ілгерілетуге бағытталған араласулардың тиімділігінің көрсеткіші болып табылады. Бұны білу маңызды, себебі жыныстық денсаулық тәрізді мәселеде жастар көмек сұрау жолында тұрған ішкі бөгеттерге кездесуі мүмкін.

Сұрақнама нәтижелері бойынша, жас әйелдердің 86,1 пайызы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын біледі, хабардар әйелдердің ең көп мөлшері Астана қаласында (95,3 пайыз), ал ең

аз мөлшері Қарағанды облысында байқалады (74,7 пайыз). Қазақстандағы 15-24 жастағы әйелдердің 69,4 пайызы бұрын-соңды АҚТҚ-ға тестілеуден өткен; сауал қойылғандардың 39,2 пайызы мұндай тексеруден соңғы 12 ай ішінде өткен және әйелдердің тек 34,3 пайызы АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған. Қалалық жерлер мен ауылдық жерлердегі әйелдер (15-24 жастағы) АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын шамамен бірдей деңгейде біледі (тиісінше 87,2 және 84,5). Азырақ хабардарлығына қарамастан, ауылдық жерлерде тұратын әйелдер қалалық жерлерде тұратын әйелдермен салыстырғанда АҚТҚ-ға тестілеуден жиірек өткен, әсіресе соңғы 12 ай ішінде (тиісінше 43 және 36,6 пайыз).

НА.6-кесте. Жыныстық тұрғыдан белсенді жас әйелдер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білім

Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі, АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын білетін соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған және соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған әйелдердің пайыздық арақатынасы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған әйелдердің пайыздық үлесі,	15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны	Әйелдер пайызы:				Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны
			АҚТҚ тестілеуін қай жерлерде өтуге болатынын білетіндер	АҚТҚ тестілеуден бұрын-соңды өткен	соңғы 12 ай ішінде тексеруден өткен	соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ тестілеуінен өтіп, нәтижесін алғандары ¹	
Өңір							
Ақмола	42,9	152	80,9	71,7	48,0	44,4	65
Ақтөбе	31,5	210	91,1	67,7	30,1	28,6	66
Алматы	24,0	511	78,0	61,8	37,0	23,9	123
Алматы қ.	25,6	314	91,0	43,3	12,9	12,9	80
Астана қ.	34,0	168	95,3	78,5	48,4	48,4	57
Атырау	28,2	135	92,7	80,5	39,2	33,6	38
Шығыс Қазақстан	35,3	349	81,8	62,0	34,5	27,9	123
Жамбыл	30,2	252	83,6	72,4	40,1	38,8	76
Батыс Қазақстан	33,6	164	84,9	75,4	34,4	31,8	55
Қарағанды	39,2	366	74,7	62,3	37,1	33,5	143
Қостанай	49,2	224	86,9	71,2	37,1	32,8	110
Қызылорда	26,6	162	85,4	76,4	52,8	27,9	43
Маңғыстау	31,9	158	91,0	62,5	31,8	16,6	50
Павлодар	44,7	205	92,8	81,8	45,0	39,6	91
Солтүстік Қазақстан	49,0	146	94,7	86,6	51,7	49,8	72
Оңтүстік Қазақстан	31,5	685	89,1	73,6	46,6	45,0	216
Тұрғылықты жері							
Қалалық	34,4	2422	87,2	68,6	36,6	32,2	833
Ауылдық	32,4	1779	84,5	70,6	43,0	37,2	577

	Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған әйелдердің пайыздық үлесі,	15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны	Әйелдер пайызы:				Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны
			АҚТҚ тестілеуін қай жерлерде өтуге болатынын білетіндер	АҚТҚ тестілеуден бұрын-соңды өткен	соңғы 12 ай ішінде тексеруден өткен	соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ тестілеуінен өтіп, нәтижесін алғандары ¹	
Жасы							
15-19	8,3	2022	77,2	55,1	36,5	30,3	167
20-24	57,0	2178	87,2	71,3	39,6	34,8	1243
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	94,9	1211	87,4	74,0	41,3	35,6	1150
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	8,7	2990	80,2	49,0	30,0	28,4	260
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	1,2	307	(*)	(*)	(*)	(*)	4
Орта	30,2	1330	80,9	68,6	37,0	31,3	402
Орта арнаулы	39,3	1224	87,2	70,3	43,7	36,7	481
Жоғары	39,1	1337	89,1	69,3	37,1	34,4	523
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	29,7	799	81,8	68,1	41,5	39,1	237
Екінші	35,3	790	86,4	69,8	41,7	34,0	279
Орташа	32,3	884	85,2	70,9	38,4	32,5	285
Төртінші	33,5	822	85,7	64,5	34,9	29,0	275
Ең бай	36,7	906	89,8	72,8	39,9	36,8	333
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	27,3	2842	87,2	71,0	40,0	34,5	776
Орыстар	50,6	807	88,0	70,0	39,1	35,7	408
Басқалар	40,9	553	78,5	62,7	36,7	30,9	226
Барлығы	33,6	4201	86,1	69,4	39,2	34,3	1410

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.7 көрсеткіші

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

НА.6М–кестесінде жыныстық белсенді 15-24 жас тобындағы жас ерлер үшін нәтижелер келтірілген. Сұрақнама нәтижелері бойынша, жас ерлердің 79,3 пайызы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын біледі. Қазақстанда ерлердің 36 пайызы бұрын-соңды АҚТҚ-ға тестілеуден өткен, сауал қойылғандардың 16,2 пайызы мұндай тексеруден соңғы 12 ай ішінде өткен және 15,3 пайызы АҚТҚ-ға тестілеуден өтіп әрі оның нәтижелерін алған. Білім деңгейі неғұрлым жоғары болса, АҚТҚ тестілеуінен өтіп оның нәтижесін алған ерлер саны да көбейеді.

НА.6М-кесте. Жыныстық тұрғыдан белсенді жас ерлер арасындағы АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығы туралы білім

Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі, АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерлерде өтуге болатынын білетін соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған және соңғы 12 ай ішінде тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған ерлердің пайыздық арақатынасы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған ерлердің пайыздық үлесі,	15-24 жас тобындағы жас ерлердің саны	Ерлердің пайызы:				Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің саны
			АҚТҚ тестілеуін қай жерлерде өтуге болатынын білетіндер	АҚТҚ тестілеуден бұрын-соңды өткен	соңғы 12 ай ішінде тексеруден өткен	соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ тестілеуінен өтіп, нәтижесін алғандары ¹	
Өңір							
Ақмола	57,8	41	(61,9)	(36,5)	(15,5)	(15,5)	24
Ақтөбе	40,4	47	(*)	(*)	(*)	(*)	19
Алматы	22,6	97	(*)	(*)	(*)	(*)	22
Алматы қаласы	68,8	73	(90,0)	(29,9)	(5,5)	(5,5)	50
Астана қаласы	75,8	33	(58,2)	(23,1)	(12,4)	(12,4)	25
Атырау	44,7	29	(33,3)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	13
Шығыс Қазақстан	(48,8)	45	(*)	(*)	(*)	(*)	22
Жамбыл	56,0	56	(78,5)	(57,7)	(33,7)	(33,7)	32
Батыс Қазақстан	39,3	30	(*)	(*)	(*)	(*)	12
Қарағанды	(55,3)	51	(*)	(*)	(*)	(*)	28
Қостанай	67,7	49	(75,1)	(42,5)	(24,0)	(18,9)	33
Қызылорда	(43,0)	32	(*)	(*)	(*)	(*)	14
Маңғыстау	(56,3)	30	(64,1)	(29,0)	(7,6)	(7,6)	17
Павлодар	(63,9)	36	(96,6)	(73,1)	(50,4)	(50,4)	23
Солтүстік Қазақстан	(62,8)	23	(71,3)	(39,3)	(14,7)	(10,8)	14
Оңтүстік Қазақстан	42,5	154	(90,4)	(8,1)	(2,8)	(2,8)	66
Тұрғылықты жері							
Қалалық	56,2	465	80,3	37,8	16,9	16,0	261
Ауылдық	42,0	361	77,7	32,8	15,0	14,2	152
Жасы							
15-19	22,1	394	66,4	28,5	15,6	15,0	87
20-24	75,3	433	82,8	38,0	16,4	15,4	326
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	98,3	117	78,6	41,9	17,7	16,4	115
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	42,0	710	79,6	33,7	15,6	14,9	298
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	2,0	69	(*)	(*)	(*)	(*)	1
Орта	39,5	291	77,0	29,5	11,2	10,7	115
Орта арнаулы	58,6	259	77,5	39,8	19,2	18,3	152
Жоғары	70,0	207	83,3	36,9	16,7	15,5	145
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	40,2	140	74,2	22,9	9,0	9,0	56
Екінші	46,5	165	79,8	36,6	20,4	19,5	77
Орташа	42,5	193	74,8	33,0	17,1	16,4	82
Төртінші	60,5	168	80,6	38,7	18,4	16,8	102
Ең бай	60,0	160	84,6	42,8	14,1	13,3	96

	Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған ерлердің пайыздық үлесі,	15-24 жас тобындағы жас ерлердің саны	Ерлердің пайызы:				Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастары болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің саны
			АҚТҚ тестілеуін қай жерлерде өтуге болатынын білетіндер	АҚТҚ тестілеуден бұрын-соңды өткен	соңғы 12 ай ішінде тексеруден өткен	соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ тестілеуінен өтіп, нәтижесін алғандары ¹	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	44,5	549	79,0	33,8	17,7	16,9	244
Орыстар	65,5	167	85,1	41,2	16,3	14,8	109
Басқалар	53,6	111	70,1	35,1	10,0	10,0	59
Барлығы	50,0	826	79,3	36,0	16,2	15,3	413

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.7 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) - көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

НА.7–кестесінде зерттеу жүргізілгенге дейін соңғы 2 жыл ішінде босанған, АҚТҚ туралы кеңес алған және оларға жүкті болу кезеңіндегі бақылау аясында АҚТҚ бойынша тестілеуден өткен әйелдердің үлесі берілген.

Қазақстандағы әйелдердің 99,2 пайызы жүктілік кезеңінде босанғанға дейінгі күтімді алды және бақылаудан өтті, олардың 86,5 пайызы жүктілік кезеңінде АҚТҚ бойынша тестілеуден өтсе, тек 58,1 пайызы босанғанға дейінгі күтім аясында АҚТҚ-ның алдын алу туралы ақпарат алды. Бұл ретте қалалық жерлердегі әйелдер ауылдық жерлердегі әйелдермен салыстырғанда АҚТҚ туралы кеңес алу мен тестілеуден өтуде көбірек мүмкіндіктерге ие екені байқалды (52,2 және 47 пайыз), тиісінше бұлар АҚТҚ туралы кеңес алды, АҚТҚ бойынша тестілеуден өтіп, оның нәтижелерін алған. 15

пен 19 жас аралығындағы әйелдер бәрінен де сирек мөлшерде АҚТҚ туралы кеңес алып, АҚТҚ бойынша тестілеуден өтеді. Бірақ әйелдердің білім деңгейі мен үй шаруашылықтарының экономикалық ауқаттылығы бойынша айырмашылықтар байқалады. Мысалы, орта білімі бар әйелдер бәрінен сирек мөлшерде АҚТҚ туралы кеңес алады (49,3 пайыз), АҚТҚ бойынша тестілеуден өтіп, оның нәтижелерін алады (63,2 пайыз). АҚТҚ туралы кеңес алған әйелдердің ең көп үлесі Оңтүстік Қазақстан (80 пайыз) облысында болса, ондай әйелдердің ең аз үлесі Қостанай облысында (27,5 пайыз) тіркелген. АҚТҚ бойынша тестілеуден өтіп, оның нәтижелерін алған әйелдердің ең көп мөлшері Солтүстік Қазақстан (87,5 пайыз) облысында болса, ең аз мөлшері - Маңғыстау (39,7 пайыз) облысында байқалады.

НА.7 - кесте. Босанғанға дейінгі кезеңде АҚТҚ-ға тестілеу және консультациялық қызмет көрсетумен қамту

Соңғы 2 жыл ішінде бала туған және соңғы жүктілік кезеңінде кәсіби медициналық қызметкердің алдынан бақылаудан өткен 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі, АҚТҚ туралы кеңес алған әйелдердің пайыздық үлесі, АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өтуден келісім беріп, оның нәтижелерін алған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	Әйелдердің пайыздық үлесі:					Зерттеуге дейін соңғы 2 жыл ішінде бала туған әйелдердің саны
	соңғы жүктілік кезеңінде кәсіби медициналық қызметкердің алдынан бақылаудан өткен	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ туралы кеңес алған ¹	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өткен	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өтуден келісім беріп, оның нәтижелерін алған ²	АҚТҚ туралы кеңес алған, оларға АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өтіп, оның нәтижелерін алған	
Ақмола	96,4	53,1	90,5	80,2	50,8	68
Ақтөбе	100,0	71,8	88,9	72,4	64,0	115
Алматы	99,1	29,8	80,3	50,5	21,5	194

	Әйелдердің пайыздық үлесі:					Зерттеуге дейін соңғы 2 жыл ішінде бала туған әйелдердің саны
	соңғы жүктілік кезеңінде кәсіби медициналық қызметкердің алдынан бақылаудан өткен	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ туралы кеңес алған ¹	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өткен	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өтуден келісім беріп, оның нәтижелерін алған ²	АҚТҚ туралы кеңес алған, оларға АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өтіп, оның нәтижелерін алған	
Алматы қ.	(95,6)	(66,0)	(76,6)	(70,0)	(59,4)	68
Астана қ.	99,0	74,6	94,6	87,1	67,5	72
Атырау	100,0	74,2	96,8	68,6	56,2	77
Шығыс Қазақстан	98,9	39,1	75,2	64,7	30,5	143
Жамбыл	99,3	67,5	84,9	83,0	66,1	166
Батыс Қазақстан	100,0	55,9	88,5	84,9	53,1	75
Қарағанды	99,1	41,4	86,2	75,8	33,8	148
Қостанай	98,8	27,5	83,0	79,6	25,6	86
Қызылорда	98,8	52,7	85,1	42,4	31,1	119
Маңғыстау	99,4	65,0	76,9	39,7	34,7	99
Павлодар	99,1	47,6	97,3	72,6	34,4	82
Солтүстік Қазақстан	100,0	34,1	97,2	87,5	32,8	46
Оңтүстік Қазақстан	99,8	80,0	90,6	83,2	75,0	436
Тұрғылықты жері						
Қалалық	99,0	60,3	89,3	76,6	52,2	983
Ауылдық	99,4	56,0	83,8	66,6	47,0	1011
Жас әйелдер						
15-24	99,2	57,2	87,2	70,4	48,3	599
Жасы						
15-19	94,5	43,0	82,0	60,1	38,3	50
20-24	99,6	58,5	87,7	71,3	49,2	549
25-29	99,5	56,5	85,1	71,1	48,7	607
30-34	99,3	60,5	86,9	71,8	51,6	444
35-49	98,4	59,2	87,3	73,6	51,0	345
Некелік жағдай/одақ						
Қазіргі уақытта некеде/одақта	99,2	58,1	86,5	71,6	49,7	1968
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	93,9	55,2	87,2	63,7	37,7	26
Білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	(87,7)	(50,7)	(70,4)	(59,4)	(45,9)	32
Орта	98,9	49,3	79,1	63,2	42,0	698
Орта арнаулы	99,9	61,5	88,8	71,8	50,6	565
Жоғары	99,6	64,8	93,3	80,5	56,8	695
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	98,8	55,2	79,2	66,4	48,9	463
Екінші	99,8	61,6	85,6	66,9	51,5	443
Орташа	98,8	54,6	87,5	72,8	46,7	406
Төртінші	99,3	56,8	90,1	77,3	49,7	330
Ең бай	99,2	62,7	92,7	76,9	51,4	352

	Әйелдердің пайыздық үлесі:					Зерттеуге дейін соңғы 2 жыл ішінде бала туған әйелдердің саны
	соңғы жүктілік кезеңінде кәсіби медициналық қызметкердің алдынан бақылаудан өткен	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ туралы кеңес алған ¹	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өткен	босанғанға дейінгі тексеру барысында АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өткен	АҚТҚ туралы кеңес алған, оларға АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылған және одан өтіп, оның нәтижелерін алған ²	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	99,4	61,0	86,6	70,8	51,8	1413
Орыстар	99,3	49,3	90,3	77,4	41,6	322
Басқалар	97,5	53,3	81,5	68,0	47,7	259
Барлығы	99,2	58,1	86,5	71,5	49,6	1993

«Білімі жоқ» саанаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.8 көрсеткіші.

² ИКЗ 9.9 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

АҚТҚ жұқтырумен байланысты жыныстық жүріс-тұрыс

Қауіпсіз жыныстық жүріс-тұрыс қалыптастыруға ынталандырудың АҚТҚ-ның таралуын төмендетуде ерекше маңызы бар. Елдердің көпшілігінде АҚТҚ-ны жұқтырудың жаңа оқиғаларының жартысынан астамы 15-24 жастағы жастардың үлесіне тиеді, сондықтан бұл топтың мінез-құлқын өзгерту - АҚТҚ-ны жұқтырудың жаңа оқиғалар санын төмендету тұрғысынан алғанда ерекше маңызды болып табылады. Қазақстанда МИКЗ зерттеуін жүргізу барысында «Жыныстық жүріс-тұрыс» модулі бойынша сұрақтар тек 15-

24 жастағы ерлер мен әйелдерге қойылды. 15-24 жастағы әйелдерге сауал қою барысында АҚТҚ-ны жұқтыру қатерін бағалау жөніндегі сұрақтары бар модуль пайдаланды. АҚТҚ-ны жұқтыру қатерінің факторлар қатарында ерте жастағы жыныстық қатынас жасау, өзінен жасы үлкен ерлермен/әйелдермен, өзінің күйеуі/әйелі болып табылмайтын және өзі онымен бірге бейресми некеде/одақта тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынас жасау және презерватив қолданудан бас тарту болып табылады.

НА.8 – кесте. Әйелдер арасындағы АҚТҚ жұқпасының жұқтыру қатерін арттыратын жыныстық жүріс-тұрыс

Еш уақытта жыныстық қатынас жасамаған және некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі, 15 жас толғанға дейін жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен тұлғалармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	Еш уақытта жыныстық қатынас жасамаған және еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі ¹	Еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны	15 жас толғанға дейін жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі ²	15-24 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен тұлғалармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі ³	Зерттеуге дейін соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны
Ақмола	80,9	103	2,0	152	8,6	65
Ақтөбе	93,5	151	0,0	210	9,2	66
Алматы	99,4	378	0,0	511	8,0	123

	Еш уақытта жыныстық қатынас жасамаған және еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі ¹	Еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны	15 жас толғанға дейін жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі ²	15-24 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен тұлғалармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі ³	Зерттеуге дейін соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің саны
Алматы қаласы	86,6	265	0,5	314	12,1	80
Астана қаласы	84,4	127	0,0	168	9,0	57
Атырау	99,7	93	0,0	135	2,7	38
Шығыс Қазақстан	87,2	256	0,0	349	4,5	123
Жамбыл	98,6	175	0,4	252	8,2	76
Батыс Қазақстан	95,8	112	0,5	164	14,5	55
Қарағанды	81,7	248	1,1	366	7,7	143
Қостанай	72,3	156	0,9	224	8,3	110
Қызылорда	99,2	116	0,0	162	6,0	43
Маңғыстау	92,6	113	0,3	158	5,4	50
Павлодар	76,9	145	1,3	205	11,1	91
Солтүстік Қазақстан	72,2	95	1,3	146	7,0	72
Оңтүстік Қазақстан	99,3	456	0,0	685	6,5	216
Тұрғылықты жері						
Қалалық	86,4	1772	0,5	2422	7,9	833
Ауылдық	96,1	1218	0,3	1779	8,0	577
Жасы						
15-19	96,3	1919	0,4	2022	8,1	167
20-24	79,8	1070	0,4	2178	7,9	1243
Некелік жағдай/одақ						
Қазіргі уақытта некеде/одақта	ққ	0	0,9	1211	8,4	1150
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	90,4	2990	0,2	2990	6,0	260
Білімі						
Бастауыш/ аяқталмаған орта	99,7	302	0,0	307	(*)	4
Орта	95,1	949	0,7	1330	11,3	402
Орта арнаулы	86,5	820	0,6	1224	6,2	481
Жоғары	85,9	917	0,1	1337	7,1	523
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	96,5	567	0,4	799	11,0	237
Екінші	95,7	509	0,2	790	8,0	279
Орташа	92,1	634	0,5	884	5,6	285
Төртінші	87,0	611	0,5	822	9,9	275
Ең бай	82,4	668	0,4	906	6,0	333
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	95,8	2105	0,0	2842	8,3	776
Орыстар	70,0	528	1,7	807	8,0	408
Басқалар	88,3	357	0,6	553	6,5	226
Барлығы	90,4	2990	0,4	4201	7,9	1410

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.10 көрсеткіші.

² МИКЗ 9.11 көрсеткіші.

³ МИКЗ 9.12 көрсеткіші.

(*)—көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

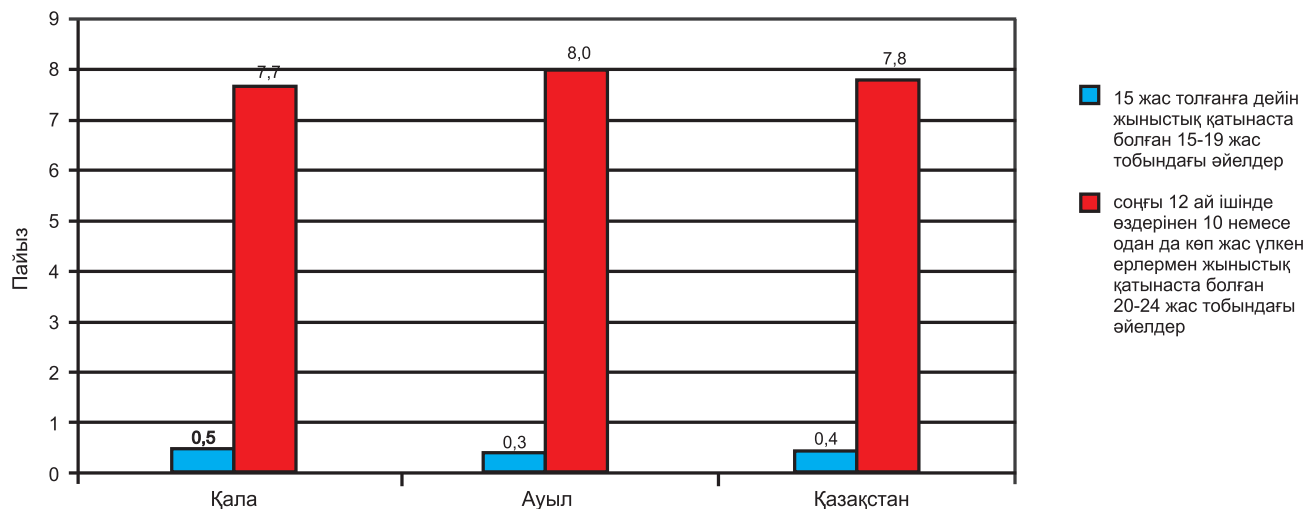
ққ—қолдануға келмейді.

Әйелдердің арасындағы АҚТҚ–ны жұқтыру қаупін арттыратын жыныстық жүріс-тұрыс жиілігі НА.8–кесте мен НА.2–диаграммасында келтірілген.

Зерттеу нәтижелері бойынша 15-24 жасар әйелдердің тек 0,4 пайызы өздерінің 15 жасқа дейін жыныстық қатынас жасағандарын айтқан. Соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен

ер адамдармен жыныстық қатынастарда болғаны туралы әйелдердің 7,9 пайызы айтқан. Жасы өздерінен үлкенірек ер адамдармен жыныстық қатынастары болған әйелдердің ең көп үлес салмағы орта білімі бар респонденттер тобында (11,3 пайыз) және ең кедей үй шаруашылықтарының (11 пайыз) арасында байқалады.

НА.2-диаграммасы: АҚТҚ–ны жұқтыру қаупін арттыратын жыныстық жүріс-тұрыс, Қазақстан, 2010/11

Ерлердің арасындағы АҚТҚ–ны жұқтыру қаупін арттыратын жыныстық жүріс-тұрыс жиілігі НА.8М.–кестесінде келтірілген. Зерттеу нәтижелері бойынша ерлердің 1,4 пайызы өздерінің 15 жасқа дейін жыныстық қатынас жасағандарын айтқан. Соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен адамдармен жыныстық қатынастарда болғаны туралы ерлердің 2,5 пайызы айтқан, ауылдық жерлерде

(4,2 пайызды құрайды) қалалық жерлерге қарағанда (1,4 пайыз) мұндай ерлердің үлес салмағы көбірек.

Төртінші және ең бай үй шаруашылықтары квинтильдерінен 15-24 жасар бір де бір адам соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен тұлғалармен жыныстық қатынастарда болмаған, ал екінші квинтильден мұндай ерлер үлесі 8,7 пайызды, орташа квинтильден 4,2 пайызды құраған.

НА.8М - кесте. Ерлер арасындағы АҚТҚ жұқпасының жұқтыру қатерін арттыратын жыныстық жүріс-тұрыс

Еш уақытта жыныстық қатынас жасамаған және некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі, 15 жас толғанға дейін жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен тұлғалармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Еш уақытта жыныстық қатынас жасамаған және еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі ¹	Еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас ерлер саны	15 жас толғанға дейін жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі ²	15-24 жас тобындағы ерлер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен тұлғалармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі ³	Зерттеуге дейін соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің саны
Тұрғылықты жері						
Қалалық	49,5	400	1,6	465	1,4	261
Ауылдық	63,0	310	1,0	361	4,2	152
Жасы						
15-19	77,4	390	0,3	394	0,0	87
20-24	28,5	320	2,3	433	3,1	326

	Еш уақытта жыныстық қатынас жасамаған және еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі ¹	Еш уақытта некеде болмаған 15-24 жас тобындағы жас ерлер саны	15 жас толғанға дейін жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі ²	15-24 жас тобындағы ерлер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 немесе одан да көп жас үлкен тұлғалармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі ³	Зерттеуге дейін соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің саны
Некелік жағдай/одақ						
Қазіргі уақытта некеде/одақта	ққ	0	3,8	117	0,0	115
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	55,4	710	1,0	710	3,4	298
Білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	96,5	68	0,0	69	(*)	1
Орта	68,0	251	0,9	291	2,0	115
Орта арнаулы	47,5	216	1,3	259	2,7	152
Жоғары	30,7	174	2,5	207	2,6	145
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	64,7	128	1,1	140	0,0	56
Екінші	61,8	136	1,4	165	8,7	77
Орташа	58,0	171	0,9	193	4,2	82
Төртінші	47,2	137	2,6	168	0,0	102
Ең бай	45,2	137	0,8	160	0,0	96
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	61,0	478	0,9	549	2,6	244
Орыстар	38,7	141	3,2	167	0,0	109
Басқалар	51,6	91	1,0	111	6,4	59
Барлығы	55,4	710	1,4	826	2,5	413

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.10 көрсеткіші.

² МИКЗ 9.11 көрсеткіші.

³ МИКЗ 9.12 көрсеткіші.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

ққ – қолдануға келмейді.

Жыныстық жүріс-тұрыс пен біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынастар жасау барысында презерватив қолдану бұрын-соңды жыныстық қатынастары болған 15-24 жас тобындағы барлық әйелдердің арасында және бөлек соңғы 12 ай ішінде осындай серіктеспен жыныстық қатынастар жасаған әйелдер үшін бағаланды (НА.9–кестесі).

Өздерінің бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болғанын хабарлаған 15-24 жас аралығындағы әйелдердің 35,4 пайызы зерттеу мезгілінде некеде/одақта болған (99,1 пайыз), бұл әйелдерден 60,3 пайызы 20-24 жастағылар арасынан, ал 8,6 пайызы -15-19 жас тобынан болған. Берілген сауалға оң жауап берген әйелдердің жалпы санының 33,6 пайызы зерттеу жүргізу алдындағы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған.

15-24 жас аралығындағы әйелдердің 35,4 пайызы өздерінің бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болғанын, бұл әйелдердің 60,3 пайызы 20-24 жастағылар арасынан болған, 99,1 пайызы–зерттеу кезінде некеде/одақта болған, ауылдық

және қалалық жерлерде олардың арақатынасы бірдей дерлік деңгейде болған. Берілген сауалға оң жауап берген әйелдердің жалпы санының 33,2 пайызы зерттеу жүргізу алдындағы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған.

15-24 жас аралығындағы әйелдердің 1,2 пайызы біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынастар жасағанын айтқан, мұндай қатынастарға қалалық жерлерде тұратын және үлкенірек жас тобындағы әйелдер (20-24 жас) жиірек түскен, некелік жағдайы бойынша айырмашылықтар байқалмайды. Тұтастай алғанда соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолдану әйелдер арасында 73,5 пайыз болса да, басты фондық сипаттамалар бойынша жағдайлардың көпшілігінде салмақталмаған байқаулар саны 25 оқиғадан аспады - (*) белгісімен белгіленген немесе 50–ден азырақ оқиғаларға негізделеді - ( ) белгісімен белгіленген, сондықтан олар қарастырылмайды. 15-24 жастағы қалалық әйелдер арасында 72,2 пайызы дерлігі қауіпсіз түрдегі жыныстық жүріс-тұрысты ұстанғанды жөн көреді.

НА.9 - кесте. Жас әйелдер арасындағы көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар жасау

Бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болған әйелдердің пайыздық үлесі, және соңғы 12 ай ішінде көптеген серіктеспен жыныстық қатынастарда болған соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Әйелдердің пайыздық үлесі:				Соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болған және соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданылды деп мәлімдеген 15-24 жас тобындағы әйелдердің пайызы	Соңғы 12 ай ішінде бір немесе одан көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы әйелдер саны
	бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болғандар	15-24 жас тобындағы әйелдердің саны		
Өңір						
Ақмола	45,0	42,9	2,9	152	(*)	4
Ақтөбе	32,5	31,5	0,9	210	(*)	2
Алматы	26,5	24,0	0,4	511	(*)	2
Алматы қ.	26,5	25,6	4,7	314	(*)	15
Астана қ.	35,7	34,0	2,3	168	(*)	4
Атырау	30,3	28,2	0,0	135	(*)	0
Шығыс Қазақстан	36,2	35,3	0,5	349	(*)	2
Жамбыл	31,5	30,2	0,0	252	(*)	0
Батыс Қазақстан	34,7	33,6	0,0	164	(*)	0
Қарағанды	44,6	39,2	1,0	366	(*)	4
Қостанай	49,5	49,2	2,5	224	(*)	6
Қызылорда	28,3	26,6	0,0	162	(*)	0
Маңғыстау	32,8	31,9	1,3	158	(*)	2
Павлодар	45,1	44,7	3,3	205	(*)	7
Солтүстік Қазақстан	52,7	49,0	4,2	146	(*)	6
Оңтүстік Қазақстан	33,4	31,5	0,0	685	(*)	0
Тұрғылықты жері						
Қалалық	36,5	34,4	2,0	2422	72,2	47
Ауылдық	34,0	32,4	0,3	1779	(*)	5
Жасы						
15-19	8,6	8,3	0,3	2022	(*)	5
20-24	60,3	57,0	2,2	2178	(72,4)	47
Некелік жағдай/одақ						
Қазіргі уақытта некеде/одақта	99,1	94,9	1,3	1211	(*)	15
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	9,6	8,7	1,2	2990	(81,1)	37
Білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	1,4	1,2	0,0	307	(*)	0
Орта	31,8	30,2	1,1	1330	(*)	14
Орта арнаулы	41,9	39,3	1,3	1224	(*)	16
Жоғары	40,9	39,1	1,6	1337	(*)	22
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	31,1	29,7	0,3	799	(*)	2

	Әйелдердің пайыздық үлесі:				Соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болған және соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданылды деп мәлімдеген 15-24 жас тобындағы әйелдердің пайызы	Соңғы 12 ай ішінде бір немесе одан көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы әйелдер саны
	бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде бірден көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болғандар	15-24 жас тобындағы әйелдердің саны		
Екінші	38,1	35,3	0,9	790	(*)	7
Орташа	33,7	32,3	1,1	884	(*)	10
Төртінші	35,2	33,5	1,7	822	(*)	14
Ең бай	38,8	36,7	2,2	906	(*)	20
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	28,7	27,3	0,6	2842	(*)	17
Орыстар	54,1	50,6	3,1	807	(73,7)	25
Басқалар	43,0	40,9	1,8	553	(*)	10
Барлығы	35,4	33,6	1,2	4201	73,5	52

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) - көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Жыныстық жүріс-тұрыс пен біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынастар жасау барысында презерватив қолдану жас ерлердің арасында да бағаланды (НА.9М- кестелері). Зерттеу нәтижелері соңғы 12 ай ішінде ерлердің әйелдермен салыстырғанда біреуден көп серіктеспен көбірек жыныстық қатынастар жасап жүргенін байқатты.

15-24 жас аралығындағы ерлердің 50 пайызы соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болғанын айтқан, әрі ерлердің 16,6 пайызы біреуден

көп серіктеспен жыныстық қатынастарда болғанын атап көрсеткен. Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған ерлердің 76,2 пайызы өздерінің соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғанын хабарлаған. Жыныстық қатынас барысындағы қауіпсіз жүріс-тұрыс жиілігі қалалық жерлердегі ерлердің арасында 76,1 пайызды құраған. Бұрын-соңды үйленбеген немесе одақта болмаған ерлердің 82,3 пайызы соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғанын хабарлаған.

НА.9М - кесте. Жас ерлердің арасындағы көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар жасау

Бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы жас ерлердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған ерлердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болған ерлердің пайыздық үлесі, және соңғы 12 ай ішінде көптеген серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болған әрі соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданған ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ерлердің пайыздық арақатынасы:				Соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болған және соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданылды деп мәлімдеген 15-24 жас тобындағы ерлердің пайызы	Соңғы 12 ай ішінде бір немесе одан көп серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы ерлер саны
	бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде бірден көп серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болғандар	15-24 жас тобындағы ерлер саны		
Өңір						
Ақмола	61,4	57,8	20,2	41	(*)	8
Ақтөбе	40,4	40,4	9,1	47	(*)	4
Алматы	24,1	22,6	0,0	97	(*)	0
Алматы қ.	68,8	68,8	36,1	73	(*)	26

	Ерлердің пайыздық арақатынасы:				Соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болған және соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданылды деп мәлімдеген 15-24 жас тобындағы ерлердің пайызы	Соңғы 12 ай ішінде бір немесе одан көп серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы ерлер саны
	бұрын-соңды жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болғандар	соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктес әйелдермен жыныстық қатынастарда болғандар	15-24 жас тобындағы ерлер саны		
Астана қ.	75,8	75,8	16,3	33	(*)	5
Атырау	44,7	44,7	33,3	29	(*)	10
Шығыс Қазақстан	(48,8)	(48,8)	(22,4)	45	(*)	10
Жамбыл	56,0	56,0	17,9	56	(*)	10
Батыс Қазақстан	(41,4)	(39,3)	(13,8)	30	(*)	4
Қарағанды	(70,2)	(55,3)	(24,9)	51	(*)	13
Қостанай	69,4	67,7	24,8	49	(*)	12
Қызылорда	(46,2)	(43,0)	(6,6)	32	(*)	2
Маңғыстау	(56,3)	(56,3)	(16,2)	30	(*)	5
Павлодар	(66,3)	(63,9)	(20,9)	36	(*)	7
Солтүстік Қазақстан	(65,4)	(62,8)	(35,3)	23	(*)	8
Оңтүстік Қазақстан	45,1	42,5	7,2	154	(*)	11
Тұрғылықты жері						
Қалалық	57,3	56,2	21,4	465	76,1	100
Ауылдық	45,6	42,0	10,3	361	(76,4)	37
Жасы						
15-19	23,3	22,1	7,6	394	(93,6)	30
20-24	78,5	75,3	24,7	433	71,3	107
Некелік жағдай/одақ						
Үйленген/одақта	98,3	98,3	16,5	117	(*)	19
Үйленбеген/одақта болмаған	44,6	42,0	16,6	710	82,3	118
Білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	4,4	2,0	0,0	69	(*)	0
Орта	41,4	39,5	12,3	291	(80,5)	36
Орта арнаулы	60,1	58,6	19,9	259	73,5	52
Жоғары	73,6	70,0	23,9	207	(75,8)	49
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	41,1	40,2	7,8	140	(*)	11
Екінші	48,9	46,5	9,5	165	(*)	16
Орташа	47,9	42,5	14,6	193	(66,3)	28
Төртінші	61,3	60,5	24,5	168	(84,6)	41
Ең бай	60,8	60,0	25,6	160	(70,9)	41
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	46,5	44,5	13,8	549	77,7	76
Орыстар	67,4	65,5	27,5	167	(78,7)	46
Басқалар	57,4	53,6	13,8	111	(*)	15
Барлығы						
	52,2	50,0	16,6	826	76,2	137

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) - көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

НА.10–кестесінде бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы жас әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған жас әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде өзімен бірге некелеспеген және бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған жас әйелдердің пайыздық үлесі және өзімен бірге некелеспеген және бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болғандардың ішінде соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғандардың пайыздық бөлінісі келтірілген.

Зерттеу нәтижесі бойынша сауал қойылған әйелдердің 35,4 пайызы бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған және олардың тек 33,6 пайызы

соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарға барған. Жасы 20-24 аралығындағы әйелдер (57 пайыз) жасы 15-19 аралығындағы әйелдермен (8,3 пайыз) салыстырғанда жыныстық қатынастарда жиірек болған. 15-24 жас арасындағы соңғы 12 ай ішінде өздеріне үйленбеген әрі бірге тұрмайтын серіктестермен жыныстық қатынаста болған әйелдердің 69,9 пайызы соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданған. Мұндай сауалға жауап бергендер арасында қалалық жерлер тұрғындары ауылдық жерлерде тұратын әйелдерден (64,4 пайыз) басымырақ – 71,1 пайыз, сонымен бірге, білім деңгейі жоғарырақ респонденттер басым болып келеді (жоғары білімі бар әйелдер үлесі – 72,8 пайыз, ал орта білімі бар әйелдер үлесі – 60,1 пайыз).

НА.10 – кесте. Жас әйелдер арасындағы тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынастар

Бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған әйелдердің пайыздық үлесі, әрі соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған уақыты бойынша соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15- 24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі:		15-24 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған әйелдердің пайыздық үлесі ¹	Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған уақыты бойынша соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғанын мәлімдеген 15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі ²	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі
	бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған	соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған					
Өңір							
Ақмола	45,0	42,9	152	15,0	65	(73,6)	23
Ақтөбе	32,5	31,5	210	4,8	66	(*)	10
Алматы	26,5	24,0	511	0,7	123	(*)	4
Алматы қ.	26,5	25,6	314	10,4	80	(*)	33
Астана қ.	35,7	34,0	168	12,7	57	(92,6)	21
Атырау	30,3	28,2	135	0,6	38	(*)	1
Шығыс Қазақстан	36,2	35,3	349	9,4	123	(*)	33
Жамбыл	31,5	30,2	252	2,7	76	(*)	7
Батыс Қазақстан	34,7	33,6	164	4,9	55	(*)	8
Қарағанды	44,6	39,2	366	11,1	143	(66,0)	40
Қостанай	49,5	49,2	224	22,5	110	74,4	50
Қызылорда	28,3	26,6	162	0,4	43	(*)	1
Маңғыстау	32,8	31,9	158	4,9	50	(*)	8
Павлодар	45,1	44,7	205	19,6	91	(61,0)	40

	15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі:		15-24 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған әйелдердің пайыздық үлесі ¹	Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған уақыты бойынша соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғанын мәлімдеген 15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі ²	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі
	бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған	соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған					
Солтүстік Қазақстан	52,7	49,0	146	20,8	72	(64,0)	31
Оңтүстік Қазақстан	33,4	31,5	685	0,2	216	(*)	2
Тұрғылықты жері							
Қалалық	36,5	34,4	2422	10,4	833	71,1	253
Ауылдық	34,0	32,4	1779	3,2	577	64,6	58
Жасы							
15-19	8,6	8,3	2022	3,5	167	69,2	71
20-24	60,3	57,0	2178	11,0	1243	70,1	240
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	99,1	94,9	1211	4,2	1150	55,5	51
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	9,6	8,7	2990	8,7	260	72,8	259
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	1,4	1,2	307	(*)	4	(*)	1
Орта	31,8	30,2	1330	4,4	402	60,1	58
Орта арнаулы	41,9	39,3	1224	9,5	481	72,0	116
Жоғары	40,9	39,1	1337	10,1	523	72,8	135
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	31,1	29,7	799	3,2	237	(47,0)	26
Екінші	38,1	35,3	790	3,5	279	(71,0)	28
Орташа	33,7	32,3	884	6,0	285	63,6	53
Төртінші	35,2	33,5	822	9,8	275	73,8	80
Ең бай	38,8	36,7	906	13,7	333	74,6	124
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	28,7	27,3	2842	3,3	776	69,5	94
Орыстар	54,1	50,6	807	20,1	408	69,6	162
Басқалар	43,0	40,9	553	9,9	226	71,3	55
Барлығы	35,4	33,6	4201	7,4	1410	69,9	310

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.15 көрсеткіші.

² МИКЗ 9.16 көрсеткіші; МДМ 6.2 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) - көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

НА.10М–кестесінде жасы 15-24 аралығындағы ерлердің арасындағы тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынас жасау туралы сауалнама нәтижелері келтірілген.

Зерттеу нәтижелері бойынша сауалнамаға жауап берген ерлердің 52,2 пайызы бұрын–соңды жыныстық қатынаста болған, 50 пайызы соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған, олардың ішінен 38,6 пайызы тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынастарда болған. Жыныстық қатынастарда ауылдық жерлердің тұрғындарымен салыстырғанда (30,8 пайыз) қалалық жерлердің

тұрғындары көбірек (44,7 пайыз) болған. Жасы 20-24 аралығындағы ерлер жасы 15-19 аралығындағы ерлермен салыстырғанда тұрақсыз серіктесшелермен жыныстық қатынастарды екі еседей жиі жасаған (тиісінше 54,3 және 21,2 пайыз).

Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктес әйелдермен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы ерлердің арасында 78,3 пайызы соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданған. Бұл ретте қалалық және ауылдық тұрғындардың айырмашылығы аз (тиісінше 79,8 және 75,5 пайыз).

НА.10М - кесте. Жас ерлер арасындағы тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынастар

Бұрын–соңды жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған ерлердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктес әйелдермен жыныстық қатынаста болған ерлердің пайыздық үлесі, әрі соңғы 12 ай ішінде өздеріне үйленбеген немесе олармен бірге тұрмайтын серіктес әйелмен соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданған ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Өңір	15 пен 24 жас тобындағы ерлердің жыныстық қатынаста болған		15-24 жас тобындағы ерлер саны		Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған ерлердің пайыздық үлесі ¹		Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынастарда болған 15-24 жас тобындағы ерлер саны		Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған уақыты бойынша соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғанын мәлімдеген 15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі ²	
	бұрын–соңды жыныстық қатынаста болған	соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған	15-24 жас тобындағы ерлер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған ерлердің пайыздық үлесі ¹	15-24 жас тобындағы ерлер саны	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған уақыты бойынша соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғанын мәлімдеген 15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі ²	Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі			
Ақмола	61,4	57,8	41	(49,6)	24	(93,4)	21			
Ақтөбе	40,4	40,4	47	(*)	19	(*)	13			
Алматы	24,1	22,6	97	(*)	22	(*)	8			
Алматы қ.	68,8	68,8	73	(52,7)	50	(60,5)	39			
Астана қ.	75,8	75,8	33	(57,3)	25	(96,5)	19			
Атырау	44,7	44,7	29	(34,4)	13	(*)	10			
Шығыс Қазақстан	(48,8)	(48,8)	45	(*)	22	(*)	17			
Жамбыл	56,0	56,0	56	(48,4)	32	(46,7)	27			
Батыс Қазақстан	(41,4)	(39,3)	30	(*)	12	(*)	10			
Қарағанды	(70,2)	(55,3)	51	(*)	28	(*)	22			
Қостанай	69,4	67,7	49	(59,1)	33	(88,5)	29			
Қызылорда	(46,2)	(43,0)	32	(*)	14	(*)	11			
Маңғыстау	(56,3)	(56,3)	30	(43,2)	17	(*)	13			
Павлодар	(66,3)	(63,9)	36	(46,5)	23	(*)	17			
Солтүстік Қазақстан	(65,4)	(62,8)	23	(55,0)	14	(*)	13			
Оңтүстік Қазақстан	45,1	42,5	154	(33,8)	66	(70,5)	52			

15 пен 24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі:

Бұрын–соңды жыныстық қатынаста болған

соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған

15-24 жас тобындағы ерлер саны

Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған ерлердің пайыздық үлесі¹

Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы ерлер саны

Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған уақыты бойынша соңғы жыныстық қатынас барысында презерватив қолданғанын мәлімдеген 15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі²

Соңғы 12 ай ішінде өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктеспен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі

Тұрғылықты жері							
Қалалық	57,3	56,2	465	44,7	261	79,8	208
Ауылдық	45,6	42,0	361	30,8	152	75,5	111
Жасы							
15-19	23,3	22,1	394	21,2	87	81,1	84
20-24	78,5	75,3	433	54,3	326	77,3	235
Некелік жағдай/одақ							
Қазіргі уақытта некеде/одақта	98,3	98,3	117	18,9	115	(*)	22
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	44,6	42,0	710	41,8	298	78,5	297
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	4,4	2,0	69	(*)	1	(*)	1
Орта	41,4	39,5	291	28,6	115	74,6	83
Орта арнаулы	60,1	58,6	259	46,2	152	82,4	120
Жоғары	73,6	70,0	207	55,7	145	76,5	115
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	41,1	40,2	140	31,8	56	(65,5)	45
Екінші	48,9	46,5	165	31,4	77	(79,4)	52
Орташа	47,9	42,5	193	33,6	82	82,4	65
Төртінші	61,3	60,5	168	47,3	102	80,0	79
Ең бай	60,8	60,0	160	48,9	96	79,6	78
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	46,5	44,5	549	34,6	244	79,6	190
Орыстар	67,4	65,5	167	53,4	109	80,3	89
Басқалар	57,4	53,6	111	36,1	59	(67,6)	40
Барлығы	52,2	50,0	826	38,6	413	78,3	319

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ 9.15 көрсеткіші.

² МИКЗ 9.16 көрсеткіші; МДМ 6.2 көрсеткіші.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*)—көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Ерлер сүндеті

Зерттеу барысында Қазақстанда ерлер сүндетінің қаншалықты таралғандығы зерттелді (НА. 14–кесте). Деректер бойынша шамамен ерлердің 68 пайызы өздерінің сүндетке отырғызылғандарын хабарлаған. Сүндетке отырғызылған ерлердің саны қалалық жерлермен салыстырғанда ауылдық жерлерде басымырақ келеді (тиісінше 76,6 және 60,7 пайыз). Сүндетке отырғызылған ерлердің үлесі төртінші және ең бай (тиісінше 4 пен 5) деп саналатын квинтильдегі үй шаруашылықтарында тұратын ерлер арасында төменірек болып келеді (тиісінше 55,5 пен 52,3 пайыз).

Өңірлік бөлінісі бойынша, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстарының ерлері көбірек

сүндетке отырғызылады (97 және 93,7 пайыз), ал ерлердің бұдан 2 есе аз сүндетке отырғызылуы Солтүстік Қазақстан (34,4 пайыз) және Қостанай облыстарында (35,7 пайыз) орын алып отыр.

Сүндетке отырғызылған ерлердің басым көпшілігі басшысы қазақ болып табылатын үй шаруашылықтарында тұрады.

Сүндетке отырғызылғаны туралы мәлімдеген ерлердің 83,7 пайызы сүндетке 5-11 жас аралығында, ал 12,9 пайызы – 1-4 жаста отырғызылғаны туралы айтқан. Тек 0,1 пайыз ерлер нәресте жасында, яғни бір жасқа дейін сүндетке отырғызылғаны туралы мәлімдеген.

НА.14 - кесте. Ерлер сүндеті

Сүндетке отырғызылғаны туралы мәлімдеген жасы 15-59 аралығындағы ерлердің пайызы, сүндетке отырғызылу жасы, әр түрлі фондық сипаттамалары бойынша ерлердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Сүндетке отырғызылғаны туралы мәлімдеген ерлердің пайызы [1]	15-59 тобындағы ерлер саны	Сүндетке отырғызылған жасы:							Барлығы	Сүндетке отырғызылдық деп мәлімдеген ерлер саны
			Нәресте кезінде	1-4 жас аралығы	5-11 жас аралығы	12-17 жас аралығы	18 жасстан жоғары	Білмейді/өткізіліп жіберген			
Өңір											
Ақмола	50,2	178	0,0	33,5	64,3	0,8	1,4	0,0	100,0	89	
Ақтөбе	83,3	182	0,0	19,1	77,3	0,0	0,6	3,1	100,0	151	
Алматы	80,1	423	0,0	4,7	94,0	0,0	0,0	1,2	100,0	339	
Алматы қаласы	57,5	302	0,0	18,9	80,2	0,0	0,0	0,8	100,0	174	
Астана қаласы	70,3	125	0,0	34,9	65,1	0,0	0,0	0,0	100,0	88	
Атырау	92,6	112	0,0	26,4	72,4	0,0	0,0	1,1	100,0	103	
Шығыс Қазақстан	45,7	340	0,0	16,0	79,7	2,7	0,0	1,7	100,0	155	
Жамбыл	87,9	240	0,5	6,0	93,1	0,0	0,5	0,0	100,0	211	
Батыс Қазақстан	61,4	158	0,0	10,3	76,3	8,5	2,2	2,7	100,0	97	
Қарағанды	49,3	333	0,0	13,1	80,6	3,0	0,0	3,3	100,0	164	
Қостанай	35,7	219	0,0	10,8	84,9	1,1	1,0	2,1	100,0	78	
Қызылорда	97,0	157	0,0	3,0	96,5	0,0	0,0	0,4	100,0	152	
Маңғыстау	92,0	121	0,0	19,0	81,0	0,0	0,0	0,0	100,0	111	
Павлодар	47,0	206	0,0	21,7	73,4	2,4	1,8	0,7	100,0	97	
Солтүстік Қазақстан	34,4	164	1,1	22,7	61,1	8,6	0,0	6,5	100,0	57	
Оңтүстік Қазақстан	93,7	587	0,0	6,4	88,9	0,0	0,0	4,6	100,0	550	
Тұрғылықты жері											
Қалалық	60,7	2061	0,1	14,9	82,2	0,8	0,3	1,8	100,0	1250	
Ауылдық	76,6	1785	0,0	11,1	85,0	1,2	0,3	2,3	100,0	1367	
Жасы											
15-24	74,1	826	0,0	12,8	83,2	1,1	0,1	2,8	100,0	612	
15-19	75,3	394	0,0	12,3	82,9	1,6	0,0	3,3	100,0	296	
20-24	72,9	433	0,0	13,3	83,5	0,6	0,2	2,4	100,0	316	
25-29	65,5	434	0,0	9,3	87,1	1,8	0,8	1,0	100,0	284	

	Сүндетке отырғызылғаны туралы мәлімдеген ерлердің пайызы [1]	15-59 тобындағы ерлер саны	Сүндетке отырғызылған жасы:							Сүндетке отырғызылдық деп мәлімдеген ерлер саны
			Нәресте кезінде	1-4 жас аралығы	5-11 жас аралығы	12-17 жас аралығы	18 жастан жоғары	Білмейді/ өткізіліп жіберген	Барлығы	
30-39	67,8	1088	0,0	12,8	84,2	1,0	0,5	1,6	100,0	737
40-49	72,1	885	0,3	14,3	83,1	0,8	0,1	1,4	100,0	638
50-59	56,3	613	0,0	13,9	81,4	0,6	0,2	3,8	100,0	345
Білімі										
Бастауыш/ аяқталмаған орта	63,1	184	0,0	9,7	85,4	3,4	0,8	0,6	100,0	116
Орта	72,0	1444	0,1	12,4	84,1	0,6	0,2	2,6	100,0	1040
Орта арнаулы	60,1	1261	0,0	14,4	82,4	1,1	0,5	1,6	100,0	757
Жоғары	73,5	953	0,1	12,7	84,0	1,0	0,1	2,0	100,0	701
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер										
Ең кедей	84,8	737	0,0	10,3	85,4	0,9	0,3	3,2	100,0	625
Екінші	80,1	748	0,1	10,5	86,2	0,9	0,4	2,0	100,0	599
Орташа	69,5	773	0,0	14,1	83,0	1,0	0,2	1,7	100,0	537
Төртінші	55,5	789	0,2	12,8	83,0	1,4	0,3	2,3	100,0	437
Ең бай	52,3	799	0,0	18,9	78,9	0,9	0,4	0,8	100,0	418
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі										
Қазақтар	96,2	2374	0,1	13,3	83,4	1,1	0,1	2,1	100,0	2284
Орыстар	3,3	952	(0,0)	(9,4)	(82,7)	(0,0)	(8,0)	(0,0)	(100,0)	31
Басқалар	58,1	520	0,0	10,7	85,8	0,4	0,8	2,2	100,0	302
Барлығы	68,0	3846	0,1	12,9	83,7	1,0	0,3	2,1	100,0	2617

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

XIII. Темекі өнімдерін тарту мен алкогольді ішімдік ішу

Темекі өнімдерін тартудың аяғы өлімге душар ететін көптеген аурулардың дамуына әкелетін қауіп-қатер факторы болып табылатыны белгілі. Шылым/темекі, мүштік және сигаралар тарту жүрек-қан тамырлары және тыныс алу органдарының ауруларының, сонымен бірге өкпенің қатерлі ісігі (рак) және рақтың басқа формаларының дамуы қауіп-қатерін күшейтеді. Тартылмайтын темекі өнімдері де рақтың пайда болуының себебі деп саналады.

Алкогольді ішімдіктерді шамадан тыс артық ішу денсаулыққа қауіпті көптеген ахуалдардың пайда болу қауіп-қатерін арттырады. Ұзақ мерзімді болашақта алкогольді ішімдіктерді шамадан артық көп пайдалану жүрек-қан тамырлары жүйесінің сырқаттарына, неврологиялық бұзушылықтарға, бауыр ауруына және әлеуметтік мәселелерге әкелуі мүмкін. Сонымен бірге, жарақат алушылық пен жәбірлеу, соның ішінде жыныстық серіктесіне қатысты әлімжеттік жасау мен балаларға қатал қарым-қатынас жасау да алкогольді мөлшерден артық ішумен байланысты¹⁸

Алкогольді ішімдіктерді ішу мен темекі өнімдерін тарту туралы ақпарат 15-49 жас тобындағы әйелдер мен 15-59 жас тобындағы ерлерден сауалнама барысында жиналды. Бұл ақпарат арқасында келесілер жайлы түсінік алуға болады:

- бұрын–соңды және қазіргі күні шылым(сигарет) тарту, сонымен қатар, шылым (сигарет) тартуды бастағандағы жасы;
- бұрын–соңды және қазіргі күні тартылатын және тартылмайтын темекі өнімдерін пайдалану;
- шылым (сигарет), сонымен қатар тартылатын темекі және тартылмайтын темекі өнімдерін пайдалану жиілігі;
- бұрын–соңды және қазіргі күні алкогольді ішімдік ішу және оны пайдалану жиілігі.

Темекі өнімдерін тарту

ТА.1-кестесінде 15-49 жас тобындағы әйелдердің бұрын–соңды және қазіргі күні темекі өнімдерін пайдалануы туралы деректер берілген, ал ТА.1М-кестесінде 15-59 жас тобындағы ерлерге қатысты осыған ұқсас мәлімет берілген. Ерлер арасындағы көрсеткіштерді ұқсас әйелдер арасындағы индикаторлармен салыстыру үшін ерлер үшін 15-49 жас топтарына арналған индикаторлар пайдаланылады.

Қазақстанда ерлер арасында темекі өнімдерін тарту әйелдер арасындағымен салыстырғанда көп тараған. Ерлердің 74,3 пайызы және әйелдердің 20,8 пайызы бұрын–соңды темекі өнімдерінің қандай да бір түрін пайдаланғанын хабарлады.

Соңғы айда бір немесе бірнеше күн ішінде әйелдердің 7,5 пайызы және ерлердің 54,9 пайызы шылым (сигарет) тартқан немесе тартылатын және тартылмайтын темекі өнімдерін пайдаланған.

Қалалық жерлерде тұратын әйелдер арасында (27 пайыз) темекі өнімдерін тартудың таралғандығы ауылдық жерлерде тұратын әйелдерге (12,4 пайыз) қарағанда жоғары, ал ерлер арасында темекі өнімдерін тарту қалалық және ауылдық жерлерде шамамен бірдей болып отыр.

Әйелдер арасында темекі өнімдерін тартудың ең жоғары деңгейі Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Қарағанды, Ақмола, Қостанай облыстары мен Алматы қаласында бақыланып отыр (27,8 пайыздан 37,3 пайызға дейін), ал ерлер арасында – Солтүстік Қазақстан, Қарағанды, Маңғыстау, Жамбыл, Ақмола, Қостанай облыстарында және Астана қаласында (81,9 пайыздан 90,2 пайызға дейін) байқалды.

Қазіргі күні ерлер мен әйелдер арасында темекі өнімдерінің ең танымал түрі шылым (сигарет) болып табылады (әйелдердің 6,5 пайызы және ерлердің 50,7 пайызы соңғы ай ішінде тек шылым тартқан).

¹⁸

АҚШ–тың ауруларды бақылау және алдын – алу орталықтары, <http://www.cdc.gov/>.

ТА.1–кесте. Бұрын–соңды және қазіргі күні темекі өнімдерін тарту

Темекі өнімдерінің түрлері бойынша 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ешқашан шылым (сигарет) және басқа темекі өнімдерін тартпаған	Бұрын–соңды тартқан:				Соңғы айда бір немесе одан көп күн тартты				15-49 жас тобындағы әйелдер саны
		тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін	тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін ¹	
Жасы										
15-19	92,6	5,6	1,2	0,7	7,4	1,7	0,0	0,9	2,6	2022
20-24	76,0	16,5	5,5	2,1	24,0	5,1	0,8	1,0	6,9	2178
25-29	71,9	21,6	5,4	1,1	28,1	8,1	0,8	0,9	9,8	2016
30-34	73,5	21,8	4,3	0,4	26,5	9,4	0,7	0,5	10,6	2005
35-39	76,3	19,8	3,0	0,9	23,7	8,9	0,4	0,4	9,7	1901
40-44	81,3	16,3	1,9	0,5	18,7	7,2	0,1	0,2	7,5	1919
45-49	83,1	16,0	0,8	0,1	16,9	5,5	0,1	0,1	5,7	1972
Өңір										
Ақмола	65,1	33,2	1,6	0,1	34,9	8,9	0,4	0,0	9,3	603
Ақтөбе	81,7	15,9	2,3	0,1	18,3	4,4	0,0	0,1	4,6	694
Алматы	88,2	8,8	1,7	1,2	11,8	3,1	0,0	0,2	3,3	1518
Алматы қ.	72,2	15,7	10,5	1,6	27,8	5,0	1,6	3,3	9,9	1190
Астана қ.	80,2	15,9	3,2	0,6	19,8	4,4	0,4	0,5	5,3	539
Атырау	96,4	3,4	0,1	0,1	3,6	1,8	0,0	0,0	1,8	409
Шығыс Қазақстан	76,3	21,3	1,5	0,9	23,7	9,6	0,4	0,5	10,4	1210
Жамбыл	85,5	11,6	2,1	0,9	14,5	5,2	0,3	0,4	5,8	836
Батыс Қазақстан	78,7	18,8	1,9	0,6	21,3	5,9	0,1	0,2	6,3	566
Қарағанды	65,0	29,0	5,4	0,6	35,0	14,8	0,6	0,3	15,6	1274
Қостанай	66,2	27,3	5,1	1,4	33,8	10,9	0,4	0,8	12,0	791
Қызылорда	97,0	2,5	0,2	0,3	3,0	1,4	0,0	0,1	1,5	553
Маңғыстау	88,4	8,5	2,6	0,5	11,6	2,8	1,5	0,6	4,8	461
Павлодар	62,7	30,7	5,2	1,4	37,3	13,6	0,8	0,6	15,0	746
Солтүстік Қазақстан	63,9	29,5	5,0	1,6	36,1	10,9	0,4	0,3	11,7	577
Оңтүстік Қазақстан	92,8	5,9	0,8	0,5	7,2	1,9	0,0	0,3	2,2	2048
Тұрғылықты жері										
Қалалық	73,0	20,9	5,0	1,1	27,0	8,9	0,7	0,9	10,5	8055
Ауылдық	87,6	11,2	0,7	0,5	12,4	3,3	0,0	0,1	3,5	5959
Білімі										
Бастауыш/ аяқталмаған орта	88,8	11,1	0,1	0,0	11,2	7,2	0,0	0,0	7,2	553
Орта	83,4	14,1	2,0	0,4	16,6	7,0	0,3	0,4	7,7	4407
Орта арнаулы	75,7	20,7	3,0	0,6	24,3	8,6	0,4	0,5	9,5	4539
Жоғары	77,3	16,2	5,0	1,5	22,7	3,9	0,6	0,9	5,4	4489
Аналық мәртебесі										
Жүкті	82,2	14,5	2,5	0,8	17,8	3,1	0,3	0,0	3,3	549
Емшекпен емізеді (жүкті емес)	92,2	7,4	0,3	0,0	7,8	0,9	0,0	0,3	1,2	268
Екеуі де емес	78,8	17,0	3,3	0,9	21,2	6,8	0,4	0,6	7,8	13197
Ауқаттылық индексі бойынша квинтиль										
Ең кедей	91,5	7,8	0,5	0,2	8,5	3,6	0,1	0,1	3,8	2528
Екінші	86,7	12,2	0,7	0,3	13,3	4,5	0,0	0,2	4,8	2599
Орташа	81,6	15,4	2,0	1,0	18,4	5,3	0,3	0,4	5,9	2743

	Ешқашан шылым (сигарет) және басқа темекі өнімдерін тартпаған	Бұрын–соңды тартқан:				Соңғы айда бір немесе одан көп күн тартты				15-49 жас тобындағы әйелдер саны
		тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін	тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін ¹	
Төртінші	72,5	21,6	4,6	1,4	27,5	8,3	0,4	0,7	9,5	2839
Ең бай	67,7	24,1	7,0	1,2	32,3	9,8	1,1	1,2	12,1	3305
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі										
Қазақтар	89,5	8,6	1,2	0,7	10,5	2,1	0,1	0,4	2,6	9003
Орыстар	52,8	37,2	8,8	1,2	47,2	18,0	1,2	1,3	20,4	3168
Басқалар	74,2	21,4	3,3	1,1	25,8	8,4	0,4	0,4	9,2	1843
Барлығы	79,2	16,8	3,2	0,8	20,8	6,5	0,4	0,6	7,5	14014

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ ТА.1 көрсеткіші.

ТА.1М - кестесі. Бұрын–соңды және қазіргі күні темекі өнімдерін тарту

Темекі өнімдерінің түрлері бойынша 15-59 жас тобындағы ерлердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ешқашан шылым (сигарет) және басқа темекі өнімдерін тартпаған	Бұрын–соңды тартқан:				Соңғы айда бір немесе одан көп күн ішінде темекі өнімін тартты				15-49 жас тобындағы ерлер саны
		тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін	тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін ¹	
Жасы										
15-19	69,7	18,5	9,2	2,6	30,3	7,2	1,2	2,3	10,7	394
20-24	32,3	42,7	24,4	0,6	67,7	36,6	5,6	1,0	43,3	433
25-29	24,6	50,5	24,6	0,2	75,4	52,8	4,4	1,6	58,8	434
30-34	20,7	59,6	19,1	0,5	79,3	59,4	2,2	1,0	62,6	548
35-39	14,5	64,5	20,6	0,4	85,5	64,0	2,5	0,5	67,1	539
40-44	20,3	61,9	17,8	0,0	79,7	58,6	3,2	0,7	62,4	453
45-49	18,7	64,1	16,6	0,7	81,3	59,3	1,6	1,7	62,7	432
50-54	17,5	62,5	19,3	0,8	82,5	56,1	1,8	1,5	59,4	361
55-59	16,1	70,0	12,7	1,2	83,9	55,7	1,6	3,7	61,0	251
Өңір										
Ақмола	16,4	62,4	20,1	1,1	83,6	56,1	2,7	1,6	60,5	178
Ақтөбе	38,2	51,8	9,6	0,4	61,8	42,8	0,5	0,0	43,4	182
Алматы	24,9	65,7	9,4	0,0	75,1	52,0	0,5	0,0	52,5	423
Алматы қаласы	25,8	45,1	28,5	0,6	74,2	40,7	6,7	1,6	49,0	302
Астана қаласы	17,3	46,1	36,6	0,0	82,7	54,8	2,7	1,0	58,6	125
Атырау	43,6	56,2	0,3	0,0	56,4	48,4	0,0	0,0	48,4	112
Шығыс Қазақстан	25,3	66,7	8,0	0,0	74,7	61,3	0,0	0,0	61,3	340
Жамбыл	15,9	62,9	19,3	1,8	84,1	45,7	2,6	2,4	50,7	240
Батыс Қазақстан	22,8	64,6	12,2	0,4	77,2	55,8	0,8	0,0	56,6	158
Қарағанды	11,4	50,0	37,4	1,3	88,6	57,3	6,1	2,2	65,6	333

	Ешқашан шылым (сигарет) және басқа темекі өнімдерін тартпаған	Бұрын–соңды тартқан:				Соңғы айда бір немесе одан көп күн ішінде темекі өнімін тартты				15-49 жас тобындағы ерлер саны
		тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін	тек шылымды	шылым мен басқа темекі өнімдерін	басқа темекі өнімдерін	кез келген темекі өнімдерін ¹	
Қостанай	18,1	53,3	27,8	0,7	81,9	57,1	2,6	2,2	61,8	219
Қызылорда	29,9	37,5	30,1	2,5	70,1	44,4	2,2	6,1	52,7	157
Маңғыстау	13,3	39,4	43,8	3,5	86,7	51,1	12,4	12,3	75,8	121
Павлодар	32,7	56,5	9,7	1,0	67,3	54,7	4,4	0,7	59,8	206
Солтүстік Қазақстан	9,8	68,3	20,8	1,1	90,2	62,8	1,0	0,7	64,5	164
Оңтүстік Қазақстан	43,1	46,6	10,3	0,0	56,9	40,7	2,0	0,0	42,7	587
Тұрғылықты жері										
Қалалық	24,6	51,6	22,9	1,0	75,4	49,5	3,9	1,1	54,5	2061
Ауылдық	27,0	58,7	13,9	0,4	73,0	52,2	1,4	1,7	55,4	1785
Білімі										
Бастауыш/ аяқталмаған орта	38,4	49,7	11,6	0,3	61,6	48,2	2,5	0,3	51,0	184
Орта	26,9	58,3	14,0	0,8	73,1	53,4	2,2	1,4	57,0	1444
Орта арнаулы	20,8	56,8	21,8	0,6	79,2	55,6	3,0	1,4	60,1	1261
Жоғары	28,0	48,3	22,8	0,9	72,0	40,7	3,2	1,6	45,5	953
Ауқаттылық индексі бойынша квинтиль										
Ең кедей	29,0	58,7	12,0	0,3	71,0	55,4	0,9	1,5	57,8	737
Екінші	28,7	58,0	12,8	0,5	71,3	50,9	1,6	1,6	54,1	748
Орташа	28,2	53,5	17,4	0,8	71,8	48,4	2,7	1,5	52,6	773
Төртінші	20,7	54,7	23,9	0,7	79,3	50,6	3,8	1,0	55,4	789
Ең бай	22,4	49,9	26,5	1,2	77,6	48,7	4,7	1,4	54,8	799
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі										
Қазақтар	30,7	53,7	14,7	1,0	69,3	46,0	2,3	1,6	49,9	2374
Орыстар	12,9	60,3	26,4	0,4	87,1	63,8	3,8	1,1	68,7	952
Басқалар	26,6	50,5	22,7	0,2	73,4	48,4	3,0	1,1	52,5	520
Барлығы 15-49 жас										
	27,4	52,9	19,1	0,7	72,6	49,8	3,0	1,2	53,9	3233
Барлығы 15-59 жас										
	25,7	54,9	18,7	0,7	74,3	50,7	2,8	1,4	54,9	3846

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ ТА.1 көрсеткіші.

МИКЗ нәтижелері 15-59 жас тобына жататын ерлердің 8,7 пайызы бірінші рет шылымды (сигаретті) 15 жасқа дейін тартқанын көрсетеді (ТА.2М-кестесі). 15-49 жас тобына жататын әйелдер арасындағы бұл көрсеткіш 1,3 пайызды құрайды (ТА.2-кестесі). Бірінші рет шылымды 15 жасқа дейін барлық жастар тобына жататын әйелдердің 0,7 пайызынан 2 пайызына дейін тартқан. Бірінші рет шылымды 15 жасқа дейін 15-29 жас тобына жататын ерлердің шамамен 10 пайызы тартқан, 30 бен 44 жас тобына жататын ерлердің арасында мұндай көрсеткіш 6-8 пайызға

дейін төмендейді және 45-49 жас тобынан бастап олардың үлес салмағы 9,3 пайыздан 15,3 пайыз мөлшеріне дейін арта береді

ТА.2М-кестесінен көрініп тұрғандай қазіргі күні шылымды тартатын ерлердің арасында 36,2 пайызы соңғы 24 сағат ішінде 20–дан аса шылым тартқан. Әйелдер ондай жиі тартпайтыны байқалады: қазіргі күні шылым тартатын әйелдердің арасында 9,1 пайызы ғана соңғы 24 сағат ішінде 20-дан аса шылым тартқан. Соңғы 24 сағат ішінде әйелдердің 26,4 пайызы мен ерлердің 44,3 пайызы 10 немесе одан көп шылым тартқан.

ТА.2-кестесі. Әйелдер арасындағы темекі өнімдерін алғаш рет тартқандағы жасы және тарту жиілігі

15 жасқа дейін бірінші рет шылым (сигарет) тартқан 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі және соңғы 24 сағатта тартқан шылым саны бойынша қазіргі кезде темекі тартатын әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15 жасқа дейін шылым (сигарет) тартқан әйелдердің пайыздық үлесі ¹	15-49 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 24 сағатта тартқан шылым (сигарет) саны				барлығы	Қазіргі күні шылым (сигарет) тартатын 15-49 жас тобындағы әйелдер саны
			5-тен аз	5-9	10-19	20+		
Жасы								
15-19	1,4	2022	(49,7)	(36,6)	(11,0)	(2,7)	100,0	33
20-24	1,6	2178	39,5	30,9	22,4	7,2	100,0	128
25-29	2,1	2016	38,4	32,6	22,8	6,2	100,0	181
30-34	1,7	2005	31,3	31,2	26,7	10,7	100,0	201
35-39	0,7	1901	34,2	31,0	25,3	9,6	100,0	178
40-44	0,9	1919	26,4	30,7	32,7	10,2	100,0	141
45-49	0,7	1972	16,5	35,7	34,7	13,1	100,0	111
Өңір								
Ақмола	2,5	603	49,0	32,1	11,9	7,0	100,0	56
Ақтөбе	0,1	694	(52,5)	(32,5)	(8,9)	(6,1)	100,0	31
Алматы	0,4	1518	(23,1)	(39,4)	(24,3)	(13,3)	100,0	48
Алматы қ.	2,7	1190	21,2	43,7	35,0	0,0	100,0	79
Астана қ.	0,7	539	(39,8)	(33,7)	(18,4)	(8,0)	100,0	26
Атырау	0,1	409	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	8
Шығыс-Қазақстан	1,4	1210	33,1	27,8	30,0	9,2	100,0	122
Жамбыл	0,5	836	(50,1)	(16,8)	(30,7)	(2,4)	100,0	46
Батыс-Қазақстан	1,3	566	(36,4)	(22,3)	(29,5)	(11,7)	100,0	34
Қарағанды	3,2	1274	31,2	27,2	28,2	13,5	100,0	195
Қостанай	1,6	791	28,1	36,3	28,9	6,7	100,0	89
Қызылорда	0,2	553	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	8
Маңғыстау	0,1	461	(23,9)	(30,0)	(43,1)	(0,00)	100,0	20
Павлодар	2,7	746	21,6	30,9	29,0	18,4	100,0	108
Солтүстік Қазақстан	2,5	577	42,7	29,0	23,5	4,9	100,0	65
Оңтүстік Қазақстан	0,4	2048	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	39
Тұрғылықты жері								
Қалалық	1,8	8055	31,8	32,1	27,1	8,9	100,0	771
Ауылдық	0,6	5959	34,8	31,7	23,6	9,9	100,0	202
Білімі								
Бастауыш/ аяқталмаған орта	1,7	553	(20,1)	(49,3)	(18,9)	(11,7)	100,0	40
Орта	1,5	4407	32,4	30,9	26,6	10,1	100,0	324
Орта арнаулы	1,3	4539	29,2	31,2	28,5	11,1	100,0	407
Жоғары	1,1	4489	41,5	31,9	23,3	3,2	100,0	202
Аналық мәртебесі								
Жүкті	2,1	549	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	18
Емшекпен емізеді (жүкті емес)	0,0	268	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2
Екеуі де емес	1,3	13197	32,2	32,0	26,6	9,2	100,0	952
Ауқаттылық индексі бойынша квинтиль								
Ең кедей	0,9	2528	36,7	33,1	22,4	7,8	100,0	93

	15 жасқа дейін шылым (сигарет) тартқан әйелдердің пайыздық үлесі ¹	15-49 жас тобындағы әйелдер саны	Соңғы 24 сағатта тартқан шылым (сигарет) саны					Қазіргі күні шылым (сигарет) тартатын 15-49 жас тобындағы әйелдер саны
			5-тен аз	5-9	10-19	20+	барлығы	
Екінші	0,6	2599	36,3	32,2	22,9	8,7	100,0	118
Орташа	0,7	2743	32,1	27,7	25,7	14,4	100,0	153
Төртінші	1,3	2839	30,6	31,4	27,7	10,3	100,0	250
Ең бай	2,7	3305	31,5	33,9	28,0	6,6	100,0	359
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі								
Қазақтар	0,3	9003	45,7	29,4	20,1	4,8	100,0	202
Орыстар	3,9	3168	27,7	31,8	29,5	10,9	100,0	609
Басқалар	1,7	1843	33,9	35,9	22,5	7,7	100,0	162
Барлығы	1,3	14014	32,5	32,0	26,4	9,1	100,0	973

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ ТА.2 көрсеткіші.

( ) көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген бақылаулар оқиғаларға негізделген.

(*) көрсеткіштер 25-тен аз өлшенбеген бақылаулар оқиғаларға негізделген.

ТА.2М - кестесі. Ерлер арасындағы темекі өнімдерін алғаш рет тартқандағы жасы және тарту жиілігі

15 жасқа дейін бірінші рет шылым (сигарет) тартқан 15-59 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі және соңғы 24 сағатта тартқан шылым саны бойынша қазіргі кезде темекі тартатын ерлердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жасы	15 жасқа дейін шылым (сигарет) тартқан ерлердің пайыздық үлесі ¹	15-49 жас тобындағы ерлер саны	Соңғы 24 сағатта тартқан шылым (сигарет) саны					Қазіргі күні шылым (сигарет) тартатын 15-59 жас тобындағы ерлер саны
			5-тен аз	5-9	10-19	20+	барлығы	
15-19	9,7	394	(21,9)	(17,7)	(37,1)	(23,3)	100,0	33
20-24	10,2	433	11,2	23,3	43,3	22,2	100,0	186
25-29	10,1	434	8,0	16,8	46,0	29,2	100,0	248
30-34	8,9	548	5,6	14,8	45,7	33,9	100,0	338
35-39	6,0	539	5,4	14,8	43,8	36,0	100,0	359
40-44	7,8	453	6,0	10,7	46,5	36,8	100,0	280
45-49	9,3	432	6,5	9,4	40,6	43,5	100,0	264
50-54	11,0	361	7,8	7,3	41,3	43,6	100,0	209
55-59	15,3	251	5,2	10,7	35,0	49,1	100,0	144
Өңір								
Ақмола	19,7	178	9,0	6,4	44,5	40,2	100,0	105
Ақтөбе	3,1	182	12,4	22,2	27,3	38,0	100,0	79
Алматы	2,0	423	4,6	25,0	56,5	14,0	100,0	222
Алматы қаласы	23,7	302	9,2	31,0	36,1	23,7	100,0	143
Астана қаласы	3,5	125	1,0	7,5	19,5	72,0	100,0	72
Атырау	2,0	112	2,2	1,4	54,1	42,3	100,0	54
Шығыс Қазақстан	9,5	340	7,1	6,7	47,5	38,7	100,0	208
Жамбыл	5,3	240	10,4	7,8	29,1	52,7	100,0	116
Батыс Қазақстан	7,8	158	9,6	10,5	32,1	47,8	100,0	90
Қарағанды	19,5	333	15,6	15,7	35,7	33,0	100,0	214
Қостанай	11,7	219	4,2	9,9	39,2	46,7	100,0	131

	15 жасқа дейін шылым (сигарет) тартқан ерлердің пайыздық үлесі ¹	15-49 жас тобындағы ерлер саны	Соңғы 24 сағатта тартқан шылым (сигарет) саны					Қазіргі күні шылым (сигарет) тартатын 15-59 жас тобындағы ерлер саны
			5-тен аз	5-9	10-19	20+	барлығы	
Қызылорда	3,2	157	13,3	11,8	50,7	24,3	100,0	73
Маңғыстау	2,7	121	0,8	2,1	65,0	32,0	100,0	77
Павлодар	13,6	206	1,3	4,4	55,4	39,0	100,0	122
Солтүстік Қазақстан	28,9	164	7,7	9,2	24,9	58,2	100,0	105
Оңтүстік Қазақстан	0,3	587	2,1	17,8	53,6	26,4	100,0	251
Тұрғылықты жері								
Қалалық	12,0	2061	7,4	15,2	42,1	35,3	100,0	1103
Ауылдық	6,3	1785	6,5	11,6	44,7	37,1	100,0	957
Білімі								
Бастауыш/ аяқталмаған орта	13,1	184	1,5	6,5	42,4	49,6	100,0	94
Орта	8,8	1444	6,5	12,0	40,4	41,1	100,0	807
Орта арнаулы	10,9	1261	6,7	12,8	42,7	37,7	100,0	739
Жоғары	7,6	953	9,8	19,4	49,9	20,9	100,0	419
Ауқаттылық индексі бойынша квинтиль								
Ең кедей	5,2	737	5,9	12,4	42,5	39,1	100,0	415
Екінші	7,5	748	9,4	9,9	40,8	39,9	100,0	394
Орташа	9,6	773	4,9	13,6	46,1	35,4	100,0	396
Төртінші	12,0	789	8,0	13,0	44,4	34,6	100,0	429
Ең бай	12,3	799	6,8	18,4	42,7	32,1	100,0	427
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі								
Қазақтар	4,9	2374	8,7	13,6	45,9	31,8	100,0	1149
Орыстар	19,5	952	4,7	12,7	38,2	44,3	100,0	644
Басқалар	11,2	520	5,3	15,1	44,5	35,1	100,0	267
Барлығы (15-49 жас)								
	8,7	3233	7,1	14,5	44,3	34,2	100,0	1707
Барлығы (15-59 жас)								
	9,4	3846	7,0	13,5	43,3	36,2	100,0	2060

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ ТА.2 көрсеткіші.

( ) көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген бақылаулар оқиғаларға негізделген.

(*) көрсеткіштер 25-тен аз өлшенбеген бақылаулар оқиғаларға негізделген.

Алкогольді ішімдіктерді ішу

ТА.3-кестесінде әйелдер арасында алкогольді ішімдіктерді ішу туралы деректер келтірілген.

15-49 жас тобындағы әйелдердің 26,6 пайызы соңғы айда бір немесе одан да көп күн ішінде алкогольді ішімдіктің кемінде бір порциясын (өлшемін) ішкен. Бұл жас тобындағы әйелдердің 1 пайызына жуығы алкогольді ішімдікті бірінші рет 15 жасқа дейін ішкен. Жасырақ жас топтары өкілдерінің ішінде 15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті бірінші рет ішкен әйелдердің үлесі үлкен жас топтары өкілдерінің қарағанда жоғары.

ТА.3М-кестесінде алкогольді ішімдіктерді ішетін ерлердің үлесі әйелдер арасындағы осын-

дай үлестен көп, 15-49 жас тобындағы ерлердің 45,6 пайызы соңғы ай ішінде алкогольдің кемінде бір немесе одан да көп порциясын (өлшемін) ішкен. 15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті бірінші рет ішкен ерлердің үлесі әйелдердің үлесіне қарағанда жоғары (15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті бірінші рет ішкен 15-49 жас тобындағы ерлердің 3,4 пайызы 15-49 жас тобындағы әйелдердің 0,9 пайызымен салыстырғанда).

Ерлер мен әйелдер арасында алкогольді ішімдіктерді ішуде ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер мен тұрғылықты жеріне қарай кейбір айырмашылықтар байқалады. Соның ішінде,

алкогольді ішімдікті ішудің таралуы ең кедей үй шаруашылықтарындағы (16,8 пайыз) әйелдермен салыстырғанда ең бай үй шаруашылықтарындағы (34,3 пайыз) әйелдер, сондай-ақ ауылдық жерлерде тұратын әйелдермен (21,2 пайыз) салыстырғанда қалалық жерлерде тұратын әйелдер (30,5 пайыз) арасында жоғары. Алкогольді ішімдікті ішу елдің барлық өңірлеріне тән. Алайда, алкогольды ішімдікті ішетін әйелдердің ең жоғары үлестері Солтүстік Қазақстан (48,5 пайыз), Павлодар (46,6 пайыз), Қостанай (43,4 пайыз) мен Қарағанды облыстарында бақыланды (40,5 пайыз), ал алкогольды ішімдік-

ті ең аз ішетін Қызылорда облысында тұратын әйелдер болды (5,3 пайыз).

Ауқаттылығы бойынша ең кедей үй шаруашылықтарында тұратын ерлермен салыстырғанда (45,8 пайыз) ең бай үй шаруашылықтарында тұратын ерлер (52,5 пайыз), және ауылдық жерлерде тұратын ерлермен (42,7 пайыз) салыстырғанда қалалық жерлерде тұратын ерлер (49,6 пайыз) арасында алкогольді ішімдікті ішу жиі кездеседі. Алкогольді ішімдікті ішудің ең аз пайызы Қызылорда мен Маңғыстау облыстарында кездеседі (тиісінше 26,2 мен 27,8 пайыз).

ТА.3 - кестесі. Әйелдер арасында алкогольді ішімдікті ішу

15-49 жас тобындағы алкогольді ішімдікті ішіп көрмеген әйелдердің пайыздық үлесі, 15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті бірінші рет ішкен әйелдердің пайыздық үлесі, және соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жасы	Әйелдердің пайыздық үлесі:			15-49 жас тобындағы әйелдер саны
	алкогольді ішімдікті ішіп көрмеген	15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ¹	соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ²	
15-19	81,0	1,7	6,9	2022
20-24	48,5	1,1	21,3	2178
25-29	38,6	1,4	27,5	2016
30-34	33,0	0,5	30,7	2005
35-39	32,5	0,4	32,7	1901
40-44	30,3	0,9	33,8	1919
45-49	32,5	0,6	34,4	1972
Өңір				
Ақмола	25,2	1,3	36,0	603
Ақтөбе	47,4	0,3	19,9	694
Алматы	54,2	0,4	18,3	1518
Алматы қаласы	53,4	1,2	22,8	1190
Астана қаласы	51,4	0,2	13,4	539
Атырау	62,0	0,2	14,3	409
Шығыс Қазақстан	37,9	1,9	31,8	1210
Жамбыл	46,9	0,3	23,5	836
Батыс Қазақстан	29,9	0,9	34,2	566
Қарағанды	29,5	2,0	40,5	1274
Қостанай	21,8	1,6	43,4	791
Қызылорда	67,1	0,0	5,3	553
Маңғыстау	55,7	0,1	14,4	461
Павлодар	23,9	1,8	46,6	746
Солтүстік Қазақстан	16,3	2,7	48,5	577
Оңтүстік Қазақстан	50,8	0,1	16,1	2048
Тұрғылықты жері				
Қалалық	38,3	1,2	30,5	8055
Ауылдық	48,5	0,5	21,2	5959

	Әйелдердің пайыздық үлесі:			15-49 жас тобындағы әйелдер саны
	алкогольді ішімдікті ішіп көрмеген	15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ¹	соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ²	
Білімі				
Бастауыш/аяқталмаған орта	73,5	1,5	11,5	553
Орта	48,2	0,9	23,1	4407
Орта арнаулы	36,2	1,1	31,2	4539
Жоғары	39,6	0,8	27,3	4489
Ауқаттылық индексі бойынша квинтиль				
Ең кедей	52,8	0,2	16,8	2528
Екінші	49,4	0,3	20,8	2599
Орташа	43,4	1,2	26,4	2743
Төртінші	37,4	1,1	31,6	2839
Ең бай	33,5	1,7	34,3	3305
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі				
Қазақтар	51,2	0,3	18,6	9003
Орыстар	19,3	2,4	48,5	3168
Басқалар	41,3	1,6	27,8	1843
Барлығы	42,7	0,9	26,6	14014

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ ТА.3 көрсеткіші.

² МИКЗ ТА.4 көрсеткіші.

ТА.3М - кестесі. Ерлер арасында алкогольді ішімдік ішу

15-59 жас тобындағы алкогольді ішімдікті ішіп көрмеген ерлердің пайыздық үлесі, 5 жасқа дейін алкогольді ішімдікті бірінші рет ішкен ерлердің пайыздық үлесі, және соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ерлердің пайыздық үлесі Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ерлердің пайыздық үлесі:			15-59 жас тобындағы ерлер саны
	алкогольді ішімдікті ішіп көрмеген	15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ¹	соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ²	
Жасы				
15-19	70,1	5,0	10,2	394
20-24	30,4	4,9	38,8	433
25-29	23,5	6,0	46,2	434
30-34	17,6	3,6	52,0	548
35-39	15,9	1,5	55,4	539
40-44	18,3	1,3	54,1	453
45-49	10,7	2,3	54,9	432
50-54	8,5	2,5	51,7	361
55-59	12,9	6,0	49,2	251
Өңір				
Ақмола	11,0	7,6	50,1	178
Ақтөбе	31,8	2,8	39,3	182
Алматы	24,8	0,0	33,4	423
Алматы қаласы	35,3	7,1	44,4	302
Астана қаласы	16,8	0,9	46,7	125
Атырау	23,2	0,4	56,4	112

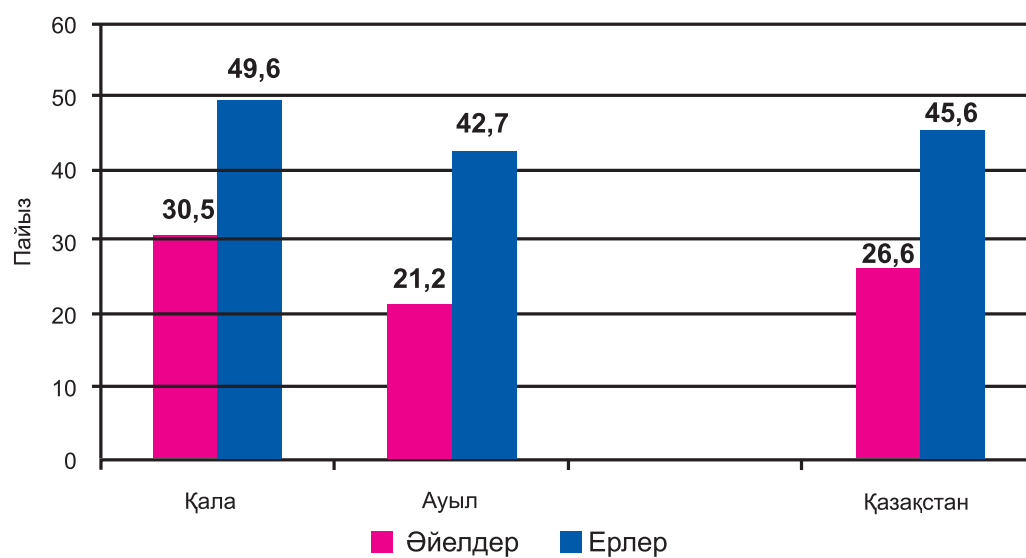
	Ерлердің пайыздық үлесі:			15-59 жас тобындағы ерлер саны
	алкогольді ішімдікті ішіп көрмеген	15 жасқа дейін алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ¹	соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн алкогольді ішімдікті кемінде бір рет ішкен ²	
Шығыс Қазақстан	20,9	3,3	60,1	340
Жамбыл	11,4	4,0	37,6	240
Батыс Қазақстан	11,5	1,8	55,7	158
Қарағанды	10,5	7,5	53,5	333
Қостанай	9,8	4,6	67,9	219
Қызылорда	28,3	0,4	26,2	157
Маңғыстау	14,2	2,5	27,8	121
Павлодар	28,1	2,2	50,1	206
Солтүстік Қазақстан	5,8	14,0	58,9	164
Оңтүстік Қазақстан	42,2	0,3	41,5	587
Тұрғылықты жері				
Қалалық	21,8	4,6	49,6	2061
Ауылдық	24,4	2,1	42,7	1785
Білімі				
Бастауыш/ аяқталмаған орта	38,1	7,1	39,2	184
Орта	24,8	2,7	43,3	1444
Орта арнаулы	17,7	3,8	51,0	1261
Жоғары	24,4	3,6	46,3	953
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер				
Ең кедей	26,4	2,0	45,8	737
Екінші	25,6	2,4	37,9	748
Орташа	24,0	3,5	43,6	773
Төртінші	19,2	4,4	51,7	789
Ең бай	20,3	4,9	52,5	799
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі				
Қазақтар	27,6	1,1	38,7	2374
Орыстар	9,7	8,0	65,2	952
Басқалар	26,3	6,1	47,2	520
Барлығы (15-49 жас)				
	25,4	3,4	45,6	3233
Барлығы (15-59 жас)				
	23,0	3,5	46,4	3846

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ ТА.3 көрсеткіші.

²МИКЗ ТА.4 көрсеткіші.

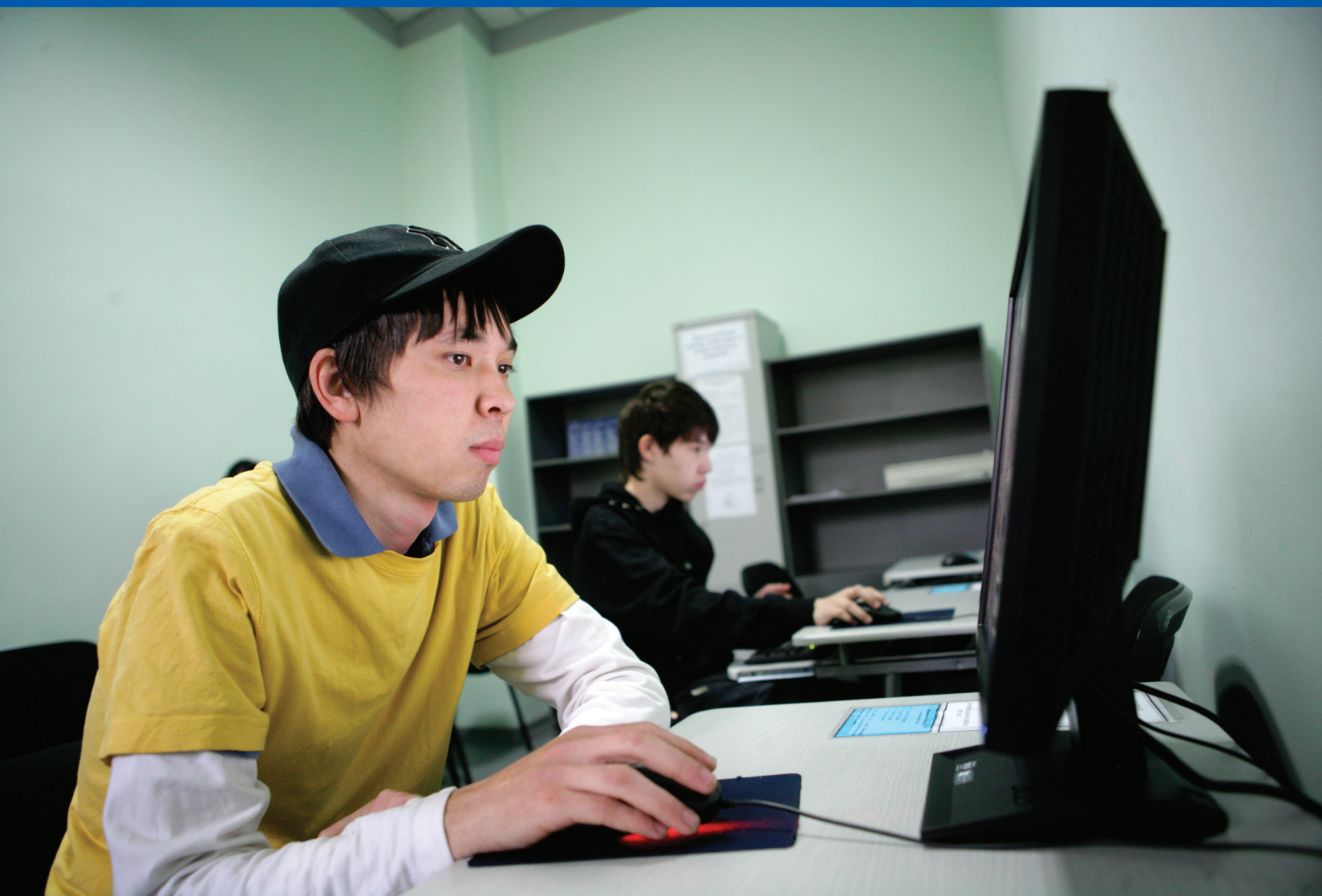
ТА.1 диаграммасы: Соңғы ай ішінде 1 немесе одан көп күн бойы алкогольді ішімдікті ішу, Қазақстан, 2010/11

XIV. Бұқаралық ақпарат құралдарымен байланысу әрі ақпараттық/коммуникациялық технологияларды пайдалану

МИКЗ 2010-2011жж. барысында 15-49 жас тобындағы әйелдер мен 15-59 жас тобындағы ерлердің қандай бұқаралық ақпарат құралдарын (БАҚ) қолданатыны; газет/журналдарды оқудың, телебағдарламаларды қараудың ықпалы, олардың компьютерлер мен Интернеттің пайдаланушылары болып табылуы туралы ақпарат жиналды.

Бұл ақпарат мынаны анықтау үшін қажет:

- респонденттерге газет/журналдар, радио мен теледидар ықпал ете ме;
- респонденттер бүгінгі күні компьютер қолдана ма немесе бұрын–соңды соңғы кезде олар оны қолданды ма;
- респонденттер бүгінгі күні Интернет қолдана ма немесе бұрын–соңды/соңғы кезде олар оны қолданды ма.

БАҚ-қа қол жетімділік

МТ.1 кестесінде аптасына кемінде бір рет газет/журнал оқитын, радио тыңдайтын немесе теледидар көретін әйелдер үлесі көрсетілді.

Қазақстанда әйелдердің 63,9 пайызы аптасына кемінде бір рет газет оқиды, 29,1 пайызы радио тыңдайды немесе 98,4 пайызы теледидар көреді. Тұтастай алғанда, әйелдердің 0,8 пайызы өздеріне БАҚ модулінде белгіленген үшеуінің қандай да біреуінің

тұрақты ықпалын сезінбейді, ал керісінше, әйелдердің 22,9 пайызы аптасына кемінде бір рет аталған БАҚ-дың барлық үш түрінен де ақпарат алады.

Газет оқитындардың жоғарырақ пайызы 35-39 бен 45-49 жас топтарындағы әйелдер үлесіне (67 пайыздан) тиесілі болса, радионы тыңдау - негізінен жасырақ - 15-19 бен 20-24 жас тобындағы әйелдерге тиесілі.

МТ.1 - кестесі. Әйелдер арасында БАҚ-пен байланысу

Апта сайын БАҚ-тың жекелеген түрлерімен пайдаланатын 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі:			Аптасына кемінде бір рет БАҚ-тың үш түрінен де ақпарат алады ¹	Аптасына кемінде бір де бір рет БАҚ-пен байланыспайды	15-49 жас тобындағы әйелдер саны
	аптасына кемінде бір рет газет оқиды	аптасына кемінде бір рет радио тыңдайды	аптасына кемінде бір рет теледидар көреді			
Жасы						
15-19	64,0	39,7	97,2	27,8	0,9	2022
20-24	61,4	35,5	97,8	27,0	1,1	2178
25-29	60,8	29,9	98,9	23,9	0,6	2016
30-34	61,9	25,5	98,6	20,1	0,8	2005
35-39	67,0	25,5	98,5	21,7	0,8	1901
40-44	65,4	23,7	99,2	19,4	0,5	1919
45-49	67,1	23,1	98,9	19,8	0,7	1972
Өңір						
Ақмола	69,1	23,2	97,7	18,9	1,2	603
Ақтөбе	76,6	34,4	98,4	29,0	0,8	694
Алматы	47,3	10,0	99,7	8,4	0,3	1518
Алматы қ.	46,3	42,2	99,0	28,1	0,9	1190
Астана қ.	82,2	78,6	99,5	70,7	0,1	539
Атырау	78,1	44,7	99,8	41,0	0,1	409

	15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі:			Аптасына кемінде бір рет БАҚ-тың үш түрімен де ақпарат алады ¹	Аптасына кемінде бір рет БАҚ-пен байланыспайды	15-49 жас тобындағы әйелдер саны
	аптасына кемінде бір рет газет оқиды	аптасына кемінде бір рет радио тыңдайды	аптасына кемінде бір рет теледидар көреді			
Шығыс Қазақстан	67,1	30,1	96,0	22,4	1,7	1210
Жамбыл	65,8	24,6	99,1	20,6	0,1	836
Батыс Қазақстан	78,4	37,9	98,8	32,3	0,4	566
Қарағанды	69,9	34,7	97,8	27,0	1,1	1274
Қостанай	75,2	24,4	97,8	20,3	1,0	791
Қызылорда	66,2	24,1	98,5	18,8	1,0	553
Маңғыстау	52,4	38,3	99,1	28,1	0,4	461
Павлодар	57,9	37,4	97,6	24,0	1,6	746
Солтүстік Қазақстан	72,8	28,5	97,6	20,8	0,7	577
Оңтүстік Қазақстан	59,6	13,3	99,1	10,9	0,6	2048
Тұрғылықты жері						
Қалалық	66,3	39,1	98,1	30,4	0,8	8055
Ауылдық	60,6	15,7	98,9	12,8	0,8	5959
Білімі						
Бастауыш/ аяқталмаған орта	51,0	24,7	97,7	16,6	1,8	553
Орта	51,7	19,3	98,6	13,6	1,0	4407
Орта арнаулы	67,2	29,5	98,7	23,3	0,7	4539
Жоғары	74,4	39,1	98,3	32,6	0,5	4489
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	52,4	12,1	97,9	9,3	1,6	2528
Екінші	61,8	18,2	99,4	15,0	0,2	2599
Орташа	66,3	27,8	97,5	21,3	0,7	2743
Төртінші	67,7	38,4	98,8	30,4	0,7	2839
Ең бай	69,0	43,9	98,6	34,5	0,8	3305
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	64,7	28,3	98,6	22,9	0,7	9003
Орыстар	66,6	35,5	98,1	26,8	1,0	3168
Басқалар	55,2	22,6	98,2	16,5	1,0	1843
Барлығы	63,9	29,1	98,4	22,9	0,8	14014

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ МТ.1 көрсеткіші.

БАҚ–тың барлық түрімен байланысуда, біріншіден, баспасөз БАҚ–ы және радиомен байланысудың тұрғылықты жеріне, білімі және үй шаруашылығының әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне байланысты айрықша ерекшеліктер байқалады. МТ.1 кестесінің деректерінен көрініп тұрғандай, БАҚ–тың барлық түрлерімен байланысудың жоғары көрсеткіші (27-27,8 пайыздан) – 15-19 пен 20-24 жас тобындағы әйелдер үлесіне тиеді, ал 40-44 пен 45-49 жас тобындағы әйелдер үшін бұл көрсеткіш айтарлықтай төмен және тиісінше 19,4 пен 19,8 пайызды құрады.

Жоғары білімі бар әйелдер (32,6 пайыз) бастауыш/аяқталмаған орта және орта білімі бар әйелдермен (тиісінше 16,6 және 13,6 пайыз)

салыстырғанда БАҚ–тың үш түрімен де екі еседей жиі байланысу бейімдігін байқатады. Осылайша, ауқаттылық индексі бойынша ең бай үй шаруашылықтарына жататын әйелдердің 34,5 пайызы БАҚ–тың үш түрінен де ақпарат алған, сонымен бірге, ең кедей үй шаруашылықтарындағы әйелдер үшін осындай көрсеткіш тек 9,3 пайызды құрады. БАҚ–тың барлық түрлерімен байланысудың жиілігі қалалық жерлерде тұратын әйелдер арасында ауылдық аумақтарда тұратын әйелдерге қарағанда екі есе көп (тиісінше 30,4 пайыз пен 12,8 пайыз). Өңірлік кесіндіде БАҚ–тың үш түрімен де байланысу жиілігінің ең жоғары деңгейі Астана қаласында байқалады (70,7 пайыз), ал ең төмен деңгейі

Алматы (8,4 пайыз) және Оңтүстік Қазақстан (10,9 пайыз) облыстарында байқалады.

МТ.1М-кестесінен көрініп тұрғандай, әйелдерге қарағанда 15-59 жас тобындағы ерлер БАҚ ықпалына жүгінудің сәл жоғары деңгейін көрсетеді. Ерлердің 61,7 пайызы аптасына кемінде бір рет газет оқиды, 40 пайызы радио тыңдайды, 98,6 пайызы теледидар көреді. Ерлердің 0,7 пайызы БАҚ-тың үш түрінің қайсыбірінің тұрақты түрдегі ықпалын сезінбейді. 30,3 пайызы БАҚ-тың үш түрінің бәрінен де аптасына кемінде бір рет ақпарат алып отырады.

Бұл кестеден көрініп тұрғандай, БАҚ ықпалына жүгіну мен басты сипаттамалардың арасындағы өзара байланыстар әйелдер арасында байқалатын ахуалға ұқсас. Дегенмен, әйелдер мен ер адамдардың жасына қарай БАҚ-пен қарым-қатынас жасау модельдерінде аздаған айырмашылықтар бар. Жас әйелдер үлкен жастағы әйелдерге қарағанда көбірек ықтималдықпен апта сайын БАҚ-тың үш түрлерімен де байланысады, ал үлкен жастағы ерлерге қарағанда жас ерлер апта сайын БАҚ-тың үш түрлерімен азырақ байланысады, себебі олардың аптасына кемінде бір рет газет оқып немесе радио тыңдауға ықыласы төмендеу.

МТ.1М - кестесі. Ерлер арасында БАҚ-пен байланысу

Апта сайын БАҚ-тың жекелеген түрлерімен байланысатын 15-59 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15-59 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі:			Аптасына кемінде бір рет БАҚ-тың үш түрінен де ақпарат алады ¹	Аптасына кемінде бір рет БАҚ-пен байланыспайды	15-59 жас тобындағы ерлер саны
	аптасына кемінде бір рет газет оқиды	аптасына кемінде бір рет радио тыңдайды	аптасына кемінде бір рет теледидар көреді			
Жасы						
15-19	45,6	39,6	97,9	22,4	0,7	394
20-24	49,7	44,1	98,0	28,6	0,5	433
25-29	59,1	45,6	98,5	35,6	0,9	434
30-34	62,6	42,5	99,3	32,8	0,7	548
35-39	62,9	37,8	98,4	30,2	0,4	539
40-44	64,5	40,9	99,5	30,4	0,5	453
45-49	73,7	36,4	98,2	31,0	0,8	432
50-54	70,1	36,3	98,5	31,7	1,3	361
55-59	70,1	33,1	99,3	27,8	0,7	251
Өңір						
Ақмола	74,2	41,3	98,2	35,2	0,7	178
Ақтөбе	74,0	38,3	98,2	30,0	1,8	182
Алматы	43,5	14,8	99,7	9,7	0,3	423
Алматы қ.	73,3	76,4	99,6	60,7	0,0	302
Астана қ.	63,1	80,7	100,0	58,2	0,0	125
Атырау	77,8	13,0	98,9	12,5	1,1	112
Шығыс Қазақстан	58,3	33,9	98,5	23,3	0,4	340
Жамбыл	59,7	57,6	98,7	38,2	1,3	240
Батыс Қазақстан	67,0	42,7	95,8	33,4	2,3	158
Қарағанды	76,5	58,6	97,3	46,5	0,6	333
Қостанай	69,2	28,4	96,3	21,4	1,9	219
Қызылорда	74,2	42,9	99,0	35,6	0,0	157
Маңғыстау	53,9	43,4	98,5	25,7	1,5	121
Павлодар	75,3	57,8	98,2	46,6	1,4	206
Солтүстік Қазақстан	78,7	46,4	98,1	37,9	0,3	164
Оңтүстік Қазақстан	37,0	15,9	99,8	11,4	0,0	587

	15-59 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі:			Аптасына кемінде бір рет БАҚ-тың үш түрінен де ақпарат алады ¹	Аптасына кемінде бір рет БАҚ-пен байланыспайды	15-59 жас тобындағы ерлер саны
	аптасына кемінде бір рет газет оқиды	аптасына кемінде бір рет радио тыңдайды	аптасына кемінде бір рет теледидар көреді			
Тұрғылықты жері						
Қалалық	68,2	53,6	98,2	41,9	0,8	2061
Ауылдық	54,3	24,2	99,1	16,9	0,6	1785
Білімі						
Бастауыш/аяқталмаған орта	43,2	34,7	97,5	16,3	2,0	184
Орта	50,6	30,0	99,2	19,8	0,6	1444
Орта арнаулы	66,1	43,5	98,8	33,8	0,5	1261
Жоғары	76,6	51,6	97,9	44,3	0,9	953
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер						
Ең кедей	44,8	22,1	98,7	14,6	1,1	737
Екінші	53,4	24,8	99,2	17,9	0,3	748
Орташа	66,1	38,7	98,2	28,2	0,5	773
Төртінші	67,2	51,8	98,4	40,3	1,0	789
Ең бай	75,5	60,4	98,7	48,6	0,6	799
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі						
Қазақтар	60,9	37,5	98,7	27,9	0,5	2374
Орыстар	68,4	49,7	98,4	39,4	1,1	952
Басқалар	53,2	33,6	98,7	24,5	0,7	520
Барлығы (15-49 жас)						
	60,1	40,9	98,6	30,3	0,6	3233
Барлығы (15-59 жас)						
	61,7	40,0	98,6	30,3	0,7	3846

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ МТ.1 көрсеткіші.

Ақпараттық/коммуникациялық технологияларды пайдалану

Компьютерлер мен Интернетті пайдалану туралы сұрақтар тек 15-24 жас тобындағы ерлер мен әйелдерге берілді.

МТ.2-кестесінде және МТ.1 диаграммасында көрсетілгендей, 15-24 жас тобындағы әйелдердің 95,1 пайызы бұрын–соңды компьютерді пайдаланған, 83,6 пайызы компьютерді соңғы жыл ішінде пайдаланған, ал 71 пайызы өткен айда аптасына кемінде бір рет пайдаланған. Тұтастай алғанда 15-24 жас тобындағы әйелдердің 76,6 пайызы бұрын–соңды Интернетті пайдаланған, ал 67,5 пайызы соңғы жыл ішінде Интернетке жүгінген. Зерттеуде анықталғандай, соңғы ай ішінде жас әйелдердің 54 пайызы аптасына кемінде бір рет Интернетті пайдаланған.

Соңғы 12 айда компьютерді де, Интернетті де пайдаланғандар арасында 15-19 жас тобындағы

әйелдер көбірек орын алады (тиісінше 92,1 және 72,9 пайыз). Сонымен бірге, компьютер мен Интернетті пайдалану тұрғылықты жерге, сонымен қатар білім және үй шаруашылығының ауқаттылық деңгейіне де тікелей тәуелді.

Осылайша, ауылдық жерлерде тұратын (74,2 пайыз бен 48,7 пайыз) әйелдермен салыстырғанда қалалық жерлерде тұратын әйелдер үлесіне компьютер мен Интернетті пайдаланудың жоғарырақ деңгейі тиесілі (тиісінше 90,6 мен 81,3 пайыз).

Соңғы жылда компьютер қолданғаны жөнінде орта білімі бар әйелдердің 71,1 пайызы және жоғары білімі бар әйелдердің 92,8 пайызы, ал Интернетті – тиісінше әйелдердің 50,5 және 84,2 пайызы мәлімдеген.

Соңғы 12 ай ішінде Интернетті жиірек Қостанай, Қарағанды, Павлодар облыстарында

және Астана мен Алматы қалаларында тұратын әйелдер (77,5 -94,8 пайыз) пайдаланған, ал неғұрлым азырақ – Алматы, Жамбыл, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстарында тұратын әйелдер (58,2-40,6 пайыз) пайдаланған, белсен-

ді пайдаланушылар ішінде ең бай квинтильдегі үй шаруашылықтарында тұратын жас әйелдер үлесі 91,2 пайыз құрайды, ал ең кедей квинтильдегі үй шаруашылықтарындағы әйелдер үлесіне 35,3 пайыз тиесілі.

МТ.2 – кестесі. Әйелдер арасында компьютер мен Интернетті пайдалану

15-24 жас тобындағы бұрын–соңды компьютер пайдаланған жас әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде компьютер пайдаланған әйелдердің пайыздық үлесі және соңғы ай ішінде компьютер мен Интернетті пайдалану жиілігі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі:			15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі			15-24 жас тобындағы әйелдер саны
	бұрын-соңды компьютерді пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде компьютерді пайдаланды ¹	соңғы айда компьютерді аптасына кемінде бір рет пайдаланды	бұрын-соңды Интернетті пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде Интернетті пайдаланды ²	соңғы айда Интернетті аптасына кемінде бір рет пайдаланды	
Жасы							
15-19	97,1	92,1	80,4	79,1	72,9	58,3	2022
20-24	93,3	75,8	62,2	74,2	62,5	50,1	2178
Өңір							
Ақмола	96,6	86,7	68,8	75,6	71,4	53,2	152
Ақтөбе	96,7	86,4	75,5	90,9	71,8	61,2	210
Алматы	93,5	76,5	59,4	71,7	58,2	39,5	511
Алматы қаласы	99,5	95,9	89,6	98,6	94,8	82,1	314
Астана қаласы	99,6	96,2	89,8	97,8	94,8	85,7	168
Атырау	97,9	92,9	71,8	84,7	74,1	58,3	135
Шығыс Қазақстан	96,9	87,1	77,4	77,9	67,2	56,2	349
Жамбыл	94,1	76,1	65,6	73,2	57,9	44,4	252
Батыс Қазақстан	94,0	84,5	75,9	79,4	73,0	62,8	164
Қарағанды	94,5	86,2	78,1	84,2	77,6	65,0	366
Қостанай	98,7	89,0	78,0	83,2	77,5	67,4	224
Қызылорда	96,3	83,6	62,2	69,3	57,3	42,1	162
Маңғыстау	95,9	85,8	75,1	89,1	79,6	65,1	158
Павлодар	98,0	89,7	79,5	84,8	78,7	67,1	205
Солтүстік Қазақстан	96,9	87,9	68,5	79,5	73,1	50,4	146
Оңтүстік Қазақстан	89,0	71,2	55,8	48,6	40,6	28,6	685
Тұрғылықты жері							
Қалалық	97,7	90,6	81,4	87,9	81,3	69,5	2422
Ауылдық	91,6	74,2	56,8	61,2	48,7	33,0	1779
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	96,9	93,8	82,3	73,1	67,0	51,7	307
Орта	89,2	71,1	57,1	60,8	50,5	37,4	1330
Орта арнаулы	97,1	84,9	69,7	79,1	68,0	52,9	1224
Жоғары	98,9	92,8	83,4	91,0	84,2	72,3	1337
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	86,8	66,2	47,0	47,5	35,3	22,5	799
Екінші	94,2	76,4	58,1	64,7	52,7	35,6	790

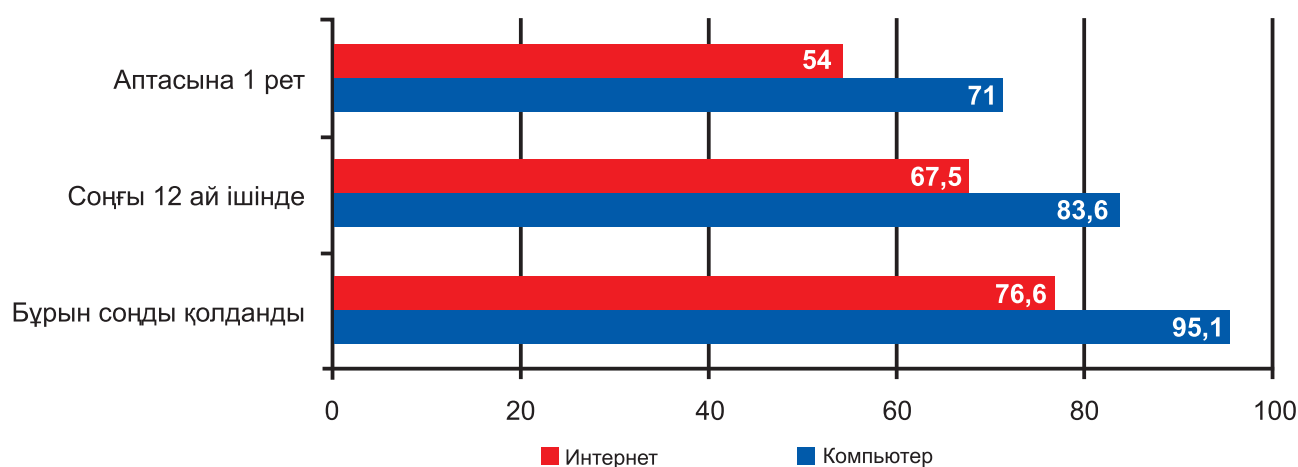
	15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі:			15-24 жас тобындағы әйелдердің пайыздық үлесі			15-24 жас тобындағы әйелдер саны
	бұрын-соңды компьютерді пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде компьютерді пайдаланды ¹	соңғы айда компьютерді аптасына кемінде бір рет пайдаланды	бұрын-соңды Интернетті пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде Интернетті пайдаланды ²	соңғы айда Интернетті аптасына кемінде бір рет пайдаланды	
Орташа	96,9	85,4	74,2	83,1	70,9	54,1	884
Төртінші	97,9	92,3	81,6	89,7	83,3	72,2	822
Ең бай	98,9	95,7	90,5	94,3	91,2	81,5	906
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	96,0	84,6	71,1	76,0	66,3	52,6	2842
Орыстар	96,0	88,8	78,1	86,3	80,2	68,0	807
Басқалар	89,1	71,3	59,8	65,4	55,4	41,1	553
Барлығы	95,1	83,6	71,0	76,6	67,5	54,0	4201

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹МИКЗ МТ.2 көрсеткіші.

² МИКЗ МТ.3 көрсеткіші.

МТ.1 диаграммасы: Қолдану жиілігі бойынша компьютер мен Интернетті қолданатын 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010/11

МТ.2М-кестесінде және МТ.1М диаграммасында көрсетілгендей, соңғы 12 ай ішінде жас ерлердің 82,4 пайызы компьютер пайдаланған, ал 69,7 пайызы кемінде бір рет Интернетті пайдаланған.

Қалалық жерлерде тұратын 15-24 жас тобындағы (тиісінше 91,6 бен 82,3 пайыз) ерлер ауылдық жерлерде тұратын ерлермен (тиісінше 70,5 бен 53,4 пайыз) салыстырғанда компьютер мен Интернетті жиірек пайдаланады.

Соңғы жыл ішінде компьютер қолданғаны жөнінде орта білімі бар ерлердің 70 пайызы және жоғары білімі бар ерлердің 86,8 пайызы хабарла-

ды, ал Интернетпен пайдалану тиісінше 52,4 және 85,4 пайыз.

Компьютерді пайдаланушылар ішінде ауқаттылығы ең төмен үй шаруашылықтарында тұратын жас ерлер үлесі 58,5 пайызбен салыстырғанда ауқаттылығы ең жоғары үй шаруашылықтарында тұратын жас ерлер үлесі 99,6 пайыз болған, ал Интернетті пайдалану болса тиісінше 93 және 39,3 пайыз болған.

Қарастырылып отырған жас топтарында 15-19 жастағы ерлер компьютер және Интернетті (91,3 бен 75,8 пайыз) 20-24 жастағы ерлермен (74,3 бен 64,1 пайыз) салыстырғанда жиірек пайдаланады.

MT.2M - кестесі. Ерлер арасында компьютер мен Интернетті пайдалану

15-24 жас тобындағы бұрын–соңды компьютер пайдаланған жас ерлердің пайыздық үлесі, соңғы 12 ай ішінде компьютер пайдаланған ерлердің пайыздық үлесі және соңғы ай ішінде компьютер мен Интернет пайдалану жиілігі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі:			15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі			15-24 жас тобындағы ерлер саны
	бұрын-соңды компьютерді пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде компьютерді пайдаланды ¹	соңғы айда компьютерді кемінде аптасына бір рет пайдаланды	бұрын-соңды Интернетті пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде Интернетті пайдаланды ²	соңғы айда Интернетті кемінде аптасына бір рет пайдаланды	
Жасы							
15-19	97,9	91,3	79,9	85,5	75,8	60,3	394
20-24	96,4	74,3	60,7	80,1	64,1	51,5	433
Өңір							
Ақмола	98,3	91,2	74,1	79,4	72,6	59,2	41
Ақтөбе	100,0	92,8	83,1	94,6	83,5	71,4	47
Алматы	92,9	67,0	55,5	69,8	53,3	40,2	97
Алматы қаласы	100,0	98,3	94,2	100,0	98,3	94,2	73
Астана қаласы	99,2	93,1	72,3	92,6	84,5	64,8	33
Атырау	100,0	93,1	72,2	91,9	69,2	60,7	29
Шығыс Қазақстан	(100,0)	(89,0)	(72,7)	(82,8)	(69,9)	(55,6)	45
Жамбыл	96,2	84,4	64,9	69,0	67,0	34,4	56
Батыс Қазақстан	(98,2)	(83,1)	(76,7)	(76,7)	(69,5)	(59,8)	30
Қарағанды	(100,0)	(91,7)	(89,1)	(69,9)	(64,1)	(61,6)	51
Қостанай	100,0	89,5	84,0	89,8	79,0	64,5	49
Қызылорда	(100,0)	(81,0)	(73,9)	(77,5)	(62,3)	(48,6)	32
Маңғыстау	(92,7)	(90,1)	(64,9)	(84,7)	(83,3)	(54,4)	30
Павлодар	(97,6)	(95,2)	(87,3)	(89,1)	(82,4)	(72,8)	36
Солтүстік Қазақстан	(94,9)	(81,5)	(71,2)	(75,5)	(70,5)	(51,8)	23
Оңтүстік Қазақстан	94,0	62,6	45,7	84,2	54,0	39,1	154
Тұрғылықты жері							
Қалалық	98,6	91,6	81,9	91,1	82,3	69,8	465
Ауылдық	95,1	70,5	54,3	71,8	53,4	37,6	361
Білімі							
Бастауыш/аяқталмаған орта	97,9	96,3	87,2	81,7	74,1	56,7	69
Орта	94,5	70,0	54,3	70,8	52,4	38,3	291
Орта арнаулы	99,7	89,2	75,5	87,8	75,5	58,1	259
Жоғары	97,4	86,8	78,9	93,5	85,4	77,0	207
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер							
Ең кедей	89,9	58,5	47,3	57,9	39,3	26,2	140
Екінші	96,9	71,9	51,2	75,6	55,6	40,0	165
Орташа	98,3	84,5	71,7	89,6	74,5	56,4	193
Төртінші	99,7	93,9	83,6	89,9	81,1	65,6	168
Ең бай	99,6	99,6	92,0	95,6	93,0	86,4	160

	15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі:			15-24 жас тобындағы ерлердің пайыздық үлесі			15-24 жас тобындағы ерлер саны
	бұрын-соңды компьютерді пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде компьютерді пайдаланды ¹	соңғы айда компьютерді кемінде аптасына бір рет пайдаланды	бұрын-соңды Интернетті пайдаланып көрген	соңғы 12 ай ішінде Интернетті пайдаланды ²	соңғы айда Интернетті кемінде аптасына бір рет пайдаланды	
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі							
Қазақтар	97,3	82,4	69,2	80,5	66,9	52,3	549
Орыстар	98,8	89,6	80,6	87,5	79,9	71,7	167
Басқалар	93,3	71,5	56,5	85,9	68,0	48,6	111
Барлығы	97,1	82,4	69,8	82,7	69,7	55,7	826

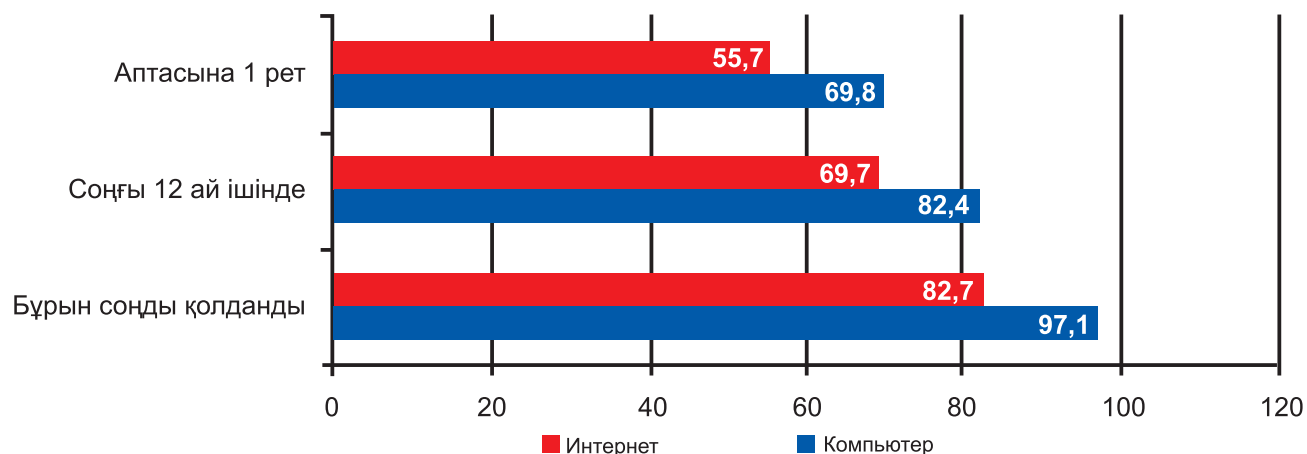
«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ МИКЗ МТ.2 көрсеткіші.

² МИКЗ МТ.3 көрсеткіші.

( ) – көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген бақылаулар оқиғаларға негізделген.

МТ.1М диаграммасы: Қолдану жиілігі бойынша компьютер мен Интернетті қолданатын 15-49 жастағы әрлердердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010/11

XV. Отбасындағы зорлық-зомбылық

1995 жылы Бейжінде Төртінші дүниежүзілік әйелдердің жағдайы жөніндегі конференцияда 189 ел қабылдаған Бейжін декларациясы мен іс-әрекет платформасында оң нәтижелерге ұмтылу керектігі айтылған, әйелдерге қатысты зорлық-зомбылық оларға қатысты тек адам құқықтарын бұзу болып қана қоймай, әйелдердің барлық адам құқықтарын іс жүзіне асыруына бөгет болып табылатыны атап көрсетілген.

Қазіргі күні басты назар негізінен мемлекеттің әйелдерге қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу және оны жою жөніндегі әрекеттерде жауапкершілік жүктенуге тиістілігіне салынып отыр.

Әлемнің барлық елдерінде үсті-үстіне ірі ауқымды адам құқықтарын бұзу әрі гендерлік теңдікке қол жеткізу алдында тұрған үлкен бөгет ретінде әйелдерге қатысты зорлық-зомбылық орын алып отыр.

Халықаралық деңгейде әйелдерге қатысты зорлық-зомбылықпен күреске бағытталған алғашқы бастамалар ең алдымен отбасындағы ахуалға басты назар салды. Әйелдердің зорлық-зомбылыққа қарсы бағытталған белсенді күресі 1980-ші жылдар басында күшейді де, бұл мәселе Әйел онжылдығын шолу мен бағалауға арналған Үшінші дүниежүзілік конференцияда үлкен мәнге ие болды. Әйелдердің жағдайын жақсарту саласындағы Найроби перспективалық стратегияларында күнделікті өмірде әр түрлі формада барлық қоғамдарда бой көрсетіп қалатын әйелдерге қатысты зорлық-зомбылық мәселесінің маңыздылығы мойындалды. Зорлық-зомбылықтың алуан түрлі көріністері теңдестірілді, себебі тұрмыстағы зорлық-зомбылыққа ұшыраған әйелдер ерекше назар салынған нысанға айналды.

Тұрмыстағы зорлық-зомбылық – бұл әр түрлі ахуалда орын алып отырған, жеткілікті мөлшерде көңіл аударылмаған дүниежүзілік құбылыс болып табылады және сәйкес заңнаманың қабылдануын қажет етеді.

Соңғы уақыттарда Қазақстанда тұрмыстағы зорлық-зомбылықтың алдын алу мәселелеріне жеткілікті мөлшерде назар аударылып отыр және 2009 жылы Қазақстан Республикасының «Тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасы» туралы заңы қабылданды, ол тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасын жүзеге асыру жөніндегі мемлекеттік органдар, жергілікті өзін-өзі басқару органдары, ұйымдар және Қазақстан Республикасының азаматтарының іс-әрекетінің құқықтық, экономикалық, әлеуметтік және ұйымдастырушылық негіздерін анықтайды. Бұл заңның шеңберінде тұрмыстық зорлық-зомбылық күш көрсету (тәни), психологиялық, жыныстық және/немесе экономикалық зорлық-зомбылық түрінде бой көрсетуі мүмкін.

1. Тәни зорлық-зомбылық–дене күшін қолданып, денені ауыртып, денсаулыққа қасақана зиян келтіру.

2. Психологиялық зорлық-зомбылық–адамның психикасына қасақана әсер ету, оны қорқыту, қорлау, бопсалау немесе құқық бұзушылықтарды немесе өмірге немесе денсаулыққа қауіп төндіретін, сондай-ақ психикалық, дене және жеке басы дамуының бұзылуына әкелетін әрекеттерді жасауға мәжбүрлеу (еріксіз көндіру) арқылы ар-намысы мен абыройын кемсіту.

3. Жыныстық зорлық-зомбылық–адамның жыныстық қол сұғылмасына немесе жыныстық еркіндігіне қауіп төндіретін құқыққа қарсы қасақана іс-әрекет, сондай-ақ кәмелетке толмағандарға қатысты жыныстық сипаттағы іс-әрекеттер.

4. Экономикалық зорлық-зомбылық–адамды заңмен көзделген құқығы бар тұрғын үйінен, тамағынан, киімінен, мүлкінен, қаражатынан қасақана айыру, бұл денсаулығының және (немесе) психикалық денсаулығының бұзылуына әкеп соғуы мүмкін.

Тұрғын халықтың әйелдерге қатысты зорлық-зомбылықтың әр түрлі формаларының себептері мен салдары туралы хабардарлығының деңгейін арттыру және құқықтар саласында іс жүзіне асырылатын халықаралық стандарттар туралы ой-пікірлер аясын кеңейту МИКЗ шеңберінде зорлық–зомбылық құбылысын өлшеуді жүргізуді талап етті. «Тұрмыстық зорлық-зомбылық» модулі бойынша сұхбат жүргізу үшін үй шаруашылығы ішіндегі әйелдердің арасынан кездейсоқ іріктеме әдісі бойынша 15-49 жас арасындағы тек бір әйелден жауап алынды. Бұл модуль МИКЗ-дың стандартты модулі болып табылмайды, сол себептен МДЗ-ден алынып, бейімделді (ікемделді).

Әрбір үй шаруашылығында дала жұмыстарын өткізу кезінде интервьюерлердің өздері рандомиялық сұрыптау әдісі бойынша іріктеп алған 15-49 жас арасындағы тек бір әйел сауалданды.

Зерттеу нәтижелері бойынша алынған деректер DV.1 - DV.12–кестелерінде келтірілген.

DV.1–кестесіндегі деректер бойынша Қазақстанда 15-49 жас тобындағы әйелдердің арасында бұрын–соңды тәни зорлық-зомбылықты 15 жасынан бастап басынан кешкендер үлесі 12,8 пайызды құрады, олардың жартысы (5,5 пайызы) зерттеу алдындағы 12 ай ішінде орын алған. Соңғы 12 ай ішінде зорлық-зомбылық құрбаны болған әйелдердің 11,4 пайызы бұрын некеде немесе одақта болғандар, ал 6 пайызы қазіргі күні некеде немесе одақта.

Өңірлер бойынша аталған мерзімде келтірілген көрсеткіштер бойынша Қарағанды (10 пайыз),

Павлодар (8,8 пайыз), Солтүстік Қазақстан (8,2 пайыз) облыстары деректері айрықша назарға ілінеді; бұл көрсеткіштің ең төменгі мәндері Қызылорда облысы мен Астана қаласында (1,8-2,2

пайыздан бастап) қалыптасып отыр. Сонымен қатар білімі орта және орта арнаулы деңгейлі әйелдер тәни зорлық-зомбылыққа көбірек ұшырайтыны байқалады (14,8 пайыз).

ДА.1 - кестесі. Тәни зорлық-зомбылықты басынан кешу тәжірибесі

Бұрын–соңды 15 жасынан бастап тәни зорлық-зомбылықты басынан өткерген 15-49 жастағы әйелдердің үлесі және зерттеу алдындағы 12 ай ішінде зорлық-зомбылыққа ұшыраған әйелдердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	15- жасынан бастап тәни зорлық-зомбылықты басынан өткерген әйелдер үлесі				15-49 жастағы әйелдер саны
	бұрын–соңды тәни зорлық-зомбылыққа ұшыраған ¹	соңғы 12 ай ішінде			
		жиі	анда-санда	кез келген жиілікпен	
Өңір					
Ақмола	21,2	1,2	6,0	6,9	504
Ақтөбе	5,6	0,7	2,3	2,9	507
Алматы	13,7	1,1	5,8	6,3	1060
Алматы қаласы	5,1	0,2	2,6	2,6	941
Астана қаласы	3,5	0,1	2,2	2,2	397
Атырау	6,6	1,9	5,0	5,2	282
Шығыс Қазақстан	12,7	1,5	4,9	5,0	975
Жамбыл	8,1	1,2	4,8	5,3	629
Батыс Қазақстан	12,8	0,6	5,5	5,5	424
Қарағанды	22,3	1,4	9,8	10,0	991
Қостанай	20,2	0,4	6,4	6,4	645
Қызылорда	4,4	0,5	1,8	1,8	408
Маңғыстау	9,0	1,1	4,4	5,1	309
Павлодар	22,0	1,5	8,5	8,8	580
Солтүстік Қазақстан	24,7	1,7	7,2	8,2	470
Оңтүстік Қазақстан	8,5	0,9	3,7	4,1	1459
Тұрғылықты жері					
Қалалық	13,1	1,0	5,1	5,4	6163
Ауылдық	12,4	1,0	5,3	5,7	4418
Жасы					
15 - 19	3,7	0,3	1,4	1,5	1009
20 - 24	8,8	0,8	4,2	4,5	1459
25 - 29	12,2	0,8	5,0	5,3	1681
30 - 39	16,0	1,4	7,4	7,9	3440
40 - 49	14,4	0,9	4,5	4,7	2992
Некелік жағдай/одақ					
Қазір некеде/одақта тұрады	11,5	0,7	5,7	6,0	7063
Бұрын некеде/одақта болған	37,2	4,1	10,1	11,4	1239
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	3,5	0,1	0,9	0,9	2279
Білімі					
Бастауыш/аяқталмаған орта	10,5	0,9	5,4	5,7	340
Орта	14,8	1,3	6,4	6,8	3278
Орта арнаулы	14,8	1,0	5,5	5,9	3436
Жоғары	9,2	0,7	3,7	3,9	3516
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	13,5	1,5	5,9	6,3	1863
Екінші	13,1	1,3	5,6	6,1	1896

	15- жасынан бастап тәни зорлық-зомбылықты басынан өткерген әйелдер үлесі				15-49 жастағы әйелдер саны
	бұрын–соңды тәни зорлық-зомбылыққа ұшыраған ¹	соңғы 12 ай ішінде			
		жиі	анда-санда	кез келген жиілікпен	
Орташа	12,1	0,8	4,7	5,1	2001
Төртінші	12,7	0,8	5,0	5,2	2222
Ең бай	12,7	0,7	4,9	5,1	2599
Барлығы	12,8	1,0	5,2	5,5	10581

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ соңғы 12 айды қоса есептегенде

DV.2–кестесінде тәни зорлық–зомбылық жасаушы тұлғалар туралы деректер келтірілген. Оның деректеріне қарағанда, Қазақстанда зорлық–зомбылыққа душар болған әйелдер негізінен тәни зорлық–зомбылыққа күйеуі/серіктесі (60,2 пайыз) немесе бұрынғы күйеуі/серіктесі тарапынан ұшырап отырған (39,6 пайыз). Некедегі немесе бұрын некеде/одақта болған әйелдер өздерінің тәни зорлық–зомбылыққа негізінен күйеуі/серіктесі (100 пайыз) немесе бұрынғы күйеуі/серіктесі тарапынан тарапы-

нан ұшырағанын айтып берген (9,3 пайыз). Зорлық–зомбылықты басынан кешкен ешқашан некеде болмаған әйелдер өздерінің тәни зорлық–зомбылыққа негізінен туыстары – анасы/өгей анасы (30,1 пайыз), әпкесі/ағасы/інісі (18,4 пайыз) немесе әкесі/өгей әкесі (13,1 пайыз) – тарапынан ұшырағанын атап өткен. Олардың ішінен 18,8 пайыздай әйелдердің тәни зорлық–зомбылыққа досы немесе бұрынғы досы мен басқа тұлғалар тарапынан душар болғанын атап өткен жөн (22,7 пайыз).

DV.2–кестесі. Тәни зорлық-зомбылықты жасаушы тұлғалар

15 жасынан бастап тәни зорлық-зомбылықты басынан өткерген 15-49 жастағы әйелдердің арасынан отбасылық ахуалы бойынша зорлық-зомбылықты жасаушы кім екенін көрсеткен әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Тәни зорлық-зомбылықты жасаушы тұлға	Қазір некеде/одақта	Бұрын некеде / одақта болған	Еш уақытта некеде одақта болмаған	Барлық әйелдер
Күйеуі/серіктесі	100,0	0,0	кқ	60,2
Бұрынғы күйеуі/серіктесі	9,3	100,0	кқ	39,6
Өгей анасы/анасы	5,8	1,6	30,1	5,8
Өгей әкесі/әкесі	6,3	3,5	13,1	5,7
Әпкесі/ағасы/інісі	2,8	1,2	18,4	3,2
Қызы/ұлы	0,0	0,4	кқ	0,1
Басқа туыстары	1,9	4,1	0,7	2,6
Досы	1,1	1,0	11,1	1,7
Бұрынғы досы	1,9	2,0	18,8	3,0
Енесі	0,2	0,2	кқ	0,2
Қайын атасы	0,2	0,0	кқ	0,1
Күйеуі жағынан басқа туысы	0,3	0,2	кқ	0,2
Мұғалім/ұстаз	0,0	0,0	0,0	0,0
Жұмыс беруші/жұмыстағы біреу	0,0	0,0	1,1	0,1
Полицей/солдат	0,0	0,0	0,0	0,0
Басқалар	5,8	4,3	22,7	6,3
15-49 жастағы әйелдердің саны	815	460	79	1354

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

кқ – қолдануға келмейді.

Бірінші жыныстық қатынасы олардың қалауынан тыс әрі зорлық-зомбылық арқылы іс жүзіне асырылған 15-24 жастағы қыздардың/әйелдердің үлесі DV.3–кестесінде көрсетілген. Тұтастай алғанда ел бойынша бұл көрсеткіш 2,1

пайызды құрайды. Мұндай жайт көбінесе 15-19 жас тобындағы әйелдерге қатысты орын алып отырған. Осындай жағдайлардың аздығынан аталған жас тобындағылар құрамындағы жасы 15–тегі қыздардың ахуалын бағалау мүмкін емес.

DV.3 - кесте. Зорлау арқылы бірінші жыныстық қатынас жасау

Бұрын–соңды жыныстық қатынасы болған 15-24 жастағы әйелдердің арасынан бірінші жыныстық қатынасы өзінің қалауынан тыс, мәжбүрлендірілген түрде болды деп мәлімдеген және бірінші жыныстық қатынасы некеде немесе бірінші рет күйеуге шыққанға дейін болғанына және жасына қарай бөліністе әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Бірінші жыныстық қатынасы оның қалауынан тыс, мәжбүрлендірілген түрде болған әйелдер пайызы	Бұрын–соңды жыныстық қатынасында болған әйелдердің саны
Жыныстық қатынас мезетіндегі жасы		
15 жастан төмен	(*)	10
15–19 жас	2,5	631
20–24 жас	1,1	426
Бірінші жыныстық қатынасы болған:		
Некеде болғанында/ одақта бірге тұрғанда	1,2	616
Бірінші рет некелескенше / бірінші рет одақ құрғанша ¹	3,7	263
Әйел еш уақытта некеде/одақта болмаған	2,7	188
Барлығы	2,1	1067

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

¹ ешуақытта некеде болмаған әйелдерді қоса есептегенде

DV.4–кестесінің деректері бойынша, Қазақстанда 15-49жастағыәйелдердің3,2пайызыөздерінің жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшырағанын атап көрсеткен. Өңірлер бойынша қыздардың және әйелдердің жыныстық зорлық–зомбылыққа жиірек ұшырауы Қарағанды (8,2 пайыз), Ақмола (5,8 пайыз), Павлодар (5,3 пайыз) мен Солтүстік Қазақстан (5,3 пайыз) облыстарында жоғары болып отыр.

30-34 жас, 35-39 жас, 40-44 жас, 45-49 жас тобындағы әйелдердің 4 пайызы өздерінің жыныстық зорлық–зомбылықты басынан өткергенін атап өткен, бұл 20-24 пен 25-29 жас тобындағы әйелдер арасындағы зорлық–зомбылыққа ұшыраудың 2 пайызымен салыстырғанда бір жарым және екі

еседей жоғары. Өздерінің жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшырағанын мәлімдеген әйелдердің 4,2 пайызында 1-2 бала 3,3 пайызында – 3-4 бала және 3,5 пайызында - 5 және одан да көп балалары болған, ал 1,3 пайызында бала болмаған. Жоғары білімі бар әйелдер (2 пайыз) бастауыш/аяқталмаған орта білімі бар әйелдермен салыстырғанда (4,3 пайыз) жыныстық зорлық–зомбылыққа екі еседей сирек ұшыраған. Ең кедей үй шаруашылықтарында тұратын әйелдер зорлық–зомбылыққа көбірек ұшырағанын атап көрсету керек. Құбылысты некелік ахуал бойынша жыныстық зорлық–зомбылық туралы көбінесе бұрын некеде болған әйелдер мәлімдеген (10,2 пайыз).

DV.4 - кесте. Жыныстық зорлау тәжірибесі

15-49 жастағы жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жасы	Бұрын–соңды жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған әйелдердің пайызы *	15-49 жастағы әйелдердің саны
15-19	0,8	1009
20-24	2,2	1459
25-29	2,4	1681
30-34	4,0	1832
35-39	4,3	1608
40-44	3,6	1491
45-49	4,4	1501

	Бұрын–соңды жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған әйелдердің пайызы *	15-49 жастағы әйелдердің саны
Некелік жағдай/одақ		
Қазір некеде/одақта тұрады	2,9	7063
Бұрын некеде/одақта болған	10,2	1239
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	0,5	2279
Тірі балаларының саны		
0	1,3	2797
1-2	4,2	5202
3-4	3,3	2189
5+	3,5	393
Тұрғылықты жері		
Қалалық	3,3	6163
Ауылдық	3,2	4418
Өңір		
Ақмола	5,8	504
Ақтөбе	1,0	507
Алматы	2,3	1060
Алматы қаласы	1,6	941
Астана қаласы	0,8	397
Атырау	2,3	282
Шығыс Қазақстан	2,6	975
Жамбыл	2,5	629
Батыс Қазақстан	3,5	424
Қарағанды	8,2	991
Қостанай	2,7	645
Қызылорда	1,6	408
Маңғыстау	0,8	309
Павлодар	5,3	580
Солтүстік Қазақстан	5,3	470
Оңтүстік Қазақстан	2,7	1459
Білімі		
Бастауыш/аяқталмаған орта	4,3	340
Орта	3,8	3278
Орта арнаулы	3,8	3436
Жоғары	2,0	3516
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	4,0	1863
Екінші	2,7	1896
Орташа	2,5	2001
Төртінші	3,3	2222
Ең бай	3,5	2599
Барлығы	3,2	10581

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

* бірінші жыныстық қатынасы оның қалауынан тыс, мәжбүрлендірілген түрде болған әйелдерді қоса алғанда

DV.5–кестесінің деректерінен Қазақстанда 15-49 жас тобындағы әйелдер арасындағы тәни немесе жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраудың пайызы 30-34 жастан бастап 45-49 жастарға (соңғыларды

қоса алғанда) дейін ең жоғары деңгейде болып келетіні және ел бойынша тұтастай алғандағы 13,8 пайызбен салыстырғанда 16-17 пайызды құрайтыны көрінеді.

DV.5 – кесте. Әр түрлі зорлық–зомбылық формаларының тәжірибесі

Жасы бойынша 15-49 жас тобындағы зорлық–зомбылыққа ұшыраған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Тек тәни зорлық–зомбылық	Тек жыныстық зорлық–зомбылық ¹	Тәни әрі жыныстық зорлық–зомбылық	Тәни немесе жыныстық зорлық–зомбылық	15-49 жастағы әйелдердің саны
Жасы					
15-19	3,3	0,4	0,4	4,0	1009
20-24	7,3	0,7	1,5	9,5	1459
25-29	10,4	0,5	1,9	12,8	1681
30-34	13,0	1,0	3,0	17,0	1832
35-39	12,9	1,2	3,1	17,2	1608
40-44	12,4	1,2	2,4	16,0	1491
45-49	11,3	1,7	2,7	15,7	1501
Барлығы	10,5	1,0	2,3	13,8	10581

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ бірінші мәжбүрлендірілген жыныстық қатынасты қосқанда

DV.6–кестесінде Қазақстанда 15-49 жас тобындағы бұрын–соңды жүкті болған әйелдер арасындағы жүктілік кезінде тәни зорлық–зомбылыққа ұшырауы туралы деректер келтірілген. Бұрын–соңды жүкті болған кезінде тәни зорлық–зомбылыққа ұшыраған әйелдердің пайыздық арасалмағы ел бойынша тұтастай алғанда 1,9 пайызды құрайды. Мұнда 30-34 пен 35-39 жас тобындағылар назарға ілінеді, бұлар үшін аталған көрсеткіш тиісінше 3 және 2,4 пайыздарға тең болған. Респонденттер арасын-

да өздерінің бұрын некеде/одақта болғанын атап өткен әйелдер үлесі жоғары деңгейде болып отыр (7,6 пайыз). Сонымен қатар олардың жауаптары бойынша тірі балалардың саны жөніндегі деректер қалыптастырылды: әйелдердің 2,8 пайызында 1-2 бала бар, 1,9 пайызында - 3-4 бала және 1,5 пайызында - 5 және одан көбірек бала бар екен. Жүктілік кезінде әйелдің тәни зорлық–зомбылыққа ұшырауыштығының деректері ауқаттылық деңгейі әр түрлі үй шаруашылықтарының бәрінде дерлік кездеседі.

DV.6 - кестесі. Жүктілік кезіндегі зорлық–зомбылық

15-49 жас тобындағы бұрын–соңды жүкті болған әйелдер арасындағы жүктілік кезінде тәни зорлық–зомбылыққа ұшырағандарының пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Жүктілік кезінде бұрын–соңды тәни зорлық–зомбылыққа ұшырағанының пайызы	15-49 жас тобындағы бұрын–соңды жүкті болған әйелдер саны
Жасы		
15-19	0,4	49
20-24	1,2	706
25-29	2,1	1306
30-34	3,0	1628
35-39	2,4	1467
40-44	1,3	1407
45-49	1,8	1385
Некелік жағдай/одақ		
Қазір некеде/одақта тұрады	1,5	6635
Бұрын некеде/одақта болған	7,6	1141

	Жүктілік кезінде бұрын–соңды тәни зорлық–зомбылыққа ұшырағанының пайызы	15-49 жас тобындағы бұрын–соңды жүкті болған әйелдер саны
Еш уақытта некеде/одақта болмаған	0,1	171
Тірі балаларының саны, адам		
0	0,2	163
1-2	2,8	5202
3-4	1,9	2189
5+	1,5	393
Тұрғылықты жері		
Қалалық	1,9	4444
Ауылдық	1,9	3502
Өңір		
Ақмола	3,1	403
Ақтөбе	0,5	373
Алматы	2,8	779
Алматы қаласы	0,2	568
Астана қаласы	0,3	280
Атырау	1,2	211
Шығыс Қазақстан	2,2	747
Жамбыл	2,1	482
Батыс Қазақстан	0,8	329
Қарағанды	3,2	771
Қостанай	2,2	494
Қызылорда	1,7	317
Маңғыстау	0,0	231
Павлодар	3,4	443
Солтүстік Қазақстан	2,7	367
Оңтүстік Қазақстан	1,4	1154
Білімі		
Бастауыш/аяқталмаған орта	0,4	174
Орта	2,2	2576
Орта арнаулы	2,4	2741
Жоғары	1,2	2450
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер		
Ең кедей	2,4	1473
Екінші	2,0	1488
Орташа	1,3	1496
Төртінші	2,4	1598
Ең бай	1,5	1891
Барлығы	1,9	7947

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

DV.7–кестесінде ел бойынша некедегі/бұрын некеде/одақта болған (15–49 жас тобындағы) әйелдердің жауаптары бойынша оларға ерекше мінез-құлқын көрсеткен күйеуі/серіктесінің әрекеттері жөніндегі қалыптасып отырған деректер (пайызбен) келтірілген. Күйеуінің/серіктесінің ерекше мінез-құлқы, мәселен,

қызғаншақтық (42,6 пайыз), тұрақты бақылау (44,3 пайыз), әйелін некелік опасыздықта айыптау (10,9 пайыз) түрінде байқалған. Сонымен қатар әйелінің өз отбасымен және дос әйелдерімен араласуына шектеу қою да тіркелген (тиісінше 4,1 бен 9 пайыз). Зорлық–зомбылықтың моральдық-психологиялық түрлерінен

басқа әйелдерге экономикалық зорлық–зомбылық жау да байқалған, бұл қаражат иемденуде өз әйеліне сенбеу түрінде көрініс тапқан (7 пайыз).

Орташа алғанда ерлердің 14,2 пайызы әйелі/серіктесіне қатысты 3 немесе одан да көбірек ерекше мінез-құлық танытқан, бұл көбінесе 15-19 бен 20-24 жастағы (тиісінше 38,5 және 16 пайыз) әйелдерге қатысты орын алып отырған.

Некелік ахуалының мәртебесі бойынша, бүгінгі күні (зерттеу кезінде) некеде/одақта немесе бір–ақ рет некеде/одақта болған болған әйелдермен (тиісінше 10 бен 13,5 пайыз) салыстырғанда, күйеуі (бұрынғы күйеуі, серіктесі) әйеліне/серіктесіне қатысты 3 немесе одан да көбірек ерекше мінез-құлық танытқандар үлесі жесір қалған әйелдер (37,1 пайыз) және бірден артық рет бұрын некеде/одақта болған әйелдер арасында ең жоғары болып отыр – 21 пайыз.

DV.7 кесте. Күйеулері тарапынан жасалатын жұбайылық бақылаудың дәрежесі

Қазіргі немесе соңғы күйеуі/серіктесі жұбайылық бақылау шеңберінде ерекше мінез-құлқы көрсеткен некедегі/бұрын некеде болған 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Күйеуі келесі мінез-құлық көрсететін әйелдер пайызы:								15-49 жастағы бұрын–соңды некеде болған әйелдер саны
	ол басқа ер адаммен сөйлесіп тұрса, оны қызғанады немесе ызаланады	үнемі некелік опасыздықта айыптайды	құрбыларымен кездесуге рұқсат бермейді	оның отбасымен қарым–қатынасын шектеп отыруға тырысады	оның қайда жүргенін үнемі біліп отыруды қалайды	ақшаны сеніп бермейді	ерекше мінез-құлықтың 3 немесе одан да көп түрін көрсетеді	айтылған ерекше мінез-құлықтың ешбірін көрсетпеген	
Жасы									
15-19	70,1	15,1	24,4	9,4	69,1	21,0	38,5	23,2	67
20-24	52,6	10,5	11,1	4,6	51,8	8,1	16,0	32,6	850
25-29	48,5	10,5	10,2	3,6	47,4	6,4	14,7	35,4	1398
30-34	45,0	11,0	8,0	4,4	46,3	6,7	14,3	37,0	1676
35-39	41,1	10,2	8,0	3,6	44,3	6,8	13,3	40,8	1491
40-44	36,2	11,6	7,9	4,5	38,6	6,9	12,7	45,4	1409
45-49	34,5	11,4	8,9	3,8	38,8	6,8	13,6	48,5	1411
Тірі балаларының саны									
0	52,5	10,5	12,1	4,7	52,9	9,3	18,1	32,3	684
1-2	43,5	12,5	9,9	4,9	45,8	7,3	16,0	38,9	5040
3-4	37,3	7,9	6,2	2,6	38,2	5,5	9,4	45,5	2186
5+	42,4	8,1	6,5	1,6	43,9	6,8	11,0	40,8	393
Некелік жағдай/одақ, некенің/одақтың ұзақтығы (жыл)									
Қазір некеде/одақта	39,6	7,1	6,8	2,3	42,8	5,4	10,2	42,2	7063
0-4 жыл	50,4	9,1	9,3	4,2	51,8	6,8	14,5	33,3	1438
5-9 жыл	44,1	9,1	10,1	3,5	44,3	6,5	14,2	39,5	1443
10 және одан көп жыл	38,4	11,0	7,7	3,8	41,2	7,0	13,0	43,7	4659
Некеде/одақта бір рет болған	41,8	10,3	8,5	3,8	43,8	6,8	13,5	40,9	7540
Некеде/одақта бірден артық рет болған	50,4	17,0	13,9	7,0	49,2	8,4	21,0	33,3	762
Ажырасқан/жесір қалған	59,4	32,9	21,5	14,6	53,1	16,3	37,1	28,9	1239

	Күйеуі келесі мінез-құлық көрсететін әйелдер пайызы:								15-49 жастағы бұрын-соңды некеде болған әйелдер саны
	ол басқа ер адаммен сөйлесіп тұрса, оны қызғанады немесе ызаланады	үнемі некелік опасыздықта айыптайды	құбылдарымен кездесуге рұқсат бермейді	оның отбасымен қарым-қатынасын шектеп отыруға тырысады	оның қайда жүргенін үнемі біліп отыруды қалайды	ақшаны сеніп бермейді	ерекше мінез-құлықтың 3 немесе одан да көп түрін көрсетеді	айтылған ерекше мінез-құлықтың ешбірін көрсетпеген	
Тұрғылықты жері									
Қалалық	44,7	11,6	10,5	4,7	46,3	7,2	15,4	38,0	4665
Ауылдық	39,9	10,0	7,0	3,3	41,7	6,8	12,7	43,1	3637
Өңір									
Ақмола	50,3	16,2	15,3	4,4	60,3	11,8	21,5	25,5	409
Ақтөбе	36,5	6,5	5,1	3,3	22,7	6,5	8,6	54,3	378
Алматы	30,6	9,4	6,2	5,4	26,0	4,5	12,3	59,3	819
Алматы қаласы	49,0	8,2	9,4	5,4	60,5	9,8	15,7	28,7	609
Астана қаласы	22,9	3,6	5,9	1,5	21,1	2,5	5,2	66,3	297
Атырау	38,1	5,3	7,1	1,2	35,2	1,9	8,3	52,8	220
Шығыс Қазақстан	43,0	12,7	9,1	3,4	38,9	4,9	14,0	42,2	790
Жамбыл	43,7	8,7	7,8	4,4	44,7	5,3	11,1	37,7	503
Батыс Қазақстан	41,4	11,5	10,8	4,7	43,8	4,6	14,7	39,0	345
Қарағанды	48,7	19,1	15,6	7,1	56,3	8,8	22,4	28,4	804
Қостанай	42,6	12,2	10,4	3,7	60,5	12,3	18,8	29,1	511
Қызылорда	42,6	4,8	8,5	3,3	35,3	9,9	11,3	44,1	327
Маңғыстау	48,3	3,8	9,0	1,7	43,6	6,0	9,8	40,1	233
Павлодар	48,1	18,9	12,3	6,2	53,5	10,3	20,8	31,9	466
Солтүстік Қазақстан	44,8	17,1	9,6	5,1	49,6	5,5	16,8	33,2	389
Оңтүстік Қазақстан	43,9	7,2	4,2	1,7	43,2	5,8	9,3	42,2	1204
Білімі									
Бастауыш/аяқталмаған орта	44,2	15,1	12,2	2,6	44,9	7,3	16,7	37,4	182
Орта	43,6	12,1	8,9	4,7	43,8	7,8	15,1	40,1	2679
Орта арнаулы	43,6	12,0	9,8	4,1	45,3	7,2	14,7	38,3	2837
Жоғары	40,3	8,2	7,9	3,6	43,6	5,9	12,5	42,7	2600
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер									
Ең кедей	42,4	10,4	6,6	4,0	39,7	7,5	12,5	43,1	1536
Екінші	40,5	10,5	8,5	3,6	42,9	7,3	13,7	41,8	1555
Орташа	41,2	9,1	8,1	3,1	44,2	5,9	12,6	40,9	1541
Төртінші	44,1	13,1	10,9	5,7	45,5	6,9	16,8	38,6	1692
Ең бай	44,1	11,1	10,2	4,1	48,0	7,2	14,8	37,6	1978
Барлығы	42,6	10,9	9,0	4,1	44,3	7,0	14,2	40,2	8302

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

DV.8–кестесінде ел бойынша тұтастай алғанда зерттелуші 15-49 жас тобындағы бұрын-соңды некеде болған әйелдерге қатысты белгілі мерзімдер шеңберінде жасалу жиілігі бойынша зорлық-зомбылықтың барлық түрлері (тәни, жыныстық, психологиялық) пайызбен көрсетілген.

Әйелдердің 15,5 пайызына қатысты *тәни зорлық–зомбылық*, 3,8 пайызына қатысты *жыныстық зорлық–зомбылық* және 13,8 пайызына қатысты *эмоционалдық зорлық–зомбылық* орын алған.

Әйелдерге қатысты зерттеу жүргізілгенге дейінгі 12 ай ішінде жиі немесе кейде жасалған

осы зорлық–зомбылық түрлері бойынша деректер тиісінше 7,1 пайыз (тәни зорлық–зомбылығы), 1,3 пайыз (жыныстық) және 8,5 пайызды (психологиялық) құраған. Тәни, жыныстық және/немесе психологиялық зорлық–зомбылықтың кез келген түрлеріне әйелдердің 17,9 пайызы ұшыраған.

DV8 - кестесі. Жұбайлық зорлық–зомбылықтың формалары

Зорлық–зомбылық түрлері бойынша (күйеуі/серіктесі тарапынан) жұбайлық зорлық–зомбылыққа ұшыраған бұрын–соңды некеде болған 15-49 жас тобындағы әйелдер пайызы, әрі соңғы 12 ай ішінде жұбайлық зорлық–зомбылыққа ұшыраған әйелдердің пайыздық арақатынасы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Бұрын–соңды болған	соңғы 12 ай ішінде ¹		
		жиі	анда-санда	кейде немесе жиі
Тәни зорлық–зомбылығы:				
Кез келген	15,5	1,3	6,7	7,1
Оны итерді, сілкіледі, немесе оған бірдеңе лақтырды	10,2	0,9	4,3	5,2
Алақанымен немесе шапалақпен ұрды	10,2	0,8	4,3	5,1
Қолын қайырды немесе шашынан сүйреледі	3,4	0,4	1,2	1,5
Жұдырықпен немесе жарақаттандыруы мүмкін бір нәрсемен соқты	5,7	0,5	2,1	2,6
Тепкіледі, тартқылады/сүйреледі немесе ұрып–соқты	3,5	0,3	1,3	1,6
Буындырып өлтіруге немесе күйдіруге тырысты	1,2	0,1	0,4	0,5
Қоқан–лоққы жасады немесе пышақ, тапанша немесе қарудың басқа түрлерімен шабуыл жасады	3,9	0,3	1,5	1,8
Жыныстық зорлық–зомбылық:				
Кез келген	3,8	0,2	1,1	1,3
Әйел бұны қаламаса да жыныстық қатынас жасау үшін күш қолданды	2,0	0,1	1,0	1,1
Әйелдің келісуінсіз жыныстық актінің бір түрін жасау үшін күш қолданды	1,2	0,1	0,6	0,7
Қазіргі немесе соңғы күйеумен жыныстық өмірінің басы зорлық–зомбылықпен басталды	1,8	0,0	0,0	0,0
Психологиялық зорлық–зомбылық:				
Кез келген	13,8	1,9	7,5	8,5
Басқа адамдардың көзінше қорлау үшін бірдеңе айтты немесе істеді	8,0	1,1	3,6	4,7
Оған немесе оның туыстарына қиналыс, жарақат әкелетін немесе мүгедек ететін әрекет істеумен қорқытты	3,9	0,3	1,5	1,8
Оған тіл тигізді немесе өзі туралы нашар ойда болуға итермеледі	11,7	1,4	5,7	7,1
Тәни және/немесе жыныстық зорлық–зомбылығының кез келген түрлері	14,7	1,4	6,9	7,4
Тәни және жыныстық зорлық–зомбылығының кез келген түрлері	2,6	0,1	0,9	1,0
Эмоционалдық зорлық–зомбылық, тәни және /немесе жыныстық зорлық–зомбылығының кез келген түрлері	17,9	2,5	10,0	10,5
Эмоционалдық зорлық–зомбылық, тәни және жыныстық зорлық–зомбылығының кез келген түрлері	2,1	0,1	0,6	0,7
Бұрын–соңды некеде болған әйелдер	8302	7989	7989	7989

¹ жесірлерді қоспағанда

DV.9–кестесінің деректерінен эмоционалдық, тәни және жыныстық зорлық–зомбылыққа жасы 15-19–дағы әйелдердің көбірек ұшырағаны байқалады. Сонымен қатар келесі жайт тіркелген: әйел неғұрлым көп жыл некеде болған сайын, соғұрлым зорлық–зомбылық оған қатысты көп жасалады; сонымен бірге ажырасып кеткен неме-

се жесір қалған әйелдермен салыстырғанда екі рет некеде болған әйелдер зорлық–зомбылыққа көбірек ұшыраған. Жоғары білімі бар әйелдер зорлық–зомбылыққа неғұрлым азырақ ұшыраған. Зорлық–зомбылықтың барлық түріне ұшыраған әйелдер өзінің әкесінің анасын ұрып–соғып, сабағанын атап көрсеткен.

DV9 - кестесі. Негізгі сипаттамалары бойынша жұбайы тарапынан зорлық-зомбылық

Негізгі сипаттамалары бойынша күйеуі/серіктесі тарапынан эмоционалдық зорлық-зомбылық, тәни немесе жыныстық зорлық-зомбылығына ұшыраған некедегі 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Психологиялық зорлық-зомбылық	Тәни зорлық-зомбылық	Жыныстық зорлық-зомбылық	Тәни және /немесе жыныстық зорлық-зомбылық	Тәни және жыныстық зорлық-зомбылық	Психологиялық зорлық-зомбылық, тәни және /немесе жыныстық зорлық-зомбылық	Психологиялық зорлық-зомбылық, тәни және жыныстық зорлық-зомбылық	Бұрын-соңды некеде тұрған 15-49 жас тобындағы әйелдер саны
Жасы								
15-19	10,1	19,1	7,6	22,2	4,5	23,0	4,5	67
20-24	9,4	12,5	3,1	13,2	2,4	15,4	1,6	850
25-29	12,4	13,6	2,5	14,0	2,1	16,6	1,5	1398
30-34	15,6	17,2	4,0	18,1	3,1	21,4	2,3	1676
35-39	14,1	16,9	4,2	17,9	3,3	20,6	2,6	1491
40-44	13,0	15,5	3,7	16,7	2,5	19,7	2,1	1409
45-49	15,7	14,6	4,4	16,2	2,8	20,1	2,4	1411
Тірі балаларының саны, адам								
0	11,7	15,7	4,1	17,3	2,5	19,5	1,8	684
1-2	15,9	17,0	4,0	17,9	3,1	21,6	2,5	5040
3-4	9,4	11,4	3,0	12,3	2,1	13,9	1,5	2186
5+	13,3	16,3	3,5	17,4	2,4	19,7	1,9	393
Некелік жағдай/одақ, некенің/одақтың ұзақтығы (жыл)								
Қазір некеде	9,4	11,5	2,6	12,4	1,8	14,8	1,2	7063
Некеде бір рет болған	12,7	13,8	3,2	14,6	2,4	17,5	1,9	7540
0-4 жыл	8,2	10,4	2,3	11,1	1,7	13,5	1,1	1438
5-9 жыл	13,6	14,0	2,8	14,5	2,2	18,1	1,9	1443
10 және одан көп жыл	13,8	14,8	3,6	15,8	2,6	18,5	2,2	4659
Некеде екі рет болған	23,6	30,9	9,0	33,1	6,8	37,4	4,5	762
Ажырасқан/ жесір қалған	38,0	37,2	10,1	38,8	8,4	45,1	7,6	1239
Тұрғылықты жері								
Қалалық	14,1	15,9	3,9	17,0	2,8	20,2	2,4	4665
Ауылдық	13,2	14,7	3,5	15,5	2,7	18,2	1,9	3637
Өңір								
Ақмола	23,7	24,4	6,1	26,2	4,3	31,4	3,9	409
Ақтөбе	5,3	6,7	1,3	6,7	1,3	8,2	0,8	378
Алматы	19,1	17,8	2,7	18,1	2,4	21,6	1,8	819
Алматы қ.	7,8	6,0	2,1	7,5	0,5	10,6	0,5	609
Астана қ.	5,0	4,2	0,8	4,4	0,6	6,5	0,6	297
Атырау	4,4	8,4	2,6	8,4	2,6	9,2	1,8	220
Шығыс Қазақстан	13,7	15,7	2,7	16,3	2,1	19,0	1,5	790

	Психологиялық зорлық-зомбылық	Тәни зорлық-зомбылық	Жыныстық зорлық-зомбылық	Тәни және /немесе жыныстық зорлық-зомбылық	Тәни және жыныстық зорлық-зомбылық	Психологиялық зорлық-зомбылық, тәни және /немесе жыныстық зорлық-зомбылық	Психологиялық зорлық-зомбылық, тәни және жыныстық зорлық-зомбылық	Бұрын-соңды некеде тұрған 15-49 жас тобындағы әйелдер саны
Жамбыл	8,1	9,9	3,2	10,4	2,7	12,1	2,6	503
Батыс Қазақстан	14,9	15,5	3,9	15,9	3,5	20,8	2,7	345
Қарағанды	20,9	26,0	9,5	28,9	6,6	33,4	5,4	804
Қостанай	19,7	22,6	3,4	23,4	2,7	28,0	2,2	511
Қызылорда	5,7	5,5	1,7	5,8	1,4	7,6	1,4	327
Маңғыстау	4,0	9,1	0,2	9,3	0,0	9,3	0,0	233
Павлодар	23,9	25,5	5,4	26,6	4,3	32,0	3,8	466
Солтүстік Қазақстан	24,8	27,7	6,1	29,2	4,6	34,7	3,6	389
Оңтүстік Қазақстан	7,1	10,0	3,2	11,1	2,1	11,5	0,9	1204
Білімі								
Бастауыш/ аяқталмаған орта	17,5	17,0	6,2	19,5	3,7	22,3	3,2	182
Орта	14,6	17,3	4,3	18,1	3,4	20,6	2,6	2679
Орта арнаулы	15,2	17,1	4,3	18,2	3,2	22,0	2,5	2837
Жоғары	10,8	11,3	2,4	12,2	1,5	14,9	1,3	2600
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер								
Ең кедей	13,1	15,9	4,5	16,8	3,6	18,4	2,6	1536
Екінші	13,5	15,5	3,1	16,3	2,3	19,0	1,8	1555
Орташа	13,8	14,4	2,8	15,1	2,0	18,7	1,7	1541
Төртінші	14,0	15,6	4,1	16,8	2,9	20,2	2,2	1692
Ең бай	13,9	15,4	4,1	16,5	2,9	20,1	2,5	1978
Респонденттің анасын әкесі ұрды ма								
Иә	30,9	39,8	8,8	41,2	7,4	45,2	5,7	1133
Жоқ	10,3	10,8	2,9	11,6	2,1	14,3	1,6	6236
Білмейді	16,3	17,1	3,5	18,7	1,9	22,5	1,6	880
Барлығы								
	13.7	15.4	3.7	16.3	2.8	19.3	2.1	8302

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

DV.10 – кестесі деректерінен зорлық-зомбылықтың барлық түрі бойынша күйеуінен жасы бойынша үлкен немесе онымен құрдас әйелдерге қатысты жоғары пайыздардың қалыптасып отырғаны байқалады. Әйелінен жасы 10 немесе одан да көбірек жылға үлкен күйеулері тарапынан да жыныстық зорлық-зомбылықты жасаудың пайызы жоғары (3,8 пайыз).

Күйеулері бес немесе алты мінез-құлық түрлерін көрсететін әйелдердің 82,3 пайызымен

салыстырғанда, күйеулері аталған мінез-құлық түрлерін көрсетпейтін әйелдердің 7,6 пайызы психологиялық, тәни және/немесе жыныстық зорлық-зомбылық туралы хабарлайды. Күйеуі/серіктесі тарапынан жасалған жұбайлық бақылаудың 5-6 түрін атап өткен әйелдердің 75 пайызы психологиялық зорлық-зомбылыққа ұшыраған. Әйелдерін ұрып-соғудың 3-4 себебін ақтайтын әйелдерге (30,1%) қарағанда әйелдерін ұрып-соғуды ақтаудың себептерін таба алмаған әйелдердің (17,1%) зорлық-зомбылыққа ұшырауының ықтималдылығы төмен.

DV.10-кестесі. Жұбайлар арасындағы жас айырмашылықтарына тәуелді жұбайлық зорлық–зомбылық, күйеуі/серіктесі тарапынан жұбайлық бақылау байқалған оқиғалар саны, ақталған тәни зорлық–зомбылық оқиғалары саны мен басқа индикаторлар

Күйеуі/серіктесі* тарапынан эмоционалдық, тәни немесе жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған бұрын–соңды некеде/одақта болған 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Психологиялық зорлық–зомбылық	Тәни зорлық–зомбылық	Жыныстық зорлық–зомбылық	Тәни және /немесе жыныстық зорлық–зомбылық	Тәни және жыныстық зорлық–зомбылық	Психологиялық зорлық–зомбылық, тәни және / немесе жыныстық зорлық–зомбылық	Психологиялық зорлық–зомбылық, тәни және жыныстық зорлық–зомбылық	Бұрын–соңды некеде болған 15-49 жас тобындағы әйелдердің саны
Жұбайлар арасындағы жас айырмашылығы¹								
Әйелі үлкен	11,9	15,8	2,9	16,5	2,2	19,6	1,3	840
Әйелі күйеуімен құрдас	11,1	11,2	2,7	12,3	1,6	15,5	1,5	834
Әйелі 0-4 жас кіші	8,6	10,6	2,3	11,3	1,7	13,4	1,2	3303
Әйелі 5-9 жас кіші	9,4	11,6	2,8	12,5	1,8	14,7	1,1	1627
Әйелі 10 жас кіші	7,2	10,6	3,8	12,7	1,7	15,0	1,1	405
Білмейді	11,0	12,7	0,9	12,7	0,9	12,7	0,0	55
Күйеуі / серіктесі тарапынан жұбайлық бақылау мінез-құлқы көрсетілген жағдайлар саны								
0	4,2	5,3	1,2	5,9	0,5	7,6	0,3	3339
1-2	11,8	14,3	2,5	15,2	1,5	18,3	,8	3785
3-4	40,8	41,6	12,4	43,6	10,4	50,1	9,0	970
5-6	75,0	75,1	27,6	76,7	26,0	82,8	24,9	207
Әйелін ұруды ақтайтын себептер саны								
0	12,3	13,2	3,1	14,1	2,2	17,1	1,7	7165
1-2	21,6	29,6	7,3	30,6	6,3	33,1	4,7	991
3-4	24,4	25,3	6,2	26,4	5,0	30,0	3,7	128
5-6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17
Барлығы	13,7	15,4	3,7	16,3	2,8	19,3	2,1	8302

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

(*) – көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген

* Күйеуі/серіктесі нақты уақытта некедегі әйелдің күйеуі/серіктесі және ажырасқан немесе жесір әйелдің күйеуі/серіктесіне қатысты

¹ Нақты уақытта некедегі әйелдер ғана есепке алынған

Зорлық–зомбылық, мейлі ол тәни немесе жыныстық зорлық–зомбылық болсын, жарақат түсіруі мүмкіншілігімен қатарлас болады; DV.11–кестесінде әйелдердің жұбайлық зорлық–зомбылығынан алған жарақаттары көрсетілген. Әйелдердің тәни және жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшырауының салдары әр түрлі дәрежедегі әртүрлі тән жарақаттарын алуы болып табылады.

Жұбайы тарапынан бұрын–соңды тәни зорлық–зомбылығына ұшыраған әйелдер ішінде жартысынан астамы (51 пайыз) тіліктер немесе көгерген жер түріндегі жарақат алған, әйелдердің 14,8 пайызы көздің жарақаты, сіңірі созылу, буыны шығу немесе күйік тәрізді жаралар

алған, әйелдердің 7,9 пайызы күйеуі тарапынан жасалған зорлық–зомбылық нәтижесінде терең тіліктер алып, сүйектері немесе тістері сынған, түсіп қалған және басқа да ауыр жарақаттарға ұшыраған.

Соңғы 12 ай ішінде тәни зорлық–зомбылық нәтижесінде дене жарақаттарын алған әйелдердің үлесі көбейген және 61,1 пайызды құраған.

Қазіргі немесе бұрынғы күйеуі/серіктесі (3,2 пайыз) тарапынан жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған әйелдердің 50 пайыздан астамы зорлық–зомбылық нәтижесінде әр түрлі тән жарақаттарын алған, оның ішінде жарақаттардың шамамен 70 пайызы соңғы 12 ай ішінде алынған.

DV.11 - кестесі. Әйелдердің жұбайлық зорлық-зомбылықтан болған жарақаттары

Алынған жарақат құрылымы, зорлық–зомбылық түрлері мен зорлық–зомбылық бұрындары болды ма әлде зерттеу алдындағы 12 ай ішінде жасалды ма деген сауал бойынша бұрын–соңды некеде болған қазіргі немесе бұрынғы күйеуі/серіктесі тарапынан жұбайлық зорлық–зомбылыққа ұшыраған 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық арасалмағы, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жұбайлық зорлық–зомбылық түрлері мен зорлық–зомбылық уақыты	Келесіні алған әйелдердің пайызы:				Бұрын–соңды некеде болған 15-49 жас тобындағы әйелдердің саны
	тіліктер, көгерген жерлер	көздің жарақаты, сіңірі созылу, буыны шығу немесе күйіктер	терең тіліктер, сүйектердің сынуы, тістердің сынуы, түсіп қалуы және басқа да ауыр жарақаттар	бұл жарақаттардың кез келгені	
Тәни зорлық–зомбылығына ұшыраған					
Өмірінде әйтеуір бір уақытта ¹	51,0	14,6	7,6	52,0	1221
Соңғы 12 ай ішінде ²	60,0	19,0	8,3	61,1	560
Жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған					
Өмірінде әйтеуір бір уақытта ¹	52,6	22,6	12,8	53,1	291
Соңғы 12 ай ішінде ²	67,9	31,8	16,0	69,1	105
Тәни немесе жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған					
Өмірінде әйтеуір бір уақытта ¹	48,4	13,9	7,3	49,3	1299
Соңғы 12 ай ішінде ²	58,9	18,7	8,4	60,0	583

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ соңғы 12 айды қоса алғанда

² жесірлерді қоспағанда

DV.12–кестесінің деректері зорлық–зомбылықты тоқтату үшін әйелдердің кімнен көмек сұрайтынын көрсетеді. Ел бойынша тұтастай алғанда (бұрын–соңды тәни немесе жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшырағандардан) 15-49 жас тобындағы әйелдер жауаптарынан жәбірленген әйелдердің үштен бірі ешқашан болған оқиға жайлы ешкімге айтпағаны (32,9 пайыз), шамамен жартысының (50,6 пайыз) ешқашан ешкімнен көмек сұрамағаны білінеді.

Көмек сұраған әйелдердің 33,7 пайызы өзінің отбасынан, 14,3 пайыздайы күйеуінің отбасынан көмек сұраған; жәбірленген әйелдердің тек 8,8 пайызы полициядан көмек сұраған; ал 8,8 пайызы туыстарынан көмек сұраған. Адвокаттардан/заңгерлерден, әлеуметтік қызмет көрсететін ұйымдардан көмек сұрау пайызы өте аз болып табылады (тиісінше 0,2-0,4 пайыз).

DV.12 - кесте. Зорлық–зомбылықты тоқтату үшін көмек сұрау

Зорлық–зомбылық түрлері, жәбірленуші болған оқиға жайлы кімге айтты, зорлық–зомбылықты тоқтату үшін көмек сұрады ма деген сауалдар бойынша бұрын–соңды тәни немесе жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған 15-49 жас тобындағы әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ешқашан болған оқиға жайлы ешкімге айтпаған	Ешқашан ешкімнен көмек сұрамаған	Келесілерден көмек сұраған әйелдер пайызы:											Тәни зорлық–зомбылыққа және жыныстық зорлық–зомбылыққа ұшыраған 15-49 жас тобындағы әйелдер саны	
			өз отбасынан	күйеуі / серіктесі отбасынан	қазіргі /бұрынғы күйеуі / серіктесінен	қазіргі /бұрынғы досынан	туыстарынан	көршілерден	дін басшыларынан	дәрігер/медқызметкерлерден	полициядан	адвокаттардан/заңгерлерден	әлеуметтік қызмет көрсететін ұйымдардан		басқалардан
Зорлық–зомбылық түрі															
Тек тәни зорлық–зомбылығы	32,0	51,1	34,4	13,7	1,3	0,2	8,8	2,6	0,1	1,6	7,3	0,3	0,0	2,8	1123
Тек жыныстық зорлық–зомбылық	72,3	91,7	2,4	3,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	87

	Ешқашан болған оқиға жайлы ешкімге айтпаған	Ешқашан ешкімнен көмек сұрамаған	Келесілерден көмек сұраған әйелдер пайызы:												Тәни зорлық-зомбылыққа және жыныстық зорлық-зомбылыққа ұшыраған 15-49 жас тобындағы әйелдер саны
			өз отбасынан	күйеуі / серіктесі отбасынан	қазіргі /бұрынғы күйеуі / серіктесінен	қазіргі /бұрынғы досынан	туыстарынан	көршілерден	дін басшыларынан	дерігер/медициналық мамандардан	полициядан	адвокаттардан/заңгерлерден	әлеуметтік қызмет көрсететін ұйымдардан	басқалардан	
Тәни зорлық-зомбылық және жыныстық зорлық-зомбылық	22,2	32,9	42,5	21,2	1,8	0,3	12,3	4,3	0,3	3,6	19,0	1,1	1,4	4,0	231
Жасы															
15-19	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	41
20-24	30,7	51,0	28,7	8,6	0,6	1,0	5,4	2,0	0,0	3,3	10,1	0,0	0,0	6,7	138
25-29	25,3	43,1	43,7	16,2	0,4	0,0	6,8	2,5	0,0	2,2	8,3	1,4	0,0	2,2	211
30-34	29,7	48,4	36,0	19,3	2,2	0,3	10,5	3,4	0,0	1,3	8,6	0,4	0,0	1,3	309
35-39	34,1	50,4	35,1	13,4	2,4	0,2	9,4	1,7	0,3	1,2	7,7	0,0	0,2	2,0	272
40-44	40,8	59,0	27,8	12,3	0,0	0,0	6,1	1,1	0,0	1,7	8,0	0,5	0,6	2,3	238
45-49	35,1	50,4	29,9	13,9	1,3	0,0	13,5	6,0	0,3	2,6	12,2	0,0	0,5	4,5	233
Тірі балаларының саны, адам															
0	31,1	55,7	28,9	4,3	0,0	0,0	8,6	2,5	0,4	3,3	5,8	0,0	0,0	5,8	192
1-2	30,7	48,2	36,8	15,5	1,2	0,3	8,8	1,5	0,1	1,1	10,0	0,4	0,0	2,8	911
3-4	33,4	50,7	29,7	17,8	1,9	0,0	9,2	7,0	0,0	3,7	8,7	0,8	1,0	1,7	270
5+	65,2	69,1	23,2	11,2	3,4	0,0	9,1	3,3	0,0	0,0	1,0	0,0	0,8	2,0	68
Некелік жағдай/одақ, некенің/одақтың ұзақтығы (жыл)															
Еш уақытта некеде тұрмаған	31,9	62,5	18,7	0,0	0,0	0,0	5,1	0,7	0,0	0,0	6,3	0,0	0,0	11,0	85
Қазір некеде	38,8	58,1	26,8	13,5	1,0	0,3	6,3	2,4	0,2	1,6	7,0	0,5	0,4	2,0	875
Некеде бір рет болған	34,0	51,3	34,2	16,0	1,2	0,2	8,9	2,8	0,1	2,0	7,6	0,2	0,1	1,9	1104
0-4 жыл	30,5	48,3	38,1	11,9	1,1	0,0	2,5	0,9	0,0	2,7	6,8	0,4	0,0	2,5	159
5-9 жыл	26,3	44,2	41,5	19,8	0,4	0,7	11,8	3,2	0,0	2,9	9,1	0,4	0,0	1,3	209
10 және одан жас+	37,0	53,9	31,3	15,8	1,4	0,2	9,4	3,1	0,1	1,6	7,4	0,2	0,1	2,0	735
Некеде екі рет болған	28,0	43,8	36,8	11,4	2,0	0,0	10,0	3,1	0,3	1,6	14,6	1,0	1,1	4,6	252
Ажырасқан/ жесір қалған	23,7	39,1	44,5	15,5	1,7	0,1	12,8	3,3	0,0	2,2	11,4	0,2	0,0	4,3	566
Тұрғылықты жері															
Қалалық	33,8	50,8	34,1	13,4	1,3	0,3	7,5	1,6	0,0	1,7	8,6	0,2	0,3	3,5	860
Ауылдық	31,5	50,4	33,3	15,6	1,2	0,0	10,8	4,5	0,2	2,0	9,0	0,6	0,1	2,0	581
Өңір															
Ақмола	31,5	47,7	35,4	20,0	2,8	0,0	9,9	0,0	0,0	0,0	7,9	0,0	0,0	1,5	115
Ақтөбе	(35,0)	(52,4)	(34,9)	(10,4)	(10,0)	(0,0)	(13,5)	(3,0)	(0,0)	(0,0)	(2,7)	(0,0)	(0,0)	(3,1)	28

	Ешқашан болған оқиға жайлы ешкімге айтпаған	Ешқашан ешкімнен көмек сұрамаған	Келесілерден көмек сұраған әйелдер пайызы:												Тәни зорлық-зомбылыққа және жыныстық зорлық-зомбылыққа ұшыраған 15-49 жас тобындағы әйелдер саны
			өз отбасынан	күйеуі / серіктесі отбасынан	қазіргі /бұрынғы күйеуі / серіктесінен	қазіргі /бұрынғы досынан	туыстарынан	көршілерден	дін басшыларынан	дерігер/медқы-меткерлерден	полициядан	адвокаттардан/ заңгерлерден	әлеуметтік қызмет көрсететін ұйымдардан	басқалардан	
Алматы	16,3	48,1	41,4	19,4	0,0	0,0	19,0	2,0	0,0	1,0	1,1	0,0	0,0	0,0	148
Алматы қаласы	(27,5)	(57,1)	(27,0)	(7,9)	(0,0)	(0,0)	(7,9)	(0,0)	(0,0)	(3,0)	(2,4)	0,0	0,0	(2,5)	58
Астана қаласы	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	14
Атырау	(45,7)	(49,9)	(48,5)	(13,9)	(0,0)	(0,0)	(19,5)	(0,0)	(0,0)	(2,9)	(1,6)	(6,6)	(0,0)	(0,0)	19
Шығыс Қазақстан	30,2	50,0	35,3	8,3	3,4	1,1	5,0	1,0	0,0	3,6	13,5	0,0	1,1	2,6	128
Жамбыл	37,2	53,4	38,1	16,8	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53
Батыс Қазақстан	49,2	57,9	25,0	13,5	1,2	1,4	16,9	5,6	0,0	2,8	6,3	0,0	1,0	1,2	55
Қарағанды	43,2	50,4	31,3	9,1	0,0	0,0	7,1	1,8	0,0	1,7	11,4	0,3	0,5	3,3	248
Қостанай	17,7	45,4	33,8	12,3	0,0	0,0	12,6	4,3	0,0	1,3	12,7	0,6	0,0	5,3	134
Қызылорда	(41,8)	(50,0)	(37,2)	(15,7)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	19
Маңғыстау	45,5	55,3	17,5	14,6	1,7	0,0	3,4	1,6	0,0	0,0	3,7	2,1	0,0	20,6	28
Павлодар	33,3	51,6	37,2	16,4	0,6	0,0	5,5	1,9	0,0	0,0	12,2	0,6	0,0	4,5	133
Солтүстік Қазақстан	31,4	51,0	29,9	13,7	0,0	0,0	3,3	2,7	1,1	2,7	15,2	0,0	0,0	5,0	123
Оңтүстік Қазақстан	40,6	53,9	31,2	21,2	4,3	0,0	8,2	9,6	0,0	4,8	6,5	0,0	0,0	0,0	136
Білімі															
Бастауыш/ аяқталмаған орта	(42,0)	(59,2)	(25,8)	(8,2)	(0,0)	(0,0)	(5,9)	(8,4)	(0,0)	(0,0)	(12,2)	(0,0)	(0,0)	(4,7)	40
Орта	33,7	51,3	33,9	14,7	1,8	0,2	8,0	3,1	0,0	1,7	8,1	0,4	0,4	2,6	510
Орта арнаулы	33,3	48,6	34,8	14,4	0,9	0,4	10,2	3,0	0,3	2,7	9,3	0,3	0,2	3,3	541
Жоғары	30,0	51,8	32,6	14,2	1,1	0,0	8,2	1,2	0,0	0,9	8,5	0,6	0,0	2,6	349
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер															
Ең кедей	33,6	49,5	34,7	17,0	1,7	0,0	11,1	5,7	0,3	0,7	7,2	0,3	0,2	2,4	267
Екінші	31,7	48,1	37,0	15,3	1,4	0,3	11,7	4,4	0,3	3,8	9,3	0,3	0,0	2,2	260
Орташа	27,3	51,0	29,8	16,5	0,7	0,0	8,6	1,6	0,0	1,4	8,6	0,5	0,0	2,3	254
Төртінші	33,7	50,3	31,4	11,9	1,6	0,2	8,9	1,5	0,0	0,2	8,3	0,4	0,0	4,9	304
Ең бай	36,5	53,3	35,5	11,9	0,9	0,4	5,2	1,2	0,0	2,9	10,1	0,3	0,8	2,5	355
Барлығы	32,9	50,6	33,7	14,3	1,3	0,2	8,8	2,8	0,1	1,8	8,8	0,4	0,2	2,9	1441

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

( ) - көрсеткіштер 25-49 салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

(*) - көрсеткіштер 25-тен аз салмақталмаған байқаулар оқиғаларына негізделген.

Іріктеме дизайны

Осы қосымшада іріктеме жүйесінің негізгі ерекшеліктері сипатталған, олардың қатарына нысаналы іріктеменің мөлшері, іріктеменің бөлінісі, іріктеме негізі және сұрыпталған жиынтықтың тізімін жасау, өңірлік бірліктерді таңдау, іріктеменің сатылары, стратификациялау және іріктемелік салмақтарды есептеу кіреді.

Қазақстанда көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу жүргізу мақсатындағы іріктеме жүйесін құрудың негізгі міндеті жалпы мемлекеттік деңгейде, сондай-ақ Ақмола, Ақтөбе, Атырау, Алматы, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Батыс

Қазақстан, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан облыстары және Астана мен Алматы қалалары бойынша қалалық және ауылдық жерлер деңгейінде көптеген көрсеткіштердің статистикалық сенімді бағалауларын алу болып табылды.

Іріктеменің стратасы 14 өңірдің әрқайсысының және Алматы мен Астана қалаларының тұрғын халқы қалалық және ауылдық бөліністе көрсетілген. Берілген зерттеу үшін іріктемелік жиынтық құру кезінде көпсатылы стратификацияланған кластерлік іріктеме әдісі пайдаланылды

Іріктеменің мөлшері және бөлінісі

Есептеулер нәтижесінде алынған МИКЗ 2010-2011жж арналған іріктеменің мөлшері Қазақстанда 16 380 үй шаруашылықтарын құрады.

Әр облыстың тұрғын халқы қалалық және ауылдық тұрғын халық болып екі стратаға бөлінді, ал зерттеуге арналған бірліктерді сұрыптау 3 саты бойынша іс жүзіне асырылды. Әр стратадан көлеміне пропорционал түрдегі ықтималдықпен санақ жүргізудің есептік учаскелерін жүйелі түрде сұрыптау жүргізілді. Іріктеменің екінші сатысында есептік учаскелердің ауқымдырақтары кішірек сегменттерге бөлінді, мұнда сегменттің әрбірі сұрыпталып алынған есептік учаскелерден таңдалды. Сұрыпталған есептік учаскелер аумағында үй шаруашылықтарының тізімін құрастырғаннан соң, әрбір сұрыпталған есептік учаске негізінде 21 үй шаруашылығынан тұратын іріктеме құрастырылды.

Құрастырылған іріктеме өңірлер, сонымен бірге қалалық және ауылдық аудандар бойынша стратификацияланды. Берілген іріктеме өзіндік-салмақталған болып табылмайды. Жалпы ұлттық және өңірлік деңгейлерде нәтижелерді көрсету үшін іріктемелердің салмақтары пайдаланылды. Басты көрсеткіштер бойынша іріктеменің қажетті мөлшерін бағалау үшін мынадай формула қолданылды:

$$n = \frac{[4(r)(1-r)(f)(1.1)]}{[(0.12r)^2 (p)(\bar{n})]}$$

мұнда

- n – басты көрсеткішті алуға арналған іріктеменің үй шаруашылықтарының саны ретінде көрсетілген қажетті көлемі (яғни, мөлшері)
- 4 – 95 пайыздық сенімгерлік деңгейді қамтамасыз ететін көбейткіш
- r – басты көрсеткіш үшін болжанған таралу деңгейі (қамту деңгейі)
- 1.1 – алынбайтын жауаптардың деңгейін есепке ала отырып іріктеме мөлшерін 10 пайызға өсіруге қажетті көбейткіш [іс жүзінде көбейткіш берілген елдегі бұрынғы зерттеулердің жүргізілуі барысында тіркелген бейжауаптар деңгейіне негізделеді]
- f – *deff* үшін қолданылатын қысқартылған белгі (дизайн-әсер)
- $0.12r$ – 95 пайыздық сенімгерлік деңгейі бойынша және r -дің 12 пайызы ретінде анықталатын қателіктің ұйғарынды шегі (r мәнінің қатесінің салыстырмалы шегі)
- p – оған берілген көрсеткіш (r) негізделген тұрғын халықтың жалпы санындағы үлес
- $\bar{n}$ – үй шаруашылығының орташа мөлшері (үй шаруашылығының мүшелерінің саны)

Әлеуетті басты көрсеткіштерді шолу 2006 жылғы МИКЗ зерттеулерінің нәтижелеріне негізделе отырып іс жүзіне асырылды. Қазақстанда бірқатар көрсеткіштер немесе іріктеменің кіші өлшемін беретін (иммунитеттеу деңгейінің көрсеткіші – 90%–дан астам, мектепке қатысушылық– 90%–дан астам, босануға дейінгі бақылау – 90%–дан астам) өте үлкен шамасы үшін немесе іріктеменің үлкен өлшемін беретін және ол басқа көрсеткіштердің көбі үшін ұлғайтылатын (диарея мен тыныс жолдарының ауыр індеттерінің таралғандығы) өте кіші шамасы үшін қарастырудан шығарылды.

МИКЗ 2010-2011–нің көрсеткіштерінің көбісі үшін олар салыстырмалы түрде таралғандықтың төмен деңгейі мен іріктеменің жеткілікті мөлшерін алуы тиіс ел үшін маңызды да оған тән көрсеткіштер қарастырылу үшін таңдалды. Келесі көрсеткіштер іріктеменің мөлшерін есептеу талаптары бойынша МИКЗ ережелеріне сәйкес болады деп белгіленді:

- Ерте жастағы балаларды оқыту бағдарламаларына баратын 36-59 ай жас тобындағы балалардың пайызы (16%, МИКЗ 2006);
- Өткен жылы мектепке дейінгі бағдарламаларға барған 1-ші сыныпта оқитын балалардың пайызы (40%, МИКЗ 2006);
- Лайықты түрде тамақтандырылған 0-11 ай жас тобындағы балалардың пайызы (21%, МИКЗ 2006).

«Өткен жылы мектепке дейінгі бағдарламаларға барған 1- сыныпта оқитын балалардың пайызы» мақсатты көрсеткіші соңында іріктеменің мөлшерін болжауда пайдалануға ұсынылды (көрсеткіш тұрғын халықтың жалпы санының 2,2 % құрайтын және МИКЗ 2006 ж. сай 40% шамасына ие бір жылда туған тұрғын халықтың нысаналы топтағы тұлғаларына негізделген).

Қазақстандағы үй шаруашылықтарының орташа мөлшері МИКЗ 2006ж. бойынша 3,5 адам деп бағаланады. 1999 ж. халық санағы үй шаруашылықтарының орташа мөлшері 3,6–ға тең екенін көрсетті, және ол қалалық жерлер (3,1) мен ауылдық жерлер (4,4), әр түрлі өңірлер арасында (Алматыдағы 2,9 бастап Қызылордадағы 5,1 дейін) үлкен айырмашылықтар барын байқатты. Өкінішке орай, іріктеме жүргізілген кезде 2009 жылғы Қазақстандағы халық санағы нәтижелері

жарияланбағандықтан, үй шаруашылықтарының орташа мөлшері іріктемесінің бағалауы 2006 жылғы Қазақстандағы МИКЗ деректерінен алынды.

Тек жалпы ұлттық репрезентативтік бағалау жеткілікті болатын ахуалда, аталған формуланы қолдану Қазақстандағы МИКЗ 2010-2011жж. үшін 8 929 үй шаруашылықтарына тең іріктеменің мөлшеріне алып келді.

Облыстар (өңірлер) бойынша ұлттық және өңірлік деңгейлерде сенімді бағалау алуға деген қажеттілікті қанағаттандыру үшін мемлекеттік және қалалық / ауылдық жерлер бойынша бағалалауға қосымша түрде келесі негіздемелер назарға алынуы тиіс: суб – ұлттық өңірлер үшін дәлдіктің талабын қамтамасыз ету өңірлер бойынша бағалауды D есе ұлғайтуды талап етеді, мұнда D – іріктемедегі өңірлер саны. Нәтижеде өлшемі $8\ 929 \times 16 = 142\ 857$ үй шаруашылықтарына тең іріктеме пайда болады, мұндағы іріктеме өлшемі тым үлкен, яғни, тиімді емес болып табылады.

Мұндай бағалау қажеттілігі, қаржыдағы шектеулер мен деректер сапасын тиімді қамтамасыз ету бағдарламасының болуының арасындағы қисынды ымыраға қол жеткізу үшін ұсынылатын нұсқа өңірлік бағалаудағы жоғарырақ ұйғарынды қателікке жол беру болып табылады.

МИКЗ нұсқаулығына сай есеп беретін өңірлер ұйғарынды g -дің 25 - 30 пайыздық мәніне дейін қателікті айтарлықтай жұмсарту алады.

Өңірлер бағалауы мынадай ұйғарымдарға негізделген:

- Басты көрсеткіш бойынша таралғандықтың күтілетін деңгейі ($r=0,48$),
- Іріктеменің салыстырмалы қателігі ($RME=0,3$).

Суб – ұлттық өңірлер үшін дәлдіктің талабын 0,3-ке дейін жұмсарту және де жоғарырақ үлестер үшін дәлдік ($\geq 0,48$) өңір бойынша 1 032 үй шаруашылықтарына тең болатын іріктеме өлшемінің әрі әйелдердің талаптарына сай болатын күтілетін 919 санын, 0-4 жас тобында 336 балаларды сонымен бірге бір жылда туған 72 сәбиді беретінін қабылдау, елдегі 16 әкімшілік өңірдің әрбірі үшін іріктеме өлшемінің келесі бағалауы жүргізілді. Іріктеменің жалпы мөлшерін есептеу 16–ға көбейтілген бір өңірдің бағалауына негізделді.

Көрсеткіш	Нәтиже
Өңірлер саны	16
Облыстар бойынша ұйғарымды қателік деңгейі	0,3
Өңір бойынша іріктеме өлшемі (үй шаруашылықтарының саны)	1032
Іріктеменің жалпы мөлшері (үй шаруашылықтарының саны)	$1\ 032 \times 16$ өңірлер = 16 512 үй шаруашылықтары
Кластерлер саны (x21 ДХ)	786
Күтілетін аяқталған келесілер бойынша зерттеулер:	

Көрсеткіш	Нәтиже
Үй шаруашылықтары бойынша	15 007
15-49 жас тобындағы әйелдер бойынша	14 707
0-4 жас тобындағы балалар бойынша	5 379
12-23 айлық жас тобындағы балалар бойынша	1 156

Бір жылы туылған тұрғын халық топтарының бөлімі негізіндегі мәні 12 пайыз немесе одан да көбірек болатын кез келген жалпы ұлттық бағалауда салыстырмалы қателік (сенімділік деңгейінің 95 пайызы) 12 пайыздан аз болады, ал қалалық/ ауылдық бағалау үшін – 16 пайыздан аз болады деп болжам жасалды.

Өңірлер бойынша болжам жасауда мұндай бағалау дәлдігінің деңгейі, бюджеттегі шектеулер мен деректер сапасы арасындағы қисынды ымыраға қол жеткізу үшін жоғарырақ салыстырмалы ұйғарымды қателікке жол беру керек болды.

Мәні 48 пайыз немесе одан да көбірек болатын бір жылда туған тұрғын халық топтарының бөлімі негізіндегі кез келген өңірлік бағалаулар үшін 30 пайыз не одан кем мөлшерге тең болатын салыстырмалы қателік күтілді.

Жер-жерлердегі жүргізілген логистикалық жұмыстар мен іріктеме дизайнының статистикалық тиімділігі негізінде іріктеменің бірінші бірліктерінің әрқайсысынан (кластерден) сұрыпталып алынған үй шаруашылықтарының саны 21 үй шаруашылығына тең деп анықталды. 2010-2011жж. арналған МИКЗ зерттеуі үшін жалпы іріктеме 16 512 үй шаруашылықтарында сауалнама жүргізу болып табылды, және 2006ж. МИКЗ нәтижелері бойынша жауап ала алмау жағдайларының деңгейі негізінде шамамен 15-49 жас тобындағы 14 700 әйелге әрі 5 жасқа дейінгі 5 400 балаға сауал қойылады деп күтілді. 1999 жылғы МДЗ – дегі жауап ала алмау деңгейін есепке ала отырып, шамамен 15-59 жас тобындағы 5 000 ерлерге сауал қойылады деп күтілді.

SD.1 – кестесінде әрбір 16 қалалық және әрбір 14 ауылдық стратадағы сұрыпталып алынған

үй шаруашылығындағы әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалардың аяқталған пікіртерімінің күтілетін арақатынасы 2006ж. МИКЗ – тегідей жалпы қалалық/ ауылдық үлгі ізіне ереді деген болжам жасалды. Бұл бағалаулар соңғы зерттеулердің қалалық/ ауылдық жауаптарының үлесіне және 16 облыстың әрқайсысындағы қалалық/ ауылдық тұрғын халықтың пропорционалдық бөлінісіне негізделген.

SD.1–кесте. Қала/ауыл бөлінісіндегі сұрыпталған үй шаруашылықтарындағы әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалардың аяқталған пікіртерімінің күтілетін арақатынасы

Аудан	2009 жылғы халық санағы						МИКЗ 2006				
	Тұрғын халықтың болжамды саны	Тұрғын халықтың бөлінісі	Үй шаруашылықтарының болжамды саны	Сұрыпталып алынған үй шаруашылықтарының бөлінісі	Сұрыпталып алынған үй шаруашылықтары саны *	Үй шаруашылықтарының іріктемесінің бөлінісі	Шарттарға (критерийлерге) сай болатын 5 жасқа дейінгі сауалданған әйелдер	Шарттарға (критерийлерге) сай болатын 5 жасқа дейінгі сауалданған балалар	Сауалданған әйелдер / сұрыпталып алынған үй шаруашылықтары	Сауалданған балалар / сұрыпталып алынған үй шаруашылықтары	
Қалалық	8560408	0,54	2761422	0,62	8640	0,576	7611	1,942	0,88	0,22	
Ауылдық	7439075	0,46	1690699	0,38	6360	0,424	6959	2474	1,09	0,39	
Барлығы	15999483	1,0	4452121	1,0	15000	1,0	14570	4416	0,97	0,29	

SD.2–кестесінде 16 әкімшілік бірліктің әрбірі бойынша қала/ауыл бөлінісіндегі үй шаруашылықтарының бөлінісі жөніндегі жаңартылған деректер 2009 жылғы халық санағы деректері негізінде

көрсетілген. 15-49 жас тобындағы әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалардың саны бойынша 2009 жылғы әкімшілік деректер ҚР Статистика агенттігі тарапынан ұсынылды.

SD.2 – кесте. Сауалдау толық жүргізілетін сұрыпталып алынған үй шаруашылықтарының күтілетін саны, әкімшілік өңірлер бойынша

Өңір	2009 жылғы халық санағы бойынша үй шаруашылықтарының бөлінісі					МИКЗ-2006		МИКЗ-4 үшін бағалаулар	
	үй шаруашылықтарының саны			үй шаруашылықтарының бөлінісі		жауаптар коэффициенті		әйелдер саны / сұрыпталған үй шаруашылықтары әйелдер/ үй шаруашылықтары	5 жасқа дейінгі балалардың саны / сұрыпталған үй шаруашылықтары балалар/үй шаруашылықтары
	барлығы	қалалық	ауылдық	қалалық	ауылдық	сай болатын әйелдер	5 жасқа дейінгі балалар		
Ақмола	230 661	117 515	113 146	0,51	0,49	0,87	0,94	0,75	0,23
Ақтөбе	198 517	129 746	68771	0,65	0,35	0,97	0,97	1,00	0,35
Алматы	407146	111956	295190	0,27	0,73	0,97	0,97	1,11	0,40
Атырау	112830	60235	52595	0,53	0,47	0,98	0,99	1,23	0,54
Батыс Қазақстан	163880	87530	76350	0,53	0,47	0,96	0,98	1,01	0,32
Жамбыл	232446	111880	120566	0,48	0,52	0,99	0,99	1,20	0,52
Қарағанды	429281	352580	76701	0,82	0,18	0,98	0,98	0,86	0,24
Қостанай	284405	159478	124927	0,56	0,44	0,99	0,99	0,85	0,20
Қызылорда	137398	65702	71696	0,48	0,52	0,99	0,99	1,24	0,59
Маңғыстау	101163	65597	35566	0,65	0,35	0,99	0,99	1,20	0,60
Оңтүстік Қазақстан	478717	218180	260537	0,46	0,54	0,97	0,98	1,30	0,67
Павлодар	246453	180909	65544	0,73	0,27	0,98	0,98	0,85	0,23
Солтүстік Қазақстан	203271	91187	112084	0,45	0,55	0,98	0,98	0,82	0,20
Шығыс Қазақстан	439061	273567	165494	0,62	0,38	0,98	0,98	0,86	0,24
Астана қ.	184012	184012		1,00	-	0,89	0,93	1,05	0,33
Алматы қ.	409573	409573		1,00	-	0,91	0,92	0,95	0,34
Қазақстан	4258814	2619647	1639167	0,62	0,38	0,96	0,97	1,00	0,36

Бір сұрыпталған үй шаруашылықтарына келетін әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалардың түпкілікті күтілетін саны екі деректер көзін және МИКЗ–3 шеңберінде бақыланған сай болатын әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалардың жауаптарының коэффициенттерін пайдалану арқылы есептеп табылды.

SD.2–кестесінде сай болатын әйелдердің күтілетін саны МИКЗ – 3 нәтижелеріне өте ұқсас болып табылатынын атап өту керек. Бір сұрыпталған үй шаруашылығына келетін 5 жасқа дейінгі балалардың күтілетін санына қатысты ахуал өзгерді – 2006 жылғы МИКЗ–де ол 0,29 тең болды, ал 2009 жылғы халық санағы және балалардың саны жөніндегі әкімшілік

деректеріне негізделген жаңартылған деректерге сай бір үй шаруашылығына келетін бала санының 0,36–ға дейін артқаны байқалады. Бұл соңғы бес жыл ішіндегі бақыланған туу коэффициентінің өсуіне әрі 5 жасқа дейінгі балалардың үлесінің тұрғын халықтың жалпы санына қатысты 2005 жылғы 7,9 пайыздан 2009 жылғы 10,25 пайызға дейін артуына сай болды.

Келесі кесте (SD.3) шамамен 16 500 сұрыпталған үй шаруашылықтарының домендердің әрқайсысы бойынша бөлінісін көрсетеді. ИББ саны негізгі облыстар бойынша іріктемедегі элементтердің пропорционалдық және пропорционалдық емес бөліністің көмегі арқылы есептеліп табылды.

SD.3 - кесте. Іріктемедегі элементтердің пропорционалдық және пропорционалдық емес бөлінісі

Өңір	Пропорционалдық бөлініс (үй шаруашылықтары)	Квадрат түбір (үй шаруашылықтары)	Бөліністің квадрат түбірі (үй шаруашылықтары)	БІЭ квадрат түбірі (үй шаруашылықтары)	Іріктеменің түзетілген квадрат түбірі (үй шаруашылықтары)	Әйелдерді сауалдаудың күтілетін аяқталымы	5 жасқа дейінгі балаларды сауалдаудың күтілетін аяқталымы
Ақмола	894	679	0,06	1,039	1,030	894	257
Ақтөбе	770	622	0,06	952	950	1,015	350
Алматы	1579	878	0,08	1,343	1,340	1,501	541
Атырау	437	475	0,04	726	730	920	400
Батыс Қазақстан	635	572	0,05	875	870	927	282
Жамбыл	901	682	0,06	1,043	1,040	1,260	551
Қарағанды	1664	871	0,08	1,332	1,330	1,195	341
Қостанай	1103	753	0,07	1,151	1,150	998	233
Қызылорда	533	524	0,05	802	800	1,003	480
Маңғыстау	392	445	0,04	680	680	857	426
Оңтүстік Қазақстан	1856	978	0,09	1,495	1,490	1,980	1,019
Павлодар	956	681	0,06	1,042	1,040	924	248
Солтүстік Қазақстан	788	637	0,06	974	970	808	199
Шығыс Қазақстан	1702	930	0,09	1,422	1,420	1,266	353
Астана қ.	713	429	0,04	656	660	772	235
Алматы қ.	1588	640	0,06	979	980	1,021	361
Қазақстан	16512	10795	1,00	16,512	16,480	17,339	6,276

Алматы, Қарағанды, Оңтүстік Қазақстан, Жамбыл мен Шығыс Қазақстан облыстарына арналған іріктемелер бұл зерттеудің дәлдігі жөніндегі қойылған мақсат үшін тым үлкен болды, ал осы жағдай уақыт пен ресурстың керексіз шығындарына әкелер еді. Осы себептер бойынша аталған облыстар үшін іріктеме үлесін азайту және Астана қаласы, Солтүстік Қазақстан, Павлодар, Қостанай, Батыс Қазақстан мен Ақмола облыстары үшін іріктеме үлесін ұлғайту қажет болды.

Берілген іріктеме өлшемі мен бөлініс үшін күтілетін дәлдік деңгейін анықтау мақсатында домендер деңгейінде басты индикаторларға арналған сенімділік интервалдарын бағалау маңызды болып табылды.

Қазақстан өңірлері бойынша МИКЗ–3–ің стандартталған қателігі мен Deff-коэффициенті қайта қарастырылды. Туған жылы бойынша қалыптастырылған бір шоғырдың бөлімі негізінде екі көрсеткіш сұрыпталды:

- СН.2.Толық вакцинациядан өткен 15-26 айлық жастағы балалардың саны, және
- ED.6 Бастауыш мектепті бітіру деңгейі

50 және одан да көп бақылауларға негізделген бөлімдері бар өңірлер үшін, $\geq 0,8$ болып табылатын коэффициенттерде стандарттық қате деңгейі $< 0,05$ –ке тең болды, ал жағдайлардың көпшілігінде Deff 1,5–тен азырақ болды.

SD.4 - кесте. Сұрыпталған индикаторларға арналған бағаламалар, стандарттық қателер (СҚ), дизайн – әсер (Deff), 2006 жылдың МИКЗ –і

№	Өңір	Үй шаруашылықтарының салмақталмаған іріктемесі	СН.2 Толық вакцинациядан ¹ өтті			
			Бағалау	СО	Deff	Салмақталмаған бөлім
1	Ақмола	846	0,967	(*)	(*)	33
2	Ақтөбе	837	1,000	0,000	(*)	56
3	Алматы	1096	0,820	0,047	1,330	89
4	Атырау	782	1,000	0,000	(*)	59
5	Батыс Қазақстан	820	0,946	(*)	(*)	41
6	Жамбыл	974	1,000	0	(*)	89
7	Қарағанды	1052	0,977	(*)	(*)	46

Өңір	Үй шаруашылықтарының салмақталмаған іріктемесі	СН.2 Толық вакцинациядан ¹ өтті				
		Бағалау	СО	Deff	Салмақталмаған бөлім	
8	Қостанай	921	1,000	(*)	(*)	42
9	Қызылорда	830	1,000	0,000	(*)	82
10	Маңғыстау	758	1,000	0,000	(*)	76
11	Оңтүстік Қазақстан	1125	0,990	0,009	1,282	139
12	Павлодар	873	1,000	(*)	(*)	41
13	Солтүстік Қазақстан	847	1,000	(*)	(*)	28
14	Шығыс Қазақстан	1082	0,948	0,038	1,581	56
15	Астана қ.	755	0,718	(*)	(*)	39
16	Алматы қ.	966	1,000	0,000	(*)	57
00	Қазақстан	14564	x	x	x	X

Өңір	Үй шаруашылықтарының салмақталмаған іріктемесі	ЕД.6 Бастауыш мектепті бітіру ²				
		Бағалау	СО	Deff	Салмақталмаған бөлім	
1	Ақмола	846	0,857	(*)	(*)	41
2	Ақтөбе	837	0,885	0,031	0,56	60
3	Алматы	1096	0,797	0,039	0,811	87
4	Атырау	782	0,904	0,032	0,809	69
5	Батыс Қазақстан	820	0,956	(*)	(*)	40
6	Жамбыл	974	0,895	0,026	0,563	77
7	Қарағанды	1052	0,902	(*)	(*)	44
8	Қостанай	921	0,880	0,045	1,000	54
9	Қызылорда	830	0,952	0,024	1,066	84
10	Маңғыстау	758	0,911	0,045	1,621	65
11	Оңтүстік Қазақстан	1125	0,953	0,019	1,123	141
12	Павлодар	873	0,815	(*)	(*)	36
13	Солтүстік Қазақстан	847	0,813	(*)	(*)	23
14	Шығыс Қазақстан	1082	0,793	(*)	(*)	43
15	Астана қаласы	755	0,882	(*)	(*)	34
16	Алматы қаласы	966	0,900	(*)	(*)	30
00	Қазақстан	14564	x	x	x	x

¹ 15-26 ай жас тобындағы балалар.

² бастауыш мектепті бітіруге сай жас тобындағы балалар.

(*) көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген

Ұсынылған түпкілікті түзетілген іріктеме әр облыста кем дегенде 880-ге сай болатын әйел, 280-ге сай болатын ер адам және 250–ден кем емес 5 жасқа дейінгі балаларды құрамына енгізуі тиіс еді, мұның нәтижесінде әр жас шоғырына кем дегенде 50 баладан келетін болады.

Іріктеменің жалпы өлшемі 16 380 үй шаруашылықтарына дейін айтарлықтай төмендеді. Сұрыпталған үй шаруашылықтары Қазақстандағы 780 кластерлер бойынша үлестірілген.

Келтірілген кесте МИКЗ 2010-2011 үшін таңдалып алынған ИББ (іріктеменің бастапқы бірлік-

тері) мен үй шаруашылықтарының Қазақстандағы есеп беруге тиісті 16 облыстың әрқайсысы бойынша бөлінісін көрсетеді.

780 іріктеменің бастапқы бірліктерінің облыстар арасындағы бөлінісі де, үй шаруашылықтары іріктемесінің бөлінісі де соңғы халық санағы бөлінісіне пропорционал болмады. Бұл 2009ж. халық санағының есептік участкелерінің пропорционал емес санының нәтижесі болып табылады, демек, МИКЗ 2010-2011жж. арналған үй шаруашылықтарының іріктемесі өзіндік-салмақталған іріктеме болып табылмайды.

SD.5 - кесте. Іріктеменің түпкілікті ұсынылатын өлшемі

Өңір	Сұрыптауға арналған үй шаруашылығының іріктемесі	Әйелдерді сауалдаудың күтілетін аяқталымы	5 жасқа дейінгі балаларды сауалдаудың күтілетін аяқталымы	Сұрыптауға арналған ІББ саны (x 21 ҮШ)
Өңір				
Ақмола	1176	886	276	56
Ақтөбе	882	878	310	42
Алматы	1008	1117	398	48
Атырау	798	984	432	38
Батыс Қазақстан	966	982	306	46
Жамбыл	882	1056	464	42
Қарағанды	1218	1044	296	58
Қостанай	1260	1069	250	60
Қызылорда	798	991	473	38
Маңғыстау	798	943	471	38
Оңтүстік Қазақстан	1008	1311	677	48
Павлодар	1176	1003	268	56
Солтүстік Қазақстан	1260	1031	254	60
Шығыс Қазақстан	1218	1050	293	58
Астана қаласы	924	966	304	44
Алматы қаласы	1008	956	340	48
Жері				
Қалалық	10038	8984	3207	478
Ауылдық	6342	7283	2605	302
ҚАЗАҚСТАН	16380	16267	5812	780

Іріктеме негізі және кластерлерді сұрыптау

Іріктеменің бастапқы бірліктері (ІББ)—не кластер — МИКЗ 2010-2011жж. үшін 2009 жылғы халық санағы шеңберіндегі бір ІББ—ге бір (не көбірек) санақ секторлары бар бірліктер ретінде қарастырылған санақ секторларының негізінде белгіленді.

Ауылдық жерлерде ІББ—ні іріктеу тәуелсіз түрде 14 ауылдық стратаның әрбірі үшін және қалалық жерлерде 16 қалалық стратаның әрбірі үшін тәуелсіз түрде іс жүзіне асырылды. Әрбір стратада жасырулы географиялық стратификация солтүстіктен оңтүстікке бағыт алатын ирек түріндегі аудандар/қалаларды ұйымдастыру түрінде есепке алынған. Әрбір ауданда санақ секторлары дәйекті түрде санақ секторының кодына сай реттелген.

Бірінші сатыда ІББ әрбір стратада тең ықтималдықпен таңдалып алынды. Кей есептік участкелері барлық үй шаруашылықтарының тізімін жасау үшін экономикалық күрделілік тудыратындай түрде тым үлкен болғандықтан, тиімді жолмен сегменттерді пайдалану туралы шешім қабылданды. Әр есептік участке үшін ол қамтитын қалаулы «стандарттық сегменттер» санына тең шама өлшемі белгіленді. МИКЗ туралы нұсқаулықта сегмент-

тер жиынтығы есептік участкедегі тұрғын халықты 500—ге бөліп, әрі оны ары қарай ең таяу бүтін санға дейін дөңгелектеу арқылы белгілеуге (және есептеуге) кеңес беріледі.

Одан кейінгі қадам шаманың осы аталған өлшеміне (сегменттер санына) пропорционал ықтималдықты пайдалану арқылы әр облыстағы іріктеменің есептік участкелерін сұрыптау болып табылды.

Сұрыптау келесі формуланы қолдану арқылы жүргізілді:

$$P_{i1} = (b s_i / \sum s_i)$$

мұнда

b: МИКЗ 2010—дағы берілген облыстағы есептік участкелер саны,

s_i : i — ші есептік участкедегі (сегменттер саны) шама өлшемі

$\sum s_i$: — сәйкес облыс үшін шама өлшемі

Екінші сатыда жер – жерлерде құрастырылған қол жетімділік карталар не эскиздік карталарды пайдалану арқылы іріктеменің сұрыпталған есептік участкелерінде сегментация жүргізілді. Іріктеменің есептік участкесінде сегмент саны бірге тең болса, сегментация онда қажетсіз болып саналады, себебі сегмент пен есептік участке – бұл бірдей нәрселер. Сегментациялау сегмент саны бірден артық болған жағдайларда ғана жүргізілді. таңдалып алынды. Іріктеменің есептік участкелері сегмент санына тең бөліктерге бөлінеді, олардың

әрқайсысы үй шаруашылықтарының шамамен тең санын қамтиды.

Сегментациялаудан соң есептік участкенің әрбір іріктемесінде кездейсоқ жолмен бір сегмент таңдалып алынды. Бұл сатыда іріктеу ықтималдығы келесі формула арқылы іс жүзіне асырылды:

$$P_{2i} = 1/s_i$$

мұнда

s_i : i – ші есептік участкедегі сегменттер саны.

Тізімдерді құру

Іріктелген санақ учаскелерінің сұрыпталған әрбір сегментінде үй шаруашылықтарының листингін (тізімдемесін) көрсетілген сегменттердің әрбірінің шеңберіндегі үй шаруашылықтарының орналасу орнын анықтау үшін статистиканың аумақтық органдарының қызметкерлері жүзеге асырды; ауылдық статистиктер, статистиканың аудандық, қалалық және облыстық департа-

менттері/басқармаларының қызметкерлері іске қосылды, олар іріктелген әрбір санақ учаскесіне барып, барлық қоныстанған үй шаруашылықтарының тізімін жасады. Листинг 2011 жылғы 28 қазаннан бастап қараша айының 23 дейін жүргізілді. Нәтижеде алынған үй шаруашылықтарының жаңартылған тізімі іріктеменің үшінші сатысының барысында негіз ретінде қабылданды.

Үй шаруашылықтарын сұрыптау және іріктемелік салмақтарды есептеу

Үй шаруашылықтарының тізімін жасау әрбір сұрыпталған есептік учаскеге арнап жер – жерлерде тізімдер құрастыру үшін қызмет еткен далалық топтар тарапынан іс жүзіне асырылды. Бұдан соң, ҚР Статистика агенттігінің АЕО–да санақ учаскесінің әрбір таңдалған сегментінде үй шаруашылықтары 1–ден n –ге (санақ учаскесінің әрбір сегментіндегі үй шаруашылықтарының жалпы саны) дейін ретті түрде нөмірлендірілді. Одан соң кездейсоқ жүйелі сұрыптау процедураларының көмегімен санақ учаскесінің әрбір жаңартылған тізімінен 21 үй шаруашылығы іріктеліп алынды.

Қазақстанда көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу жүргізу мақсатына арналған іріктеме өзіндік–салмақталған болып табылмайды. Негізінен алғанда, әрбір өңірге үй шаруашылықтарын теңдей бөлгенде, олар үшін әр түрлі іріктемелік үлестер қолданылды, себебі өңірлердің аумағы әр түрлі болып табылады. Осыған байланысты іріктеме салмақтары есептелді, олар кейінірек зерттеу барысында алынған деректерді талдау кезінде пайдаланылды.

Үй шаруашылықтары бір кластерге арналған бекітілген іріктемеге қол жеткізу үшін сұрыпталды.

Алайда, МИКЗ 2010-2011жж. іріктемесі облыстар бойынша учаскелер арасында теңгерілмегендіктен жалпы мемлекеттік деңгейде бағалауды ұсыну үшін салмақтауды түзетудің соңғы процедурасын іс жүзіне асыру керек болды.

Берілген облыста i – ші кластер үшін, егер (c) үй шаруашылықтарының – тізімдемеден табылған – жалпы санынан (L_i) іріктелген үй шаруашылықтарының бекітілген саны болып табылса, сұрыпталған i – ші кластердегі үй шаруашылықтарының ықтималдығы келесідей түрде белгіленуі мүмкін:

$$P_{3i} = (c / L_i)$$

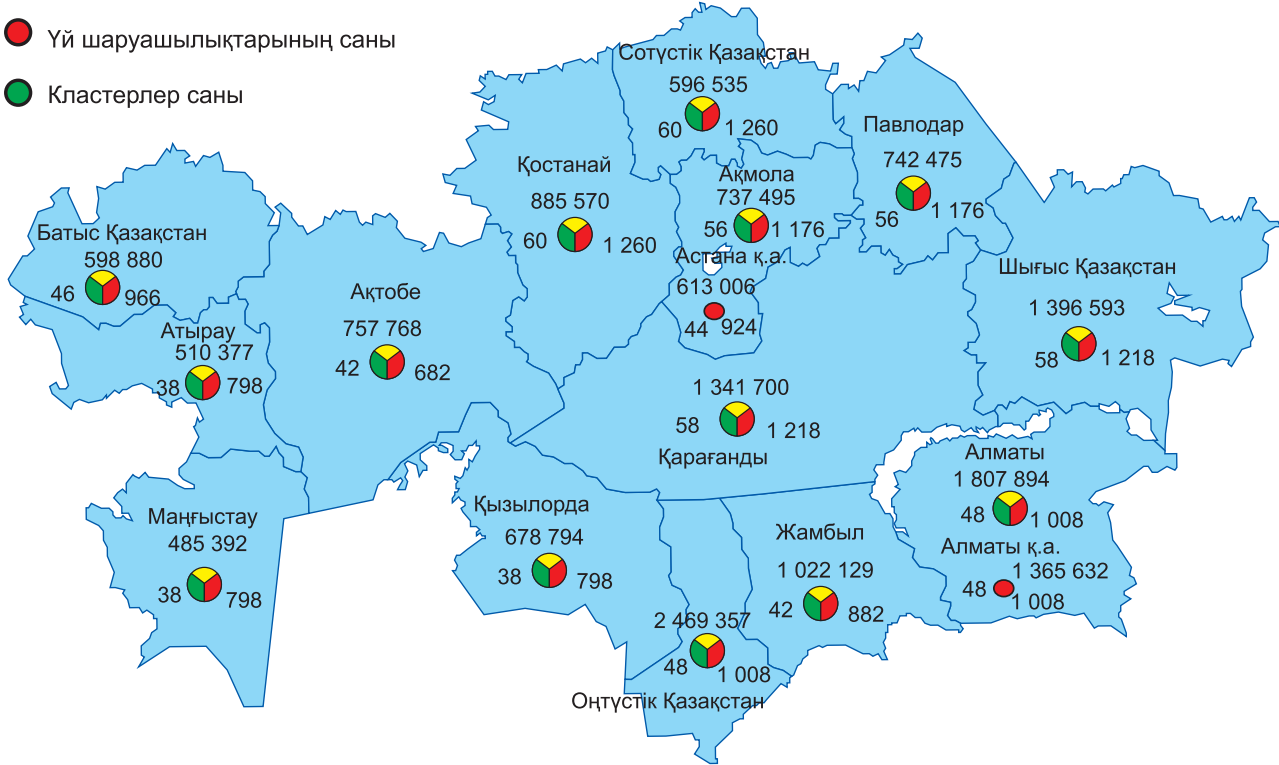
i – ші кластердегі үй шаруашылықтарының соңғы толық ықтималдығы келесідей түрде есептеліп табылуы мүмкін:

$$f_i = P_{1i} * P_{2i} * P_{3i}$$

және де i – ші кластер үшін іріктеме жобасының салмағы мынадай түрде берілген:

$$1/f_i = 1 / (P_{1i} * P_{2i} * P_{3i})$$

- 2009 жылы халық саны
- Үй шаруашылықтарының саны
- Кластерлер саны

В қосымшасы

Зерттеуге қатысқан қызметкерлер тізімі

БАСҚАРУШЫ ҚҰРАМ

Смайылов Әлихан – ҚР Статистика агенттігінің төрағасы;

Айдапкелов Нұрболат – ҚР Статистика агенттігінің жауапты хатшысы (2011ж. мамырынан), ҚР Статистика агенттігі төрағасының орынбасары (2011ж. мамырына дейін);

Ашуев Айдын – ҚР Статистика агенттігі төрағасының орынбасары (2011ж. тамызынан), ҚР Статистика агенттігінің «АЕО» РМК директоры (2010 – 2011жж. маусымы);

Қоқанова Гүлнәр – ҚР Статистика агенттігі, Әлеуметтік және демографиялық статистика департаментінің директоры;

Мұсабек Ерболат – ҚР Статистика агенттігі, Әлеуметтік және демографиялық статистика департаменті директорының орынбасары;

Әмірханова Майра – ҚР Статистика агенттігі, Әлеуметтік және демографиялық статистика департаментінің Әлеуметтік статистика басқармасының бастығы (2011 ж. наурызына дейін);

Әлқуатова Нұржамал – ҚР Статистика агенттігі, Әлеуметтік және демографиялық статистика департаментінің Әлеуметтік статистика басқармасының бастығы (2011 ж. наурызынан).

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҰЙЫМДАР

Джун Кукита - БҰҰ Балалар қорының (ЮНИСЕФ) Қазақстандағы өкілі;

Атилла Ханчиоглу – МИКЗ–дің Дүниежүзілік үйлестірушісі, Нью-Йорктегі (АҚШ) ЮНИСЕФ–тің Бас штаб-пәтері;

Ивана Бжелич – Нью-Йорктегі (АҚШ) ЮНИСЕФ–тің Бас штаб-пәтерінің қызметкері;

Тургай Унлан – ЮНИСЕФ–тің бас пәтерінің қызметкері (АҚШ);

Сираж Махмудлу – ЮНИСЕФ–тің Өңірлік офисі (Швейцария);

Радослав Жехак – ЮНИСЕФ–тің Қазақстандағы Өкілдігінің басшысының орынбасары;

Райымбек Сисемәлиев – ЮНИСЕФ–тің Қазақстандағы бағдарламаларының мониторинг пен бағалау бойынша үйлестірушісі;

Николай Ботев – БҰҰ Халық қорының директоры;

Александр Косухин – Қазақстандағы ЮНФПА бағдарламаларының үйлестірушісі;

Ғазиза Молдақұлова – БҰҰ Халық қорының Қазақстандағы тұрғын халық пен даму жөніндегі бағдарламаларының үйлестірушісі.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КЕҢЕСШІЛЕР

Дэвид Макгилл – іріктеме бойынша халықаралық сарапшы (АҚШ);

Олег Бенеш – іріктеме бойынша халықаралық сарапшы (Молдова);

Ядыгар Джошкун – деректерді өңдеу және деректер базасын енгізу жөніндегі халықаралық сарапшы (Түркия).

ҚР СТАТИСТИКА АГЕНТТІГІНІҢ «АЕО» РМК ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ

Қазганбаев Эльдар – ҚРСА «АЕО» РМК директоры (2011ж. тамызынан);

Жұманбаева Зинагүл – ҚРСА «АЕО» РМК директорының орынбасары;

Ибрагимова Айгүл - бюджеттік қаржылардың есебін жүргізу (Астана қаласы);

Елібаева Гүлзина - МИКЗ бойынша қаржының есебін жүргізу (Алматы қаласы);

Коржов Дмитрий – есептеу техникасына жүйелік–техникалық қызмет көрсету;

Күлекеев Бақытбек – материалдар мен құрал–жабдықтар үшін жауапты қызметкер;

Жүнісбаев Орынбасар – сұрақнамаларды АЕО офисіне жеткізу үшін жауапты қызметкер;

Сабаншиев Қанат – сұрақнамаларды АЕО офисіне жеткізу үшін жауапты қызметкер.

ДЕРЕКТЕРДІ ӨҢДЕУ ЖӘНЕ ЕНГІЗУ ЖӨНІНДЕГІ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР

Көпеева Гүлжан - Статистиканы ақпараттық қамтамасыз ету мен ақпараттық жүйелерді пайдалану департаменті бастығының орынбасары, CSPRO бағдарламалық қамтамасыз етуде деректерді енгізу үшін жауапты қызметкер;

Қапшыева Айгүл - Ақпараттық қамтамасыз ету бөлімі бастығының орынбасары, CSPRO–ға деректерді енгізу және SPSS–ке алып шығу жөніндегі бағдарламашы.

Редакторлар	Бақылаушылар
Дауылбаева Сауле Төлеби Әбдыхалық	Ақбалина Гүлбаршын Ыбрайымов Бейбіт
Деректер енгізу жөніндегі операторлар	
Әжібаева Әдина Иембердиев Еркебұлан Түлеева Жаухар Аппасова Құралай Бейсембек Күлпара Асубаева Айнұр Архимандрикова Полина	Сембинова Мәриям Воронина Елена Бозбанова Сәуле Нұрбаева Нұржамал Әбдразақова Алмагүл Үмбетова Әйгерім Анарбекова Наталья

ОБЛЫСТАРДЫҢ ДАЛАЛЫҚ ЖҰМЫСТАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРҒАН КОМАНДАЛАРЫ

Ақмола облысы	Ақтөбе облысы
Қасымов Алтын - супервайзер	Жекеев Қайрат - супервайзер
Нұрмағанов Сағадат - редактор	Бейісов Жолдасқали - редактор
Сағындықова Жанна - интервьюер	Ағысова Назгүл - интервьюер
Нұрғалиева Аида - интервьюер	Бекмағамбетов Дамирлан - интервьюер
Ордабаева Роза - интервьюер	Жолдыбаева Сәуле - интервьюер
Олжабаева Шұға - интервьюер	Зайнуллина Майра - интервьюер
Сағындықова Ботагөз - интервьюер	Қашкенова Айгүл - интервьюер
Әжібаев Ренат - интервьюер	Мұнышева Меруерт - интервьюер
Алматы облысы	Атырау облысы
Имирова Светлана - супервайзер	Мұқанғалиева Галя - супервайзер
Нүкежанов Болатқан - редактор	Төлеуов Аманқос - редактор
Бөкенов Марат - интервьюер	Сәменов Сансызбай - интервьюер
Иванова Людмила - интервьюер	Күзембаева Лазгүл - интервьюер
Тоқтарбекова Шаргул - интервьюер	Оразғалиева Ғайни - интервьюер
Баянова Клара - интервьюер	Нығметова Гүлнар - интервьюер
Қапанова Гүлнара - интервьюер	Бимақова Гүлназ - интервьюер
Симонова Людмила - интервьюер	Анесова Маржан - интервьюер
Батыс Қазақстан облысы	Жамбыл облысы
Жұманов Аманжан - супервайзер	Шевцова Инга - супервайзер
Нұғманов Марғұлан - редактор	Әбішева Жұлдыз - редактор
Рафикова Сәбира - интервьюер	Ұстабаева Жанат - интервьюер
Сағитова Мария - интервьюер	Рақымова Мұбара - интервьюер
Үмбетиярова Гүлсім - интервьюер	Тигай Марианна - интервьюер
Нұртазина Ботагөз - интервьюер	Нұрова Залина - интервьюер
Зиеденова Жемісқаным - интервьюер	Айдарқанова Ұлмекен - интервьюер
Өренов Қайсар - интервьюер	Атақанов Берік - интервьюер
Қарағанды облысы	Қостанай облысы
Комутова Сәуле - супервайзер	Рыщанова Рақия - супервайзер
Қонақбаева Саягүл - редактор	Ғалымжанов Әйбек - редактор

Нечет Наталья - интервьюер
Белгібаева Айша - интервьюер
Финогенова Дарья - интервьюер
Үсембеков Сағыныш - интервьюер
Тұрсұмбекова Салтанат - интервьюер
Ермұқанбетова Әуес - интервьюер

Крохина Татьяна - интервьюер
Қасенова Анар - интервьюер
Левицкая Светлана - интервьюер
Елеубеков Дамир - интервьюер
Валиева Наталья - интервьюер
Курлаева Елена - интервьюер

Қызылорда облысы

Баекеева Мәриям - супервайзер
Мәшінбаев Оңдаш - редактор
Досжанова Әсел - интервьюер
Тоқанова Жұлдыз - интервьюер
Әбшәкірова Роза - интервьюер
Лигай Елена - интервьюер
Төлегенова Айгүл - интервьюер
Ташпенев Жаңабек - интервьюер

Маңғыстау облысы

Утюшева Римма - супервайзер
Ермақанова Айгүл - редактор
Кетебаева Шырайлым - интервьюер
Батышева Айғыз - интервьюер
Қалиева Гүлжайна - интервьюер
Табылдиева Жанар - интервьюер
Әнезова Меруерт - интервьюер
Балықбаев Дініслам - интервьюер

Оңтүстік Қазақстан облысы

Құлтаев Ерназар - супервайзер
Тасболатов Мирахмет - редактор
Туебақов Бақыт - интервьюер
Шанрақшиева Әлия - интервьюер
Бүрібекова Жанат - интервьюер
Қабланова Нургүл - интервьюер
Қабылова Насихат - интервьюер
Сарғалдақов Нұрболат - интервьюер

Павлодар облысы

Өтегенов Мұхаметжан - супервайзер
Исенова Күлжан - редактор
Мекешева Орал - интервьюер
Кәрібаев Қанат - интервьюер
Петерсон Елена - интервьюер
Есілбаева Гүлмира - интервьюер
Салықбаева Алтын - интервьюер
Новокщенова Татьяна - интервьюер

Солтүстік Қазақстан облысы

Ушакова Надежда - супервайзер
Зеленова Любовь - редактор
Абдулхаимова Саида - интервьюер
Вдовина Ирина - интервьюер
Қайыржанова Ермек - интервьюер
Кузьмина Людмила - интервьюер
Семькина Людмила - интервьюер
Ребров Виталий - интервьюер

Шығыс Қазақстан облысы

Бекішев Ерлан - супервайзер
Жақыпов Талғат - редактор
Жанбосынова Зиназайып - интервьюер
Әбішева Айгүл - интервьюер
Сақығожина Шырайлым - интервьюер
Бұлғынова Гүлжан - интервьюер
Долгих Светлана - интервьюер
Бейсембаев Данияр - интервьюер

Астана қаласы

Серікбаева Жанар - супервайзер
Әубәкірова Сара - редактор
Кудеринова Жанат - интервьюер
Райымқұлова Шекер - интервьюер
Әубәкірова Дияра - интервьюер
Наурызбекова Әсел - интервьюер
Баймағамбетова Нұргүл - интервьюер
Андасов Арман - интервьюер

Алматы қаласы

Шназбаева Сәулехан - супервайзер
Швабская Галина - редактор
Митянина Юлия - интервьюер
Ешжанова Гүлбану - интервьюер
Юсупова Нарғыз - интервьюер
Сатыбалдиев Жәнібек - интервьюер
Тұрғамбаева Айгүл - интервьюер
Беляева Галина - интервьюер

Іріктемеден туындайтын қателерді бағалау

Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу жүргізу кезінде құрылған респонденттер іріктемесі сол бас жиынтықтан сол жүйеде және іріктеменің сол мөлшерінде таңдап алуға болатын нұсқалардың ішіндегі тек біреуі ғана болып табылады. Бұл нұсқалардың әрқайсысы пайдаланылған іріктеме негізінде алынған нәтижелерден бірқатар айырмашылығы бар нәтижелер беререді. Іріктемеден туындайтын қателер барлық болуы мүмкін іріктемелер үшін нәтижелер құбылмалылығының сипаттамасы болып саналады. Құбылмалылық шегі нақты белгілі емес, бірақ оны зерттеу нәтижелері негізінде статистикалық бағалауға болады.

Төменде зерттеу үшін әрбір іріктеліп алынған көрсеткіштер үшін іріктемеден туындайтын қателердің мынадай түрлері берілген:

- Стандарттық қате (se). Іріктемеден туындайтын қателер, әдетте жекелеген көрсеткіштер (орташа, үлестер және т.б.) үшін стандарттық қателер деп сипатталады. Стандарттық қате дисперсиядан квадрат түбір ретінде анықталады. Стандарттық қателерді бағалау үшін Тейлордың формуласы негізінде линеаризациялау әдісі қолданылады.
- Өзгеру коэффициенті (se/r) - стандарттық қатенің көрсеткіш мәніне қатынасы болып табылады.
- Дизайн-әсер (іріктеменің жоспартаудың әсері) ($deff$) осы зерттеуде қолданылған іріктемені құру әдісі кезіндегі көрсеткіштің нақты дисперсиясының жай кездейсоқ іріктеме туралы жорамалда бағаланған дисперсияға қатынасы ретінде анықталады. Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір ($deff$) іріктеме жүйесінің тиімділік көрсеткіші ретінде пайдаланылады. 1,0-ге тең $deff$ мәні іріктеме жүйесі де жай кездейсоқ іріктеме сияқты тиімді екендігін білдіреді, ал $deff$ 1,0-ден үлкен екендігі іріктеменің күрделірек

жүйесін пайдаланудан болған стандарттық қатенің көбейгенін көрсетеді.

- Сенімгерлік шектер бас жиынтық үшін дәл мәні бар деп қисынды шынайылықпен санауға болатын аралықты көрсету мақсатында есептеледі. Зерттеу деректері бойынша есептелген кез келген статистика үшін оның мәні осы статистиканың стандарттық қатесінің p -дан екі жаққа, сол мөлшердегі және сол жүйедегі барлық болуы мүмкін іріктемелердің 95 пайызы үшін, екі еселенген шамасына ерекшеленетін мәндер аралығына ($p + 2.se$, $p - 2.se$) түседі.

Іріктемеден туындайтын қателерді есептеу үшін МИКЗ деректерінің негізінде күрделі іріктемелерге арналған SPSS 18 Complex Samples бағдарламалық модулінің 18 версиясы пайдаланылды. Алынған нәтижелер төмендегі кестеде келтірілген. Іріктемеден туындайтын қателердің жоғарыда сипатталған түрлеріне қосымша кестелерге сол сияқты әрбір көрсеткіш үшін бөлімдердің салмақталған және салмақталмаған бағалаулары енгізілген.

Іріктемеден туындайтын қателер жалпы ел бойынша аса маңызды болып табылатын, қалалық және ауылдық жерлер, сондай-ақ өңірлер бөлінісіндегі көрсеткіштерге қатысты есептеледі. Есептелген көрсеткіштердің біреуі үй шаруашылықтарына, 5-үй шаруашылықтарының мүшелеріне, 18-әйелдерге, 10-ерлерге және 17-бес жасқа дейінгі балаларға қатысты. Осында берілген көрсеткіштердің барлығы сандық арақатынас түрінде берілген. SE.1-кестесінде олар үшін іріктемеден туындайтын қателер есептелген көрсеткіштер тізімі-соның ішінде мұның негізінде әрбір көрсеткіш өлшенетін бастапқы тұрғын халық (бөлім)-берілген, SE.2-SE.20-кестелерде сұрыпталған аумақтық бірліктерге қатысты іріктемеден туындайтын есептелген қателер бар.

SE.1-кесте. Іріктемеден туындайтын қателерді есептеу үшін сұрыпталған көрсеткіштер

Қазақстандағы іріктемеден туындайтын қателерді бағалау үшін іріктелген көрсеткіштер тізімі және осы көрсеткіштерді есептеу үшін алынатын халықтың бастапқы топтары (бөлімдер), 2010-2011жж.

МИКЗ-4 КӨРСЕТКІШІ		ХАЛЫҚТЫҢ БАСТАПҚЫ ТОБЫ
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ		
2.16	Йодтандырылған тұзды тұтыну	Тұз бары тексерілген немесе тұз болмаған барлық үй шаруашылықтары
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫНЫҢ МҮШЕЛЕРІ		
4.1	Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	Үй шаруашылықтарының барлық мүшелері
4.3	Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	Үй шаруашылықтарының барлық мүшелері
7.5	Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	Орта мектеп жасындағы балалар
9.18	Ата–анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	0-17 жастағы балалар
8.5	Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	2-14 жастағы балалар
ӘЙЕЛДЕР		
-	Жүкті әйелдер	15-49 жастағы әйелдер
5.2	Ерте жастағы босану	20-24 жастағы әйелдер
5.3	Контрацепцияның таралу деңгейі	Қазір ер адаммен некедегі немесе одақтағы 15-49 жастағы әйелдер
5.4	Контрацепцияны қолдануға қатысты қанағаттандырылмаған қажеттіктер	Қазір ер адаммен некедегі немесе одақтағы 15-49 жастағы әйелдер
5.5a	Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	Зерттеуге дейін соңғы 2 жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
5.5b	Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – қандай болса да медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	Зерттеуге дейін соңғы 2 жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
5.7	Білікті медициналық қызметкерлер құрамы қатысуымен болған босану	Зерттеуге дейін соңғы 2 жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
5.8	Медициналық мекемеде қабылданған босанулар	Зерттеуге дейін соңғы 2 жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
5.9	Кесарь тілігі арқылы босанулар	Зерттеуге дейін соңғы 2 жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
7.1	Жас әйелдердің арасындағы сауаттылықтың коэффициенті	15-24 жастағы әйелдер
8.7	18 жасқа дейінгі некеге тұру	20-49 жастағы әйелдер
9.2	Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	15-24 жастағы әйелдер
9.3	АҚТҚ–ның анасынан баласына берілуі туралы білуі	15-49 жастағы әйелдер
9.4	АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	АҚТҚ туралы естіген 15-49 жастағы әйелдер
9.6	АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	15-49 жастағы әйелдер
9.7	АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	Зерттеуге дейінгі соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдер
9.11	Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	15-24 жастағы әйелдер

МИКЗ-4 КӨРСЕТКІШІ		ХАЛЫҚТЫҢ БАСТАПҚЫ ТОБЫ
9.16	Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	Зерттеуге дейінгі соңғы 12 айда өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктестермен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдер
ЕРЛЕР		
7.1	Жас ерлер арасындағы сауаттылықтың коэффициенті	15-24 жастағы ерлер
8.7	18 жасқа дейінгі некеге тұру	20-49 жастағы ерлер
9.2	Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	15-24 жастағы ерлер
9.3	АҚТҚ–ның анасынан баласына берілуі туралы білуі	15-49 жастағы ерлер
9.4	АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	АҚТҚ туралы естіген 15-49 жастағы ерлер
9.6	АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	15-49 жастағы ерлер
9.7	АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	Зерттеуге дейінгі соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы ерлер
9.11	Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	15-24 жастағы ерлер
9.16	Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	Зерттеуге дейінгі соңғы 12 айда өздерімен некелеспеген немесе бірге тұрмайтын серіктестермен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы ерлер
9.21	Ерлер сүндеті	15-59 жастағы ерлер
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР		
2.1a	Төмендеген салмақтың таралуы	5 жасқа дейінгі балалар
2.2a	Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	5 жасқа дейінгі балалар
2.3a	Жүдеуліктің таралуы	5 жасқа дейінгі балалар
2.6	6 айға дейін тек емшек сүтімен көректендіру	6 айға дейінгі балалар
2.14	Жасына сай емшек сүтімен көректендіру	0-23 айлық балалар
-	Туберкулезге қарсы егулермен қамту	12-26 айлық балалар
-	Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	12-26 айлық балалар
-	Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	12-26 айлық балалар
-	Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	12-26 айлық балалар
-	Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	12-26 айлық балалар
-	Соңғы 2 аптада диареямен ауырғандар	5 жасқа дейінгі балалар
-	Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	5 жасқа дейінгі балалар
3.8	ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастырған	Соңғы 2 аптада диареямен ауырған 5 жасқа дейінгі балалар
3.10	Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	Соңғы 2 аптада пневмонияға күдікті болған 5 жасқа дейінгі балалар
6.1	Оқып-үйренуге қолдау көрсету	36-59 айлық балалар
6.7	Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	36-59 айлық балалар
8.1	Балалардың туғандығын тіркеу	5 жасқа дейінгі балалар

SE.2 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Қазақстан, жалпы іріктеме

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,8540	0,0074	0,009	6,850	2,617	15722	15729	0,839	0,869
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9393	0,0079	0,008	17,452	4,178	54549	15800	0,923	0,955
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9792	0,0029	0,003	6,398	2,529	54201	15680	0,973	0,985
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9238	0,0039	0,004	1,224	1,106	5935	5810	0,916	0,932
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0504	0,0026	0,052	2,304	1,518	16323	16107	0,045	0,056
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,4941	0,0090	0,018	2,186	1,479	11547	6782	0,476	0,512
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0391	0,0018	0,047	1,267	1,126	14014	14014	0,035	0,043
Ерте жастағы босану	5.2	0,0227	0,0032	0,141	1,005	1,003	2178	2170	0,016	0,029
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,5100	0,0064	0,012	1,369	1,170	8434	8426	0,497	0,523
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1157	0,0042	0,037	1,470	1,212	8434	8426	0,107	0,124
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9916	0,0018	0,002	0,828	0,910	1993	2027	0,988	0,995
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8698	0,0066	0,008	0,784	0,885	1993	2027	0,857	0,883
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	0,9985	0,0012	0,001	1,918	1,385	1993	2027	0,996	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9961	0,0016	0,002	1,412	1,188	1993	2027	0,993	0,999
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1586	0,0079	0,050	0,951	0,975	1993	2027	0,143	0,174
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,9994	0,0005	0,001	1,984	1,408	4201	4182	0,998	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0864	0,0030	0,035	1,384	1,176	11992	12002	0,080	0,092
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3616	0,0087	0,024	1,359	1,166	4201	4182	0,344	0,379
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,5247	0,0069	0,013	2,648	1,627	14014	14014	0,511	0,538
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0253	0,0022	0,087	2,679	1,637	13445	13519	0,021	0,030
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,2254	0,0051	0,023	2,071	1,439	14014	14014	0,215	0,236

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3425	0,0116	0,034	0,862	0,929	1410	1437	0,319	0,366
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0041	0,0011	0,263	1,181	1,087	4201	4182	0,002	0,006
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	0,6991	0,0181	0,026	0,526	0,725	310	338	0,663	0,735
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,7490	0,0150	0,020	0,986	0,993	826	823	0,719	0,779
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0058	0,0018	0,310	0,484	0,696	867	864	0,002	0,009
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3413	0,0158	0,046	0,912	0,955	826	823	0,310	0,373
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,3834	0,0099	0,026	1,580	1,257	3846	3846	0,364	0,403
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға тезімді қатынасы	9.4	0,0271	0,0029	0,106	1,156	1,075	3640	3662	0,021	0,033
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1514	0,0066	0,043	1,298	1,139	3846	3846	0,138	0,165
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	0,1533	0,0108	0,071	0,394	0,627	413	436	0,132	0,175
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0136	0,0024	0,175	0,346	0,589	826	823	0,009	0,018
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	0,7828	0,0151	0,019	0,453	0,673	319	341	0,753	0,813
Ерлер сүндеті	9.21	0,6804	0,0090	0,013	1,441	1,200	3846	3846	0,662	0,698
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0366	0,0032	0,088	1,480	1,216	5015	4997	0,030	0,043
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1308	0,0061	0,047	1,652	1,285	4987	4968	0,119	0,143
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0406	0,0034	0,085	1,501	1,225	4955	4937	0,034	0,047
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	0,3180	0,0174	0,055	0,760	0,872	532	543	0,283	0,353
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3105	0,0115	0,037	1,301	1,141	2101	2125	0,288	0,333
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	0,9948	0,0025	0,003	1,326	1,151	1076	1084	0,990	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,8842	0,0132	0,015	1,845	1,358	1074	1083	0,858	0,911
Көкжөтелге, дифтерияға және сірес-пеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	0,9677	0,0057	0,006	1,123	1,060	1074	1083	0,956	0,979
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9389	0,0080	0,009	1,208	1,099	1071	1081	0,923	0,955
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,7025	0,0166	0,024	1,426	1,194	1072	1080	0,669	0,736
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0173	0,0020	0,118	1,273	1,128	5181	5181	0,013	0,021
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0279	0,0032	0,115	1,961	1,400	5181	5181	0,021	0,034

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	0,5395	0,0212	0,039	0,151	0,388	90	84	0,497	0,582
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	0,8663	0,0024	0,003	0,007	0,083	145	144	0,862	0,871
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9152	0,0097	0,011	2,364	1,538	1983	1961	0,896	0,935
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,3696	0,0143	0,039	1,718	1,311	1983	1961	0,341	0,398
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9974	0,0007	0,001	0,947	0,973	5181	5181	0,996	0,999

SE.3 - кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Қазақстан, қалалық жер

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,8638	0,0109	0,013	9,698	3,114	9530	9569	0,842	0,886
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9913	0,0025	0,003	6,861	2,619	29257	9629	0,986	0,996
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9706	0,0051	0,005	8,708	2,951	29205	9602	0,960	0,981
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9179	0,0057	0,006	1,218	1,104	2784	2794	0,906	0,929
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0526	0,0040	0,076	2,521	1,588	7750	7956	0,045	0,061
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8,5	0,4886	0,0118	0,024	2,019	1,421	5418	3635	0,465	0,512
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0339	0,0020	0,059	0,998	0,999	8055	8234	0,030	0,038
Ерте жастағы босану	5.2	0,0206	0,0040	0,195	1,096	1,047	1331	1364	0,013	0,029
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,5385	0,0090	0,017	1,516	1,231	4509	4638	0,520	0,557
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1120	0,0056	0,050	1,463	1,210	4509	4638	0,101	0,123
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9896	0,0030	0,003	0,938	0,968	983	1069	0,984	0,996
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8553	0,0093	0,011	0,743	0,862	983	1069	0,837	0,874

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	0,9970	0,0024	0,002	2,041	1,429	983	1069	0,992	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9970	0,0024	0,002	2,041	1,429	983	1069	0,992	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1693	0,0112	0,066	0,952	0,976	983	1069	0,147	0,192
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,9989	0,0009	0,001	2,040	1,428	2422	2489	0,997	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0775	0,0038	0,049	1,439	1,200	6964	7109	0,070	0,085
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3973	0,0120	0,030	1,496	1,223	2422	2489	0,373	0,421
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,5252	0,0103	0,020	3,471	1,863	8055	8234	0,505	0,546
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0253	0,0029	0,114	2,721	1,649	7914	8101	0,020	0,031
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,2329	0,0072	0,031	2,410	1,552	8055	8234	0,218	0,247
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3223	0,0152	0,047	0,919	0,959	833	870	0,292	0,353
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0050	0,0017	0,335	1,400	1,183	2422	2489	0,002	0,008
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	0,7112	0,0200	0,028	0,523	0,723	253	271	0,671	0,751
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,6900	0,0182	0,026	0,790	0,889	465	509	0,654	0,726
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0087	0,0028	0,321	0,486	0,697	492	536	0,003	0,014
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4310	0,0211	0,049	0,926	0,962	465	509	0,389	0,473
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4150	0,0131	0,032	1,560	1,249	2061	2207	0,389	0,441
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0341	0,0044	0,129	1,273	1,128	2009	2158	0,025	0,043
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1677	0,0096	0,057	1,444	1,202	2061	2207	0,149	0,187
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	0,1599	0,0149	0,093	0,489	0,699	261	298	0,130	0,190
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0163	0,0031	0,190	0,302	0,550	465	509	0,010	0,022
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	0,7978	0,0189	0,024	0,522	0,723	208	238	0,760	0,836
Ерлер сүндеті	9.21	0,6065	0,0125	0,021	1,441	1,200	2061	2207	0,582	0,632
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0402	0,0045	0,112	1,349	1,161	2407	2545	0,031	0,049
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1277	0,0077	0,061	1,355	1,164	2388	2524	0,112	0,143

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0486	0,0053	0,108	1,502	1,225	2363	2500	0,038	0,059
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	0,3440	0,0199	0,058	0,504	0,710	268	289	0,304	0,384
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3105	0,0137	0,044	0,969	0,984	1022	1102	0,283	0,338
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	0,9963	0,0029	0,003	1,226	1,107	512	547	0,991	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,8714	0,0144	0,017	1,014	1,007	510	546	0,843	0,900
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	0,9497	0,0094	0,010	1,005	1,002	510	546	0,931	0,968
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9358	0,0086	0,009	0,675	0,822	507	544	0,919	0,953
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,6740	0,0216	0,032	1,157	1,076	510	545	0,631	0,717
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0182	0,0027	0,148	1,082	1,040	2508	2653	0,013	0,024
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0268	0,0040	0,151	1,654	1,286	2508	2653	0,019	0,035
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	46	45	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	0,8254	0,0060	0,007	0,018	0,134	67	73	0,813	0,837
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9399	0,0090	0,010	1,429	1,195	946	987	0,922	0,958
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,4529	0,0193	0,043	1,480	1,217	946	987	0,414	0,491
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9987	0,0008	0,001	1,234	1,111	2508	2653	0,997	1,000

SE.4 - кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Қазақстан, ауылдық жер

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,8390	0,0083	0,010	3,123	1,767	6192	6160	0,822	0,856
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,8791	0,0168	0,019	16,438	4,054	25292	6171	0,845	0,913
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9892	0,0019	0,002	2,096	1,448	24996	6078	0,985	0,993

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9291	0,0052	0,006	1,244	1,116	3151	3016	0,919	0,940
Ата–анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0484	0,0034	0,071	2,097	1,448	8573	8151	0,042	0,055
Тәртіпке салудың тәнізорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,4990	0,0133	0,027	2,234	1,495	6129	3147	0,472	0,526
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0463	0,0034	0,074	1,530	1,237	5959	5780	0,039	0,053
Ерте жастағы босану	5.2	0,0260	0,0053	0,204	0,890	0,943	848	806	0,015	0,037
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,4772	0,0090	0,019	1,241	1,114	3925	3788	0,459	0,495
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1200	0,0064	0,053	1,473	1,214	3925	3788	0,107	0,133
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9936	0,0021	0,002	0,691	0,831	1011	958	0,989	0,998
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8839	0,0094	0,011	0,827	0,909	1011	958	0,865	0,903
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	1011	958	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9952	0,0023	0,002	1,031	1,016	1011	958	0,991	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1482	0,0112	0,076	0,955	0,977	1011	958	0,126	0,171
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	1779	1693	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0987	0,0049	0,049	1,307	1,143	5028	4893	0,089	0,108
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3131	0,0119	0,038	1,123	1,060	1779	1693	0,289	0,337
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,5240	0,0083	0,016	1,589	1,261	5959	5780	0,507	0,541
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0253	0,0035	0,136	2,617	1,618	5531	5418	0,018	0,032
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,2153	0,0069	0,032	1,609	1,268	5959	5780	0,202	0,229
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3717	0,0178	0,048	0,767	0,876	577	567	0,336	0,407
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0028	0,0011	0,389	0,727	0,853	1779	1693	0,001	0,005
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	0,6459	0,0444	0,069	0,569	0,754	58	67	0,557	0,735
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,8250	0,0257	0,031	1,431	1,196	361	314	0,774	0,876
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0020	0,0020	0,998	0,647	0,804	375	328	0,000	0,006

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (deff),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,2257	0,0216	0,096	0,836	0,914	361	314	0,183	0,269
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,3469	0,0148	0,043	1,583	1,258	1785	1639	0,317	0,376
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0184	0,0034	0,186	0,978	0,989	1630	1504	0,012	0,025
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1326	0,0089	0,067	1,133	1,064	1785	1639	0,115	0,150
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	0,1418	0,0147	0,103	0,242	0,492	152	138	0,112	0,171
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0103	0,0037	0,362	0,425	0,652	361	314	0,003	0,018
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	0,7546	0,0249	0,033	0,342	0,585	111	103	0,705	0,804
Ерлер сүндеті	9.21	0,7657	0,0125	0,016	1,434	1,197	1785	1639	0,741	0,791
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0332	0,0046	0,139	1,617	1,272	2608	2452	0,024	0,042
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1337	0,0094	0,070	1,872	1,368	2598	2444	0,115	0,153
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0333	0,0045	0,136	1,558	1,248	2591	2437	0,024	0,042
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	0,2917	0,0284	0,097	0,985	0,992	265	254	0,235	0,348
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3105	0,0181	0,058	1,567	1,252	1079	1023	0,274	0,347
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	0,9934	0,0041	0,004	1,342	1,158	564	537	0,985	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,8958	0,0216	0,024	2,676	1,636	564	537	0,853	0,939
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	0,9840	0,0066	0,007	1,498	1,224	564	537	0,971	0,997
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9417	0,0131	0,014	1,670	1,292	564	537	0,916	0,968
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,7283	0,0249	0,034	1,667	1,291	563	535	0,679	0,778
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0165	0,0030	0,185	1,443	1,201	2673	2528	0,010	0,023
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0289	0,0049	0,170	2,176	1,475	2673	2528	0,019	0,039
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	44	39	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	0,9017	0,0014	0,001	0,001	0,038	77	71	0,899	0,904
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,8925	0,0162	0,018	2,654	1,629	1037	974	0,860	0,925
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,2936	0,0202	0,069	1,908	1,381	1037	974	0,253	0,334
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9962	0,0011	0,001	0,833	0,913	2673	2528	0,994	0,998

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген.
 қк – қолдануға келмейді.

SE.5 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Ақмола облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9519	0,0166	0,017	6,736	2,595	884	1118	0,919	0,985
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9693	0,0113	0,012	4,837	2,199	2470	1118	0,947	0,992
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9671	0,0123	0,013	5,243	2,290	2460	1112	0,943	0,992
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9084	0,0136	0,015	0,694	0,833	244	312	0,881	0,936
Ата–анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0855	0,0105	0,122	1,120	1,058	631	801	0,065	0,106
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5975	0,0323	0,054	1,621	1,273	451	375	0,533	0,662
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0378	0,0063	0,166	0,807	0,898	603	744	0,025	0,050
Ерте жастағы босану	5.2	0,0101	0,0104	1,028	1,000	1,000	77	94	0,000	0,031
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,4552	0,0150	0,033	0,421	0,649	379	467	0,425	0,485
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1693	0,0202	0,119	1,353	1,163	379	467	0,129	0,210
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9639	0,0176	0,018	0,741	0,861	68	84	0,929	0,999
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,9294	0,0248	0,027	0,779	0,883	68	84	0,880	0,979
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	68	84	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	68	84	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,2777	0,0461	0,166	0,878	0,937	68	84	0,186	0,370
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	152	187	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,1085	0,0124	0,114	1,032	1,016	529	651	0,084	0,133
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3197	0,0302	0,095	0,782	0,884	152	187	0,259	0,380
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,4813	0,0220	0,046	1,434	1,198	603	744	0,437	0,525
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0164	0,0055	0,337	1,400	1,183	598	738	0,005	0,028

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (defl)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,3428	0,0170	0,050	0,956	0,978	603	744	0,309	0,377
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,4439	0,0419	0,094	0,554	0,744	65	79	0,360	0,528
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0202	0,0099	0,492	0,929	0,964	152	187	0,000	0,040
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	27	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,7102	0,0708	0,100	1,413	1,189	41	59	0,569	0,852
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	35	49	(*)	(*)
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4007	0,0656	0,164	1,040	1,020	41	59	0,269	0,532
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,2268	0,0261	0,115	0,966	0,983	178	250	0,175	0,279
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0208	0,0094	0,454	1,082	1,040	176	248	0,002	0,040
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,2307	0,0382	0,165	2,045	1,430	178	250	0,154	0,307
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	24	34	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0301	0,0214	0,709	0,906	0,952	41	59	0,000	0,073
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21	29	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,5019	0,0383	0,076	1,463	1,210	178	250	0,425	0,579
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0185	0,0064	0,348	0,504	0,710	183	222	0,006	0,031
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,0814	0,0172	0,211	0,868	0,932	182	221	0,047	0,116
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0261	0,0108	0,415	1,006	1,003	181	219	0,004	0,048
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21	26	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3611	0,0305	0,085	0,356	0,596	73	89	0,300	0,422
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	40	49	(*)	(*)
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	40	49	(*)	(*)
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	40	49	(*)	(*)
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	40	49	(*)	(*)

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Гепатит В-ге қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	40	49	(*)	(*)
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0223	0,0102	0,457	1,085	1,041	189	229	0,002	0,043
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0177	0,0107	0,606	1,504	1,226	189	229	0,000	0,039
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4	5	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	4	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9276	0,0154	0,017	0,300	0,548	72	86	0,897	0,958
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,3791	0,0482	0,127	0,840	0,916	72	86	0,283	0,476
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9878	0,0070	0,007	0,927	0,963	189	229	0,974	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
кк – қолдануға келмейді.

SE.6 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Ақтөбе облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,7857	0,0365	0,046	6,407	2,531	712	812	0,713	0,859
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9955	0,0024	0,002	1,086	1,042	2595	813	0,991	1,000
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9863	0,0092	0,009	5,057	2,249	2574	805	0,968	1,000
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9181	0,0160	0,017	1,100	1,049	284	324	0,886	0,950
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0695	0,0149	0,214	3,004	1,733	773	877	0,040	0,099
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5832	0,0317	0,054	1,493	1,222	526	361	0,520	0,647
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0311	0,0054	0,172	0,748	0,865	694	788	0,020	0,042
Ерте жастағы босану	5.2	0,0378	0,0147	0,389	0,768	0,876	114	130	0,008	0,067

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (deff)	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,3573	0,0222	0,062	0,977	0,989	397	455	0,313	0,402
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1270	0,0170	0,134	1,187	1,089	397	455	0,093	0,161
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	1,0000	0,0000	0,000	қк	қк	115	130	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,9192	0,0146	0,016	0,373	0,610	115	130	0,890	0,948
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	қк	қк	115	130	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	қк	қк	115	130	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1624	0,0359	0,221	1,224	1,107	115	130	0,091	0,234
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	қк	қк	210	235	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0521	0,0089	0,171	1,099	1,049	598	683	0,034	0,070
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,2699	0,0289	0,107	0,991	0,995	210	235	0,212	0,328
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,6250	0,0273	0,044	2,494	1,579	694	788	0,571	0,680
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0198	0,0051	0,259	0,978	0,989	635	721	0,010	0,030
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,1909	0,0186	0,098	1,767	1,329	694	788	0,154	0,228
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,2856	0,0323	0,113	0,373	0,611	66	74	0,221	0,350
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	қк	қк	210	235	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10	11	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,8139	0,0402	0,049	0,577	0,759	47	55	0,734	0,894
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	42	49	(*)	(*)
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,2692	0,0632	0,235	1,098	1,048	47	55	0,143	0,396
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,5160	0,0472	0,092	1,868	1,367	182	210	0,422	0,611
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0114	0,0081	0,708	0,998	0,999	151	174	0,000	0,027
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,0933	0,0223	0,239	1,225	1,107	182	210	0,049	0,138

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	19	22	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	47	55	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	15	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,8334	0,0286	0,034	1,227	1,108	182	210	0,776	0,891
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,1187	0,0213	0,179	1,210	1,100	248	281	0,076	0,161
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,3623	0,0398	0,110	1,898	1,378	246	278	0,283	0,442
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0859	0,0187	0,218	1,235	1,111	245	278	0,049	0,123
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	27	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3232	0,0419	0,130	1,061	1,030	118	133	0,239	0,407
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	56	62	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,7367	0,0742	0,101	1,731	1,316	56	62	0,588	0,885
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	56	62	1,000	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9154	0,0263	0,029	0,546	0,739	56	62	0,863	0,968
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,6809	0,0702	0,103	1,385	1,177	56	62	0,540	0,821
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0190	0,0078	0,409	0,953	0,976	260	295	0,003	0,034
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0470	0,0289	0,616	5,497	2,345	260	295	0,000	0,105
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	6	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	0,8335	0,0000	0,000	0,000	0,000	12	12	0,834	0,834
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9448	0,0267	0,028	1,453	1,205	95	107	0,891	0,998
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,3948	0,0681	0,173	2,060	1,435	95	107	0,258	0,531
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9962	0,0038	0,004	1,119	1,058	260	295	0,989	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.7 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Алматы облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff)	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9042	0,0109	0,012	1,309	1,144	1469	955	0,882	0,926
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9657	0,0130	0,013	4,862	2,205	5879	956	0,940	0,992
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9935	0,0035	0,004	1,854	1,362	5877	955	0,986	1,000
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9150	0,0117	0,013	0,760	0,872	681	436	0,892	0,938
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0322	0,0066	0,205	1,630	1,277	1804	1166	0,019	0,045
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,4975	0,0287	0,058	1,595	1,263	1278	486	0,440	0,555
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0278	0,0051	0,184	0,952	0,976	1518	985	0,018	0,038
Ерте жастағы босану	5.2	0,0184	0,0106	0,579	1,047	1,023	254	168	0,000	0,040
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,4312	0,0247	0,057	1,432	1,197	890	578	0,382	0,480
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1659	0,0152	0,091	0,960	0,980	890	578	0,136	0,196
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9905	0,0007	0,001	0,007	0,083	194	125	0,989	0,992
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8467	0,0227	0,027	0,491	0,701	194	125	0,801	0,892
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	194	125	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	194	125	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1197	0,0272	0,227	0,870	0,933	194	125	0,065	0,174
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	511	333	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0788	0,0103	0,131	1,194	1,093	1261	820	0,058	0,099
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4598	0,0227	0,049	0,686	0,828	511	333	0,414	0,505
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,7273	0,0158	0,022	1,236	1,112	1518	985	0,696	0,759
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0414	0,0090	0,217	1,916	1,384	1459	946	0,023	0,059

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (def),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,1902	0,0159	0,084	1,619	1,272	1518	985	0,158	0,222
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,2392	0,0372	0,156	0,616	0,785	123	82	0,165	0,314
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	511	333	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4	2	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,8072	0,0617	0,076	1,370	1,171	97	57	0,684	0,931
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	88	52	0,000	0,000
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3054	0,0483	0,158	0,616	0,785	97	57	0,209	0,402
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,2422	0,0295	0,122	1,197	1,094	423	254	0,183	0,301
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0147	0,0084	0,574	1,077	1,038	369	221	0,000	0,031
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,0961	0,0224	0,233	1,460	1,208	423	254	0,051	0,141
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	22	13	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	97	57	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8	5	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,8009	0,0335	0,042	1,779	1,334	423	254	0,734	0,868
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0477	0,0132	0,276	1,302	1,141	529	342	0,021	0,074
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1081	0,0187	0,173	1,224	1,106	525	339	0,071	0,146
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0368	0,0115	0,313	1,277	1,130	529	342	0,014	0,060
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	61	40	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3999	0,0400	0,100	0,872	0,934	204	132	0,320	0,480
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	100	64	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,8216	0,0478	0,058	0,980	0,990	100	64	0,726	0,917
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	0,9528	0,0170	0,018	0,404	0,636	100	64	0,919	0,987
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9483	0,0235	0,025	0,684	0,827	97	62	0,901	0,995
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,8232	0,0450	0,055	0,877	0,937	100	64	0,733	0,913

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0148	0,0069	0,465	1,157	1,076	551	356	0,001	0,029
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0188	0,0060	0,318	0,688	0,830	551	356	0,007	0,031
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8	6	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10	7	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,8490	0,0328	0,039	1,222	1,105	230	147	0,783	0,914
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,1509	0,0220	0,146	0,550	0,741	230	147	0,107	0,195
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	551	356	1,000	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.8 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Алматы қаласы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,6487	0,0657	0,101	18,319	4,280	1437	969	0,517	0,780
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9992	0,0008	0,001	0,800	0,894	4129	990	0,998	1,000
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9610	0,0212	0,022	11,848	3,442	4122	988	0,919	1,000
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,8694	0,0215	0,025	0,793	0,890	297	195	0,826	0,912
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0440	0,0085	0,192	0,914	0,956	806	538	0,027	0,061
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,2729	0,0424	0,155	2,560	1,600	594	283	0,188	0,358
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0208	0,0039	0,187	0,592	0,770	1190	800	0,013	0,029
Ерте жастағы босану	5.2	0,0069	0,0069	1,007	0,965	0,982	207	139	0,000	0,021
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,6262	0,0363	0,058	2,179	1,476	575	388	0,554	0,699
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,0954	0,0185	0,194	1,531	1,237	575	388	0,058	0,132

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deff)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	68	46	(*)	(*)
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	68	46	(*)	(*)
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	68	46	(*)	(*)
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	68	46	(*)	(*)
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	68	46	(*)	(*)
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	314	212	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0570	0,0113	0,199	1,731	1,316	1083	727	0,034	0,080
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,5041	0,0473	0,094	1,891	1,375	314	212	0,409	0,599
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,5546	0,0511	0,092	8,446	2,906	1190	800	0,452	0,657
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0315	0,0097	0,308	2,454	1,567	1183	796	0,012	0,051
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,1196	0,0279	0,233	5,895	2,428	1190	800	0,064	0,175
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,1292	0,0437	0,338	0,900	0,949	80	54	0,042	0,217
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0045	0,0045	1,002	0,961	0,980	314	212	0,000	0,014
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	33	22	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,4560	0,0494	0,108	0,492	0,701	73	51	0,357	0,555
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0062	0,0063	1,007	0,418	0,647	97	67	0,000	0,019
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4979	0,0376	0,076	0,283	0,532	73	51	0,423	0,573
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,5668	0,0498	0,088	2,119	1,456	302	211	0,467	0,666
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0315	0,0099	0,313	0,658	0,811	296	207	0,012	0,051
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1313	0,0355	0,270	2,319	1,523	302	211	0,060	0,202
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	50	35	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0082	0,0083	1,010	0,422	0,649	73	51	0,000	0,025

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (def),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	39	27	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,5751	0,0405	0,070	1,412	1,188	302	211	0,494	0,656
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0712	0,0183	0,257	0,611	0,782	178	122	0,035	0,108
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1706	0,0343	0,201	0,979	0,989	173	119	0,102	0,239
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0777	0,0224	0,288	0,783	0,885	165	113	0,033	0,122
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	9	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	71	47	(*)	(*)
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	46	31	(*)	(*)
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	46	31	(*)	(*)
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	45	30	(*)	(*)
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	46	31	(*)	(*)
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	45	30	(*)	(*)
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0215	0,0095	0,441	0,582	0,763	202	137	0,003	0,040
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0290	0,0118	0,408	0,675	0,822	202	137	0,005	0,053
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4	3	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	6	4	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	78	53	1,000	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,4756	0,0908	0,191	1,719	1,311	78	53	0,294	0,657
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	202	137	1,000	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.9 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Астана қаласы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9801	0,0055	0,006	1,425	1,194	544	919	0,969	0,991
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9991	0,0009	0,001	0,778	0,882	1710	920	0,997	1,000
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9163	0,0186	0,020	4,101	2,025	1694	909	0,879	0,953
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9189	0,0160	0,017	0,932	0,966	152	272	0,887	0,951
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0216	0,0063	0,294	1,555	1,247	464	816	0,009	0,034
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,3865	0,0332	0,086	1,771	1,331	318	381	0,320	0,453
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0248	0,0045	0,183	0,795	0,891	539	931	0,016	0,034
Ерте жастағы босану	5.2	0,0100	0,0100	0,995	1,657	1,287	99	166	0,000	0,030
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,7270	0,0231	0,032	1,341	1,158	284	500	0,681	0,773
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,0326	0,0086	0,263	1,167	1,080	284	500	0,015	0,050
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9905	0,0093	0,009	1,140	1,067	72	125	0,972	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,6238	0,0462	0,074	1,128	1,062	72	125	0,531	0,716
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	72	125	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	72	125	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1558	0,0452	0,290	1,925	1,387	72	125	0,065	0,246
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	168	292	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0531	0,0088	0,165	1,233	1,111	470	805	0,036	0,071
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4183	0,0403	0,096	1,944	1,394	168	292	0,338	0,499
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,6288	0,0337	0,054	4,522	2,126	539	931	0,561	0,696
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0069	0,0034	0,492	1,570	1,253	538	930	0,000	0,014
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,3414	0,0220	0,064	1,993	1,412	539	931	0,297	0,385

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (def),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,4840	0,0417	0,086	0,668	0,817	57	97	0,401	0,567
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	168	292	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21	36	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,6239	0,0471	0,076	0,587	0,766	33	63	0,530	0,718
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0259	0,0194	0,750	1,018	1,009	36	69	0,000	0,065
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4213	0,0796	0,189	1,612	1,270	33	63	0,262	0,581
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4705	0,0457	0,097	1,928	1,388	125	231	0,379	0,562
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға тезімді қатынасы	9.4	0,0701	0,0200	0,285	1,410	1,187	125	231	0,030	0,110
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1830	0,0387	0,212	2,308	1,519	125	231	0,106	0,261
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	25	49	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0071	0,0071	0,991	0,438	0,662	33	63	0,000	0,021
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	19	36	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,7027	0,0312	0,044	1,072	1,035	125	231	0,640	0,765
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0248	0,0084	0,339	0,847	0,920	165	291	0,008	0,042
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1968	0,0335	0,170	2,051	1,432	163	289	0,130	0,264
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0448	0,0152	0,340	1,527	1,236	159	282	0,014	0,075
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	20	33	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3989	0,0351	0,088	0,667	0,817	75	131	0,329	0,469
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	37	65	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,7984	0,0455	0,057	0,822	0,906	37	65	0,707	0,889
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	0,9787	0,0204	0,021	1,278	1,131	37	65	0,938	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9787	0,0204	0,021	1,278	1,131	37	65	0,938	1,000
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,3032	0,0526	0,173	0,838	0,915	37	65	0,198	0,408
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0187	0,0084	0,450	1,132	1,064	166	294	0,002	0,036
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0326	0,0095	0,291	0,838	0,915	166	294	0,014	0,052

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	5	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	13	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9910	0,0088	0,009	0,990	0,995	66	116	0,973	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,4293	0,0713	0,166	2,389	1,546	66	116	0,287	0,572
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	166	294	1,000	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.10 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Атырау облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,7906	0,0168	0,021	1,316	1,147	359	772	0,757	0,824
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9744	0,0141	0,014	6,118	2,474	1542	774	0,946	1,000
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9604	0,0194	0,020	7,640	2,764	1542	774	0,922	0,999
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9609	0,0122	0,013	1,451	1,205	178	370	0,937	0,985
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0571	0,0084	0,147	1,403	1,184	511	1071	0,040	0,074
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,4465	0,0286	0,064	1,360	1,166	354	413	0,389	0,504
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0292	0,0066	0,226	1,323	1,150	409	859	0,016	0,042
Ерте жастағы босану	5.2	0,0429	0,0201	0,468	1,343	1,159	68	138	0,003	0,083
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,4817	0,0292	0,061	1,713	1,309	238	503	0,423	0,540
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1082	0,0188	0,174	1,841	1,357	238	503	0,071	0,146
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	77	162	1,000	1,000

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (deff),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (deff)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,7093	0,0538	0,076	2,264	1,505	77	162	0,602	0,817
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	77	162	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9927	0,0073	0,007	1,195	1,093	77	162	0,978	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1318	0,0236	0,179	0,787	0,887	77	162	0,084	0,179
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	135	277	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0553	0,0088	0,158	1,056	1,027	342	720	0,038	0,073
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,2241	0,0279	0,124	1,235	1,111	135	277	0,168	0,280
АҚТҚ-жұқпасының анандан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4505	0,0197	0,044	1,342	1,158	409	859	0,411	0,490
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0098	0,0044	0,452	1,695	1,302	397	836	0,001	0,019
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,1077	0,0124	0,115	1,363	1,167	409	859	0,083	0,132
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3360	0,0419	0,125	0,614	0,784	38	79	0,252	0,420
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	135	277	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	2	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,7551	0,0466	0,062	0,624	0,790	29	54	0,662	0,848
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	26	49	(*)	(*)
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,1976	0,0476	0,241	0,756	0,869	29	54	0,103	0,293
АҚТҚ-жұқпасының анандан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,3997	0,0450	0,113	1,662	1,289	112	198	0,310	0,490
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0407	0,0149	0,366	1,106	1,051	110	195	0,011	0,071
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	112	198	0,000	0,000
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	25	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0103	0,0105	1,018	0,573	0,757	29	54	0,000	0,031
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10	19	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,9258	0,0204	0,022	1,192	1,092	112	198	0,885	0,967

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0346	0,0136	0,393	1,848	1,360	159	334	0,007	0,062
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1844	0,0302	0,164	2,022	1,422	159	334	0,124	0,245
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0318	0,0117	0,369	1,477	1,215	158	331	0,008	0,055
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21	46	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,2240	0,0268	0,120	0,674	0,821	76	164	0,170	0,278
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	38	80	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,8162	0,0509	0,062	1,365	1,168	38	80	0,714	0,918
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	0,9671	0,0104	0,011	0,269	0,518	38	80	0,946	0,988
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9297	0,0394	0,042	1,875	1,369	38	80	0,851	1,000
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,5696	0,0547	0,096	0,963	0,981	38	80	0,460	0,679
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0075	0,0046	0,615	1,083	1,041	182	382	0,000	0,017
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0102	0,0063	0,614	1,482	1,217	182	382	0,000	0,023
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	3	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	5	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9666	0,0177	0,018	1,238	1,113	62	128	0,931	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,5038	0,0492	0,098	1,232	1,110	62	128	0,405	0,602
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9971	0,0030	0,003	1,160	1,077	182	382	0,991	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.11 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Шығыс-Қазақстан облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9673	0,0058	0,006	1,215	1,102	1671	1141	0,956	0,979
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9162	0,0361	0,039	19,360	4,400	4782	1142	0,844	0,988

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9600	0,0183	0,019	9,945	3,154	4782	1142	0,923	0,997
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,8906	0,0169	0,019	0,963	0,981	474	329	0,857	0,924
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0364	0,0085	0,233	1,708	1,307	1199	831	0,019	0,053
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,4275	0,0401	0,094	2,498	1,580	824	382	0,347	0,508
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0308	0,0075	0,245	1,560	1,249	1210	819	0,016	0,046
Ерте жастағы босану	5.2	0,0420	0,0130	0,311	0,474	0,688	169	113	0,016	0,068
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,5016	0,0229	0,046	1,068	1,034	743	509	0,456	0,547
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1189	0,0141	0,119	0,969	0,985	743	509	0,091	0,147
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9895	0,0104	0,011	1,024	1,012	143	99	0,969	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8697	0,0305	0,035	0,806	0,898	143	99	0,809	0,931
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	143	99	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9908	0,0092	0,009	0,909	0,953	143	99	0,972	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,2384	0,0390	0,164	0,821	0,906	143	99	0,160	0,316
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	349	233	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0764	0,0080	0,105	0,636	0,798	1029	699	0,060	0,092
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3432	0,0305	0,089	0,959	0,980	349	233	0,282	0,404
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,3564	0,0242	0,068	2,083	1,443	1210	819	0,308	0,405
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0556	0,0153	0,275	3,255	1,804	1088	734	0,025	0,086
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,1816	0,0200	0,110	2,212	1,487	1210	819	0,142	0,222
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,2786	0,0318	0,114	0,412	0,642	123	83	0,215	0,342
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	349	233	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	33	21	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	45	34	(*)	(*)

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	58	44	(*)	(*)
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	45	34	(*)	(*)
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,2001	0,0212	0,106	0,719	0,848	340	258	0,158	0,242
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0805	0,0217	0,269	1,387	1,178	289	220	0,037	0,124
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,0812	0,0237	0,292	1,938	1,392	340	258	0,034	0,129
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	22	16	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	45	34	(*)	(*)
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17	12	(*)	(*)
Ерлер сұңдеті	9.21	0,4570	0,0409	0,089	1,728	1,315	340	258	0,375	0,539
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0652	0,0158	0,242	0,978	0,989	350	240	0,034	0,097
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1663	0,0312	0,188	1,682	1,297	350	240	0,104	0,229
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0809	0,0212	0,262	1,406	1,186	340	233	0,038	0,123
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	45	31	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3119	0,0368	0,118	0,638	0,799	147	102	0,238	0,386
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	75	52	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,9627	0,0255	0,026	0,921	0,960	75	52	0,912	1,000
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	0,9814	0,0186	0,019	0,967	0,983	75	52	0,944	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9073	0,0252	0,028	0,384	0,620	75	52	0,857	0,958
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,7761	0,0496	0,064	0,723	0,850	75	52	0,677	0,875
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0213	0,0092	0,430	1,021	1,011	372	255	0,003	0,040
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0463	0,0162	0,350	1,513	1,230	372	255	0,014	0,079
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8	5	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17	12	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9092	0,0261	0,029	0,815	0,903	147	100	0,857	0,961
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,5381	0,0440	0,082	0,771	0,878	147	100	0,450	0,626
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9959	0,0040	0,004	1,004	1,002	372	255	0,988	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.12 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Жамбыл облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мені (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,7766	0,0265	0,034	3,446	1,856	886	853	0,724	0,830
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9594	0,0309	0,032	20,934	4,575	3521	857	0,898	1,000
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9878	0,0050	0,005	1,800	1,341	3518	856	0,978	0,998
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9280	0,0172	0,019	1,769	1,330	413	399	0,894	0,962
Ата–анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0503	0,0105	0,208	2,676	1,636	1216	1167	0,029	0,071
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5613	0,0270	0,048	1,326	1,151	845	448	0,507	0,615
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0629	0,0075	0,119	0,765	0,875	836	804	0,048	0,078
Ерте жастағы босану	5.2	0,0152	0,0114	0,751	0,951	0,975	114	110	0,000	0,038
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,4437	0,0257	0,058	1,392	1,180	543	520	0,392	0,495
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1381	0,0166	0,120	1,205	1,098	543	520	0,105	0,171
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9932	0,0066	0,007	1,025	1,012	166	158	0,980	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,9682	0,0129	0,013	0,849	0,921	166	158	0,942	0,994
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	0,9864	0,0133	0,013	2,063	1,436	166	158	0,960	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9864	0,0133	0,013	2,063	1,436	166	158	0,960	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1583	0,0278	0,176	0,913	0,955	166	158	0,103	0,214
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,9910	0,0085	0,009	1,977	1,406	252	244	0,974	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,1279	0,0151	0,118	1,377	1,173	697	670	0,098	0,158
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,2211	0,0277	0,125	1,086	1,042	252	244	0,166	0,277
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,5007	0,0157	0,031	0,788	0,888	836	804	0,469	0,532
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0183	0,0054	0,293	1,223	1,106	794	765	0,008	0,029
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,1999	0,0241	0,121	2,923	1,710	836	804	0,152	0,248

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (def),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3878	0,0512	0,132	0,806	0,898	76	74	0,285	0,490
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0037	0,0036	0,977	0,860	0,927	252	244	0,000	0,011
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	7	7	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,8253	0,0331	0,040	0,387	0,622	56	52	0,759	0,891
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	47	43	(*)	(*)
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3234	0,0620	0,192	0,895	0,946	56	52	0,200	0,447
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,1375	0,0164	0,119	0,503	0,709	240	223	0,105	0,170
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға тезімді қатынасы	9.4	0,0346	0,0104	0,302	0,692	0,832	230	213	0,014	0,056
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,2450	0,0243	0,099	0,707	0,841	240	223	0,196	0,294
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	32	29	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	56	52	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	27	25	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,8794	0,0309	0,035	1,998	1,414	240	223	0,818	0,941
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0348	0,0117	0,337	1,563	1,250	398	383	0,011	0,058
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1622	0,0192	0,118	1,023	1,012	394	380	0,124	0,201
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0278	0,0059	0,214	0,494	0,703	394	379	0,016	0,040
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	46	43	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3151	0,0395	0,125	1,202	1,096	175	167	0,236	0,394
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	76	73	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,9756	0,0134	0,014	0,544	0,737	76	73	0,949	1,000
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	76	73	1,000	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9316	0,0248	0,027	0,694	0,833	76	73	0,882	0,981
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,9659	0,0171	0,018	0,639	0,800	76	73	0,932	1,000
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0128	0,0067	0,527	1,379	1,174	400	386	0,000	0,026
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0343	0,0117	0,340	1,585	1,259	400	386	0,011	0,058

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	5	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	14	13	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9421	0,0192	0,020	0,994	0,997	151	148	0,904	0,981
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,3316	0,0458	0,138	1,390	1,179	151	148	0,240	0,423
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9975	0,0026	0,003	1,011	1,005	400	386	0,992	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
 қк – қолдануға келмейді.

SE.13 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Батыс-Қазақстан облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9615	0,0091	0,009	2,112	1,453	646	948	0,943	0,980
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,8908	0,0301	0,034	8,828	2,971	2208	949	0,831	0,951
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9598	0,0142	0,015	4,955	2,226	2208	949	0,931	0,988
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9261	0,0154	0,017	1,106	1,052	213	320	0,895	0,957
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0591	0,0129	0,218	2,693	1,641	604	905	0,033	0,085
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5468	0,0310	0,057	1,520	1,233	424	394	0,485	0,609
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0362	0,0072	0,198	1,235	1,111	566	840	0,022	0,050
Ерте жастағы босану	5.2	0,0342	0,0092	0,270	0,318	0,564	84	124	0,016	0,053
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,6192	0,0246	0,040	1,292	1,137	339	506	0,570	0,668
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,0801	0,0115	0,144	0,906	0,952	339	506	0,057	0,103
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	1,0000	0,0000	0,000	қк	қк	75	112	1,000	1,000

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,9108	0,0227	0,025	0,706	0,841	75	112	0,865	0,956
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	75	112	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	75	112	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1955	0,0316	0,162	0,706	0,840	75	112	0,132	0,259
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	164	244	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0899	0,0094	0,105	0,776	0,881	486	720	0,071	0,109
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,3402	0,0332	0,098	1,196	1,094	164	244	0,274	0,407
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,5715	0,0157	0,027	0,840	0,917	566	840	0,540	0,603
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0274	0,0054	0,198	0,902	0,950	552	818	0,017	0,038
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,2641	0,0190	0,072	1,552	1,246	566	840	0,226	0,302
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3183	0,0398	0,125	0,592	0,769	55	82	0,239	0,398
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0047	0,0047	0,997	1,138	1,067	164	244	0,000	0,014
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8	12	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	30	46	(*)	(*)
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	28	43	(*)	(*)
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	30	46	(*)	(*)
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,2748	0,0245	0,089	0,715	0,846	158	238	0,226	0,324
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0039	0,0039	1,007	0,913	0,956	154	231	0,000	0,012
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1425	0,0265	0,186	1,360	1,166	158	238	0,090	0,195
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	12	18	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	30	46	(*)	(*)
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10	15	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,6144	0,0364	0,059	1,322	1,150	158	238	0,542	0,687

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (def),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0228	0,0090	0,396	1,054	1,027	193	289	0,005	0,041
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,0985	0,0198	0,201	1,250	1,118	190	285	0,059	0,138
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0183	0,0083	0,454	1,096	1,047	191	286	0,002	0,035
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	34	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3296	0,0384	0,117	0,782	0,884	79	118	0,253	0,406
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	40	59	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,9537	0,0217	0,023	0,619	0,787	40	59	0,910	0,997
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	0,9656	0,0238	0,025	0,988	0,994	40	59	0,918	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9484	0,0255	0,027	0,770	0,878	40	59	0,897	0,999
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,4310	0,0689	0,160	1,121	1,059	40	59	0,293	0,569
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0295	0,0109	0,370	1,211	1,101	195	291	0,008	0,051
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0164	0,0085	0,519	1,304	1,142	195	291	0,000	0,033
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	6	8	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	5	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9918	0,0080	0,008	0,763	0,873	65	98	0,976	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,5931	0,0750	0,126	2,262	1,504	65	98	0,443	0,743
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	195	291	1,000	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.14 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Қарағанды облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9680	0,0068	0,007	1,795	1,340	1627	1206	0,954	0,982
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9727	0,0131	0,013	7,746	2,783	4838	1207	0,947	0,999
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9919	0,0049	0,005	3,563	1,888	4794	1198	0,982	1,000
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9336	0,0119	0,013	0,828	0,910	495	361	0,910	0,958
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0602	0,0097	0,161	1,664	1,290	1362	1000	0,041	0,080
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5179	0,0208	0,040	0,836	0,914	993	485	0,476	0,559
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0468	0,0053	0,113	0,590	0,768	1274	944	0,036	0,057
Ерте жастағы босану	5.2	0,0235	0,0135	0,571	1,118	1,057	193	143	0,000	0,050
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,5455	0,0237	0,043	1,262	1,123	753	557	0,498	0,593
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1222	0,0146	0,119	1,101	1,049	753	557	0,093	0,151
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9909	0,0093	0,009	1,055	1,027	148	112	0,972	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,9538	0,0115	0,012	0,333	0,577	148	112	0,931	0,977
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	0,9953	0,0047	0,005	0,518	0,720	148	112	0,986	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9953	0,0047	0,005	0,518	0,720	148	112	0,986	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,2230	0,0252	0,113	0,407	0,638	148	112	0,173	0,273
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	366	270	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,1275	0,0129	0,101	1,222	1,105	1101	817	0,102	0,153
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4630	0,0308	0,066	1,024	1,012	366	270	0,401	0,525
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,3723	0,0180	0,048	1,305	1,142	1274	944	0,336	0,408
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0078	0,0030	0,383	1,092	1,045	1273	943	0,002	0,014

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,2927	0,0154	0,053	1,078	1,038	1274	944	0,262	0,323
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3352	0,0513	0,153	1,229	1,109	143	105	0,233	0,438
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0110	0,0082	0,745	1,659	1,288	366	270	0,000	0,027
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	40	30	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	51	38	(*)	(*)
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	70	50	0,000	0,000
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	51	38	(*)	(*)
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4148	0,0302	0,073	0,918	0,958	333	246	0,355	0,475
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0288	0,0120	0,416	1,255	1,120	333	246	0,005	0,053
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1933	0,0241	0,125	0,916	0,957	333	246	0,145	0,242
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	28	21	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	51	38	(*)	(*)
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	22	17	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,4929	0,0376	0,076	1,388	1,178	333	246	0,418	0,568
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0233	0,0137	0,587	2,407	1,551	397	294	0,000	0,051
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,0475	0,0112	0,235	0,804	0,897	396	293	0,025	0,070
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0036	0,0037	1,012	1,087	1,043	394	292	0,000	0,011
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	33	26	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,2636	0,0439	0,166	1,199	1,095	162	122	0,176	0,351
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	0,9700	0,0220	0,023	1,228	1,108	101	75	0,926	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,9434	0,0287	0,030	1,129	1,063	99	74	0,886	1,000
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	0,9700	0,0220	0,023	1,228	1,108	101	75	0,926	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9696	0,0225	0,023	1,259	1,122	99	74	0,924	1,000
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,9700	0,0220	0,023	1,228	1,108	101	75	0,926	1,000

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (defl)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0208	0,0079	0,380	0,952	0,976	420	312	0,005	0,037
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0328	0,0091	0,278	0,814	0,902	420	312	0,015	0,051
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	9	7	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	14	11	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9035	0,0272	0,030	1,080	1,039	175	128	0,849	0,958
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,5694	0,0406	0,071	0,854	0,924	175	128	0,488	0,651
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9983	0,0016	0,002	0,510	0,714	420	312	0,995	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
кк – қолдануға келмейді.

SE.15 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Қостанай облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (defl) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (defl)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9401	0,0110	0,012	2,675	1,635	1128	1236	0,918	0,962
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9165	0,0312	0,034	15,743	3,968	3058	1237	0,854	0,979
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9719	0,0161	0,017	11,799	3,435	3056	1235	0,940	1,000
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9103	0,0150	0,016	0,882	0,939	288	321	0,880	0,940
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0497	0,0107	0,215	1,995	1,413	740	828	0,028	0,071
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,7257	0,0255	0,035	1,232	1,110	520	377	0,675	0,777
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0230	0,0059	0,258	1,362	1,167	791	871	0,011	0,035
Ерте жастағы босану	5.2	0,0321	0,0154	0,480	1,040	1,020	126	137	0,001	0,063
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,6310	0,0261	0,041	1,521	1,233	468	520	0,579	0,683
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1082	0,0157	0,145	1,319	1,148	468	520	0,077	0,139

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9878	0,0122	0,012	1,164	1,079	86	95	0,963	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,9768	0,0123	0,013	0,626	0,791	86	95	0,952	1,000
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	86	95	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9869	0,0009	0,001	0,006	0,075	86	95	0,985	0,989
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,2048	0,0240	0,117	0,332	0,576	86	95	0,157	0,253
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	224	247	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0829	0,0119	0,144	1,422	1,192	693	761	0,059	0,107
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,5213	0,0362	0,069	1,291	1,136	224	247	0,449	0,594
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4638	0,0222	0,048	1,732	1,316	791	871	0,419	0,508
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0155	0,0040	0,261	0,932	0,966	789	869	0,007	0,024
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,2896	0,0191	0,066	1,541	1,241	791	871	0,251	0,328
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3277	0,0394	0,120	0,840	0,917	110	120	0,249	0,407
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0086	0,0063	0,730	1,143	1,069	224	247	0,000	0,021
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	0,7436	0,0422	0,057	0,504	0,710	50	55	0,659	0,828
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,6585	0,0440	0,067	0,481	0,694	49	57	0,571	0,746
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0149	0,0008	0,051	0,002	0,049	53	62	0,013	0,016
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4025	0,0708	0,176	1,168	1,081	49	57	0,261	0,544
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,3095	0,0299	0,097	1,087	1,043	219	261	0,250	0,369
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0230	0,0074	0,321	0,632	0,795	219	261	0,008	0,038
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,1502	0,0270	0,180	1,490	1,221	219	261	0,096	0,204
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	33	39	(*)	(*)

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	49	57	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	29	34	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,3568	0,0341	0,096	1,317	1,148	219	261	0,289	0,425
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0148	0,0046	0,312	0,361	0,601	221	248	0,006	0,024
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1270	0,0212	0,167	0,999	1,000	220	247	0,085	0,169
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0043	0,0042	0,985	1,035	1,017	221	248	0,000	0,013
Тек емшек сүтімен қоректендіру	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	24	27	(*)	(*)	*
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	0,4112	0,0644	0,157	1,662	1,289	88	98	0,282	0,540	0,540
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	45	51	1,000	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	0,9755	0,0245	0,025	1,255	1,120	45	51	0,926	1,000	1,000
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	45	51	1,000	1,000	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	45	51	1,000	1,000	1,000
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	0,9010	0,0409	0,045	0,936	0,967	45	51	0,819	0,983	0,983
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	0,0248	0,0129	0,522	1,716	1,310	222	249	0,000	0,051	0,051
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	0,0192	0,0067	0,351	0,598	0,773	222	249	0,006	0,033	0,033
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	6	(*)	(*)	*
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4	5	(*)	(*)	*
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9806	0,0137	0,014	0,905	0,951	82	93	0,953	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,6938	0,0548	0,079	1,300	1,140	82	93	0,584	0,803
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9868	0,0073	0,007	1,023	1,011	222	249	0,972	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.16 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Қызылорда облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff)	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,8486	0,0222	0,026	2,966	1,722	498	776	0,804	0,893
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9095	0,0455	0,050	19,480	4,414	2292	776	0,819	1,000
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9892	0,0048	0,005	1,632	1,278	2275	771	0,980	0,999
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9433	0,0094	0,010	0,785	0,886	311	480	0,925	0,962
Ата–анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0460	0,0087	0,189	2,310	1,520	869	1337	0,029	0,063
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5639	0,0212	0,038	0,911	0,955	618	501	0,522	0,606
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0637	0,0105	0,164	1,598	1,264	553	869	0,043	0,085
Ерте жастағы босану	5.2	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	78	123	0,000	0,000
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,4414	0,0190	0,043	0,815	0,903	357	555	0,403	0,479
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1125	0,0134	0,120	1,003	1,001	357	555	0,086	0,139
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9880	0,0085	0,009	1,126	1,061	119	187	0,971	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,9543	0,0136	0,014	0,791	0,889	119	187	0,927	0,982
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	119	187	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	119	187	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1141	0,0265	0,232	1,291	1,136	119	187	0,061	0,167
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,9978	0,0022	0,002	0,581	0,762	162	257	0,993	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0598	0,0075	0,125	0,731	0,855	470	735	0,045	0,075
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,0885	0,0191	0,216	1,164	1,079	162	257	0,050	0,127
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,6190	0,0171	0,028	1,074	1,036	553	869	0,585	0,653
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0107	0,0031	0,289	0,731	0,855	512	807	0,005	0,017
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,1692	0,0149	0,088	1,369	1,170	553	869	0,139	0,199

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,2785	0,0533	0,192	0,935	0,967	43	67	0,172	0,385
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	162	257	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	1	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	32	49	(*)	(*)
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	36	53	0,000	0,000
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	32	49	(*)	(*)
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4480	0,0402	0,090	1,500	1,225	157	231	0,368	0,528
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0875	0,0216	0,247	1,172	1,082	136	201	0,044	0,131
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,2923	0,0364	0,125	1,477	1,215	157	231	0,219	0,365
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	14	21	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	32	49	(*)	(*)
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	11	17	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,9697	0,0065	0,007	0,335	0,579	157	231	0,957	0,983
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0209	0,0067	0,321	0,989	0,994	291	451	0,007	0,034
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,0707	0,0174	0,245	2,057	1,434	290	450	0,036	0,105
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0131	0,0054	0,409	1,000	1,000	290	450	0,002	0,024
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	25	38	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,2666	0,0277	0,104	0,765	0,875	126	196	0,211	0,322
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	0,9923	0,0078	0,008	0,767	0,876	62	97	0,977	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,9736	0,0160	0,016	0,961	0,980	62	97	0,942	1,000
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	0,9812	0,0038	0,004	0,076	0,276	62	97	0,974	0,989
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9728	0,0220	0,023	1,753	1,324	62	97	0,929	1,000
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,7944	0,0490	0,062	1,411	1,188	62	97	0,696	0,892
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0018	0,0018	1,011	0,847	0,920	292	453	0,000	0,006
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0455	0,0120	0,264	1,507	1,227	292	453	0,021	0,070

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	1	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	21	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9790	0,0106	0,011	0,962	0,981	114	177	0,958	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,3638	0,0471	0,130	1,690	1,300	114	177	0,270	0,458
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	292	453	1,000	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.17 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Маңғыстау облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,7712	0,0238	0,031	2,283	1,511	370	710	0,724	0,819
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9470	0,0151	0,016	3,240	1,800	1722	714	0,917	0,977
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9930	0,0043	0,004	1,725	1,313	1514	653	0,984	1,000
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9437	0,0113	0,012	0,956	0,978	212	396	0,921	0,966
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0750	0,0107	0,142	2,043	1,429	655	1244	0,054	0,096
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,6531	0,0214	0,033	0,882	0,939	447	436	0,610	0,696
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0284	0,0052	0,183	0,844	0,919	461	863	0,018	0,039
Ерте жастағы босану	5.2	0,0076	0,0075	0,981	1,058	1,028	75	144	0,000	0,023
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,5712	0,0217	0,038	1,002	1,001	280	523	0,528	0,615
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1040	0,0137	0,132	1,059	1,029	280	523	0,076	0,131
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9941	0,0059	0,006	1,111	1,054	99	186	0,982	1,000

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8890	0,0328	0,037	2,021	1,422	99	186	0,823	0,955
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	99	186	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	99	186	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,0877	0,0273	0,312	1,729	1,315	99	186	0,033	0,142
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	158	297	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0619	0,0098	0,158	1,168	1,081	378	710	0,042	0,081
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,1191	0,0154	0,129	0,668	0,817	158	297	0,088	0,150
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,5727	0,0262	0,046	2,415	1,554	461	863	0,520	0,625
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0025	0,0017	0,696	0,998	0,999	441	825	0,000	0,006
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,0847	0,0104	0,123	1,208	1,099	461	863	0,064	0,106
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,1658	0,0369	0,223	0,956	0,978	50	98	0,092	0,240
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0031	0,0031	1,003	0,920	0,959	158	297	0,000	0,009
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8	16	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	30	49	(*)	(*)
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	30	50	0,000	0,000
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	30	49	(*)	(*)
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4964	0,0247	0,050	0,477	0,690	121	197	0,447	0,546
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0046	0,0046	1,007	0,868	0,931	115	187	0,000	0,014
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,2491	0,0346	0,139	1,258	1,121	121	197	0,180	0,318
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17	27	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	30	49	(*)	(*)
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	21	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,9199	0,0176	0,019	0,826	0,909	121	197	0,885	0,955

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0361	0,0131	0,364	2,126	1,458	229	430	0,010	0,062
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1024	0,0222	0,216	2,283	1,511	228	428	0,058	0,147
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0447	0,0096	0,215	0,916	0,957	226	425	0,025	0,064
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	0,1386	0,0270	0,195	0,343	0,585	31	57	0,085	0,193
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,2631	0,0306	0,116	0,953	0,976	107	199	0,202	0,324
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	0,9638	0,0273	0,028	2,267	1,506	58	107	0,909	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,8764	0,0390	0,044	1,488	1,220	58	107	0,798	0,954
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	0,9879	0,0111	0,011	1,092	1,045	58	107	0,966	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9793	0,0133	0,014	0,932	0,966	58	107	0,953	1,000
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,8274	0,0534	0,064	2,114	1,454	58	107	0,721	0,934
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0113	0,0049	0,431	0,973	0,986	244	457	0,002	0,021
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0141	0,0065	0,464	1,402	1,184	244	457	0,001	0,027
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	5	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	6	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9877	0,0085	0,009	0,968	0,984	87	162	0,971	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,1809	0,0303	0,168	1,000	1,000	87	162	0,120	0,242
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9971	0,0028	0,003	1,242	1,115	244	457	0,991	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
 ққ – қолдануға келмейді.

SE.18 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Павлодар облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,8386	0,0164	0,020	2,174	1,474	904	1097	0,806	0,871
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,9565	0,0199	0,021	10,728	3,275	2770	1129	0,917	0,996
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9925	0,0026	0,003	1,034	1,017	2768	1128	0,987	0,998
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9183	0,0148	0,016	0,876	0,936	242	300	0,889	0,948
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0499	0,0097	0,195	1,589	1,261	649	798	0,030	0,069
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5428	0,0306	0,056	1,499	1,224	452	397	0,481	0,604
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0355	0,0054	0,152	0,747	0,864	746	881	0,025	0,046
Ерте жастағы босану	5.2	0,0387	0,0167	0,431	0,983	0,991	111	132	0,005	0,072
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,5828	0,0161	0,028	0,546	0,739	433	512	0,551	0,615
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1087	0,0153	0,141	1,239	1,113	433	512	0,078	0,139
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9909	0,0095	0,010	0,963	0,981	82	97	0,972	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,7141	0,0367	0,051	0,635	0,797	82	97	0,641	0,788
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	82	97	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	82	97	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,2284	0,0400	0,175	0,871	0,933	82	97	0,148	0,308
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	205	245	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,1120	0,0094	0,084	0,677	0,823	651	768	0,093	0,131
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4981	0,0368	0,074	1,324	1,151	205	245	0,424	0,572
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,4123	0,0194	0,047	1,368	1,170	746	881	0,373	0,451
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0101	0,0026	0,252	0,567	0,753	739	873	0,005	0,015
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,3434	0,0141	0,041	0,775	0,880	746	881	0,315	0,372

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deff)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,3959	0,0518	0,131	1,212	1,101	91	109	0,292	0,500
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0129	0,0070	0,548	0,953	0,976	205	245	0,000	0,027
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	40	48	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	36	48	(*)	(*)
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0149	0,0155	1,038	0,980	0,990	45	61	0,000	0,046
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	36	48	(*)	(*)
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,2068	0,0240	0,116	0,966	0,983	206	275	0,159	0,255
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0039	0,0038	0,993	1,048	1,024	206	275	0,000	0,012
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,4645	0,0267	0,057	0,785	0,886	206	275	0,411	0,518
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	31	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	36	48	(*)	(*)
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17	22	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,4705	0,0351	0,075	1,357	1,165	206	275	0,400	0,541
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0178	0,0107	0,600	1,614	1,271	208	248	0,000	0,039
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,0893	0,0199	0,223	1,185	1,088	204	244	0,049	0,129
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0268	0,0120	0,446	1,315	1,147	202	241	0,003	0,051
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	19	22	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,4247	0,0555	0,131	1,196	1,094	81	96	0,314	0,536
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	48	58	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,8492	0,0321	0,038	0,459	0,677	48	58	0,785	0,913
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (ҚДС)	-	0,9345	0,0169	0,018	0,266	0,516	48	58	0,901	0,968
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9332	0,0242	0,026	0,536	0,732	48	58	0,885	0,982
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,8382	0,0233	0,028	0,229	0,478	48	58	0,792	0,885
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0076	0,0053	0,704	0,977	0,989	217	259	0,000	0,018
Соңғы 2 аптада жөтеліп ауыру	-	0,0149	0,0089	0,595	1,382	1,176	217	259	0,000	0,033

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	2	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	4	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9113	0,0215	0,024	0,559	0,747	82	99	0,868	0,954
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,5900	0,0516	0,088	1,080	1,039	82	99	0,487	0,693
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9960	0,0039	0,004	1,009	1,005	217	259	0,988	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

SE.19 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Солтүстік Қазақстан облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,9743	0,0055	0,006	1,500	1,225	794	1239	0,963	0,985
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалану	4.1	0,8757	0,0331	0,038	12,474	3,532	2304	1240	0,809	0,942
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9860	0,0050	0,005	2,255	1,502	2290	1228	0,976	0,996
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9387	0,0145	0,015	1,161	1,078	207	319	0,910	0,968
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0591	0,0119	0,201	2,143	1,464	544	843	0,035	0,083
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,5988	0,0245	0,041	1,074	1,036	410	432	0,550	0,648
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0336	0,0055	0,164	0,835	0,914	577	893	0,023	0,045
Ерте жастағы босану	5.2	0,0395	0,0161	0,407	0,840	0,916	79	124	0,007	0,072
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,6054	0,0195	0,032	0,919	0,959	375	579	0,566	0,644
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,0936	0,0104	0,111	0,737	0,858	375	579	0,073	0,114
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	46	73	1,000	1,000

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8775	0,0227	0,026	0,344	0,586	46	73	0,832	0,923
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	46	73	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	46	73	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1345	0,0333	0,247	0,684	0,827	46	73	0,068	0,201
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	146	228	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,1113	0,0113	0,101	1,012	1,006	510	789	0,089	0,134
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,4570	0,0369	0,081	1,247	1,117	146	228	0,383	0,531
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4971	0,0193	0,039	1,332	1,154	577	893	0,458	0,536
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0135	0,0031	0,227	0,623	0,789	574	888	0,007	0,020
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,3875	0,0190	0,049	1,351	1,162	577	893	0,350	0,425
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,4979	0,0379	0,076	0,636	0,798	72	112	0,422	0,574
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0128	0,0075	0,582	0,998	0,999	146	228	0,000	0,028
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	31	47	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	39	(*)	(*)
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	32	55	0,000	0,000
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	39	(*)	(*)
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,4038	0,0260	0,064	0,791	0,889	164	283	0,352	0,456
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0228	0,0094	0,411	1,098	1,048	163	280	0,004	0,042
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,2408	0,0323	0,134	1,609	1,269	164	283	0,176	0,305
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	14	25	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	39	(*)	(*)
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	22	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,3438	0,0365	0,106	1,665	1,290	164	283	0,271	0,417

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deff)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0270	0,0114	0,424	1,061	1,030	136	214	0,004	0,050
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1058	0,0260	0,246	1,524	1,235	136	214	0,054	0,158
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0171	0,0060	0,349	0,453	0,673	136	214	0,005	0,029
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	12	19	(*)	(*)
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,3770	0,0298	0,079	0,291	0,539	49	78	0,317	0,437
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	25	40	(*)	(*)
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	25	40	(*)	(*)
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	25	40	(*)	(*)
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	25	40	(*)	(*)
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	37	(*)	(*)
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0228	0,0083	0,364	0,671	0,819	139	218	0,006	0,039
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0313	0,0126	0,401	1,129	1,063	139	218	0,006	0,056
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	5	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	4	7	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,9578	0,0250	0,026	1,451	1,205	61	95	0,908	1,000
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,5681	0,0442	0,078	0,747	0,864	61	95	0,480	0,656
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	0,9876	0,0090	0,009	1,442	1,201	139	218	0,970	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
 қк – қолдануға келмейді.

SE.20 – кесте. Іріктемеден туындайтын қателер: Оңтүстік Қазақстан облысы

Стандарттық қателер, өзгеру коэффициенттері, дизайн-әсер (deff), дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft) және іріктелген көрсеткіштерге арналған сенімгерлік аралықтар, Қазақстан, 2010-2011 жж.

	MICS көрсеткіші	Мені (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deft)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ										
Йодтандырылған тұзды тұтыну	2.16	0,6404	0,0240	0,037	2,446	1,564	1794	978	0,592	0,688
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫ МҮШЕЛЕРІ										
Ауыз судың жетілдірілген көздерін пайдалану	4.1	0,8738	0,0363	0,041	11,654	3,414	8729	978	0,801	0,946
Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану	4.3	0,9916	0,0029	0,003	1,010	1,005	8727	977	0,986	0,997
Орта оқу орнына қатысушылықтың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5	0,9417	0,0098	0,010	1,188	1,090	1243	676	0,922	0,961
Ата-анасының бірі немесе екеуі де өлген балалар үлесі	9.18	0,0484	0,0074	0,153	2,257	1,502	3497	1885	0,034	0,063
Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	8.5	0,3887	0,0282	0,073	2,108	1,452	2495	631	0,332	0,445
ӘЙЕЛДЕР										
Жүкті әйелдердің саны	-	0,0633	0,0079	0,124	1,169	1,081	2048	1123	0,048	0,079
Ерте жастағы босану	5.2	0,0185	0,0091	0,491	0,836	0,914	331	185	0,000	0,037
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	0,4311	0,0159	0,037	0,777	0,881	1379	754	0,399	0,463
Контрацепцияны қолданудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	0,1011	0,0134	0,132	1,483	1,218	1379	754	0,074	0,128
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде бір рет бақылауы	5.5a	0,9980	0,0020	0,002	0,483	0,695	436	236	0,994	1,000
Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту – білікті медициналық қызметкердің кем дегенде төрт рет бақылауы	5.5b	0,8372	0,0149	0,018	0,385	0,620	436	236	0,807	0,867
Босану кезіндегі білікті қызметкерлер құрамы болуы	5.7	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	436	236	1,000	1,000
Медициналық мекемеде қабылданған босану	5.8	0,9959	0,0041	0,004	0,949	0,974	436	236	0,988	1,000
Кесарь тілігі арқылы босанулар	5.9	0,1303	0,0193	0,148	0,774	0,880	436	236	0,092	0,169
Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	685	381	1,000	1,000
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0897	0,0101	0,113	1,158	1,076	1694	927	0,069	0,110
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын ің алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,2927	0,0264	0,090	1,277	1,130	685	381	0,240	0,345
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі	9.3	0,5502	0,0190	0,034	1,629	1,276	2048	1123	0,512	0,588
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0418	0,0078	0,187	1,566	1,252	1873	1030	0,026	0,057

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-әсер (deff),	Дизайн-әсерден шығарылған квадрат түбір (deff)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған әйелдер	9.6	0,2002	0,0140	0,070	1,364	1,168	2048	1123	0,172	0,228
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас әйелдер	9.7	0,4499	0,0357	0,079	0,623	0,789	216	122	0,378	0,521
Жас әйелдер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	685	381	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	1	(*)	(*)
ЕРЛЕР										
Жас ерлер арасындағы сауаттылық коэффициенті	7.1	0,7503	0,0503	0,067	0,959	0,980	154	72	0,650	0,851
18 жасқа дейінгі некеге тұру	8.7	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	144	68	0,000	0,000
Жас адамдардың АҚТҚ жұқтыруын алдын алу туралы жан-жақты білуі	9.2	0,1115	0,0481	0,432	1,661	1,289	154	72	0,015	0,208
АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білу	9.3	0,6371	0,0398	0,062	1,911	1,382	587	280	0,558	0,717
АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға төзімді қатынасы	9.4	0,0032	0,0032	1,001	0,876	0,936	569	272	0,000	0,010
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған ерлер	9.6	0,0065	0,0046	0,713	0,926	0,962	587	280	0,000	0,016
АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық белсенді жас ерлер	9.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	66	31	(*)	(*)
Жас ерлер арасындағы жасы 15-ке толмай жыныстық қатынас жасау	9.11	0,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	154	72	0,000	0,000
Тұрақсыз серіктестермен қатынаста презерватив қолдану	9.16	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	52	25	(*)	(*)
Ерлер сүндеті	9.21	0,9374	0,0165	0,018	1,293	1,137	587	280	0,904	0,970
5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР										
Төмендеген салмақтың таралуы	2.1a	0,0246	0,0067	0,272	1,132	1,064	1129	608	0,011	0,038
Бойы өсуінің артта қалуының таралуы	2.2a	0,1208	0,0155	0,129	1,378	1,174	1127	607	0,090	0,152
Жүдеуліктің таралуы	2.3a	0,0578	0,0097	0,168	1,038	1,019	1122	604	0,038	0,077
Тек емшек сүтімен қоректендіру	2.6	0,4098	0,0609	0,149	0,981	0,990	116	65	0,288	0,532
Жасына сай емшек сүтімен қоректендіру	2.14	0,2664	0,0332	0,125	1,424	1,193	470	253	0,200	0,333
Туберкулезге қарсы егулермен қамту	-	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	227	121	1,000	1,000
Полиомиелитке қарсы егулермен қамту	-	0,9137	0,0437	0,048	2,906	1,705	227	121	0,826	1,000
Көкжөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егулермен қамту (КДС)	-	0,9897	0,0101	0,010	1,196	1,094	227	121	0,969	1,000
Қызылша дертіне қарсы егулермен қамту	-	0,9040	0,0283	0,031	1,107	1,052	227	121	0,847	0,961
Гепатит В -ге қарсы егулермен қамту	-	0,5726	0,0550	0,096	1,483	1,218	227	121	0,463	0,683

	MICS көрсеткіші	Мәні (r)	Стандарттық қателер (se)	Өзгеру коэффициенттері (se/r)	Дизайн-өсер (def),	Дизайн-өсерден шығарылған квадрат түбір (def)	Салмақталған саны	Салмақталмаған саны	Сенімгерлік шекаралары	
									r - 2se	r + 2se
Соңғы 2 аптада диареямен ауыру	-	0,0198	0,0054	0,270	0,895	0,946	1129	608	0,009	0,031
Соңғы 2 аптада жетеліп ауыру	-	0,0256	0,0086	0,335	1,790	1,338	1129	608	0,008	0,043
ПРЕ немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін алған және тамақ ішуді жалғастыру арқылы емдеу	3.8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	22	12	(*)	(*)
Пневмонияға күдікті науқастарды антибиотиктермен емдеу	3.10	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	29	15	(*)	(*)
Оқып-үйренуге қолдау көрсету	6.1	0,8418	0,0351	0,042	2,066	1,437	418	224	0,772	0,912
Ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару	6.7	0,1742	0,0394	0,226	2,412	1,553	418	224	0,095	0,253
Туғандығын тіркеуге алу	8.1	1,0000	0,0000	0,000	ққ	ққ	1129	608	1,000	1,000

(*) - көрсеткіштер 50 оқиғадан кем салмақтанбаған байқауларға негізделген
ққ – қолдануға келмейді.

D қосымшасы

Деректер сапасының тексеру кестелері

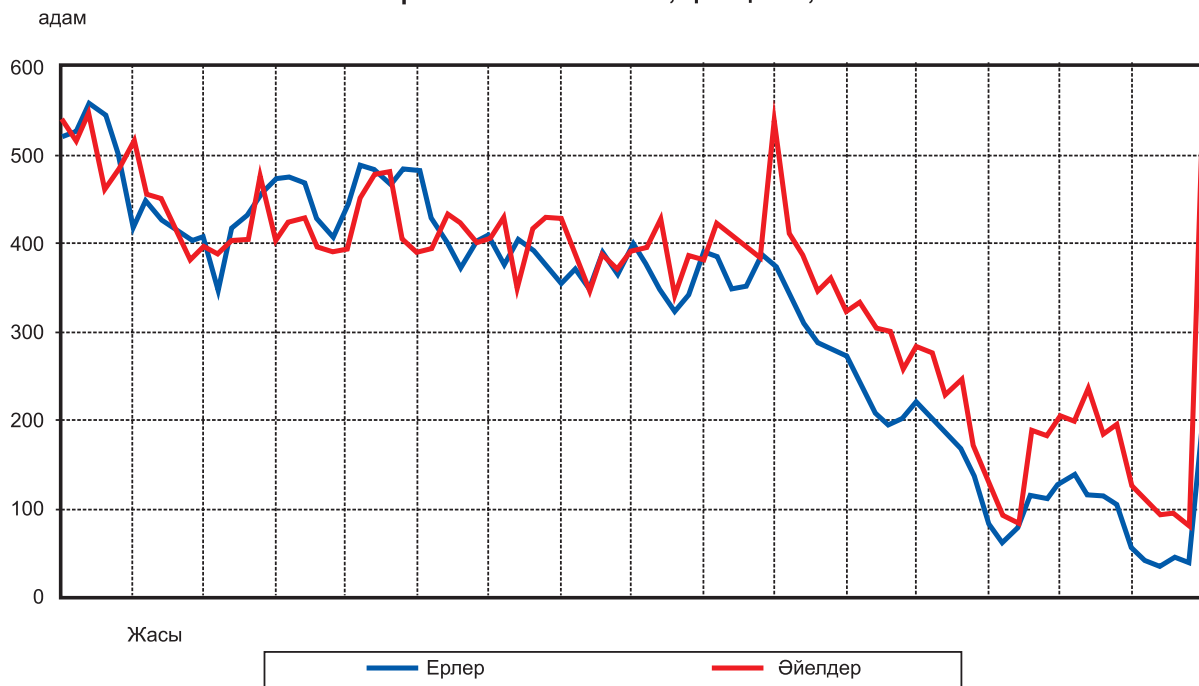
DQ.1 - кесте. Үй шаруашылығы мүшелерін жасы және жынысы бойынша бөлінісі

Үй шаруашылығы мүшелерін бір жылдық жас топтары және жынысы бойынша бөлу, Қазақстан, 2010-2011 жж.

Жасы	Ерлер		Әйелдер		Жасы	Ерлер		Әйелдер	
	саны	үлесі	саны	үлесі		саны	үлесі	саны	үлесі
0	520	2,0	541	1,9	41	376	1,4	394	1,4
1	527	2,0	517	1,8	42	346	1,3	426	1,5
2	558	2,1	546	1,9	43	324	1,2	340	1,2
3	546	2,1	459	1,6	44	342	1,3	384	1,3
4	502	1,9	481	1,7	45	390	1,5	382	1,3
5	420	1,6	515	1,8	46	386	1,5	422	1,5
6	450	1,7	456	1,6	47	348	1,3	409	1,4
7	427	1,6	451	1,6	48	351	1,3	398	1,4
8	417	1,6	414	1,5	49	389	1,5	382	1,3
9	403	1,5	381	1,3	50	377	1,4	540	1,9
10	409	1,6	395	1,4	51	342	1,3	410	1,4
11	345	1,3	384	1,3	52	311	1,2	387	1,4
12	418	1,6	403	1,4	53	288	1,1	344	1,2
13	430	1,6	404	1,4	54	280	1,1	359	1,3
14	455	1,7	479	1,7	55	274	1,1	322	1,1
15	472	1,8	403	1,4	56	243	0,9	334	1,2
16	475	1,8	424	1,5	57	208	0,8	305	1,1
17	468	1,8	427	1,5	58	193	0,7	301	1,1
18	427	1,6	396	1,4	59	203	0,8	258	0,9
19	406	1,6	390	1,4	60	222	0,9	284	1,0
20	438	1,7	391	1,4	61	205	0,8	275	1,0
21	489	1,9	453	1,6	62	188	0,7	229	0,8
22	483	1,9	478	1,7	63	167	0,6	245	0,9
23	467	1,8	481	1,7	64	137	0,5	172	0,6
24	484	1,9	404	1,4	65	82	0,3	131	0,5
25	484	1,9	388	1,4	66	60	0,2	93	0,3
26	428	1,6	393	1,4	67	77	0,3	84	0,3
27	400	1,5	433	1,5	68	115	0,4	189	0,7
28	373	1,4	423	1,5	69	112	0,4	182	0,6
29	399	1,5	401	1,4	70	127	0,5	204	0,7
30	411	1,6	405	1,4	71	137	0,5	198	0,7
31	375	1,4	429	1,5	72	115	0,4	237	0,8
32	404	1,6	350	1,2	73	115	0,4	185	0,7
33	395	1,5	415	1,5	74	106	0,4	196	0,7
34	375	1,4	430	1,5	75	56	0,2	126	0,4
35	355	1,4	427	1,5	76	41	0,2	109	0,4
36	369	1,4	385	1,4	77	34	0,1	92	0,3
37	349	1,3	347	1,2	78	45	0,2	95	0,3
38	392	1,5	388	1,4	79	38	0,1	79	0,3

39	364	1,4	369	1,3	80 және үлкенірек	189	0,7	548	1,9
40	400	1,5	392	1,4	Білмейді / жоқ	0	0,0	3	0,0
					Барлығы	26050	100,0	28499	100,0

DQ.1 диаграммасы: Үй шаруашылықтары халқының бір жылдық жас топтары бойынша бөлінісі, Қазақстан, 2010/11

DQ.2 - кесте. Шарттарға сай әйелдер мен сауалданған әйелдерді жасына қарай бөлу

Үй шаруашылықтары құрамындағы 10-54 жастағы әйелдердің, 15-49 жастағы сауалданған әйелдердің және зерттелетін санатқа кіретін және бесжылдық жас топтары бойынша сауалданған әйелдердің пайыздық үлесінің бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

Жасы	Үй шаруашылықтары құрамындағы 10-54 жастағы әйелдер	15-49 жастағы сауалданған әйелдер		Зерттелетін санаттағы сауалданған әйелдердің пайыздық үлесі, (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	Саны	Саны	Пайыз	
10-14	2065	ққ	ққ	ққ
15-19	2039	2015	14,4	98,8
20-24	2206	2173	15,6	98,5
25-29	2036	2009	14,4	98,7
30-34	2030	1999	14,3	98,5
35-39	1916	1896	13,6	98,9
40-44	1936	1913	13,7	98,8
45-49	1993	1965	14,1	98,6
50-54	2040	ққ	ққ	ққ
15-49	14157	13969	100,0	98,7

50-54 пен 45-49 жас топтарының арасалмағы = 1,02.

ққ: қолдануға келмейді.

Ескерту. Үй шаруашылықтары құрамындағы әйелдер үшін және сауалданған әйелдер үшін салмақтар ретінде үй шаруашылықтарының салмақтары алынды. Жасы үй шаруашылығының сауалдау парағы бойынша анықталды.

DQ.2M - кесте. Шарттарға сай ерлер мен сауалданған ерлерді жасына қарай бөлу

Үй шаруашылықтары құрамындағы 10-54 жастағы ерлердің, 15-59 жастағы сауалданған ерлердің және зерттелетін санатқа кіретін және бесжылдық жас топтары бойынша сауалданған ерлердің пайыздық үлесінің бөлінісі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

Жасы	Үй шаруашылықтары құрамындағы 10-54 жастағы ерлер		15-59 жастағы сауалданған ерлер	
	Саны		Саны	Пайыз
10-14	2056		ққ	ққ.
15-19	2249		389	10,2
20-24	2361		427	11,2
25-29	2085		434	11,4
30-34	1960		549	14,4
35-39	1829		534	14,0
40-44	1788		446	11,7
45-49	1863		429	11,2
50-54	1599		358	9,4
55-59	1120		258	6,7
60-64	919		ққ	ққ
15-49	16855		3823	100,0

60-64 бен 55-59 жас топтарының арасалмағы = 0,82

ққ: қолдануға келмейді.

Ескерту. Үй шаруашылықтары құрамындағы ерлер үшін және сауалданған ерлер үшін салмақтар ретінде үй шаруашылықтарының салмақтары алынды. Жасы үй шаруашылығының сауалдау парағы бойынша анықталды.

DQ.2M-A - кесте. Ерлерге сұрақ қою үшін іріктелген үй шаруашылықтарының пайыздық арасалмағы және сауалданған ерлер пайызы, өңірлер және тұрғылықты жері бойынша, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Ерлерге сұрақ қою үшін іріктелген үй шаруашылықтарының пайызы	Сауалданған ерлер пайызы	Үй шаруашылықтары саны
Өңір			
Ақмола	22,8	97,3	884
Ақтөбе	26,1	98,4	713
Алматы	26,7	98,8	1470
Алматы қаласы	21,2	100,0	1473
Астана қаласы	24,9	99,6	544
Атырау	28,2	91,5	359
Шығыс Қазақстан	22,5	99,6	1673
Жамбыл	26,0	100,0	890
Батыс Қазақстан	25,6	98,3	647
Қарағанды	21,2	96,0	1629
Қостанай	21,5	98,0	1129
Қызылорда	29,9	99,4	498
Маңғыстау	28,6	97,2	372
Павлодар	25,0	97,4	931
Солтүстік Қазақстан	23,2	98,3	795
Оңтүстік Қазақстан	29,2	98,7	1794
Тұрғылықты жері			
Қалалық	22,9	98,5	9598
Ауылдық	27,3	98,1	6202
Барлығы	24,6	98,3	15800

DQ.3 - кесте. Үй шаруашылықтарындағы 5 жасқа дейінгі балалардың жасына қарай бөлінісі және 5 жасқа дейінгі балаларға арналған сұрақнамалар

Үй шаруашылықтарында тұратын 0-7 жастағы балалардың, аналары/оларды бағып-қағатын тұлғалар сауалданған 0-4 жастағы балалардың, және аналары/оларды бағып-қағатын тұлғалар сауалданған 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесін бір жылдық жас топтары бойынша бөлу, Қазақстан, 2010-2011жж.

Жасы	Үй шаруашылықтарында тұратын 0-7 жастағы балалар		Олар бойынша сауалнама жүргізілген 5 жасқа дейінгі балалар		Зерттелетін санаттағы олар бойынша сауалнама жүргізілген балалардың пайыздық үлесі, (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	саны		саны	пайыз	
0	1061		1052	20,4	99,1
1	1044		1036	20,1	99,2
2	1104		1096	21,3	99,3
3	1006		1001	19,4	99,5
4	983		974	18,9	99,1
5	935		қк	қк	қк
6	906		қк	қк	қк
7	878		қк	қк	қк
0-4	5198		5158	100,0	99,2

5- жастағылар және 4- жастағылар арасалмағы = 0,95

қк: қолдануға келмейді

Ескерту. Үй шаруашылықтары құрамындағы балалар үшін және олар бойынша сауалнама жүргізілген балалар үшін салмақтар ретінде үй шаруашылықтарының салмақтары алынды. Жасы отбасының сауалдау парағы бойынша анықталды.

DQ.4-кесте. Сұрақнамаларға жауап берген әйелдерді үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша бөлінісі

Үй шаруашылықтарының жекелеген әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша үй шаруашылықтары құрамындағы 15-49 жастағы әйелдерді, 15-49 жастағы сауалданған әйелдерді және зерттелетін санатқа кіретін сауалданған әйелдердің пайыздық үлесін бөлу, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Үй шаруашылықтары құрамындағы 15-49 жастағы әйелдер		15-49 жастағы сауалданған әйелдер		Зерттелетін санаттағы сауалданған әйелдердің пайыздық үлесі, (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	саны	пайыз	саны	пайыз	
Өңір					
Ақмола	609	4,3	588	4,2	96,6
Ақтөбе	701	5,0	696	5,0	99,2
Алматы	1533	10,8	1517	10,9	98,9
Алматы қаласы	1202	8,5	1201	8,6	99,9
Астана қаласы	545	3,8	541	3,9	99,3
Атырау	415	2,9	400	2,9	96,5
Шығыс Қазақстан	1223	8,6	1197	8,6	97,9
Жамбыл	845	6,0	833	6,0	98,6
Батыс Қазақстан	572	4,0	570	4,1	99,7
Қарағанды	1286	9,1	1272	9,1	98,9
Қостанай	800	5,6	792	5,7	99,1
Қызылорда	558	3,9	556	4,0	99,5
Маңғыстау	465	3,3	453	3,2	97,3
Павлодар	753	5,3	724	5,2	96,1
Солтүстік Қазақстан	583	4,1	575	4,1	98,6
Оңтүстік Қазақстан	2067	14,6	2056	14,7	99,5
Тұрғылықты жері					
Қалалық	8138	57,5	8043	57,6	98,8
Ауылдық	6019	42,5	5927	42,4	98,5

	Үй шаруашылықтары құрамындағы 15-49 жастағы әйелдер		15-49 жастағы сауалданған әйелдер		Зерттелетін санаттағы сауалданған әйелдердің пайыздық үлесі, (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	саны	пайыз	саны	пайыз	
Үй шаруашылығының көлемі					
1-3	4657	32,9	4593	32,9	98,6
4-6	7482	52,9	7394	52,9	98,8
7+	2018	14,3	1982	14,2	98,2
Үй шаруашылығы басшысының білім деңгейі					
Бастауыш/ аяқталмаған орта	1121	8,0	1105	7,9	98,6
Орта	4732	33,6	4654	33,5	98,3
Орта арнаулы	4749	33,7	4685	33,7	98,7
Жоғары	3491	24,8	3461	24,9	99,2
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	2856	20,2	2827	20,2	99,0
Екінші	2661	18,8	2617	18,7	98,3
Орташа	2678	18,9	2633	18,8	98,3
Төртінші	2813	19,9	2778	19,9	98,8
Ең бай	3150	22,3	3115	22,3	98,9
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	9113	64,4	8976	64,3	98,5
Орыстар	3182	22,5	3154	22,6	99,1
Басқалар	1862	13,2	1840	13,2	98,8
Барлығы	14157	100,0	13969	100,0	98,7

DQ.4M-кесте. Сұрақнамаларға жауап берген ерлерді үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша бөлу

Үй шаруашылықтарының жекелеген әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша Үй шаруашылықтары құрамындағы 15-59 жастағы ерлерді, 15-59 жастағы сауалданған ерлерді және зерттелетін санатқа кіретін сауалданған ерлердің пайыздық үлесін бөлу, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Үй шаруашылықтары құрамындағы 15-59 жастағы ерлер		15-59 жастағы сауалданған ерлер		Зерттелетін санаттағы сауалданған ерлердің пайыздық үлесі (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	саны	пайыз	саны	пайыз	
Өңір					
Ақмола	784	4,7	196	5,1	97,3
Ақтөбе	797	4,7	183	4,8	98,4
Алматы	1857	11,0	388	10,2	98,8
Алматы қаласы	1327	7,9	313	8,2	100,0
Астана қаласы	538	3,2	135	3,5	99,6
Атырау	490	2,9	93	2,4	91,5
Шығыс Қазақстан	1480	8,8	375	9,8	99,6
Жамбыл	1062	6,3	231	6,1	100,0
Батыс Қазақстан	690	4,1	163	4,3	98,3
Қарағанды	1464	8,7	331	8,7	96,0
Қостанай	958	5,7	237	6,2	98,0
Қызылорда	689	4,1	148	3,9	99,4
Маңғыстау	532	3,2	104	2,7	97,2
Павлодар	903	5,4	227	5,9	97,4
Солтүстік Қазақстан	723	4,3	181	4,7	98,3
Оңтүстік Қазақстан	2563	15,2	517	13,5	98,7
Тұрғылықты жері					
Қалалық	9040	53,6	2161	56,5	98,5
Ауылдық	7815	46,4	1662	43,5	98,1

	Үй шаруашылықтары құрамындағы 15-59 жастағы ерлер		15-59 жастағы сауалданған ерлер		Зерттелетін санаттағы сауалданған ерлердің пайыздық үлесі (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	саны	пайыз	саны	пайыз	
Үй шаруашылығының көлемі					
1-3	5803	34,4	1663	43,5	98,1
4-6	8627	51,2	1809	47,3	98,5
7+	2425	14,4	350	9,2	98,6
Үй шаруашылығы басшысының Білім деңгейі					
бастауыш/ аяқталмаған орта	1519	9,1	350	9,2	98,5
Орта	5949	35,5	1272	33,4	98,4
Орта арнаулы	5505	32,8	1276	33,5	97,6
Жоғары	3797	22,6	907	23,8	99,1
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	3771	22,4	784	20,5	98,7
Екінші	3325	19,7	708	18,5	98,2
Орташа	3345	19,8	732	19,2	98,2
Төртінші	3181	18,9	786	20,6	97,7
Ең бай	3234	19,2	813	21,3	98,8
Барлығы	16855	100,0	3823	100,0	98,3

DQ. 5 - кесте. 5 жасқа дейінгі балалар туралы толтырылған сұрақнамалардың пайызын үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша бөлу

Үй шаруашылықтарында тұратын 5 жасқа дейінгі балаларды, 5 жасқа дейінгі балалар туралы толтырылған сұрақнамаларды және олар бойынша сауалнама жүргізілген 5 жасқа дейінгі балалардың үлесін үй шаруашылықтарының жекелеген әлеуметтік-экономикалық сипаттамалары бойынша бөлу, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Үй шаруашылықтарында тұратын 5 жасқа дейінгі балалар		Олар бойынша сауалнама жүргізілген 5 жасқа дейінгі балалар		Зерттелетін санаттағы олар бойынша 5 жасқа дейінгі балалар туралы сауалнама жүргізілген 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз	
Өңір					
Ақмола	190	3,6	182	3,5	95,9
Ақтөбе	261	5,0	259	5,0	99,3
Алматы	553	10,6	551	10,7	99,7
Алматы қаласы	202	3,9	201	3,9	99,3
Астана қаласы	167	3,2	167	3,2	100,0
Атырау	183	3,5	183	3,5	99,8
Шығыс Қазақстан	373	7,2	368	7,1	98,8
Жамбыл	402	7,7	401	7,8	99,7
Батыс Қазақстан	195	3,8	195	3,8	100,0
Қарағанды	422	8,1	419	8,1	99,4
Қостанай	223	4,3	222	4,3	99,5
Қызылорда	293	5,6	292	5,7	99,6
Маңғыстау	244	4,7	239	4,6	97,7
Павлодар	218	4,2	211	4,1	96,7
Солтүстік Қазақстан	139	2,7	139	2,7	100,0
Оңтүстік Қазақстан	1133	21,8	1130	21,9	99,7
Тұрғылықты жері					
Қалалық	2516	48,4	2492	48,3	99,0
Ауылдық	2681	51,6	2666	51,7	99,4

	Үй шаруашылықтарында тұратын 5 жасқа дейінгі балалар		Олар бойынша сауалнама жүргізілген 5 жасқа дейінгі балалар		Зерттелетін санаттағы олар бойынша 5 жасқа дейінгі балалар туралы сауалнама жүргізілген 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, (толтырылған сұрақнамалар пайызы)
	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз	
Үй шаруашылығының көлемі					
1-3	605	11,6	599	11,6	99,1
4-6	3131	60,2	3113	60,4	99,4
7+	1462	28,1	1446	28,0	98,9
Үй шаруашылығы басшысының білім деңгейі					
Бастауыш/ аяқталмаған орта	484	9,4	482	9,4	99,5
Орта	1923	37,2	1909	37,3	99,3
Орта арнаулы	1517	29,4	1503	29,3	99,1
Жоғары	1241	24,0	1231	24,0	99,1
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер					
Ең кедей	1249	24,0	1248	24,2	99,9
Екінші	1138	21,9	1131	21,9	99,3
Орташа	1022	19,7	1009	19,6	98,7
Төртінші	867	16,7	859	16,7	99,1
Ең бай	921	17,7	912	17,7	99,0
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі					
Қазақтар	3741	72,0	3709	71,9	99,1
Орыстар	782	15,0	779	15,1	99,5
Басқалар	674	13,0	670	13,0	99,4
Барлығы	5198	100,0	5158	100,0	99,2

DQ.6 - кесте. Алынған деректердің толықтығы

Жекелеген сұрақтар мен көрсеткіштер бойынша ақпараты толық емес байқаулардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011 жж.

Сұрақнама және байқалмай қалған деректер түрлері	Қаралатын топ	Ақпараты байқалмаған / толық емес байқаулардың үлесі *	Байқаулардың саны
Үй шаруашылығының сұрақнамасы			
Жасы	Барлық үй шаруашылықтарының мүшелері	0,0	54316
Тұзды тексеру нәтижелері	Оларда тұз бар барлық зерттелген үй шаруашылықтары	0,0	15800
Сауалнама жүргізілген уақыттың басы	Барлық зерттелген үй шаруашылықтары	0,0	15800
Сауалнама жүргізілген уақыттың соңы	Барлық зерттелген үй шаруашылықтары	0,0	15800
Әйелдерге арналған сұрақнамалар			
Әйелдің туған айы-күні	15-49 жастағы барлық әйелдер	0,0	54316
• Тек айы		0,0	14014
• Айы мен жылы		0,0	14014
Бірінші баланың босанған күні, айы, жылы	Кем дегенде бір тірі бала туған 15-49 жастағы барлық әйелдер		
• Тек айы		0,1	9469
• Айы мен жылы		0,0	9469
Бірінші босанғаннан бастап толық жасы	Кем дегенде бір тірі бала туған, бірінші баланың босанған жылы белгісіз 15-49 жастағы барлық әйелдер	0,0	2

Сұрақнама және байқалмай қалған деректер түрлері	Қаралатын топ	Ақпараты байқалмаған / толық емес байқаулардың үлесі *	Байқаулардың саны
Бірінші баланың туға айы-күні	Соңғы 2 жылда кем дегенде бір тірі бала туған 15-49 жастағы барлық әйелдер		
• Тек айы		0,0	9469
• Айы мен жылы		0,0	9469
Бірінші некеге отырған / одақта айы-күні	Бұрын-соңды тұрмыста болған 15-49 жастағы барлық әйелдер		
• Тек айы		1,5	10051
• Айы мен жылы		1,0	10051
Бірінші некеге отырған / одақтағы жасы	Бұрын-соңды тұрмыста болған , Бірінші некеге отырған жасы белгісіз 15-49 жастағы барлық әйелдер	0,0	10051
Бірінші жыныстық қатынаста болу жасы	Бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы барлық әйелдер	0,0	1489
Соңғы жыныстық қатынаста болғаннан бері өткен уақыт	Бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы барлық әйелдер	0,0	1489
Сауалнама жүргізілген уақыттың басы	Барлық сұрақ қойылған әйелдер	0,0	14014
Сауалнама жүргізілген уақыттың соңы	Барлық сұрақ қойылған әйелдер	0,0	14014
Ерлерге арналған сұрақнама			
Еркектің туған айы-күні	15-59 жастағы барлық ерлер		
• Тек айы		0,0	3846
• Айы мен жылы		0,0	3846
Бірінші некеге отырған / одақта айы-күні	Бұрын-соңды үйленген 15-59 жастағы барлық ерлер		
• Тек айы		2,3	2807
• Айы мен жылы		3,2	2807
Бірінші некеге отырған / одақта жасы	Бұрын-соңды үйленген , Бірінші үйленген жасы белгісіз 15-59 жастағы барлық ерлер	0,0	2807
Бірінші жыныстық қатынаста болу жасы	Бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы барлық ерлер	0,0	431
Соңғы жыныстық қатынаста болғаннан бері өткен уақыт	Бұрын-соңды жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы барлық ерлер	0,0	431
Сауалнама жүргізілген уақыттың басы		0,0	3846
Сауалнама жүргізілген уақыттың соңы		0,0	3846
5 жасқа дейінгі балаларға туралы сұрақнама			
Туған айы-күні	5 жасқа дейінгі барлық балалар		
• Тек айы		,0	5181
• Айы мен жылы		,0	5181
Антропометриялық өлшеулер	5 жасқа дейінгі барлық балалар		
Салмағы		3,2	5181
Бойы		3,3	5181
Бойы мен салмағы		3,2	5181
Сауалнама жүргізілген уақыттың басы	5 жасқа дейінгі барлық балалар	0,0	5181
Сауалнама жүргізілген уақыттың соңы	5 жасқа дейінгі барлық балалар	0,0	5181

* «Білмеймін» деген жауаптар енгізілген.

DQ.7 - кесте. Антропометриялық өлшеулер бойынша деректердің толықтығы

Антропометриялық өлшеулер бойынша деректердің толықтығына қатысты 5 жасқа дейінгі балаларды бөлу, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Дәл салмағы мен туған айы-күні	Сараптамадан шығару себептері				Барлығы	Сараптамадан шығарылған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалар саны
		Салмағы өлшенбеді	туған айы-күні дерегі толық емес	Салмағы өлшенбеді, туған айы-күні дерегі толық емес	Белгіленген жағдайлар (Кенет пайда болған бақылаулар)			
Жасына қатысты салмағы								
6 айдан төмен	93,6	0,0	0,0	0,0	6,4	100,0	6,4	543
6-11 айлық	98,5	0,0	0,0	0,0	1,5	100,0	1,5	538
12-23 айлық	97,2	0,0	0,0	0,0	2,8	100,0	2,8	1044
24-35 айлық	96,8	0,0	0,0	0,0	3,2	100,0	3,2	1095
36-47 айлық	95,8	0,1	0,0	0,0	4,1	100,0	4,2	998
48-59 айлық	96,4	0,0	0,0	0,0	3,6	100,0	3,6	963
Барлығы	96,4	0,0	0,0	0,0	3,5	100,0	3,6	5181

	Дәл бойы мен туған айы-күні	Сараптамадан шығару себептері				Барлығы	Сараптамадан шығарылған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалар саны
		Бойы өлшенбеді	туған айы-күні дерегі толық емес	Бойы өлшенбеді, туған айы-күні дерегі толық емес	Белгіленген жағдайлар (Кенет пайда болған бақылаулар)			
Жасына қатысты бойы								
6 айдан төмен	92,8	0,4	0,0	0,0	6,8	100,0	7,2	543
6-11 айлық	97,4	0,2	0,0	0,0	2,4	100,0	2,6	538
12-23 айлық	96,6	0,0	0,0	0,0	3,4	100,0	3,4	1044
24-35 айлық	96,2	0,3	0,0	0,0	3,6	100,0	3,8	1095
36-47 айлық	95,5	0,0	0,0	0,0	4,5	100,0	4,5	998
48-59 айлық	96,2	0,2	0,0	0,0	3,6	100,0	3,8	963
Барлығы	95,9	0,2	0,0	0,0	4,0	100,0	4,1	5181

	Дәл бойы мен салмағы	Сараптамадан шығару себептері				Барлығы	Сараптамадан шығарылған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалар саны
		Салмағы өлшенбеді	Бойы өлшенбеді	Салмағы өлшенбеді, туған айы-күні дерегі толық емес	Белгіленген жағдайлар (Кенет пайда болған бақылаулар)			
Бойына қатысты салмағы								
6 айдан төмен	90,8	0,0	0,4	0,0	8,8	100,0	9,2	543
6-11 айлық	97,6	0,0	0,2	0,0	2,2	100,0	2,4	538
12-23 айлық	96,8	0,0	0,0	0,0	3,2	100,0	3,2	1044
24-35 айлық	95,6	0,0	0,3	0,0	4,1	100,0	4,4	1095
36-47 айлық	94,8	0,1	0,0	0,0	5,1	100,0	5,2	998
48-59 айлық	95,0	0,0	0,2	0,0	4,8	100,0	5,0	963
Барлығы	95,3	0,0	0,2	0,0	4,5	100,0	4,7	5181

DQ.8-кесте. Антропометриялық өлшеулер нәтижелеріндегі аккумуляция

Олардан өлшеулер нәтижелерінің сандық мәні басталатын ондық цифрлар бойынша салмағы мен бойы/ұзындығын өлшеу нәтижелерінің бөлінуі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Салмағы		Бойы немесе ұзындығы	
	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз
0	769	15,4	1969	39,4
1	466	9,3	388	7,8

	Салмағы		Бойы немесе ұзындығы	
	Саны	Пайыз	Саны	Пайыз
2	645	12,9	549	11,0
3	503	10,1	410	8,2
4	379	7,6	218	4,4
5	525	10,5	672	13,4
6	419	8,4	192	3,8
7	419	8,4	243	4,9
8	494	9,9	216	4,3
9	378	7,6	141	2,8
0 немесе 5	1294	25,9	2641	52,8
Барлығы	4997	100,0	4998	100,0

DQ. 11 - кесте. 5 жасқа дейінгі балалардың тууы туралы куәліктерімен танысу

5 жасқа дейінгі балаларды тууы туралы куәліктерінің болуына байланысты пайыздық бөлу және интервьюер көрген куәліктердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Тууы туралы куәліктері жоқ балалар	Олардың тууы туралы куәліктерін		Білмеймін / өткізіп жіберілген	Барлығы	Интервьюер көрген балалардың тууы туралы куәліктерінің пайызы (1)/(1+2)*100	5 жасқа дейінгі балалар саны
		Интервьюер көрген балалар (1)	Интервьюер көрмеген балалар (2)				
Өңір							
Ақмола	1,7	95,2	3,1	0,0	100,0	96,9	229
Ақтөбе	0,7	34,6	64,7	0,0	100,0	34,8	295
Алматы	0,3	89,9	9,8	0,0	100,0	90,1	356
Алматы қаласы	0,0	80,3	19,7	0,0	100,0	80,3	137
Астана қаласы	0,0	96,9	3,1	0,0	100,0	96,9	294
Атырау	0,8	87,2	12,0	0,0	100,0	87,9	382
Шығыс Қазақстан	0,8	86,3	12,9	0,0	100,0	87,0	255
Жамбыл	1,8	85,8	12,4	0,0	100,0	87,3	386
Батыс Қазақстан	0,3	68,4	31,3	0,0	100,0	68,6	291
Қарағанды	0,6	97,8	1,6	0,0	100,0	98,4	312
Қостанай	1,2	45,4	53,4	0,0	100,0	45,9	249
Қызылорда	0,7	55,6	43,7	0,0	100,0	56,0	453
Маңғыстау	1,1	77,2	21,7	0,0	100,0	78,1	457
Павлодар	1,2	92,3	6,6	0,0	100,0	93,4	259
Солтүстік Қазақстан	1,4	89,9	8,7	0,0	100,0	91,2	218
Оңтүстік Қазақстан	0,0	88,5	11,5	0,0	100,0	88,5	608
Тұрғылықты жері							
Қалалық	0,6	81,3	18,1	0,0	100,0	81,8	2653
Ауылдық	0,9	77,5	21,7	0,0	100,0	78,1	2528
Бала жасы							
0	2,7	79,1	18,2	0,0	100,0	81,3	1075
1	0,3	78,3	21,4	0,0	100,0	78,5	1047
2	0,4	79,3	20,3	0,0	100,0	79,6	1098
3	0,3	79,4	20,3	0,0	100,0	79,6	998
4	0,0	81,1	18,9	0,0	100,0	81,1	963
Барлығы	0,8	79,4	19,8	0,0	100,0	80,0	5181

DQ. 12 - кесте. Егу паспорттарымен танысу

5 жасқа дейінгі балаларды тууы вакцинациялау карталарының болуына байланысты пайыздық бөлу және интервьюер көрген вакцинациялау карталарының пайыздық үлесі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Егу паспорты жоқ балалар		Олардың егу паспортын		Білмеймін / өткізіп жіберілген	Барлығы	Интервьюер көрген егу паспорттарының пайызы (1)/(1+2)*100	5 жасқа дейінгі балалар саны
	Егу паспорты бұрын болған	Егу паспорты бұрын болмаған	Интервьюер көрген балалар (1)	Интервьюер көрмеген балалар (2)				
Өңір								
Ақмола	0,0	0,4	94,3	5,2	0,0	100,0	94,7	229
Ақтөбе	2,7	0,0	42,7	54,6	0,0	100,0	43,9	295
Алматы	3,9	0,6	84,3	11,2	0,0	100,0	88,2	356
Алматы қаласы	5,1	1,5	75,2	18,2	0,0	100,0	80,5	137
Астана қаласы	0,3	0,0	87,8	11,9	0,0	100,0	88,1	294
Атырау	0,0	0,0	31,2	68,8	0,0	100,0	31,2	382
Шығыс Қазақстан	0,4	0,0	71,4	28,2	0,0	100,0	71,7	255
Жамбыл	0,3	0,8	33,4	65,5	0,0	100,0	33,8	386
Батыс Қазақстан	0,7	1,7	90,7	6,9	00,0	100,0	93,0	291
Қарағанды	0,0	0,3	28,8	70,8	0,0	100,0	28,9	312
Қостанай	0,0	0,0	24,9	75,1	0,0	100,0	24,9	249
Қызылорда	0,9	0,2	98,5	0,4	0,0	100,0	99,6	453
Маңғыстау	0,2	0,4	56,7	42,7	0,0	100,0	57,0	457
Павлодар	0,0	0,4	98,5	1,2	0,0	100,0	98,8	259
Солтүстік Қазақстан	0,5	0,9	38,1	60,6	0,0	100,0	38,6	218
Оңтүстік Қазақстан	1,0	0,3	75,0	23,7	0,0	100,0	76,0	608
Тұрғылықты жері								
Қалалық	0,9	0,5	64,9	33,7	0,0	100,0	65,8	2653
Ауылдық	0,9	0,4	64,3	34,4	0,0	100,0	65,1	2528
Бала жасы								
0	1,0	0,7	66,6	31,6	0,0	100,0	67,8	1075
1	0,6	0,4	64,2	34,9	0,0	100,0	64,8	1047
2	0,7	0,5	64,1	34,6	0,0	100,0	64,9	1098
3	1,5	0,3	63,8	34,4	0,0	100,0	65,0	998
4	0,6	0,1	64,3	35,0	0,0	100,0	64,7	963
Барлығы	0,9	0,4	64,6	34,1	0,0	100,0	65,5	5181

DQ. 13 - кесте. Үй шаруашылығында анасының болуы және 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама бойынша сауалданған адам

5 жасқа дейінгі балаларды анасы осы үй шаруашылығында тұра ма деген сұраққа жауап бойынша бөлу, сондай-ақ 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама бойынша сауалданған адам бойынша бөлу, 2010-2011жж.

Бала жасы	Анасы үй шаруашылығында тұрады		Анасы үй шаруашылығында жоқ тұрмайды		Барлығы	5 жасқа дейінгі балалар саны
	Анасы сұралды	Әкесі сұралды	Әкесі сұралды	Басқа ересек әйел сұралды		
0	99,2	0,0	0,1	0,8	100,0	1061
1	97,5	0,0	0,0	2,5	100,0	1044
2	97,9	0,1	0,1	2,0	100,0	1104
3	96,5	0,0	0,1	3,4	100,0	1006
4	97,4	0,0	0,1	2,5	100,0	983
Барлығы	97,7	0,0	0,1	2,2	100,0	5198

DQ. 14 - кесте. 2-14 жасар балаларды балаларды тәртіпке салу модулі бойынша сауал қою үшін іріктеу

Олардың ішінен балаларды тәртіпке салу модулі бойынша сауал қою үшін бір бала дұрыс іріктелген ең азы 2-14 жасар 2 балалары бар үй шаруашылықтарының пайызы, Қазақстан, 2010-2011жж.

	бала дұрыс іріктелген үй шаруашылықтарының пайызы	2-14 жасар 2 және одан да көп балалары бар үй шаруашылықтарының саны
Өңір		
Ақмола	94,7	152
Ақтөбе	91,3	183
Алматы	90,5	241
Алматы қаласы	92,1	89
Астана қаласы	97,9	140
Атырау	96,5	228
Шығыс Қазақстан	90,3	144
Жамбыл	97,0	234
Батыс Қазақстан	93,8	176
Қарағанды	95,5	179
Қостанай	97,4	152
Қызылорда	96,0	276
Маңғыстау	84,3	254
Павлодар	87,3	134
Солтүстік Қазақстан	96,3	162
Оңтүстік Қазақстан	89,3	403
Тұрғылықты жері		
Қалалық	92,9	1409
Ауылдық	92,8	1738
2-14 жасар балалар саны		
2	93,8	2104
3	91,3	757
4	89,5	286
Барлығы	92,8	3147

DQ. 15 - кесте. Бір жылдық жас топтары бойынша мектепке бару қатысушылығы

Биылғы (немесе өткен) оқу жылындағы білім деңгейі мен оқу жылы бойынша бөліп алып қарастырғандағы үй шаруашылықтарының 5-24 жасар тұрғындарының бөлінуі, Қазақстан, 2010-2011жж.

	Оқу орынына бармайды	Мектепке дейінгі мекеме	Бастауыш мектеп сыныбы				Орта мектеп сыныбы							Орта арнаулы оқу орындары	ЖОО-лар	Барлығы	үй шаруашылықтарының мүшелерінің саны	
			1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7					
5	39,2	55,5	5,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	919
6	8,2	23,3	61,6	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	916
7	0,8	0,7	25,6	68,1	4,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	846
8	0,5	0,0	0,9	31,0	61,5	5,7	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	836
9	0,3	0,0	0,0	1,8	34,1	59,1	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	766
10	0,2	0,0	0,0	0,1	4,0	41,9	46,9	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	806
11	0,2	0,0	0,0	0,0	0,4	3,7	36,6	55,1	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	738
12	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	48,7	44,4	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	803
13	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	3,6	47,9	45,4	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	866
14	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	3,8	49,2	42,9	2,6	0,1	0,8	0,0	0,0	100,0	916
15	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	4,8	53,3	29,6	2,0	9,6	0,0	0,0	100,0	882

	Оқу орынына бармайды	Мектепке дейінгі мекеме	Бастауыш мектеп сыныбы				Орта мектеп сыныбы							Орта арнаулы оқу орындары	ЖОО-лар	Барлығы	үй шаруашылықтарының мүшелерінің саны	
			1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7					
16	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	3,7	38,0	28,9	24,7	0,6	100,0	925
17	10,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	44,6	35,9	7,4	100,0	869
18	26,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	3,6	41,1	28,8	100,0	799
19	39,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	27,8	31,9	100,0	816
20	59,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,8	30,8	100,0	850
21	68,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	25,9	100,0	928
22	82,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	14,8	100,0	983
23	91,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	6,9	100,0	915
24	92,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	6,6	100,0	906

DQ. 16 - кесте. Бұрын–соңды туылған және тірі балалардың арасындағы туған кезіндегі жыныстардың арақатынасы

Әйел жасына байланысты түрде алып қарастырғандағы бұрын–соңды туылған , тірі және өлген балалардың арасындағы (туған кезіндегі) жыныстардың арақатынасы (100 қыз балаға шаққандағы ұлдар саны), Қазақстан, 2010-2011жж.

	бұрын-соңды туылған балалар			тірі балалар			өлген балалар			Әйелдер саны
	бұрын-соңды туылған ұл балаларының саны	бұрын-соңды туылған қыз балаларының саны	туған кезіндегі жыныстардың арақатынасы	тірі ұл балаларының саны	тірі қыз балаларының саны	туған кезіндегі жыныстардың арақатынасы	өлген ұл балаларының саны	өлген қыз балаларының саны	туған кезіндегі жыныстардың арақатынасы	
15-19	31	31	1,00	29	30	0,97	2	1	2,00	2012
20-24	558	587	0,95	539	585	0,92	19	2	9,50	2170
25-29	1328	1321	1,01	1292	1300	0,99	36	21	1,71	2024
30-34	1983	1989	1,00	1900	1926	0,99	83	63	1,32	1996
35-39	2232	2141	1,04	2117	2073	1,02	115	68	1,69	1892
40-44	2499	2287	1,09	2343	2199	1,07	156	88	1,77	1941
45-49	2673	2388	1,12	2479	2277	1,09	194	111	1,75	1979
Барлығы	11304	10744	1,03	10699	10390	1,01	605	354	2,82	14014

Е Қосымшасы

MICS – 4. көрсеткіштері: алымдар мен бөлімдер

MICS-4 көрсеткіші: ^[1]		Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
1.					
1.1	5 жасқа дейінгі балалар өлім-жітімі коэффициенті ²¹	CM - ВН	5 жасқа дейін өлім-жітім ықтималдығы		МДМ 4.1
1.2	Нәрестелер өлім-жітімі коэффициенті ²²	CM - ВН	1 жасқа дейін өлім-жітім ықтималдығы		МДМ 4.2
1.5	Балалар өлім-жітімі коэффициенті	ВН	Зерттеу жүргізілгенге дейінгі 5жыл ішіндегі 1-5 жастағылардың өлім-жітім ықтималдығы		
2.					
2.1a 2.1b	Төмен салмақтың таралуы	AN	ДДҰ 5 жасқа дейінгі балалар үшін тағайындаған салмағының жасына қатынасы көрсеткішінің медианалық мәнінен (а) 2 стандарттық ауытқуға кем болған (орташа және қауіпті жеткіліксіз салмақ) 5 жасқа дейінгі балалар саны; (б) 3 стандарттық ауытқуға кем (қауіпті жеткіліксіз салмақ) балалар саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	МДМ 1.8
2.2a 2.2b	Бой өсудегі кешігудің таралуы	AN	ДДҰ 5 жасқа дейінгі балалар үшін тағайындаған бойының жасына қатынасы көрсеткішінің медианалық мәнінен (а) 2 стандарттық ауытқуға кем болған (бойының ұзындығы орташа және қауіпті жеткіліксіз) 5 жасқа дейінгі балалар саны; (б) 3 стандарттық ауытқуға кем (бойының ұзындығы қауіпті жеткіліксіз) балалар саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	

^[1] Егер зерттеу үшін пайдаланылатын сұрақнамалар қатарына ерлерге арналған дербес сұрақнама ексе, онда берілген көрсеткіш сол жастағы ерлер үшін де есептелетінін білдіреді. Есептеулер ерлерге арналған сұрақнамаларағы модульдер негізінде жүргізіледі

²⁰ Кей көрсеткіштер бірнеше модульден алынған сұрақтар негізінде құрастырылған. мұндай жағдайларда керекті ақпараттың басты бөлігін қамтитын модуль сана көрсетілген.

²¹ 2010 ж. ақпанына ахуалы бойынша БҰҰ Мыңжылдық декларациясында жазылған Даму мақсаттарының көрсеткіштері.

²² Емшек сүтімен тамақтандырылатын және ауыз қуысы арқылы берілетін регидратациялық ерітіндіні, витаминдік не минералдық қоспаларды және дәрілерді есепке алмағанда, басқа сұйықтықтар не аспен тамақтандырылмайтын нәрестелер

MICS-4 көрсеткіші: ^[10]		Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
2.3a 2.3b	Жүдеуліктің таралуы	AN	ДДҰ 5 жасқа дейінгі балалар үшін тағайындаған салмағының бойына қатынасы көрсеткішінің медианалық мәнінен (а) 2 стандарттық ауытқуға кем болған (жүдеуліктің орташа және соңғы дәрежесі) 5 жасқа дейінгі балалар саны; (б) 3 стандарттық ауытқуға кем (жүдеуліктің соңғы дәрежесі) балалар саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	
2.4	Бұрын-соңды емшек сүтімен тамақтандырылған балалар	MN	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған және жаңа туған нәрестені бұрын-соңды емшек сүтімен тамақтандырған әйелдер саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі нәресте туған әйелдер саны	
2.5	Емшек сүтімен тамақтандыруды ерте бастау	MN	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған және жаңа туған нәрестені туғаннан кейінгі бір сағат ішінде емшек сүтімен тамақтандыруды бастаған әйелдер саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі нәресте туған әйелдер саны	
2.6	6 айға дейін тек қана емшек сүтімен тамақтандыру	BF	Тек емшек сүтімен тамақтандырылатын жасы 6 айдан кіші балалардың саны ²²	Жасы 6 айдан кіші балалардың жалпы саны	
2.7	1 жаста емшек сүтімен тамақтандыруды жалғастыру	BF	Қазір емшек сүтімен тамақтандырылатын жасы 12-15 айлық балалардың саны	Жасы 12-15 айлық балалардың жалпы саны	
2.8	2 жаста емшек сүтімен тамақтандыруды жалғастыру	BF	Қазір емшек сүтімен тамақтандырылатын жасы 20-23 айлық балалардың саны	Жасы 20-23 айлық балалардың жалпы саны	
2.9	6 айға дейін негізінен емшек сүтімен тамақтандыру	BF	Жасы 6 айға толмаған өткен күні басты тамақтандыру көзі ретінде емшек сүтімен тамақтандырылған нәрестелердің саны ²³	6 айлық балалардың жалпы саны	
2.10	Емшек сүтімен тамақтандыру ұзақтығы	BF	0-35 айлық балалардың 50 пайызы алдыңғы күні емшек сүтімен тамақтандырылмаған ай бойынша есептегендегі жасы		
2.11	Емізкті бөтелкеден тамақтандыру	BF	Алдыңғы күні емізкті бөтелкеден тамақтандырылған жасы 0-23 ай аралығындағы балалардың саны	0-23 айлық балалардың жалпы саны	
2.12	Қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақ енгізу	BF	Қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен өткен күндері тамақтандырылған 6-8 айлық балалардың саны	6-8 айлық нәрестелердің жалпы саны	

²³ Емшек сүтімен және кей басқа сұйықтықтармен (су, су негізіндегі сусындар, көкөніс иырындары, ырым – жоралық сұйықтықтар, ауыз қуысы арқылы берілетін регидратациялық ерітінді, тамшылар, витаминдер, витаминдер, минералдық қоспалар, дәрілер) тамақтандырылатын, алайда басқа ештеңемен (анасының сүтінен басқа сүт не сұйық тағам) тамақтандырылмайтын нәрестелер

MICS-4 көрсеткіші: ^[10]		Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
2.13	Ең аз тамақтандыру жиілігі	BF	Қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен (және сүт тағамдарымен, егер сөбі емшек сүтін ембейтін болса) алдыңғы күндері емшек сүтімен тамақтандырылу статусына сай болатын түрде ең аз мөлшерде не одан көбірек ²⁴ қоректендірілген 6-23 айлық балалардың саны	Жасы 6-23 айлық нәрестелердің жалпы саны	
2.14	Жасқа тәуелді емшек сүтімен тамақтандыру	BF	Алдыңғы күні лайықты түрде ²⁵ тамақтандырылған жасы 0-23 ай аралығындағы балалар саны	Жасы 0-23 айлық нәрестелердің жалпы саны	
2.15	Емшек сүтімен тамақтандырылмайтын балаларды сүтпен тамақтандыру жиілігі	BF	Емшек сүтімен тамақтандырылмайтын және алдыңғы күні сүт тағамымен кемінде екі рет тамақтандырылған 6-23 айлық нәрестелердің саны	Емшек сүтімен тамақтандырылмайтын 0-23 айлық нәрестелердің жалпы саны	
2.16	Йодтандырылған тұзды тұтыну	SI	Зерттеу қорытындысы бойынша құрамындағы йодидіодаттың миллионға шаққанда 15 бөлік не көбірек екендігін көрсеткен үй шаруашылықтарының саны	Пайдаланатын тұздары талданған не тұзы болмаған үй шаруашылықтарының жалпы саны	
2.18	Туған кездегі салмағы төмен нәрестелер	MN	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі туған, салмағы 2500 грамнан кем нәрестелердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде соңғы болып тірі туған нәрестелердің жалпы саны	
2.19	Туған кезде салмағы өлшенген нәрестелер	MN	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі туған, туған кезде салмағы өлшенген нәрестелердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде соңғы болып тірі туған нәрестелердің жалпы саны	
3.					
3.1	Туберкулезге қарсы егумен қамту	IM	Өмірінің бірінші жылы ішінде БЦЖ вакцинасын алған 15-26 айлық балалардың саны	15-26 айлық балалардың жалпы саны	
3.2	Полиомиелитке қарсы егумен қамту	IM	Өмірінің бірінші жылы ішінде ОПВ-3 вакцинасын алған 15-26 айлық балалардың саны	15-26 айлық балалардың жалпы саны	
3.3	Көккөтелге, дифтерияға және сіреспеге қарсы егумен қамту (АҚДС)	IM	Өмірінің бірінші жылы ішінде АҚДС-3 вакцинасын алған 15-26 айлық балалардың саны	15-26 айлық балалардың жалпы саны	

²⁴ Емшек сүтімен тамақтандырылатын, – қатты, жартылай қатты және жұмсақ аспен (6-8 айлық балалар – 2 рет, 9-23 айлық балалар – 3 рет) тамақтандырылатын; емшек сүтімен тамақтандырылмайтын – қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ аспен не сүтті тағамдармен тамақтандырылатын (6-23 айлық балалар – 4 рет) балалар.

²⁵ Тек емшек сүтімен тамақтандырылатын 0-5 айлық нәрестелер жезнеқатты, жартылай қатты, жұмсақ аспен әрі емшек сүтімен тамақтандырылатын 6-23 айлық балалар.

MICS-4 көрсеткіші: ^[10]	Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
3.4	IM	Өмірінің бірінші жылы ішінде қызылшаға қарсы вакцинация алған 15-26 айлық балалардың саны	15-26 айлық балалардың жалпы саны	МДМ 4.3
3.5	IM	Өмірінің бірінші жылы ішінде В гепатитіне қарсы 3-рет егілген 15-26 айлық балалардың саны	15-26 айлық балалардың жалпы саны	
3.8	CA	Соңғы 2 аптада диареямен ауырған және ПРЕ (пероралды регидратациялық тұзды және / немесе үйде дайындалатын тиісті ерітіндіні алған немесе сұйықтықтың көбейтілген көлемін) алған және тамақ ішуді жалғастырған 5 жасқа дейінгі балалардың саны	Соңғы 2 аптада диареямен ауырған 5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	
3.9	CA	Соңғы 2 аптада пневмонияға күдікті болған және тиісті медициналық мекемеге жеткізілген 5 жасқа дейінгі балалардың саны	Соңғы 2 аптада пневмониямен ауырды деген күдік болған 5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	
3.10	CA	Соңғы 2 аптада пневмонияға күдікті болған және антибиотиктер өабылдаған 5 жасқа дейінгі балалардың саны	Соңғы 2 аптада пневмониямен ауырды деген күдік болған 5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	
3.11	HC	Отынның қатты түрлерін тамақ дайындаудың негізгі көзі ретінде пайдаланатын үй шаруашылықтары тұрғындарының саны	Үй шаруашылықтарының мүшелерінің жалпы саны	
4.				
4.1	WS	Ауыз судың жақсартылған (жетілдірілген) көздерін пайдалануға қол жетімділік	Үй шаруашылықтарының мүшелерінің жалпы саны	МДМ 7.8
4.2	WS	Тиісті талапқа сай суды тазарту әдістерін қолданатын әрі ауыз судың қауіпсіз емес деп саналатын көздерін пайдаланып отырған үй шаруашылықтары мүшелерінің саны	Ауыз судың жетілдірілмеген көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтарының мүшелерінің жалпы саны	
4.3	WS	Жақсартылған (жетілдірілген) санитарлық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын және ол санитарлық-гигиеналық құрылғылар басқа тұлғалармен ортақ негізде пайдаланылмайтын үй шаруашылықтарының мүшелерінің саны	Үй шаруашылықтарының мүшелерінің жалпы саны	МДМ 7.9
4.4	CA	Балалар нәжістерін қауіпсіз жерге аулақтату	0-2 жасар балалардың жалпы саны	
5.				
5.1	CM - VH	Зерттеу жүргізілер алдындағы жылы 15-19 жастағы әйелдер арасындағы бала туу коэффициенті ²⁶	15-19 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.4

²⁶ Егер бұл көрсеткіш туу тарихы негізінде есептел табылатын болса, онда көрсеткіш зерттеу алдындағы 3 жыл ішіндегі 15-19 жастағы әйелдер арасындағы жас бойынша алып қарастырылғандағы туу коэффициенті ретінде анықталады.

MICS-4 көрсеткіші: [M]		Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
5.2	Ерте бала туу	CM	18 жас толғанға дейін кемінде бір тірі бала босанған 20-24 жас аралығындағы әйелдердің саны	20-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
5.3	Контрацепцияның таралу деңгейі	CP	Қазір (дәстүрлі не заманауи) контрацептивтік әдістің бірін қолданатын (немесе оның серіктесі қолданатын) тұрмыстағы не еркекпен бейресми некеде тұрған 15-49 жас аралығындағы әйелдер саны	Қазір тұрмыстағы не еркекпен бейресми некеде тұрған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.3
5.4	Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік ²⁷	UN	Қазір тұрмыстағы не бейресми некеде тұрған бала туу мерзімін жоспарлауға арналған не бала санын шектеуге деген қажеттіліктері бар әрі контрацепцияны қолданбайтын, 15-49 жас аралығындағы ұрпақты болуға қабілетті әйелдердің саны	Қазір тұрмыстағы не еркекпен бейресми некеде тұрған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.6
5.5a 5.5b	Босануға дейінгі медициналық бақылаумен қамту	MN	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған және жүктілік кезінде келесі ретпен тексерілген: (a) білікті медицина қызметкеріне кемінде бір рет қаралған (b) кез келген медицина қызметкеріне кемінде төрт рет қаралған әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.5
5.6	Босануға дейінгі бақылау мазмұны	MN	Босанғанға дейінгі тексерілу аясында соңғы жүктілік кезінде олардың қан қысымы өлшенген, сараптау үшін қан мен кіші дөрет тапсырған, зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жас аралығындағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
5.7	Білікті қызметкерлер құрамының қатысуымен болған босану	MN	Босануы білікті мамандардың қатысуымен қабылданған, зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жас аралығындағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.2
5.8	Медициналық мекемеде босану	MN	Босануы медициналық мекемеде қабылданған, зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жас аралығындағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
5.9	Кесарь тілігі арқылы болған босанулар	MN	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде кесарь тілігі арқылы босандырылған соңғы болып тірі туылған балалардың саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі туған балалардың жалпы саны	

²⁷ См. подробное описание в Руководстве по MICS4.

MICS-4 көрсеткіші: ^[M]	Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
6.				
6.1	Оқып-үйренуіне қолдау көрсету	ЕС	Отбасының жасы үлкен мүшесі соңғы 3 күн ішінде оқыту мен мектепке даярлауға қолдау көрсететін іс – әрекеттің 4 және одан да көбірек түрімен айналысқан жасы 36-59 айдағы балалардың саны	36-59 айлық балалардың жалпы саны
6.2	Әкесі тарапынан оқуына қолдау көрсету	ЕС	Олардың әкелері олармен соңғы 3 күн ішінде оқыту мен мектепке даярлауға қолдау көрсететін іс – әрекеттің бір не бірнеше түрімен айналысқан жасы 36-59 айдағы балалардың саны	36-59 айлық балалардың жалпы саны
6.3	Оқу құралдары: балаларға арналған кітаптар	ЕС	3 не одан көп балаларға арналған кітаптары бар 5 жасқа дейінгі балалардың саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны
6.4	Оқу құралдары: ойнауға арналған заттар	ЕС	Екі не одан да көп ойнайтын ойыншықтары бар 5 жасқа дейінгі балалардың саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны
6.5	Балаға лайықты қарамау	ЕС	Өткен аптада кемінде бір рет бір сағаттан астам уақыттан көбірек мерзімге өзі жалғыз немесе басқа жасы 10 – ға дейінгі балалардың қарауына қалдырылған жасы 5 – ке дейінгі балалардың саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны
6.6	Ерте жас топтарындағы бала дамуы индексі	ЕС	Оқу, сан санай білу, денесінің дамуы, әлеуметтік – эмоционалдық дамуы бойынша жас нормасына сәйкес дамып келе жатқан жасы 36-59 ай аралығындағы балалардың саны	36-59 айлық балалардың жалпы саны
6.7	Ерте жас топтарындағы оқыту бағдарламаларына қатысу	ЕС	Ерте жас топтарында оқытудың қандай да бір бағдарламасына қатысып жүрген жасы 36-59 айлық балалардың саны	36-59 айлық балалардың жалпы саны
7.				
7.1	Жас әйелдер арасындағы сауаттылық коэффициенті ^[M]	WB	Күнделікті өмір тақырыбындағы қарапайым қысқа сөйлемді оқи алатын немесе орта не жоғары оқу орнында оқыған 15-24 жастағы әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны
7.2	Мектепке дейінгі балалардың мектепке дайындығы	ED	Алдыңғы жылы қандай да бір мектепке дейінгі мекемеге барған, бастауыш мектептің 1-сыныбында оқитын балалардың саны	Бастауыш мектептің 1- сыныбында оқитын оқушылардың жалпы саны
7.3	Бастауыш білім беруге балаларды қабылдаудың таза коэффициенті	ED	Қазіргі уақытта 1-сыныпқа баруды бастағалы жатқан мектепке түсу жасындағы балалардың саны	Мектепке баруға жасы толған балалардың жалпы саны
7.4	Бастауыш мектепке қатысушылықтың таза коэффициенті (түзелтілген)	ED	Қазіргі уақытта бастауыш немесе орта мектепке барып жүрген бастауыш мектеп жасындағы балалардың саны	Бастауыш мектепке баруға жасы толған балалардың жалпы саны

MICS-4 көрсеткіші: ^[M]		Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
7.5	Орта мектепке қатысушылықтың таза коэффициенті (түзелтілген)	ED	Қазіргі уақытта орта немесе жоғары оқу орнына барып жүрген орта мектеп жасындағы балалардың саны	Орта мектепке баруға жасы толған балалардың жалпы саны	
7.6	Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып жеткен балалар	ED	Бастауыш мектептің 1-сыныбына қабылданып, соңғы сыныбына дейін жеткен балалардың үлесі		МДМ 2.2
7.7	Бастауыш мектепті бітіру коэффициенті	ED	Бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқып жүрген (екінші жылға қалғандарды қоспағанда) балалардың саны	Бастауыш мектепті бітіру жасындағы балалардың жалпы саны (яғни бастауыш мектептің соңғы сыныбы жасына сәйкес келетін жастағы)	
7.8	Орта білім деңгейіне өту коэффициенті	ED	Алдыңғы оқу жылында бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқыған, қазіргі уақытта орта мектепте бірініші жыл оқып жүрген балалардың саны	Алдыңғы оқу жылында бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқыған балалардың жалпы саны	МДМ 3.1
7.9	Жыныстар теңдігінің индексі (бастауыш білім беруде)	ED	Қыз балалар арасындағы бастауыш мектепте қатысушылықтың таза коэффициенті	Ұл балалар арасындағы бастауыш мектепке келімінің таза коэффициенті	МДМ 3.1
7.10	Жыныстар теңдігінің индексі (орта білім беруде)	ED	Қыз балалар арасындағы орта мектепте қатысушылықтың таза коэффициенті	Ұл балалар арасындағы орта мектепке келімінің таза коэффициенті	МДМ 3.1
8.					
8.1	Баланың тууын тіркеу	BR	Жауаптарына қарағанда, мемлекеттік мекемеде туғандығы тіркеуге алынған 5 жасқа дейінгі балалардың саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	
8.5	Тәртіпке салудың зорлық-зомбылық әдістері	CD	Алдыңғы айда жаза ретінде психологиялық қысымға ұшыратылған немесе тән жазасына ұшыратылған жасы 2-14 аралығындағы балалардың саны	2-14 жастағы балалардың жалпы саны	
8.6	15 жасқа дейін некеге тұру ^[M]	MA	Жасы 15 – ке толмай некеге тұрған немесе ер адаммен бейресми одақтағы жасы 15-49 аралығындағы әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.7	18 жасқа дейін некеге тұру ^[M]	MA	Жасы 18 – ге толмай бірінші рет некелескен немесе ер адаммен бейресми одақтағы жасы 20-49 аралығындағы әйелдер саны	20-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.8	Қазіргі уақытта ер адаммен некедегі/ бейресми некедегі 15-19 жастағы жас әйелдер ^[M]	MA	Қазіргі уақытта ер адаммен некедегі/ бейресми одақтағы 15-19 жастағы жас әйелдер саны	15-19 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.10a 8.10b	Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы	MA	Қазіргі уақытта ер адаммен некедегі/ бейресми одақтағы, онымен жас айырмашылығы 10 жас және одан да көп болатын: (а) 15-19 жастағы (ә) 20-24 жастағы әйелдердің саны	Қазіргі уақытта ер адаммен некедегі/ бейресми некедегі әйелдердің жалпы саны: (а) 15-19 жастағы, (б) 20-24 жастағы	

MICS-4 көрсеткіші: ^[M]	Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
8.14 Отбасындағы зорлық-зомбылыққа қатынасы ^[M]	DV	Күйеу/серігі өзінің әйелін келесі себептердің кезінде біреуі бойынша ұруға құқығы бар деп санайтын әйелдердің саны: Егер әйел оған айтпай үйден кетсе, (2) Егер әйел балаларға нашар қараса, (3) Егер әйел онымен салғыласса, (4) Егер әйел онымен жыныстық қатынастардан бас тартса, (5) Егер тамақ оның кінәсінен күйіп кетсе	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.				
9.1 АҚТҚ-ның алдын алу туралы жан-жақты білуі ^[M]	НА	АҚТҚ ²⁸ жұқпасының берілуін болдырмаудың екі тәсілі туралы хабардар, түрінен дені сау көрінетін адамның да АҚТҚ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетін, жалпы АҚТҚ берілуіне қатысты кең таралған 2 жаңылысуларды жоққа шығара алатын жасы 15-49 жастағы әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.2 Жас адамдардың АҚТҚ-ның алдын алу туралы жан-жақты білуі ^[M]	НА	АҚТҚ ²⁸ жұқпасының берілуін болдырмаудың екі тәсілі туралы хабардар, түрінен дені сау көрінетін адамның да ЖҚТБ жұқпасын жұқтырған болуы мүмкін екендігін білетін, жалпы АҚТҚ берілуіне қатысты кең таралған 2 жаңылысуларды жоққа шығара алатын жасы 15-24 жастағы әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 6.3
9.3 АҚТҚ-жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білуі ^[M]	НА	АҚТҚ-жұқпасының анысынан баласына берілуінің барлық үш жолы ²⁹ туралы білетін 15-49 жастағы әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.4 АҚТҚ-мен ауыратын адамдарға тәзімді қатынасы ^[M]	НА	АҚТҚ -мен ауыратын адамдарға қатысты тәзімдік деңгейін анықтайтын барлық 4 сұраққа ³⁰ жауап беруде тәзімділік танытатын 15 пен 49 жастағы әйелдердің саны	АҚТҚ туралы естіген 15-49 жастағы әйелдер	
9.5 АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығын білетін респондент әйелдері ^[M]	НА	АҚТҚ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатындығын білеміз деп мәлімдеген 15 пен 49 жас аралығындағы әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	

²⁸ Презервативті пайдалану және тек қана бір сенімді инфекцияланбаған жыныстық серігінің болуы.

²⁹ Жүктілік кезінде, босану кезінде және емшекпен тамақтандыру кезінде берілуі.

³⁰ АҚТҚ-жұқпасын жұқтырған әйел-мұғалімдерге мектепте сабақ беруін жалғастыруға рұқсат ету керек деп санайтын (1) әйелдер, (2) сапушы немесе дүкен иесінің ЖҚТБ-жұқпасын жұқтырғанын біле тұра одан тамаққа гана жыналып алынған, жас көкөністер сатып алуға даяр әйелдер, (3) егер отбасы мүшесі ЖҚТБ-жұқпасын жұқтырса, мұны құпияда ұстауды қаламайтын әйелдер, (4) өз үйінде ЖҚТБ –жұқпасын жұқтырған отбасы мүшесіне қамқор болуға даяр әйелдер

MICS-4 көрсеткіші: ^[M]	Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
9.6 АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған респондент әйелдер ^[M]	HA	Соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған 15-49 жас аралығындағы әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.7 АҚТҚ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін алған жыныстық тұрғыдан белсенді жас әйелдер ^[M]	HA	Соңғы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған, соңғы 12 ай ішінде АҚТҚ-ға тестілеуден өткен әрі оның нәтижелерін алған 15 пен 24 жас аралығындағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.8 АҚТҚ-жұтпасы туралы босануға дейінгі бақылау кезінде консультативтік кеңеспен қамту	HA	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған және босанғанға дейінгі кезеңде АҚТҚ мәселелері жөнінде консультациялар алған 15-49 жастағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.9 Босануға дейінгі бақылау кезінде АҚТҚ тестілеуімен қамту	HA	Зерттеу алдындағы соңғы 2 жыл ішінде тірі бала туған және босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде оларға АҚТҚ бойынша тестілеу ұсынылғанын және одан өткенін, оның нәтижелерін алғанын хабарлаған 15 пен 49 жас аралығындағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.10 Бұрын – соңды жыныстық қатынастары болмаған жас әйелдер ^[M]	SB	Еш уақытта жыныстық қатынаста және некеде/одақта болмаған 15-24 жас аралығындағы жас әйелдердің саны	Бұрын – соңды некеде/одақта болмаған 15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.11 Жасы 15-ке толмаған жас әйелдер арасындағы жыныстық қатынастар	SB	15 жас толғанға дейін жыныстық қатынаста болған 15-24 жас аралығындағы әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.12 Жыныстық серіктестер арасындағы жас айырмашылығы ^[M]	SB	Зерттеу алдындағы соңғы 12 ай ішінде өздерінен 10 не одан да көп жас үлкен ерлермен жыныстық қатынаста болған 15-24 жас аралығындағы жас әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.13 Көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар ^[M]	SB	Зерттеу алдындағы соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынаста болған 15-49 жастағы әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.14 Көптеген серіктестермен жыныстық қатынастар барысында презерватив қолдану ^[M]	SB	Зерттеу алдындағы соңғы 12 ай ішінде біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынаста болған және жыныстық қатынаста презерватив қолданғанын айтқан 15-49 жастағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 12 ай ішінде біреуден көп серіктеспен жыныстық қатынаста болғанын айтқан 15-49 жастағы әйелдердің саны	

MICS-4 көрсеткіші: ^[M]		Модуль ²⁰	Алым	Бөлім	МДМ ²
9.15	Тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынастар ^[M]	SB	Зерттеу алдындағы соңғы 12 ай ішінде некелеспеген немесе бейресми одақта тұрмаған ер адамдармен жыныстық қатынаста болған 15 пен 24 жас арасындағы жыныстық белсенді әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 12 ай ішінде жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.16	Тұрақсыз серіктестермен жыныстық қатынастарға түсу барысында презерватив қолдану ^[M]	SB	Зерттеу алдындағы соңғы 12 ай ішінде некелеспеген немесе бейресми одақта тұрмаған ер адамдармен жыныстық қатынаста болған және осындай серіктесімен соңғы жыныстық қатынаста презерватив қолданған 15 пен 24 жас арасындағы әйелдердің саны	Зерттеу алдындағы 12 ай ішінде өздері олармен некелеспеген немесе бейресми некеге тұрмаған серіктеспен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің саны	МДМ 6.2
9.17	Баланың тұрмыс-тіршілік түрлері	HL	Өзінің биологиялық әке – шешесінің екеуімен де бірге тұрмайтын 0 мен 17 жас аралығындағы балалардың саны	0-17 жастағы балалардың жалпы саны	
9.18	Ата-анасының біреуі немесе екеуі де өлген балалардың үлесі	HL	Ата-анасының біреуі немесе екеуі де өлген 0 мен 17 жас аралығындағы балалардың саны	0-17 жастағы балалардың жалпы саны	
9.19	Жетімдердің мектепке қатысушылығы	HL - ED	Ата-анасының екеуінен де айырылған әрі мектепке баратын 10-14 жастағы балалардың саны	Ата-анасының біреуі немесе екеуі де өлген 10-14 жастағы балалардың жалпы саны	МДМ 6.4
9.20	Жетім еместердің мектепке қатысушылығы	HL - ED	Мектепке баратын, ата-анасының екеуі де тірі, ата-анасының біреуімен не екеуімен бірге тұратын 10-14 жастағы балалардың саны	Ата-аналары тірі және ата-анасының біреуімен немесе екеуімен де бірге тұратын 10-14 балалардың жалпы саны	МДМ 6.4
9.21	Ерлерді сундетке отырғызу	MMC	Сундетке отырғызылғанын айтқан жасы 15-59 аралығындағы ерлердің саны	15-49 жастағы ерлердің жалпы саны	
MT.1	Бұқаралық ақпарат құралдарымен байланысу ^[M]	MT	Аптасына кемінде бір рет газет немесе журнал оқитын, радио тыңдайтын немесе кемінде бір рет теледидар көретін 15-49 жастағы әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
MT.2	Компьютерді қолдану ^[M]	MT	Соңғы 12 ай ішінде компьютерді пайдаланған 15-24 жастағы жас әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
MT.3	Интернетті қолдану ^[M]	MT	Соңғы 12 ай ішінде Интернетті пайдаланған 15-24 жастағы жас әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
TA.1	Темекі өнімдерін тарту ^[M]	TA	Соңғы ай ішіндегі бір не одан көбірек күн шылым (сигарет), тартылатын және тартылмайтын темекі өнімдерін тартқан 15-49 жастағы әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	

ТА.2	Жасы 15–ке толмай темекі тарту ^(M)	ТА	Бірінші рет шылым (сигаретті) 15 жасқа дейін тартқан 15–49 жастағы әйелдердің саны	15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
ТА.3	Алкогольді ішімдікті ішу ^(M)	ТА	Өткен айда алкогольді ішімдіктің кемінде бір өлшемін бір немесе бірнеше күн ішінде кемінде бір рет ішкен 15–49 жастағы әйелдердің саны	15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
ТА.4	Жасы 15 –ке толмай алкогольді ішімдік ішу ^(M)	ТА	15 жасқа дейін алкогольді кемінде бірөлшемін ішкен 15–49 жастағы әйелдердің саны	15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.1	Тен зорлығын басынан кешу тәжірибесі	DV	15- жасынан бастап тен зорлығын басынан кешірген 15–49 жастағы әйелдердің саны	15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.2	Тен зорлығын жасаушы тұлға	DV	15- жасынан бастап тен зорлығын басынан кешірген 15–49 жастағы әйелдердің саны	15–49 жастағы зерттелген әйелдердің жалпы саны
DV.3	Зорлау арқылы бірінші жыныстық қатынас жасау	DV	Бірінші жыныстық қатынасы өзінің қалауынан тыс, мәжбүрлендірілген түрде болды деп мәлімдеген 15–49 жастағы әйелдердің саны	Бұрын – соңды жыныстық қатынаста болған 15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.4	Жыныстық зорлық – зомбылық тәжірибесі	DV	Жыныстық зорлық – зомбылыққа ұшыраған 15–49 жастағы әйелдердің саны	15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.5	Өр түрлі зорлық түрлерінің тәжірибесі	DV	Зорлық – зомбылықтың әр түрлі түрін басынан кешірген 15–49 жас тобындағы әйелдердің саны	15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.6	Жүктілік кезіндегі зорлық-зомбылық	DV	Бұрын – соңды жүктілік кезінде зорлық – зомбылыққа ұшыраған 15–49 жас тобындағы әйелдердің саны	Бұрын – соңды жүкті болған 15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.7	Күйеулері тарапынан жұбайлық бақылаудың дәрежесі	DV	Қазіргі не соңғы күйеу/серіктесі жұбайлық бақылау шеңберінде бұрын–соңды ерекше жүріс-тұрыс көрсеткен 15–49 жас тобындағы әйелдердің саны	Бұрын – соңды тұрмыста болған 15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.8	Жұбайлық бақылаудың түрлері	DV	Жұбайлық зорлық – зомбылыққа ұшыраған 15–49 жас тобындағы әйелдердің саны	Бұрын – соңды тұрмыста болған 15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.11	Күйеуінің зорлығынан болған әйелдер жарақаттары	DV	Күйеуінің зорлық-зомбылығы нәтижесінде жарақат алғаны туралы мәлімдеген 15–49 жас тобындағы әйелдердің саны	Бұрын – соңды тұрмыста болған 15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны
DV.12	Зорлықты тоқтату үшін көмек сұрау	DV	Зорлық – зомбылықты тоқтату үшін көмек сұраған 15–49 жас тобындағы әйелдердің саны	Бұрын – соңды күштеу зорлық – зомбылығы мен жыныстық зорлық – зомбылығына ұшыраған 15–49 жастағы әйелдердің жалпы саны

Ғ қосымшасы. Сұрақнамалар

ЮНИСЕФ
ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ
БҰҰ БАЛАЛАР ҚОРЫ

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
СТАТИСТИКА АГЕНТТІГІ

ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ СҰРАҚНАМАСЫ

ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ		НН
НН1. Кластер нөмірі: _____	НН2. Үй шаруашылығының нөмірі: . _____	
НН3. Сұхбат жүргізушінің аты мен нөмірі: Аты _____	НН4. Жетекшінің аты мен нөмірі: Аты _____	
НН5. Сұхбат алынған күн / ай / жыл: _____	_____ / _____ / _____	
НН6. Орны:	НН7. Өңір:	
Қала 1	Ақмола 1	
Ауыл 2	Ақтөбе 2	
	Алматы 3	
	Алматы қ. 4	
	Астана қ. 5	
	Атырау 6	
	Шығыс Қазақстан 7	
	Жамбыл 8	
	Батыс Қазақстан 9	
	Қарағанды 10	
	Қостанай 11	
	Қызылорда 12	
	Маңғыстау 13	
	Павлодар 14	
	Солтүстік Қазақстан 15	
	Оңтүстік Қазақстан 16	
НН7А. Үй шаруашылығы 15 пен 59 жас аралығындағы еркектерге сұрау жүргізу үшін таңдалып алынған ба?		Иә.....1 Жоқ.....2
<p>Біз ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СТАТИСТИКА АГЕНТТІГІненбіз. Біз отбасының денсаулығына, білім алуға, әйелдер мен балалардың жағдайына арналған жоба бойынша жұмыс істейміз. Мен сізбен осы тақырыпта сұхбаттасқым келеді. Сұхбат шамамен 20 минут уақыттарыңызды алады. Біз алатын ақпараттың барлығы да арамызда құпия қалады, жауаптарыңыздың сіздікі екенін жоба қызметкерлерінен басқа ешкім білмейтін болады.</p> <p>Бастай беруге бола ма?</p> <p>☐ Иә, келісім берілді ⇒ НН18-ге көшіңіз, уақытты белгілеңіз және сұрақнаманы бастаңыз.</p> <p>☐ Жоқ, келісім берілмеді ⇒ НН9-ды толтырыңыз. Нәтижені жетекшіңізбен талқылаңыз.</p>		
Үй шаруашылығындағы барлық сұрақнамаларды толтырғаннан кейін мына ақпараттарды енгізіңіз:		
НН8. Үй шаруашылығы басшысының аты: _____		
НН9. Үй шаруашылығына жүргізілген сұрау нәтижесі:	НН10. Үй шаруашылығы туралы сұрақнамаға жауап берген респондент:	
Өткізілді 01	Аты: _____	
Барған кезде үй шаруашылығы мүшелерінің немесе құзыретті респонденттердің болмауы 02	Жолдың нөмірі : _____	
Үй шаруашылығы мүшелерінің ұзақ уақыт бойына түгелдей болмауы 03		
Сұхбат беруден бас тарту 04	НН11. Үй шаруашылығы мүшелерінің жалпы саны _____	
Бос қалған баспана/Кісі тұрмайтын үй-жай 05		
Баспана бұзылған/күйреген. 06		
Баспана табылмады 07		
Басқа (көрсетіңіз) _____ 96		
НН12. 15-49 жас аралығындағы әйелдер саны: _____	НН13. Әйелдерге арнап толтырылған сұрақнамалар саны: _____	
НН12А. 5-59 жас аралығындағы ер адамдар саны _____	НН13А. Ер адамдарға арнап толтырылған сұрақнамалар саны _____	
НН14. 5 жасқа дейінгі балалар саны: _____	НН15. 5 жасқа дейінгі балалар туралы толтырылған сұрақнамалар саны: _____	
НН16. Далалық редактордың (аты мен нөмірі): Аты _____	НН17. Деректерді енгізетін оператор (аты мен нөмірі): Аты _____	

НН18. Үй шаруашылығының тізімдемесі НЛ

Апдымен, студенттерді, әскери қызметтегі солдаттарды және 12 айдан астам уақыт жоқ адамдарды қоспағанда, әдетте осында тұратын барлық адамдарды тізіп шығыңыз. Үй шаруашылығының басшысын 01 - жолға жазыңыз. Үй шаруашылығының басшысынан бастаңыз.

Үй шаруашылығының басшысын (НЛ3), және олардың жынысын (НЛ4) көрсетіңіз. Мұнан соң сұраңыз: Осы үйде тұратын, бірақ қазір үйде жоқ басқа адамдар бар ма?

Егер тұратын болса, онда оларды НЛ2-НЛ4 тізбесіне енгізіңіз. Мұнан кейін НЛ5-тен бастап көзектен әр адамды жеке шақырып, сұрақ қойыңыз, үй шаруашылығы тізімдемесінің барлық жолдары толтырылған болса, қосымша сұрақнаманы пайдаланыңыз.

Сағаты		0-17 жастағы балалар үшін											
Минуты		НЛ3. Үй шаруашылығының басшысы на (аты) қандай қатысы бар?	НЛ4. (аты) ер немесе әйел? 1 ер 2 әйел	НЛ5. Тұған күні (аты)?	НЛ6. (аты) неше жаста?	15-49 жас аралығындағы әйелдер үшін	15-59 жас аралығындағы ер адамдар үшін	2-14 жастағы балалар үшін	5 жасқа дейінгі балалар үшін	НЛ11. (аты) тұған шешесі тірі ме? 1 Иә 2 Жоқ	НЛ12. Тұған шешесі осы шаруашылықта тұра ма? Шешесінің жол нөмірін немесе «Жоқ» үшін «00» деп жазыңыз	НЛ13. Тұған әкесі тірі ме? 1 Иә 2 Жоқ	НЛ14. (аты) тұған әкесі осы шаруашылықта тұра ма? Әкесінің жол нөмірін немесе «Жоқ» үшін «00» деп жазыңыз
НЛ1. Жол нөмірі	Аты	НЛ7. Егер әйелдің жасы 15-49 аралығында болса, жолдың нөмірін дөңгелек темі қоршаңыз.	НЛ7А. Егер еркектің жасы 15-59 аралығында болса, жолдың нөмірін дөңгелек темі қоршаңыз.	НЛ8. Бұл баланың шешесі немесе негезгі тәрбиешісі кім? Шешесінің жол нөмірін жазып қойыңыз.	НЛ9. Бұл баланың шешесі немесе негезгі тәрбиешісі кім? Шешесінің / тәрбиешісінің жол нөмірін жазып қойыңыз.	НЛ10. Шешесі	ИЖ БМ	ИЖ БМ	ИЖ БМ	ИЖ БМ	ИЖ БМ	ИЖ БМ	ИЖ БМ
Жолы	Аты	Жасы	Жылы	Айы	Ө	Е	Жолы	Жасы	Жылы	Айы	Ө	Е	Жолы
01		01				01						1 2 8	1 2 8
02		02				02						1 2 8	1 2 8
03		03				03						1 2 8	1 2 8
04		04				04						1 2 8	1 2 8
05		05				05						1 2 8	1 2 8
06		06				06						1 2 8	1 2 8
07		07				07						1 2 8	1 2 8
08		08				08						1 2 8	1 2 8
09		09				09						1 2 8	1 2 8
10		10				10						1 2 8	1 2 8
11		11				11						1 2 8	1 2 8
12		12				12						1 2 8	1 2 8
13		13				13						1 2 8	1 2 8
14		14				14						1 2 8	1 2 8
15		15				15						1 2 8	1 2 8

Жалғасы

Қосымшасұрақнама пайдаланылса, мына жерге белгі қойыңыз ☐
<p>Үй шаруашылығының басқа мүшелері туралы сұраныс.   Әсіресе тізімге енгізілмеген кішкентай балалар, отбасы мүшелері болып табымайтын, бірақ едетте осы үй шаруашылығында тұратын адамдар (мысалы, үй қызметшісі, достар, басқа туыстар) туралы сұраныс.   Қосымша мүшелерді үй шаруашылығының тізімдемесіне енгізіңіз және нысанды тиісті түрде толтырыңыз.</p> <p>Енді 15-49 жас аралығындағы әрбір қатысты оның атын, жол нөмірін, басқа да сәйкесіндіру деректерін Әйелдерге арналған жеке сұрақнаманың ақпараттық бетіне жазыңыз.</p> <p>15-59 жас аралығындағы таңдал алынған ер адамға қатысты оның атын, жол нөмірін, басқа да сәйкесіндіру деректерін Ерлерге арналған жеке сұрақнаманың ақпараттық бетіне жазыңыз.</p> <p>Бес жасқа дейінгі балаға қатысты оның атын, жол нөмірін, оның анасы/тәрбиешісінің жол нөмірін 5 жасқа толмаған балаларға арналған жеке сұрақнаманың ақпараттық бетіне жазыңыз.</p> <p>Енді Сізге осы үй шаруашылығындағы 15-49 жас аралығындағы әрбір әйелге, 15-59 жас аралығындағы таңдал алынған ер адамға және 5 жасқа дейінгі әрбір балаға арналған сұрақнамалар болады.</p>

* HL3-тің коды: Үй шаруашылығының басшысына қатысы:

<p>01 - Басшы 02 - Әйел/Күйеуі 03 - Ұлы/Қызы 04 - Күйеу баласы/Келіні 05 - Немересі</p>	<p>06 - Ата-анасы 07 - Күйеуінің қайын атасы/қайын өнесі, әйелінің қайын 08 - Ағасы/Апасы 09 - Бажасы/Абысыны 10 - Ағасы/Жеңгесі</p>	<p>11 - Тұған іні-қарындастары 12 - Басқа да туысқандары 13 - Асырап алған баласы/Өкіл баласы/Өгей қызы/Өгей ұлы 14 - Туысқаны емес 98 - Білмейді</p>
---	--	---

БІЛІМ БЕРУ
Үй шаруашылығының 5 жастағы және одан үлкен мүшелері үшін

ED1. Жол нөмірі	ED2. Аты мен жасы	ED3. (аты) Қашан болса да мектепке немесе мектепке дейінгі мектепке барды ма?	ED4. (аты) барған оқу оңының ең жоғары деңгейі қандай? (аты) бұл деңгейде нешінші сыныпты/курсты бітірді?		ED5. (2010- 2011) Оқу жылында (аты) мектепке немесе мектепке дейінгі мектепке барды ма?		ED6. (2010-2011) Осы оқу жылында (аты) оқу орнының қай деңгейіне және сынып/курсына барды?		ED7. (2009-2010) алдыңғы оқу жылында (аты) мектепке немесе мектепке дейінгі мектепке барды ма?		ED8. (2009-2010) Алдыңғы оқу жылында Ол (аты) қай деңгейге және қай сынып/курсқа барды?		ED Сынып/ курс: 98 НЗ	
			Деңгей:	Сынып/курс:	Иә	Жоқ	Деңгей	Сынып/курс:	Иә	Жоқ	Деңгей	Сынып/курс:		
Жол	Аты	Жасы	Иә	Жоқ	Деңгей	Сынып/курс	Иә	Жоқ	Деңгей	Сынып/курс	Иә	Жоқ	Деңгей	Сынып/курс
01			1	2	0 1 2 3 4 8	98 Білімдегі	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
02			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер өлі бірінші сынып/курс бітірмесе, «00» деп жазыңыз.	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
03			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
04			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
05			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
06			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
07			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
08			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
09			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
10			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
11			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
12			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
13			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
14			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ
15			1	2	0 1 2 3 4 8	Егер деңгей=0, болса ED5-ке көшіңіз	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ	1	2	0 1 2 3 4 8	98 НЗ

СУМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӘНЕ САНИТАРИЯ

WS

<p>WS1. Сіздің үй шаруашылығыңыздың мүшелері үшін ауыз судың <u>басты</u> көзі қайсы?</p>	<p><u>Су құбырымен келетін ауыз су</u> Үйдегі су құбыры краны .....11 Жер учаскесіне не аулаға жүргізілген су құбыры ..12 Көршілердегі су құбыры .....13 Қоғамдық шүмек/колонка .....14 <u>Артезиан құдығы/ұңғыма</u> .....21 <u>Қазылған құдық</u> Қорғалған құдық .....31 Қорғалмаған құдық .....32 <u>Бұлақ суы</u> Қорғалған бұлақ .....41 Қорғалмаған бұлақ .....42 Жаңбыр суын жинау .....51 Автоцистерна/су таситын машина .....61 Шағын бағы бар арба .....71 Жер үсті сулары (өзен, жылға, бөгет, көл, тоған, арна, ирригациялық арна) .....81 Бөтелкелерге құйылған су.....91 Басқа (көрсетіңіз) .....96</p>	<p>11⇒WS6 12⇒WS6 13⇒WS6 14⇒WS3 21⇒WS3 31⇒WS3 32⇒WS3 41⇒WS3 42⇒WS3 51⇒WS3 61⇒WS3 71⇒WS3 81⇒WS3 96⇒WS3</p>
<p>WS2. Үй шаруашылығыңыздағы тамақ дайындау, қол жуу секілді басқа мақсаттарға пайдаланылатын <u>негізгі</u> су көзі қайсы?</p>	<p><u>Су құбырымен келетін ауыз су</u> Үйдегі су құбыры краны ..... 11 Жер учаскесіне не аулаға жүргізілген су құбыры...12 Көршілердегі су құбыры .....13 Қоғамдық шүмек/колонка .....14 <u>Артезиан құдығы/ұңғыма</u> .....21 <u>Қазылған құдық</u> Қорғалған құдық .....31 Қорғалмаған құдық .....32 <u>Бұлақ суы</u> Қорғалған бұлақ .....41 Қорғалмаған бұлақ .....42 Жаңбыр суын жинау .....51 Автоцистерна/су таситын машина .....61 Шағын бағы бар арба .....71 Жер үсті сулары (өзен, жылға, бөгет, көл, тоған, арна, ирригациялық арна) .....81 Бөтелкелерге құйылған су.....91 Басқа (көрсетіңіз) .....96</p>	<p>11⇒WS6 12⇒WS6 13⇒WS6</p>
<p>WS3. Бұл су көзі қайда ?</p>	<p>Өз үйінде .....1 Өз ауласында/учаскесінде .....2 Басқа жерде .....3</p>	<p>1⇒WS6 2⇒WS6</p>
<p>WS4. Ауыз су көзіне дейін баруға, су алуға және қайтуға қанша уақыт кетеді?</p>	<p>Уақыт минутпен..... БМ ..... 998</p>	
<p>WS5. Әдетте шаруашылық үшін суды кім тасиды? <i>Сұраңыз:</i> Ол 15-ке толмаған ба? <i>Жынысы қандай?</i></p>	<p>Ересек әйел (15-те және одан асқан).....1 Ересек еркек (15-те және одан асқан).....2 Қыз (15-ке толмаған).....3 Ұл (15-ке толмаған).....4 БМ .....8</p>	
<p>WS6. Ауыз судың қауіпсіз болуы үшін қандай да бір шаралар жасайсыз ба?</p>	<p>Иә .....1 Жоқ.....2 БМ .....8</p>	<p>2⇒WS8 8⇒WS8</p>

<p>WS7. ІШУГЕ АРНАЛҒАН СУДЫҢ НЕҒҰРЛЫМ ҚАУІПСІЗ БОЛУЫ ҮШІН ҚАНДАЙ ШАРАЛАРДЫ ҚОЛДАНАСЫЗ?</p> <p><i>Сұраңыз:</i> Тағы да басқа бірдеңе қолданасыз ба?</p> <p><i>Барлық аталған тармақтарды белгілеңіз.</i></p>	<p>Қайнату ..... A Ағартқыш /хлор қосу ..... B Матаға сүзу ..... C Суға арналған сүзгіш қолдану (қыш, құм, композит, т.б.) ..... D Күн көзіне қою (зарарсыздандыру) ..... E Тұндыру және шөктіру ..... F Басқа (көрсетіңіз)..... X БМ ..... Z</p>	
<p>WS8. Үй шаруашылығыңыздың мүшелері қандай дәретхананы пайдаланады?</p> <p><i>Егер “унитаз”немесе “шаю”болса, онда:</i> «Шайынды қайда кетеді» деп сұраңыз .</p> <p><i>Қажет болған жағдайда дәретхананы қарап шығуға рұқсат сұраңыз.</i></p>	<p><u>Шаймасы бар дәретхана</u> Орталық кәрізге шайылады ..... 11 Тұндырғышқа/қоқыс төгетін шұңқырға қосылған . 12 Қазылған шұңқырға ..... 13 Басқа бір жерге ..... 14 Белгісіз бір жерге /Сенімді емеспін / Қайда шайылатынын білмеймін ..... 15</p> <p><u>Қазылған шұңқырға қосылған дәретхана</u> Желдеткіші бар жабдықталған қоқыс төгетін шұңқырға қосылған дәретхана (VIP) ..... 21 Төсемі бар дәретхана ..... 22 Төсемі жоқ дәретхана / Ашық шұңқыр ..... 23</p> <p>Қорда төгілген дәретхана ..... 31 Шелек ..... 41 Қалқа дәретхана ..... 51</p> <p>Дәретхана жоқ, бұталар арасы, дала ..... 95</p> <p>Басқа (көрсетіңіз)..... 96</p>	<p>95⇒Келесі модуль</p>
<p>WS9. Сіз осы дәретхананы үй шаруашылығының мүшелері болып табылмайтын басқа адамдармен бірге пайдаланасыз ба?</p>	<p>Иә 1 Жоқ 2</p>	<p>2⇒Келесі модуль</p>
<p>WS10. Сіз бұл дәретхананы басқа үй шаруашылығының өзіңіз білетін адамдарымен бірлесіп пайдаланасыз ба немесе бұл дәретхана кеңінен қоғамдық пайдалануға арналған ба?</p>	<p>Тек басқа үй шаруашылықтары (қоғамдық емес) ..... 1 Қоғамдық дәретхана ..... 2</p>	<p>2⇒Келесі модуль</p>
<p>WS11. Сіздің үй шаруашылығыңызды қосқанда бұл дәретхананы барлығы қанша үй шаруашылығы пайдаланады?</p>	<p>Үй шаруашылықтарының саны (егер 10-ға жетпейтін болса) ..... 0__</p> <p>Он немесе одан көп үй шаруашылығы ..... 10 БМ ..... 98</p>	

ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ СИПАТТАМАСЫ

НС

<p>НС1А. Осы үй шаруашылығының басшысы қандай дінді ұстанады?</p>	<p>Ислам..... 1 Христиан ..... 2 Басқа дін (көрсетіңіз)..... 6 Дінге сенбейді ..... 7</p>	
<p>НС1В. Осы үй шаруашылығы басшысының ана тілі қай тіл?</p>	<p>Қазақ .....1 Орыс .....2 Басқа тіл (көрсетіңіз) .....6</p>	
<p>НС1С. Осы үй шаруашылығының басшысы қай этникалық топқа жатады? Үй шаруашылығы басшысының ұлты кім?</p>	<p>Қазақтар .....1 Орыстар .....2 Басқа этникалық топ/ұлт (көрсетіңіз) .....6</p>	
<p>НС3. Үйдің еденінің негізгі материалы. <i>Байқағаныңызды жазыңыз..</i></p>	<p><u>Табиғи материалдардан төселген еден</u> Жер/Құм.....11 <u>Көдімгі еден</u> Тақтай.....21 <u>Төселіп біткен (өңделген) еден</u> Паркет немесе сырланған ағаш .....31 Винил/линолеум немесе битум .....32 Қыш тақта .....33 Цемент .....34 Ковролин .....35 Басқа (көрсетіңіз) ..... 96</p>	
<p>НС4. Төбенің негізгі материалы. <i>Байқағаныңызды жазыңыз.</i></p>	<p><u>Жай шатыр</u> Тақтай.....23 Картон.....24 <u>Өңделген шатыр</u> Металл ..... 31 Ағаш ..... 32 Каламин / Шифер ..... 33 Қыш жабынқыш ..... 34 Бетон ..... 35 Жабынға арналған гонт ..... 36 Басқа (көрсетіңіз)..... 96</p>	
<p>НС5. Сыртқы қабырғаларының негізгі материалы. <i>Байқағаныңызды жазыңыз.</i></p>	<p>Жай қабырғалар Сазбен араласқан тас .....22 Сыланбаған саман .....23 Фанер .....24 Екінші қайтара пайдаланылған ағаш .....26 Сыланып біткен (әдеміленген) қабырғалар Цемент .....31 Өкті тас / цемент қосылған тас .....32 Кірпіш .....33 Бетон блоктар .....34 Сыланған саман .....35 Ағашпен қапталған / кереге шабақ.....36 Басқа (көрсетіңіз)..... 96</p>	

<p>HC6. Үй шаруашылығыңызда ТАМАҚ ДАЙЫНДАУ үшін ҚОЛДАНЫЛАТЫН НЕПІЗГІ ОТЫҢ ҚАНДАЙ?</p>	<p>Электр қуаты .....01 Сұйытылған табиғи газ /пропан .....02 Табиғи газ .....03 Керосин.....05 Көмір / Қоңыр көмір .....06 Ағаш көмір .....07 Ағаш .....08 Малдың қиы/ тезек .....10</p> <p>Үй шаруашылығында тамақ дайындалмайды .....95</p> <p>Басқа (көрсетіңіз)_____96</p>	<p>01⇒HC8 02⇒HC8 03⇒HC8 05⇒HC8</p> <p>95⇒HC8</p>
<p>HC7. ТАМАҚ ӘДЕТТЕ ҮЙДЕ ДАЙЫНДАЛА МА, БӨЛЕК ҮЙДЕ МЕ НЕМЕСЕ АШЫҚ ЖЕРДЕ МЕ?</p> <p><i>Егер «үйде» болса, былай деп сұраңыз:</i> Бұл ас үй есебінде пайдаланылатын бөлек бөлмеде ме?</p>	<p><u>Үйде</u> Ас үй есебінде пайдаланылатын бөлек бөлмеде ..... 1 Үйдегі басқа орында ..... 2 Бөлек үйде ..... 3 Ашық жерде ..... 4</p> <p><u>Басқа (көрсетіңіз)</u>_____ 6</p>	
<p>HC8. Үй шаруашылығыңызда МЫНАЛАР БАР МА:</p> <p>[A] ЭЛЕКТР ҚУАТЫ</p> <p>[B] РАДИО</p> <p>[C] ТҮРЛІ ТҮСТІ ТЕЛЕДИДАР</p> <p>[D] ТҰРАҚТЫ ТЕЛЕФОН</p> <p>[E] ТОҢАЗЫТҚЫШ</p> <p>[G] КІР ЖУАТЫН МАШИНА</p> <p>[H] ШАҢСОРҒЫШ</p> <p>[J] DVD ОЙНАТҚЫШЫ/ПЛЕЙЕР</p> <p>[K] ЫДЫС ЖУАТЫН МАШИНА</p> <p>[L] ҚЫСҚА ТОЛҚЫНДЫ ПЕШ</p>	<p style="text-align: right;">Иә Жоқ</p> <p>Электр қуаты ..... 1 2</p> <p>Радио ..... 1 2</p> <p>Теледидар ..... 1 2</p> <p>Ұялы емес (тұрақты) телефон ..... 1 2</p> <p>Тоңазытқыш ..... 1 2</p> <p>Кір жуғыш машина ..... 1 2</p> <p>Шаңсорғыш..... 1 2</p> <p>DVD ойнатқышы/плейер ..... 1 2</p> <p>Ыдыс жуатын машина ..... 1 2</p> <p>Қысқа толқынды пеш.....1 2</p>	
<p>HC9. Үй шаруашылығыңыздың МҮШЕЛЕРІНДЕ МЫНАЛАРДЫҢ ҚАЙСЫСЫ БАР?</p> <p>[B] Ұялы телефон?</p> <p>[C] Велосипед?</p> <p>[D] Мотоцикл немесе мотороллер?</p> <p>[F] Жеңіл автокөлік/ жүк тиейтін машина/трактор?</p> <p>[G] Моторлы қайық</p> <p>[H] Жеке компьютер/ноутбук</p>	<p style="text-align: right;">Иә Жоқ</p> <p>Ұялы телефон ..... 1 2</p> <p>Велосипед ..... 1 2</p> <p>Мотоцикл / мотороллер ..... 1 2</p> <p>Жеңіл автокөлік/ жүк тиейтін машина/ трактор? ..... 1 2</p> <p>Моторлы қайық ..... 1 2</p> <p>Жеке компьютер/ноутбук ..... 1 2</p>	

<p>НС10. Сіз НЕМЕСЕ ОСЫ ШАРУАШЫЛЫҚТА ТҰРАТЫН АДАМДАРДЫҢ БІРІ ОСЫ ҮЙДІҢ ҚОЖАЙЫНЫ БОЛЫП ТАБЫЛА МА?</p> <p><i>Егер “Жоқ” болса, онда сұраңыз:</i> Осы үй шаруашылығында тұрмайтын адамнан жалға алып отырсыз ба?</p> <p><i>Егер “Басқа адамнан жалға алып отырмын” болса, “2” санын қоршаңыз.</i> <i>Егер басқа жауап болса, “6” санын дөңгелектеңіз.</i></p>	<p>Иесі ..... 1</p> <p>Жалға алынған ..... 2</p> <p>Басқа (жеке меншік емес және жалға алынбаған) .....6</p>	
<p>НС11. Осы үй шаруашылығы мүшелерінің бірінің ауыл шаруашылығы мақсатында пайдаланылуы мүмкін жері бар ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	2⇒НС13
<p>НС12. Аталған үй шаруашылығы мүшелерінің қанша гектар ауылшаруашылық жерлері бар?</p> <p><i>Егер 1-ге жетпейтін болса, “00” деп жазыңыз. Егер 95 немесе одан көп болса, ‘95’ деп жазыңыз. Егер белгісіз болса, ‘98’ деп жазыңыз.</i></p>	<p>Гектар.....__ __</p>	
<p>НС13. Бұл үй шаруашылығының ірі қара малы, үйірлері, басқа да ауыл шаруашылық малдары немесе құстары бар ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	2⇒НС15
<p>НС14. Осы үй шаруашылығында қанша бас мынадай үй жануарлары бар?</p> <p>[A] Ірі қарасы, сауын сиырлары немесе өгіздері</p> <p>[B] Жылқылары, есектері немесе қашырлары</p> <p>[C] Ешкілері</p> <p>[D] Қойлары</p> <p>[E] _____ Құстары: тауықтары /қаздары/ үйректері және т.б</p> <p>[F] _____ Шошқалары</p> <p><i>Егер болмаса, ‘00’ деп жазыңыз.</i> <i>Егер 95 немесе одан көп болса, ‘95’деп жазыңыз.</i> <i>Егер белгісіз болса, ‘98’деп жазыңыз.</i></p>	<p>Ірі қарасы, сауын сиырлары немесе өгіздері .....__ __</p> <p>Жылқылары, есектері немесе қашырлары .....__ __</p> <p>Ешкілері .....__ __</p> <p>Қойлары .....__ __</p> <p>Құстары: тауықтары/қаздары/үйректері және т.б .....__ __</p> <p>Шошқалары .....__ __</p> <p>Басқа (көрсетіңіз).....96</p>	
<p>НС15. Осы үй шаруашылығы мүшелерінің бірінің банкте жинақ шоты немесе депозиті бар ма?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p>	

1-кесте: Балалар тәртібі туралы сұрақтарға сай келетін 2-14 жас аралығындағы балалар

- Төменде берілген тізімге 2-14 жастағы балаларды үй шаруашылығының тізілімінде орналасқан тәртіппен енгізіңіз. Үй шаруашылығының 2-14 жас аясына кірмейтін өзге мүшелерін қоспаңыз.
- Әр баланың жолының нөмірін, атын, жынысын және жасын жазыңыз.
- Мұнан кейін (CD6) тиісті торына 2-14 жастағы балалардың жалпы санын жазыңыз.

CD1. Реттік нөмірі	CD2. HL1-дегі жолдың нөмірі	CD3. HL2-дегі аты	CD4. HL4-тегі жынысы		CD5. HL6-дағы жасы
Реттік нөмірі №	Жолы	Аты	Е	Ә	Жасы
1	---		1	2	--- --
2	---		1	2	--- --
3	---		1	2	--- --
4	---		1	2	--- --
5	---		1	2	--- --
6	---		1	2	--- --
7	---		1	2	--- --
8	---		1	2	--- --
CD6.	2-14 жастағы балалардың жалпы саны				--- --

- Егер үй шаруашылығында 2-14 жастағы бір ғана бала болса, онда 2- кестені өткізіп жіберіп, CD8-ге көшіңіз; '1' деп жазыңыз және CD9-бен жұмыс жасауды жалғастырыңыз.

2-кесте: Балалар тәртібі туралы сұрақтар үшін баланы кездейсоқ таңдау

- Үй шаруашылығында 2-14 жас аралығындағы бірнеше бала болған жағдайда, осы жастағы балалар тобынан бір баланы таңдау үшін 2-кестені пайдаланыңыз.
- Үй шаруашылығының сыртқы бетіндегі (HH2) нөмірінің соңғы санын қараңыз. Бұл Сіздің төмендегі кесте бойынша қарайтын қатардың (жолдың) нөмірі.
- Жоғарыдағы CD6-дағы сәйкес келетін балалардың (2-14 жастағы) жалпы санын қараңыз.
- Қатар мен бағанның (жол мен баған) қиылысқан торкөзді тауып, осы торкөздегі санды дәңгелектеп қоршаңыз. Бұл - сұрақ қойылатын баланың реттік нөмірі (CD1).

CD7.	Үй шаруашылығындағы сәйкес келетін (CD6) балалардың жалпы саны							
Үй шаруашылығының нөміріндегі (HH2) соңғы сан	1	2	3	4	5	6	7	8+
0	1	2	2	4	3	6	5	4
1	1	1	3	1	4	1	6	5
2	1	2	1	2	5	2	7	6
3	1	1	2	3	1	3	1	7
4	1	2	3	4	2	4	2	8
5	1	1	1	1	3	5	3	1
6	1	2	2	2	4	6	4	2
7	1	1	3	3	5	1	5	3
8	1	2	1	4	1	2	6	4
9	1	1	2	1	2	3	7	5

CD8. Таңдалған баланың реттік нөмірін жазыңыз _____

CD9. CD8-дегі реттік нөмір негізінде CD3 және CD2-ден осы модуль үшін таңдалған баланың аты мен нөмірін жазыңыз.	Аты Жолдың нөмірі _____
--	----------------------------

CD10. ЕРЕСЕКТЕР БАЛАНЫ ДҰРЫС МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚҚА ҮЙРЕТУ НЕМЕСЕ ЖАМАН МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫН ТҮЗЕТУ ҮШІН АЛУАН ТҮРЛІ ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНАДЫ. МЕН СІЗГЕ ТҮРЛІ ӘДІСТЕРДІ ТІЗІП ШЫҒАЙЫН, СОНАН СОҢ СІЗ МАҒАН <u>ӨТКЕН АЙДА СІЗДІҢ НЕМЕСЕ ОСЫ ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ҚАЙСЫБІР МҮШЕЛЕРДІҢ</u> ОСЫ ӘДІСТЕРДІҢ БІРІН ОҒАН (<i>аты</i>) ҚАТЫСТЫ ҚОЛДАНҒАН ЖАҒДАЙЛАР БОЛДЫ МА, СОНЫ АЙТЫП БЕРСЕҢІЗ.		
CD11. Сіз оның (<i>аты</i>) жеңілдіктерінен, көңіл көтеруден айырдыңыз ба, өлде бір нәрселерге тыйым салдыңыз ба немесе оның үйден шығуына рұқсат бермедіңіз бе?	Иә .....1 Жоқ.....2	
CD12. Оның (<i>аты</i>) мінез-құлқының теріс екені түсіндірілді ме?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD13. Оны сілкіледі ме?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD14. Оған айқайлап, дауыс көтерді ме?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD15. Оны дұрыс емес мінез-құлықтан алаңдату үшін орындауға басқа жұмыс берілді ме?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD16. Оның жамбасынан шапалақпен салып қалды ма?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD17. Оны жамбасынан немесе денесінің басқа жерінен белбеумен, тарақпен, таяқпен немесе басқа қатты заттармен ұрды ма?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD18. Оны топас, жалқау немесе басқа осындай сөздермен балағаттады ма?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD19. Оның бетінен, басынан немесе құлағынан ұрды ма?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD20. Қолынан, иықтарынан немесе аяқтарынан ұрды ма?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD21. Оны сабап тастады ма, яғни қайта-қайта бар күшімен аяусыз ұрды ма?	Иә.....1 Жоқ.....2	
CD22. Сіз баланы дұрыс өсіріп, тәрбиелеу үшін оны ұрып жазалау қажет деп санайсыз ба?	Иә.....1 Жоқ.....2 Білмейді / Пікірі жоқ.....8	

НН19. Уақытты жазыңыз.	Сағаты мен минуты ___ : ___	
-------------------------------	------------------------------------	--

ТҰЗДЫҢ ИОДТАЛУЫ		SI
SI1. Біз Сіздің үй шаруашылығыңызда пайдаланылатын тұздың йодталғанын тексергіміз келеді. Үй шаруашылығыңызда ас өзірлеуге пайдаланылатын тұзды көруіме бола ма?	Иодталмаған (0 PPM) ..... 1 0 PPM-нен артық & 15 PPM-нен аз.....2 15 PPM және одан көп.....3	
<i>Тұзды тексеріп болған соң, тексеру нәтижесіне сәйкес келетін нөмірді дөңгелектеп қоршаңыз.</i>	Үйде тұз болмады ..... 6 Тұз тексерілмеді 7	

ӘЙЕЛДЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМАДАҒЫ «тұрмыстағы зорлық-зомбылық» модулі бойынша сұрау жүргізу үшін әйелдерді кездейсоқ іріктеуге арналған нұсқаулықтар

НН20А. Үй шаруашылығында 15-49 жас аралығындағы зерттеу мақсаттарына сәйкес келетін әйелдер тұра ма? Сәйкес келетін әйелдерді анықтау үшін үй шаруашылығы тізімдемесінің HL7-бағанын тексеріңіз.

Сізде әрбір сәйкес келетін әйелге арнап толтырылған ақпараттық беті бар сұрақнама болуға тиіс.

Иә ⇨ 1 кестемен жалғастырыңыз

Жоқ ⇨ НН20В-ға өтіңіз

1 КЕСТЕ: ТҰРМЫСТАҒЫ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ модуліне сай келетін 15-49 жас аралығындағы әйелдер.

Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі орналасу тәртібі бойынша 15-49 жастағы әрбір әйелді төмендегі тізімге енгізіңіз

15-49 жас аясынан тыс жастағы үй шаруашылығындағы басқа әйелдерді кіргізбеңіз

Әрбір әйелдің жол нөмірін, атын және жасын жазыңыз.

Содан кейін арнайы НН20АА торында 15-49 жас аралығындағы әйелдердің жалпы санын жазыңыз.

Реттік №	HL7 –дегі жол №	HL2-дегі аты	HL6-дағы жасы
1	---		---
2	---		---
3	---		---
4	---		---
5	---		---
6	---		---
7	---		---
8	---		---
НН20АА	15-49 жас аралығындағы әйелдердің жалпы саны		---

15-49 жас аралығындағы бір ғана сәйкес келетін әйел бар ⇨ 2 кестеден өтіп кетіңіз.

НН20АВ-ға көшіңіз және '01' деп жазыңыз, НН20АС-қа өтіңіз және таңдап алынған әйелдің жол нөмірін жазыңыз.

Тұрмыстағы зорлық-зомбылық модулі бойынша сұрау жүргізу үшін Әйелдерге арналған жеке сұрақнамаға көшіңіз.

15-49 жас аралығындағы сәйкес келетін бірнеше әйел бар ⇨ 2 кестеге көшіңіз.

2 кесте: тұрмыстағы зорлық-зомбылық модулі үшін әйелдерді кездейсоқ іріктеу

- Сұрақнаманың сыртқы бетіндегі үй шаруашылығының соңғы санын (0-ден 9-ға дейін) қараңыз. Бұл төмендегі кестедегі қарайтын қатардың нөмірі (жолы).
- НН20АА-дағы сәйкес келетін (15-49 жас) әйелдердің жалпы санын қараңыз. Бұл қарайтын бағанның (кестенің бағандары) нөмірі.
- Қатар мен бағанның қиылысу торын табыңыз және ондағы санды дөңгелектеп қоршаңыз. Бұл «Тұрмыстағы зорлық-зомбылық» модулі бойынша (ӘЙЕЛДЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА бетінің нөмірі) сұхбат үшін таңдап алынған әйелдің реттік нөмірін көрсетеді.

Үй шаруашылығы № (НН2) соңғы сан	Үй шаруашылығындағы сәйкес келетін әйелдердің жалпы саны							
	1	2	3	4	5	6	7	8+
0	1	2	2	4	3	6	5	4
1	1	1	3	1	4	1	6	5
2	1	2	1	2	5	2	7	6
3	1	1	2	3	1	3	1	7
4	1	2	3	4	2	4	2	8
5	1	1	1	1	3	5	3	1
6	1	2	2	2	4	6	4	2
7	1	1	3	3	5	1	5	3
8	1	2	1	4	1	2	6	4
9	1	1	2	1	2	3	7	5

НН20АВ Таңдап алынған әйелдің реттік нөмірін жазыңыз.....

НН20АС. Осы модульге таңдап алынған әйелдің аты мен жол нөмірін жазыңыз

Аты

Жол нөмірі

ЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА бойынша сұрау жүргізу үшін еркектерді кездейсоқ іріктеуге арналған НҰСҚАУЛЫҚТАР

НН20А. Үй шаруашылығында 15-59 жас аралығындағы зерттеу мақсаттарына сәйкес келетін еркектер тұра ма? Сәйкес келетін еркектерді анықтау үшін үй шаруашылығы тізімдемесінің **НЛ7**-бағанын тексеріңіз.

Сізде әрбір сәйкес келетін еркекке арнап толтырылған ақпараттық беті бар сұрақнама болуға тиіс.

Иә ⇒ ЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА үшін ерлерді іріктеу бойынша 1 кестеге өтіңіз

Жоқ ⇒ НН21-ге өтіңіз

1 КЕСТЕ: ЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМАҒА сай келетін 15-59 жас аралығындағы ерлер.

Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі орналасу тәртібі бойынша **15-59 жастағы әрбір еркекті** төмендегі тізімге енгізіңіз

15-59 жас аясынан тыс жастағы үй шаруашылығындағы басқа ерлерді **кіргізбеңіз**

Әрбір әйелдің **жол нөмірін, атын және жасын** жазыңыз.

Содан кейін **арнайы НН20АА торында 15-49 жас аралығындағы әйелдердің жалпы санын** жазыңыз.

Реттік №	НЛ1 –дегі жол №	НЛ2-дегі аты	НЛ6-дағы жасы	
1	---		---	
2	---		---	
3	---		---	
4	---		---	
5	---		---	
6	---		---	
7	---		---	
8	---		---	
НН20ВА	15-59 жас аралығындағы ерлердің жалпы саны			---

Егер үй шаруашылығында **15-59 жас аралығындағы бір ғана сәйкес келетін еркек бар болса, 2 кестеден өтіп кетіңіз: НН20ВВ-ға** көшіңіз және '01' деп жазыңыз, **НН20ВС-қа** өтіңіз және таңдап алынған еркектің жол нөмірін жазыңыз.

ЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМАҒА **көшіңіз.**

15-59 жас аралығындағы сәйкес келетін бірнеше еркек бар ⇒ **2 кестеге көшіңіз.**

2 КЕСТЕ: ЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА үшін ерлерді кездейсоқ іріктеу

- Егер үй шаруашылығында 15-59 жас аралығындағы бірнеше еркек бар болса біреуін таңдап алу үшін 2 кестені қолданыңыз.
- Сұрақнаманың сыртқы бетіндегі үй шаруашылығының соңғы санын(НН2) (0-ден 9-ға дейін) қараңыз. Бұл төмендегі кестедегі қарайтын қатардың нөмірі (жолы).
- НН20ВА-дағы сәйкес келетін (15-59 жас) еркектердің жалпы санын қараңыз. Бұл қарайтын бағанның (кестенің бағандары) нөмірі.
- Қатар мен бағанның қиылысу торын табыңыз және ондағы санды дөңгелектеп қоршаңыз. Бұл **ЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА** үшін таңдап алынған еркектің реттік нөмірі.

Үй шаруашылығы № (НН2) соңғы сан	Үй шаруашылығындағы сәйкес келетін ерлердің жалпы саны							
	1	2	3	4	5	6	7	8+
0	1	2	2	4	3	6	5	4
1	1	1	3	1	4	1	6	5
2	1	2	1	2	5	2	7	6
3	1	1	2	3	1	3	1	7
4	1	2	3	4	2	4	2	8
5	1	1	1	1	3	5	3	1
6	1	2	2	2	4	6	4	2
7	1	1	3	3	5	1	5	3
8	1	2	1	4	1	2	6	4
9	1	1	2	1	2	3	7	5

НН20ВВ Таңдап алынған еркектің реттік нөмірін жазыңыз.....

НН20АС. Осы модульге таңдап алынған еркектің **аты мен жол нөмірін** жазыңыз

Аты _____
Жол нөмірі _____

Интервьюердің ескертпелері

Далалық редактордың ескертпелері

Супервайзердің ескертпелері

ӘЙЕЛДЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА

ӘЙЕЛ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ		WM
<p><i>Бұл сұрақнама бойынша 15 жастан 49 жасқа дейінгі аралықтағы барлық әйелдерге сұралады. (қараңыз: Үй шаруашылығы тізімдемесі, HL7-бағаны). Осы критерийге сәйкес келетін әрбір әйел үшін жеке сұрақнама қолданылуы тиіс.</i></p>		
WM1. Кластер нөмірі: _____	WM2. Үй шаруашылығының нөмірі: _____	
WM3. Әйелдің аты: Имя	WM4. Әйелге берілген жолдың нөмірі: _____	
WM5. Сұхбат жүргізушінің аты мен нөмірі: Аты	WM6. Сұхбат алынған күн / ай / жыл: _____ / _____ / _____	
<p>Үй шаруашылығы сұрақнамасын тексеріңіз, H20AC. Аталған әйел тұрмыста зорлық-зомбылық көрсету бойынша сұрау жүргізу үшін таңдалған ба?</p> <p style="text-align: center;">Иә 1 Жоқ 2</p>		
<p><i>Егер Сіз бұл әйелге осы уақытқа дейін бұл сәлемдесуді оқып бермеген болсаңыз, онда оны қайталаңыз:</i></p> <p style="text-align: center;">Біз Қазақстан Республикасы Статистика Агенттігіненбіз. Біз отбасының денсаулығына, білім алуға, әйелдер мен балалардың жағдайына арналған жоба бойынша жұмыс істейміз. Менің Сіздермен осы тақырыпта сұхбаттасқым келеді. Сұхбат шамамен 20 минут уақытыңызды алады. Біз алатын ақпараттың барлығы арамызда құпия қалады, жауаптардың сіздікі екенін жоба қызметкерлерінен басқа ешкім білмейтін болады.</p>	<p><i>Егер сәлемдесуді үй шаруашылығы туралы сұрақнаманы толтыруды бастаған кезде осы әйелге оқып берген болсаңыз, онда мынаны оқып беріңіз:</i></p> <p style="text-align: center;">Енді Сізбен денсаулығыңыз және басқа да мәселелер туралы әңгімелесе түскім келді. Сұхбат шамамен 20 минут уақытыңызды алады. Тағы да қайталап айтамын, біз алатын ақпараттың барлығы да арамызда құпия қалады, жауаптардың сіздікі екенін жоба қызметкерлерінен басқа ешкім білмейтін болады.</p>	
<p>БАСТАЙ БЕРУІМЕ БОЛА МА?</p> <p>☐ Иә, келісім алынды ⇒ WM10-ға көшіңіз, уақытты белгілеңіз және сұрауды бастаңыз.</p> <p>☐ Жоқ, келісім алынбады ⇒ WM7-ні толтырыңыз. Нәтижені жетекшіңізбен талқылаңыз.</p>		
WM7. Әйелмен жүргізілген сұрақнама нәтижесі	<p>Жүргізілді ..... 01 Үйінде жоқ ..... 02 Бас тартты ..... 03 Ішінара жүргізілді..... 04 Жауап беретін жағдайда емес ..... 05</p> <p>Басқа (көрсету қажет) _____ 96</p>	
WM8. Далалық редактор (аты мен нөмірі): Аты _____	WM9. Деректерді енгізетін оператор (аты мен нөмірі): Аты	
WM10. Уақытты жазыңыз.	Сағаты мен минуты..... : ____	

ӘЙЕЛ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ		WB
WB1. Қай жылы, қай айда тудыңыз?	Туған күні Айы..... __ __ Айын білмейді ..... 98 Жылы ..... __ __ __ __ Жылын білмейді..... 9998	
WB2. Жасыңыз нешеде? <i>Сұраңыз: Соңғы туған күніңізде қанша жасқа толдыңыз?</i> <i>Егер қарама-қайшылықтар болса, онда WB1 және/немесе WB2-ні салыстырыңыз және түзетіңіз</i>	Жасы (толық жасы)..... __ __	
WB3. Сіз оқу орнына немесе мектепке дейінгі мекемеге бардыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒WB7
WB4. Сіз барған оқу орнының ең жоғары деңгейі қайсы?	Мектепке дейінгі..... 0 Бастауыш..... 1 Орта ..... 2 Орта арнаулы..... 3 Жоғары 4	0⇒WB7
WB5. Бұл деңгейде Сіздің бітірген ең жоғарғы сыныбыңыз/курсыңыз қандай? <i>Егер 1-сыныпты/курсты бітірмесе, "00"-ді дөңгелектеп қойыңыз.</i>	Сынып/курс..... __ __	
WB6. WB4-ті тексеріңіз: ☐ Орта немесе жоғары ⇒ Келесі модульге көшіңіз ☐ Бастауыш ⇒ WB7-ні жалғастырыңыз		
<i>Енді Сіздің мына сөйлемді оқып беруіңізді сұраймын</i> <i>Карточкадағы сөйлемді респондентке көрсетіңіз.</i> <i>Егер респондент тұтас сөйлемді оқи алмаса, былай деп сұраңыз:</i> Сіз маған сөйлемнің бір бөлігін оқып бересіз бе?	Мүлдем оқи алмайды ..... 1 Сөйлемнің тек бір бөлігін ғана оқи алады..... 2 Сөйлемді тұтастай оқи алады..... 3 Талап етілетін тілде сөйлемнің болмауы .....4 <i>(тілді көрсетіңіз)</i> <i>Соқыр / мылқау, көзі нашар көреді/тілінің мүкісі бар</i>	

БАҚ-ТАРҒА ҚОЛЖЕТІМДІЛІК ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ/КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ

MT

MT1. WB7-ні тексеріңіз:

- Бұл сұраққа жауап жоқ (Респонденттің орта немесе жоғары білімі бар) ⇒ MT2-ні жалғастырыңыз**
- Оқи алады немесе талап етілген тілде сөйлем жоқ (2, 3 немесе 4-кодтар) ⇒ MT2-ні жалғастырыңыз**
- Мүлдем оқи алмайды немесе соқыр (1немесе 5 - кодтары) ⇒ MT3-ке көшіңіз**

MT2. Сіз ГАЗЕТ-ЖУРНАЛДАРДЫ қаншалықты жиі оқып тұрасыз: КҮН САЙЫН ДЕРЛІК, КЕМ ДЕГЕНДЕ АПТАСЫНА БІР РЕТ, АПТАСЫНА БІР РЕТТЕН АЗ ОҚИСЫЗ БА НЕМЕСЕ МҮЛДЕМ ОҚЫМАЙСЫЗ БА?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем оқымайды..... 4	
MT3. Сіз РАДИОНЫ күн сайын дерлік, кем дегенде АПТАСЫНА БІР РЕТ, АПТАСЫНА БІР РЕТТЕН АЗ ТЫҢДАЙСЫЗ БА НЕМЕСЕ МҮЛДЕМ ТЫҢДАМАЙСЫЗ БА?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем тыңдамайды..... 4	
MT4. Сіз ТЕЛЕДИДАРДЫ қаншалықты жиі көресіз: КҮН САЙЫН ДЕРЛІК, КЕМ ДЕГЕНДЕ АПТАСЫНА БІР РЕТ, АПТАСЫНА БІР РЕТТЕН АЗ КӨРЕСІЗ НЕМЕСЕ МҮЛДЕМ КӨРМЕЙСІЗ ДЕП АЙТУҒА БОЛА МА?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем көрмейді..... 4	

MT5. WB2-ні тексеріңіз: Респонденттің жасы 15 - 24 жас аралығында ма?

- Иә, 15-24 жас аралығы ⇒ MT6-сұрағын жалғастырыңыз**
- Жоқ, 25-49 жас аралығы ⇒ Келесі модульге өтіңіз**

MT6. Сіз ҚАШАН БОЛСА ДА КОМПЬЮТЕРДІ пайдаланып көрдіңіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒MT9
MT7. Соңғы 12 айда КОМПЬЮТЕРДІ пайдаландыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒MT9
MT8. Соңғы ай бойында КОМПЬЮТЕРДІ қаншалықты жиі пайдаландыңыз: КҮН САЙЫН ДЕРЛІК, КЕМ ДЕГЕНДЕ АПТАСЫНА БІР РЕТ, АПТАСЫНА БІР РЕТТЕН АЗ ПАЙДАЛАНДЫҒЫЗ БА НЕМЕСЕ МҮЛДЕМ ПАЙДАЛАНБАДЫҒЫЗ БА?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем пайдаланбайды..... 4	
MT9. Сіз ИНТЕРНЕТТІ пайдаланып көрдіңіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒КЕЛЕСІ модуль
MT10. Соңғы 12 айда ИНТЕРНЕТТІ пайдаландыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒КЕЛЕСІ модуль
MT11. Соңғы ай бойында ИНТЕРНЕТТІ қаншалықты жиі пайдаландыңыз: КҮН САЙЫН ДЕРЛІК, КЕМ ДЕГЕНДЕ АПТАСЫНА БІР РЕТ, АПТАСЫНА БІР РЕТТЕН АЗ ПАЙДАЛАНДЫҒЫЗ БА НЕМЕСЕ МҮЛДЕМ ПАЙДАЛАНБАДЫҒЫЗ БА?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем пайдаланбайды..... 4	

БАЛАЛАРДЫҢ ӨЛІМ-ЖІТІМІ

CM

CM1 по CM12 аралығындағы барлық сұрақтар тек тірі туылғандарға қатысты

CM1. ҚАЗІР МЕН ӨЗ ӨМІРІҢІЗДЕГІ дүниеге бала өкелген сәттеріңіз туралы сұхбаттасқым келеді. Сіз жалпы бала тудыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒CM8
---	-------------------------	-------

<p>СМ2. Сіз алғаш рет қашан босандыңыз?</p> <p>Мен туғаннан кейін шетінеген болса да немесе қазіргі бірге тұрып жатқан еркек оның әкесі болмаса да, дүниеге әкелген тұңғыш нәрестеңіз туралы сұрап тұрмын.</p> <p><i>Егер алғаш босанған жылы көрсетілген болса, СМ4-ке көшіңіз. Өзге жағдайда СМ3-ті жалғастыра беріңіз..</i></p>	<p>Алғаш босанған дата Күні..... __ __ Күнін білмейді..... 98</p> <p>Айы..... __ __ Айын білмейді ..... 98</p> <p>Жылы ..... __ __ __ __ Жылын білмейді..... 9998</p>	<p>⇒СМ4</p>
<p>СМ3. Алғаш рет қанша жыл бұрын босандыңыз?</p>	<p>Алғашқы босанған уақыттан бергі толық жылдың саны..... __ __</p>	
<p>СМ4. Қазір өзіңізбен бірге тұратын туған ұлдарыңыз бен қыздарыңыз бар ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	<p>2⇒СМ6</p>
<p>СМ5. Сізбен бірге қанша ұлыңыз тұрады?</p> <p>Сізбен бірге қанша қызыңыз тұрады?</p> <p><i>Егер ешкім тұрмаса, «00» деп жазыңыз..</i></p>	<p>Бірге тұратын ұлдар саны ..... __ __ Бірге тұратын қыздар саны ..... __ __</p>	
<p>СМ6. Сіздің қазіргі кезде тірі, бірақ өзіңізбен бірге тұрмайтын ұл-қыздарыңыз бар ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	<p>2⇒СМ8</p>
<p>СМ7. Сізбен бірге тұрмайтын, бірақ тірі қанша ұлыңыз бар?</p> <p>Сізбен бірге тұрмайтын, бірақ тірі қанша қызыңыз бар?</p> <p><i>Егер ешкім тұрмаса, «00» деп жазыңыз.</i></p>	<p>Бөлек тұратын ұлдар саны..... __ __ Бөлек тұратын қыздар саны..... __ __</p>	
<p>СМ8. Өміріңізде дүниеге ұл немесе қыз әкеліп, тірі туылып, бірақ шетінеп кеткен жағдайлар болды ма?</p> <p><i>Егер «Жоқ» болса, сұраңыз::</i> Мен болғаны бірнеше минут немесе сағат қана өмір сүрсе де, тыныс алып, шар етіп жылап немесе басқа бір тіршілік белгісін білдірген нәресте туралы айтып тұрмын.</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	<p>2⇒СМ10</p>
<p>СМ9. Қанша ұл шетінеді?</p> <p>Қанша қыз шетінеді?</p> <p><i>Егер ешкім шетінемеген болса, онда «00» деп жазыңыз.</i></p>	<p>Шетінеген ұлдар саны ..... __ __ Шетінеген қыздар саны ..... __ __</p>	
<p>СМ10. СМ5, СМ7 және СМ9 сұрақтарының жауаптарын қосыңыз.</p>	<p>Барлығы..... __ __</p>	
<p>СМ11. Сіздің бүкіл өміріңізде тірі туылған балалардың қанша екені дұрыс жазылғанына көзіңізді жеткізу үшін ғана қайталап тұрмын (СМ10-дағы жалпы саны) Осы сан дұрыс па?</p>		

☐ Иә. Тексеріңіз: ☐ Тірі туылғандар болған жоқ ⇒ <i>СМ12А сұрағына көшіңіз</i> ☐ Бір немесе одан көп тірі туылғандар ⇒ <i>СМ12-ні жалғастырыңыз</i> ☐ Жоқ ⇒ <i>СМ1-СМ10 сұрақтарының жауабын тексеріңіз және СМ12-ге кіріспес бұрын қажетті түзетулерді енгізіңіз</i>				
СМ12. Мына көрсетілген (СМ10-дағы жалпы саны) босанулардың ішінде соңғы рет босануыңыз қайсы болды (бала тіпті шетінеп кеткен болса да)? <i>Айы мен жылы міндетті түрде жазылуы тиіс.</i>	Соңғы босану датасы Күні..... __ __ Күнін білмейді..... 98 Айы..... __ __ Жылы..... __ __ __ __			
СМ12А. Әйелдердің жүктілігі кейде дүниеге тірі бала әкелумен аяқталмайды. Сізде түсік тастаған, жасанды түсік жасатқан немесе баланың өлі туылған кездері болды ма?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒СМ13		
СМ12В. Өз өміріңізде мұндай жүктілік (түсік тастаған, жасанды түсік жасатқан немесе баланың өлі туылған) қанша рет болды?	Түсік, жасанды түсік және баланың өлі туылу саны..... __ __			
СМ12С. Осындай соңғы жүктілік (түсік тастаған, жасанды түсік жасатқан немесе баланың өлі туылған) қашан аяқталды? <i>Айы мен жылын толтырыңыз</i>	Айы..... __ __ Айын білмейді..... 98 Жылы..... __ __ __ __ Жылын білмейді..... 9998			
СМ12D. СМ12С-ны тексеріңіз: Соңғы түсік, жасанды түсік немесе баланың өлі туылуы кейінгі екі жылда аяқталды, яғни 2008 жылы (сұхбат алынған айдан) _____ айында. ☐ Соңғы екі жылда түсік, жасанды түсік немесе баланың өлі туылуы болған жоқ .⇒ <i>СМ13-ке көшіңіз..</i> ☐ Соңғы екі жылда түсік, жасанды түсік немесе баланың өлі туылуы бір немесе одан көп болды ⇒ <i>СМ12Е-ге көшіңіз.</i>				
СМ12Е. Респонденттен <u>соңғы 2 жыл ішіндегі</u> әрбір түсік, жасанды түсік немесе сәбидің өлі туылуы бойға бала біткеннен кейін нешінші айда және қай жылы болғанын айтуын сұраңыз және СМ12F-ке соңғы түсік, жасанды түсік немесе өлі туылудан бастап әрбір аяқталған жүктіліктің <u>айы мен жылын</u> жазыңыз. Мұнан соң әрбір түсік, жасанды түсік немесе өлі туылу жағдайларына байланысты СМ12G сұрағынан СМ12H сұрағына дейін жауап беруін сұраңыз.				
	Соңғы түсік, жасанды түсік немесе баланың өлі туылуы	Бірінші	Екінші	Үшінші
		Соңғы түсік, жасанды түсік немесе бала өлі туылған жағдайға дейінгі		
СМ12F. Алдыңғы жүктілік қай жылы қай айда аяқталды?	<i>СМ12С-те толтырылған – толтырудың қажеті жоқ</i>	Айы..... __ __ Жылы..... __ __ __ __	Айы..... __ __ Жылы..... __ __ __ __	Айы..... __ __ Жылы..... __ __ __ __
СМ12 G. Бұл жүктілік аяқталған кезде іштегі бала неше айлық болды?	Айы..... __ __	Айы..... __ __	Айы..... __ __	Айы..... __ __

СМ12Н. Бұл жүктілік өз бетінше түсік тастаумен аяқталды МА, жасанды түсік тастаумен БЕ НЕМЕСЕ өлі туылумен аяқталды МА?	Түсік.....1 Жасанды түсік....2 Өлі туылған.....3	Түсік.....1 Жасанды түсік....2 Өлі туылған.....3	Түсік.....1 Жасанды түсік....2 Өлі туылған.....3	Түсік.....1 Жасанды түсік....2 Өлі туылған.....3
<p>СМ12І. СМ12Н-соңғы түсік, жасанды түсік немесе өлі туу бағанын тексеріңіз Бұл жүктілік жасанды түсік жасаумен аяқталды ма? ☐ Иә ⇒ СМ12J-ді жалғастырыңыз. ☐ Жоқ ⇒ СМ13-ке көшіңіз.</p>				
СМ12J. Енді Сізден (СМ12С-ТЕГІ АЙЫ МЕН ЖЫЛЫ) ЖАСАНДЫ ТҮСІК ЖАСАТУМЕН АЯҚТАЛҒАН СОҢҒЫ ЖҮКТІЛІГІҢІЗ ТУРАЛЫ СҰРАҒЫМ КЕЛЕДІ. ЖАСАНДЫ ТҮСІК ЖАСАТУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУДА ТҮПКІЛІКТІ ШЕШІМДІ КІМ ҚАБЫЛДАДЫ?	Дәрігер/медицина қызметкері ..... 01 Респондент ..... 02 Күйеуі/серігі ..... 03 Респонденттің өзі күйеуімен/серігімен бірге ..... 04 Ата-анасы ..... 05 Респондент құрбысымен бірге ..... 06 Туысқандары ..... 06 Басқа _____ ..... 96 (көрсетіңіз)			
СМ12К. Жасанды түсікті кім жасады?	<u>Медицина қызметкері</u> Дәрігер ..... 11 Медбике/Акушер ..... 12 <u>Басқа адам</u> Кіндік шеше ..... 21 Туысқаны/достары ..... 23 Ешкім ..... 31 Басқа _____ ..... 96 (көрсетіңіз)			
СМ12L. Жасанды түсік қай жерде жасалды? Жасалған орнын анықтау үшін сұрауды жалғастырыңыз және тиісті кодты дөңгелектеп қоршап қойыңыз. Егер жасанды түсік госпитальда/ ауруханада, денсаулық орталығында немесе клиникада, мемлекеттік немесе жеке мекемеде жасалғанын анықтау мүмкін болмаса, онда респондент атаған орынды жазыңыз.	<u>Мемлекеттік сектор</u> Аурухана/перзентхана ..... 11 Емхана/ОДА ..... 12 Әйелдер консультациясы ..... 13 Отбасын жоспарлау орталығы ..... 14 Мед.-диагностикалық орталық ..... 15 ФАП/Ауылдық дәрігерлік амбулатория 16 Басқа мем. мекеме _____ 26 (көрсетіңіз) <u>Жеке сектор</u> Аурухана/перзентхана ..... 31 Емхана/ОДА ..... 32 Әйелдер консультациясы ..... 33 Отбасын жоспарлау орталығы ..... 34 Мед.-диагностикалық орталық ..... 35 ФАП/Ауылдық дәрігерлік амбулатория 36 ҮЕҰ ..... 37 Басқа жеке мекеме _____ 46 (көрсетіңіз) <u>Үйде</u> Өз үйіңізде ..... 51 Басқа үйде ..... 52 Басқа _____ ..... 96 (көрсетіңіз)			

СМ12М. ЖАСАНДЫ ТҮСІК ЖАСАУ ҮШІН ҚАНДАЙ ЖАСАНДЫ ТҮСІК ӘДІСІ ҚОЛДАНЫЛДЫ?	(RU-486) препаратымен жасалған продуцирлі жасанды түсік.....01	
	Аспирация 02	
	Кюретаж.....03	
РЕСПОНДЕНТКЕ ЖАСАНДЫ ТҮСІК ӘДІСТЕРІНІҢ ТҮРЛЕРІН АЙТПАҢЫЗ.	Эвакуация/алып тастау 04	
	Экстракция 05	
	Простагландин 06	
	Тұзбен улау/тұзды инъекция 07	
	Гистерэктомия/жатырды алып тастау 08	
	Басқа_____ (көрсетіңіз) 96	
	Білмейді.....98	

СМ13. СМ12-ні тексеріңіз: Соңғы босану кейінгі екі жылда, яғни **2008 жылы** болды (сұхбат алынған күні мен айы) .

Соңғы 2 жылда тірі бала босанған жоқ. ⇨ АУРУЛАР СИМПТОМЫ модуліне көшіңіз.

Соңғы 2 жылда бір және одан көп бала тірі туылды. ⇨ Баланың атын сұраңыз

Баланың аты _____

Егер бала қайтыс болған болса, онда келесі модульдерде бұл баланың атын атаған кезде оған ерекше көңіл бөліңіз.

Келесі модуль бойынша сұрауды жалғастырыңыз.

СОҢҒЫ БОСАНУҒА ЫНТАЛЫЛЫҚ

DB

Бұл модуль сұхбат жүргізілген датаның алдындағы 2 жыл бойында **тірі бала туған** барлық әйелдерге қатысты толтырылуы тиіс.

СМ13 бала өлім-жітімі туралы модульді тексеріңіз және мұнда соңғы туылған баланың атын жазыңыз. _____.

Бұл баланың **атын** көрсетілген жерлерде мына сұрақтарды қоя отырып, қолданыңыз.

DB1. Сіз (аты) жүкті болған кезіңізде өз қалауыңызбен жүкті болдыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	1⇨ Келесі модуль
DB2. Сіз балалы болуды кейінге қалдырғыңыз келді ме әлде мүлдем балалы болғыңыз келмеді ме?	Кейінге қалдырғым келді ..... 1 Мүлдем балалы болғым келмеген 2	2⇨ Келесі модуль
DB3. Сіз балалы болуды қаншалықты ұзақ күткен болар едіңіз?	Айлар ..... 1 __ __ Жылдар ..... 2 __ __ Білмейді 998	

АНА МЕН БАЛАНЫҢ ДЕНСАУЛЫҒЫ

MN

Бұл модуль сұхбат жүргізілген датаның алдындағы 2 жыл бойында **тірі бала** туған барлық әйелдерге қатысты толтырылуы тиіс.

СМ13 бала өлім-жітімі туралы модульді тексеріңіз және мұнда соңғы туылған баланың атын жазыңыз. _____.

Бұл баланың атын көрсетілген жерлерде мына сұрақтарды қоя отырып, қолданыңыз.

<p>MN1. Балаңызға (аты) жүкті болған кезіңізде Сіз босануға дейінгі тексерілу мақсатында біреуге қаралдыңыз ба</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p>	<p>2⇒MN5</p>
<p>MN2. Кімге қаралдыңыз? Сұраңыз: Тағы кімге қаралдыңыз ? Респонденттің кімге қаралғанын анықтау үшін сұрауды жалғастырыңыз және оның берген барлық жауаптарын дөңгелектеп қоршап қойыңыз.</p>	<p><u>Медицина қызметкері:</u> Дәрігер ..... A Медбике / акушер ..... B Акушердің көмекшісі ..... C <u>Басқа адам</u> Босануға көмектесетін жергілікті әйел (кіндік шеше) ..... F Басқа (көрсетіңіз) ..... X</p>	
<p>MN3. Осы жүктілік кезінде Сіз босанғанға дейінгі күтімді неше рет алдыңыз?</p>	<p>Саны ..... Білмейді ..... 98</p>	
<p>MN4. Төменде көрсетілген босанғанға дейінгі күтімнің қайсысын Сіз ең болмағанда бір рет алдыңыз? [A] Қан қысымы тексерілді ме? [B] Несебіңізді сынамаға тапсырдыңыз ба? [C] Қаныңызды талдауға тапсырдыңыз ба?</p>	<p>Иә Жоқ Қан қысымы ..... 1 2 Несеп сынамасы ..... 1 2 Қан талдауы ..... 1 2</p>	
<p>MN17. Кім босандырды (аты)? Сұраңыз: Тағы кім? Кімнің босандырғанын анықтау үшін сұрауды жалғастырыңыз және оның берген барлық жауаптарын дөңгелектеп қоршап қойыңыз. Егер респондент ешкім көмектеспеді десе, онда босанған кезде ересектердің біреуі қатысқанын анықтау үшін сұрауды жалғастырыңыз.</p>	<p><u>Медицина қызметкері:</u> Дәрігер ..... A Медбике / акушер ..... B Акушердің көмекшісі ..... C Фельдшер ..... D <u>Басқа адам</u> Босануға көмектесетін жергілікті әйел (кіндік шеше) ..... F Қоғамдық мед. қызметкері ..... G Туысқаны/құрбысы ..... H Басқа (көрсетіңіз) ..... X Ешкім ..... Y</p>	
<p>MN18. Сіз қайда босандыңыз? Мекеменің түрін анықтауға тырысыңыз. Егер мекеменің мемлекеттік немесе жеке екенін анықтау мүмкін болмаса, орынның/мекеменің атын жазыңыз. _____ (Орынның/мекеменің атауы)</p>	<p><u>Үйде</u> Өз үйінде ..... 11 Өз үйінде емес ..... 12 <u>Мемлекеттік сектор</u> Мемлекеттік аурухана/перзентхана... 21 Мемлекеттік клиника/медициналық орталық ..... 22 Басқа мем. мекеме (көрсетіңіз) ..... 26</p>	<p>11⇒MN20 12⇒MN20</p>

	<p><u>Жеке медициналық сектор</u></p> <p>Жеке аурухана..... 31</p> <p>Жеке клиника ..... 32</p> <p>Жеке перзентхана..... 33</p> <p>Басқа жеке мед. мекеме (<i>көрсетіңіз</i>) 36</p> <p>Басқа (<i>көрсетіңіз</i>)..... 96</p>	96⇒MN20
MN19. КЕСАР ТІЛІГІ КӨМЕГІМЕН ТУЫЛДЫ МА (<i>аты</i>)? Яғни баланы қарныңызды кесіп алды ма?	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>	
MN20. ТУЫЛҒАН КЕЗДЕ ОЛ (АТЫ) ІРІ, ОРТАШАДАН ІРІ, ОРТАША, ОРТАШАДАН КІШІ НЕМЕСЕ ӨТЕ КІШКЕНТАЙ БОЛДЫ МА?	<p>Өте ірі..... 1</p> <p>Орташадан ірі..... 2</p> <p>Орташа ..... 3</p> <p>Орташадан кіші ..... 4</p> <p>Өте кішкентай..... 5</p> <p>Білмейді ..... 8</p>	
MN21. ОНЫ (<i>аты</i>) ТУА САЛЫСЫМЕН ӨЛШЕДІ МЕ?	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді ..... 8</p>	2⇒MN23 8⇒MN23
MN22. ОНЫҢ (<i>аты</i>) САЛМАҒЫ ҚАНША БОЛДЫ? <i>Медициналық қартасы болса, салмағын жазып алыңыз.</i>	<p>Карта бойынша .....1 (кг) __ . __ __ __</p> <p>Есіндегісі .....2 (кг) __ . __ __ __</p> <p>Білмейді ..... 99998</p>	
MN23. ОДАН (<i>аты</i>) КЕЙІН ЕТЕКІРІҢІЗ ҚАЛПЫНА КЕЛДІ МЕ?	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>	
MN24. СІЗ ОНЫ (<i>аты</i>) ЖАЛПЫ ЕМІЗДІҢІЗ БЕ?	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>	2⇒Келесі модуль
MN25. ОНЫ (<i>аты</i>) БОСАҒАННАН КЕЙІН ҚАНША УАҚЫТТАН СОҢ ЕМІЗДІҢІЗ? <i>Егер 1 сағатқа жетпейтін уақыт болса, «00» деп жазыңыз. Егер 24 сағатқа жетпейтін болса, сағатын жазыңыз. Өзге жағдайларда күнді көрсетіңіз.</i>	<p>Тез арада..... 000</p> <p>Сағат ..... 1 __ __</p> <p>Күн.....2 __ __</p> <p>Білмейді/есінде жоқ ..... 998</p>	
MN26. ТУЫЛҒАННАН КЕЙІНГІ АЛҒАШҚЫ ҮШ КҮНДЕ ОҒАН (<i>аты</i>) ЕМШЕК СҮТІНЕН БАСҚА ІШУГЕ ӨЗГЕ БІРДЕҢЕ БЕРІЛДІ МЕ?	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>	2⇒ Келесі модуль
MN27. ОҒАН (<i>аты</i>) НЕ БЕРІЛДІ? <i>Сұраңыз: Тағы не берілді?</i>	<p>Сүт (емшек сүті) ..... A</p> <p>Әдеттегі су..... B</p> <p>Қант немесе глюкоза қосылған су ..... C</p> <p>Іштің шаншуына берілетін ерітінді..... D</p> <p>Қантты-тұзды ерітінді..... E</p> <p>Жеміс шырыны..... F</p> <p>Бала тағамы ..... G</p> <p>Шай/ шөп тұнбасы..... H</p> <p>Бал ..... I</p> <p>Басқа (<i>көрсетіңіз</i>) ..... X</p>	

АУРУЛАРДЫҢ СИМПТОМДАРЫ

IS

IS1. Үй шаруашылығы тізімдемесінің HL9-бағанын тексеріңіз

Респондент 5 жасқа дейінгі баланың анасы немесе тәрбиешісі болып табыла ма?

- Иә** ⇒ IS2-ні жалғастырыңыз.
 Жоқ ⇒ Келесі модульге көшіңіз.

<p>IS2. Кейде сәбилер қатты ауырып, оларды тез арада медициналық мекемеге жеткізу қажет болады. Сәбиіңізді медициналық мекемеге апаруға Сізді қандай симптомдар мәжбүр етеді? Сұраңыз: Тағы қандай симптомдар? Анадан/тәрбиешіден басқа қосымша симптомдарды есіне түсіре алмайтындай болғанынша аурулардың басқа симптомдары туралы сұрауды жалғастырыңыз. Аталған симптомдардың барлығын дөңгелектеп қоршаңыз, бірақ ештеңені еске түсірмеңіз.</p>	<p>Бала іше немесе емшек еме алмағаны .. A Баланың жағдайы қиындай түскені ..... B Баланың қызуы көтерілгені ..... C Баланың дем алысы жиілегені..... D Бала әрең дем алғаны..... E Баланың үлкен дәретіне қан араласуы.... F Бала әрең жұтынатыны ..... G</p> <p>Басқа (көрсетіңіз) _____ X</p> <p>Басқа (көрсетіңіз) _____ Y</p> <p>Басқа (көрсетіңіз) _____ Z</p>	
---	--	--

КОНТРАЦЕПЦИЯ

CP

<p>CP1. Менің Сізбен басқа тақырыпта – отбасын жоспарлауға қатысты сөйлескім келеді. Қазір Сіз жүктісіз бе?</p>	<p>Иә, қазір жүкті..... 1 Жоқ..... 2 Сенімді емес немесе білмейді ..... 8</p>	<p>1⇒Келесі модуль</p>
<p>CP2. Жүктілікті кейінге қалдыру үшін немесе жүкті болып қалмау үшін жұптар түрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланады. Жүктілікті кейінге қалдыру үшін немесе жүкті болып қалмау үшін Сіз қазір бірдеңе істейсіз бе немесе әдіс-тәсілдерді пайдаланасыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	<p>2⇒Келесі модуль</p>
<p>CP3. Жүктілікті кейінге қалдыру үшін немесе жүкті болып қалмау үшін не істейсіз? Көмек бермеңіз. Егер бірнеше әдістер көрсетілген болса, әрқайсысын дөңгелектеп қоршаңыз.</p>	<p>Әйелді стерильдеу ..... A Еркекті стерильдеу ..... B Жатыр ішіне спираль салу ..... C Инъекциялар ..... D Имплантаттар..... E Дәрі-дәрмектер ..... F Еркектер презервативтері ..... G Әйелдер презервативтері ..... H Диафрагма ..... I Көбік / гелдер ..... J Лактациялық аменорея әдісі (LAM) ..... K Үнемі ұстамдылық таныту/Ырғақ ..... L Жыныстық актіні үзу ..... M</p> <p>Басқа (көрсетіңіз) _____ X</p>	

ҚАНАҒАТТАНДЫРЫЛМАҒАН МҰҚТАЖДЫҚТАР

UN

UN1. CP1-ді тексеріңіз. Қазір жүкті ме?

Иә, қазір жүкті ⇒ UN2-ні жалғастырыңыз.

Жоқ, сенімді емес немесе білмейді ⇒ UN5-ке көшіңіз

UN2. Енді менің Сізбен <u>ҚАЗІРГІ ЖҮКТІЛІГІҢІЗ</u> туралы сөйлескім келеді. Жүкті болып қалған кезіңізде Сіздің жүкті болсам деген ынтаңыз болды ма?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	1⇒UN4
--	-------------------------	-------

UN3. Сіз балалы болуды кейінге қалдырғыңыз келді ме әлде мүлдем (бұдан кейін де) балалы болғыңыз келмеді ме?	Кейінге қалдырғым келді ..... 1 Бұдан кейін балалы болғым келмеді..... 2	
--	---	--

UN4. ҚАЗІР БОЛАШАҚ ТУРАЛЫ БІРНЕШЕ СҰРАҚ ҚОЙҒЫМ КЕЛЕДІ. ҚАЗІР КҮТІП ОТЫРҒАН СӘБИІҢІЗДІ БОСАҒАННАН КЕЙІН ТАҒЫ БІР БАЛА ТУҒЫҢЫЗ КЕЛЕ МЕ ӘЛДЕ БҰДАН КЕЙІН БАЛАЛЫ БОЛҒЫҢЫЗ КЕЛМЕЙ МЕ?	Тағы бір бала туғым келеді ..... 1 Енді керек емес/біреуінің де керегі жоқ .. 2 Шешпеген / білмейді..... 8	1⇒UN7 2⇒UN13 8⇒UN13
--	--	---------------------------

UN5. CP3-ті тексеріңіз. ҚАЗІРГІ КЕЗДЕ «ӘЙЕЛДІҢ СТЕРИЛИЗАЦИЯСЫ» ҚОЛДАНЫЛА МА?

Иә ⇒ UN13-ке көшіңіз

Жоқ ⇒ с UN6-ны жалғастырыңыз

UN6. ҚАЗІР БОЛАШАҚ ТУРАЛЫ БІРНЕШЕ СҰРАҚ ҚОЙҒЫМ КЕЛЕДІ. Сіз тағы да балалы болуды қалайсыз ба әлде мүлдем (бұдан кейін де) балалы болғыңыз келмейді ме?	Тағы бір балалы болғысы келеді ..... 1 Енді керек емес/біреуінің де керегі жоқ .. 2 Жүкті бола алмайтынын айтады..... 3 Шешпеген/Білмейді..... 8	2⇒UN9 3⇒UN11 8⇒UN9
---	---	--------------------------

UN7. Сіз бала туылғанға дейін (тағы бір бала) қанша күткіңіз келеді?	Айлар ..... 1 ___ Жылдар ..... 2 ___ Жақын арада / қазір ..... 993 Жүкті бола алмайтынын айтады..... 994 Некеге тұрғаннан кейін ..... 995 Басқа ..... 996 Білмейді 998	994⇒UN11
--	--	----------

UN8. CP1-ді тексеріңіз. Қазір жүктісіз бе?

Иә, қазір жүктімін ⇒ UN13-ке көшіңіз

Жоқ, сенімді емеспін немесе білмеймін ⇒ UN9-ды жалғастырыңыз

UN9. CP2-ні тексеріңіз. Қазіргі кезде қандай да бір әдісті қолдана ма?

Иә ⇒ UN13-ке көшіңіз.

Жоқ ⇒ UN10-ды жалғастырыңыз

UN10. Сіз қалай ойлайсыз, қазір Сіздің жүкті болуға денсаулығыңыз көтере ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмеймін 8	1 ⇒UN13 8 ⇒UN13
--	---	--------------------

<p>UN11. Сіз НЕГЕ ЖҮКТІ БОЛУҒА ДЕНСАУЛЫҒЫМ КӨТЕРМЕЙДІ ДЕП ОЙЛАЙСЫЗ?</p>	<p>Жыныстық қатынасқа сирек түседі / Жыныстық қатынастың болмауы ..... A Етеккірдің іркілісі ..... B Ешқашан етеккірі болмаған ..... C Гистерэктомия (жатырды хирургиялық жолмен алып тастау) ..... D 2 және одан көп жыл бойы жүкті болуға тырысқаны нәтижесіз болған ..... E Босанғаннан кейінгі аменорея ..... F Емшек емізу ..... G Тым көрі санайды ..... H Фаталистік көзқараста ..... I Басқа (көрсетіңіз) ..... X Білмейді ..... Z</p>	
<p>UN12. UN11-ді тексеріңіз. “Ешқашан етеккірім болған емес”деп айтылған ба?</p> <p>☐ Айтылған ⇒ Келесі модульге көшіңіз</p> <p>☐ Айтылмаған ⇒ UN13-ті жалғастырыңыз</p>		
<p>UN13. Сіздің соңғы ЕТЕККІР КЕЗЕҢІҢІЗ ҚАШАН БАСТАЛДЫ?</p>	<p>Бір-екі күн бұрын ..... 1 ___</p> <p>Бір апта бұрын ..... 2 ___</p> <p>Бір ай бұрын ..... 3 ___</p> <p>Жылдар бұрын ..... 4 ___</p> <p>Етеккірдің іркілісі / гистерэктомияға ұшырадыңыз ба? .. 994 Соңғы босанғанға дейін ..... 995 Ешқашан етеккір келген емес ..... 996</p>	

ОТБАСЫНДАҒЫ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚҚА ҚАТЫСТЫ КӨЗҚАРАС		DV		
<p>AV1. Кейде күйеуі әйелінің кейбір қылығына ашуланады немесе ыза болады. Сіздің ойыңызша, оның мынадай жағдайларда әйеліне қол жұмсауына немесе ұруына бола ма:</p> <p>[A] Күйеуіне ештеңе айтпай үйден шығып кетсе</p> <p>[B] Балаларға салғырт қараса</p> <p>[C] Күйеуімен салғыласатын болса</p> <p>[D] Күйеуімен жыныстық қатынасқа түсуден бас тартса?</p> <p>[E] Тамақты күйдіріп жіберсе</p>	<p>Иә Жоқ БМ</p> <p>Ескертусіз шығып кетсе 1 2 8</p> <p>Балаларға салғырт қараса 1 2 8</p> <p>Күйеуімен салғыласады 1 2 8</p> <p>Бас тартса 1 2 8</p> <p>Тамақты күйдіріп жіберсе ..... 1 2 8</p>			

ОТБАСЫ / ОДАҚ ЖАҒДАЙЫ

МА

МА1. Сіз қазір тұрмысқа шыққансыз ба немесе еркекпен ресми емес некеде тұрып жатырсыз ба?	Иә, қазір тұрмысқа шыққан ..... 1 Иә, бір еркекпен тұрады ..... 2 Жоқ 3	3⇒МА5
МА2. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз қанша жаста? <i>Сұраңыз: Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз соңғы туған күнінде қанша жасқа толды?</i>	Толық жасы ..... Білмейді 98	
МА5. Сіз қашан болса да тұрмыста болдыңыз ба немесе еркекпен ресми емес некеде тұрдыңыз ба?	Иә, тұрмыста болған ..... 1 Иә, бұрын еркекпен тұрған ..... 2 Жоқ 3	3⇒Келесі модуль
МА6. Қазір сіздің отбасы жағдайыңыз қандай: жесір, ажырасқан адамсыз ба немесе бөлек тұрасыз ба?	Жесір ..... 1 Ажырасқан ..... 2 Бөлек тұрады 3	
МА7. Сіз бір рет тұрмысқа шығып, еркекпен ресми емес некеде бір рет болдыңыз ба немесе бірнеше рет пе?	Тек бір рет ..... 1 Бірнеше рет 2	
МА8. Сіз қай жылы қай айда тұңғыш рет тұрмысқа шығып немесе еркекпен ресми емес некеде тұра бастадыңыз?	<u>Алғашқы некенің датасы</u> Айы ..... Айын білмейді ..... 98 Жылы ..... Жылын білмейді 9998	⇒Келесі модуль
МА9. Алғашқы күйеуіңізбен/серіктесіңізбен тұра бастаған кезде қанша жаста болдыңыз?	Толық жасы	

СЕКСУАЛДЫҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ

SB

SB1A. WB2-ні тексеріңіз: Респонденттің жасы 15 - 24 жас аралығында ма?

- Иә, 15-24 жас аралығы** ⇒ SB1B-сұрағын жалғастырыңыз
- Жоқ, 25-49 жас аралығы** ⇒ Келесі модульге өтіңіз

Басқа адамдардың қатысып отырмағанын тексеріңіз. Жалғастырмас бұрын құпиялылықты қамтамасыз етіңіз.

SB1B. Кейбір өмірлік маңызы бар аспектілерді жақсырақ түсіну үшін менің Сізге сексуалдық белсенділік туралы бірнеше сұрақ қойғым келіп тұр. Сіз берген ақпарат мейлінше құпия болып қалады. Алғаш рет жыныстық қатынасқа түскен кезде неше жаста болдыңыз?	Ешқашан жыныстық қатынаста болмаған ..... 00 Толық жасы ..... (Алғашқы) күйеуімен/серіктесімен (алғаш) бірге тұра бастаған кезде 95	00⇒ Келесі модуль
SB2. Алғашқы жыныстық қатынас кезінде презерватив пайдаланылды ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді / Есінде жоқ 8	
SB3. Соңғы рет жыныстық қатынасқа қашан түстіңіз? <i>Егер соңғы қатынас жасағаныңызға бір немесе бірнеше жыл болса, онда «...жыл бұрын» деп жазыңыз. Егер 12 ай немесе одан көп болса, жауап жылмен жазылуға тиіс.</i>	1 ___ ___ ..... күн бұрын 2 ___ ___ ..... апта бұрын 3 ___ ___ ..... ай бұрын 4 ___ ___ ..... жыл бұрын	4⇒SB15
SB4. Соңғы жыныстық қатынас кезінде презерватив пайдаланылды ма?	Иә ..... 1 Жоқ 2	

<p>SB5. Соңғы рет жыныстық қатынасқа түскен адамыңызбен қандай қарым-қатынастасыз? <i>Жауаптың жыныстық қатынас кезіне қатысты екеніне көз жеткізу үшін сұрақтар қойыңыз.</i> <i>Егер «көңілдесім» болса, сұраңыз:</i> Сіз онымен ресми емес некеде тұрдыңыз ба? <i>Егер «иә» десе, «2» санын дөңгелектеп қоршаңыз. Егер «жоқ» болса, «3» санын дөңгелектеңіз.</i></p>	<p>Күйеуі.....1 Бірге тұратын еркек.....2 Көңілдесі.....3 Кездейсоқ танысы.....4 Басқа (көрсетіңіз).....6</p>	<p>3⇒SB7 4⇒SB7 6⇒SB7</p>
<p>SB6. MA1-ді тексеріңіз:</p> <p>☐ Қазір күйеуі бар немесе еркекпен тұрады (MA1 = 1 немесе 2) ⇒ SB8-ге көшіңіз</p> <p>☐ Күйеуге шықпаған / Одақта жоқ (MA1 = 3) ⇒ SB7-ні жалғастырыңыз</p>		
<p>SB7. Бұл адам нешеде? <i>Егер жауап «білмеймін» болса, онда былай деп сұраңыз:</i> Оның жасы шамамен нешеде?</p>	<p>Жыныстық серігіңіздің жасы.....__ __ Білмейді.....98</p>	
<p>SB8. Соңғы 12 ай ішінде Сіз басқа адаммен жыныстық қатынасқа түстіңіз бе?</p>	<p>Иә.....1 Жоқ.....2</p>	<p>2⇒SB15</p>
<p>SB9. Осы басқа адаммен соңғы қатынас кезінде презерватив пайдаланылды ма?</p>	<p>Иә.....1 Жоқ.....2</p>	
<p>SB10. Бұл адаммен қарым-қатынасыңыз қандай болды? <i>Жауаптың жыныстық қатынас кезіне қатысты екеніне көз жеткізу үшін сұрақтар қойыңыз.</i> <i>Егер «көңілдесі» болса, сұраңыз:</i> Сіз онымен ресми емес некеде тұрдыңыз ба? <i>Егер «иә» десе, «2» санын дөңгелектеп қоршаңыз. Егер «жоқ» болса, «3» санын дөңгелектеңіз.</i></p>	<p>Күйеуі.....1 Бірге тұратын еркек.....2 Көңілдесі.....3 Кездейсоқ танысы.....4 Басқа (көрсетіңіз).....6</p>	<p>3⇒SB12 4⇒SB12 6⇒SB12</p>
<p>SB11. MA1 мен MA7-ні тексеріңіз:</p> <p>☐ А) Қазір тұрмысқа шыққан немесе еркекпен ресми емес некеде тұрады (MA1 = 1 немесе 2)</p> <p style="text-align: center;"><i>және</i></p> <p>☐ В) Тек бір рет күйеуге шыққан немесе еркекпен ресми емес некеде бір рет қана тұрған (MA7 = 1) ⇒ SB13-ке көшіңіз</p> <p>☐ Өзге ⇒ SB12-ні жалғастырыңыз</p>		
<p>SB12. Бұл адам нешеде? <i>Егер жауап «білмеймін» болса, онда былай деп сұраңыз:</i> Оның жасы шамамен нешеде?</p>	<p>Жыныстық серіктесіңіздің жасы.....__ __ Білмейді.....98</p>	
<p>SB13. Соңғы 12 айда осы екі адамнан өзге басқа адамдармен қатынасқа түстіңіз бе?</p>	<p>Иә.....1 Жоқ.....2</p>	<p>2⇒SB15</p>
<p>SB14. Тұтастай алғанда, соңғы 12 айда Сіз әр түрлі адамдармен қанша рет қатынасқа түстіңіз?</p>	<p>Серіктестер саны.....__ __</p>	
<p>SB15. Тұтастай алғанда, бүкіл өміріңізде әр түрлі адамдармен қанша рет жыныстық қатынасқа түстіңіз? <i>Егер жауап санмен өлшеуге келмейтін болса, онда шамамен айтуын сұраңыз.</i> <i>Егер серіктестер саны «95» немесе одан көп болса, онда «95» деп жазыңыз.</i></p>	<p>Бүкіл өміріңіздегі серіктестер саны.....__ __ Білмейді.....98</p>	

АИТВ/ЖҚТБ
НА

<p>НА1. ҚАЗІР СІЗДЕРМЕН БАСҚА МӘСЕЛЕ ТУРАЛЫ СӨЙЛЕСКІМ КЕЛЕДІ. Сіз ЖҚТБ деп аталатын дерт туралы естіп көрдіңіз бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	<p>2⇒ Келесі модуль</p>
<p>НА2. Адамдар ЖҚТБ жұқтырмаған басқа серігі жоқ бір ғана серігі болған жағдайда ЖҚТБ вирусын жұқтыру қаупін төмендете ала ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді ..... 8</p>	
<p>НА3. Адамдар дуалау немесе басқа бір жаратылыстан тыс жолдар арқылы ЖҚТБ вирусін жұқтыруы мүмкін бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді ..... 8</p>	
<p>НА4. Адамдар әрбір жыныстық қатынасқа түскен кезде презервативті пайдалану арқылы ЖҚТБ вирусін жұқтыру қаупін төмендете ала ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді ..... 8</p>	
<p>НА5. Адамдар масаның шаққанынан ЖҚТБ жұқтыруы мүмкін бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді ..... 8</p>	
<p>НА6. ЖҚТБ вирусін жұқтырған адаммен бірге тамақтану арқылы адамдар ЖҚТБ вирусін жұқтыруы мүмкін бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді ..... 8</p>	
<p>НА7. Дені сау болып көрінетін адамның ЖҚТБ вирусін жұқтырған болуы мүмкін бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді ..... 8</p>	
<p>НА8. ЖҚТБ вирусі анадан балаға мына жағдайларда берілуі мүмкін бе?:</p>		
<p>[A] Жүктілік кезінде? [B] Босанып жатқан кезде? [C] Емізген кезде?</p>	<p>И Ж Б Жүктілік кезінде ..... 1 2 8 Босанып жатқан кезде ..... 1 2 8 Емізген кезде ..... 1 2 8</p>	
<p>НА9. Сіздің ойыңызша, егер мұғалім ЖҚТБ жұқтырған, бірақ ауру болмаған жағдайда, оның мектепте сабақ беруді жалғастыра беруіне бола ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді / Сенімді емес / Жағдайға байланысты ..... 8</p>	
<p>НА10. Егер сатушының ЖҚТБ-мен ауыратынын білсеңіз, Сіз бұл адамнан көкөніс сатып алар ма едіңіз?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді / Сенімді емес / Жағдайға байланысты ..... 8</p>	
<p>НА11. Егер Сіздің отбасыңыздың мүшесі ЖҚТБ жұқтырған болса, сіз оның құпия болып қалғанын қалар ма едіңіз?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмей / Сенімді емес / Жағдайға байланысты ..... 8</p>	
<p>НА12. Егер Сіздің отбасыңыздың мүшесі ЖҚТБ-мен ауырса, Сіз үй шаруашылығында оны күтімге алар ма едіңіз?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмей / Сенімді емес / Жағдайға байланысты ..... 8</p>	
<p>НА13. SM13-ті тексеріңіз: Соңғы 2 жылда тірі баланы дүниеге әкелді ме?</p> <p>☐ Соңғы 2 жылда тірі туылғандар жоқ ⇒ НА24-ке көшіңіз</p> <p>☐ Соңғы 2 жылда бір немесе бірнеше тірі туылғандар бар ⇒ НА14-ті жалғастырыңыз</p>		
<p>НА14. MN1-ді тексеріңіз: Босанғанға дейінгі тексеруден өтті ме?</p> <p>☐ Босанғанға дейінгі тексеруде болған ⇒ НА15-ті жалғастырыңыз</p> <p>☐ Босанғанға дейінгі тексеруде болмаған ⇒ НА24-ті жалғастырыңыз</p>		

HA15. ДӘРІГЕРДІҢ ҚАБЫЛДАУЫНДА БОСАНҒАНҒА ДЕЙІН ОҒАН(амы) ЖҮКТІ БОЛҒАН КЕЗІҢІЗДЕ СІЗГЕ АИТВ/ЖҚТБ ТУРАЛЫ (ЖҚТБ ВИРУСЫ) ҚАНДАЙ ДА БІР АҚПАРАТ БЕРІЛДІ МЕ?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
HA15A. ОҒАН (амы) ЖҮКТІ БОЛЫП БОСАНҒАНҒА ДЕЙІНГІ КЕЗІҢІЗДЕ ДӘРІГЕРДІҢ ҚАБЫЛДАУЫНА БОЛҒАНДА МЫНАЛАР ТУРАЛЫ ҚАНДАЙ ДА БІР АҚПАРАТ БЕРІЛДІ МЕ: [A] Өз аналарынан ЖҚТБ вирусын жұқтырған сәбилер туралы? [B] ЖҚТБ вирусын жұқтырудың алдын алу үшін қабылдай алатын шаралар туралы [C] ЖҚТБ вирусына тексерілу үшін тестілеуден қалай өтуге болады? Сізге: [D] ЖҚТБ вирусына тексерілу үшін тестілеуден өту ұсынылды ма?	Иә Жоқ БМ Анасынан жұққан ЖҚТБ ..... 1 2 8 Алдын алу шаралары ..... 1 2 8 ЖҚТБ-ға тест ..... 1 2 8 Тестілеуден өту ұсынылды 1 2 8	
HA16. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз босанғанға дейінгі тексерілу кезінде ЖҚТБ вирусына тестілеуден өтіп, тексеріліп көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	2⇒HA19 8⇒HA19
HA17. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз тестілеу нәтижесін алдыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	2⇒HA22 8⇒HA22
HA18. Нәтижесіне қарамастан, тестілеуден өткен барлық әйелдер нәтижені алғаннан кейін кеңес алуға тиіс. Тестілеуден кейін Сіз кеңес алдыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	1⇒HA22 2⇒HA22 8⇒HA22
HA19. MN17-ні тексеріңіз: Медицина қызметкерінің босанған кезде көмек беруі (A, B немесе C)?		
☐ Иә, медицина қызметкері босандырды ⇒ HA20-ны жалғастырыңыз ☐ Жоқ, медицина қызметкері босандырған жоқ - ⇒ HA24-ке көшіңіз		
HA20. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз ЖҚТБ вирусына босануға барған кезіңізде және бала туылған аралықта тестілеуден өттіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2⇒HA24
HA21. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз тестілеу нәтижесін алдыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	
HA22. Жүктілік кезінде тестілеуден өткеннен кейін Сіз ЖҚТБ вирусына тестілеуден өттіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	1⇒HA25
HA23. Сіз соңғы рет тестілеуден қашан өттіңіз?	12 айға толмайтын уақытта ..... 1 12-23 ай бұрын ..... 2 2 және одан көп жылдан бері 3	1⇒ Келесі модуль 2⇒ Келесі модуль 3⇒ Келесі модуль
HA24. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз қашан болса да ЖҚТБ вирусына тестілеуден өтіп, тексеріліп көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2⇒HA27
HA25. Сіз соңғы рет тестілеуден қашан өттіңіз?	12 айға толмайтын уақытта ..... 1 12-23 ай бұрын ..... 2 2 және одан көп жылдан бері 3	
HA26. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз осы тестілеу нәтижесін алдыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	1⇒ Келесі модуль 2⇒ Келесі модуль 8⇒ Келесі модуль
HA27. ЖҚТБ вирусына тексерілу үшін адамдардың қаралатын жерін Сіз білесіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	

ТЕМЕКІ МЕН ІШІМДІКТІ ПАЙДАЛАНУ

ТА

ТА1. Бір – екі рет сорған болсаңыз да, қашан болса да бір кездері темекі тартып көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ТА6
ТА2. Тұтас бір темекіні тартқан кезіңізде Сіз неше жаста болдыңыз?	Тұтас темекіні ешқашан тартпаған ..... 00 Жасы.....	00⇒ТА6
ТА3. Қазіргі кезде темекі тартасыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ТА6
ТА4. Соңғы 24 сағат ішінде қанша темекі тарттыңыз?	Темекі саны ..... ____	
ТА5. Өткен айда Сіз қанша күн темекі тарттыңыз? <i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз. Егер 10 күннен көп, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз. Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i>	Күн саны ..... 0 ____ 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз..... 10 Күн сайын/Күн сайын дерлік..... 30	
ТА6. Сіз қай уақытта болса да басқа шегетін темекі өнімдерін, мәселен, сигаралар, кальян, сигарелла немесе түтікпен тарту түрлерін қолданып көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ТА10
ТА7. Өткен айда осы темекі бұйымдарының бірін тарттыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ТА10
ТА8. Өткен айда Сіз темекі бұйымдарының қай түрін тарттыңыз? <i>Аталғандардың барлығын дөңгелектеп көрсетіңіз.</i>	Сигаралар..... А Кальян..... В Сигареллалар..... С Түтік..... D Басқа (көрсетіңіз)..... X	
ТА9. Өткен айда Сіз осы темекі бұйымдарын қанша күн тарттыңыз? <i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз. Егер 10 күннен көп, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз. Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i>	Күн саны ..... 0 ____ 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз..... 10 Күн сайын/Күн сайын дерлік..... 30	
ТА10. Сіз шайнайтын темекі, искейтін темекі немесе насыбай секілді түтін шығармай тартылатын темекі өнімдерінің басқа түрлерін тартып көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2 ⇒ТА14
ТА11. Өткен айда түтін шығармай тартылатын темекі бұйымдарының қандай да бір түрлерін тартып көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2 ⇒ТА14
ТА12. Өткен айда Сіз түтін шығармай тартылатын темекі бұйымдарының қай түрін тарттыңыз? <i>Аталғандардың барлығын дөңгелектеп көрсетіңіз.</i>	Шайнайтын темекі..... А Иіскейтін темекі..... В Насыбай..... С Басқа (көрсетіңіз) X	
ТА13. Өткен айда түтін шығармай тартылатын темекі бұйымдарын қанша күн тарттыңыз? <i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз. Егер 10 күннен көп, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз. Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i>	Күн саны ..... 0 ____ 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз..... 10 Күн сайын/Күн сайын дерлік..... 30	

TA14. Енді ішімдікті пайдалану туралы бірнеше сұрақ қойғым келеді. Сіз ішімдік ішіп көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2⇒ Келесі модуль
TA15. Біз бір рет ішімдік ішу дегеніміз бір банкі немесе бір бөтелке сыра, бір бокал шарап, бір рөмке коньяк немесе ром ішу деп санаймыз. Егер бір-екі рет жұтқан жағдайды есептегенде, алғаш рет ішімдіктің бір порциясын ішкен кезде қанша жаста едіңіз?	Ешқашан ішімдік ішпеген ..... 00 Жасы ..... ____	
TA16. Өткен айда Сіз бір рет болса да, қанша күн ішімдік пайдаландыңыз? <i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз.</i> <i>Егер 10 күннен көп, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз.</i> <i>Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i>	Өткен айда мүлдем ішпеген ..... 00 Күн саны ..... 0 ____ 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз ..... 10 Күн сайын/Күн сайын дерлік 30	00⇒ Келесі модуль
TA17. Өткен айда ішімдік пайдаланған кезіңізде Сіз әдетте қанша порция іштіңіз?	Саны ..... ____	

ОТБАСЫНДАҒЫ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ

DA

DA1A. Әйел туралы ақпарат блогының WM6A сұрағын тексеріңіз.

- Әйел Отбасындағы зорлық-зомбылық модулі бойынша сұрақнама жүргізу үшін іріктелді ⇒ DA1B-ны жалғастырыңыз
- Әйел Отбасындағы зорлық-зомбылық модулі бойынша сұрақнама жүргізу үшін іріктелген жоқ ⇒ WM11-ге көшіңіз

DA1B. Бөлмеде басқа адамның болмауын тексеріңіз.

Респондентпен оңаша қалмайынша, сұрақнаманы жалғастырмаңыз:

- Оңаша қалуға қол жеткізілді ⇒ DA2-ні жалғастырыңыз
- Оңаша қалу мүмкін емес ⇒ DA34-ке көшіңіз

Респондентке оқып беріңіз:

ҚАЗІР МЕН СІЗГЕ ӘЙЕЛ ӨМІРІНІҢ БАСҚА БІР ҚЫРЫНА ҚАТЫСТЫ БІРНЕШЕ СҰРАҚ ҚОЙҒЫМ КЕЛЕДІ. Кейбір сұрақтардың тым жеке сипатта екенін де білемін. Алайда Сіздің жауабыңыз маңызды рөл атқарады және ол Қазақстандағы әйелдердің жағдайын түсінуге мүмкіндік береді. Жауабыңыздың толығымен құпия сақталатынына және ешкімге айтылмайтынына сендіргім келеді, бұл сұрақтардың Сізге қойылғанын басқа ешкім білмейтін болады.

DA2. MA1 мен MA5-ті тексеріңіз.

- Қазіргі кезде тұрмысқа шыққан немесе еркекпен ресми емес некеде тұрады ⇒ DA3-ті жалғастырыңыз
- Бұрын тұрмыста болған немесе бұрын еркекпен ресми емес некеде тұрған ⇒ DA3-ті жалғастырыңыз, бірақ өткен шақта оқыңыз.
- Тұрмыста болмаған және ешқашан еркекпен тұрмаған ⇒ DA14B - ге көшіңіз

	Иә	Жоқ	БМ
<p>DA3. Біріншіден, мен Сізден кейбір әйелдердің басында болатын жағдайлар туралы сұрағым келеді. Айтыңызшы, бұл жағдай Сіздің күйеуіңізге (бұрынғы)/серіктесіңізге қатысты ма?</p> <p>[A] Егер Сіз басқа еркектермен сөйлесетін болсаңыз (сөйлескенде) ол қызғана (қызғанды) ма) ме немесе ашулана (ашуланды) ма?</p> <p>[B] Ол Сізге сенбестік танытып, жиі кінәлай (кінәлады) ма?</p> <p>[C] Ол Сіздің құрбыларыңызбен кездесуіңізге рұқсат етпей (етпеді) ме?</p> <p>[D] Ол Сіздің отбасыңызбен байланыс жасауыңызды шектеуге тырыса (тырысты) ма?</p> <p>[E] Ол Сіздің қайда жүргеніңізді үнемі айтуыңызды талап ете (етті) ме?</p> <p>[F] Ол Сізге ақша ұстатпай (ұстатпады) ма?</p>	<p>Қызғанады (қызғанды)..... 1</p> <p>Кінәлайды..... 1</p> <p>Құрбыларымен кездесуге рұқсат етпейді ..... 1</p> <p>Отбасымен байланыс жасауын шектейді ..... 1</p> <p>Оның қайда жүріп-тұрғанын білгісі келеді..... 1</p> <p>Ақша ұстатпайды ..... 1</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>8</p> <p>8</p> <p>8</p> <p>8</p> <p>8</p> <p>8</p>
<p>DA4. Енді Сіздің рұқсатыңызбен күйеуіңізбен/серіктесіңізбен (бұрынғы) қарым-қатынастарыңыз туралы бірнеше сұрақ қойғым келеді. Жауап бергіңіз келмейтін сұраққа келгенде маған белгі берсеңіз, онда біз келесі сұраққа көшеміз:</p>			
<p>[A1]. Сіздің күйеуіңіз /серіктесіңіз (бұрынғы) қашан болса да: Сізді кемсіту үшін басқалардың көзінше бірдеңе айтып немесе бірдеңе істеді ме?</p>	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>		2⇒B1
<p>[A2]. МА6-ны тексеріңіз</p> <p>☐ Респондент жесір емес⇒ A3-ті жалғастырыңыз</p> <p>☐ Респондент - жесір⇒ B1-ге көшіңіз</p>			
<p>[A3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?</p>	<p>Жиі.....1</p> <p>Кейде.....2</p> <p>Ешқашан.....3</p>		
<p>[B1]. Күйеуіңіз немесе серіктесіңіз (бұрынғы) өзіңізге немесе туыстарыңызға ауыр тиетін жарақат түсіремін деп немесе зақым келтіремін деп қорқытты ма?</p>	<p>Иә.....1</p> <p>Жоқ .....2</p>		2⇒C1
<p>[B2]. МА6-ны тексеріңіз</p> <p>☐ Респондент жесір емес⇒ B3-ті жалғастырыңыз</p> <p>☐ Респондент - жесір⇒ C1-ге көшіңіз</p>			
<p>[B3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?</p>	<p>Жиі.....1</p> <p>Кейде.....2</p> <p>Ешқашан.....3</p>		
<p>[C1]. Күйеуіңіз немесе серіктесіңіз (бұрынғы) сізді кемсітіп немесе өзіңіз туралы нашар ойлауыңызға мәжбүр етті ме?</p>	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>		2⇒DA5
<p>[C2]. МА6-ны тексеріңіз</p> <p>☐ Респондент жесір емес⇒ C3-ті жалғастырыңыз</p> <p>☐ Респондент жесір⇒ DA5-ке көшіңіз</p>			
<p>[C3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?</p>	<p>Жиі.....1</p> <p>Кейде.....2</p> <p>Ешқашан.....3</p>		

DA5. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз (бұрынғы) қашан болса да төменде көрсетілгендердің бірін сізге қатысты жасады ма?		
[A1]. Сіздің күйеуіңіз /серіктесіңіз (бұрынғы) Сізді бір нәрселерге қарай итеріп, жұлқылап немесе лақтырды ма?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒B1
[A2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ А3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ В1-ге көшіңіз		
[A3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[B1]. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз (бұрынғы) ұрып немесе жағыңыздан шапалақпен тартып жіберді ме?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ C1
[B2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ А3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ В1-ге көшіңіз		
[B3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[C1]. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз (бұрынғы) қолыңызды бұрап немесе шашыңыздан сүйреді ме?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ D1
[C2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ С3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ D1-ге көшіңіз		
[C3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[D1]. Сіздің күйеуіңіз /серіктесіңіз (бұрынғы) сізді жұдырықтап ұрды ма немесе басқа бір нәрсемен сізге жарақат салды ма?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ E1
[D2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ D3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ E1-ге көшіңіз		
[D3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[E1]. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз (бұрынғы) тепті ме, сүйреді ме немесе ұрды ма?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ F1
[E2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ E3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ F1-ге көшіңіз		
[E3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[F1]. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз (бұрынғы) Сізді тұншықтыруға немесе күйдіруге тырысты ма?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ G1
[F2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ F3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ G1-ге көшіңіз		

[F3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[G1]. Сізге пышақ тақап, пистолет немесе өзге қару кезенді ме?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ H1
[G2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ G3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ H1-ге көшіңіз		
[G3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[H1]. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз (бұрынғы) жыныстық қатынасқа түскіңіз келмеген кезде Сізге күш қолданды ма?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ I1
[H2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ H3-ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ I1-ге көшіңіз		
[H3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
[I1]. Сіздің келісіміңізсіз қандай да бір жыныстық қатынас жасауға мәжбүрледі ме?	Иә.....1 Жоқ 2	2⇒ DA6
[I2]. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ AV5I3–ті жалғастырыңыз ☐ Респондент жесір ⇒ AV6-ға көшіңіз		
[I3]. Соңғы 12 айда бұл қаншалықты жиі болды: жиі, кейде, ешқашан?	Жиі.....1 Кейде.....2 Ешқашан.....3	
DA6. DA5 (A, B, C, D, E, F, G, H, I)-ті тексеріңіз. ☐ Егер ең болмағанда бір «Иә» деген жауап болса, ⇒ DA7–ні жалғастырыңыз ☐ Егер бірде-бір «Иә» деген жауап болмаса, ⇒ DA9-ға көшіңіз		
DA7. Сіз күйеуіңізге/серіктесіңізге тұрмысқа шыққаннан кейін немесе бірге тұра бастағаннан кейін жоғарыда көрсетілген жағдайлар қанша уақыттан кейін алғаш рет көрініс берді? <i>Егер жылға толмаған уақытта болса, «00» деп жазыңыз.</i>	Жыл саны ..... __ __ Некеге тұрғанға дейін / бірге тұрғанға дейін..... 95	
DA8. Күйеуіңіздің/серіктесіңіздің тарапынан жасалған осындай іс-әрекеттерден кейін Сізде мынадай жағдайлар байқалды ма? [A] Кесіп кету, көгеру, ұзаққа созылған ауырсыну болды ма? [B] Көзіңізге жарақат алып, сіңірлеріңіз созылып, аяқ-қолыңыз шығып, күйген жағдайлар болды ма? [C] Терең жарақат, сүйек сыну, тіс сыну, басқа да қатты жарақаттар алдыңыз ба?	И Ж Кесіп кету, көгеру.....1 2 Көздің жарақат алуы, сіңір созылу, буындардың шығып кетуі.....1 2 Терең жарақат, сүйек сыну, тіс сыну, басқа да қатты жарақаттар....1 2	

DA9. Күйеуіңіз/серіктесіңіз (бұрынғы) ұрмаған немесе жамандық жасамаған кезде Сіз қашан болса да оны шапалақпен ұрып, тырнап немесе оған басқа дене жарақатын салған кезіңіз болды ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒DA12
DA10. МА6-ны тексеріңіз ☐ Респондент жесір емес ⇒ DA11–ге көшіңіз ☐ Респондент жесір ⇒ DA12-ге көшіңіз		
DA11. Соңғы 12 айда күйеуіңізбен/ серіктесіңізбен мұндай жағдай қаншалықты жиі болды: жиі, кейде немесе мүлдем болмады ма?	Жиі ..... 1 Тек кейде ..... 2 Ешқашан 3	
DA12. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз ішімдік іше ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒DA14
DA13. Ол қаншалықты жиі мас болады: жиі, кейде немесе ешқашан?	Жиі ..... 1 Тек кейде ..... 2 Ешқашан 3	
DA14. МА1 мен МА5-ті тексеріңіз ☐ Тұрмысқа шыққан немесе еркекпен ресми емес некеде тұрады/Тұрмыста болған немесе еркекпен ресми емес некеде тұрған ⇒ DA14А–ға көшіңіз ☐ Ешқашан тұрмыста болмаған немесе еркекпен ресми емес некеде тұрмаған ⇒ DA14В –ға көшіңіз		
DA14А. 15 жасқа толғаннан бері Сізді қазіргі немесе бұрынғы күйеуіңіз/серіктесіңізден басқа біреу ұрып, шапалақ беріп, теуіп немесе қандай да бір дене жарақатын салды ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Жауаптан бас тартты/Жауап жоқ 3	1⇒DA15 2⇒DA17 3⇒DA17
DA14В. 15 жасқа толғаннан бері Сізге біреу шапалақ беріп, тырнап немесе қандай да бір дене жарақатын салып көрді ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Жауаптан бас тартты/Жауап жоқ 3	2⇒DA17 3⇒DA17
DA15. Сізге осылайша кім жарақат салды? Тағы кім? <i>Егер бірнеше адам аталса, әрқайсысын дөңгелектеп қоршаңыз.</i>	Шешесі/өгей шешесі ..... А Әкесі/Өгей әкесі ..... В Апасы/ағасы ..... С Қызы/ұлы ..... D Басқа туысқаны..... E Бұрынғы күйеуі/серіктесі..... F Досы..... G Бұрынғы досы ..... H Қайын енесі ..... I Қайын атасы ..... J Күйеуінің/серігінің туыстары..... K Мұғалімі ..... L Жұмыс беруші /жұмыстағы біреу..... M Полицей/әскер ..... N Басқа (көрсету) _____ X	
DA16. Соңғы 12 айда Сізді жоғарыда аталған адамдар қаншалықты жиі ұрып, шапалақ беріп, немесе дене жарақатын салды: жиі, кейде немесе ешқашан?	Жиі ..... 1 Кейде ..... 2 Ешқашан 3	

DA17. CM1, CM12A және CP1 - ді тексеріңіз ☐ Қашан болса да жүкті болған, түсікпен, жасанды түсікпен, баланың өлі туылуымен аяқталған жүктілік болған, немесе қазір жүкті ⇒ DA18-ді жалғастырыңыз ☐ Ешқашан жүкті болмаған ⇒ DA20-ға көшіңіз		
DA18. ЖҮКТІ БОЛҒАН КЕЗІҢІЗДЕ СІЗГЕ КІМ БОЛСА ДА ҚАШАН БОЛСА ДА ҰРЫП, ШАПАЛАҚ БЕРІП, ТЫРНАП НЕМЕСЕ ДЕНЕ ЖАРАҚАТЫН САЛДЫ МА?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2⇒DA20
DA19. ЖҮКТІ КЕЗІҢІЗДЕ СІЗГЕ ОСЫ ЖАРАҚАТТАРДЫ НЕМЕСЕ ДЕНЕ ЖАРАҚАТЫН САЛУ ҮШІН ОСЫ ІС-ӨРЕКЕТТЕРДІ ОСЫ АДАМДАРДЫҢ ҚАЙСЫСЫ САЛДЫ? Тағы да кім? Егер бірнеше адам аталса, әрқайсысын дөңгелектеп қоршаңыз.	Шешесі/өгей шешесі ..... A Әкесі/Өгей әкесі ..... B Апасы/ағасы ..... C Қызы/ұлы ..... D Басқа туысқаны ..... E Бұрынғы күйеуі/серіктесі ..... F Досы ..... G Бұрынғы досы ..... H Қайын енесы ..... I Қайын атасы ..... J Күйеуінің /серігінің туыстары ..... K Мұғалімі ..... L Жұмыс беруші /жұмыстағы біреу ..... M Полицей/әскер ..... N Басқа (көрсету) X	
DA20. SB1B- ны тексеріңіз. ☐ Бұрын жыныстық қатынаста болған ⇒ DA21-ді жалғастырыңыз ☐ Бұрын ешқашан жыныстық қатынаста болмаған ⇒ DA28-ге көшіңіз		
DA21. Сіздің алғашқы жыныстық қатынасыңыз өзіңіздің еркіңізбен болды ма әлде Сізді мәжбүрледі ме?	Өз еркімен ..... 1 Мәжбүрлеу ..... 2 Бас тартты / жауабы жоқ 3	
DA22. MA1 мен MA5-ті тексеріңіз. ☐ Тұрмыста болған немесе еркекпен ресми емес некеде тұрған ⇒ DA22A-ны жалғастырыңыз ☐ Тұрмыс құрмаған немесе бұрын ешқашан еркекпен бірге тұрмаған ⇒ DA22B-ға көшіңіз		
DA22A. Соңғы 12 айда Сізді күйеуіңізден (бұрынғы/қазіргі) басқа кім болса да еркіңізден тыс жыныстық қатынасқа мәжбүрледі ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Бас тартты/жауабы жоқ 3	1⇒DA28 2⇒DA28 3⇒DA28
DA22B. Соңғы 12 айда кім болса да Сізді еркіңізден тыс жыныстық қатынасқа мәжбүрледі ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Бас тартты/жауабы жоқ 3	
DA28. DA5 (A, B, C, D, E, F, G, H, I), DA14 (A,B), DA18, DA21, DA22 (A, B) тексеріңіз. ☐ Егер жауап кез келген сұраққа «Иә» болса немесе DA21=2 болса, ⇒ DA29-ды жалғастырыңыз ☐ Егер бірде-бір «Иә» деген жауап болмаса' ⇒ DA32-ге көшіңіз		
DA29. Басыңыздан өткен біз әңгіме қылған мәселелерді ойлана келіп, бұл адамдың (адамдардың) Сізге қатысты іс-өрекеттерін тоқтату үшін көмек іздеуге тырыстыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2⇒DA31

DA30. Кімнен көмек сұрадыңыз? Тағы кімнен? <i>Аталғандардың барлығын жазыңыз</i>	Өзінің отбасынан..... A Күйеуінің /серігінің отбасынан ..... B Қазіргі/ бұрынғы күйеуі/серігінен ..... C Қазіргі/ бұрынғы досынан ..... D Досынан..... E Көршілерден..... F Діни көсемдерден ..... G Дәрігерлерден / медқызметкерлерден .... H Полициядан ..... I Қорғаушылар және заңгерлерден..... J Әулеттік қызмет көрсететін ұйымдардан..... K Басқа (көрсету)..... X	⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32 ⇒ DA32																				
DA31. Сіз бұл туралы біреулерге айттыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2																					
DA32. Әкеңіз анаңызды ұрып па еді?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8																					
<i>Респондентке бірлесіп жұмыс істегені үшін алғысыңызды білдіріңіз және оның жауаптарының құпия сақталатынына көзін жеткізіңіз. Үйде күш қолдану бойынша тек осы модульге сілтеме жасай отырып, төмендегі сұрақнаманы толтырыңыз.</i>																						
DA33. Ересектердің бірінің құлағын түріп, немесе бөлмеге кіріп, болмаса басқа бір тәсілмен сұхбатты үзуге тырысқандығынан сұхбатты үзуге тура келген жағдай болды ма?	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Бір рет</th> <th>Бірден көп</th> <th>Жоқ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Еркек</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Басқа ересек</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>еркек .....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Әйел</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>		Бір рет	Бірден көп	Жоқ	Еркек	1	2	8	Басқа ересек				еркек	1	2	8	Әйел	1	2	8	
	Бір рет	Бірден көп	Жоқ																			
Еркек	1	2	8																			
Басқа ересек																						
еркек	1	2	8																			
Әйел	1	2	8																			
DA34. Сұхбат жүргізушінің түсініктемесі / отбасындағы зорлық-зомбылық бойынша модульдің неліктен толтырылмағаны туралы түсініктемесі																						
_____																						
_____																						
_____																						
_____																						

WM11. Уақытты жазыңыз.	Сағаты мен минуты ___ : ___
<p>WM12. Үй шаруашылығының тізімдемесін, HL9-бағанын тексеріңіз. Респондент осы үй шаруашылығында тұратын 0-4 жас аралығындағы қандай да бір баланың анасы немесе тәрбиешісі болып табыла ма?</p> <p>☐ Иә ⇒ Осы балаға қатысты БЕС ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР ТУРАЛЫ СҰРАҚНАМАҒА көшіңіз және осы респонденттен сұрақнама алуға кірісіңіз.</p> <p>☐ Жоқ ⇒ Ынтымақтастықта жұмыс істегені үшін алғыс айта отырып, осы респондентпен жүргізілген сұхбатты аяқтаңыз.</p> <p>Осы үй шаруашылығындағы әйелдер мен беске дейінгі балалар критерийлеріне жауап беретін басқалардың қатысуын тексеріңіз.</p>	

СҰХБАТ ЖҮРГІЗУШІНІҢ БАҚЫЛАУЫ

Далалық редактордың бақылауы

Супервайзердің бақылауы

ЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА

ЕРКЕК ТУРАЛЫ АҚПАРАТ		МЕ
<p><i>Бұл сұрақнама 15 жасан 59 жасқа дейінгі аралықтағы Ерлерге арналған жеке сұрақнама үшін таңдап алынған еркектерге толтырылады (қараңыз:Үй шаруашылығының сұрақнамасы, НН20ВС жолы). Осы критерийге сәйкес келетін әрбір еркек үшін жеке сұрақнама толтырылуы тиіс.</i></p>		
МЕ1. Кластер нөмірі:	МЕ2. Үй шаруашылығының нөмірі:	
МЕ3. Еркектің аты: Аты	МЕ4. Еркекке арналған жолдың нөмірі:	
МЕ5. Сұхбат жүргізушінің аты мен нөмірі: Аты	МЕ6. Сұхбат алынған күн / ай / жыл:	

Егер Сіз бұл еркекке осы уақытқа дейін мына сәлемдесуді оқып бермеген болсаңыз, онда оны қайталаңыз:

Егер сәлемдесуді үй шаруашылығы туралы сұрақнаманы толтыру басталған кезде осы еркекке оқып берген болсаңыз, онда мынаны оқып беріңіз:

Біз ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СТАТИСТИКА АГЕНТТІГІ-НЕНБІЗ. Біз отбасының денсаулығына, білім алуға, әйелдер мен балалардың жағдайына арналған жоба бойынша жұмыс істейміз. Менің Сіздермен осы тақырыпта сұхбаттасқым келеді. Сұхбат шамамен 10 минут уақытыңызды алады. Біз алатын ақпараттың барлығы да арамызда құпия қалады, жауаптардың сіздікі екенін жоба қызметкерлерінен басқа ешкім білмейтін болады.

Енді Сіздермен денсаулықтарыңыз және басқа да мәселелер туралы әңгімелесе түскім келді. Сұхбат шамамен 10 минут уақытыңызды алады. Тағы да қайталап айтамын, біз алатын ақпараттың барлығы да арамызда құпия қалады, жауаптардың сіздікі екенін жоба қызметкерлерінен басқа ешкім білмейтін болады.

Бастай беруіме бола ма?

- Иә, келісім алынды** ⇒ МЕ10-ға көшіңіз, уақытты белгілеңіз және сұрақнаманы бастаңыз.
- Жоқ, келісім алынбады** ⇒ МЕ7-ні толтырыңыз. Нәтижені жетекшіңізбен талқылаңыз.

МЕ7. Еркекпен сұхбат жүргізу нәтижесі	<p>Жүргізілді ..... 01</p> <p>Үйінде жоқ ..... 02</p> <p>Бас тартты ..... 03</p> <p>Ішінара жүргізілді..... 04</p> <p>Жауап беретін жағдайда емес ..... 05</p> <p>Басқа (көрсету қажет) ..... 96</p>
МЕ8. Далалық редактор (аты мен нөмірі): Аты	МЕ9. Деректерді енгізетін оператор (аты мен нөмірі): Аты .....

МЕ10. Уақытты жазыңыз.	Сағаты мен минуты..... : ..
------------------------	-----------------------------

ЕРКЕК ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТ
МВ

МВ1. Қай жылы, қай айда тудыңыз?	Туған күні Айы..... __ __ Айын білмейді ..... 98 Жылы ..... __ __ __ __ Жылын білмейді..... 9998	
МВ2. Жасыңыз нешеде? Сұраңыз: Соңғы туған күніңізде қанша жасқа толдыңыз? Егер қарама-қайшылықтар болса, онда МВ1 және/немесе МВ2-ні салыстырыңыз және түзетіңіз	Жасы (толық жасы)..... __ __	
МВ3. Сіз оқу орнына немесе мектепке дейінгі мекемеге бардыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒МВ7
МВ4. Сіз барған оқу орнының ең жоғары деңгейі қайсы?	Мектепке дейінгі..... 0 Бастауыш..... 1 Орта ..... 2 Орта арнаулы..... 3 Жоғары 4	0⇒МВ7
МВ5. Бұл деңгейде Сіздің бітірген ең жоғарғы сыныбыңыз/курсыңыз қандай? Егер 1-сыныпты/курсты бітірмесеңіз, “00”-ді дөңгелектеп қойыңыз.	Сынып/курс..... __ __	
МВ6. МВ4-ті тексеріңіз: ☐ Орта немесе жоғары ⇒ Келесі модульге өтіңіз ☐ Бастауыш ⇒ МВ7-сұрағын жалғастырыңыз		
МВ7. Енді Сіздің мына сөйлемді оқып беруіңізді сұраймын Карточкадағы сөйлемді респондентке көрсетіңіз. Егер респондент тұтас сөйлемді оқи алмаса, былай деп сұраңыз: Сіз маған сөйлемнің бір бөлігін оқып бересіз бе?	Мүлдем оқи алмайды ..... 1 Сөйлемнің тек бір бөлігін ғана оқи алады... ..... 2 Сөйлемді тұтастай оқи алады..... 3 Талап етілетін тілде сөйлемнің болмауы... 4 (тілді көрсетіңіз) Соқыр / мылқау, көзі нашар көреді/тілінің мүкісі бар..... 5	

БАҚ-ТАРҒА ҚОЛЖЕТІМДІЛІК ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ/КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ

ММТ

ММТ1. МВ7- ні тексеріңіз:

- Аталған сұраққа жауабы жоқ** (Респонденттің орта, орта арнаулы немесе жоғары білімі бар) ⇒ ММТ2-ні жалғастырыңыз.
- Оқи алады немесе талап етілген тілде сөйлем жоқ (2, 3 немесе 4-кодтар)** ⇒ ММТ2-ні жалғастырыңыз.
- Мүлдем оқи алмайды немесе соқыр (1 немесе 5-кодтар)** ⇒ ММТ3-ке көшіңіз.

ММТ2. Сіз газет-журналдарды қаншалықты жиі оқып тұрасыз: күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз оқисыз ба немесе мүлдем оқымайсыз ба?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем оқымайды..... 4	
ММТ3. Сіз радионы күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз тыңдайсыз ба немесе мүлдем тыңдамайсыз ба?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем тыңдамайды..... 4	
ММТ4. Сіз теледидарды қаншалықты жиі көресіз: күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз көресіз немесе мүлдем көрмейсіз деп айтуға бола ма?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем көрмейді..... 4	

ММТ5. МВ2-ні тексеріңіз: Респонденттің жасы 15 - 24 жас аралығында ма?

- 15-24 жас аралығы болса** ⇒ ММТ6-сұрағын жалғастырыңыз
- 25-59 жас аралығы болса** ⇒ келесі модульге өтіңіз

ММТ6. Сіз қашан болса да компьютерді пайдаланып көрдіңіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ММТ9
ММТ7. Соңғы 12 айда компьютерді пайдаландыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ ММТ9
ММТ8. Соңғы ай бойында компьютерді қаншалықты жиі пайдаландыңыз: күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз пайдаландыңыз ба немесе мүлдем пайдаланбадыңыз ба?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем пайдаланбады..... 4	
ММТ9. Сіз интернетті пайдаланып көрдіңіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ Келесі модуль
ММТ10. Соңғы 12 айда интернетті пайдаландыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ Келесі модуль
ММТ11. Соңғы ай бойында интернетті қаншалықты жиі пайдаландыңыз: күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз пайдаландыңыз ба немесе мүлдем пайдаланбадыңыз ба?	Күн сайын дерлік..... 1 Аптасына бір рет..... 2 Аптасына бір реттен аз..... 3 Мүлдем пайдаланбайды..... 4	

КОНТРАЦЕПТИВТЕРДІ ПАЙДАЛАНУ

MCP

<p>MCP2. Жүктілікті кейінге қалдыру немесе болдырмау үшін жұптар түрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланады. Әйеліңіздің/серіктесіңіздің жүктілігін кейінге қалдыру немесе болдырмау үшін Сіздер қазір әдіс-тәсілдерді пайдаланасыз ба?</p>	<p>Иә..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>	<p>2⇒ Келесі модуль</p>
<p>MCP3. Әйеліңіздің/серіктесіңіздің жүктілігін кейінге қалдыру немесе болдырмау үшін не істейсіз?</p> <p><i>Көмек бермеңіз.</i> <i>Егер бірнеше әдістер көрсетілген болса, әрқайсысын дөңгелектеп қоршаңыз.</i></p>	<p>Әйелдер стерилизациясы ..... A</p> <p>Еркектер стерилизациясы..... B</p> <p>Жатыр ішіне спираль салу ..... C</p> <p>Инъекциялар ..... D</p> <p>Имплантаттар..... E</p> <p>Таблеткалар ..... F</p> <p>Еркектер презервативтері ..... G</p> <p>Әйелдер презервативтері..... H</p> <p>Диафрагма ..... I</p> <p>Көбік / гельдер ..... J</p> <p>Лактациялық аменорея әдісі (LAM)..... K</p> <p>Жыныстық қатынастан тартыну/Ырғақ..... L</p> <p>Жыныстық қатынасты үзу ..... M</p> <p>Басқа (көрсетіңіз) ..... X</p>	

ОТБАСЫНДАҒЫ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚҚА КӨЗҚАРАС

MDV

<p>MDV1. Кейде күйеуі әйелінің кейбір қылығына ашуланады немесе ыза болады. Сіздің ойыңызша, оның әйеліне мынадай жағдайларда қол жұмсауына немесе оны ұруға құқығы бар ма?:</p> <p>[A] Күйеуіне ештеңе айтпай үйден шығып кетсе</p> <p>[B] Балаларға салғырт қараса</p> <p>[C] Күйеуімен салғыласса</p> <p>[D] Ол күйеуімен жыныстық қатынасқа түсуден бас тартса?</p> <p>[E] Тамақты күйдіріп жіберсе</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>И</th> <th>Ж</th> <th>БМ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Айтпай шығып кетсе .....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Балаларға салғырт қараса.....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Күйеуімен салғыласса .....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Бас тартса .....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Тамақты күйдіріп жіберсе .....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>		И	Ж	БМ	Айтпай шығып кетсе	1	2	8	Балаларға салғырт қараса.....	1	2	8	Күйеуімен салғыласса	1	2	8	Бас тартса	1	2	8	Тамақты күйдіріп жіберсе	1	2	8	
	И	Ж	БМ																							
Айтпай шығып кетсе	1	2	8																							
Балаларға салғырт қараса.....	1	2	8																							
Күйеуімен салғыласса	1	2	8																							
Бас тартса	1	2	8																							
Тамақты күйдіріп жіберсе	1	2	8																							

ОТБАСЫ/ОДАҚ ЖАҒДАЙЫ

MMA

<p>MMA1. Сіз қазір үйленгенсіз бе немесе әйелмен ресми емес некеде тұрып жатырсыз ба?</p>	<p>Иә, қазір үйленген..... 1</p> <p>Иә, бір әйелмен тұрып жатыр..... 2</p> <p>Жоқ..... 3</p>	<p>3⇒MMA5</p>
<p>MMA2. Сіздің әйеліңіз/серіктесіңіз қанша жаста? <i>Сұраңыз:</i> Сіздің әйеліңіз/серіктесіңіз соңғы туған күнінде қанша жасқа толды?</p>	<p>Толық жасы..... __ __</p> <p>Білмейді..... 98</p>	<p>⇒MMA7</p> <p>⇒MMA7</p>
<p>MMA5. Сіз, жалпы, бір кездерде үйлендіңіз бе немесе әйелмен ресми емес некеде тұрдыңыз ба?</p>	<p>Иә, жалпы, бір кездерде үйленген ..... 1</p> <p>Иә, бұрын әйелмен тұрды ..... 2</p> <p>Жоқ..... 3</p>	<p>3⇒Келесі модуль</p>
<p>MMA6. Қазір сіздің отбасы жағдайыңыз қандай: әйеліңіз өлген, ажырасқан адамсыз ба немесе бөлек тұрасыз ба?</p>	<p>Әйелі өлген..... 1</p> <p>Ажырасқан..... 2</p> <p>Бөлек тұрады ..... 3</p>	
<p>MMA7. Сіз бір рет үйленіп, әйелмен ресми емес некеде бір рет болдыңыз ба немесе бірнеше рет пе?</p>	<p>Тек бір рет..... 1</p> <p>Бірнеше рет..... 2</p>	

<p>ММА8. Сіз қай жылы қай айда <u>тұңғыш рет</u> үйленіп немесе әйелмен ресми емес некеде тұра бастадыңыз?</p>	<p>Алғашқы некенің датасы Айы..... __ __ Айын білмейді ..... 98</p> <p>Жылы ..... __ __ __ __</p> <p>Жылын білмейді..... 9998</p>	<p>⇒Келесі модуль</p>
<p>ММА9. Алғашқы әйеліңізбен/серіктесіңізбен тұра бастаған кезде қанша жаста болдыңыз?</p>	<p>Толық жасы..... __ __</p>	

СЕКСУАЛДЫҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ

MSB

MSB1A. MB2-ні тексеріңіз: Респонденттің жасы 15 - 24 жас аралығында ма?

- 15-24 жас аралығы болса** ⇒ MSB1B-сұрағын жалғастырыңыз
- 25-59 жас аралығы болса** ⇒ Келесі модульге өтіңіз

Басқа адамдардың қатысып отырмағанын тексеріңіз. Жалғастырмас бұрын құпиялылықты қамтамасыз етіңіз.

<p>MSB1B. Кейбір өмірлік маңызы бар аспектілерді жақсырақ түсіну үшін менің Сізге сексуалдық белсенділік туралы бірнеше сұрақ қойғым келіп тұр.</p> <p>Сіз берген ақпарат арамызда құпия қалады.</p> <p>Алғаш рет жыныстық қатынасқа түскен кезде неше жаста болдыңыз?</p>	<p>Жыныстық қатынаста болмаған ..... 00</p> <p>Толық жасы..... __ __</p> <p>(Алғашқы) әйелімен/серіктесімен (алғаш) бірге тұра бастаған кезде ..... 95</p>	<p>00⇒Келесі модуль</p>
<p>MSB2. Алғашқы жыныстық қатынас кезінде презервативті пайдаландыңыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді / Есінде жоқ..... 8</p>	
<p>MSB3. Соңғы рет жыныстық қатынасқа қашан түстіңіз?</p> <p><i>Егер соңғы қатынас жасағаныңызға бір немесе бірнеше жыл болса, онда «...жыл бұрын» деп жазыңыз. Егер 12 ай немесе одан көп болса, жауап жылмен жазылуға тиіс.</i></p>	<p>Күн бұрын ..... 1 __ __</p> <p>Апта бұрын ..... 2 __ __</p> <p>Ай бұрын..... 3 __ __</p> <p>Жыл бұрын ..... 4 __ __</p>	<p>4⇒MSB15</p>
<p>MSB4. Соңғы жыныстық қатынас кезінде презервативті пайдаландыңыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p>	
<p>MSB5. Соңғы рет жыныстық қатынасқа түскен адамыңызбен қарым-қатынасыңыз қандай? Жауаптың жыныстық қатынас кезіне қатысты екеніне көз жеткізу үшін сұрақтар қойыңыз.</p> <p><i>Егер «көңілдемсі» болса, сұраңыз: Сіз онымен ресми емес некеде тұрдыңыз ба? Егер «иә» десе, «2» санын дөңгелектеп қоршаңыз. Егер «жоқ» болса, «3» санын дөңгелектеңіз.</i></p>	<p>Әйелі ..... 1</p> <p>Бірге тұратын әйел..... 2</p> <p>Көңілдесі ..... 3</p> <p>Кездейсоқ танысы ..... 4</p> <p>Жезөкше ..... 5</p> <p>Басқа (көрсетіңіз) ..... 6</p>	<p>3⇒MSB7</p> <p>4⇒MSB7</p> <p>5⇒MSB7</p> <p>6⇒MSB7</p>

MSB6. MMA1-ді тексеріңіз:

Қазіргі кезде үйленген немесе әйелмен тұрады (MMA1 = 1 немесе 2) ⇨ MSB8-ге көшіңіз

Үйленбеген/ Некеге тұрмаған (MMA1 = 3) ⇨ MSB7-ні жалғастырыңыз

MSB7. Бұл адам нешеде? <i>Егер жауап «білмеймін» болса, онда былай деп сұраңыз: Оның жасы шамамен нешеде?</i>	Жыныстық серіктесіңіздің жасы ..... __ __ Білмейді 98	
MSB8. Соңғы 12 ай ішінде Сіз басқа адаммен жыныстық қатынасқа түстіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2⇨MSB15
MSB9. Осы басқа адаммен соңғы қатынас кезінде презервативті пайдаландыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	
MSB10. Бұл адаммен қарым-қатынасыңыз қандай болды? <i>Жауаптың жыныстық қатынас кезіне қатысты екеніне көз жеткізу үшін сұрақтар қойыңыз. Егер «көңілдесім» болса, сұраңыз: Сіз онымен ресми емес некеде тұрдыңыз ба? Егер «иә» десе, «2» санын дөңгелектеп қоршаңыз. Егер «жоқ» болса, «3» санын дөңгелектеңіз.</i>	Әйелі ..... 1 Бірге тұратын әйел..... 2 Көңілдесі ..... 3 Кездейсоқ танысы ..... 4 Жезөкше ..... 5 Басқа (көрсетіңіз).....6	3⇨MSB12 4⇨MSB12 5⇨MSB12 6⇨MSB12
MSB11. MMA1 және MMA7-ні тексеріңіз:		
<p>☐ а) Қазіргі кезде үйленген немесе әйелмен ресми емес некеде тұрады (MMA1 = 1 немесе 2)</p> <p style="text-align: center;">және</p> <p>☐ в) Тек бір рет үйленген немесе әйелмен ресми емес некеде бір рет қана тұрған (MMA7 = 1) ⇨ MSB13-ке көшіңіз</p> <p>☐ Өзге ⇨ MSB12-ні жалғастырыңыз</p>		
MSB12. Бұл адам нешеде? <i>Егер жауап «білмеймін» болса, онда былай деп сұраңыз: Оның жасы шамамен нешеде?</i>	Жыныстық серіктесіңіздің жасы ..... __ __ Білмейді 98	
MSB13. Соңғы 12 айда осы екі адамнан өзге басқа адамдармен қатынасқа түстіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2⇨MSB15
MSB14. Тұтастай алғанда, соңғы 12 айда Сіз өр түрлі адамдармен қанша рет қатынасқа түстіңіз?	Серіктестер саны ..... __ __	
MSB15. Тұтастай алғанда, бүкіл өміріңізде өр түрлі адамдармен қанша рет жыныстық қатынасқа түстіңіз? <i>Егер жауап санмен өлшеуге келмейтін болса, онда шамамен айтуын сұраңыз. Егер серіктер саны «95» немесе одан көп болса, онда «95» деп жазыңыз.</i>	Бүкіл өміріңіздегі серіктестер саны... __ __ Білмейді 98	

АИТВ/ЖҚТБ		МНА
МНА1. ҚАЗІР СІЗДЕРМЕН БАСҚА МӘСЕЛЕ ТУРАЛЫ СӨЙЛЕСКІМ КЕЛЕДІ. Сіз ЖҚТБ деп аталатын дерт туралы естіп көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ Келесі модуль
МНА2. Адамдар басқа ешкіммен жыныстық қатынасы жоқ, ЖҚТБ жұқтырмаған бір ғана серіктеспен жыныстық қатынаста болу арқылы ЖҚТБ қоздырғышын жұқтыру қаупін төмендете ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
МНА3. Адамдар дуалау немесе басқа бір жаратылыстан тыс жолдар арқылы ЖҚТБ қоздырғышын жұқтыруы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
МНА4. Адамдар әрбір жыныстық қатынасқа түскен кезде презервативті пайдалану арқылы ЖҚТБ қоздырғышын жұқтыру қаупін төмендете ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
МНА5. Адамдар масаның шаққанынан ЖҚТБ жұқтыруы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
МНА6. ЖҚТБ қоздырғышын жұқтырған адаммен бірге тамақтану арқылы адамдар ЖҚТБ қоздырғышын жұқтыруы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
МНА7. Дені сау болып көрінетін адамның ЖҚТБ қоздырғышын жұқтырған болуы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
МНА8. ЖҚТБ қоздырғышы анадан балаға мына жағдайларда берілуі мүмкін бе?:		
	И Ж Б	
[А] Жүктілік кезінде?	Жүктілік кезінде 1 2 8	
[В] Босану кезінде?	Босану кезінде..... 1 2 8	
[С] Баласын емшек сүтімен қоректендірген кезінде?	Баласын емшек сүтімен қоректендірген кезінде..... 1 2 8	
МНА9. Сіздің ойыңызша, егер мұғалім ЖҚТБ қоздырғышын жұқтырған, бірақ ауру болмаған жағдайда, оның мектепте сабақ беруді жалғастыра беруіне бола ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді / Сенімді емес / Жағдайға байланысты 8	
МНА10. Егер сатушының ЖҚТБ-мен ауыратынын білсеңіз, Сіз бұл адамнан көкөніс сатып алар ма едіңіз?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді / Сенімді емес / Жағдайға байланысты 8	
МНА11. Егер Сіздің отбасыңыздың мүшесі ЖҚТБ қоздырғышын жұқтырған болса, сіз оның құпия болып қалғанын қалар ма едіңіз?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді / Сенімді емес / Жағдайға байланысты 8	
МНА12. Егер Сіздің отбасыңыздың мүшесі ЖҚТБ-мен ауырса, Сіз үй шаруашылығында оны күтімге алар ма едіңіз?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді / Сенімді емес / Жағдайға байланысты 8	
МНА24. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз қашан болса да ЖҚТБ қоздырғышына тестілеуден өтіп, тексеріліп көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2	2⇒МНА27
МНА25. Сіз соңғы рет тестілеуден қашан өттіңіз?	12 айға толмайтын уақытта..... 1 12-23 ай бұрын ..... 2 2 және одан көп жылдан бері..... 3	

МНА26. Мен нәтижесін білгім келмейді, бірақ Сіз тестілеу нәтижесін алдыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді..... 8	1⇒ Келесі модуль 2⇒ Келесі модуль 8⇒ Келесі модуль
МНА27. Сіз ЖҚТБ қоздырғышына тексерілу үшін адамдардың қаралатын жерін білесіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	

СҮНДЕТТЕУ		ММС
ММС1. Кейбір еркектер сундеттеледі, ол - еркектің жыныс мүшесінің терісінің шетін толық алып тастау деген сөз. Сіз сундеттелгенсіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒ Келесі модуль
ММС2. Сізді сундетке отырғызған кезде неше жаста болдыңыз?	Толық жасы..... __ __ Білмейді..... 98	
ММС3. Сізді сундетке кім отырғызды?	Медицина қызметкері/ Кәсіби маман..... 1 Дәстүрлі тәжірибелі адам/ молда /отбасы / досым..... 2 Басқа (көрсетіңіз)..... 6 Білмейді..... 8	
ММС4. Сундетке отырғызу қай жерде өтті?	Медициналық мекемеде..... 1 Медицина қызметкерінің үйінде..... 2 Үйде..... 3 Арнайы салт-жоралғы орнында..... 4 Басқа үйде/орында (көрсетіңіз)..... 6 Білмеймін..... 8	

ТЕМЕКІ МЕН ІШІМДІКТІ ПАЙДАЛАНУ		МТА
МТА1. Қашан болса да бір кездері, бір –екі рет сорған болсаңыз да, темекі тартып көрдіңіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒МТА6
МТА2. Тұтас бір темекіні тартқан кезіңізде Сіз неше жаста болдыңыз?	Тұтас темекіні ешқашан тартпаған ..... 00 Жасы..... __ __	00⇒МТА6
МТА3. Қазір темекі тартасыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒МТА6
МТА4. Соңғы 24 сағат ішінде қанша темекі тарттыңыз?	Темекі саны.....	
МТА5. Өткен ай бойында Сіз қанша темекі тарттыңыз? <i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз.</i> <i>Егер 10 күн, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз.</i> <i>Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i>	Күн саны..... 0 __ 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз..... 10 Күн сайын / Күн сайын дерлік..... 30	
МТА6. Сіз қай уақытта болса да басқа шегетін темекі өнімдерін, мәселен, сигарлар, кальян, сигарелла немесе түтікпен тарту түрлерін байқап көрдіңіз бе?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒МТА10
МТА7. Өткен ай бойында осы темекі бұйымдарын тарттыңыз ба?	Иә..... 1 Жоқ..... 2	2⇒МТА10

<p>MTA8. Өткен ай бойында Сіз қандай темекі өнімін тарттыңыз?</p> <p><i>Аталғандардың барлығын дәңгелектеп көрсетіңіз.</i></p>	<p>Сигарлар..... A Кальян..... B Сигареллалар..... C Түтік..... D Басқа (көрсетіңіз) _____ X</p>	
<p>MTA9. Өткен ай бойында Сіз осы темекі бұйымдарын қанша күн тарттыңыз?</p> <p><i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз.</i> <i>Егер 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз.</i> <i>Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i></p>	<p>Күн саны ..... 0 ____</p> <p>10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз ..... 10</p> <p>Күн сайын / Күн сайын дерлік..... 30</p>	
<p>MTA10. Сіз шайнайтын темекі, иіскейтін темекі немесе насыбай секілді темекі өнімдерінің басқа түрлерін тартып көрдіңіз бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	2⇒MTA14
<p>MTA11. Өткен ай бойында Сіз түтін шығармай тартылатын темекі бұйымдарын тарттыңыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	2⇒MTA14
<p>MTA12. Сіз өткен ай бойында түтін шығармай тартылатын темекі өнімдерінің қай түрін тарттыңыз?</p> <p><i>Аталғандардың барлығын дәңгелектеп көрсетіңіз.</i></p>	<p>Шайнайтын темекі..... A Иіскейтін темекі..... B Насыбай..... C Басқа (көрсетіңіз) _____ X</p>	
<p>MTA13. Өткен ай бойында Сіз түтін шығармай тартылатын темекі бұйымдарын қанша күн тарттыңыз?</p> <p><i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз.</i> <i>Егер 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз.</i> <i>Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i></p>	<p>Күн саны ..... 0 ____</p> <p>10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз ..... 10</p> <p>Күн сайын / Күн сайын дерлік..... 30</p>	
<p>MTA14. Енді ішімдікті пайдалану туралы бірнеше сұрақ қойғым келеді. Сіз ішімдік ішіп көрдіңіз бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	2⇒Келесі модуль
<p>MTA15. Біз бір рет ішімдік ішу порциясы дегеніміз бір банки немесе бір бөтелке сыра, бір бокал шарап, бір рөмке коньяк немесе ром ішу деп санаймыз. Алғаш рет ішімдіктің дәмін татқанда, бір-екі рет жұтқан болсаңыз да, қанша жаста едіңіз?</p>	<p>Ешқашан ішімдік ішпеген ..... 00 Жасы..... ____</p>	00⇒Келесі модуль
<p>MTA16. Өткен ай бойында Сіз бір рет болса да, қанша күн ішімдік іштіңіз?</p> <p><i>Егер 10 күннен аз болса, күн санын жазыңыз.</i> <i>Егер 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз болса, «10»-ды қоршаңыз.</i> <i>Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i></p>	<p>Өткен айда мүлдем ішпеген..... 00 Күн саны ..... 0 ____ 10 күн және одан көп, бірақ бір айдан аз ..... 10 Күн сайын / Күн сайын дерлік..... 30</p>	00⇒Келесі модуль
<p>MTA17. Өткен айда ішімдік пайдаланған кезіңізде Сіз өдетте неше рет іштіңіз?</p>	<p>Саны .....</p>	
<p>ME11. Уақытты жазыңыз.</p>	<p>Сағаты мен минуты..... __ : __</p>	
<p>Бірлесіп жұмыс істегеніне алғысыңызды білдіре отырып, респондентпен сұхбатыңызды аяқтаңыз.</p>		

Сұхбат жүргізушінің ескертпелері

Далалық редактордың ескертпелері

Супервайзердің ескертпелері

БЕС ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР ТУРАЛЫ СҰРАҚНАМА

БЕС ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ		UF
<p><i>Бұл сұрақнамаға өздерімен бірге тұратын бес жасқа дейінгі балаларға күтім жасайтын (қараңыз:Үй шаруашылығы тізімдемесі, HL6-бағаны) ана немесе тәрбиеші болып табылатын (қараңыз:Үй шаруашылығы тізімдемесі, HL9-бағаны) барлық әйелдер жауап береді. Тексеру критерийлеріне сәйкес келетін ӘРБІР БАЛА үшін жеке сұрақнама толтырылады.</i></p>		
UF1. Кластер нөмірі:	_____	UF2. Үй шаруашылығының нөмірі: _____
UF3. Баланың аты:	_____	UF4. Балаға арналған жолдың нөмірі: _____
Аты	_____	_____
UF5. Анасының/тәрбиешісінің аты:	_____	UF6. Анасына/тәрбиешіге арналған жолдың нөмірі: _____
Аты	_____	_____
UF7. Сұхбат жүргізушінің аты мен нөмірі:	_____	UF8. Сұхбат алынған күн / ай / жыл: _____ / _____ / _____
Аты	_____	_____
<p><i>Егер Сіз респондентке осы уақытқа дейін мына сәлемдесуді оқып бермеген болсаңыз, онда оны қайталаңыз:</i></p> <p>Біз ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СТАТИСТИКА АГЕНТТІГІНЕНБІЗ. Біз отбасы денсаулығына, әйелдер мен балалардың жағдайына және білім алуға арналған жоба бойынша жұмыс істейміз. Менің Сіздермен осы тақырыпта сұхбаттасқым келеді. Сұхбат шамамен 15 минут уақытыңызды алады. Біз алатын ақпараттың барлығы арамызда құпия қалады, жауаптардың сіздікі екенін жоба қызметкерлерінен басқа ешкім білмейтін болады.</p>	<p><i>Егер сәлемдесуді үй шаруашылығы туралы сұрақнама толтыруды бастаған кезде осы респондентке оқып берген болсаңыз, онда мынаны оқып беріңіз:</i></p> <p>Енді Сіздермен денсаулықтарыңыз (UF3-ден алған баланың аты _____) және басқа да мәселелер туралы әңгімелесе түскім келді. Сұхбат шамамен 15 минут уақытыңызды алады. Тағы да қайталап айтамын, біз алатын ақпараттың барлығы арамызда құпия қалады, жауаптардың сіздікі екенін жоба қызметкерлерінен басқа ешкім білмейтін болады.</p>	
<p>БАСТАЙ БЕРУІМЕ БОЛА МА?</p> <p>☐ Иә, келісім алынды ⇒ UF12-ге көшіңіз, уақытты белгілеңіз және сұрақнаманы бастаңыз.</p> <p>☐ Жоқ, келісім алынбады ⇒ UF9-ды толтырыңыз. Нәтижені жетекшіңізбен талқылаңыз.</p>		
UF9. 5 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР ТУРАЛЫ СҰХБАТТЫҢ НӘТИЖЕСІ	<p>Жүргізілді..... 01</p> <p>Үйінде жоқ..... 02</p> <p>Бас тартты..... 03</p> <p>Ішінара жүргізілді..... 04</p> <p>Жауап беретін жағдайда емес..... 05</p> <p>Басқа (көрсету қажет) _____ 96</p>	
<p>Кодтар аналарға/тәрбиешілерге қатысты</p>		
UF10. Далалық редактор (аты мен нөмірі):	_____	UF11. Деректерді енгізген оператор (аты мен нөмірі): Аты _____
Аты _____	_____	_____
UF12. Уақытты жазыңыз.	Сағаты мен минуты..... : _____	

ЖАСЫ		AG
<p>AG1. ҚАЗІР МЕН СІЗГЕ (<i>аты</i>) ДЕНСАУЛЫҒЫ ТУРАЛЫ БІРНЕШЕ СҰРАҚ ҚОЙҒЫМ КЕЛЕДІ. Ол (<i>аты</i>) қай жылы, қай айда туды? Сұраңыз: Оның (<i>аты</i>) туған күні қашан? Егер анасы/тәрбиешісі туған датасын нақты білсе, күнін де жазыңыз; өзге жағдайларда, күні деп жазылған жолдағы 98 санын дөңгелектеп, қоршап қойыңыз. Айы мен жылы міндетті түрде жазылуы тиіс.</p>	<p><u>Туған күні</u> Күні ..... __ __ Күнін білмейді..... 98 Айы..... __ __ Жылы ..... __ __ __ __</p>	
<p>AG2. Оның (<i>аты</i>) жасы нешеде? Сұраңыз: Ол (<i>аты</i>) соңғы туған күнінде нешеге толды? Толық жасын жазыңыз. Егер бір жасқа толмаған болса, «0» деп жазыңыз. Егер қарама-қайшылықтар болса, онда AG1 және/немесе AG2-ні салыстырыңыз және түзетіңіз</p>	<p>Жасы (толық жасы)..... __</p>	

ТУҒАНДЫҒЫН ТІРКЕУГЕ АЛУ		BR
<p>BR1. Оның (<i>аты</i>) туу туралы куәлігі (<i>аты</i>) бар ма? Егер болса, менің көруіме бола ма?- деп сұраңыз.</p>	<p>Иә, куәлігін көрсетті ..... 1 Иә, куәлікті көрсетпеді ..... 2 Жоқ..... 3 Білмейді ..... 8</p>	<p>1⇒ Келесі модуль 2⇒ Келесі модуль</p>
<p>BR2. Оның (<i>аты</i>) туылуы ресми органдарда тіркеуге алынды ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді ..... 8</p>	<p>1⇒ Келесі модуль</p>
<p>BR3. Балаңызды қалай тіркеуге алу керектігін білесіз бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ..... 2</p>	

БАЛАНЫ СӘБИ КЕЗІНЕН ДАМУ		ЕС
<p>ЕС1. Сізде оған (<i>аты</i>) арналған қанша балалар кітапшалары немесе суретті кітапшалар бар?</p>	<p>Бірде-бір кітапшасы жоқ ..... 00 Балаларға арналған кітаптар саны .... 0 __ Он және одан көп ..... 10</p>	
<p>ЕС2. Мені оның (<i>аты</i>) үйде болған кезде немен ойнайтыны қызықтырады. Ол мыналармен ойнай ма? [A] қолдан жасалған ойыншықтар (мысалы: үйде жасалған құыршақтар, машиналар немесе басқа ойыншықтар) [B] дүкеннен сатып алынған немесе фабрикада жасалған ойыншықтар [C] үйде пайдаланатын тұрмыстық заттар (мысалы, табақтар мен кәстрөлдер) немесе көшеден тауып алған ойыншықтар (таяқтар, тастар, ұлутастар немесе жапырақтар) Егер респондент жоғарыда аталған сұрақтарға «ИӘ» деп жауап берсе, оның жауабын нақтылау мақсатында немен ойнайтынын білу үшін сұрауды жалғастыра беріңіз.</p>	<p>И Ж БМ</p> <p>Қолдан жасалған ойыншықтар .. 1 2 8</p> <p>Дүкеннен алынған ойыншықтар 1 2 8</p> <p>Үйде пайдаланатын тұрмыстық заттар немесе көшеден тауып алған ойыншықтар ..... 1 2 8</p>	

<p>ЕС3. КЕЙДЕ БАЛАНЫ БАҒЫП-КҮТЕТІН ЕРЕСЕКТЕР ҚАЖЕТТІ НӨРСЕЛЕРДІ САТЫП АЛУ, КІР ЖУУ ҮШІН НЕМЕСЕ БАСҚА СЕБЕПТЕРГЕ БАЙЛАНЫСТЫ ЖАС БАЛАЛАРДЫ ҮЙДЕ ҚАЛДЫРУҒА МӘЖБҮР БОЛАДЫ. ӨТКЕН АПТАДА БАЛА (<i>аты</i>): [A] БІР САҒАТТАН АСА УАҚЫТ ЖАЛҒЫЗ ҚАЛДЫ? [B] 10 ЖАСҚА ТОЛМАҒАН БАЛАНЫҢ ҚАРАУЫНДА БІР САҒАТТАН АСА УАҚЫТҚА ҚАЛДЫ <i>Егер «жоқ» болса, «0»-ді жазыңыз. Егер «білмеймін» болса, «8»-ді жазыңыз.</i></p>	<p>Бір сағаттан аса уақытқа қалған күндер саны ..... __</p> <p>Басқа 10 жасқа толмаған баламен бір сағаттан аса уақытқа қалған күндер саны ..... __</p>																																				
<p>ЕС4. AG2-ні тексеріңіз: Баланың жасы</p> <p>☐ <i>Егер бала 3 немесе 4 жаста болса</i> ⇒ ЕС5-ті жалғастырыңыз</p> <p>☐ <i>Егер бала 0, 1 немесе 2 жаста болса, онда</i> ⇒ Келесі модульге көшіңіз</p>																																					
<p>ЕС5. (<i>Аты</i>) қандай да бір ұйымдастырылған сабақтарға немесе сәби кезінен дамытуға арналған бағдарламаларға, мәселен, балабақшалар мен жергілікті бала тәрбиесі орталықтары/мини орталықтарын қоса алғанда, жеке немесе мемлекеттік мекемелерге бара ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>БМ ..... 8</p>	<p>2⇒ЕС7</p> <p>8⇒ЕС7</p>																																			
<p>ЕС6. Соңғы жеті күнде ол (<i>аты</i>) мұндай сабақтың нешеуіне барды?</p>	<p>Сағат саны..... __ __</p>																																				
<p>ЕС7. Соңғы 3 күнде Сіз немесе үй шаруашылығының 15-тен жоғары жастағы белгілі бір мүшесі баламен (<i>аты</i>) келесілермен айналысты ма? <i>Егер айналысса, сұраңыз:</i> Онымен (<i>аты</i>) кім айналысты? <i>Барлық сәйкес келетін сұрақтарды қоршаңыз.</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Шешесі</th> <th>Әкесі</th> <th>Басқа</th> <th>Ешкім</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[A] Онымен (<i>аты</i>) бірге кітап оқыды ма немесе суретті кітапшаларды қарады ма?</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>[B] Оған (<i>аты</i>) ертегілер айтып берді ме?</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>[C] Оған (<i>аты</i>) бесік жырын қоса алғанда өн айтып берді ме немесе онымен бірге өн айтты ма?</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>[D] Оны (<i>аты</i>) үйден, ауладан немесе участкеден тыс жерлерге қыдыруға алып барды ма?</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>[E] Онымен (<i>аты</i>) ойнады ма?</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>[F] Ол (<i>аты</i>) үшін немесе онымен бірге заттарды атап, санап немесе суретін салды ма?</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> </tbody> </table>		Шешесі	Әкесі	Басқа	Ешкім	[A] Онымен (<i>аты</i>) бірге кітап оқыды ма немесе суретті кітапшаларды қарады ма?	A	B	X	Y	[B] Оған (<i>аты</i>) ертегілер айтып берді ме?	A	B	X	Y	[C] Оған (<i>аты</i>) бесік жырын қоса алғанда өн айтып берді ме немесе онымен бірге өн айтты ма?	A	B	X	Y	[D] Оны (<i>аты</i>) үйден, ауладан немесе участкеден тыс жерлерге қыдыруға алып барды ма?	A	B	X	Y	[E] Онымен (<i>аты</i>) ойнады ма?	A	B	X	Y	[F] Ол (<i>аты</i>) үшін немесе онымен бірге заттарды атап, санап немесе суретін салды ма?	A	B	X	Y	
	Шешесі	Әкесі	Басқа	Ешкім																																	
[A] Онымен (<i>аты</i>) бірге кітап оқыды ма немесе суретті кітапшаларды қарады ма?	A	B	X	Y																																	
[B] Оған (<i>аты</i>) ертегілер айтып берді ме?	A	B	X	Y																																	
[C] Оған (<i>аты</i>) бесік жырын қоса алғанда өн айтып берді ме немесе онымен бірге өн айтты ма?	A	B	X	Y																																	
[D] Оны (<i>аты</i>) үйден, ауладан немесе участкеден тыс жерлерге қыдыруға алып барды ма?	A	B	X	Y																																	
[E] Онымен (<i>аты</i>) ойнады ма?	A	B	X	Y																																	
[F] Ол (<i>аты</i>) үшін немесе онымен бірге заттарды атап, санап немесе суретін салды ма?	A	B	X	Y																																	
<p>[A] Онымен (<i>аты</i>) бірге кітап оқыды ма немесе суретті кітапшаларды қарады ма?</p> <p>[B] Оған (<i>аты</i>) ертегілер айтып берді ме?</p> <p>[C] Оған (<i>аты</i>) бесік жырын қоса алғанда өн айтып берді ме немесе онымен бірге өн айтты ма?</p> <p>[D] Оны (<i>аты</i>) үйден, ауладан немесе участкеден тыс жерлерге қыдыруға алып барды ма?</p> <p>[E] Онымен (<i>аты</i>) ойнады ма?</p> <p>[F] Ол (<i>аты</i>) үшін немесе онымен бірге заттарды атап, санап немесе суретін салды ма?</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Шешесі</th> <th>Әкесі</th> <th>Басқа</th> <th>Ешкім</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Кітапты оқыды/қарастырды</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>Ертегі айтты</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>Өн айтты</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>Қыдыруға алып шықты</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>Онымен ойнады</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>Заттарды атады /санады/ сурет салды</td> <td>A</td> <td>B</td> <td>X</td> <td>Y</td> </tr> </tbody> </table>		Шешесі	Әкесі	Басқа	Ешкім	Кітапты оқыды/қарастырды	A	B	X	Y	Ертегі айтты	A	B	X	Y	Өн айтты	A	B	X	Y	Қыдыруға алып шықты	A	B	X	Y	Онымен ойнады	A	B	X	Y	Заттарды атады /санады/ сурет салды	A	B	X	Y	
	Шешесі	Әкесі	Басқа	Ешкім																																	
Кітапты оқыды/қарастырды	A	B	X	Y																																	
Ертегі айтты	A	B	X	Y																																	
Өн айтты	A	B	X	Y																																	
Қыдыруға алып шықты	A	B	X	Y																																	
Онымен ойнады	A	B	X	Y																																	
Заттарды атады /санады/ сурет салды	A	B	X	Y																																	
<p>ЕС8. Балаңыздың денсаулығы мен дамуы туралы Сізге бірнеше сұрақ қойғым келеді. Балалардың барлығы бірдей және тең қарқынмен дамымайды. Мысалы, кейбіреулері өзгелерінен ертерек жүріп кетеді. Бұл сұрақтар балаңыздың дамуының кейбір қырларына қатысты. Ол (<i>аты</i>) өліппенің ең болмаса он әрпін тани немесе атай ала ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді ..... 8</p>																																				

ЕС9. Ол (<i>аты</i>) ең болмағанда қарапайым белгілі төрт сөзді оқи ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС10. Ол (<i>аты</i>) 1-ден 10-ға дейінгі барлық сандардың атын біле ме немесе тани ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС11. Ол (<i>аты</i>) екі саусағымен ұсақ заттарды, мысалы, жерден таяқшаны немесе тастарды ала ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС12. Ол (<i>аты</i>) ойнау үшін кейде өзін соншалықты ауру сезіне ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС13. Ол (<i>аты</i>) қандай нәрсені болса да дұрыс істеу керектігі жөніндегі қарапайым нұсқауларды сақтай ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС14. Оған (<i>аты</i>) бірдеңе істеу туралы тапсырма берген кезде ол (<i>аты</i>) оны өз бетімен істей ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС15. Басқа балалармен (<i>аты</i>) тіл табыса ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС16. Ол (<i>аты</i>) басқа балаларды немесе ересектерді тырнап, тістеп немесе ұра ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
ЕС17. Ол (<i>аты</i>) қандай нәрсеге болса да қызығушылығын тез жоғалтып ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	

ЕМШЕК СҮТІМЕН ҚОРЕКТЕНДІРУ		BF
BF1. Оны (<i>аты</i>) қашан болса да емшек сүтімен қоректендірдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	2⇒BF3 8⇒BF3
BF2. Ол күні бүгінге дейін емшек еме ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
BF3. Менің кеше күні бойы немесе түнімен оған (<i>аты</i>) берілген сұйықтық туралы сұрағым келеді. Мені оның (<i>аты</i>) сұйықтықты басқа тамақпен бірге ішкені де қызықтырады. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен <u>жай суды</u> ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	
BF4. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен балаларға арналған құнарлы қоспаны ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	2⇒BF6 8⇒BF6
BF5. Ол (<i>аты</i>) балаларға арналған құнарлы қоспаны қанша рет ішті?	Саны ..... — —	
BF6. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен сүт, атап айтқанда, консервіленген (қоюлатылған), құрғақ араластырылған (ұнтақталған) немесе малдың жаңа сауылған сүтін ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді 8	2⇒BF8 8⇒BF8
BF7. Ол (<i>аты</i>) сүт, атап айтқанда, консервіленген (қоюлатылған), құрғақ араластырылған (ұнтақталған) немесе малдың жаңа сауылған сүтін қанша рет ішті?	Саны ..... — —	

BF8. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен шырын немесе шырын сусынын ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
BF9. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен сорпа ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
BF10. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен витаминді немесе минералды қоспалар немесе қандай да бір дәрі-дәрмек ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
BF11. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен АРЕ (ауыз қуысы арқылы қабылдайтын регидратациялық ерітінді) ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
BF12. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен қандай да бір сұйықтық ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
BF13. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен йогурт, айран және басқа да қышқыл сүт өнімдерін ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	2⇒BF15 8⇒BF15
BF14. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен қанша рет йогурт, айран және басқа да қышқыл сүт өнімдерін ішті ?	Саны ..... __ __	
BF15. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен сұйық ботқа жеді ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	
BF16. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен қатты немесе жартылай сұйық (жұмсақ, езілген, үккіштен өткізілген) тағам жеді ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	2⇒BF18 8⇒BF18
BF17. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен қатты немесе жартылай сұйық (жұмсақ, езілген, үккіштен өткізілген) тағамды қанша рет жеді	Саны ..... __ __	
BF18. Ол (<i>аты</i>) кеше күні бойы немесе түнімен емізгісі бар бөтелкеден бірдеңе ішті ме?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	

НАУҚАС БАЛАНЫҢ КҮТІМІ		СА
CA1. Соңғы екі апта ішінде ол (<i>аты</i>) диареямен ауырды ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді 8	2⇒CA7 8⇒CA7
CA2. Мен (<i>аты</i>) диарея кезінде қанша сұйықтық (ана сүтін қосқанда) берілгенін білгім келеді. Оған (<i>аты</i>) диарея кезінде ішуге сұйықтықты әдеттегіден аз, немесе шамамен әдеттегідей, болмаса, әдеттегіден көп бердіңіз бе? <i>Егер «аз» болса, сұраңыз:</i> Оған әдеттегіден <u>өлдеқайда аз</u> бердіңіз бе немесе <u>шамалы аз</u> бердіңіз бе?	Өлдеқайда аз ..... 1 Шамалы аз ..... 2 Шамамен сондай ..... 3 Көп ..... 4 Ішуге ештеңе бермеген ..... 5 Білмейді 8	
CA3. Оған (<i>аты</i>) диарея кезінде жеуге тамақты әдеттегіден аз, немесе шамамен әдеттегідей, әдеттегіден көп бердіңіз бе, болмаса мүлде тамақ бермедіңіз бе? <i>Егер «аз» болса, сұраңыз:</i> Оған әдеттегіден <u>өлдеқайда аз</u> бердіңіз бе немесе <u>шамалы аз</u> бердіңіз бе?	Өлдеқайда аз ..... 1 Шамалы аз ..... 2 Шамамен сондай ..... 3 Көп ..... 4 Емізуді тоқтатқан ..... 5 Мүлдем тамақ бермеген ..... 6 Білмейді 8	

<p>CA4. ДИАРЕЯ КЕЗІНДЕ ОҒАН (<i>аты</i>) МЫНАЛАРДЫҢ ІШІНЕН БІРЕУІН БЕРДІҢІЗ БЕ? Әр тармағын дауыстап оқыңыз және жауабын келесі тармаққа көшпес бұрын жазып алыңыз. [A] Арнайы ПАКЕТТЕГІ АУЫЗ АРҚЫЛЫ ҚАБЫЛДАЙТЫН РЕГИДРАЦИЯЛЫҚ ТҰЗ (АРТ) ПА? ТАҒЫ НЕ БЕРДІҢІЗ? [B] ДИАРЕЯНЫ ЕМДЕУГЕ АРНАЛҒАН ФАБРИКАЛЫҚ ПАКЕТТЕГІ АРЕ МЕ (РЕГИДРОН)? [C] ҮЙДЕ ДАЙЫНДАЛҒАН СУЛЫ-ТҰЗДЫ ЕРІТІНДІ МЕ?</p>	<p style="text-align: right;">И Ж БМ</p> <p>АРЕ пакетіндегі сұйықтық 1 2 8</p> <p>Регидрон 1 2 8</p> <p>Үйде дайындалатын сулы-тұзды ерітінді 1 2 8</p>	
<p>CA5. ДИАРЕЯНЫ ЕМДЕУ ҮШІН БҰЛАРДАН БАСҚА ДА БІРДЕҢЕЛЕР БЕРІЛДІ МЕ?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді ..... 8</p>	<p>2⇒CA7</p> <p>8⇒CA7</p>
<p>CA6. ДИАРЕЯНЫ ЕМДЕУ ҮШІН ТАҒЫ НЕ БЕРІЛДІ?</p> <p><i>Сұраңыз:</i></p> <p>Тағы да не берілді?</p> <p><i>Жүргізілген барлық емді жазыңыз. Барлық аталған дәрілік препараттардың сатуғағы атауын жазыңыз</i></p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">(Атауы)</p>	<p><u>Дәрі-дәрмектер немесе сироп</u></p> <p>Антибиотик.....A</p> <p>Антимотилик (перистальтиканы баяулататын дәрі).....B</p> <p>Мырыш.....C</p> <p>Басқа (антибиотик емес, антимотилик емес, мырыш та емес)..G</p> <p>Белгісіз дәрілер немесе сироп.....H</p> <p>Инъекциялар</p> <p>Антибиотик.....L</p> <p>Антибиотик емес.....M</p> <p>Белгісіз инъекциялар.....N</p> <p>Венаға салатын.....O</p> <p>Үйде жасалған / өсімдік текті дәрілер...Q</p> <p>Басқа (<i>көрсетіңіз</i>).....X</p>	
<p>CA7. Соңғы екі апта ішінде ол (<i>аты</i>) қандай да бір жөтел типі ауырды ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2⇒CA14</p> <p>8⇒CA14</p>
<p>CA8. Жөтеліп ауырған кезде оның (<i>аты</i>) тынысы жиілеп, екі иінінен дем алды ма әлде қиналып тыныс алды ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2⇒CA14</p> <p>8⇒CA14</p>
<p>CA9. Тынысының жиілеуі немесе қиналып тыныс алуы кеудесіндегі ауруға байланысты болды ма әлде мұрнының бітеліп қалуымен байланысты болды ма?</p>	<p>Кеудесі ауырды ..... 1</p> <p>Мұрны бітелді..... 2</p> <p>Екі себеп те бар ..... 3</p> <p>Басқа (<i>көрсетіңіз</i>)..... 6</p> <p>Білмейді ..... 8</p>	<p>2⇒CA14</p> <p>6⇒CA14</p>
<p>CA10. Бұл ауруды емдеу үшін немесе кеңес алу үшін бір жерге бардыңыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2⇒CA12</p> <p>8⇒CA12</p>

<p>CA11. КЕҢЕС АЛУ НЕМЕСЕ ЕМДЕЛУ ҮШІН ҚАЙДА БАРДЫҢЫЗ?</p> <p><i>Сұраңыз:</i> Тағы қайда бардыңыз?</p> <p><i>Аталған қызмет көрсетушілердің барлығын дөңгелектеп қоршап қойыңыз, бірақ жетекші сұрақтар бермеңіз. Емдеу көзінің әрбір түрін нақты анықтау үшін сұрақтар қойыңыз.</i></p> <p><i>Егер мемлекеттік немесе жеке секторға тиістілігін анықтау мүмкін болмаса, онда мекеменің атауын жазыңыз.</i></p> <p>_____</p> <p>(Мекеменің атауы)</p>	<p><u>Мемлекеттік сектор</u></p> <p>Мемлекеттік аурухана.....A Мемлекеттік сауықтыру орталығы.....B Мем.медициналық пункт/АДА/ФАП...C Ауылдық мед. Қызметкер.....D Жылжымалы клиника.....E Басқа мем. медмекеме (көрсетіңіз) _____ H</p> <p><u>Жеке медициналық сектор</u></p> <p>Жеке аурухана/клиника.....I Жеке дәрігер.....J Жеке дәріхана.....K Жылжымалы клиника.....L Басқа жеке медмекеме (көрсетіңіз) _____ O</p> <p><u>Өзге көздер</u></p> <p>Туысқан /дос.....P Дүкен.....Q Жергілікті балгер/емші.....R Басқа (көрсетіңіз) _____ X</p>	
<p>CA12. Осы ауруды емдеу үшін (аты) қандай да бір дәрі-дәрмек бердіңіз бе?</p>	<p>Иә..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді..... 8</p>	<p>2⇒CA14 8⇒CA14</p>
<p>CA13. Оған (аты) қандай дәрі бердіңіз?</p> <p><i>Сұраңыз:</i> Тағы қандай дәрі бердіңіз? Балаға берілген барлық дәрілерді дөңгелектеп қоршаңыз. Барлық аталған дәрілердің сатудағы атауын жазыңыз.</p> <p>_____</p> <p>(Дәрілердің атауы)</p>	<p><u>Антибиотик</u></p> <p>Дәрі-дәрмектер / Сироп.....A Инъекциялар.....B Парацетамол/Панадол/Ацетаминофен.P Аспирин.....Q Ибупрофен.....R Басқа (көрсетіңіз) _____ X Білмейді.....Z</p>	
<p>CA14. AG2-ні тексеріңіз: Бала3-ке толмаған ба?</p> <p>☐ Иә ⇒ CA15-ті жалғастырыңыз.</p> <p>☐ Жоқ ⇒ Келесі модульге көшіңіз</p>		
<p>CA15. Ол (аты) соңғы рет үлкен дөретке барған кезде, үлкен дөретін қайда жібердіңіз?</p>	<p>Бала дөретхананы пайдаланды ..... 01 Лақтырып тасталды / дөретханаға шайылды немесе қазылған шұңқырға тасталды..... 02 Лақтырып тасталды / орға тасталды. 03 Қоқырсыққа тасталды/(қатты қалдық) 04 Көмілді ..... 05 Ашық күйінде қалдырылды ..... 06 Басқа (көрсетіңіз)..... 96 Білмейді ..... 98</p>	
<p>ИММУНДАУ IM</p>		
<p><i>Егер иммундау картасы (егу паспорты) қолда бар болса, IM3-ке картада белгіленген барлық иммундау түрлерінің датасын көшіріп жазыңыз. IM6-IM16-дағы сұрақтар картада белгіленбеген вакцинацияларды тіркеуге арналған.</i></p> <p>IM6-IM16 сұрақтары тек иммундау картасы болмаған жағдайда қойылады.</p>		
<p>IM1. Сізде оның (аты) вакцинациялары белгіленген картасы бар ма? (Егер болса) Менің көруіме бола ма?</p>	<p>Иә, карта көрсетілді ..... 1 Иә, карта көрсетілмеді..... 2 Жоқ, картасы жоқ ..... 3</p>	<p>1⇒IM3 2⇒IM6</p>
<p>IM2. Сізде қашан болса да оның (аты) вакцинация туралы картасы болды ма?</p>	<p>Иә..... 1 Жоқ..... 2</p>	<p>1⇒IM6 2⇒IM6</p>

IM3. (a) Картадан барлық вакцинациялар датасын көшіріп жазыңыз. (b) Егер вакцинация жасалып, бірақ күні картада белгіленбеген болса, «Күні» бағанына «44» деп жазыңыз.		Иммундау датасы						
		Күні	Айы					
БЦЖ	БЦЖ							
Туған кездегі ОПВ (2008 ж. дейін)	ОПВ0							
ОПВ 1	ОПВ1							
ОПВ 2	ОПВ2							
ОПВ 3								
ОПВ 4 (2008 ж. дейін)	ОПВ3							
АҚДС1	АҚДС1							
АҚДС2	АҚДС2							
АҚДС3	АҚДС3							
АҚДС4 (құрамында антигеомофильді В типтес инфекция бар) (2008 ж. кейін)								
Туған кездегі В гепатиті (2008 ж. дейін)	Геп0							
В1 гепатиті	Геп1							
В2 гепатиті	Геп2							
В3 гепатиті	Геп3							
Қызылша (немесе MMR) (2005 ж. дейін)	Қызылша							
Қызылша, паротит, қызамық (КПК) (2005 жылдан)								
IM4. IM3-ті тексеріңіз. Барлық вакцинациялар (БЦЖ-дан қызылшаға дейін) белгіленген бе? ☐ Иә ⇨ UF13-ке көшіңіз ☐ Жоқ ⇨ IM5-ті жалғастырыңыз								
IM5. Осы картада белгіленгенге қосымша, (аты) өзге екпелер, атап айтқанда иммундау науқаны немесе ұлттық иммундау күндері, қандай да бір екпе алды ма? Егер респондент жоғарыда көрсетілген кестедегі екпелерді атаса ғана «Иә» деп жазыңыз.	Иә ..... 1 (Барлық вакцинациялар бойынша сұрақтар қойыңыз және тиісті бағанға әрбір аталған екпенің күнін қойып, «66» деп жазыңыз. Одан кейін UF13-ке көшіңіз). Жоқ..... 2 Білмейді 8	2⇨ UF13 8⇨ UF13						
IM6. Ол (аты) қашан болса да иммундау науқаны немесе ұлттық иммундау күндері алған вакцинацияларды қоса алғанда, аурудың алдын алу үшін екпе алды ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді..... 8	2⇨ UF13 8⇨ UF13						
IM7. Ол (аты) қашан болса да қолында немесе иығында әдетте таңба қалатын БЦЖ мен туберкулезге қарсы егу түрін алды ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді..... 8							
IM8. Ол (аты) қашан болса да полиомиелиттен қорғайтын «ауызға тамызатын тамшы түріндегі» вакцинаны алды ма?	Иә ..... 1 Жоқ..... 2 Білмейді..... 8	2⇨ IM11 8⇨ IM11						
IM9. Полиомиелитке қарсы алғашқы вакцинацияны туғаннан соң екі аптадан кейін алды ма өлде кейін бе?	Алғашқы екі аптада..... 1 Кейін..... 2 БМ..... 8							
IM10. Полиомиелитке қарсы вакцинаны неше рет алды?	Саны..... __ __							

<p>IM11. Ол (<i>аты</i>) қашан болса да СІРЕСПЕ, КӨЖЖӨТЕЛ НЕМЕСЕ ДИФТЕРИЯҒА ҚАРСЫ ЖАМБАС НЕМЕСЕ БӨКСЕГЕ ЕГІЛЕТІН АҚДС ИНЪЕКЦИЯСЫН АЛДЫ МА?</p> <p><i>АҚДС екпесі кейде ОПВ екпесімен бірге егілетінін көрсете отырып, сұраңыз.</i></p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді.....8</p>	<p>2⇒IM13</p> <p>8⇒IM13</p>
<p>IM12. АҚДС ВАКЦИНАСЫН НЕШЕ РЕТ АЛДЫ?</p>	<p>Саны .....__ __</p> <p>БМ.....8</p>	
<p>IM13. Ол (<i>аты</i>) қашан болса да В ГЕПАТИТІНЕН ҚОРҒАУ ҮШІН ЖАМБАС НЕМЕСЕ БӨКСЕГЕ ЕГІЛЕТІН В ГЕПАТИТІ ИНЪЕКЦИЯСЫН АЛДЫ МА?</p> <p><i>В гепатиті екпесі кейде ОПВ және АҚДС екпесімен бірге егілетінін көрсете отырып, сұраңыз.</i></p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді.....8</p>	<p>2⇒IM16</p> <p>8⇒IM16</p>
<p>IM14. В ГЕПАТИТІНЕ ҚАРСЫ АЛҒАШҚЫ ЕКПЕНІ ТУҒАННАН СОҢ 24 САҒАТ ІШІНДЕ АЛДЫ МА ӘЛДЕ КЕЙІН БЕ?</p>	<p>24 сағат ішінде ..... 1</p> <p>Кейін.....2</p> <p>Білмейді.....8</p>	
<p>IM15. В ГЕПАТИТІНЕ ҚАРСЫ ВАКЦИНАНЫ НЕШЕ РЕТ АЛДЫ?</p>	<p>Саны .....__ __</p> <p>Білмейді.....8</p>	
<p>IM16. Ол (<i>аты</i>) қашан болса да ҚЫЗЫЛШАДАН ҚОРҒАУ ҮШІН 9 АЙЛЫҒЫНДА НЕМЕСЕ КЕЙІН ҚОЛЫНА ЕГІЛЕТІН ҚЫЗЫЛШАҒА ҚАРСЫ НЕМЕСЕ MMR (ККП) ЕКПЕСІН АЛДЫ МА?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ..... 2</p> <p>Білмейді.....8</p>	
<p>UF13. Уақытты жазыңыз</p>	<p>Сағыты мен минуты .....__ __ : __ __</p>	
<p>UF14. Респондент осы үй шаруашылығындағы 0-4 жастағы басқа баланың анасы немесе тәрбиешісі болып табыла ма?</p> <p>☐ Иә ⇒ Респондентке <i>кейінірек баланың салмағы мен бойын өлшеу қажеттігін</i> айтыңыз. Осы респонденттен сұралатын БЕС ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН СҰРАҚНАМАНЫҢ келесісін толтыруға көшіңіз.</p> <p>☐ Жоқ ⇒ Баланың салмағы мен бойын өлшеу керектігін ескертіп, бірлесіп жұмыс істегені үшін алғыс айта отырып, осы респонденттен сұрау алуды аяқтаңыз.</p> <p>Осы үй шаруашылығындағы басқа әйелдердің немесе 5 жасқа дейінгі балаларға сұрақнама толтыру қажеттілігі бар ма, тексеріңіз. Басқа әйелдер немесе 5 жасқа дейінгі балалар туралы келесі сұрақнаманы толтыруға көшіңіз немесе үй шаруашылығындағы тексеру критерийлеріне сәйкес келетін балаларды антропометриялық өлшемдерге дайындауды бастаңыз.</p>		

АНТРОПОМЕТРИЯ**AN**

Барлық балаларға сұрақнамалар толтырылғаннан кейін әр баланың салмағы мен бойы өлшенеді.

Әр баланың сұрақнамасына дұрыс жазылуын қадағалап, салмағы мен ұзындығының/ бойының өлшемдерін жазыңыз. Өлшенген деректерді енгізбес бұрын үй шаруашылығы тізімдемесіндегі әр баланың аты мен жолының нөмірін тексеріңіз.

AN1. Өлшеген адамның аты мен нөмірі:	Аты _____	
AN2. Бойының/ұзындығы мен салмағын өлшеу нәтижелері	Бір немесе екі өлшем де жүргізілді ..... 1 Бала үйде жоқ ..... 2 Бала немесе тәрбиеші бас тартты ..... 3 Басқа (көрсетіңіз) 6	2⇒AN6 3⇒AN6 6⇒AN6
AN3. Баланың салмағы	Килограммен (кг) ..... Салмағы өлшенбеді 99.9	
AN4. Баланың ұзындығы немесе бойы AG2-дегі баланың жасын тексеріңіз: ☐ 2 жасқа толмаған бала ⇒ Ұзындығын өлшеңіз (бала жатқан кездегі). ☐ 2 немесе одан асқан бала ⇒ Бойын өлшеңіз (баланың тұрған күйінде).	Ұзындығы (см) Жатқан кездегі ..... 1 _____ Бойы (см) Тұрған күйіндегі ..... 2 _____ Ұзындығы / бойы өлшенген жоқ 9999.9	

AN6. Үй шаруашылығында зерттеуге жататын басқа бала бар ма?

Иә ⇒ Келесі баланы өлшеу нәтижелерін жазыңыз.

Жоқ ⇒ Бірлесіп жұмыс істегені үшін барлық қатысушыларға алғысыңызды білдіре отырып, осы үй шаруашылығындағы сұрақнаманы аяқтаңыз.

Осы үй шаруашылығында жүргізілген барлық сұрақнамаларды жинап, барлық сәйкестендіру кодтарының әр бетке қойылғанына көзіңізді жеткізіңіз. Үй шаруашылығы туралы ақпараттың бетіне жүргізілген сұхбаттың жалпы санын көрсетіңіз.

Сұхбат жүргізушінің ескертпелері

Далалық редактордың ескертпелері

Жетекшінің ескертпелері

Г қосымшасы

Балаларды тамақтандырудың ахуалын бағалау

Төмендегі кесте ҰДСО/АКО/ДДҰ ескі стандарттарын қолданумен есептелінген МИКЗ–3 деректерімен балаларды тамақтандырудың мәртебесін салыстыру мүмкіндіктері үшін дайындалған.

NU.1.A–кесте. Халықаралық стандарттық тұрғын халыққа арналған, АҚШ–тың Ұлттық Денсаулық статистика орталығы (ҰДСО) / АҚШ–тың аурулармен күрес және аурулардың алдын алу жөніндегі орталығы (АКО) / Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДҰ) тағайындаған стандарттар негізінде балаларды тамақтандырудың ахуалын бағалау

Үш антропометриялық көрсеткіштерге (жасына орай салмағы, жасына орай бойы және бойына орай салмағы) сай 5 жасқа толмаған балалардың тамақтандыру ахуалы бойынша пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2010–2011 жж.

	Салмағының жасына қатынасы:			5 жасқа толмаған балалардың саны	Бойының жасына қатынасы:			5 жасқа толмаған балалардың саны	Салмағының бойына қатынасы:			5 жасқа толмаған балалардың саны		
	Салмағы аздық		Орташа Z-көрсеткіш (SD)		Бойлары жөнді өспеуі		Орташа Z-көрсеткіш (SD)		Жүдеулік		Артық салмақ		Орташа Z-көрсеткіш (SD)	
	Төмендеу пайыздары				Төмендеу пайыздары				Төмендеу пайыздары					Арту пайыздары
	-2 sd1	-3 sd2			-2 sd3	-3 sd4			-2 sd5	-3 sd6				
Жынысы														
Ер	3,6	0,8	0,1	2555	10,2	4,0	-0,2	2541	3,6	0,9	10,0	0,4	2537	
Әйел	3,9	1,0	0,1	2460	10,3	3,8	-0,2	2445	3,3	1,1	9,5	0,4	2443	
Тұрғылықты жері														
Қалалық	4,2	1,2	0,2	2407	10,1	4,1	-0,1	2393	4,2	1,3	11,0	0,3	2390	
Ауылдық	3,4	0,6	0,0	2608	10,4	3,7	-0,3	2594	2,8	0,7	8,5	0,4	2590	
Өңір														
Ақмола	1,4	0,9	0,3	183	6,9	1,4	-0,1	182	1,7	0,4	9,8	0,5	181	
Ақтөбе	14,2	5,3	-0,2	248	32,9	17,4	-1,1	248	8,9	2,1	26,6	0,7	248	
Алматы	3,9	0,9	0,0	529	8,0	2,2	-0,1	525	3,1	1,7	5,1	0,1	527	
Алматы қаласы	7,1	2,6	0,7	178	13,1	5,3	1,0	177	10,7	4,5	15,6	0,2	175	
Астана қаласы	2,2	0,4	0,5	165	16,0	6,7	0,0	162	4,1	0,6	19,0	0,7	162	
Атырау	3,9	0,0	-0,1	159	14,2	6,7	-0,6	159	2,7	0,3	11,2	0,5	159	
Шығыс Қазақстан	6,2	1,2	0,0	350	12,7	6,0	-0,5	349	6,1	1,8	14,4	0,4	346	
Жамбыл	2,9	0,3	0,3	398	11,2	2,6	-0,5	393	1,7	0,3	14,9	0,7	393	
Батыс Қазақстан	1,4	0,0	0,1	193	7,4	1,1	-0,2	191	1,5	0,0	4,6	0,3	191	
Қарағанды	1,9	1,1	0,1	397	3,1	1,1	0,1	396	0,7	0,7	3,7	0,1	396	
Қостанай	1,9	0,0	0,1	221	10,1	3,8	-0,3	221	0,4	0,0	5,0	0,3	221	
Қызылорда	1,7	0,2	0,1	291	4,5	1,1	-0,2	291	0,7	0,2	4,8	0,3	291	
Маңғыстау	4,7	1,1	0,2	229	8,9	3,5	-0,2	228	3,7	1,1	10,8	0,5	228	
Павлодар	2,2	0,4	0,3	208	6,4	2,1	0,0	205	2,6	1,1	11,7	0,5	205	
Солтүстік Қазақстан	3,5	0,0	0,0	136	6,5	1,3	-0,4	136	1,3	0,4	8,8	0,4	136	
Оңтүстік Қазақстан	3,2	0,4	0,0	1129	9,8	3,9	-0,2	1121	4,5	0,8	7,2	0,2	1119	
Жасы														
0–5 айлық	3,3	0,7	0,4	498	6,5	0,8	0,2	495	8,5	2,7	10,2	0,2	495	
6–11 айлық	3,2	0,8	0,3	525	12,6	4,2	0,0	520	3,2	0,4	15,8	0,5	520	
12–23 айлық	4,6	1,4	0,1	1014	16,2	6,0	-0,5	1005	3,2	0,6	12,8	0,5	1003	
24–35 айлық	4,3	1,4	0,0	1063	9,6	4,9	-0,2	1056	2,7	0,9	6,4	0,2	1054	

	Салмағының жасына қатынасы:			5 жасқа толмаған балалардың саны	Бойының жасына қатынасы:			5 жасқа толмаған балалардың саны	Салмағының бойына қатынасы:			5 жасқа толмаған балалардың саны	
	Салмағы аздық		Орташа Z-көрсеткіш (SD)		Бойлары жөнді өспеуі		Орташа Z-көрсеткіш (SD)		Жүдеулік		Артық салмақ		Орташа Z-көрсеткіш (SD)
	Төмендеу пайыздары				Төмендеу пайыздары				Төмендеу пайыздары				
	-2 sd1	-3 sd2			-2 sd3	-3 sd4			-2 sd5	-3 sd6	+2 sd		
36-47 айлық	2,9	0,4	0,0	968	8,6	4,4	-0,3	964	1,9	0,6	8,1	0,4	962
48-59 айлық	3,7	0,3	0,0	947	7,0	1,7	-0,3	945	3,8	1,4	8,3	0,3	945
Анасының білім деңгейі													
Бастауыш/толық емес орта	2,6	0,0	0,0	96	10,8	3,9	-0,2	92	2,8	0,0	7,5	0,3	91
Орта	4,7	1,0	-0,1	1879	12,6	4,1	-0,4	1873	3,8	1,0	8,7	0,3	1874
Арнаулы орта	2,4	0,7	0,2	1380	8,9	4,4	-0,2	1370	3,1	0,9	11,0	0,4	1367
Жоғары	4,0	1,0	0,2	1652	8,6	3,4	0,0	1642	3,5	1,1	10,1	0,4	1639
Ауқаттылық индексі бойынша квинтильдер													
Ең кедей	3,9	0,7	0,0	1239	11,3	3,8	-0,4	1232	3,9	1,3	7,7	0,4	1233
Екінші	3,5	0,6	0,0	1113	11,0	4,1	-0,4	1107	2,2	0,5	8,6	0,4	1107
Орташа	3,8	0,9	0,1	982	8,5	3,2	-0,1	979	3,6	0,9	8,4	0,3	976
Төртінші	4,0	1,1	0,2	817	11,2	3,8	-0,1	811	3,7	0,9	12,8	0,4	810
Ең байларлар	3,7	1,3	0,3	866	8,9	4,8	0,0	857	4,1	1,3	12,7	0,4	853
Үй шаруашылығы басшысының этникалық тиістілігі													
Қазақтар	3,9	0,9	0,1	3605	10,5	3,9	-0,3	3583	3,4	1,1	10,0	0,4	3579
Орыстар	3,3	0,6	0,1	746	8,7	4,1	0,0	739	3,1	0,6	10,3	0,3	739
Басқалар	3,5	1,1	0,0	664	10,4	3,5	-0,2	664	4,3	1,1	7,8	0,2	662
Барлығы	3,8	0,9	0,1	5015	10,2	3,9	-0,2	4986	3,5	1,0	9,7	0,4	4980

«Білімі жоқ» санаты респондент санының аздығына байланысты алынып тасталды.

¹ 2.1a МИКЗ көрсеткіші; 1.8 МДМ көрсеткіші.

² 2.1b МИКЗ көрсеткіші.

³ 2.2a МИКЗ көрсеткіші; ⁴ 2.2b МИКЗ көрсеткіші.

⁵ 2.3a МИКЗ көрсеткіші; ⁶ 2.3b МИКЗ көрсеткіші.

